

Bundel van de PS-vergadering van 14 september 2020

Agenda bijlagen

besluitenlijst PS 14 september 2020

notulen PS 14-09-2020 -vastgesteld-

overzicht spreektijden PS 14-09-2020

informatie aanmelden bezoekers PS

- 1 Opening en mededelingen.
- 2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.
agenda PS 14-09-2020
- 2.a Afscheid Statenleden dhr. Bolkestein (VVD) en mw. Sanderse (CDA).
- 2.b Installatie en beëdiging Statenleden fracties VVD en CDA.
- 2.c Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie CDA.
- 2.d Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).
- 3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding (VD-42).
Voordracht 42-2020 Bekrachtigingsbesluit rapport onderzoek proces invordering dwangsommen
- 3.b Lijst geheimhouding PS.
lijst geheime stukken PS 14-09-2020
- 4 Vaststelling notulen van de vergadering van 29 juni 2020
notulen PS 29 juni 2020 -vastgesteld-
- 5 Vaststelling Strategische Statenagenda.
StrA cie RWK voor PS 14-09-2020
StrA cie NLG augustus 2020
StrA cie EFB PS 14 september 2020
StrA cie M&B voor PS 14-09-2020
- 6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.
Ingekomen stukken JULI 2020
Ingekomen stukken AUGUSTUS 2020
- 7 Voortgangslijst van moties.
memo PS 14-09-2020 lijst moties
lijst moties PS 14-09-2020
- 8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.
(Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)
- 8.a Kadernota verbonden partijen 2020 (VD-41).
Dossier 3344 voorblad
Brief aan PS over Kadernota verbonden partijen 2020
concept Kadernota Verbonden partijen 2020 GS versie 26 mei 2020
Bijlage 1 Overzicht verbonden partijen 2020
Bijlage 2 Handreiking verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden
Bijlage 3 Aanbevelingen evaluatie verbonden partijen 2019
Uittreksel uit verslag commissie EFB 16 september 2019 evaluatie verbonden partijen
Voordracht 41-2020 Kadernota verbonden partijen 2020
Advies EFB 31 augustus 2020 bij Voordracht Kadernota verbonden partijen
- 8.b Bestedingsplan OV-Fonds (VD-39).
Dossier 3164 voorblad
Brief aan PS over bestedingsplan OV-fonds

Bijlage 1 Bestedingsplan OV-Fonds versie GS 7 juli def
Bijlage 2 Programmaplan OV-knooppunten 2019 - 2023
Voordracht 39-2020 Bestedingsplan OV-Fonds
Advies cie RWK bij Voordracht Bestedingsplan OV-fonds
Beantwoording openstaande vragen na commissiebehandeling RWK over OV-fonds

9 Tweede begrotingswijziging 2020 (VD-40).

Dossier 3737 voorblad
Brief aan PS over de Tweede begrotingswijziging 2020
Tweede begrotingswijziging 2020
Voordracht 40-2020 Tweede begrotingswijziging 2020
Advies cie M&B bij Voordracht Tweede begrotingswijziging
Advies cie NLG tweede begrotingswijziging
Advies EFB 31 augustus 2020 bij Voordracht 2e begrotingswijziging 2020
memo toelichting krediet NNN-aankopen en beantwoording vragen cie EFB
Motie 81-2020 aangehouden - Handhaven ambitie NNN, CU-PvdD-SP

10 Vragenuur.

(Het Statenlid dat tijdens dit vragenuur mondelinge vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter via de statengriffier.)

mondelinge vragen SP bodemdaling landelijk veenweidegebied
mondelinge vragen ChristenUnie aanvraag bouwvergunning appartementencomplex NNN-gebied

11 Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

Motie 75-2020 AANGENOMEN - Pont-IJpendam-Landsmeer, CU-D66-PvdA-GL-VVD-PvdD-SP
Motie 72-2020 verworpen - Integraal Asbestplan, SP-CDA
Motie 73-2020 verworpen - Amsterdam onder verscherpt toezicht, 50PLUS/PvdO
Motie 74-2020 verworpen - Statushouders huisvesten in krimpgebieden, 50PLUS/PvdO
Motie 76-2020 verworpen - Ganzenbeleid, CDA-CU-FvD
Motie 77-2020 ingetrokken - Onderzoek financiële positie NH gemeenten, FvD-50PLUS/PvdO-PVV-SP
Motie 78-2020 verworpen - Onderzoek organiseren expertsessie na onderzoek financiën gemeenten, FvD-50PLUS/PvdO-PVV-SP
Motie 79-2020 aangehouden - Op de bres voor behoud waarde Lutkemeerpolder, PvdD-FvD-CU
Motie 80-2020 aangehouden - Vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort, PvdD-CU-SP
Motie 81-2020 aangehouden - Handhaven ambitie NNN, CU-PvdD-SP

12 Sluiting.

Besluitenlijst PS

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering : **14 september 2020**
Voorzitter : *dhr. A.Th.H. van Dijk*
Griffier : *mw. K. Bolt*
Vergaderstukken : online beschikbaar [PS 14-09-2020](#)

1. Opening en mededelingen.

Afwezig zijn *dhr. Van den Berg (FvD)*, *dhr. Dulfer (GroenLinks)*, *dhr. Everduim (DENK)*, *mw. Strens (D66)*, *mw. Van der Waart (GroenLinks)* en gedeputeerde *mw. Pels*.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- Er zijn 9 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend:
 - **M72-2020** door fracties SP en CDA “Integraal asbestplan”.
 - **M73-2020** door fractie 50PLUS/PvdO “Amsterdam onder verscherpt toezicht”.
 - **M74-2020** door fractie 50PLUS/PvdO “Statushouders huisvesten in krimpgebieden”.
 - **M75-2020** door fracties ChristenUnie, D66, PvdA, GroenLinks, VVD en PvdD “Pont Ilpendam-Landsmeer”.
 - **M76-2020** door fracties CDA, ChristenUnie en FvD “Ganzenbeleid”.
 - **M77-2020** door fracties FvD, 50PLUS/PvdO, PVV en SP “Onderzoek financiële positie Noord-Hollandse gemeenten”.
 - **M78-2020** door fracties FvD, 50PLUS/PvdO, PVV en SP “Organiseren expertsessie na onderzoek financiën gemeenten”.
 - **M79-2020** door fractie PvdD, FvD en ChristenUnie “Op de bres voor groen en landbouw Lutkemeerpolder”.
 - **M80-2020** door fracties PvdD, ChristenUnie en SP “Vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort”.

Stemming van deze moties vindt plaats bij punt 11.
De agenda wordt vastgesteld.

2a. Afscheid Statenleden *dhr. Bolkestein (VVD)* en *mw. Sanderse (CDA)*.

Er is afscheid genomen van *mw. Sanderse* van fractie CDA en *dhr. Bolkestein* van fractie VVD.

2b. Beëdiging en installatie Statenleden fracties VVD en CDA.

Dhr. Roosendaal (VVD) en *mw. Van Andel (CDA)* worden voorgedragen en benoemd tot Statenlid van de Provincie Noord-Holland. Zij hebben in handen van de voorzitter de eed afgelegd.

- 2c. Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie CDA.**
Dhr. Wijmenga (CDA) wordt voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid. Hij heeft in handen van de voorzitter de eed afgelegd.
- 2d. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming van PS).**
Er zijn geen actualiteiten ingediend.
- 3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.**
Op grond van artikel 25, derde lid van de Provinciewet, heeft GS op 25 augustus 2020 geheimhouding opgelegd op het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020. Dit rapport is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie.
De geheimhouding duurt in ieder geval voort tot 1 mei 2021 en dan wordt opnieuw bezien of de geheimhouding voort moet duren.
PS heeft de geheimhouding bekrachtigd bij PS-besluit nr. 42-2020.
- 3b. Lijst geheimhouding PS.**
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.
- 4. Vaststelling notulen van de vergadering van 29 juni 2020.**
De notulen van de Statenvergadering van 29 juni 2020 worden ongewijzigd vastgesteld.
- 5. Vaststelling Strategische Statenagenda.**
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
- 6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.**
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.
- 7. Voortgangslijst van moties.**
De lijst moties wordt vastgesteld.
- 8. Hamerstukken.**
Totaal aanwezig 50 leden.

8.a	Kadernota verbonden partijen 2020. Voordracht 41
8.b	Bestedingsplan OV-Fonds. Voordracht 39

- Fractie PVV wenst aantekening tegen voordracht 41-2020 te stemmen; geeft aan dat de kadernota een aantal positieve elementen bevat, maar toch niet in kan stemmen vanwege de uitgesproken verwachting dat verbonden partijen actief werk maken van onder andere duurzaamheid en diversiteit; de fractie geeft aan dat voor duurzaamheid vaak geen nut en noodzaak is, waardoor er veel belastinggeld verloren gaat; vindt dat mensen beoordeeld moeten worden op wat ze kunnen, niet op wat ze zijn.
- Fractie FvD wenst aantekening voor voordracht 41-2020 te stemmen, maar neemt wel uitdrukkelijk afstand van de passage waarin de provincie zegt te willen toezien op de stappen die worden gezet op het gebied van duurzaamheid en diversiteit bij verbonden partijen.

De besluiten behorende bij de punten 8a en 8b zijn aangenomen en zijn bij het betreffende agendapunt op de website [gepubliceerd](#).

9. Tweede begrotingswijziging 2020.

Voordracht 40

Totaal aanwezig 50 leden.

Motie 81-2020 fracties ChristenUnie, PvdD en SP “Handhaven ambitie NNN” is aangehouden.

Voordracht 40-2020 is aangenomen.

Voor 46 tegen 4 stemmen. Tegen stemmen de fracties PVV en 50PLUS/PvdO.

Het [besluit 40-2020](#) behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

10. Vragenuur.

- De mondelinge vragen ingediend door fractie SP inzake bodemdaling landelijk veenweidegebied zijn door gedeputeerde Rommel beantwoord.
- De mondelinge vragen ingediend door fractie ChristenUnie inzake bouwvergunning van een appartementencomplex in het NNN-gebied, zijn door gedeputeerde Loggen beantwoord.

11. Stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

Totaal aanwezig 50 leden.

Mw. Er (GroenLinks) onthoudt zich van stemmen bij motie 73-2020.

Er zijn 9 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend waarvan er 1 is aangenomen:

- **M75-2020 door fracties ChristenUnie, D66, PvdA, GroenLinks, VVD en PvdD “Pont IJpendam-Landsmeer” is unaniem aangenomen.**

Dictum:

PS roept het college van GS op:

- met de gemeenten in gesprek te gaan over de mogelijkheden om de pont in de vaart te houden;
- daarbij ook te kijken naar creatieve oplossingen zoals bijdragen vanuit het bedrijfsleven;
- daarbij eveneens te bekijken welke rol de provincie zou kunnen spelen;
- PS over de uitkomsten te informeren.

- **Motie 72-2020** door fracties SP en CDA “Integraal asbestplan” is verworpen. Voor 11 en tegen 39 stemmen. Voor stemmen de fracties CDA, PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
 - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen de motie te stemmen maar het doel wel te onderschrijven; vindt het heel belangrijk dat de asbestdaken gesaneerd worden, maar vindt de uitleg van de gedeputeerde helder dat we ermee bezig zijn en dat dit technisch heel ingewikkeld is.
- **M73-2020** door fractie 50PLUS/PvdO “Amsterdam onder verscherpt toezicht” is verworpen. Voor 6 en tegen 43 stemmen. Voor stemmen de fracties PVV, 50PLUS/PvdO, fractie Baljeu en FvD met 1 stem voor (*dhr. Kohler, FvD*) en 6 stemmen tegen.
- **M74-2020** door fractie 50PLUS/PvdO “Statushouders huisvesten in krimpgebieden” is verworpen. Voor 2 en tegen 48 stemmen. Voor stemmen de fracties 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
 - Fractie SP wenst aantekening tegen de motie te stemmen; ziet dat mevrouw Van Soest het heel anders bedoelt dan hoe de fractie die motie opvat, maar vindt dat het in hun ogen als een soort apartheidsmotie leest; geeft aan dat de motie segregatie organiseert en stemt derhalve tegen met inachtneming van het idee dat mevrouw Van Soest het misschien anders heeft bedoeld, maar het leest gewoon heel slecht.
- **M76-2020** door fracties CDA, ChristenUnie en FvD “Ganzenbeleid” is verworpen. Voor 17 en tegen 33 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, CDA, PVV, ChristenUnie, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
 - Fractie PvdD wenst aantekening tegen de motie te stemmen; is enigszins verbaasd over het CDA dat altijd stelt dat PS de kaders moet stellen en nu vraagt het CDA in deze motie dat de FBE de kaders zou moeten stellen voor het ganzenplan; als hier PS had gestaan had de fractie voor gestemd; vindt dat de FBE dat niet bepaalt.
 - Fractie D66 wenst aantekening tegen de motie te stemmen, ondanks dat in het dictum een aantal dingen staat waar de fractie eigenlijk ook wel voorstander van is; vindt het zo’n voorbeeld van “dit gaat even te zwartwit”; de fractie is ook voor strakkere monitoring en om de streefstand te behalen, maar is het eens met het college dat er eerst afgewacht moet worden wat de extra mogelijkheden zijn; de fractie weet dat de gedeputeerde veel in gesprek is en blijft met de FBE.

- Fractie VVD wenst aantekening tegen de motie te stemmen; geeft aan in de commissievergadering hun zorgen al te hebben geuit over het behalen van de populatiedoelstellingen en daarmee ook het verminderen van de schades; vindt dat de schades echt omlaag moeten en dat de FBE nu aan zet is en rekt op een constructieve opstelling van het college in de gesprekken met de FBE, zoals in de commissievergadering is aangegeven en tot dusver ook is gevoerd.
- **M77-2020** door fracties FvD, 50PLUS/PvdO, PVV en SP “Onderzoek financiële positie Noord-Hollandse gemeenten” is ingetrokken.
- **M78-2020** door fracties FvD, 50PLUS/PvdO, PVV en SP “Organiseren expertsessie na onderzoek financiën gemeenten” is verworpen. Voor 14 en tegen 36 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, 50PLUS/PvdO, fractie Baljeu en fractie SP met 2 stemmen voor (*hr. Smaling en hr. Hoogervorst*).
- **M79-2020** door fractie PvdD, FvD en ChristenUnie “Op de bres voor groen en landbouw Lutkemeerpolder” is aangehouden.
- **M80-2020** door fracties PvdD, ChristenUnie en SP “Vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort” is aangehouden.

12. **Sluiting.**

De voorzitter sluit de vergadering.

Notulen - **gewijzigd** vastgesteld-

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	14 september 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Delsing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

10

15

20

Afwezig: dhr. D.J. van den Berg (FvD), dhr. J.W. Dulfer (GL), dhr. G.E.E. Everduim (DENK), mw. A.J.C.E. Strens (D66), mw. N.M. van der Waart (GL)

Agenda

Paginanummer

25	1.	Opening en mededelingen	02
	2.	Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	03
	2.a.	Afscheid Statenleden dhr. Bolkestein (VVD) en mw. Sanderse (CDA)	18
	2.b.	Installatie en beëdiging Statenleden fracties VVD en CDA	18
	2.c.	Installatie en beëdiging duo-commissieled fractie CDA	20
30	2.d.	Actualiteiten	20
	3.a.	Statenvoordracht 42 Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	20
	3.b.	Lijst geheimhouding PS	20
	4.	Vaststelling notulen van de vergadering van 29 juni 2020	21
35	5.	Vaststelling strategische Statenagenda	21
	6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	21
	7.	Voortgangslijst van moties	21
	8.	Hamerstukken	21
	8.a.	Statenvoordracht 41 Kadernota Verbonden Partijen 2020	21
40	8.b.	Statenvoordracht 39 Bestedingsplan OV-fonds	21
	9.	Statenvoordracht 40 Tweede Begrotingswijziging 2020	22
	10.	Vragenuur	28
	11.	Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag	30
	12.	Sluiting	36

45

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik open de vergadering en ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele telefoons tijdens de vergadering zoals gebruikelijk op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze vergadering live wordt uitgezonden, dus ook een hartelijk welkom aan onze kijkers en luisteraars vandaag. Wees u ervan bewust dat ook uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden ook worden uitgezonden. Beste mensen, beste Noord-Hollanders, beste Statenleden, welkom op deze bijzondere locatie. Het is goed om u weer in levende lijve te zien en niet op het ons wel bekende computerscherm. Provinciale Staten van Noord-Holland vergaderen dit najaar in Egmond, bij het strand en de Noordzee. Egmond zal tijdelijk de zetel zijn van Provinciale Staten. Egmond is eerder een bestuurlijk centrum geweest van Holland. Dat was in de tijd van de Graven van het huis van Egmont. Hier vlakbij, in de abdij van Egmond, is graaf Floris begraven. Hij was de eerste graaf van Holland. Normaal gesproken vergaderen Provinciale Staten in Paviljoen Welgelegen in Haarlem, maar daar is de ruimte te klein om op een coronabestendige manier met alle Statenleden tegelijkertijd bijeen te kunnen komen. Hier in hotel Zuiderduin in Egmond hebben we een locatie gevonden waar dat wel kan, waar we met alle Statenleden tegelijk fysiek kunnen vergaderen op anderhalve meter afstand. Na een periode van vrij strenge coronamaatregelen zijn de maatregelen deze zomer soepeler geworden. We zien echter dat het aantal mensen dat corona krijgt helaas weer toeneemt. Samen kunnen we een herhaling van het afgelopen voorjaar voorkomen. Ik roep alle Noord-Hollanders – jong en oud – op om scherp te blijven. Houd je aan de maatregelen om zo elkaar te beschermen. Samen kunnen we voorkomen dat we straks een tweede lockdown krijgen. Corona heeft invloed op ieders leven. Het zijn voor ons allemaal uitzonderlijke tijden. De opvattingen over corona lopen soms uiteen. Toch is corona ingrijpend voor ons allemaal, maar voor de een ingrijpender dan voor de ander en sommige mensen zijn ook kwetsbaarder dan anderen. Ik vraag iedereen dan ook: houd rekening met elkaar. We hebben te maken met een crisis die historisch is qua omvang en die grote impact heeft op ons leven. Dat brengt beperkingen met zich mee. Beste mensen, leg de nadruk niet op deze beperkingen. De uitdaging is om vooral te kijken naar wat wél mogelijk is. Gelukkig zien we daar ook veel inspirerende voorbeelden van want we hebben mogelijk nog lange tijd met corona te maken. Met de restricties die er zijn, maken we toch mogelijk wat kan. Hier in Egmond hebben we een locatie gevonden waar we weer fysiek kunnen vergaderen en achter de schermen is veel werk verzet om dit mogelijk te maken, niet alleen door de mensen van de griffie, maar ook van de techniek en het hotel. Dat is een applausje waard. (*applaus*) Sinds begin maart vergaderden Provinciale Statenleden online van huis uit of vanaf een werkplek. Met een tijdelijke spoedwet werd mogelijk gemaakt dat de Statenleden online konden stemmen. Het was belangrijk dat ons openbaar bestuur voortgang vond, maar online vergaderen is niet ideaal, het kost meer tijd en dit najaar staan er veel belangrijke onderwerpen op de agenda. De grote winst van deze locatie is dat we weer samen in één zaal kunnen zitten. De Statenleden kunnen elkaar in de ogen kijken en zien hoe de reacties zijn. Zij kunnen de sfeer weer proeven en snelle interrupties zijn weer mogelijk, alhoewel de afstanden groter zijn geworden. Dat zal de interactie en de levendigheid van de debatten zeker ten goede komen. Ook deze locatie in Egmond brengt beperkingen met zich mee. Helaas is een publieke tribune voor toehoorders niet mogelijk in de zaal waar wij nu zitten. Toch kan iedereen de vergadering volgen want de vergadering wordt live uitgezonden via

internet. Daarnaast is hier op de eerste etage een ruimte ingericht waar 70 belangstellenden de vergadering op een scherm kunnen volgen. Ik ben blij dat op deze manier de Noord-Hollandse democratie weer zo transparant en zichtbaar is als mogelijk. Het is een groot goed dat Provinciale Staten weer fysiek kunnen vergaderen. Maar dat kan alleen goed gaan als iedereen zich aan de coronaregels houdt. Ik verzoek u: houd afstand en geef elkaar ook de ruimte om dat te doen. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Van der Waart (GL), helaas zal zij een poosje niet aanwezig kunnen zijn bij de Statenvergaderingen. Wij wensen haar natuurlijk een spoedig herstel toe. In de Statenvergadering van 5 oktober a.s. zal een tijdelijke opvolger voor haar worden geïnstalleerd. Daarnaast zijn afwezig mevrouw Sterns (D66), de heer Dulfer (GL), mevrouw Pels (die wordt vervangen door de heer Olthof), de heer Van den Berg (FvD) en de heer Eve duim (DENK). Namens het hotel zijn er briefjes opgehangen of uitgedeeld waarop u een QR-code aantreft. Vanwege de coronamaatregelen kunt u uw aanwezigheid kenbaar maken door de QR-code te scannen en uw gegevens in te vullen. Het hotel heeft de wettelijke plicht dit te registreren, dus dank voor uw hulp. Bij het wisselen van spreker bij het spreekgestoelte en bij de interruptiemicrofoon zal steeds worden schoongemaakt voor de volgende spreker. Omdat we nu in een andere zaal zitten waar de techniek opnieuw is opgebouwd, wil ik graag voor ik verder ga met de agenda, een proefstemming met u doen, zodat wij kunnen kijken of het systeem werkt. Verder werkt het precies hetzelfde als in de Statenzaal en net als daar wordt ook geprojecteerd hoe de verschillende fracties hebben gestemd. We gaan het eerst proberen met een proefstemming. Bij de start van een stemming geef ik aan wanneer u kunt gaan stemmen. U ziet dan op het scherm bijvoorbeeld “stemming 1” of “stemming 2”. Ik vermeld dan over welk amendement, motie of voordracht de stemming gaat. U drukt vervolgens op de -knop indien u tegen bent en op de +knop indien u voor bent. Een eventuele vergissing kunt u op de schermen zien en nog herstellen zolang de stemming nog open is. Daarna niet meer! Ik geef aan dat ik de stemming ga sluiten en daarna is wijzigen van uw stem niet meer mogelijk. Vervolgens lees ik de stemuitslag op en kunnen we overgaan naar een volgende stemming. Aan de orde is nu de proefstemming over de stelling: bent u voor of tegen fysiek vergaderen op locatie? Dan is de stemming gesloten en u ziet dat het scherm exact hetzelfde is als in het Paviljoen. Het systeem werkt. De stemming is gesloten.

De heer **BALJEU (fractie Baljeu)**: Voorzitter, bij mij gaat het niet soepel. Ik heb zowel voor als tegen proberen te stemmen, het voor is gelukt, maar tegen lukte niet. Je kon je stem nog wijzigen zei u, dat heb ik meteen even geprobeerd. Misschien kan iemand mij helpen.

De **VOORZITTER**: Iemand van de techniek gaat er even naar kijken. Dan is het advies om meteen het goede knopje in te drukken. We gaan nog een proefstemming doen. Daar kunt u aangeven of u wel of niet geluncht heeft vanmiddag. De stemming is geopend. Overigens geen hoofdelijke stemming. De stemming is gesloten. Ik zie dat een aantal mensen twijfelt of ze nou wel of niet geluncht hebben. Het functioneert, daar ben ik heel blij mee.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

130

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot het vaststellen van de primus. Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. Dat is nummer 3, de heer Cardol (GL). We gaan over
135 tot het vaststellen van de agenda. Er zijn geen actualiteiten aangemeld. Er zijn mondelinge vragen ingediend door de SP en CU, die komen aan het einde van de vergadering aan de orde bij het vragenuur. Er is een aantal moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. Ik geef het woord aan de SP voor de motie Vreemd aan de orde van de dag over een integraal asbestplan.

140 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Deze motie dienen wij in naar aanleiding van pogingen van het Rijk in de afgelopen jaren om een einde te maken aan de asbestdaken in Nederland. Een wetsvoorstel daartoe zag op het realiseren daarvan in 2024 waarna het nog hebben van asbestdaken strafbaar zou worden. Het was een verbodswet onder de Wet Milieubeheer, maar die is gesneuveld in de Eerste Kamer. Nou leek het ons een goed idee om dat toch op te pakken in de
145 provincie. Er is vervolgens een Samenwerkingsverklaring Aanpak Asbestdaken is opgesteld waarin het Ministerie van I&W beoogt samen te werken met provincies en gemeenten om de doelen toch te halen. Daarom een motie.

Motie 72/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

150 Integraal asbestplan

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Overwegende dat:

- 155 - *In mei 2019 het wetsvoorstel 'Verbod Asbestdaken' (als onderdeel van de Wet Milieubeheer, artikel 9.2.2.1) is verworpen door de Eerste Kamer der Staten-Generaal;*
- *De Eerste Kamer de noodzaak onderschreef maar niet het tempo, de handhaving en de sanctionering;*
- *Er vervolgens een Samenwerkingsverklaring Aanpak Asbestdaken is opgesteld*
160 *waarin het Ministerie van I&W beoogt samen te werken met provincies en gemeenten om de doelen toch te halen.*

Constaterende dat:

- 165 - *GS van Noord-Holland de bedoelde Verklaring hebben getekend en dit per brief (1365909/1365921, 26 februari 2020) aan PS kenbaar hebben gemaakt;*
- *De bereidheid van GS zich vertaalt in 'ontzuren' en 'communiceren' en dus niet in concrete verwijder- en vervangingsdoelen en bijbehorend budget;*
- *Gemeenten op dit moment en masse op zwart zaad zitten en waarschijnlijk niet geneigd zijn snel en royaal in de buidel te tasten voor de verwijdering en*
170 *vervanging van asbestdaken;*
- *Met het vervangen van asbestdaken door daken met zonnepanelen en/of nieuwe daken met isolatie meerdere vliegen in één klap worden geslagen.*

Verzoeken het college om uiterlijk eind 2020 met een integraal asbestplan te komen, waarin opgenomen:

- Een globale inventarisatie van de resterende opgave in Noord-Holland met een uitsplitsing naar grotere en kleinere daken en de categorieën eigenaren;
- Een fasering in de tijd van de verwijdering van de asbestdaken en vervanging door daken met zonnepanelen of geïsoleerde daken, daar waar dat mogelijk is;
- Een beoogd budget voor deze operatie bestaande uit eigen provinciale middelen en uit een in de brief van 26 februari genoemd asbestdakenfonds

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Mijn eerste motie is om Amsterdam onder verscherpt toezicht te stellen omdat wij een brief hebben gekregen van de provincie waarin zij haar verontrusting uitspreekt over de begroting van Amsterdam. Ik heb de brief bij me, dus mocht er belangstelling zijn. Daarnaast hebben wij nog een groter probleem en dat is dat Brussel de nieuwe ronde staatssteun voor AEB blokkeert. Er zijn zo gigantisch veel problemen in Amsterdam, dat ik graag de provincie als toezichthouder wil vragen of zij mee wil kijken hoe het gaat met de grootste gemeente van Nederland en hoe de financiën ervoor staan. Daarom een motie.

Motie 73/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

Amsterdam onder verscherpt toezicht

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Constaterende, dat:

- De financiële positie van de gemeente Amsterdam ernstig onder druk staat;
- De gemeente Amsterdam drie maanden uitstel heeft gevraagd voor het indienen van haar begroting.

Overwegende dat:

- Amsterdam blijkens de Voorjaarsbrief 2020, het eindsaldo voor 2020 raamt op 261,4 miljoen euro negatief;
- Dit negatieve saldo significante impact heeft op de vermogenspositie en de doorwerking daarvan voelbaar zal zijn in de begroting 2021 en verder;
- De gemeentebegroting altijd structureel en reëel in evenwicht moet zijn;
- De Europese commissie een nieuwe ronde staatssteun voor de noodlijdende Amsterdamse Afvalverwerker AEB heeft afgewezen;
- De coalitie van Amsterdam de tekorten afwentelt op de burgers van Amsterdam;

- *De coalitie van Amsterdam weigert om dure projecten zoals een bibliotheek op de Zuidas en de prestigieuze Nieuwe Meervaart te schrappen;*
- *De coalitie van Amsterdam bezuinigingen doorschuift naar een nieuw college.*

220 *Roepen het college van GS op om:*

- *Erop toe te zien dat de burgers van Amsterdam niet te veel worden opgezadeld met hoge lokale lasten om de enorme tekorten af te dekken;*
- *Te onderzoeken of Amsterdam onder verscherpt toezicht van de Provincie Noord- Holland kan komen te staan;*

225 - *PS over de uitkomsten daarvan te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

230 De **VOORZITTER**: Ik heb hier staan dat u een motie Vreemd over statushouders huisvesten in krimpgebieden zou indienen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Ja, ik heb er nog een. Wij hebben een brief ontvangen van gedeputeerde Loggen dat wij niet snel zorgen in Amsterdam dat wij de statushouders een
235 woning aanbieden, dan krijgen wij alsnog een financiële boete, maar zoals iedereen weet, de mensen in Amsterdam moeten 20 jaar wachten op een sociale huurwoning. Dan roept de VVD in Amsterdam op, er moet veel meer geliberaliseerd worden, er moeten veel meer woningen naar de middenhuren en koopwoningen maar dat kan in Amsterdam niet langer, want de mensen moeten veel te lang wachten op een woning. Dus daarom een motie Vreemd.

240

Motie 74/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

Statushouders huisvesten in krimpgebieden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

245

Constaterende dat:

- *Amsterdam van de provincie Noord-Holland meer erkende vluchtelingen onderdak moet bieden;*
- *Als de gemeente voor 1 juli de achterstanden niet inhaalt, Noord-Holland dreigt met ingrijpen.*

250

Overwegende dat:

- *Door de overspannen woningmarkt Amsterdam een groot tekort heeft aan sociale huurwoningen;*
- *De wachtlijsten voor een sociale huurwoning voor de Amsterdammers zelf kan oplopen tot 20 jaar;*
- *Er nauwelijks sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor mensen met een vitaal beroep zoals verplegend personeel, verzorgers en leraren;*

255

- *De voorrang die statushouders krijgen op een sociale huurwoning tot groot onbegrip leidt bij mensen die vaak al jaren op de wachtlijst staan.*

Van mening dat:

- *De leegloop in de krimpgebieden ervoor zorgt dat belangrijke maatschappelijke functies als openbaar vervoer, banken en postkantoren dreigen te verdwijnen;*
- *De krimpgebieden er dus juist bij gebaat zijn om meer mensen te huisvesten.*

Roepen het college van GS op om:

- *Te onderzoeken of de wettelijke taakstelling voor het onderdak bieden aan erkende vluchtelingen in ruimere mate neergelegd kan worden bij de gemeenten in de krimpgebieden om derhalve de grotere steden zoals Amsterdam enige verlichting te bieden;*
- *PS over de uitkomsten te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan de CU.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. De geschiedenis van het dorpje IJpendam is vanuit een bepaald perspectief een geschiedenis van voortgaande scheiding. In de Middeleeuwen was IJpendam een trots vissersdorpje aan het Purmermeer, aan de monding van het veenriviertje de IJp, maar daaraan kwam in 1622 een einde toen het dorpje met de drooglegging van de Purmer gescheiden werd van de binnenzee en daarmee van zijn inkomstenbron. Iets later in de 17^e eeuw werd IJpendam gescheiden van de helft van zijn agrarisch buitengebied door de aanleg van de trekvaart tussen Amsterdam en Purmerend en anderhalve eeuw later besloot Koning Willem I de economie te stimuleren met forse investeringen in de infrastructuur, een soort Wobke/Wiebesfonds avant la lettre. Het Noord-Hollands kanaal werd aangelegd en de bescheiden trekvaart werd verbreed tot een kanaal van zeeschipwaardig formaat. Waar in andere delen van onze provincie innovatieve vlotbruggen werden aangelegd om beide zijden van het kanaal te verbinden, werd IJpendam overgeslagen en raakte het nog verder gescheiden van zijn westelijke landerijen. Dat is nog niet het einde, want in 1991 werd bij de gemeentelijke herindeling IJpendam letterlijk in tweeën geknipt. En nu in 2020 dreigt een volgende stap. Het pontje, de enige verbinding tussen west en oost bij IJpendam, zou kunnen verdwijnen, omdat de gemeenten Waterland en Landsmeer de kosten niet meer kunnen opbrengen. Voor fietsers, maar ook voor het lokale landbouwverkeer zou dat een enorme aderlating zijn. Wij vinden dat de provincie als beheerder van het kanaal en als aanjager van het fietsnetwerk hier een rol in heeft. Daarom een motie.

Motie 75/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

Pont IJpendam-Landsmeer

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Constaterende dat:

- 305 - *De pont over het Noord-Hollands kanaal tussen IJpendam en Landsmeer een belangrijke functie vervult voor fietsers en landbouwverkeer;*
- *De gemeente Waterland al eerder heeft moeten besluiten niet meer bij te dragen in de kosten voor de pont;*
- *De gemeente Landsmeer ook wil bezuinigen op de pont;*
- 310 - *De pont een verbinding vormt over provinciale waterinfrastructuur.*

Overwegende dat:

- *Het opheffen van de pont grote gevolgen voor de inwoners van o.a. IJpendam en Landsmeer zal hebben;*
- 315 - *Omrijden van landbouwvoertuigen extra uitstoot met zich meebrengt;*
- *Bij de herinrichting in 2018 van de busbaan langs de N235 veel moeite is gedaan om de pont goed in te passen;*
- *De pont onderdeel uitmaakt van het totale provinciale fietsnetwerk;*
- *De provincie daarmee een belang heeft bij de verbinding.*

320

Roepen het college van GS op:

- *Met de gemeenten in gesprek te gaan over de mogelijkheden om de pont in de vaart te houden;*
- *Daarbij ook te kijken naar creatieve oplossingen zoals bijdragen vanuit het bedrijfsleven;*
- 325 - *Daarbij eveneens te bekijken welke rol de provincie zou kunnen spelen;*
- *PS over de uitkomsten te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU, D66, PvdA, GL, VVD, PvdD, SP

330

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan de CU en CDA over het ganzenbeleid.

335 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. De enorm groeiende ganzenpopulatie in Noord-Holland zorgt voor steeds meer problemen en wij maken ons ernstig zorgen over het door GS aangekondigde ganzenbeleid dat tekort schiet om de problemen op te lossen. Ook lokale afdelingen van het CDA en de VVD en andere partijen hebben hiertoe een dringende oproep gedaan. Wij spreken in deze motie specifiek over de kaders voor het nieuwe ganzenbeleid dat GS op 4 juni naar PS hebben gestuurd. Dit zijn de randvoorwaarden waarbinnen de FBE een nieuw faunabeheerplan voor ganzen moet opstellen. Overigens is dit wederom een voorbeeld dat GS 340 zelf kaders stellen zonder inbreng van PS. Het probleem is dat met dit beleid de doelstelling om de ganzenpopulatie omlaag te brengen, niet kan worden gehaald. GS hebben in 2014 en wederom in 2016 vastgelegd dat de streefstand van de brandgans gelijk moet worden aan het niveau van 2011 en van de overige ganzensoorten aan het niveau van 2005. Dit beleid biedt niet

345 voldoende beheermogelijkheden voor dit doel. Dat geeft ook de FBE aan, de FBE is een
maatschappelijke organisatie waarin ook de natuurorganisaties zitting hebben die alle
deskundigheid in huis heeft over faunabeheer. Zij vraagt in een brief aan het college om meer
ruimte in de kaders. Tot op heden heeft de gedeputeerde helaas nog niet willen toezeggen dat zij
350 ruimte wil bieden aan de FBE om met een doeltreffend passend faunabeheerplan te komen. Het
grote probleem is dat de schade door ganzen aan natuur en landbouwgewassen op steeds meer
locaties in de provincie uit de hand loopt. Afgelopen weekend was er weer een tuinder in het
nieuws die ondanks afwerende maatregelen in enkele dagen zijn gehele oogst aangetast zag
worden door enorme ganzenzwermen. De groente is aangevreten en besmeurd met uitwerpselen
en niet meer te verkopen: 40.000 euro schade. De ganzen zorgen dus ook voor enorme
355 voedselverspilling en door het kaalvreten van grasland veroorzaken de ganzen tevens een
belemmering van de kringlooplandbouw, omdat veehouders hun vee niet meer kunnen voeren
met gras van eigen land. De ernst van de situatie blijkt uit de cijfers. In 2019 moest er voor
ganzenschade in de provincie 5,5 miljoen euro worden uitgekeerd. De werkelijke schade was nog
viermaal hoger, zo blijkt uit onderzoek van advies- en kenniscentrum CLM. Met deze motie
360 vragen wij of GS met de FBE in overleg wil treden om te verkennen welke aanpassingen er in het
nieuwe beleidskader voor het ganzenbeleid nodig zijn om een doeltreffend faunabeheerplan te
kunnen realiseren waarbij de streefstanden kunnen worden behaald en de faunaschade binnen
afzienbare tijd wordt verminderd. De gedeputeerde vraagt zelf ook van agrarische ondernemers
en andere betrokkenen om zich in te spannen om de streefstand van de ganzen te behalen en om
365 ervoor te zorgen dat de schade afneemt. GS willen daarvoor zelfs het eigen risico van telers bij
ganzenschade verhogen naar 20%. Het kan toch niet zo zijn dat de provincie geen ruimte geeft in
haar beleid om daadwerkelijk de juiste acties in te kunnen zetten om de schade te verlagen. Wij
roepen alle Statenleden op de motie te steunen zodat er een einde komt aan de patstelling.

370 **Motie 76/14092020 Vreemd aan de orde van de dag**
Ganzenbeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

375 *Constaterende dat:*

- *Het college een nieuw beleidskader voor het ganzenbeleid heeft opgesteld en ter kennisname aan PS heeft gestuurd;*
- *De Faunabeheereenheid (FBE) middels een brief aan GS en PS heeft aangegeven dat met dit nieuwe beleidskader de doelstellingen van het ganzenbeleid niet gehaald kunnen worden en er geen effectief faunabeheerplan kan worden opgesteld.*

380

Overwegende dat:

- *Zowel de ganzenpopulatie als de ganzenschade in Noord-Holland ten opzicht van 2005 enorm is gegroeid;*
- *Er jaarlijks tussen de 5 en 7 miljoen euro aan schade wordt uitgekeerd voor faunaschade. De werkelijke faunaschade door ganzen ligt vele malen hoger;*

385

- *Het opstellen van een effectief faunabeheerplan belangrijk is om de enorme faunaschade naar beneden te brengen;*
- *De provincie aangeeft dat zij met haar beleid wil bereiken dat de streefstand van diverse ganzensoorten wordt gehaald en daling van faunaschade ook doelstelling is van het coalitieakkoord;*
- *Toewerken naar de streefstand op korte termijn moet geschieden temeer omdat op 3 oktober 2016 door GS is toegezegd dat de schadevergoeding voor ganzenschade op het niveau van 95% van de getaxeerde schade blijft totdat het schadeniveau van 2005 is bereikt;*
- *De FBE aangeeft dat het nieuwe voorgestelde beleidskader voor het ganzenbeleid niet zal leiden tot de oplossing van de ganzenproblematiek binnen afzienbare termijn;*
- *Er een onwerkbaar situatie is ontstaan waarbij de FBE aangeeft geen passend faunabeheerplan op te kunnen stellen.*

Verzoeken het college:

Met de FBE in overleg te treden om te verkennen welke aanpassingen er in het nieuwe beleidskader voor het ganzenbeleid nodig zijn om een doeltreffend faunabeheerplan te kunnen realiseren waarbij de streefstanden kunnen worden behaald en de faunaschade binnen afzienbare tijd wordt verminderd

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie CDA, CU en FvD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De volgende motie wordt ingediend door FvD, PVV, 50plus/PvdO en SP over een onderzoek van de financiële positie NH-gemeenten.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. "Er dreigt een financiële malaise", zo sprak gedeputeerde Zaal vorige week bij NH nieuws. De ondertekenaars van de motie hebben met grote zorg kennisgenomen van de huidige financiële situatie van NH-gemeenten. Wij moeten concluderen dat er een behoorlijk probleem is wanneer gemeenten aangeven dat sporthallen, zwembaden en bibliotheken gesloten moeten worden. Dit alles leidt tot verval van het voorzieningenniveau en belangrijker, van de leefbaarheid en sociale cohesie van onze dorpen en steden. De provincie vraagt het Rijk om ondersteuning, deze vraag is kennelijk nodig en die ondersteunen wij. Wij willen benadrukken dat het niet de bedoeling is dat de provincie op welke manier dan ook de portemonnee trekt en dat alleen het Rijk bijspringt. Wel roept deze situatie de vraag op hoe het zover heeft kunnen komen. Het is daarom belangrijk om alle oorzaken en de omvang van de financiële malaise in kaart te brengen, zeker omdat het niet ondenkbaar is dat de crisis als de huidige, langer voortduurt of zich op korte termijn herhaalt. Ontwikkelingen die mogelijk een rol spelen bij de ontstane financiële malaise van gemeenten zijn de vele gemeentelijke fusies van de laatste jaren, schaalvergroting in het algemeen, overbelasting, etc. Om dit probleem volledig in kaart te brengen is gedegen onderzoek nodig. Daarom twee moties.

430 **Motie 77/14092020 Vreemd aan de orde van de dag**

Onderzoek financiële positie NH-gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

435 **Constaterende dat:**

- *In de woorden van gedeputeerde Ilse Zaal de financiële positie van verschillende Noord-Hollandse gemeenten 'zorgwekkend' is en gemeenten zelfs dreigen af te stevenen op een 'economische malaise als het Rijk de geldkraan niet opendraait';*
- *Dit onderwerp behandeld is in de commissie Economie Financiën en Bestuur (EFB) van 31 augustus 2020, maar dat voor verscheidene partijen onvoldoende duidelijk geworden is hoe de gemeenten in deze positie geraakt zijn.*

440

Overwegende dat:

PS behoefte hebben aan de achtergrond en oorzaken van de slechte financiële positie van de gemeenten.

445

Verzoeken GS:

Onderzoek te doen naar de oorzaken van de zorgwekkende of slechte financiële positie van gemeenten en PS over de uitkomst van dit onderzoek te informeren

450

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties FvD, PVV, 50plus/PvdO, SP

Motie 78/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

455 **Organiseren expertsessie na onderzoek financiën gemeenten**

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Constaterende dat:

- *In de woorden van gedeputeerde Ilse Zaal de financiële positie van verschillende Noord-Hollandse gemeenten 'zorgwekkend' is, en gemeenten zelfs dreigen af te stevenen op een 'economische malaise als het Rijk de geldkraan niet opendraait';*
- *Dit onderwerp behandeld is in de commissie Economie Financiën en Bestuur (EFB) van 31 augustus 2020, maar dat voor verscheidene partijen onvoldoende duidelijk geworden is hoe de gemeenten in deze positie geraakt zijn.*

465

Overwegende dat:

PS behoefte hebben aan de achtergrond en oorzaken van de slechte financiële positie van de gemeenten.

470

Verzoeken GS:

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de oorzaken van de zorgwekkende financiële positie van gemeenten, een expertsessie te plannen waarin PS en GS bespreken hoe bijgedragen kan worden aan de structurele gezondmaking van de gemeentelijke financiën

475

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties FvD, PVV, 50plus/PvdO, SP

480

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan de volgende motie van de PvdD, FvD en CU.

485

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Eigenlijk twijfelde ik oorspronkelijk om hier vandaag te gaan staan, maar de ontwikkelingen van vorige week hebben van lichte aarzeling het erkennen van een noodzaak gemaakt. Verzet van Amsterdamse burgers afgelopen maandagmorgen in de Lutkemeerpolder en 's avonds bij de Stopera, laten zien dat tijden veranderen en dat noopt mij tot een oproep, want een uniek stukje Noord-Hollands landschap dreigt verloren te gaan.

490

Kleigrond in plaats van het al omliggende veen, extra vruchtbaar naast het unieke aspect. Uniek cultuurhistorisch gezien, als onderdeel van het scheggenlandschap uit het wereldvermaarde Amsterdamse Uitbreidingsplan van 1934, maar ook een unieke gelegenheid voor toekomstbestendige duurzame landbouw en recreatiemogelijkheden voor de stedeling van de 21ste eeuw. Oud en nieuw die elkaar versterken, maar die kans gaat verloren als er eenmaal bulldozers aan het werk zijn geweest. Is dat nu de best denkbare locatie voor een bedrijventerrein? Ik vraag het me niet eens af, het lijkt me duidelijk. Onderzoekers van de Wageningen University & Research (WUR) (de EFB'ers onder ons herinneren zich de inspreker) hebben berekend dat de totale waarde van de ecosysteemdiensten in het gebied tot 8,6 miljoen euro kunnen reiken met daarbovenop nog potentie tot waardevermeerdering door de groei van voedselprojecten en biodiversiteit. En het verzet breidt zich steeds meer uit, in plaats van dat het met de jaren afneemt. En dan nog niet eens vanuit het Not in my backyard principe, maar boeren burgers en ondernemers (die zijn hier de buitenlui) die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen door lokaal regionale initiatieven te ontplooiën: de bio-polder als burgerinitiatief waar Noord-Hollanders zich niet gekend voelen in het spel tussen overheid en markt. Zelf je leefomgeving op een ondernemende, coöperatieve en bewuste wijze definiëren. Burgerinitiatief omdat de plannen van toen niet meer toereikend zijn voor de wereld van nu en dan te horen krijgen dat ze misschien wel goede ideeën hebben, maar dat ze te laat zijn, terwijl de timing van de plannen zich juist het best laat omschrijven als gedateerd. Wie heeft hier nu een slechte timing? De noodzaak van dit soort terreinen kan immers alleen onderschreven worden wanneer men economie ziet als louter een boekhoudkundige exercitie op korte termijn en men alle andere bijdragen aan de lokale en regionale economie buiten beschouwing laat. Zelfs de boeren, die we allemaal zeggen zo'n warm hart toe te dragen, worden het slachtoffer van de verdozing en de uitverkoop van het landschap. De menselijke maat verpulverd door groot, groter grootst en dat allemaal terwijl er een rechtskundig advies ligt waarin wordt geconcludeerd dat er voldoende zwaarwegende redenen zijn om de Lutkemeerpolder te behouden en het nog niet te laat is om de plannen te heroverwegen en het feit dat er nog steeds leegstand is op bestaande bedrijventerreinen. Dit is niet te laat, dit is een uitgelezen moment om in gesprek te gaan met

500

505

510

515 deze partijen en een serieus onderzoek te gaan doen naar de mogelijkheden van een toekomstbestendig ontwikkelingsperspectief voor dit unieke gebied. Als kwart eigenaar van verantwoordelijke vastgoedontwikkelaar SADC kan de provincie Noord-Holland deze overwegingen toch niet geheel aan zich voorbij laten gaan.

520 **Motie 79/14092020 Vreemd aan de orde van de dag**

Op de bres voor groen en landbouw Lutkemeerpolder

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

525 *Constaterende dat:*

- *De Lutkemeerpolder een uniek en kwetsbaar gebied is met een historisch boerenlandschap, een uitzonderlijk vruchtbaar landbouwgebied is en onderdeel is van een ecologische en recreatieve verbindingzone met grote meerwaarde voor burgers;*
- *De Lutkemeerpolder een vitaal onderdeel is van het bijzondere scheggenlandschap uit het wereldvermaarde Amsterdams Uitbreidingsplan (AUP 1934), dat eenmaal bebouwd en*
530 *‘verrommeld’ onherstelbaar is;*
- *De provincie Noord-Holland dit soort cultuurlandschap van grote waarde acht en wil beschermen;*
- *In het coalitieakkoord de grote waarde van bijzonder cultuurlandschap en groen wordt*
535 *erkend en wordt gesteld dat we daarom “dit landschap willen behouden en we ongewenste ruimtelijke effecten tegengaan”.*
- *De Lutkemeerpolder het laatste stukje historische (biologische) landbouwgrond van Amsterdam is en meer dan 75% van ondervraagde Nederlanders het belangrijk vindt dat dit soort landschappen behouden blijft;*
- *Het gebied bijdraagt aan de biodiversiteit en levenskwaliteit van bewoners in de regio en bescherming biedt tegen de gevolgen van klimaatverandering;*
- *Recente berekeningen van Wageningen University & Research (waarvan een van de onderzoekers tijdens de laatste commissievergadering heeft ingesproken) laten zien dat de groene Lutkemeer met zijn sociaaleconomische functies en natuurwaarden, jaarlijks*
545 *miljoenen euro’s oplevert, met de potentie tot nog verdere waardeverhoging;*
- *Dit bijna volledig teniet dreigt te worden gedaan door plannen voor een bedrijventerrein;*
- *Recent de eerste werkzaamheden in een deel van het gebied zijn gestart om grond klaar te maken voor wegen en gebouwen, maar het verleden leert dat dit nog niet betekent dat die bebouwing er onvermijdelijk komt;*
- *Er groot en langdurig verzet is vanuit burgers en maatschappelijke organisaties tegen*
550 *deze plannen;*
- *Er een rechtskundig advies ligt waarin wordt geconcludeerd dat er voldoende zwaarwegende redenen zijn om de Lutkemeerpolder te behouden en het nog niet te laat is om de plannen te heroverwegen;*
- *De provincie Noord-Holland aandeelhouder is van SADC en dus mede verantwoordelijk is*
555 *voor het project op het terrein van Lutkemeerpolder.*

Overwegende dat:

- 560 - Een onderdeel van goed bestuur is om te leren van voortschrijdend inzicht en plannen te wijzigen als de veranderende maatschappelijke omstandigheden en uitdagingen hierom vragen;
- We te maken hebben met grote uitdagingen rond o.a. biodiversiteit, milieu, voedsel- en landbouw;
- 565 - De provincie Noord-Holland ambities heeft op het gebied van behoud van cultuurlandschap, voedsel-en landbouwtransitie (natuurinclusieve kringlooplandbouw, eiwittransitie, meer lokale consumptie en productie) en biodiversiteit;
- De provincie zich keert tegen verrommeling van het landschap;
- De bijzonder vruchtbare grond van de Lutkemeerpolder ideaal is voor voedselteelten en dus bijdraagt aan de ambities voor kringlooplandbouw en groene eiwittransitie;
- 570 - Er veel bedrijventerreinen zijn, maar gebieden als de Lutkemeerpolder schaars en steeds waardevoller zijn;
- De plannen voor een bedrijventerrein dateren uit een tijd dat de urgentie voor behoud van biodiversiteit, groen en lokale kringlooplandbouw niet werd gevoeld;
- 575 - De coronacrisis het belang van meer groen, gezond en lokaal voedsel heeft laten zien en burgers daar steeds meer om vragen;
- Aanleg van bedrijventerreinen een zeer conjunctuurgevoelige activiteit is;
- Zoals tijdens de laatste economische crisis bleek, het ook nu - gezien de coronacrisis - niet opportuun lijkt plannen voor het ontwikkelen van een bedrijventerrein bij Lutkemeer III door te voeren;
- 580 - De provincie Noord-Holland burgerparticipatie belangrijk vindt en verder wil stimuleren;
- Er vanuit burgers, boeren en ondernemers waardevolle alternatieve plannen liggen voor de Lutkemeerpolder, waarbij de grond wordt gebruikt om de lokale voedselkringloop verder te ontwikkelen met behoud van het historische landschap, mogelijkheden voor (sociale) dagbesteding, recreatie en educatie, op basis van ecologie, biodiversiteit en klimaatadaptatie ("Plan Biopolder");
- 585 - Verschillende maatschappelijke investeerders bereid zijn geld te steken in het vrijkopen van de grond om deze beschikbaar te houden voor biologische landbouw;
- Dit uitstekend past in de toekomstvisie van zowel de provincie als de gemeente
- 590 Amsterdam en een serieuze, grondige overweging van huidige plannen voor Lutkemeer III te rechtvaardigen is;
- De komst van een bedrijventerrein van 43 ha in Amstelveen eerder is tegengehouden door de provincie Noord-Holland vanwege overcapaciteit in de regio;
- De noodzaak voor een bedrijventerrein op juist deze unieke locatie niet is aangetoond,
- 595 gezien de leegstaand elders.

Verzoeken GS om:

Op zo kort mogelijke termijn in gesprek te treden met de gemeente Amsterdam, SADC, betrokken burgers en ondernemers, om nog een keer zorgvuldig te kijken naar mogelijke alternatieven voor

600 *de omvorming van dit deel van de Lutkemeerpolder voor bedrijven en naar de mogelijkheden om groen en biologische landbouw in Lutkemeerpolder te behouden en te ontwikkelen.*

Daarbij in ieder geval ook mee te nemen:

- 605
 - *De gevolgen van de coronacrisis en de opgaven rondom landbouw- en voedseltransitie en biodiversiteit;*
 - *Verkenning van mogelijkheden bestaande locaties beter en efficiënter te benutten als alternatief voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Lutkemeer III;*
 - *Serieuze verkenning van mogelijkheden voor Plan Biopolder in de Lutkemeerpolder;*
 - *Gedegen onafhankelijk onderzoek (bijvoorbeeld in samenwerking met WUR) naar de*
- 610
 - kosten en baten om van verdere plannen voor bedrijventerrein af te wijken, waarbij ook klimaatadaptatie, biodiversiteit, landschappelijke waarde en duurzaam lokaal geteeld voedsel serieus worden meegewogen;*
 - *PS vervolgens zo snel mogelijk in detail te informeren over de resultaten*

615 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie PvdD, FvD, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan nog een motie Vreemd van de PvdD over Circuit Zandvoort.

620

Ines **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter. Vooraf even belangrijk om te melden: deze versie van de in te dienen motie is aangepast aan de hand van de opmerkingen die we via de ambtelijke toets hebben gekregen. Het gebeurt weleens dat GS op een verouderde versie van de motie reageren, vandaar de 'heads up'. Ik heb vandaag speciaal voor gedeputeerde Rommel lippenstift op. Die schijnt me dan vriendelijker te vinden en ik wil vandaag alleen heel vriendelijk zijn. Hopelijk helpt het een beetje. Dan naar de inhoud. Wij wilden deze motie ook liever niet indienen. De bedoeling was alles in de afgelopen commissievergadering te bespreken. Helaas had de vervanger van de verantwoordelijke gedeputeerde op veel vragen geen antwoord en verwees hij naar het vervolgproces, met de boodschap in de trant van: "Jullie zijn te vroeg, wacht nou nog even tot de ontwerpontheffing." Dat was drie weken geleden. Sinds eind vorige week ligt er een ontwerp-ontheffing en er wordt in de wandelgangen nu juist beweerd dat we te laat zijn. Ondertussen blijven vragen en verzoeken onbeantwoord. Vandaar nu deze motie vreemd. Specifiek missen we nog informatie over twee onderdelen: 1. In juni besloot de OD nog dat er wel alternatieven mogelijk zijn voor het asfaltgranulaat. Na minder dan een maand na één reactie van het Circuit, 635 stelde de OD opeens dat er geen goede alternatieven zijn. Maar het is tot nu toe niet sterk gemaakt dat alle alternatieven goed gewogen zijn. 2. De vraag hoe het argument van 'dwingende reden van groot openbaar belang' nu is gewogen in relatie tot de extra tribunes met inachtneming van o.a. de gevolgen van de coronacrisis. De ontwerp-ontheffing Wet Natuurbescherming van 7 september 2020 gaat daar ook niet op in. Dan nog een punt over leren 640 van het verleden. Het blijft wonderlijk dat het Circuit eind 2019 toen ze een Wnb-ontheffing kreeg voor de extra tribunes, blijkbaar nog niet had nagedacht over hoe die veilig te bouwen. Dat ze dan ergens begin 2020 denken 'oh, oeps, zo gaat het toch niet lukken, we moeten maar

asfaltgranulaat gaan storten' en dan in plaats van eerst daarvoor de juiste procedure te
doorlopen, ze maar de boel volstorten, ongeacht wet- en regelgeving, het voelt toch wat
645 onfatsoenlijk. En nu willen GS die handeling nog achteraf legaliseren ook. Dat is precies niet het
signaal dat je af wilt geven aan burgers en bedrijven als het om zorg voor onze kwetsbare
leefomgeving gaat. Wat kunnen wij als provincie dan concreet hiervan leren? Nou, in ieder geval
dat de OD meer toezicht moet gaan houden bij komende werkzaamheden van het Circuit. De
650 storting van asfaltgranulaat gebeurde immers al in de periode van januari tot maart 2020. De OD
had helemaal niets door. De OD lijkt er pas achter te zijn gekomen door een melding van
Stichting Natuurbehoud, die zo slim was om wat dronebeelden van het Circuit zelf te bekijken.
We mogen niet ook nog zorgvuldig toezicht op de al zwaar belaste schouders van burgers
leggen. Daarom ook een verzoek aan GS in de motie, want alleen GS kunnen de OD aansporen tot
vakere controles.

Motie 80/14092020 Vreemd aan de orde van de dag

Vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Constaterende dat:

- CZ asfaltgranulaat heeft laten storten in een leefgebied van beschermde diersoorten;
- Eerder dit jaar door GS en OD NHN is vastgesteld dat ongeveer vier voetbalvelden
leefgebied van beschermde diersoorten permanent of langdurig zijn aangetast;
- 665 - Volgens natuurorganisaties zelfs bij mogelijkheden tot herstel, dat herstel van leefgebied
tot 20 jaar kan duren;
- Het CZ hier vooraf geen ontheffing voor heeft gekregen;
- Door de OD in juni is vastgesteld dat met deze handeling van CZ de wet is overtreden;
- De storting van asfaltgranulaat al in de periode van januari tot maart 2020 gebeurde,
670 maar dat OD er pas achter kwam na oplettendheid van natuurorganisatie Stichting
Natuurbehoud.

Overwegende dat:

- Het CZ eerder een ontheffing Wet Natuurbescherming (Wnb) heeft gekregen om tijdelijk
675 bedreigde diersoorten te verstoren en hun leefgebied aan te tasten voor de bouw van
extra tribunes;
- Door het CZ en provincie Noord-Holland eerder gesteld werd dat de aantasting van het
leefgebied van deze dieren als tijdelijk moet worden opgevat en dat o.a. daarom de
ontheffing te verantwoorden was;
- 680 - Het al slecht gaat met kwetsbare natuur en diersoorten in Nederland;
- De provincie verantwoordelijk is voor bescherming van de natuur en daarin levende
dieren en een zorgplicht heeft;
- Er in een brief (17 juni 2020) aan CZ door OD NHN aangegeven is dat de OD al begin
2020 kenbaar heeft gemaakt dat zij - hangende de beroepszaken met betrekking tot de in

- 685 2019 afgegeven Wnb-ontheffing - geen nieuwe verzoeken om besluiten hierover in
behandeling zou nemen;
- In diezelfde brief duidelijk wordt dat OD terughoudendheid heeft geadviseerd, “gezien
vele bezwaarzaken, voorlopige voorzieningen en de nog komende beroepszaken”;
 - We nu toch weer in een ontheffingstraject zitten en er sinds 7 september een
690 ontwerpbesluit voor een ontheffing is om achteraf de storting van asfaltgranulaat toch te
legaliseren;
 - In de stap ervoor voor PS niet duidelijk is gemaakt of en zo ja welke onafhankelijke
onderzoeken (niet uitgevoerd door een door CZ gekozen bureau) zijn gebruikt om het
besluit voor zicht op legalisering te onderbouwen, en hoe bij de besluitvorming rekening
695 is gehouden met veranderende omstandigheden door coronacrisis;
 - Ook in het ontwerpbesluit van 7 september dat niet duidelijker is geworden;
 - Het van groot belang is om bij activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur een degelijk
en onafhankelijk onderzoek te doen naar alternatieven die minder schadelijk zijn voor de
natuur;
 - Er door de natuurorganisaties alternatieven zijn aangedragen die door CZ of OD niet
700 volledig zijn onderzocht en/of technisch uitgewerkt.

Gehoord de discussie, dragen GS op om:

- In het kader van zorgvuldigheid een rapport te laten maken uitgevoerd door een
705 onafhankelijk niet door CZ gekozen bureau, waarin alle meer ecologisch gunstige
alternatieven voor de fundering van een tribune in beeld worden gebracht en afgewogen;
- Meer gedetailleerde informatie aan PS te geven over de gang van zaken rond het besluit
over zicht op legalisering en uiteindelijke ontwerpbesluit over ontheffing Wnb (7
september 2020), waarin o.a. het volgende wordt besproken: hoe het kan dat in een
710 periode van minder dan een maand na één reactie van CZ, de beoordeling van OD bijna
volledig verandert en er hele andere conclusies worden getrokken; uitvoerige,
onafhankelijke onderbouwing (met achterliggende wetenschappelijke stukken) van de
aanneمة dat alle alternatieve, tijdelijke vormen van fundering een groter negatief effect
zouden hebben op de habitat van de bedreigde diersoorten dan de halfverharding met
715 asfaltgranulaat; hoe het argument van ‘dwingende reden van groot openbaar belang’ is
gewogen in relatie tot de extra tribunes, met inachtneming van o.a. de gevolgen van het
coronacrisis en het feit dat de coronacrisis heeft laten zien dat F1 ook zonder of met
minder publiek doorgang kan vinden (ontwerp-ontheffing Wnb van 7 september biedt
daar namelijk ook geen inzicht in).

720

Verzoeken GS om:

- Te onderzoeken of het mogelijk is dat zolang werkzaamheden op het terrein van CZ
plaatsvinden, extra onaangekondigde controles te laten verrichten door de OD;
- Komende tijd kritischer te kijken naar afwegingen van belangen in deze zaak en hoe het
725 grote belang van natuur en diersoorten beter kan worden gewaarborgd

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD, CU, SP

730 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Wenst nog iemand het woord over de agenda? Nee, dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Afscheid Statenleden de heer Bolkestein (VVD) en mevrouw Sanderse (CDA)

735

De **VOORZITTER**: De heer Bolkestein kon helaas niet aanwezig zijn, dus ik zal straks mevrouw Sanderse kort toespreken. Ik zal straks kort schorsen en op een of andere manier, bijvoorbeeld met een appje, kunt u de felicitaties overbrengen want dat moet gebeuren vanaf uw zitplaats. Ik vraag mevrouw Sanderse naar voren te komen. We nemen vandaag afscheid van twee Statenleden
740 die Provinciale Staten verlaten. Beiden met een mooie aanleiding, want Martijn Bolkestein zet zijn werk voort in de Tweede Kamer en Marleen Sanderse is burgemeester van Hattem geworden. Noord-Holland lijkt daarmee een broedvijver te zijn voor politiek en bestuurlijk talent. Helaas kan Martijn Bolkestein vandaag niet aanwezig zijn. Hij is op 2 juli jl. beëdigd als Tweede Kamerlid voor de VVD. Wij hebben hem leren kennen als een liefhebber van het debat. Dat zal hem van pas
745 komen in Den Haag. Wij wensen hem veel succes als volksvertegenwoordiger. Beste Marleen, jij bent gelukkig wel in ons midden zodat wij live afscheid van jou kunnen nemen. Dat vind ik fijn. Allereerst wil ik je nogmaals van harte feliciteren met je benoeming als burgemeester van de Gelderse gemeente Hattem. Je verhuist daarom van de historische Noord-Hollandse gemeente Naarden naar het al even historische Hattem. Als Commissaris van de Koning weet ik voor welke
750 uitdagingen een burgemeester heden ten dage kan komen te staan. Denk bijvoorbeeld aan de openbare orde en veiligheid rondom de recente coronacrisis. Je hebt al een aansprekende carrière achter de rug en daar ga je nu het ambt van burgemeester aan toevoegen. Je nam als roeier deel aan de wereldkampioenschappen en de Paralympische Spelen. Je was onder andere wethouder in Gooise Meren en Statenlid van onze provincie, een echte doorzetter. In de korte
755 periode dat je Statenlid bent geweest bij de provincie Noord-Holland hebben wij je ook leren kennen als een toegankelijk persoon die gewone-mensen-taal spreekt. Deze eigenschappen en ervaringen zullen je zeker van pas komen in het ambt van burgemeester. Namens de gehele Staten wens ik je veel succes. Er staat een bos bloemen klaar die mag ik je helaas niet aanreiken.

760

2.b. Installatie en beëdiging Statenleden fracties VVD en CDA

De **VOORZITTER**: Eerst een kort bericht in het kader van corona. Ik zal straks kort schorsen zodat u uw felicitaties kunt overbrengen maar dat moet gebeuren vanaf uw zitplaats en u mag niet door de zaal heen gaan lopen. Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde, heb
765 ik tot lid van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: de heer Steeman (D66), de heer Smaling (SP) en de heer Dessing (FvD). Ik geef de voorzitter van de commissie, de heer Smaling, het woord.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die de benoemd verklaarde leden, de heer
770

Roosendaal (VVD) en mevrouw Van Andel (CDA) aan uw vergadering hebben toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond dat blijkens ingevolge artikel W7 2° lid van de Kieswet de aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor verkiezing van leden van PS van 14 september 2020 tot lid van PS benoemd zijn verklaard de
775 heer N.A.L. Roosendaal (VVD) en mevrouw W. van Andel (CDA). Verder heeft de commissie kennisgenomen van de verschillende nevenfuncties van de kandidaten, want de combinatie van het Statenlidmaatschap met een nevenfunctie is altijd een punt van aandacht. Het is de verantwoordelijkheid van het Statenlid zelf om de integriteit te bewaken. Wij stellen u voor beiden als lid van PS toe te laten.

780 De **VOORZITTER**: De commissie adviseert PS te besluiten de heer Roosendaal en mevrouw Van Andel toe te laten als lid van PS. Verlangt iemand hierover het woord? Zo nee, dan is unaniem door u besloten de heer Roosendaal en mevrouw Van Andel als lid van PS toe te laten. Ik ontbind hierbij de Commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven en dank de leden voor de
785 verrichte werkzaamheden. Dan is nu aan de orde de beëdiging van de Statenleden. De vertrekkende leden de heer Bolkestein (VVD) en mevrouw Sanderse (CDA) hebben mij verzocht hen ontslag te verlenen conform artikel X2, 2° lid van de Kieswet. Ik heb dat ontslag inmiddels verleend. Het lidmaatschap wordt opgevolgd door de heer Roosendaal (VVD) en mevrouw Van Andel (CDA). Hun installatie is nu aan de orde en ik verzoek de nieuwe Statenleden naar voren te
790 komen in het midden van de zaal. Ik verzoek u allen te gaan staan. Provinciale Staten hebben zojuist besloten u toe te laten als lid van Provinciale Staten. Ik stel u daarom thans in de gelegenheid de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde eed in mijn handen af te leggen. Als ik straks uw naam noem, verzoek ik u onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig". Ik zal u eerst de
795 formule van de eed voorlezen. "Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn
800 plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen".

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

805 De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw Statenlidmaatschap. Voordat ik overga tot de bloemen en felicitaties, komt eerst nog de beëdiging van een nieuw duo-commissielid aan de orde. Ik vraag de Statenleden nog even te blijven staan en ik vraag de heer Roosendaal en mevrouw Van Andel even te wachten aan de zijkant van de zaal voor de beëdiging van het duo-
810 commissielid.

2.c. Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie CDA

815 De **VOORZITTER**: De fractievoorzitter van het CDA heeft de heer Wijmenga als duo-commissielid bij mij voorgedragen. Ik verzoek de heer Wijmenga naar voren te komen in het midden van de zaal. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik stel u thans in de
820 gelegenheid om de eed in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig". Ik zal u eerst de formule van de eed voorlezen. "Ik zweer dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om
825 iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

830 De heer **WIJMENG**A (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**: Ik wens u geluk met uw duo-lidmaatschap. Ik vraag de heer Roosendaal en mevrouw Van Andel weer naar het midden van de zaal te komen. We doen het symbolisch, het
835 handen schudden. Heel veel succes namens alle leden van PS en GS. Ik schors nu de vergadering voor een moment van felicitaties via WhatsApp en dergelijke.

2.d. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Er zijn geen actualiteiten aangemeld.
840

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen. GS hebben op 25 augustus 2020 geheimhouding opgelegd op het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van
845 verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020. Deze documenten zijn onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt in ieder geval voort tot 1 mei 2021 en dan wordt opnieuw bezien of de geheimhouding voort moet duren. Wenst u over deze stukken te spreken, dan dient dit in beslotenheid te gebeuren aan het einde van de vergadering. Zo nee, bekrachtigt u dan het besluit van GS om deze stukken stuk als geheim vast
850 te stellen? Gaat u akkoord? Dan is het besluit nr. 42 tot de opgelegde geheimhouding bekrachtigd.

b. Lijst geheimhouding PS

855 De **VOORZITTER**: Er zijn geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 29 juni 2020

860 De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan zijn de notulen van de vergadering van 29 juni 2020 vastgesteld.

5. Vaststelling strategische Statenagenda

865 De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

870 De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortganglijst van moties

875 De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken

880 **8.a. Statenvoordracht 41 Kadernota Verbonden Partijen 2020**
8.b. Statenvoordracht 39 Bestedingsplan OV-fonds

De **VOORZITTER**: Het presidium adviseert in te stemmen met de hamerstukken. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of stemverklaring?

885 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Hoewel de kadernota een aantal positieve elementen bevat, kunnen wij helaas niet instemmen vanwege de uitgesproken verwachting dat verbonden partijen actief werk maken van onder andere duurzaamheid en diversiteit. Voor duurzaamheid is vaak geen nut en noodzaak, waardoor er veel belastinggeld verloren gaat. Mensen moeten beoordeeld worden op wat ze kunnen, niet op wat ze zijn.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. In lijn met de PVV, wij steunen deze voordracht maar nemen wel uitdrukkelijk afstand van de passage waarin de provincie zegt te willen toezien op de stappen die worden gezet op het gebied van duurzaamheid en diversiteit bij verbonden partijen.

895 De **VOORZITTER**: Ik constateer dat de besluiten van 8.a. en 8.b. zijn aangenomen.

9. Statenvoordracht 40 Tweede Begrotingswijziging 2020

900 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik heb twee dingen: hengelen en NNN-gronden. Als eerste is het prachtig natuurlijk dat de gedeputeerde bezig is met het uitvoeren van de Watervisie uit 2015, de Visie op waterrecreatie en het uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019. Dát uitvoeringsprogramma dateert nog uit de vorige Statenperiode. Echter, er is een hoop mis. Gif en mest in het water, we voeren water te snel af en we kunnen te weinig water opslaan. Biodiversiteit is stervende: twee derde van de populatieomvang van zoogdieren, vogels, amfibieën, insecten en vissen zijn in de afgelopen 50 jaar verdwenen. Dit is te lezen in het Living Planet Report van het Wereld Natuur Fonds van vorige week. Sportvisserij is de grootste looddonor in het oppervlaktewater naast natuurlijk het dierenleed en dood bij vissen en vogels dat door de sportvisserij veroorzaakt wordt. Maar vol trots worden er vooral 39 hengelplekken gerealiseerd waarvan één toegankelijk is voor mindervaliden. Het is maar wat je prioriteit is. Er is ook een enorme tegenstrijdigheid in beleid. Aan de ene kant natuurvriendelijke oevers en aan de andere kant loodvervuiling stimuleren. De Watervisie en visie Waterrecreatie hebben twee doelen: de korte termijn doelen wáren bootje varen en hengelen, zoals stond in een Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie tot 2019, maar met de belofte dat “bij een nieuwe coalitie opnieuw de inzet van de waterrecreatie bepaald zou worden”. Die is er nog niet, maar dat hoeft niet direct een probleem te zijn, want er waren ook langere termijn doelstellingen, die ook in de begroting 2020 nogmaals zijn bekrachtigd: waterberging, biodiversiteit, KRW en bij waterrecreatie gericht op werkgelegenheid en zwemplekken. Hier wordt geen ruimte geboden voor hengelen. Maar juist het waterbeleid is gericht op het uitvoeren van andere provinciale thema’s. Die dingen “waar een hoop mis mee is” waar ik mee begon. De 34 hengelplekken die nu aangelegd zijn, inclusief een viswedstrijdlocatie, is het beleid uit de vorige periode en staat haaks op deze nieuwe periode en op de lange termijn doelstellingen. Een nieuw uitvoeringsprogramma is op verschillende momenten al beloofd, maar nog niet gekomen. Gaat dat nog komen en vooral, worden wij erbij betrokken? En dan de technische aanpassing: krediet voor NNN-gronden. In de praktijk verandert er niets, maar het wordt wel zichtbaar dat natuur geld kost, maar ook oplevert als een “maatschappelijke functie”. Iets dat niet in geld uit te drukken is. Of toch wel? Stel, je neemt twee identieke woningen, de ene kijkt uit op dure industriegrond en de andere op goedkope natuurgrond. Welke woning heeft in het economische verkeer de meerwaarde en waar zou u willen wonen? Mocht u denken dat natuurgrond zo goedkoop is, dan betekent het eigenlijk dat de andere gronden te duur zijn en dat niet alles voor een provincie op de financiële balans komt te staan, maar juist ook indirecte waarde in zich heeft.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Er is in de verschillende commissies uitgebreid gesproken over de tweede begrotingswijziging en wij willen op een drietal punten terugkomen. Ten eerste is dat de keuze van GS om nog geen dekkingsvoorstel te doen voor de 10 miljoen euro voor het Noodfonds sociale infrastructuur. Wij begrijpen dat GS snel van start willen gaan en dat waarden wij ook, maar wij vinden het niet verstandig om de dekking pas later te zoeken. Kunt u ons toezeggen dat dit eenmalig is en dat voortaan ook de tussentijdse begrotingswijzigingen sluitend zijn? Het tweede punt betreft de verhoging van de kredieten die gevraagd worden voor de aanleg van de vissteigers. Wij zijn voorstander van het aanleggen van mooie oevers inclusief mooie steigers bij het verbeteren van vaarwegen. Echter, wij worden nu gevraagd extra krediet ter beschikking te stellen, terwijl de gedeputeerde aan de andere kant zegt dat dit voorkomt uit

de visie Waterrecreatie waar reeds 2 miljoen euro per jaar voor beschikbaar is gesteld. Waarom dan nu toch een verhoging van dit krediet? Kunt u het geld niet gewoon vinden in uw eigen begroting? Tenslotte de reserve waardevermindering NNN. Wij hebben er in EFB over gesproken en de techniek werd ons niet helemaal duidelijk. Er is nu een kraakheldere uitleg geschreven over hoe het werkt, daarvoor hartelijk dank, dus die vragen zijn beantwoord, maar wij maken ons wel zorgen over de realisatie van NNN. Terwijl de grootte van de reserves is afgestemd op de maximale kosten van de realisatie van de resterende 5.600 ha, zien wij wel dat GS in hun brief van 9 april voorsorteren op een verlaging van de ambitie in deze periode en dat terwijl de ambitie om 3.000 ha te realiseren, een trots onderdeel is van het coalitieakkoord. Wij vinden het belangrijk om GS aan deze ambitie te houden, daarom een motie en wij gaan ervan uit dat wij hiervoor steun krijgen van de coalitiepartijen. Mocht dat anders zijn, dan hoor ik dat graag in uw bijdragen.

Motie 81/14092020

Handhaven ambitie NNN

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 september 2020

Overwegende dat:

- *Er een opgave ligt om voor 2027 de NNN af te ronden door nog circa 5.600 hectare nieuwe NNN te ontwikkelen door nieuwe natuurgebieden te realiseren en het verbinden van bestaande gebieden;*
- *Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) daarmee een grote bijdrage moet leveren aan het biodiversiteitsherstel;*
- *De coalitie zich middels het coalitieakkoord heeft uitgesproken om in deze collegeperiode 3.000 hectare nieuwe NNN te realiseren.*

Constaterende dat:

- *GS in de brief "Stand van zaken Natuurnetwerk Nederland" van 9 april 2020 een voorschot lijkt te nemen op het verkleinen van de afgesproken ambitie;*
- *Enkele partijen hier tijdens de vergadering van de commissie NLG op 24 augustus jl. voorzichtig positief op reageerden.*

Voorts overwegende dat:

- *Het belangrijk is dat de Staten het college van GS aan de opdracht uit het coalitieakkoord houden;*
- *Het voor zowel de biodiversiteit als voor de voedselproductie (o.a. bestuiving van gewassen) als voor de klimaatopgave als voor de kwaliteit van de leefomgeving onwenselijk is om hierop te beknibbelen.*

Spreken uit dat:

Binnen deze collegeperiode niet beknibbeld mag worden op de geformuleerde ambitie om 3.000 hectare nieuwe NNN te realiseren

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU, PvdD, SP

990 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. In de commissie zijn voor ons de meest belangrijke punten aan de orde geweest, maar toch willen wij nog enkele punten noemen en dat gaat natuurlijk over de onzekerheid waarmee wij te maken hebben bij al onze begrotingen, over corona en de
995 uitvoering van de moties 41 en 42 om de schade in Noord-Holland te beperken. Het maken van plannen kost tijd, vooral omdat wij samenwerken met gemeenten en aan gemeenten vragen om een eigen bijdrage. Voor die gemeenten die zelf in zwaar weer zitten en financiële problemen hebben, is het moeilijk de eigen bijdrage vrij te maken. Dat betekent dat het maken van plannen nog steeds op een later moment komt en dat maakt het nog lastiger om goed te kunnen
1000 begroten. Wij hebben ook zorgen over een aantal projecten, zoals de fiets- en infrastructuurprojecten. Het lijkt alsof die moeizaam van de grond komen en dat vinden wij heel jammer, zeker van de fiets, want in de coronatijd zien we dat fietsen steeds belangrijker wordt, dus ook de fietsprojecten. Deze onzekerheid zien wij terug in deze tweede begrotingswijziging en in de begroting voor volgend jaar. In reactie op de motie over het realiseren van de hectaren
1005 NNN. In de commissie hebben wij aangegeven dat wij het belangrijk vinden dat de 3.000 ha gerealiseerd gaan worden. Wij weten ondertussen dat ons college hier heel druk en serieus mee bezig is en wij wachten de plannen af voor de realisatiestrategie, daar zijn wij heel benieuwd naar. Daarom vragen wij de indieners om de motie even aan te houden, want die is voor ons te vroeg en voegt nu niets toe. Wij zouden niet weten wat het college op dit moment nog meer zou
1010 kunnen doen. Daarom ondersteunen wij de motie vanwege deze procesredenen niet, hoewel wij het inhoudelijk wel mee eens zijn met ons eigen coalitieakkoord en het heel positief vinden dat de oppositie ons hier zo in steunt.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. In de commissie heb ik aangegeven dat wij akkoord gaan met
1015 de tweede begrotingswijziging, maar nog vragen heb over de kredieten voor de aankoop van NNN-gronden en de in te stellen reserve, de waardevermindering aankoop groen. Wij danken GS en de ambtenaren voor hun uitvoerige en heldere nadere toelichting al een paar dagen na de aanvullende vragen. Het gaat om heel veel geld, 250 miljoen euro maximaal, ongeveer de helft van de lopende begroting en een kwart van onze reserves. Na de toelichting blijft nog een vraag
1020 open. Hoe verhoudt de ambitie van GS zich om in deze periode 3.000 ha NNN te realiseren en hoe past dat met de benodigde financiële middelen? Daarom mevrouw Kapitein, is het wel belangrijk dat u er iets over zegt, want volgens de notitie is nu voor 4.200 ha 250 miljoen euro nodig. Dus voor de 3.000 ha die deze periode gerealiseerd zouden moeten worden, is ongeveer 180 miljoen euro nodig. Zoveel geld zit er nu niet in de reserve groen en is ook in het
1025 coalitieakkoord en begroting niet vrij gemaakt. De vraag is, is er een plan voor de wijze waarop de reserve waardevermindering groen gevuld gaat worden en zo ja, mogen wij die zien? Zo nee, klopt de ambitie van het college dan wel met de financiële onderbouwing?

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ondanks dat er de nodige positieve zaken in staan, kiest het college er toch voor om buitensporig veel geld beschikbaar te stellen voor NNN. In de voordracht wordt terecht gesteld dat er nog geen volledig beeld is van alle effecten die de Covid 19 pandemie op de provinciale begroting zullen hebben en daarom maken wij ons zorgen over enkele deelbesluiten. Zo wordt er 300.000 euro vrijgemaakt voor onder andere diervriendelijke oevers en bijna 700.000 euro voor werkzaamheden voor de Brusselse Kaderrichtlijn Water, de KRW. Wij zouden andere keuzes gemaakt hebben met deze gelden. Waar wij echter geen enkel begrip voor kunnen opbrengen, is dat er nu in deze precaire economische tijden besloten wordt om een kwart miljard euro krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van gronden voor NNN. De provincie die wederom als kredietverstrekker optreedt. Ons standpunt NNN is wel bekend, maar al zouden wij de gedachte omarmen dat dit netwerk ook maar enig nut heeft, dan zouden wij toch het college ten zeerste afraden of in ieder geval adviseren om dit deelbesluit van tafel te halen of flink uit te kleden. Wij zouden liever zien dat er meer middelen worden uitgetrokken om waar mogelijk, een extra bijdrage te geven aan bijvoorbeeld het gigantische woningtekort en het ondersteunen van belangrijke bedrijfssectoren. Bedrijven die nu worden getroffen door de coronacrisis maar onder normale omstandigheden zelfstandig kunnen bestaan. Nog wat opmerkingen over het natuurbeleid. Zo viel in een artikel in Binnenlands Bestuur op 3 september jl. te lezen dat Natuurmonumenten en de 12 provinciale landschappen in de jaren 1993 tot 2012 honderden miljoenen euro's opstreken om nieuwe natuurgebieden te verwerven en pacht af te kopen. Volgens de Europese Commissie was dat staatssteun, maar het werd door de vingers gezien. Het Europese Hof bevestigt echter op 3 september jl. een uitspraak van het gerecht van de Europese Unie dat hier mogelijk toch sprake is van ongeoorloofde staatssteun en dat de Europese Commissie opnieuw moet bepalen of dit zo is. Als zij tot die conclusie komt, dan moeten de organisaties die subsidie mogelijk terugbetalen. Het is natuurlijk vooruitlopen op de uitkomst, maar kan de gedeputeerde een inschatting geven wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn voor Landschap Noord-Holland en haar activiteiten? Ondanks dat er deelbesluiten zijn waar onze fractie achter kan staan, zoals de investering van 6,5 miljoen euro in ledverlichting, kunnen wij niet voor de voordracht stemmen. Het beschikbaar stellen van een kwart miljard euro voor NNN in deze moeilijke tijden vinden wij volstrekt onverantwoord en niet uit te leggen aan onze burgers.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter. Het is bijzonder om hier de tweede keer te staan, de eerste keer was digitaal en nu in een hotelzaal. Ik hoop dat het de volgende keer in de Statenzaal is, maar voor deze keer spreek ik u ook hier graag toe. Ik kan kort zijn, wij steunen de voordracht. Wij hadden in de commissie enkele vragen onder andere over de dekking en de uitwerking van moties 41 en 42 over de fondsen en die zijn naar tevredenheid beantwoord, dus wij kunnen instemmen met de voordracht. In reactie op de motie CU, in lijn met D66 is dit voor ons op dit moment niet aan de orde en ik begrijp dat er in de commissie nog uitvoerig wordt gesproken over de realisatie van de uitwerking. Daar kan ik het bij laten.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter. Het zal u niet verbazen dat ook de VVD enigszins moeite had met besluitpunten 7 en 8. Het is aan de duidelijke en heldere uitleg en beantwoording van de technische beantwoording te danken dat wij daarmee kunnen instemmen, maar ook wij vragen

ons af waarom wij nu eerst deze technische wijziging gaan accorderen en iets mogelijk gaan maken, waarover wij inhoudelijk nog met elkaar de discussie moeten aangaan. Staat de VVD achter de uitvoering van de ambities in het coalitieakkoord? Jawel, uiteraard, maar tegen welke prijs? Wij zijn in een situatie aanbeland waarin dingen anders zijn dan wij een jaar terug met elkaar dachten. Andere zaken vragen ook onze aandacht en daarom is het goed om straks met elkaar de discussie aan te gaan over de realisatiestrategie en daar wachten wij met smart op.

De **VOORZITTER**: Ik wil het college in de gelegenheid stellen om een goede verdeling te maken van de vragen in eerste termijn inclusief de motie die is ingediend door de CU. Ik schors de vergadering tot 14.45 uur. Ik wil u met nadruk verzoeken – overal staan camera's – dat u zich aan de 1,5 m afstand houdt, ook bij het verlaten van de zaal. U heeft allemaal een eigen fractieruimte toebedeeld gekregen en ook daar gelden de coronamaatregelen. De vergadering is heropend. Ik geef het woord aan gedeputeerde Olthof ook als vervanger van gedeputeerde Pels die vandaag afwezig is.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, de heer Klein, uiteraard is het geen beleid van het college om met ongedekte voorstellen te komen, maar in deze bijzondere situatie hebben wij snel willen handelen en dat hebben wij ook gedaan. Bijzondere situaties vragen soms om bijzondere maatregelen, daar hebben wij ook naar gehandeld om snel aan de slag te kunnen gaan en wij zullen zo snel mogelijk met een dekking komen, zodat dat netjes in de begroting verder loopt.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, mocht mijn pantalon het begeven en omlaag zakken, dan komt dat niet door uw vragen maar door een technisch mankement aan mijn riem. Dat als winstwaarschuwing. Dan naar de beantwoording van uw vragen en deze zien met name op een prominent onderwerp. De discussie is gegaan over beleid uit de vorige periode – met name door de PvdD – en of dat die nu nog valide zou zijn. U weet ook dat in de vorige periode de Waterrecreatievisie zich tot 2030 uitstrekte en ook over die periode is afgefinancierd. Daarnaast is in het coalitieakkoord aangegeven dat beleid dat hier niet in vermeld is, onverwijld wordt voortgezet. Dat geldt ook voor de Waterrecreatievisie en alle bijbehorende zaken van dien en dat betekent dat wij verder gaan met de uitvoering daarvan. Mocht dat leiden tot nieuwe inzichten en ideeën, dan komen wij vanzelf bij u terug, hetzij ter informatie, hetzij ter goedkeuring wanneer er iets verandert in de financiële kaders.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, die beantwoording is fijn en ik snap heus dat er iets van een coalitieakkoord is, maar dat is nooit door PS vastgesteld. Maar wij hebben wel als PS de Watervisie en verordening vastgesteld en daarin staat duidelijk vermeld dat die in 2019 afloopt en dat er een herziening gaat komen. Begrijp ik het nou goed dat die herziening er dus niet komt?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Volgens mij lopen er twee dingen door elkaar heen. De Watervisie komt terug in de Omgevingsverordening en de Waterrecreatievisie is vastgesteld tot 2030 en voor het uitvoeringskader komen wij bij u terug. Daar wordt opnieuw aan gewerkt en die gaat sowieso ter informatie naar PS. De CU vraagt aandacht voor de financiering daarvan. Er gaat een bijdrage

1115 vanuit de waterrecreatiereserve naar het mogelijk maken van diervriendelijke oevers, dat is denk ik, een misverstand dat erin gesloten is en waardoor het lijkt alsof er extra geld voor nodig is, terwijl het omgekeerde het geval is. De bijdrage van de heer Deen over de KRW doet mij een beetje denken aan de directeur van de nucleaire reactor van de Simpsons, er is geen probleem terwijl het hele personeel daar lichtgloeiend rondloopt. De KRW heeft ons heel veel gebracht en ik
1120 kan mij goed herinneren dat wij vroeger als wij aan het vissen waren, uit de Zaan vissen haalden met de meest ernstige zweren – wat ik heel veel heb gedaan in mijn jeugd mijnheer Zoon – en door de KRW zijn er aanzienlijke verbeteringen doorgevoerd. Dat hebben wij in Europees verband afgesproken en bovendien is de KRW nationaal bekrachtigd en aan die afspraken moeten wij ons houden, wat dat betreft vind ik de oproep van de PVV over de KRW misplaatst.

1125 Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Allereerst hartelijk dank dat u onze ambities uit het coalitieakkoord onverkort ondersteunt. Wij houden ook vast aan die 3.000 ha in het akkoord, maar wij hebben ook aangegeven dat er geen plan lag. In maart is een bureau ingezet en ik verwacht dat wij op 14 oktober a.s. bij de commissievergadering met een NNN-realisatiestrategie
1130 kunnen komen. Daaruit vloeit een bestedingsplan voort en dan kunnen wij afspreken welke maatregelen nodig zijn om onze ambitie voor 2027 te halen maar ook de ambities die wij voor deze periode gesteld hebben. Daarom is deze motie wat te vroeg en ik wil daar graag over spreken. De PVV over staatssteun, op dit moment ligt er nog geen definitief oordeel zoals u ook al aangaf. De Europese Commissie heeft om extra toelichting gevraagd en zoals het er nu uit ziet,
1135 hebben wij in de provincie na de decentralisatie groen niet zelf gronden gratis weggegeven. Hoe dat vóór die periode is, dat moeten wij uitzoeken, en mocht er uiteindelijk een uitspraak komen, dan zullen wij dat zeker in IPO-verband bespreken omdat dat niet alleen in Noord-Holland speelt.

Tweede termijn

1140 De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording en de herhaling van de belofte dat er snel een voorstel komt voor de dekking van de 10 miljoen euro en dat dit een uitzonderlijke situatie is, dus mag ik dat zo interpreteren dat het eenmalig is, dat wij een voorstel krijgen voor een niet-sluitende begrotingswijziging? Dank voor de toelichting op de financiering
1145 van de vissteigers. Dan over de NNN-ambitie. Ik dank de partijen voor hun reacties, maar ik heb van GL niet gehoord in hoeverre zij het belangrijk vinden om de NNN-ambitie vast te houden. Maar de PvdA en D66 hebben duidelijk aangegeven dat zij het vasthouden aan de ambitie voor het realiseren van NNN heel belangrijk vinden.

1150 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Wij hadden geen bespreking van dit punt gevraagd, maar voor die ambitie NNN hebben wij ons in de onderhandelingen hard gemaakt, wij waren trots op de handtekeningen en wij hopen zeker dat die gerealiseerd gaat worden en wij kijken uit naar de strategie. In die zin weet u dat u op GL mag rekenen.

1155 De heer **KLEIN** (CU): Het is fijn om dat te horen, ik proef dus een hele grote steun voor die ambitie. Ik heb GS net horen zeggen dat zij de geformuleerde ambitie van 3.000 ha in deze periode heel belangrijk vinden. Wij begrijpen dat de uitvoeringsstrategie eraan komt, dus het is

misschien prematuur om nu al een uitspraak te verlangen van PS, maar ik wil wel verzoeken aan de partijen die nu hun steun hebben uitgesproken, om dat ook te doen wanneer dat later nodig zal blijken te zijn. Daarmee houd ik de motie aan.

De **VOORZITTER**: Motie 81 wordt aangehouden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik had aanvankelijk geen vragen over water, maar ik zou het leuk vinden om de heer Loggen nog een keer naar het spreekgestoelte te zien lopen, dus mijnheer Loggen, vertelt u nog eens wat u vindt van water. Bij deze. Dan de realisatie NNN, het is op zich opmerkelijk om dat nu deels al financieel te regelen als het bestedingsplan daar nog onder moet, want ik vind dat het bestedingsplan of het plan waarmee een reserve gevuld gaat worden, onderdeel moet uitmaken van de instelling daarvan en wij stellen hem vandaag wel in, maar wij hebben er ook nog geen dekking voor gevonden. Dat is een opmerkelijke volgorde. Ik wil dat toch even gezegd hebben. Ik ben heel benieuwd, uit de notitie bleek heel duidelijk wat er nodig is voor ongeveer 4.200 ha, dat gaat dan om rond 180 miljoen euro voor 3.000 ha. Ik ben heel benieuwd uit welke hoge hoed de gedeputeerde dat gaat toveren in oktober.

De **VOORZITTER**: Er is een vraag voor de heer Olthof of dit de enige keer is. Daar kunt u nog even op reageren.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, volgens mij ben ik duidelijk geweest, het is geen beleid en dat herhaal ik hier ook, maar nood breekt wet en dat zal in de toekomst ook zo zijn, maar geen beleid, dus wij zullen in principe altijd met een gesloten begroting komen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Water is heel belangrijk.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Dan kunt u nu elektronisch stemmen, ik open de stemming. Er kunnen 50 geldige stemmen worden uitgebracht. Ik sluit de stemming. Het voorstel is aangenomen met 46 stemmen voor en 4 stemmen tegen van 50plus/PvdO en PVV.

10. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Ik wil u erop wijzen dat het conform het reglement tijdens het vragenuur niet is toegestaan om te interrumpen of moties in te dienen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. De afgelopen twee weken hebben wij een aantal berichten gezien over het veenweidegebied, namelijk de bodemdaling daarvan en dat dat nog een slag erger was dan wij tot nu toe aannamen. Zo verscheen het alarmerende rapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur en kwam de Volkskrant met het bericht dat door verzakking er mogelijk 80 miljoen euro nodig zal zijn om funderingen van woningen te herstellen. De bodemdalingskaart van de TU Delft laat goed zien waar het alarmfase Rood is en dat geldt ook voor een aantal gebieden in de provincie Noord-Holland. Rood betekent dat de boel met 5 mm

per jaar aan het zakken is. Naar aanleiding van dit alles de volgende vragen: 1. Was de berichtgeving voor u aanleiding om meteen te onderzoeken hoe in Noord-Holland het proces om de bodemdaling aan te pakken, een stapje extra versneld kan worden? 2. Zo ja, kunt u daar meer over vertellen? 3. Zo nee, waarom niet?

1205

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. De eerste vraag, wij zijn al bezig met diverse programma's van bodemdaling, wij besteden zeker aandacht aan dit punt. In 2019 hebben wij het rapport van Veerman gehad en die heeft aangegeven dat het wel urgent is, maar niet acuut. Dat wil niet zeggen dat wij stilzitten, want op dit moment zijn wij bezig met de gebiedsgerichte aanpak Laag-Holland waar de bodemdaling speelt en in 't Groene Hart. Waar wij een versnelling aan kunnen brengen, zullen wij dat ook doen. Wij beschikken nu over een tussenrapportage over het innovatieprogramma veen en wij gaan daar op grote schaal mee aan de slag in Laag-Holland en het gaat ook om distelteelt in Burkmeer. Daar zijn wij voortvarend mee aan de slag gegaan. In 't Groene Hart sluiten wij aan bij het gebiedsproces dat wij al hebben daar met de agrariërs, waterschappen en vogelbescherming zoals in de Ronde Hoek. Dat programma kent u denk ik wel. Maar bij de versnelling kijken wij altijd naar de context van het rapport Veerman. De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, daar zijn wij positief over, want dat ligt in lijn met hoe wij in de provincie omgaan met bodemdaling en ook omdat het in lijn is met het rapport van Veerman. Ook het Rijk is nu aan het sturen op het veenprogramma, wij praten daar over 28 miljoen euro en interprovinciaal praten wij met de provincies die er ook mee te maken hebben. Wij zijn er al heel hard mee bezig en hebben u daarover geïnformeerd niet zo lang geleden. Het rapport van de raad gaat niet alleen over het landelijke gebied – daar sta ik voor – maar ook over het stedelijk gebied en dat valt onder de gemeenten en niet onder de provincie.

1210

1215

1220

1225

Mevrouw **ALBERTS** (SP): U hanteert het rapport Veerman, dat zegt het is ernstig, maar niet acuut. Als u dat nou afzet tegenover de berichtgeving die ik net aanhaal, is dan het woord 'acuut' voor u meer naar de voorgrond gekomen, want u blijft eigenlijk bij het rapport Veerman.

1230

Gedeputeerde **ROMMEL**: Acuut staat niet meer op de voorgrond en wij doen al heel veel. Waar wij kunnen versnellen zullen wij dat doen, maar wij werken in het gebied ook met agrariërs en waterschappen, dus wij hebben het goed op ons netvlies staan.

1235

1240

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Meer dan 4.000 inwoners van Huizen en Naarden en de rest van 't Gooi hebben een petitie getekend omdat zij zich grote zorgen maken over de aanvraag van een bouwvergunning voor een 30 m hoog appartementencomplex middenin NNN. Wij willen graag een nadere duiding van de antwoorden op onze technische vragen die we donderdag 10 september jl. hebben gekregen over de aanvraag voor een bouwvergunning voor een appartementencomplex in het NNN-gebied nabij de Driftweg te Huizen (93-2020). Op 6 van de 7 vragen reageren GS met dat zij de vraag niet kunnen beantwoorden, ja, er is overleg geweest, waarom kunnen GS hier niet een visie op geven? In de antwoorden wordt gezegd dat er overleg is geweest met zowel de ontwikkelaar als de gemeente. 1. Wanneer is/zijn deze overleg(gen) geweest? Hoe lang loopt dit traject al? 2. U schrijft dat de inhoud van het plan niet met de gemeente besproken is. Is er wel over de inhoud gesproken met de ontwikkelaar? 3. Zo nee, wat

- 1245 is er dan met de ontwikkelaar besproken? Heeft de provincie in dat overleg met de ontwikkelaar
gewezen op de NNN-restricties? 4. Klopt het dat ook het bouwvak in het bestemmingsplan als
NNN is aangewezen? 5. Is dit gebruikelijk en terecht of is dit een vergissing? 6. Zijn er
toezeggingen gedaan aan de ontwikkelaar over de herbegrenzing? 7. Valt een
appartementencomplex van 30 wooneenheden onder een kleinschalige ontwikkeling?
- 1250 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, wanneer zijn deze overleggen geweest? Overigens is het niet
de bedoeling om u te grieven met onze antwoorden op uw schriftelijke vragen, maar wij hebben
getracht zo dicht mogelijk bij de inhoud van de vraag te blijven en dat zullen wij nu ook doen.
Wanneer is er overleg geweest en hoe lang loopt het traject al? Telefonisch overleg met de
ontwikkelaar vond plaats op 20 en 31 augustus 2020 en telefonisch overleg met de gemeente op
1255 7 augustus en 2 september 2020 en er is geen gezamenlijk overleg geweest tussen de
ontwikkelaar, provincie en gemeente. In de telefoongesprekken met de gemeente en
ontwikkelaar is enkel ingegaan op het proces en de procedures en niet op de inhoud. Er is dus
niet gewezen op NNN-restricties want er is niet inhoudelijk over het plan gesproken, dus wij
hebben geen inhoudelijke reactie kunnen geven op het plan en voor zover ik weet, doen wij dat
1260 ook nooit als wij geen concrete vraag krijgen, dan wijzen wij op het proces en procedures. Het
bouwvak is inderdaad aangewezen als NNN, dit is niet gebruikelijk, de begrenzing NNN wordt
doorgaans om bebouwing heen getrokken en de begrenzing is in dit geval abuis. Er zijn geen
toezeggingen gedaan aan de ontwikkelaar over de herbegrenzing. Het plan met 30
wooneenheden is geen kleinschalige ontwikkeling.
- 1265 De heer **KLEIN** (CU): Dit geeft in ieder geval iets meer verduidelijking. Wellicht is het goed om
nog iets verder te graven in de historie van dit project, want ik heb begrepen dat er in een
eerdere fase ook al overleg is geweest met de provincie over de mogelijkheden in dit gebied.
- 1270 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik zal het dossier nog een keer lichten en mochten er opvallende dingen
uitkomen, dan zal ik PS op de hoogte stellen. Voor zover mij is gebleken uit de informatie is dat
niet het geval, maar check en dubbelcheck kan nooit kwaad.

11. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag

- 1275 De **VOORZITTER**: Het college heeft zich tijdens de schorsing al gebogen over de moties, dus wij
hoeven nu niet te schorsen.
- De heer **STEEMAN** (D66): Voorzitter. Een punt van orde, op de agenda staat vandaag zoals vaker
1280 het geval is bij vergaderingen van PS, een groot aantal moties Vreemd aan de orde van de dag op
de agenda, moties die zonder debat direct in stemming gebracht worden. Tot onze spijt zien wij
daar steeds vaker onderwerpen bij staan die eigenlijk een gedegen politiek debat verdienen.
Grote onderwerpen soms met financiële gevolgen of onderwerpen waar inwoners en
belanghebbenden bij betrokken zouden moeten worden of in de gelegenheid zouden moeten zijn
1285 om in te spreken in de vergadering. In ieder geval zijn het met regelmaat onderwerpen waar veel
meer over te zeggen valt dan een simpele stemverklaring en een druk op de knop. Via deze weg

vragen wij aandacht voor het zorgvuldig gebruik maken van dit politieke middel en wij vragen de fracties om het politieke debat in commissies en PS niet te schuwen.

- 1290 De **VOORZITTER**: Ik zal dit op de agenda zetten van het eerstkomende presidium om te kijken hoe wij onze instrumenten zo slagvaardig en effectief mogelijk kunnen inzetten. Wij gaan over tot de stemming over de moties Vreemd aan de orde van de dag, maar eerst krijgen GS de gelegenheid om te reageren.
- 1295 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, motie 72, asbestdaken. Ook in de commissie hebben wij over de sanering van asbestdaken gesproken en ik heb toegezegd binnenkort met een voorstel te komen. Desondanks ligt er nu een motie die veel verder gaat en dat vind ik jammer. Formeel is het geen provinciale rol, maar de urgentie is zo groot dat wij daar niet omheen kunnen en dat wij zeker die verantwoordelijkheid willen nemen hierin. Daarom zitten wij in een landelijk
- 1300 samenwerkingsverband om te kijken met welke maatregelen en quick wins wij met elkaar zouden kunnen nemen. Dat doen wij met alle provincies. De enige provincie die een andere regeling heeft, is Friesland en verder kijken wij als provincie wat onze rol zou kunnen zijn en hoe zouden wij werk met werk kunnen maken, dus asbestdaken saneren en mogelijk zonnepanelen op de daken. Wij zijn bezig met een plan en wellicht dat gekoppeld aan het plan er een subsidieregeling
- 1305 zou moeten komen, maar zover zijn wij nog niet. Ik sluit niet uit dat dat er wel gaat komen en dan zal ik dat zeker bij u terugleggen. Het fonds dat u noemt, daarom is deze motie eigenlijk onmogelijk want u vult hem voor een heel groot deel al in en dat vind ik jammer terwijl wij nog in gesprek zijn met andere provincies. Dit fonds is geen subsidieregeling, dat is een fonds voor mensen met een wat kleinere beurs om een lening te sluiten voor de sanering en het dak te
- 1310 vervangen door zonnepanelen. Dat is een regeling die moeizaam loopt, omdat de voorwaarden van zo'n regeling heel moeilijk zijn en eigenlijk nauwelijks tot stand komen. Het fonds wat u noemt als dekking voor een subsidieregeling, is een lening voor mensen met een kleine beurs en u gaat veel verder dan ik heb toegezegd, dus ik ontraad de motie, maar ik zeg wel toe om zo snel mogelijk met meer duidelijkheid te komen en de voortgang met u te bespreken als het gaat over
- 1315 de sanering van asbestdaken en gebruik maken van zonnepanelen.

De **VOORZITTER**: Nee u kunt niet interromperen, dat sluit aan bij het betoog van de heer Steeman, wanneer je een motie Vreemd inbrengt krijgt u alleen een reactie van GS en daarna gaat u stemmen.

- 1320 Gedeputeerde **OLTHOF**: De vraag over de inventarisatie, de meeste gemeenten hebben al geïnventariseerd en dat is overigens een globale inventarisatie. Zeven gemeenten in het NZKG hebben hem nog niet aangeleverd en die zullen worden aangesproken om het wel aan te leveren, maar u vraagt een hele gedetailleerde inventarisatie van klein, groot en hoeveel. Dat vraagt heel
- 1325 veel tijd en ik vraag mij af of dat iets toevoegt of dat wij met elkaar moeten kijken van hoe gaan wij de gemeenten en eigenaren van asbestdaken ondersteunen. Deze motie raad ik af.

De **VOORZITTER**: Motie 73, Amsterdam onder verscherpt toezicht.

1330 Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. De gemeente Amsterdam is autonoom bij het werven van inkomsten, het verhogen van de belastingen is een aangelegenheid van de gemeenteraad en op dit vlak is er geen rol voor de provincie, ook niet als toezichthouder. Als wij kijken naar de voorwaarden om een gemeente onder verscherpt dan wel preventief toezicht te plaatsen, dan zijn de criteria geen structureel en reëel sluitende begroting en geen evenwichtsherstel in de

1335 meerjarenraming, alsmede het niet tijdig indienen van de begroting c.q. jaarrekening. Het sec hebben van een verslechterende vermogenspositie is geen reden om een gemeente onder preventief toezicht te stellen. U vraagt om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de gemeente onder preventief toezicht te stellen, eigenlijk heb ik de motie hiermee uitgevoerd. Dat past niet binnen het wettelijk kader van interbestuurlijk toezicht. Ik ga hem dus ontraden.

1340

De **VOORZITTER**: Dan motie 74 huisvesting statushouders in krimpgebieden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Het moet mij even van het hart dat toen ik de vraagstelling tot mij nam aan het begin van de vergadering, ik wel even moeite had met te detecteren wie de

1345 vraag stelde, was dat het Statenlid van Noord-Holland of het gemeenteraadslid van Amsterdam omdat vaak in de wij-vorm werd gesproken als het ging over de gemeente Amsterdam. Dat neemt niet weg dat wat hier gevraagd wordt, de provincie niet kan uitvoeren, omdat de provincie toezichthouder is. Het Rijk stelt het kader vast en als u dat wilt veranderen, moet u in Den Haag zijn. De provincie houdt sec toezicht op de verdeelsystematiek. Het staat overigens vrij aan

1350 gemeenten om onderling te wisselen, dus als Amsterdam niet uitkomt met haar taakstelling, dan staat het haar vrij om bijvoorbeeld met Maastricht of een andere willekeurige gemeente afspraken te maken over een herverdeling daarvan. Dat ligt op het domein van de gemeente. Wat de provincie doet, is toezicht houden of de gemeenten in de provincie aan hun taakstelling voldoen en gebleken is dat Amsterdam al jarenlang niet voldoet aan haar taakstelling en haar

1355 afspraken daarover niet nakomt. Daar hebben wij ook een brief over geschreven en ik snap dat Amsterdam dat niet leuk vindt, overigens vindt geen enkele gemeente het leuk om hierover een brief van de provincie te krijgen. Alleen voert de provincie haar wettelijke taak uit en zouden wij dat niet doen, dan zouden wij het verwijt kunnen krijgen van taakverwaarlozing. Dus wij ontraden de motie.

1360

De **VOORZITTER**: Motie 75, pontje IJpendam Landsmeer.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, wij hebben contact met Waterland, het pontje is een belangrijk onderdeel van de fietsroutes en de verbinding tussen IJpendam en Landsmeer. Ik ga in

1365 gesprek met de gemeente om te kijken of er een oplossing mogelijk is, dus ik omarm de motie.

De **VOORZITTER**: Motie 76, ganzenbeleid.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Onze ganzenbrief hebben wij opgesteld en het beleid daarmee ook. Het ligt bij de FBE, in ons beleid hebben wij al wat verruiming aangebracht,

1370 weliswaar niet alles wat de FBE wilde, maar wij zijn heel veel met de FBE in contact geweest en

naar verwachting krijgen wij het faunabeheerplan dat wij als GS zullen controleren, rond 24 september, dan zou het vastgesteld worden. Daarom wijzen wij de motie af.

1375 De **VOORZITTER**: Motie 77, onderzoek financiële positie NH-gemeenten.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter, in de motie verwijst u naar de brandbrief die ik gestuurd heb naar de minister en het item op NH nieuws. De brandbrief heb ik niet gestuurd voordat ik eerst onderzoek heb gedaan naar de financiële positie van gemeenten en de oorzaken daarvan. Wij
1380 hebben een bestuurlijk overleg gehad met de wethouders Financiën en ook in het kader van het interbestuurlijk toezicht hebben wij de reguliere gesprekken met de gemeenten en aan de hand daarvan hebben wij best goed in beeld hoe die financiën ervoor staan en wat de oorzaken zijn. Genoemd worden onder andere corona, het missen van toeristenbelasting maar ook de decentralisaties in het sociaal domein alsmede van de omgevingsvisie. Die zijn gedecentraliseerd
1385 zonder daarvoor de gemeenten voldoende budget toe te kennen, althans dat is wat zij bij ons aangeven. Wij hebben in beeld wat de oorzaken ervan zijn en wij hebben geen behoefte aan nader onderzoek, maar wij houden wel de vinger aan de pols en blijven in gesprek met het Rijk over de uitoefening van onze toezichthoudende taak. Normaal rapporteren wij over IBT in een jaarverslag aan het einde van het jaar, wat ik u wel kan aanbieden is om deze keer omdat het
1390 toch een bijzondere situatie is, aan het einde van het jaar als alle begrotingen zijn ingediend, met een tussenrapportage te komen die wij dan eventueel kunnen bespreken. Ik hoop dat dat voldoende is en ik denk dat nog meer onderzoek in deze niet gewenst is. Ik ontraad de motie.

1395 De **VOORZITTER**: Motie 78, expertsessie financiën gemeenten.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Ik denk dat het niet verstandig is om een expertmeeting te organiseren omdat wij dan buiten onze rol treden als toezichthouder. In het dictum van de motie staat dat wij een expertmeeting gaan organiseren om te praten over het gezond maken van de financiële positie van gemeenten, maar dat is primair aan de gemeenteraden zelf en eventueel
1400 aan het Rijk om gemeenten financieel te ondersteunen. Het past niet binnen het wettelijk kader wat wij hebben op het gebied van IBT. Ik denk dat u het ook niet fijn zou vinden als de Tweede Kamer een sessie zou organiseren waarin werd gesproken over onze financiën of over het vaststellen van woningbouwlocaties. Wij houden enkel toezicht zoals ik u bij de vorige motie heb uitgelegd ten aanzien van het toezicht op Amsterdam.

1405 De **VOORZITTER**: Motie 79, groene landbouw Lutkemeerpolder.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Wij ontraden deze motie. De Lutkemeerpolder is al diverse malen in PS gesproken. Er zijn ook schriftelijke vragen geweest. De situatie is onherroepelijk op
1410 dit moment ligt er een bestemmingsplan van Amsterdam, die daar ook primair over gaat. Daarnaast is ook uit een behoefteraming gebleken dat er daadwerkelijk behoefte is aan een bedrijventerrein op die plek. Er zijn bestuurlijke afspraken over gemaakt, er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten en daar uittreden – dat is al door Amsterdam onderzocht – zou tientallen miljoenen kosten. Wij staan inhoudelijk achter deze ontwikkelingen en het

1415 bestemmingsplan van Amsterdam is rechtsgeldig. Dat betekent niet dat de ontwikkelingen die er nu zijn, dat die natuurlijk ontzettend sympathiek zijn, wij weten dat dat tijdelijk is. Naar
aanleiding van eerdere Statenvragen zijn gesprekken gevoerd met het gemeentebestuur van Amsterdam en met de landbouw die daar gevestigd is om te kijken naar een alternatieve locatie. Daar hebben wij ons best voor gedaan maar helaas is de andere partij daar niet op ingegaan. Dat
1420 heeft denk ik nu ook niet meer zoveel zin.

De **VOORZITTER**: Motie 80, vernietiging leefgebied beschermde diersoorten Circuit Zandvoort.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter, helaas kon ik vanwege een operatie niet aanwezig zijn bij de
1425 vorige commissievergadering, dus ik ben blij dat gedeputeerde Olthof mij heeft vervangen en dat hij de procedure goed heeft uitgelegd. Mij viel wel een paar punten op, met name waar u zich zorgen over maakt en het gevoel van teleurstelling over hoe alles gegaan is en over de rol van de OD. De heer Olthof heeft al aangegeven dat het goed is om de rol van een OD in totaliteit te bekijken, dus niet alleen in deze zaak, maar bijvoorbeeld ook bij Tata speelt dat, hoe gaat het
1430 dan bij een OD en hoe gaan wij daarmee om, om dat apart met u te bespreken. Als ik kijk naar de motie die er nu ligt, en dan haak ik aan bij de heer Steeman, ik zou heel graag willen aanbieden om een reconstructie te maken van het mandaat van GS, hoe wij tot dat besluit gekomen zijn en om terug te kijken hoe dat gegaan is en hoe gaan wij daar in de toekomst mee om en de informatie die wij willen krijgen en op welke manier. Dat zeg ik u graag toe met het verzoek om
1435 de motie in te trekken of aan te houden. Ik stel voor om het te behandelen in de commissie van 14 oktober, omdat ik dat heel zorgvuldig wil doen.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor dat wij de vergadering tot 16.00 uur schorsen. Houd de coronaregels goed in de gaten, wij hebben voorbeeldgedrag, er wordt naar ons gekeken. De
1440 vergadering is heropend. Op uw tafel heeft u als het goed is, een klein en een groot boek aangetroffen, er zijn 55 boeken aangeleverd voor de Statenleden door de afdeling Groen Kapitaal vanuit de organisatie. Veel leesplezier met het boek en het voorwoord van de gedeputeerde daarin. Dan gaan wij over tot stemming over de moties Vreemd aan de orde van de dag.

1445 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, ik wil iets zeggen over de motie Vreemd die ik heb ingediend, gehoord de bijdrage van de gedeputeerde waarin nog wel iets zit wat ik tegenstrijdig vind, over onherroepelijk aan de ene kant en de kosten aan de andere kant en het verhaal van de heer Steeman waar ik het in principe wel mee eens ben dat sommige dingen meer discussie verdienen dan dit. Na overleg met de mede-indieners en andere partijen, wil ik mijn motie
1450 aanhouden en ik kondig vast aan dat wij een discussienota over bedrijventerreinen in bredere context zullen inbrengen. Of dat in EFB of RWK is, moeten wij nog even met de griffie bekijken. Ik kies er om deze redenen voor om de motie aan te houden.

De **VOORZITTER**: Motie 79 is aangehouden.

1455 Ines **KOSTIČ** (PvdD): Voorzitter, motie vernietiging leefgebied beschermde diersoorten, gezien de toezegging van de gedeputeerde en ook door andere fracties aangegeven om toch met elkaar

goed in de commissie te spreken, houden wij de motie aan en gaan wij de discussie in oktober graag aan. Wel verwachten wij van GS dat zij dan ingaan op de in de motie genoemde punten.

1460

De **VOORZITTER**: Motie 80 is aangehouden.

1465

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Moties 77 en 78. Motie 77, wij zijn positief verrast door het inzicht van de gedeputeerde die in de commissie nog zei dat er niet echt zicht was op de financiën maar dat dat in de tussentijd inmiddels wel het geval is, daar zijn wij blij mee. Wij zijn ook blij met de toezegging die zij heeft gedaan om aan eind van het jaar met een eerdere tussenstand te komen van de financiële rapportages van gemeenten. Die rapportages zullen wij afwachten en deze in de geest van de opmerking van de heer Steeman graag later indien van toepassing, gaan agenderen. Daarom trekken wij motie 77 in. Motie 78 brengen wij wel in stemming.

1470

De **VOORZITTER**: Dit gaat snel zo. Dan gaan wij nu wel over tot stemming. Als eerste motie 72, integraal asbestplan, er kunnen 50 rechtsgeldige stemmen worden uitgebracht. Hoofdelijke stemming, stemverklaringen of aantekening?

1475

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter, stemverklaring, wij vinden het heel belangrijk dat de asbestdaken gesaneerd worden, maar wij vinden de uitleg van de gedeputeerde helder dat wij daarmee bezig zijn en dat dit technisch heel ingewikkeld is. Wij zullen daarom niet voor stemmen maar wij onderschrijven het doel enorm.

1480

De **VOORZITTER**: Ik open stemming nummer 6. De stemming is gesloten. De motie is verworpen met 39 stemmen tegen en 11 stemmen voor (CDA, PvdD, SP, 50plus/PvdO). Dan motie 73, Amsterdam onder verscherpt toezicht. Stemverklaringen of aantekening?

1485

Mevrouw **ER** (GL): Voorzitter. Ik zal mij onthouden van deze stemming, want de gemeente Amsterdam is mijn werkgever.

1490

De **VOORZITTER**: Dan verzoek ik u achterin de zaal plaats te nemen. Dan kunnen er nu 49 stemmen uitgebracht worden. Ik open stemming nummer 7. De stemming is gesloten. De motie is verworpen 43 stemmen tegen en 6 stemmen voor (1 van FvD, PVV, 50plus/PvdO en fractie Baljeu). Motie 74, statushouders huisvesten in krimpgebieden. Stemverklaringen of aantekening?

1495

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Wij zien dat mevrouw Van Soest het heel anders bedoelt dan hoe wij die motie opvatten, maar het leest in onze ogen als een soort apartheidsmotie. De motie organiseert segregatie, dus wij stemmen van harte tegen de motie met inachtneming van het idee dat mevrouw Van Soest het misschien anders heeft bedoeld, maar het leest gewoon heel slecht.

1500

De **VOORZITTER**: Ik open stemming nummer 8. Er kunnen weer 50 geldige stemmen worden uitgebracht. Ik sluit de stemming. Motie 74 is verworpen met 48 stemmen tegen en 2 stemmen voor (50 plus/PvdO en fractie Baljeu). Motie 75, pontje IJpendam en Landsmeer. Hoofdelijke

stemming, stemverklaring of aantekening? Ik open stemming 9, de stemming is gesloten. De motie is aangenomen met 50 stemmen voor. Motie 76, ganzenbeleid.

1505 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Wij zijn enigszins verbaasd over het CDA die altijd stelt dat wij als PS de kaders moeten stellen en nu vragen zij in deze motie dat de FBE de kaders zou moeten stellen voor het ganzenplan. Als hier PS had gestaan, dan hadden wij voor gestemd, maar de FBE bepaalt niet hoe wij onze plannen moeten maken, dus wij zullen tegen stemmen.

1510 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Wij zullen tegen stemmen ondanks dat in het dictum een aantal dingen staat waar wij eigenlijk ook wel voorstander van zijn. Dit is ook zo'n voorbeeld van, dit gaat even te zwartwit. Wij zijn ook voor strakkere monitoring en om de streefstand te behalen, maar wij zijn het eens met het college dat wij eerst moeten afwachten wat de extra mogelijkheden zijn en wij weten dat de gedeputeerde veel in gesprek is en blijft met de FBE. Wij stemmen tegen de motie.

1515 De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter. Ook wij stemmen tegen de motie. In de commissievergadering hebben wij onze zorgen al geuit over het behalen van de populatiedoelstellingen en daarmee ook het verminderen van de schades. De schades moeten echt omlaag, daar zijn wij het wel over eens denk ik. De FBE is nu aan zet en wij rekenen op een constructieve opstelling van het college in de gesprekken met de FBE, zoals in de commissievergadering aangegeven en tot dusver ook gevoerd.

1525 De **VOORZITTER**: Ik open stemming nummer 10. De stemming is gesloten. De motie is verworpen met 33 stemmen tegen en 17 stemmen voor (FvD, CDA, PVV, CU, 50plus/PvdO en fractie Baljeu). Dan motie 78, organiseer expertsessie na onderzoek financiën gemeenten. Hoofdelijke stemming of stemverklaringen? Ik open stemming nummer 11. De stemming is gesloten. De motie is verworpen met 36 stemmen tegen en 14 stemmen voor (FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO en fractie Baljeu).

1530 12. Sluiting

1535 De **VOORZITTER**: De volgende Statenvergadering vindt plaats op 5 oktober a.s. en dan beginnen wij weer op deze locatie om 11.00 uur, ook vanwege de pittige agenda. Een aantal fracties wil gebruikmaken van de vergaderlokalen die wij hier ter beschikking hebben en dat kunt u doen. Om 17.30 krijgt u in deze zaal een drankje aangeboden en kunt u gebruikmaken van het diner in het restaurant, dat is geen verplichting. Ik wil u allemaal erg bedanken voor uw inzet, zeker ook de mensen van de techniek, griffie, facilitaire dienst en van het hotel. Als wij straks iets te drinken krijgen, doen wij dat zittend op onze plaats en de tafeltjes in het restaurant worden voor 2 personen gedekt zodat wij ons keurig aan de regels kunnen houden. Ik hoop u snel weer te zien, ik sluit de vergadering om 16.20 uur.

Overzicht spreektijden PS 14 september 2020

Spreektijdverdeling

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor de Statenvergadering van 14 september te baseren op **4 uren** vergaderen.

Voor de vergadering van 14 september 2020 wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd
GroenLinks	18 min.
VVD	18 min.
Forum voor Democratie	16 min.
D66	14 min.
PvdA	14 min.
CDA	10 min.
Partij voor de Dieren	10 min.
PVV	10 min.
SP	10 min.
ChristenUnie	10 min.
50PLUS/Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	2 min.
<i>Totaal PS</i>	<i>152 min.</i>
Spreektijd GS	61 min.
Technische tijd	27 min.
Totaal	240 min.

Informatie voor bezoekers van de publieke tribune Provinciale Staten.

De Statenvergadering is openbaar. Vanwege corona maatregelen is de toegankelijkheid van de Statenvergadering tijdelijk beperkt.

U wordt gevraagd om zoveel mogelijk de vergadering vanuit huis live via de website te volgen of later terug te kijken. Dat kan via: noord-holland.stateninformatie.nl

De Zuiderduinzaal waar Provinciale Staten vergaderen, is niet toegankelijk voor publiek vanwege het maximum aantal personen dat wettelijk aanwezig mag zijn in die zaal.

Wilt u toch graag een punt van de agenda bijwonen in hotel Zuiderduin? In het hotel is een aparte ruimte ingericht als publieke tribune om de vergadering op TV schermen live te volgen.

➔ **Vanwege corona maatregelen en beperkte plaatsen op de publieke tribune moet u zich als bezoeker aanmelden via een [aanmeldformulier](#).**

Dit formulier is ook te vinden op de website bij www.noord-holland.nl bij bestuur/Provinciale Staten/vergaderingen van Provinciale Staten.

De gegevens die u invult op het aanmeldformulier worden 3 weken bewaard voor het geval de GGD de gegevens voor contactonderzoek nodig heeft.

Na 3 weken worden de gegevens vernietigd.

U ontvangt na aanmelding een bevestiging van uw plaats op de publieke tribune, of een melding dat de publieke tribune vol is. In het laatste geval is het helaas niet mogelijk om de Statenvergadering bij hotel Zuiderduin bij te wonen en kunt u de vergadering thuis volgen via de website.

Statengriffie Noord-Holland
statengriffie@noord-holland.nl
secretariaat 023-5143001

Agenda PS-vergadering

Datum	14 september 2020
Tijd	Aanvang 13.00 uur
Locatie	Hotel Zuiderduin – Egmond aan Zee
Voorzitter	A.Th.H. van Dijk
Omschrijving	Live volgen of terugkijken kan via: www.noord-holland.stateninformatie.nl . Een punt van de agenda bijwonen? Er is in hotel Zuiderduin een aparte ruimte ingericht als publieke tribune om de vergadering op TV-schermen live te volgen. Vanwege Corona maatregelen en beperkte plaatsen op de publieke tribune moet u zich als bezoeker aanmelden .

- 1 Opening en mededelingen.
- 2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.
 - 2.a Afscheid Statenleden dhr. Bolkestein (VVD) en mw. Sanderse (CDA).
 - 2.b Installatie en beëdiging Statenleden fracties VVD en CDA.
 - 2.c Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie CDA.
 - 2.d Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).
- 3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
Voordracht 42
- 3.b Lijst geheimhouding PS.
- 4 Vaststelling notulen van de vergadering van 29 juni 2020.
- 5 Vaststelling Strategische Statenagenda.
- 6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.
- 7 Voortgangslijst van moties.

- 8 **Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.**
(Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)
- 8.a **Kadernota verbonden partijen 2020.**
Voordracht 41
- 8.b **Bestedingsplan OV-Fonds.**
Voordracht 39
- 9 **Tweede begrotingswijziging 2020.**
Voordracht 40
- 10 **Vragenuur.**
(Het Statenlid dat tijdens dit vragenuur mondelinge vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter via de statengriffier.)
- 11 **Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
- 12 **Sluiting.**

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 25 augustus 2020

Onderwerp: Bekrachtiging geheimhouding rapport onderzoek proces invordering
dwangsommen

Kenmerk: 1482671/1476355

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 42-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 25 augustus 2020;

gelet op het verzoek van Gedeputeerde Staten (brief d.d. 25 augustus 2020, kenmerk 1472671/1473623);

gelet op artikel 25, derde lid, Provinciewet,

besluiten:

De geheimhouding van het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020 met kenmerk 1472671/1472670 te bekrachtigen en voort te laten duren tot in ieder geval 1 mei 2021 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren.

Haarlem, 14 september 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Lijst geheime stukken PS 14-09-2020 (bekrachtiging geheimhouding in PS)

(bijgewerkt t/m GS-besluitenlijst van 01-09-2020 en PS-vergadering van 29-06-2020)

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2020-42	Nieuw: Geheimhouding van het onderzoeksrapport van EIFFEL inzake de invordering van verbeurde dwangsommen d.d. 29 juli 2020 met kenmerk 1472671/1472670.	Ter inzage legging rapport voor PS; geheimhouding voort te laten duren tot in ieder geval 1 mei 2021 en dan opnieuw te bezien of de geheimhouding voort moet duren.	Tot 1 mei 2021 en daarna geheimhouding opnieuw bezien.	25-08-2020	14-09-2020	
2020-38	Geheimhouding op brief van GS met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort.	Ter inzagelegging brief voor PS; geheimhouding voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd	23-06-2020	29-06-2020	
2020-10 (nr. PS- besluit)	Geheimhouding opgelegd op de rapporten van Integis en Tauw betreffende de aansturing bij PWN. (1363522/1363523)	Ter inzagelegging voor PS; geheimhouding van de rapporten duurt om redenen van privacy en bedrijfsgevoeligheid van de informatie voort voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd.	17-02-2020	09-03-2020	
2019-84 (nr. PS- besluit)	De voorlopige geheimhouding zoals die door Gedeputeerde Staten is opgelegd (nr. 1256089/1310882) op onderdelen uit documenten betreffende mogelijke aanpassingen en verbouwingen op en rond circuit Zandvoort (onderdelen die op grond van de Wet openbaarheid	Ter inzage legging voor PS; geheimhouding duurt voort tot 5 november 2029.	Tot 5 november 2029	5-11-2019	11-11-2019	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	van bestuur niet openbaar gemaakt zijn met het besluit van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019 -kenmerk 1256089/1278981) te bekrachtigen en voort te laten duren tot 5 november 2029.					
2018-05	Businesscase SolaRoad (nummer 1083815/1155048)	Dit document is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt voort gedurende het bestaan van SolaRoad B.V.	Gedurende bestaan van SolaRoad B.V.	04-12-2018	10-12-2018	
2018-04	Businesscase Pallas (versie 3.1) en de analyse daarop van Strategy& (1083186/1083817).	Geheimhouding duurt voort totdat de exploitatie van de Pallas-reactor is beëindigd, waarbij elke tien jaar wordt beoordeeld of de geheimhouding al dan niet dient voort te duren.	Gedurende exploitatie Pallasreactor; elke 10 jaar beoordelen; 1 ^e beoordeling in 2028.	29-05-2018	11-06-2018	
2018-03	Adviezen van Pels Rijcken betreffende de bestuurlijke afspraken "wonen en vliegen" (910083/1064974).	De geheimhouding geldt voor een periode van vijf jaar (tot april 2023).	Tot april 2023	10-04-2018	23-04-2018	
2018-01	Rapportage van PWC, behorende bij de openbare Statenvoordracht nr. 03-PS12-02-2018, inzake aandeelhouderslening voor SADC (905620/1033755).	Bevat vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De geheimhouding duurt voort gedurende de looptijd van de te verstrekken lening, maximaal 9 jaar.	Gedurende looptijd lening, tot 2027	09-01-2018	12-02-2018	
2017-07	Offerte Connexxion m.b.t. OV-concessie Noord-Holland Noord	Concurrentiegevoelige informatie. Niet openbaar op grond van de		28-11-2017	18-12-2017	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	(714608-1018469).	Aanbestedingswet en de WOB.				
2017-06	Verslag vergadering van Stuurgroep Verbinding A8-A9 van 24 maart 2017 (94721/947211).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Geheimhouding duurt voort totdat besluitvorming over het project heeft plaatsgevonden. Vroegtijdige openbaarmaking kan onderhandelingen schaden. Het gaat verder om een intern document, openbaarmaking zou er tevens toe kunnen leiden dat de deelnemers aan de vergadering niet langer vrijuit hun gedachten willen uitspreken.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	16-05-2017	29-05-2017	
2017-05	Geheimhouding op bijlage 3 (930794-939942) bij Vaststellingsovereenkomst (930794-940884) met Heijmans over de N23. <i>(Geheimhouding van Vaststellingsovereenkomst en bijlage 1 (930794-939935) Heijmans N23 is komen te vervallen per 1 maart 2018 (930794-940884) besluit GS 30-01- 2018, PS 12-02-2018)</i>	De geheimhouding van bijlage 3 dient voort te duren omdat openbaarmaking van deze bijlage de positie van Heijmans zou kunnen schaden. Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob.	Geheimhouding van bijlage 3 dient voort te duren totdat de werkzaamheden volledig zijn afgerond.	18-04-2017	29-05-2017	
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/HoogTij (702724/681248).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	29-09-2015	09-11-2015	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Het is wenselijk dat de geheimhouding voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	15-09-2015	28-09-2015	
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON (375176/537299).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het rapport bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	03-02-2015	02-03-2015	
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	25-11-2014	02-02-2015	
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht 94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, bescherming persoonlijke levenssfeer. Het gaat om gespreksverslagen over functioneren van bestuurder/directeur. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	n.v.t.	<i>Bekrachtiging PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhouding op de</i>	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.			<i>bijlagen gelegd op 15- 12-2014.</i>	
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk 1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De brief bevat privacy gevoelige gegevens over de bestuurder-directeur van de randstedelijke rekenkamer. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06- 2014	23-06-2014	
2014-02	Het onderzoeksrapport "notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry" kenmerk 311187/312241.	Artikel 10, tweede lid, sub g en sub e, Wob Het is een intern stuk met persoonlijke beleidsopvattingen. Het dossier is nog steeds niet helemaal afgerond. Openbaarmaking zou gevolgen kunnen hebben voor de interne advisering. Ambtenaren zouden zich niet langer vrij voelen advies uit te brengen.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is	28-01-2014	03-02-2014	
2012-12	Bijlagen over Pallas Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012 (2012-23938).	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob. De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	12-06-2012	25-06-2012	
2012-8	Brief GS als reactie op brief van minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Arhi procedure is gestart. Vroegtijdige openbaarmaking kan leiden tot onnodige vertraging en financiële en economische schade toebrengen aan betrokken partijen.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	04-04-2012	07-05-2012	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
2011-3	- aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); - Ondernemingsplan RON; - Samenvatting Businesscase RON; - Term scheet Hoogtij.	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	31-05-2011	27-06-2011	
2010-9	Bijlage 5 “werkplan en begroting Pallas” behorende bij de openbare voordracht “behoud onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage”.	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	25-05-2010	27-09-2010	
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	16-03-2010	12-04-2010	
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellingsovereenkomst in relatie tot de N201 en de vaststellingsovereenkomst m.b.t.	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. Er lopen nog juridische	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	24-11-2009	07-12-2009	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.	procedures.				
2009-10	Businesscase SADC.	Artikel 10, eerste lid, sub c, Wob. Het document bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan concurrentiepositie van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	22-09-2009	28-09-2009	
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179).	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	18-8-2009	28-09-2009	
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 (2009-5959) en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken (2009-17776) behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal jeugdbeleid.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob In deze stukken komt het functioneren van medewerkers aan de orde. Openbaarmaking van deze stukken schaadt de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Anonimisering voorkomt niet dat de informatie te herleiden is tot de desbetreffende medewerkers. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	14-04-2009	15-06-2009	
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De documenten bevatten privacy gevoelige informatie. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035	Door onderzoekscommissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
	en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen aan derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. (beheerder dossier: statengriffie)					
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund (2008-53600).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. Het fonds is nog actief, de participaties daaruit ook. Zolang deze niet verkocht zijn is geheimhouding wenselijk. Het gaat om concurrentiegevoelige informatie.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	03-02-2009	16-03-2009	
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland (2008-46377).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het gaat om stukken die in het kader van een aanbestedingsprocedure	01-01-2035	Door GS aan te geven	22-09-2008	

PS- besluit- nummer (t/m 2018 ID- nr.)	Betreft onderwerp en zaaknummer (uit GS-besluit)	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		door inschrijvers aan GS zijn aangeboden. Deze stukken zijn per definitie vertrouwelijk gelet op de Aanbestedingswet. Openbaarmaking schaadt de concurrentiepositie van de desbetreffende inschrijvers.				

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	29 juni 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

10

15

20

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. D.J. van den Berg (FvD), dhr. M.N. Bolkestein (VVD), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), dhr. G.E.E. Everduim (DENK), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), mw. M. Sanderse (CDA), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhout (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig:

	Agenda	Paginanummer
25	1. Opening en mededelingen	03
	2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	04
	2.a. Beëdiging en installatie duo-commissielid 50plus/PvdO	25
	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	26
	3.b. Lijst geheimhouding PS	26
30	4. Vaststelling notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020	26
	5. Vaststelling strategische Statenagenda	26
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	26
	7. Voortgangslijst van moties	27
	8. Hamerstukken	27
35	8.a. Statenvoordracht 36 Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen	27
	8.b. Statenvoordracht 35 Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds	27
	8.c. Statenvoordracht 34 Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer	27
	8.d. Statenvoordracht 37 Vergaderschema PS en commissies 2021	27
40	8.e. Statenvoordracht 28 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019	27
	8.f. Statenvoordracht 29 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de	
45	Resultaatbestemming	27

	8.g.	Statenvoordracht 30 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021	27
	8.h.	Statenvoordracht 31 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021	27
50	8.i.	Statenvoordracht 27 Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen	27
	8.j.	Statenvoordracht 32 Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds	27
	8.k.	Statenvoordracht 33 Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer	27
	8.l.	Statenvoordracht 26 Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek	27
55	8.m.	Statenvoordracht 24 Randstedelijke Rekenkamer: Concept begroting 2021 voor zienswijze	27
	8.n.	Statenvoordracht 25 Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies	27
60	9.	Statenvoordracht 22 jaarstukken 2019	28
	10.	Statenvoordracht 23 Kaderbrief 2021	38
	11.	Vragenuur	85
	12.	Actualiteiten	85
	13.	Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag	85
65	14.	Sluiting	97

70

75

80

85

90 **1. Opening en mededelingen**

De **VOORZITTER**: Goedemorgen dames en heren. Ik open deze online-vergadering en ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele telefoons tijdens de vergadering zoals gebruikelijk op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze online-vergadering live wordt uitgezonden, dus
95 ook een hartelijk welkom aan onze kijkers en luisteraars vandaag. Wees u ervan bewust dat ook uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden ook worden uitgezonden. Gebruik zoveel mogelijk een koptelefoontje en zorg dat er zo min mogelijk achtergrondgeluiden zijn. Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is een quorum geconstateerd,
100 derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. De heer Everduim (DENK) logt iets later in, mevrouw Van Wijnen (GL) zal rond 13.00 uur even afwezig zijn en gedeputeerde Rommel zal van 10.00 tot 11.00 uur afwezig zijn in verband met een vergadering. Ik vraag de heer Bolkestein en mevrouw Sanderse hun handje omhoog te steken, dan haal ik hen in de vergadering, want met enige trots kunnen wij zeggen dat mevrouw Sanderse op 24 september
105 a.s. beëdigd worden als de nieuwe burgemeester van Hattem en de heer Bolkestein donderdag a.s. beëdigd zal worden als lid van de Tweede Kamer namens de VVD. Mevrouw Sanderse, mag ik u van harte feliciteren namens PS van Noord-Holland?

Mevrouw **SANDERSE** (CDA): Heel hartelijk dank.
110

De **VOORZITTER**: We zien Statenleden natuurlijk niet graag vertrekken, maar als we dan toch een beetje de kweekvijver zijn voor het talent van Nederland, dan wens ik u heel veel succes en uiteraard ook nog een fijne vergadering. U zult op 24 september beëdigd worden. Mijnheer Bolkestein, u ook gefeliciteerd namens PS van Noord Holland. Dit is uw laatste vergadering.
115

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Dank u wel voor de felicitaties. Gefeliciteerd mevrouw Sanderse. Ik heb inderdaad besloten om mijn Statenlidmaatschap op te geven met ingang van de eerstvolgende vergadering.

De **VOORZITTER**: Beiden heel veel succes met de rest van uw carrière. In totaal nemen er nu 54 Statenleden deel aan deze online vergadering. Indien u de Statenvergadering eerder moet verlaten, meldt u zich dan wel af via het chatsysteem of per mail bij de griffie. Op 11 mei 2020 en 4 juni 2020 heeft het presidium ingestemd om een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en om op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige
120 online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk is. Informatie daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Stemmen: bij alle
125 voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke
130

stemming. Na sluiting van de Statenvergadering verzorgt de Statengriffie wederom de stembrieven waarin de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling zijn weergegeven. Afspraken met betrekking tot de ondertekening van de stembrieven zijn door de griffie met de Statenleden gemaakt. Pas als alle stemformulieren van de aanwezige Statenleden zijn ondertekend, is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van de aanwezige Statenleden. Het woord voeren: u heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal bij de bespreekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Het kan zijn dat ik u vraag om op het groene handje te klikken, zodat ik u sneller in beeld kan zetten. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje, dan kan ik u het woord geven waarbij ik zal proberen om de interrupties zo veel mogelijk te bundelen op een natuurlijk moment als de spreker het woord heeft. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat in het geval de vergadering erg uit dreigt te lopen, we rond etenstijd 18.00 uur zullen schorsen om daarna mogelijk in de avond verder te vergaderen in principe tot 21.00 uur. Houdt u daar alvast rekening mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op de agenda bij hamerstukken 8.a, 8.b en 8.c staan voordrachten die betrekking hebben op het benoemen van Statenleden en GS-leden in een functie. Per mail is door de Statengriffier aan u gevraagd of deze stemmingen bij acclamatie kunnen plaatsvinden. Dit is het geval bij hamerstukken 8.a, 8.b en 8.c. Ik neem aan dat u hiermee akkoord gaat. Indien u niet akkoord gaat, drukt u dan op het groene handje om te spreken. Er is een aantal moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. GL heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Educatie koloniaal verleden. Ik verzoek de indiener mevrouw Kocken om nu op het groene handje te klikken zodat ik u in beeld kan zetten.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Wereldwijd en verspreid door Noord-Holland is in de afgelopen weken geprotesteerd tegen racisme, alle reden om daar ook hier bij stil te staan. Bovendien is het over twee dagen Ketu Koti, de herdenking en viering van de afschaffing van de slavernij, ook een goede reden om hier vandaag aandacht te vragen voor onze motie Vreemd. Nu zitten de meesten van ons thuis, maar normaal zijn wij bijeen in een prachtig gebouw, waar een verhaal bij hoort en dat misschien niet bij u allemaal even bekend is. Dit pand is gebouwd in opdracht van Henry Hope, een rijke bankier die eind 18^e eeuw zijn rijkdom onder ander vergaarde met het investeren in de handel van tot slaaf gemaakte mensen. Het pand deed bovendien tot 1923 dienst als koloniaal museum. Pas sinds kort wordt bij de rondleidingen die hier worden gegeven, bij stilgestaan. Dat deel van onze geschiedenis is lang onderbelicht geweest, maar de tijd om daar wel over te spreken, is gekomen. In het racisme van vandaag zien wij een erfenis van de Trans-Atlantische slavernij, meer kennis over die kant van onze geschiedenis is cruciaal in de

175 gesprekken die wij over racisme, hoe spannend of hoe eng ook, zullen moeten voeren. Daarom
een motie.

Motie 48/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Educatie koloniaal verleden

180

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- 185 - *Er wereldwijd deze maand grootschalige anti-racismeprotesten plaatsvinden, waarin
mensen van alle huidskleuren en afkomst schouder aan schouder protesteren tegen
kansenongelijkheid, uitsluiting en (institutioneel) racisme;*
- *We keer op keer uitingen zien van racisme, homofobie, antisemitisme, islamofobie etc.
wat achterstelling en discriminatie in ons land en onze provincie zichtbaar maakt;*
- *Onze wetten zich verzetten tegen discriminatie, maar niet voldoende zijn om negatieve
190 uitingen en vooroordelen te bestrijden;*
- *Het provinciehuis tot 1923, voor haar huidige functie, het Koloniaal Museum was,
waarvan de collectie destijds is overgegaan naar het Tropenmuseum.*

Spreeken uit dat:

- 195 - *Het stilstaan bij en bestrijden van discriminatie zich niet moet beperken tot herdenkingen
van de Holocaust op en rond 4 mei;*
- *Specifieke aandacht voor institutioneel racisme en discriminatie naar huidskleur een
noodzakelijke aanvulling is op bestaande initiatieven en aandacht voor homofobie,
antisemitisme, islamofobie en andere vormen van racisme;*
- 200 - *Institutioneel racisme niet komt door slechte intenties van individuen, maar structurele
oorzaken heeft;*
- *Je institutioneel racisme onder andere kunt bestrijden door kennis over het koloniale
verleden zichtbaar en bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door educatie middels een
tentoonstelling;*
- 205 - *Alle (politieke) instituties racisme en discriminatie in al haar vormen moeten bestrijden;*
- *Het belangrijk is om hier het publieke gesprek over te voeren en ook de provincie Noord-
Holland hier haar rol in moet pakken, ook met betrekking tot het verleden van het
gebouw waarin zij is gehuisvest.*

210 *Verder constaterende dat:*

*Sinds zes jaar de stichting Ketu Koti Tafel rond 1 juli bijeenkomsten in verschillende plaatsen in
het land organiseert rondom hoe het verleden van de Trans-Atlantische slavernij doorwerkt, en
om racisme en vooroordelen te bestrijden;*

215 *Verzoeken GS:*

- *Jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Ketu Koti viering op 1 juli;*

- *Organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Ketikoti Tafel te benaderen en te vragen of zij i.s.m. de provincie dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders;*
- 220 - *I.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme/structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren;*
- *Daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van discriminatie;*
- 225 - *PS over de voortgang hiervan te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA, CU

- 230 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Zoon van fractie PvdD heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking.

- De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik wil het even hebben over het herindelingsadvies Dijk en Waard. Ik begin met een retorische vraag: hoeveel water mag er bij de wijn dat je nog mag spreken van wijn en geldt dat ook voor volksvertegenwoordigers? Bij wijn is dat duidelijk, dat mag niet, dan is het geen wijn meer, je mag wel 20% water uit de wijn halen, dan wordt het tafelwijn. Bij volksvertegenwoordigers is dat minder duidelijk. Na hoeveel fusies en grenscorrecties kun je nog zeggen dat je goed vertegenwoordigd bent? Zeg, men neme 200
- 240 inwoners van een dorp dat onderdeel is geworden van een gemeente van 28.000 inwoners met 21 raadsleden. Word je dan nog correct vertegenwoordigd door 0,15 raadslid? Het lijkt wel een sommetje van het Thorbecke lyceum maar bij fusies is dat realiteit. Zouden zulke besluiten met alleen maar een meerderheid genomen mogen worden? Wij denken van niet. Denkt u van wel, dan drukt een goede afweging van de minderheid extra zwaar op de schouders van de
- 245 meerderheid maar mogen inwoners niet ten prooi vallen van een Thorbecke experiment. Wel dat er gezocht wordt naar het grootst mogelijk draagvlak, maatschappelijk draagvlak zelfs. Dat is in dit geval bij het herindelingsadvies Dijk en Waard niet gedaan. De controle hierop is door GS correct uitgevoerd, maar in de conclusie richting de minister verdwijnt de twijfel en wordt mogelijk onder tijdsdruk doorgedrukt. Hoewel correctie na het grootst mogelijke draagvlak
- 250 achteraf ook nog haalbaar is. Daarom een motie.

Motie 49/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking

- 255 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020*

Constateernde dat:

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn van plan om in het kader van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) het herindelingsadvies Dijk en Waard met een positieve zienswijze toe te zenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Overwegende dat:

- *GS in de zienswijze aangeven dat 1/4 van de raad van Langedijk tegen is;*
- *GS in de zienswijze aangeven dat er geen meerderheid en maatschappelijk draagvlak is in de dorpskernen Sint Pancras en Koedijk;*
- *Gestreefd moet worden naar zo'n groot mogelijk draagvlak lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk.*

Zijn van mening dat:

- *Gemeentelijke fusies gedragen moeten worden door (vrijwel) alle inwoners;*
- *Fusies van gemeentes geen doel op zich moet zijn;*
- *Andere scenario's groter maatschappelijk draagvlak hebben.*

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS om:

- *Geen onvolprezen positieve zienswijze over het herindelingsadvies af te geven;*
- *Een verkenning uit te (laten) voeren naar draagvlak van een grenscorrectie voor beide kernen met Alkmaar*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, FvD, PVV, SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Statenlid Kostić van de fractie PvdD heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Dierenverzorger verdienen ook hulp in crisistijden.

INES KOSTIĆ (PvdD): Voorzitter. Het meeste dierenleed is voor burgers verborgen, maar als we er direct mee geconfronteerd worden, dan willen we helpen. Iedereen heeft wel eens een dier in nood gezien, aangereden of uitgedroogd. De wet verplicht ons om die dieren te helpen door professionele dierenverzorger in te schakelen. De tienduizenden telefoontjes per jaar van burgers die een dierenambulance laten rijden, spreken boekdelen. Maar de meeste mensen weten niet wat er na zo'n telefoontje allemaal moet gebeuren. Wilde dieren in nood komen uiteindelijk terecht bij een van de 13 regionale wildopvangcentra van Noord-Holland. Daar vindt vaak een wekenlange, intensieve verzorging plaats en daar werken vrijwilligers keihard voor.

Wildopvangcentra hebben wel wettelijk allerlei taken, maar de overheid zet daar geen vergoeding tegenover. Ze hadden het voor de coronacrisis al moeilijk en nu komt daar een klap bovenop. De motie die we met brede steun van collega's gaan indienen vraagt daarom om financiële noodhulp van de provincie. Voor iedereen die nu denkt: maar wat heeft dat met de provincie te maken? Ik zal het u uitleggen, want de indieners van deze motie hebben niet willekeurig een sympathieke sector uitgelicht. We hebben zorgvuldig gekeken naar drie zaken: 1. Is er sprake van extra nood door de coronacrisis? Ja. Opvangcentra hadden het dus al moeilijk. Nu vallen ook de vrijwilligers

en de schaarse inkomsten weg, terwijl de kosten stijgen. De opvangcentra hebben de afgelopen periode veel rondgemaild en gebeld om aandacht te vragen voor hun situatie. Geloof u mij, het feit dat ze dat nu doen zegt genoeg. Ze werken dag en nacht keihard. Ze hebben geen tijd voor lobby. Als ze nu van zich laten horen, weet je dat het water ze aan de lippen staat. Dan de tweede vraag. 2. Is er sprake van provinciale taken? Ja. De provincie geeft ontheffingen aan opvangcentra voor wilde dieren en zorgt voor handhaving. Kan de link met de provincie nóg directer zijn, vraag ik me dan af. Daarnaast is natuurbescherming een kerntaak van de provincie. Wildopvangcentra leveren een bijdrage aan biodiversiteit en helpen ook bedreigde diersoorten, zoals weidevogels. Bovendien zorgen de opvangcentra voor broodnodige natuureducatie. Dat biedt steun aan de provinciale natuurdoelen en het bijbehorende draagvlak. Ook zijn opvangcentra plekken voor arbeidsparticipatie. Een plek waar ouderen, mensen met een beperking en mensen met een rugzakje vervulling kunnen vinden. De provincie is aan zet om te voorkomen dat dat wegvalt, ook omdat de opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt. En tenslotte de derde vraag: 3. Is er sprake van meerwaarde als de provincie te hulp schiet? GS hebben vanaf het begin gezegd: bij coronasteun kijken we waar we als provincie van toegevoegde waarde kunnen zijn, daar waar gemeenten en het Rijk niets of nauwelijks doen. Nou beste mensen, als er een casus is waar sprake is van leemte waar de provincie in kan springen, dan is het wel bij de wildopvangcentra. Weer dreigen ze door alle overheden vergeten te worden. Afrondend spreek ik via u even die paar collega Statenleden aan die nog twijfelen over deze motie. Als u zonder dekking een handtekening zet voor een miljoensteun voor specifiek sportkantines en dorpshuizen, dan kun je het als volksvertegenwoordiger niet maken om vervolgens tegen al die dierenverzorgers te zeggen: "Nee jongens, jullie verdienen onze steun niet", terwijl daar de provinciale rol juist meer voor de hand ligt. Wij hebben dit niet politiek willen spelen. Hulp bieden aan deze sector zou – zoals net geschetst – zo logisch moeten zijn, dat we hoopten dat GS zelf met een voorstel zouden komen. In mijn gesprekken met GS werd echter keer op keer aangegeven dat ze vonden dat er geen mandaat lag vanuit PS. Beste GS, dat mandaat zult u vandaag nog krijgen, hopelijk met de grootst mogelijk meerderheid. Als PvdD geven we mee – en dat zullen meer ondertekenaars ongetwijfeld ook doen – dat GS voortvarend aan de slag moeten gaan en een substantieel bedrag moeten uittrekken. Stichting Dierenlot heeft uitgerekend dat ongeveer 195.000 euro nodig zou zijn. We geven GS mee om een flink deel daarvan te dekken. Ik ben erg trots dat er een handtekening staat van een overweldigende meerderheid van PS. Samen met SP, PVV, FvD, 50PLUS/PvdO, PvdA, D66 én GL dienen wij daarom een motie Vreemd in. En aan mensen die meekijken: zoek vandaag nog een opvangcentrum en doneer wat je kan. Je geld wordt goed besteed.

Motie 50/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constateernde dat:

- De coronacrisis velen, waaronder maatschappelijke organisaties, zwaar heeft getroffen;
- De provincie Noord-Holland maatregelen neemt om zoveel mogelijk steun te geven om

organisaties door de crisis te helpen;

- 345 - *GS hebben aangegeven daarbij vooral te kijken waar de provincie van meerwaarde kan zijn, naast de hulp die het Rijk en gemeenten al geven;*
- *Verskillende Noord-Hollandse opvangcentra voor wilde dieren aangeven dat door de coronacrisis hun bedrijfsvoering in gevaar komt, o.a. door het wegvallen van donaties, vrijwilligers en momenten voor fondsenwerving;*
- 350 - *Deze opvangcentra het voor de coronacrisis ook al zwaar hadden, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld asielen voor huisdieren;*
- *Deze opvangcentra voor wilde dieren nu ook bij steunmaatregelen rond de coronacrisis tussen wal en schip dreigen te vallen, waarbij ze vaak zowel door het Rijk als door*
- 355 *gemeenten worden vergeten;*
- *Juist daarom de provincie door coronahulp te bieden van meerwaarde kan zijn.*

Overwegende dat:

- 360 - *PS eerder aan hebben gegeven dat onze "maatschappelijke organisaties tezamen de basis vormen van de sociale infrastructuur in onze provincie en bijdragen aan provinciale doelen" en onze steun verdienen in deze moeilijke tijden;*
- *Opvangcentra voor wilde dieren in Noord-Holland beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en daarmee relevante maatschappelijke organisaties zijn;*
- 365 - *De provincie verantwoordelijk is voor ontheffingen voor opvangcentra voor wilde dieren en bijbehorende handhaving;*
- *Natuurbescherming een kerntaak van de provincie is;*
- *Opvangcentra voor wilde dieren een bijdrage leveren aan biodiversiteit en ook bedreigde wilde dieren helpen;*
- 370 - *Opvangcentra voor natuureducatie zorgen, wat steun biedt aan de provinciale doelen rond de natuur en het bijbehorende draagvlak;*
- *De opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt en de provincie juist bij bovenlokale uitdagingen de aangewezen overheidslaag is om in actie te komen;*
- *Mede door provinciaal beleid in de vorm van o.a. ruimtelijke ordening, bouwen en aanleg*
- 375 *van wegen, het leefgebied van wilde dieren steeds beperkter wordt en wilde dieren o.a. daarom steeds vaker in nood komen;*
- *Tienduizenden burgers elk jaar een beroep doen op dierenambulances en opvangcentra voor wilde dieren, om een dier in nood te kunnen helpen, wat laat zien dat er ook een intrinsieke wens bij burgers bestaat om dieren in nood te helpen;*
- 380 - *Noord-Hollanders een zorgplicht hebben om dieren in nood te helpen, maar ze dit volgens de wet niet kunnen uitvoeren zonder het bestaan van de expertise van opvangcentra voor wilde dieren die wettelijk als enige een wild dier in nood mogen behandelen;*
- *In opvangcentra voor wilde dieren dierenverzorgers dag en nacht, vaak vrijwillig, keihard werken om wilde dieren in nood weer gezond te maken en burgers te helpen aan hun*
- 385 *zorgplicht te voldoen;*

- Opvangcentra voor wilde dieren een belangrijke plek voor werkervaring en arbeidsparticipatie bieden (er werken mensen met een beperking en veel mensen met “een rugzakje” in opvangcentra);
- De Operationeel Expert bij de Politie en het meldpunt 144 al de noodklok hebben geluid over de situatie.

Gehoord de discussie, spreken uit dat:

Ook opvangcentra voor wilde dieren steun van provincie in coronatijd verdienen.

395 *Verzoeken het College van GS om:*

- *Gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden:*
- *Te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de coronamaatregelen en hierover PS te informeren;*
- *Als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvangorganisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan PS voor te leggen;*
- *Deze extra steun te dekken uit Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP, PVV, FvD, 50plus/PvdO, D66, GL, PvdA

410

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Alberts van de fractie SP heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Twiske-camping.

415 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. In de bespreking van de jaarrekening over het Twiske werd duidelijk dat er geld op de plank ligt voor het bouwrijp maken van een camping. Daar is veel discussie over. Die camping gaat dit jaar niet door. Daarom een motie Vreemd om het geld dat op de plank ligt, anders te besteden.

420 **Motie 51/290620 Vreemd aan de orde van de dag**

Twiske: reservering 75.000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

425 *Constaterende dat:*

- *Een bedrag van 75.000 euro gereserveerd is voor de aanleg van een camping ten behoeve van het festival Welcome to the Future;*
- *Het Twiske een Natura2000-gebied is;*

- Voor Natura2000-gebieden heel strenge regels gelden;
- Het festival Welcome to the Future dit jaar geen doorgang vindt.

Overwegende dat:

- Het festival vanwege de zeer strenge Natura2000-regels waarschijnlijk helemaal niet meer zal kunnen doorgaan;
- De coronacrisis om zich heen heeft gegrepen, waardoor op heel veel plekken en bij heel veel organisaties financiële problemen zijn ontstaan of mogelijk zullen ontstaan.

Roepen het college van GS op:

Om in het bestuur van Recreatieschap Het Twiske het voorstel te doen om de reservering van 75.000 euro te besteden aan de opvang van problemen als gevolg van de coronacrisis

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Bolkestein dient een motie Vreemd in over Tata, innovatie en werkgelegenheid.

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Voorzitter, de motie gaat over Tata, innovatie en werkgelegenheid en die drie hebben alles met elkaar te maken en het staat ook niet op gespannen voet met het milieu en de omgeving. Wij hebben afgelopen donderdag uitvoerig het conceptprogramma Tata Steel 2020-2050 besproken, samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond. Wij zijn erg blij met dit programma en met hoe de gedeputeerde dat op dit moment oppakt. Hij is duidelijk een verbinder, hij zoekt Tata op en een positieve agenda naar de toekomst. Tata is de grootste werkgever in de maakindustrie in de provincie, niet alleen daardoor zijn er duizenden mensen die een baan hebben en duizenden gezinnen een inkomen hebben, mensen zijn ook echt trots op Tata. Wij horen uit de omgeving van Wijk aan Zee ook mensen die zich zorgen maken en overlast ondervinden en die willen wij zeker niet bagatelliseren, maar in dezelfde buurt wonen mensen die trots zijn op het bedrijf en die daar al generaties aan verbonden zijn en dat ook willen blijven. Dat moeten wij ook niet vergeten. Tata kent nu moeilijke omstandigheden, dat leest u in de krant, niet alleen vanwege corona, maar het jaar was al slecht vanwege de auto-industrie in Duitsland en vanwege de dalende staalprijzen. Tata heeft tegelijkertijd moeite met het bijhouden van de vraag uit de omgeving over geluid-, geur en stofoverlast. De maakindustrie heeft een belangrijke plaats in onze provincie en dat moet hij ook behouden. Er is geen tegenstelling tussen enerzijds een florerend bedrijf dat innoveert en anderzijds milieu, want innovatie zit nou juist in het terugdringen van negatieve effecten op de buurt. Op korte termijn kun je geluid-, stof en geuroverlast tegengaan met wetgeving en handhaving en dat moet zeker gebeuren, maar op een termijn van 10 jaar en langer is nieuwe technologie de enige stap vooruit voor de omgeving. Het is belangrijk dat Tata daarin blijft investeren en dat wij als provincie een betrouwbare partner blijven.

Motie 52/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Tata, innovatie en werkgelegenheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

475

Kennisgenomen hebbend van:

- *Het conceptprogramma Tata Steel 2020 – 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond;*
- *De Roadmap 2030 van Tata Steel IJmuiden;*
- 480 - *Diverse berichten in de media over de zorgelijke financiële positie van Tata Steel IJmuiden en de op handen zijnde reorganisatie.*

Constaterende dat:

- 485 - *Tata Steel IJmuiden binnen de maakindustrie de grootste directe en indirecte werkgever is in onze provincie en banen en inkomen biedt aan duizenden inwoners en gezinnen;*
- *Tata Steel IJmuiden door de huidige marktomstandigheden in een ongekend moeilijke economische positie is geraakt waardoor een groot aantal banen dreigt te verdwijnen;*
- *Geluid, geur en stof tot hinder in de omgeving leiden en de gezondheid negatief beïnvloeden.*

490

Overwegende dat:

- *De maakindustrie een belangrijke plaats inneemt en moet blijven innemen in onze provincie;*
- *Innovatie nodig is voor een duurzame toekomst van de ijzer- en staalindustrie in de*
- 495 *IJmond, voor een gezonde omgeving, een sterke economie en voldoende werkgelegenheid;*
- *De overwegend Europese afnemers van Tata hiermee zijn verzekerd van producten die op verantwoorde wijze zijn geproduceerd.*

Verzoeken het college om:

- 500 - *Zich naast de wettelijke handhavingstaken te richten op innovatie en duurzaamheid;*
- *Als overheid een actieve rol te spelen bij het realiseren van een duurzame staal- en ijzerindustrie;*
- *Te investeren in een evenwicht tussen het economisch belang en de gezondheid van de omgeving;*
- 505 - *Tata, andere relevante bedrijven en de omgeving actief bij de verdere uitwerking te betrekken en zoveel mogelijk gezamenlijk en eenduidig te communiceren*

en gaan over tot de orde van de dag

Fracties VVD, CDA, SP

510

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Hollebeek dient een motie vreemd in over Zienswijze Luchtvaartnota 2020-2050.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Ambivalente gevoelens, zo kan ik mijn huidige
515 gemoedstoestand het beste omschrijven. Teleurgesteld, omdat PS niet van zins lijken om hun rol
als vertegenwoordigend orgaan van de Noord-Hollandse burger te pakken. Maar ook hoopvol,
omdat verandering onderweg is. Afgelopen maandag bespraken wij in de commissie M&B de
zienswijze van de Bestuurlijke Regie Schiphol op de Ontwerp-Luchtvaartnota “Verantwoord
520 Vliegen tot 2050”. En dat was mooi, het was mooi om te merken dat er ruime grondslag leek te
zijn om gezamenlijk als PS tot een eigen zienswijze te komen om de belangen van de Noord-
Hollandse burgers (onze kiezers) onder de aandacht van de minister te brengen. Diverse fracties
brachten onderwerpen naar voren die in zo’n zienswijze een plek zouden moeten of kunnen
krijgen. Het was ook mooi dat de gedeputeerde de ruimte liet aan PS om dit in gezamenlijkheid
op te pakken, ook al was hij zelf als voorzitter van de BRS natuurlijk gereserveerd over het idee.
525 Als PvdD hebben wij daarom de handschoen opgepakt om middels een motie Vreemd aan de
orde van de dag tot zo’n zienswijze te komen. Niet met alle punten uit onze eigen discussienota,
maar we hebben de drie meest genoemde opmerkingen uit de commissievergadering gepikt om
een conceptmotie op te stellen. Zo vaak hebben we als PS namelijk de kans niet om over dit
maatschappelijk breed relevante onderwerp iets in te brengen. Dit is dus bij uitstek het moment
530 om aan de Noord-Hollandse burgers te laten zien dat we hun belangen serieus
vertegenwoordigen. Het schetste dan ook onze verbazing dat afgezien van reacties van de SP en
de CU, het angstvallig stil bleef totdat de mogelijkheid verdwenen was om een actualiteit,
interpellatiedebat of fractiedebat aan te vragen. Toen kwam aan aantal fracties met de boodschap
dat een eigen zienswijze vanuit PS niet wenselijk was. Een behoorlijke draai en op z’n minst met
535 een dubieuze timing. Maar goed, er zijn ook fracties die zich helemaal in stilzwijgen hullen. Ik zal
het dus verder niemand euvel duiden. Maar het is natuurlijk heel erg spijtig dat zo’n mooi
initiatief vanuit de commissie zo’n zachte, geruisloze en onverdiende dood sterft. Wat dat betreft
zie ik hier een mooie parallel met de zienswijze zoals ingediend door de BRS: het is namelijk
allebei: wel blaffen, maar niet bijten. Wel je vinger opsteken, maar niet duurzaam doorpakken.
540 Een vuurtje stoken voor je burgers zonder je handen voor hen in het vuur te durven steken.
Verduurzaming met de handrem erop. In de BRS zienswijze wordt een aantal zaken terecht
geconstateerd. En ik zal er een aantal citeren: ‘Er lijkt gekozen te worden voor groei zonder dat
de randvoorwaarden zijn gedefinieerd’, ‘Zo wordt gesproken over groei onder voorwaarden
terwijl veel huidige knelpunten nog niet zijn opgelost.’, ‘Consequenties voor gezondheid zijn niet
545 in beeld gebracht’ (..) ‘ook inzicht in sturingsinstrumenten ontbreekt’, ‘Zelfs de grenswaarden
waarop het kabinet wil gaan sturen zijn niet helder.’ Terechte constatering, maar weinig
specifiek, want over welke randvoorwaarden, huidige knelpunten “die nog niet zijn opgelost” en
gezondheidseffecten “die nog niet in beeld zijn gebracht”, hebben we het dan? En welke
consequenties worden daaraan verbonden? Blaffen zonder te bijten. Met waarschijnlijk als
550 consequentie dat de inwoners van Noord-Holland nog meer overlast over zich heen zullen gaan
krijgen. Er staat nota bene helemaal niets over ultrafijnstof of überhaupt fijnstof in de zienswijze
van de BRS. De noodzaak voor groei van het aantal vliegbewegingen wordt nergens expliciet ter
discussie gesteld en het begrip ‘hinder’ lijkt de resultante van een onnavolgbare rekensom, in
plaats van iets dat mensen ervaren. Daar kunnen we als PS toch niet onze schouders over
555 ophalen en hopen dat het allemaal wel losloopt? Daarom moeten we nu een stevig signaal
afgeven. A. Er zijn namelijk meerdere constructieve alternatieven voor Schiphol geschetst, waarin

niet simpelweg volumegroei met lage marges centraal staat, maar slimme combinaties waarbij sprake is van volumekrimp in plaats van volumegroei. Het resultaat is dan groei in kwaliteit. B. Wachten op het RIVM-onderzoek naar fijnstof, omdat het kabinet zélf om het onderzoek heeft gevraagd, om meer inzicht te krijgen in de gezondheidsrisico's van ultrafijnstof uit vliegtuigmotoren; het eerste onderzoek naar effecten bij kortdurende blootstelling aan ultrafijnstof al alarmerende resultaten gaf én BRS zelf eerder heeft gezegd dat er geen besluiten worden genomen over ontwikkeling van Schiphol totdat diverse vraagstukken rond thema's zijn uitgekristalliseerd en in hun onderlinge samenhang zijn beschouwd. Een van de thema's is het RIVM-onderzoek naar ultrafijnstof. Hou daaraan vast. Een meetnetwerk is belangrijk, omdat dat betere informatie geeft dan berekeningen en beter navolgbaar is dan niet transparante berekeningen. Meten = weten. Maar zoals gezegd heb ik ook hoop, hoop, omdat de zienswijze van de BRS tenminste laat zien dat er nu eindelijk eens wat tegenwicht geboden wordt aan een lobby die doorgaans geen strobreed in de weg wordt gelegd. Er wordt eindelijk tenminste een beetje gebluft. En hoop dat naast de PvdD ook andere fracties opstaan die vraagtekens durven te zetten bij de eenzijdige focus op economische groei boven leefbaarheid, natuur en milieu. En om die hoop een gezicht te geven dien ik samen met de SP en de CU de motie Vreemd in.

Motie 53/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Zienswijze Ontwerp-Luchtvaarnota 2020-2050

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constateernde dat:

- De Ontwerp-Luchtvaartnota "Verantwoord vliegen tot 2050" ter inzage ligt, met het verzoek tot het indienen van een zienswijze;
- Door de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) namens 4 provincies en 56 gemeenten op 18 juni jl. een zienswijze met beperkte reikwijdte is vastgesteld die voor sluitingsdatum 9 juli a.s. bij het Rijk wordt ingediend;
- In de Ontwerp-Luchtvaartnota letterlijk is te lezen: "De internationale bereikbaarheid van Nederland is een optelsom van de beschikbare modaliteiten: door de lucht, via het spoor, over de weg en over het water. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli, 2019) adviseert daarom om te inventariseren hoeveel en welke verbindingen nodig zijn om onze internationale bereikbaarheid te waarborgen. De omvang en kwaliteit van het benodigde luchtvaartnetwerk van Nederland, dat wil zeggen van Schiphol en de regionale luchthavens samen, moet daarvan een afgeleide zijn volgens de raad. Het kabinet neemt dit idee over, en gaat de mobiliteitsbehoefte van diverse gebruikersgroepen voor de lange termijn in beeld brengen.";
- De Ontwerp-Luchtvaartnota desondanks uitgaat van groei, bijvoorbeeld in de beschrijving van de centrale doelen: "De Rijksoverheid gaat sturen via heldere randvoorwaarden voor groei vanuit publieke belangen" en "Op termijn kan de sector groei verdienen langs de uitgangspunten en voorwaarden uit de Luchtvaartnota" (sectie 1.1, pagina 8).

Overwegende dat:

- 600 - *Het onderzoek van het RIVM naar de gezondheidseffecten van ultrafijnstof in de
omgeving van Schiphol naar verwachting medio 2021 is afgerond en de eerste resultaten
al alarmerend waren;*
- 605 - *Het kabinet nog niet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het
doel ‘internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger’, waaruit het
aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;*
- *Meten weten is, zowel bij geluid als luchtkwaliteit.*

Gehoord de discussie, dragen het College van GS op:

Om namens de PS van Noord-Holland een zienswijze in te dienen met hierin de volgende punten:

- 610 - *Groei is niet per se noodzakelijk voor een luchthaven met maatschappelijke meerwaarde;*
- *Het besluit over de toekomstige omvang van Schiphol wordt uitgesteld totdat in ieder
geval 1) het RIVM-onderzoek naar gezondheidsrisico's van ultrafijnstof is afgerond en
meegenomen in een integrale afweging tussen groei en leefbaarheid en 2) het kabinet in
615 beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel ‘internationale
connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger’, waaruit het aantal vliegbewegingen
afgeleid kan worden; serieus onderzoek of een krimpscenario mogelijk is in verband met
leefbaarheid en andere maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw; het opzetten van
een geluid- en luchtkwaliteit meetnetwerk*

620 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties PvdD, SP, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Hoogervorst
van de fractie SP heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen
625 dienen met als onderwerp Buurtbussen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Het openbaar vervoer heeft tijdens de coronacrisis voor
een groot deel stilgelegen en dat geldt ook zeker voor de buurtbussen. Dat betekent dat heel
veel inwoners van kleine kernen die slechts bediend worden door een buurtbus, geen enkele
630 mogelijkheid meer hebben om naast auto of fiets eventueel, met het openbaar vervoer te reizen
en dat duurt nu al maanden. Hoewel gedeputeerde Olthof ons tijdens de laatste
commissievergadering heeft toegezegd zeker met de buurtbusverenigingen in gesprek te gaan
over een succesvolle opstart per 17 augustus dan wel 1 september, willen wij hem met deze
motie een flinke steun in de rug geven om nogmaals zijn uiterste best te doen om ervoor te
635 zorgen dat inwoners van onze provincie die afhankelijk zijn van de buurtbus, zo snel mogelijk
van de buurtbus gebruik kunnen maken. Wij dienen samen een motie Vreemd in met de PvdD,
PvdA en GL.

Motie 54/290620 Vreemd aan de orde van de dag
640 Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constateernde dat:

- 645 - *Op 16 maart 2020 door de beperkende maatregelen inzake de aanpak van het coronavirus het openbaar vervoer in onze provincie drastisch is beperkt;*
- *Het buurtbusvervoer in onze provincie vrijwel geheel tot stilstand is gekomen, doordat voertuigen niet voldeden - en nog niet voldoen - aan de eisen die gepaard gaan met het kunnen garanderen van 1,5 m afstand-houden;*
- 650 - *Het buurtbusvervoer in onze provincie tot stilstand is gekomen doordat de vrijwillige chauffeurs voor een zeer groot deel vallen in de risicogroepen gezien hun leeftijd;*
- *Het OV sinds 1 juni jl. weer is opgestart, daar waar het reguliere lijndiensten betreft die gereden worden met trein of 'grote bussen';*
- *Het buurtbusvervoer daarentegen nog altijd stilstaat;*
- 655 - *Veel van onze inwoners wonen in kernen die slechts bediend worden door een buurtbus en voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van die buurtbus.*

Overwegende dat:

- *Het opstarten van het buurtbusvervoer voorzichtig gepland staat voor 17 augustus a.s. dan wel 1 september a.s.;*
- 660 - *Het nog allerm minst zeker is of het vervoer van passagiers met een buurtbus per geplande opstartdatum zal kunnen voldoen aan de beperkende maatregelen voor wat betreft inrichting van de bus, inrichting van de dienstregeling en de gezondheidsrisico's van passagiers en (zeker ook) chauffeurs;*
- 665 - *Nog altijd veel kernen in onze provincie verstoken zijn van OV, ook kernen die normaal gesproken worden bediend door buurtbuslijnen;*
- *Er door de buurtbusverenigingen, Connexxion en provincie overleg plaatsvindt over de nabije toekomst van de buurtbuslijnen.*

670 *Besluiten het college van GS op te roepen:*

- *Zich tot het uiterste in te spannen om samen met de buurtbusverenigingen en Connexxion te komen tot een succesvolle en zo compleet mogelijke opstart van de buurtbuslijnen in de provincie Noord-Holland – waar nodig zal gezocht worden naar alternatieve oplossingen om vervoersmogelijkheden te kunnen garanderen;*
- 675 - *PS zo spoedig mogelijk te informeren over deze inspanningen en over de resultaten van die inspanningen;*
- *De bewoners van woonkernen die voor het OV afhankelijk zijn van de buurtbuslijnen, een goed perspectief te bieden op het weer gebruik kunnen maken van de buurtbus*

680 *en aan over tot de orde van de dag.*

Fracties SP, PvdD, PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Van den Berg van de fractie FvD heeft aangekondigd drie moties Vreemd aan de orde van de dag in te willen
685 dienen over het onderwerp Biomassa.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter. Het hele land is nu in rep en roer over biomassa. De wetenschap is er ook over uit, biomassa is een no go. Duur en ongezond voor mens en milieu en zelfs Vattenfall begint dat nu in te zien en legt de vraag terug bij de politiek. Dit is het moment om ons uit te spreken tegen biomassa. Wij verwachten dan ook dat GS liever ten halve keren dan ten hele dwalen. Daarom drie moties Vreemd. Dit is een kwestie van gezond verstand. Biomassa is in alle opzichten een doodlopende weg. Statenleden, er wordt nu echt naar ons gekeken als politiek om leiderschap te tonen. Dit overstijgt partijpolitiek, dit is gewoon een kwestie van gezond verstand en wij kunnen niet zo doorgaan. Biomassa is in alle opzichten een doodlopende weg. Wij rekenen op uw steun.

Motie 55/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Concluderende dat:

In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan.

Overwegende dat:

PS moeten kunnen vertrouwen op de uitvoering van het coalitieakkoord en dat nu onduidelijk is of en welke mogelijkheden GS hebben om hun invloed aan te wenden om uitbreiding of bouw van nieuwe biomassacentrales tegen te gaan.

Verzoeken GS:

Onderzoek te doen naar (juridische) mogelijkheden om biomassacentrales tegen te houden en eventuele mogelijkheden vorm te geven in een plan om verdere biomassacentrales in de provincie ook daadwerkelijk te voorkomen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie FvD

Motie 56/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Standpunt GS biomassacentrale in Diemen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Concluderende dat:

- *Na het staken van de biomassacentrale in Diemen in juni 2020, onduidelijkheid bestaat over de toekomst van biomassa in Noord-Holland;*

- *In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan;*
- *Vattenfall directeur Martijn Hagens heeft gesteld eerst te willen weten of er voldoende draagvlak bestaat voor houtige biomassa bij zijn klanten, de politiek en de gemeenten;*
- *Gedeputeerde Stigter in de PS vergadering van 18 mei 2020 zei: "Het is voor mij wel helder dat er weinig tot geen draagvlak is voor biomassa".*

735 *Overwegende dat:*

- *De provincie, haar inwoners en PS gebaat zijn bij een duidelijk standpunt over de biomassacentrale in Diemen, nu het gebruik van biomassa weerstand oproept aan linker- en rechterkant;*
- *PS voor een goede functionering gebaat zijn bij een standpunt dat rechtlijnig wordt uitgevoerd, waarop ze kunnen vertrouwen.*

740

Roepen GS op:

Zich tegen de biomassacentrale in Diemen uit te spreken teneinde Vattenfall duidelijkheid te verschaffen en dit standpunt uit te dragen naar de betrokken gemeenten en Vattenfall

745

en gaat over tot de orde van de dag.

Fractie FvD

Motie 57/290620 Vreemd aan de orde van de dag

750 *Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief*

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- 755
- *Honderden internationale wetenschappers hebben aangetoond dat door het gebruik van houtige biomassa bomen worden bedreigd en daarmee het klimaat;*
 - *Bij verbranding van hout CO2 vrijkomt;*
 - *De verbranding van houtige biomassa zelden duurzaam is.*

760 *Overwegende dat:*

- *De verbranding van houtige biomassa de markt voor alternatieven voor gas in de energietransitie kleiner maakt;*
- *Alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa beschikbaar zijn;*
- *Een kleinere markt voor alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa een vertraging in de ontwikkeling van deze alternatieven kan betekenen.*

765

Verzoeken GS uit te spreken:

770 *Dat energie uit houtige biomassa niet langer als duurzame hernieuwbare energie kan worden aangemerkt*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie FvD

775

De **VOORZITTER**: De drie moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Fractie 50PLUS/PvdO heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Onderzoeksmotie zonnepanelen.

780 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Op grond van de klimaat- en energietransitie wordt vol ingezet op het plaatsen zonnepanelen. Ongeacht of wij daartegen zijn, hebben wij toch onze vraagtekens. Wij hebben kennisgenomen van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen, maar wij maken ons zorgen over de visgronden en over alles wat leeft onder het water, dat er naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen, nu ook gedacht en
785 gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water. De schaduw en de lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsen vormt een bedreiging voor al het leven in het water en dus voor de kwaliteit en kan dit ernstig aantasten.

Motie 58/290620 Vreemd aan de orde van de dag

790 Onderzoeksmotie zonnepanelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- 795 *1) Op grond van de Klimaatwet en energietransitie vol wordt ingezet op de plaatsing van zonnepanelen;*
2) Wij kennisgenomen hebben van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen.

Overwegende dat:

- 800 - *Naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen er nu ook gedacht/gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water;*
- *De schaduw en lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsingen een bedreiging vormen voor al het leven in het water en dus de kwaliteit van het water ernstig aan kan tasten;*
- *Wij maken ons daarover ernstige zorgen.*

805

Verzoeken het college van GS:

Om diepgaand onderzoek in te stellen naar de mogelijk negatieve gevolgen van de plaatsing van zonnepanelen op de kwaliteit van het oppervlaktewater in onze provincie, alvorens hiervoor vergunning respectievelijk ontheffing te verlenen

810

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan FvD die een motie indient over wolven.

De heer **MANTEL** (FvD): Voorzitter. Sinds enkele jaren is de wolf teruggekeerd in Nederland, wat in verschillende provincies tot problemen heeft geleid. Wij hebben gezien dat de wolf zijn weg heeft gevonden in meerdere provincies en dat daar voor aanzienlijke schade en onrust heeft gezorgd bij bijvoorbeeld schapenhouders en inwoners. Het is daarom zeker niet ondenkbaar dat de wolf in de nabije toekomst ook onze provincie aandoet en als wij kijken naar de huidige stand van zaken, dan constateren wij dat er geen handelingskader aanwezig is voor onze provincie. Daarom een motie Vreemd, omdat FvD en CDA menen dat het een goede zaak zou zijn om voortvarend aan de slag te gaan met het maken van een handelingsperspectief omtrent de wolf.

Motie 59/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De wolf een terugkeer heeft gemaakt in Nederland, wettelijk beschermd is en niet gedood of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;*
- *Er een wezenlijk verschil bestaat tussen de gevestigde wolf en de zwervende wolf;*
- *Zwervende wolven op dit moment veel schade aanrichten bij houders van schapen, paarden en ander landbouwhuisdieren in diverse provincies.*

Overwegende dat:

- *Er een aanzienlijke kans bestaat dat zwervende wolven zich in de nabije toekomst verspreiden naar andere provincies, waaronder Noord-Holland;*
- *De wettelijke mogelijkheden om actie te ondernemen ten aanzien van de wolf zeer beperkt zijn omdat de wolf niet gedood, opgejaagd of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag.*

Verzoeken GS:

- *Met het Rijk, het IPO en alle andere beschikbare kanalen in overleg te gaan over de wijze waarop moet worden omgegaan met de wolf;*
- *Handelingsperspectief te creëren om te voorkomen dat wolven langer aanwezig zijn c.q. verblijven in gebieden die hiervoor ongeschikt zijn. Dit is zowel in het belang van de natuur (het welzijn van de wolf), de agrariër (die veel schade kan ondervinden, c.q. kosten moet maken om preventieve maatregelen te treffen) en de bewoners (bij wie gevoelens van onrust en zorg ontstaan)*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties FvD, CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Het CDA dient een motie in over stikstof.

860 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij doen samen met CU een oproep aan PS om de motie
stikstof die inmiddels in vijf provincies met grote meerderheid is aangenomen, ook in Noord-
Holland aan te nemen. In andere provincies is deze motie ondersteund door partijen van links tot
midden tot rechts, van GL tot D66, PvdA, CDA, CU en VVD en anderen. Waar gaat het om? Door
een gerechtelijke uitspraak van ongeveer een jaar geleden mogen er geen projecten gerealiseerd
865 worden die zorgen voor een toename van stikstof. Daarnaast moeten er maatregelen getroffen
worden om de stikstofneerslag in de natuur terug te dringen. De uitspraak heeft grote impact op
de woningbouw in Noord-Holland. Er is weinig ontwikkelruimte voor de industrie en veel
voedselproducenten en boerengezinnen zijn onzeker over hun toekomst, terwijl iedereen in de
wereld moet eten. Wij moeten als provincie in opdracht van het Rijk aan de slag met het
870 reduceren van stikstofuitstoot en wij kunnen dit niet negeren, anders zouden er geen woningen
meer gebouwd kunnen worden. De minister heeft daarvoor een omvangrijk pakket van
maatregelen aangekondigd met als doel het herstel en versterken van de natuur. Er komen
generieke maatregelen voor iedereen en daarnaast wordt per gebied in de provincies naar
maatwerk gezocht via de gebiedsprocessen. Dit gaat heel veel impact hebben en bij dit alles
875 mogen wij de leefbaarheid van het platteland absoluut niet uit het oog verliezen. Voor Noord-
Holland is zowel de natuur als de agrarische sector van grote waarde voor de leefbaarheid van de
plattelandsgebieden. Voor de toekomst van het agrarisch familiebedrijf is het nodig dat diverse
onzekerheden worden weggenomen, waaronder het omzetten van legale stikstofmeldingen naar
vergunningen, zodat ook die bedrijven hun voormalige uitstoot helder hebben. Innovaties zijn
880 nodig om stikstofreductie te bereiken en het zou goed zijn als de minister helderheid gaat geven
over een aantal instrumenten waaronder salderen, om onwenselijke situaties zoals leegloop van
het platteland, te voorkomen. Het platteland vervult ook in Noord-Holland een zeer belangrijke
rol bij werkgelegenheid, voedselproductie, economie, als woongebied voor recreatie en behoud
van de natuur, daarom ook in onze provincie deze motie.

885

Motie 60/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Stikstof

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

890

Constaterende dat:

*De minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid in haar Kamerbrief van 24 april jl. heeft
aangegeven dat het kabinet de problematiek omtrent stikstof structureel wil aanpakken met een
omvangrijk pakket aan maatregelen voor herstel en versterking van de natuur.*

895

Overwegende dat:

- *Voor Noord-Holland natuur en de agrarische sector van grote waarde zijn voor de
leefbaarheid van plattelandsgebieden en voor alle inwoners van de provincie;*

- *Het maatregelenpakket van de overheid moet leiden tot de versterking daarvan;*
- 900 - *De inzet op innovatie en verduurzaming hierbij perspectief biedt aan de landbouw en de opkoop- of beëindigingsregeling bij gebiedsgerichte aanpak de oplossing kan zijn om ruimte te bieden aan alle sectoren in Noord-Holland;*
- *Het beheer van N2000-gebieden goed uitgevoerd moet worden en daarbij ook gesteund kan worden op agrariërs.*

905 Verzoeken het college van GS:

- *Om bij de minister aan te dringen op het wegnemen van zorgen en onrust bij boeren die wachten op uitsluitsel over het legaliseren van activiteiten die onder de PAS legaal waren, zoals de PAS-meldingen en bemesten;*
- 910 - *Duidelijk te maken aan de minister dat inzake stikstofreductie door de agrarische sector verduurzaming en effectieve innovatie en extensivering rond N2000 de voorkeur verdienen boven opkoop- of beëindigingsregelingen;*
- *Om met de minister in gesprek te gaan over instrumenten die zij de provincies kan bieden om ervoor te zorgen dat bij extern salderen met veehouderijen onwenselijke situaties*
- 915 *voorkomen kunnen worden zoals leegstand, speculatief opkopen van stikstofruimte of opkopen van stikstofrechten van veehouderijen buiten gebiedsprocessen om;*
- *Er bij de minister op aan te dringen de aangekondigde financiële middelen ter beschikking te stellen, zodat Noord-Hollandse initiatieven voor het behoud en herstel van natuur gefinancierd kunnen worden*

920 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties CDA, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. GL dient een motie
925 Vreemd in over stikstof.

Mevrouw **ER** (GL): Voorzitter. Alweer bijna een jaar geleden heeft de commissie Remkes van het Rijk de opdracht gekregen om Nederland te adviseren over hoe wij in Nederland het stikstofprobleem kunnen oplossen. Inmiddels heeft de commissie het eindadvies 'Niet alles kan
930 overal' gepresenteerd. Uit dit advies blijkt dat het waarborgen van het herstel van N2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in deze gebieden voor 2040 onder de kritische depositiewaarden moeten worden gebracht als wij de natuur voor 2050 willen herstellen. Om dit te kunnen bereiken, heeft de commissie verschillende doelstellingen en adviezen gegeven aan onder andere de provincies. Een van de doelstellingen is het reduceren van stikstofemissie met
935 50% voor 2030. Hoewel we in Noord-Holland al gestart zijn met de gebiedsgerichte aanpak, vinden wij het belangrijk dat de in het advies genoemde adviezen geïntegreerd worden in deze aanpak en daarnaast de aanpak op te stellen als een integraal programma met een koppeling aan andere programma's. Daarom een motie Vreemd.

940 **Motie 61/290620 Vreemd aan de orde van de dag**
Integraal langjarig stikstofprogramma

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

945 *Constaterende dat:*

- *De commissie-Remkes op 8 juni 2020 het eindadvies 'Niet alles kan overal' heeft gepresenteerd waaruit blijkt dat volgens de commissie Remkes het waarborgen van herstel van Natura 2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden vóór 2040 onder de kritische depositiewaarde moet worden gebracht;*
- 950 - *Het Rijk op 24 april 2020 doelstellingen heeft geformuleerd om in de periode tot 2030 natuurherstel te bevorderen en stikstofemissie te reduceren;*
- *De commissie Remkes wijst op een bredere verantwoordelijkheid voor stikstofreductie voor het Rijk dan het Rijk nu zelf heeft gedefinieerd in de brief van 24 april 2020;*
- *De reductie zoals geadviseerd door de commissie Remkes in 2030 hoger is dan de*
- 955 *verwachte reductie door het ingezette Rijksbeleid tot 2030.*

Overwegende dat:

- *Snelle en juridisch gewaarborgde stikstofreductie noodzakelijk is voor zowel natuurherstel, economische ontwikkeling als de grote woningbouwopgave;*
- 960 - *Provincies medeverantwoordelijk zijn voor het behalen van de afgesproken doelstelling op basis van een gebiedsgerichte aanpak;*
- *De provincies dienen te bepalen in samenspraak met het Rijk welke maatregelen, prioriteiten en welk tijdspad er binnen de eigen provincie nodig zijn om met de gebiedsgerichte aanpak de doelstellingen te bereiken;*
- 965 - *Een integrale benadering nodig is waarin onder andere de opgaven vanuit het Klimaatakkoord, het nastreven van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord, het afronden van het NNN en stikstofreductie samenkomen om de instrumenten van de provincie Noord-Holland zo effectief mogelijk in te zetten;*
- *De provincie naast de eigen verantwoordelijkheid ook afhankelijk is van het Rijk in het*
- 970 *nemen van bronmaatregelen, zowel qua instrumenten als financiering.*

Verzoeken het college van GS:

- *Een integraal langjarig stikstofprogramma op te zetten en daarin het volgende te verwerken:*
- 975 - *Een overzicht van de koppelkansen met de opgaven in het Klimaatakkoord, het Schone Luchtakkoord, de realisatie van NNN en de benodigde stikstofreductie en de inzet van de provincie op deze koppelkansen;*
- *Een duidelijk overzicht te geven van de mogelijkheden van de provincie om voor alle door de commissie Remkes genoemde sectoren binnen het eigen takenpakket en financiële*
- 980 *middelen reductie te realiseren;*
- *Een lobbyagenda te formuleren richting het Rijk voor zowel de te nemen bronmaatregelen voor stikstofreductie als het wettelijk vastleggen van de doelstellingen uit het advies van commissie Remkes;*

- 985 - Een verkenning hoe de in het eindrapport van commissie Remkes ('Niet alles kan overal') omschreven doelen met betrekking tot natuurherstel en stikstofreductie gericht op het behalen van de kritische depositiewaarde in de Natura2000-gebieden vóór 2040, opgenomen kunnen worden in de gebiedsgerichte aanpak door per stikstof gevoelig Natura 2000-gebied een tijdspad op te nemen en deze zo voldoende bindend vast te stellen, hierbij rekening houdend met de afhankelijkheid van het Rijksbeleid;
- 990 - Uiteenzetten hoe de provincie 'cowboygedrag' vanuit de markt of andere overheden gaat voorkomen en ervoor gaat zorgen dat de stikstofruimte die ontstaat, beschikbaar komt voor de grootste maatschappelijke opgaven, zoals de woningbouw, duurzame energieprojecten en natuurherstel

995 en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, D66, PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De SP dient een motie Vreemd in over steun voor financiële situatie gemeenten.

1000

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ten behoeve van de kijkers en luisteraars thuis lees ik de motie helemaal voor.

Motie 62/290620 Vreemd aan de orde van de dag

1005 Steun voor financiële situatie gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Concluderende dat:

- 1010 - Veel van onze gemeenten zich in financieel zwaar weer bevinden en kampen met groeiende tekorten;
- Door deze groeiende tekorten het bijna onmogelijk wordt om sluitende (meerjaren) begrotingen bij de provincie in te dienen;
- Het Rijk in 2019 miljarden heeft overgehouden omdat men minder heeft uitgegeven;
- 1015 - Het 'trap-op-trap-af'-principe de financiële situatie van gemeenten dubbel negatief beïnvloedt;
- Het Rijk doorgaat met het decentraliseren van taken naar gemeenten en hier vaak onvoldoende financiële middelen bij levert;
- De coronacrisis de gemeenten extra diep in de portemonnee raakt en het maar zeer de vraag is of het Rijk dit voor de volle 100% zal compenseren;
- 1020 - De onderhandelingen over de hervormingen van het gemeentefonds nog altijd niet tot resultaat hebben geleid.

Overwegende dat:

- 1025 - Het Rijk het bedrijfsleven ruim financieel ondersteunt en haar gemeenten en haar burgers in grote onzekerheid laat;

- *De zorgelijke financiële situatie van gemeenten grote gevolgen zal hebben voor het welzijn van haar (en ook onze) inwoners;*
- *De zorgelijke financiële situatie van gemeenten zal betekenen dat taken niet meer naar*
1030 *behoren kunnen worden uitgevoerd;*
- *De provincie Zuid-Holland een noodsignaal heeft afgegeven aan het Rijk over de ernstige zorgen die zij heeft over de financiële situatie van haar gemeenten.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Een krachtig signaal af te geven richting het Rijk, waarmee ze haar zorgen uit over de ontwikkelingen betreffende de financiële situatie van een flink deel van onze gemeenten;*
- *Met de gemeenten te kijken naar de mogelijkheden om posten als 'vorderingen op het Rijk' als sluitpost op te nemen en toe te staan binnen de kaders van het financieel toezicht*

1040 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties SP, 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De stemming over de moties Vreemd vindt plaats aan het einde van de vergadering. Wenst nog iemand het woord over
1045 de agenda? Dat is niet het geval. De agenda wordt vastgesteld conform het voorstel van het presidium.

2.a. Beëdiging en installatie duo-commissielid 50plus/PvdO

1050 De **VOORZITTER**: Vanwege het vertrek van vorige duo-commissieleden bij fractie 50plus/PvdO wordt vandaag een nieuw duo-commissielid geïnstalleerd. Ik vraag het aankomend duo-commissielid de heer Van Dregt om nu het op het groene handje te klikken zodat we u in beeld kunnen zetten. De fractievoorzitter van 50plus/PvdO heeft de heer Van Dregt als duo-commissielid bij mij voorgedragen. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4 van het
1055 Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van PS is, in de vergadering van PS in handen van de voorzitter de eed of de verklaring af te leggen. Ik stel de heer Van Dregt thans in de gelegenheid om de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en beloof ik". Ik zal u eerst de formule
1060 van de verklaring en belofte voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en
1065 dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **VAN DREGT** (50plus/PvdO): Dat verklaar en beloof ik.

1070 De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw duo-commissielidmaatschap. Ik kan u in deze online vergadering helaas niet fysiek feliciteren. Namens PS wordt u zo direct een bloemetje overhandigd door een van de griffiemedewerkers. Ik schors nu de vergadering voor vijf minuten voor een moment van felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering. Wij gaan om 11.25 uur verder met de vergadering. Ik heropen de vergadering.

1075 **3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding**

1080 De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen. GS hebben op 23 juni 2020 geheimhouding opgelegd op de brief van GS d.d. 23 juni 2020 met betrekking tot Circuit Zandvoort. De brief is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie t/m vrijdag 10 juli a.s. De geheimhouding duurt voort voor onbepaalde tijd. Bekrachtigt u het besluit nummer 38 van GS om deze stukken als geheim vast te stellen? Indien u hierover het woord wilt voeren, dan graag een groen handje. Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem. Dan is het besluit nr. 38 tot de opgelegde geheimhouding bekrachtigd.

1085 **b. Lijst geheimhouding PS**

De **VOORZITTER**: Er zijn geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem. Dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

1090

4. Vaststelling notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020 vastgesteld.

1095

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest heeft hierover het woord verzocht.

1100

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Op dit moment heb ik geen reactie. Het was in hoofdzaak mijn bijdrage over de visstand en voor de rest heb ik op dit moment geen opmerkingen.

1105 De **VOORZITTER**: Dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

1110 De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

- 1115 De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken

- 1120 **8.a. Statenvoordracht 36 Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen**
8.b. Statenvoordracht 35 Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds
8.c. Statenvoordracht 34 Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer
8.d. Statenvoordracht 37 Vergaderschema PS en commissies 2021
8.e. Statenvoordracht 28 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, eerste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019
1125 **8.f. Statenvoordracht 29 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming**
8.g. Statenvoordracht 30 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021
8.h. Statenvoordracht 31 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting
1130 **2021**
8.i. Statenvoordracht 27 Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen
8.j. Statenvoordracht 32 Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds
8.k. Statenvoordracht 33 Toepassing Wro-Coördinatieregeling Schil Naardermeer
1135 **8.l. Statenvoordracht 26 Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek**
8.m. Statenvoordracht 24 Randstedelijke Rekenkamer: Conceptbegroting 2021 voor zienswijze
8.n. Statenvoordracht 25 Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

1140 De **VOORZITTER**: Verlangt iemand hoofdelijke stemming of stemverklaring? Stemverklaring.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Ik heb voor een aantal voordrachten een stemverklaring. Voordracht 37, 8.d, geen stemverklaring. Voordracht 28: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, maar wij betreuren de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de
1145 energietransitie. Voordracht 29: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, al betreuren wij het streven van de OD om verduurzaming en energietransitie in de regio Noord-Holland-noord te versnellen alsmede ervoor te zorgen dat de regionale energiestrategie 1.0 gereed is en in uitvoering. Voordracht 8.g.: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit. Ook hier betreuren wij de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie. Voordracht 8.h,
1150 voordracht 31: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit. Wij betreuren de ambitie van de OD om zowel voor opdrachtgevers als bedrijven een partner te zijn in de energietransitie en circulaire economie. Voordracht 27: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, maar wij kunnen ons niet vinden in de activiteiten op het gebied van duurzaamheid. Voordrachten 32 en 33, dat is geen stemverklaring maar wij zullen daar tegen stemmen.

1155

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Wij stemmen in met voorliggend besluit, voordracht 26, alhoewel wij moeite hebben met het feit dat het gebied tijdelijk op slot kan worden gezet en er geen bezwaar of beroep kan worden ingesteld. Bovendien zijn wij tegen de huidige energietransitie, echter deze netuitbreiding kan van waarde zijn voor toekomstige kerncentrales, dus vandaar toch onze steun.

1160

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat de besluiten van 8.a. tot en met 8.n. zijn aangenomen.

9. Statenvoordracht 22 jaarstukken 2019

1165

De **VOORZITTER**: Omdat we vandaag online-vergaderen doen we bij moties, amendementen en bij de voordracht een peiling van stemmen. Dit doen we via de fractievoorzitters. De vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via briefstemmen na afloop van deze vergadering.

1170

Ongeveer één week na de vergadering wordt via de besluitenlijst bekend gemaakt dat de stemmingen zijn vastgesteld. Dan de interrupties. Ik zal interrupties zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage pas toestaan. Interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als vraag zonder inleiding om de tijd te beperken, ik zal daarop sturen. Zijn er sprekers die een motie in willen dienen? Zo ja, dan verzoek ik die sprekers om dat nu in de chatfunctie aan te geven.

1175

De heer **DEKKER** (FvD): Voorzitter. Met tevredenheid hebben wij kennis genomen van de jaarstukken, niet zozeer omdat wij enthousiast zijn over alle activiteiten die blijkens de jaarstukken in 2019 ten laste van de provinciale begroting zijn uitgevoerd – zoals u weet zouden wij op een aantal onderwerpen andere keuzes maken – maar wel zijn wij tevreden over de kwaliteit, overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de verslaglegging. Wij hebben kennis genomen van het feit dat deze rapportage 30% minder omvang heeft dan het jaar ervoor en dat de structuur is verduidelijkt. Ook hebben wij de indruk dat het programma Financiële Hygiëne zijn vruchten afwerpt en nu al heeft bijgedragen aan een vlotte en kwalitatief hoogwaardige voltooiing van het jaarrekeningproces. Doordat de wijze van vastlegging en rapportage met zich meebrengt dat voortdurende sprake is van doelgericht opbouwen en vervolgens weer opnemen van reserves, is het lastig om echte reserves te onderscheiden van operationele reserves waarin geormerkte middelen als in een projectadministratie worden ondergebracht. Daardoor lijkt het totale volume van de provinciale activiteiten van 1,3 miljard euro meer dan tweeënhalf keer zo groot als het in werkelijkheid is, namelijk circa 500 miljoen euro per jaar. Wij zijn blij dat de nieuwe accountant dit heeft opgemerkt en aanstuurt op verdere verheldering in de rapportage. Wij kijken uit naar een verdere verscherping van het beeld zonder al te zeer te worden geconfronteerd met stelselwijzigingen die de vergelijkbaarheid van cijfers over de jaren heen compliceren. Er zijn onderwerpen die ons enige zorgen baren. De impact van corona op de kosten en inkomsten is nog niet bekend, maar zal ongetwijfeld extra druk op de resultaten betekenen. Vanaf 2023 wordt voorzien dat de eigen middelen niet meer toereikend zijn en dat er structureel geleend zal moeten worden. Ook dit zal druk op de resultaten geven. Wij dringen aan

1195

op een intensieve en open communicatie met PS hierover, zodat wij de nieuwe uitdagingen gezamenlijk tegemoet kunnen treden.

- 1200 De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Net als FvD complimenteren wij GS met de enorme vooruitgang die is geboekt bij het leesbaar maken van de jaarstukken. Waren ze vorig jaar nog zeer
omvangrijk en was de complexiteit van tabellen en teksten zo hoog dat het lastig was om te
lezen, dit jaar zijn de stukken duidelijk afgeslankt en veel en veel helderder opgesteld. Een
verademing en ik dank u daar zeer voor. Ik complimenteer GS ook met de gang van zaken rond
1205 de accountantsverklaring. Constateerde de accountant vorig jaar nog dat de processen binnen de
provincie moeizaam verliepen als het gaat om goede cijfers boven water te krijgen, het kostte de
organisatie dit jaar veel minder inspanning. Het voorstel van de accountant om een verbeterplan
op te stellen, heeft zijn vruchten afgeworpen, ook richting een verbeterde auditopvolging. Goed
ook dat wij daar op verzoek van GL onder andere in de rekeningencommissie in meegenomen
1210 zijn. Daar werd wel duidelijk dat wij er nog niet zijn en dat de behaalde verbeteringen moeten
worden geborgd in de organisatie. Van belang is dat dat in goed overleg met de medewerkers
gebeurt want wij kunnen hier in PS wel blij zijn met een strakke en gecontroleerde aanpak van de
afdeling Financiën en de verbeterde informatievoorziening voor het bestuur, maar als dat
gepaard gaat met een enorme verhoging van de administratieve rompslomp en rapportagedruk
1215 voor de medewerkers, dan spannen wij het paard achter de wagen. In hoeverre is er draagvlak
onder de gewone medewerkers voor het programma Financiële Hygiëne en hoe gaan GS dat
draagvlak in de toekomst borgen? GL heeft bij de begroting 2020 al aandacht gevraagd voor de
geformuleerde doelen en indicatoren die de leidraad vormen van begroting en jaarstukken. Elf
van de beleidsindicatoren zijn door het Rijk vastgesteld, zie onder andere de nagekomen brief
1220 van GS. Veel doelstellingen en indicatoren zijn echter nog door vorige colleges en Staten
ontwikkeld. Wij vinden het tijd worden om de indicatoren tegen het licht te houden, enerzijds om
ze meer in overeenstemming te brengen met het huidige coalitieakkoord, anderzijds om nog
eens te kijken naar de kwaliteit van doelen en indicatoren. Soms zijn indicatoren zo geformuleerd
dat ze geen aanscherping van beleid meer mogelijk maken. Elk jaar 100% realisatie rapporteren
1225 heeft geen meerwaarde. Doelen en indicatoren die refereren aan het vorige collegeakkoord,
kunnen wat ons betreft bij de volgende begroting al worden geschrapt. Inhoudelijk constateren
wij dat de provincie in 2019 er gezond voor stond. De eerste contouren van de uitvoering van het
coalitieakkoord Duurzaam doorpakken om te komen tot een eerlijke en duurzame provincie
worden nu zichtbaar. De provincie heeft samen met gemeenten het grootste aanbod in de RES
1230 geformuleerd voor alternatieve energiebronnen in heel Nederland, dat is iets om trots op te zijn.
Wij hebben knopen doorgehakt en zekerheid gegeven over de Duinpolderweg. Wij hebben eisen
gesteld aan verbonden partijen over duurzaamheid en eerlijke arbeidsvoorwaarden. Wij hebben
geld geregeld voor de regiodeal van Den Helder voor de ontwikkeling van een waterstofhub en
wij hebben een nieuw sportbeleid geformuleerd met meer aandacht voor inclusiviteit en racisme.
1235 Zo kunnen wij nog even doorgaan maar dat zal ik niet doen. Ik ben vast van alles vergeten, maar
wij zijn buitengewoon tevreden, dus wij zijn akkoord met de stukken, het rekeningenresultaat en
het voorstel voor de resultaatbestemming. Echter, een zorg wordt steeds groter. Vorig jaar
hebben wij al een aantal malen gewezen op het systematisch achterblijven van de bestedingen
ten opzichte van de begroting. 2019 was een jaar waarin de provincie op rolletjes liep, de

- 1240 economie bloeide, onze partners waren actief en namen initiatief en de gemeenten konden hun bijdrage nog leveren, en toch constateren wij dat wij te maken hebben met een onderbesteding van maar liefst 111 miljoen euro, meer dan 20% van de gerealiseerde uitgaven. Voor een groot deel, 90 miljoen euro, waren de onderbestedingen inhoudelijk van aard en waren te vermijden geweest. Met de economische rampspoed die ons nu treft door corona, maar zeker onze partners
- 1245 en gemeenten – de SP wees daar al op bij hun motie voor de ondersteuning van gemeenten – zal het in 2021 alleen maar moeilijker worden om onze productie op peil te houden. Dat zal een nog hogere onderbesteding tot gevolg hebben. Hoe denken GS dit systeemprobleem op te lossen en wanneer komen zij met een plan van aanpak naar PS?
- 1250 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de complimenten van GL en FvD, wij verwachten dat nog meer partijen complimenten gaan geven, zo was het in de commissie en de rekeningencommissie. De jaarrekening 2019 is de jaarrekening van de opstart van de groene coalitie en de afronding van de vorige coalitie. Er staat veel in de steigers en nu ligt er een mooie basis op terreinen zoals klimaat en energietransitie, duurzame verstedelijking, leefbaarheid,
- 1255 vitaal landelijk gebied, openbaar bestuur, economie, innovatie door de fondsen PDNH, PIM en GO-NH. Er is nog veel te doen, maar wij realiseren nog niet alles snel genoeg wat wij willen en dat zou weleens een belangrijke oorzaak kunnen zijn van de grote onderbesteding die er nu is. Bijvoorbeeld, de woningbouwproductie loopt terug ondanks de door een ieder gedeelde zorg voor woningnood. Heel mooi vinden wij dat op diverse gebieden een cultuuromslag heeft
- 1260 plaatsgevonden. Denk hierbij aan: 1. Natuur heeft heel terecht een hoge prioriteit, de stikstofproblematiek heeft veel in beweging gezet. 2. Er wordt anders naar vervoer gekeken, zo is de fiets veel meer in beeld gekomen. 3. Er liggen ambitiesdocumenten voor recreatieschappen met meervoudige ambities, dat is ook niet altijd even eenvoudig. 4. Wij hebben een digitale manier van werken gerealiseerd, dat doen wij nu ook, al is dit laatste wel een beetje noodgedwongen
- 1265 door corona. 5. De transparantie in de jaarrekening en de bijbehorende issues zoals de grote onderbesteding, zodat wij nu een veel betere basis hebben om inhoudelijk te gaan sturen. Over de indicatoren en doelen hebben wij ook nog wat opmerkingen, maar daarop komen wij terug bij de kaderbrief met suggesties voor hoe het college dat verder kan meenemen. Samenvattend zijn wij akkoord met de voordracht.
- 1270 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Uiteraard ook onze complimenten voor de samenstellers van de jaarstukken, de leesbaarheid is wederom verbeterd, dat is heel mooi. Wij zien een aantal zaken die in 2019 zijn gerealiseerd en die ons opvallen. Zo is in het kader van NNN door particulieren in totaal 149 ha NNN gerealiseerd door met behulp van een SKNL-subsidie hun gronden om te
- 1275 zetten naar natuur. Wij hebben niks tegen behoud of natuurlijke aanwas van bestaande natuur, laat dat duidelijk zijn, maar wij hebben wel problemen met een tunnelvisie op gesubsidieerde ‘made in China’ natuur, terwijl er aan de andere kant grote maatschappelijke vraagstukken spelen. Neem bijvoorbeeld de economische malaise door de coronacrisis, de stijgende bevolking, de grote woningcrisis, onze agrariërs die onder druk staan en ga zo maar door. Wij vonden het
- 1280 dan ook schokkend om te lezen dat ernaar gestreefd wordt om een Masterplan Biodiversiteit vast te stellen om maar liefst 3.000 ha NNN te realiseren. Bovendien heeft de provincie in 2019 veel belastinggeld van onze burgers door het afvoerputje gespoeld. Bijna 10 miljoen euro om bij te

dragen aan de zinloze energietransitie om te beginnen, 400.000 euro voor een onderzoek naar de CO2 footprint van de provinciale infrastructuur, 8 miljoen euro om verduurzaming van de
1285 bestaande woningvoorraad te stimuleren, dat lijkt ons allemaal verspild belastinggeld. Aangezien de mens nog steeds geen enkele invloed heeft op klimaatveranderingen, waardoor het niet uitmaakt hoeveel geld je er tegenaan gooit, is het sowieso weggegooid geld. Tevens is veel belastinggeld verspild om bij te dragen aan het realiseren van een circulaire economie. Zo is 1 miljoen euro uitgetrokken voor de uitvoering van de actieagenda en om het belang van de
1290 circulaire economie te propageren, is meer dan 33.000 euro verkwanseld onder meer aan het promoten van circulaire kleding tijdens het bevrijdingsfestival 2019 met een heuse circulaire catwalk van de provincie. Inderdaad, een catwalk van de provincie. Het mag duidelijk zijn, de achterliggende gedachte van de circulaire economie vinden wij zeker niet verkeerd, als er hoogwaardige producten gemaakt kunnen worden door hergebruik van materialen, vinden wij dat
1295 een hele goede zaak, maar wij vinden niet dat er belastinggeld aan uitgegeven moet worden. Laat vooral de markt dit oppikken en als het interessant genoeg is, gebeurt het vanzelf. Hoewel het natuurlijk heel positief is, de accountantsverklaring, en ook positief is dat de auditopvolging voortvarend plaatsvindt, kunnen wij helaas niet akkoord gaan met het voorliggende besluit, kijkend naar de politieke keuzes die zijn gemaakt.

1300 De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Ik vind het bestuurlijk toch een beetje raar dat de PVV geen goedkeuring aan de jaarstukken wil geven. Dit is toch een soort verslag van wat er het afgelopen jaar is gebeurd, zowel financieel als inhoudelijk, en de accountant heeft deze getoetst op rechtmatigheid en transparantie. De heer Deen zegt eigenlijk, dat hij de werkelijkheid namelijk
1305 wat gebeurd is, ontkent. Klopt het dat u ontkent wat er gebeurd is de provincie en wat in de jaarstukken staat? Zou het niet verstandiger zijn om wel akkoord te gaan met de stukken en met het financieel resultaat maar tegen de resultaatsbestemming te stemmen? Dan kunt u aan alle kanten laten horen dat hoe het beleid nu wordt uitgevoerd, u daar faliekant op tegen bent. Op die manier kunt u wel onder ogen zien dat wat gebeurd is, ook daadwerkelijk gebeurd is.

1310 De heer **DEEN** (PVV): Laat ik gezien de huidige ontwikkelingen niet al te diep ingaan op het feit dat wat gebeurd is, ook gebeurd is, want dan zijn wij nog wel even bezig. Ik zeg ook dat wat is gebeurd, is gebeurd en daarbij is de accountantsverklaring leidend, maar wij kunnen niet akkoord gaan met de politieke keuzes die zijn gemaakt en daarop wordt ook goedkeuring
1315 gevraagd. Aangezien deze voor ons zwaarder wegen dan de mitsen en maren van de accountantsverklaring, stemmen wij tegen de jaarstukken 2019.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, een korte bijdrage. 2019 was een bijzonder jaar en wij zijn erg tevreden over het gevoerde beleid tot 17 juni van dat jaar en daarna werd het allemaal een
1320 stukje minder. 2019 is afgesloten met een positief resultaat. In de commissie is gesproken over het hardnekkige probleem van onderbesteding en wij hebben vertrouwen in de huidige aanpak die daar iets aan doet. Ik dank iedereen die heeft meegeholpen aan het opstellen van de leesbare jaarstukken en degenen die het beleid hebben uitgevoerd voor ons, GS, en de accountant voor zijn toelichting. Wij stemmen in met de jaarstukken.

De **VOORZITTER**: Uw maidenspeech vandaag mijnheer Hartog, dus u krijgt geen interrupties.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter. Ik start met de goede gewoonte van een persoonlijke noot bij mijn eerste woordvoering op dit podium. Als ik zeg dat ik een van de jongste Statenleden ben, dan komt er een glimlach op het gezicht bij sommigen van u. De boodschap die ik eigenlijk wil overbrengen is dat ik een van de laatst benoemde Statenleden ben en dat dit daarom mijn maidenspeech is. Door het woord 'jongste' te gebruiken is de kans aanwezig dat wat ik zeg, anders overkomt dan bedoeld. Dat is niet altijd handig, zeker niet wanneer het de bedoeling is om te verbinden. Ik was in ieder geval jong toen ik door mijn moeder, een overtuigd sociaal democraat, op sleeptouw werd genomen bij haar raadswork. Ze was sociaal bewogen en met een groot hart voor het algemeen maatschappelijk belang, een rode vrouw die de gevestigde politieke orde bij tijd en wijlen wist op te schudden. Als raadslid van Krommenie en later van Zaanstad heeft zij haar werk gedaan op een manier die bij haar paste. Bij mijn allereerste interview als 10-jarige overheerste de trots op het werk dat mijn moeder deed voor de gemeenschap. Toen ik vele jaren later raadslid van Zaanstad werd, bleek dat ik meer op mijn moeder leek dan ik mij op dat moment realiseerde. Onder haar uitvoering ontwikkelde ik mijn liefde voor cijfers, ik leerde de wereld achter de cijfers te begrijpen en over te brengen. Dat talent bleef gelukkig niet onopgemerkt en had al snel tot gevolg dat ik al gauw naar voren werd geschoven als woordvoerder op gevoelige dossiers, daarbij de confrontatie niet schromend. Ook ik zorgde bij tijd en wijlen voor wat opschudding in het toch al zo versnipperde Zaanse politieke landschap. Mijn eerste optreden in de Zaanse raadszaal ben ik niet vergeten. De wijze waarop ik destijds bij de behandeling van de jaarstukken de voorspellende waarde daarvan onder woorden bracht, had zeker impact, alleen niet het effect dat ik voor ogen had. Daar heb ik van geleerd. Toen ik verhuisde naar het landelijke Stompetoren heb ik mijn geboortegrond verlaten en afscheid genomen als raadslid van Zaanstad, maar de kennis en ervaring die ik daar heb opgedaan, koester ik. Ik kijk terug op een mooie fase uit mijn politieke verleden. Nu sta ik hier in de volgende fase van mijn leven. Om politiek actief te zijn en te blijven kies ik ervoor om een deel van mijn tijd met u en de andere Statenleden door te brengen. Stuk voor stuk hebben wij daarvoor ons eigen verhaal en persoonlijke drijfveren, dat is voor mij niet anders. Ik ben een resultante van het verleden, actief als Statenlid in het heden met de behoefte om invloed uit te oefenen op de toekomst, waarbij ik inmiddels besef hoe belangrijk het is om mijn woorden zorgvuldig te kiezen zodat ik daarmee bijdraag aan het gewenste resultaat. Ik ben hier omdat ik mij gecommitteerd heb aan het verkiezingsprogramma 2019-2023 van de VVD Noord-Holland. Langs die uitgangspunten zal ik bijdragen aan de doelstellingen zoals verwoord in het coalitieakkoord duurzaam doorpakken, vanuit het besef dat wij in het heden moeten beslissen over iets dat wij in de toekomst gaan uitvoeren op basis van afspraken uit het verleden. Draagvlak is daarbij in ieder geval onontbeerlijk. Nu de jaarstukken. Wij maken het college en de organisatie complimenten. De jaarstukken zijn een grotere verbetering qua leesbaarheid en inzichtelijkheid ten opzichte van voorgaande jaren. Het programma wordt aan de hand van een doelenboom inzichtelijk gemaakt waar de middelen aan besteed zijn. De beleidsdoelen zijn helder geformuleerd inclusief welke prestaties beoogd werden en daadwerkelijk zijn geleverd. Over de gevolgen van corona en het verschijnsel van onderbesteding zullen wij bij de kaderbrief een visie geven. Dit gaat over de rol van de accountant en de wijze waarop het programma

Financiële Hygiëne op voortvarende wijze wordt uitgerold en daar hebben mijn voorgangers al
meer dan genoeg over gezegd, daar kunnen wij ons bij aansluiten. Het jaarrekeningresultaat is
35,6 miljoen euro, een bijzonder mooi resultaat. In de laatste begrotingswijziging werd immers
nog uitgegaan van een verlies. Belangrijkste oorzaak van dit positieve resultaat is het vrijvallen
van gereserveerde middelen. Wij zijn blij dat de vrijgevallen middelen Parallele Kaagbaan gestort
worden in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur en wij hopen dat deze op deze
manier ten goede komen aan mobiliteit en bereikbaarheid. Daar komen wij bij de kaderbrief op
terug. Wij stemmen in met de jaarstukken 2019 en de voorgelegde resultaatsbestemming.

De **VOORZITTER**: Uw maidenspeech was fantastisch.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De jaarstukken is terugkijken naar vorig jaar. Dat wat begon
met het vaststellen van de begroting in 2018, eindigt hier. Hebben we gehaald wat we toen als
doel hadden? Ons thema bij de begroting was “Wie is er bang voor de boze wolf?” De wolf heeft
zich ondertussen gevestigd in Nederland en we kunnen vaststellen dat een aantal sprookjes van
2019 zijn uitgekomen. Ik zal uw geheugen wat opfrissen. Het jaar van de begroting was het jaar
dat de EHS – wat nu NNN heet – afgerond zou zijn. We kunnen concluderen dat de NNN in 2019
conform de begroting is behaald, maar er moet méér natuur komen. Dat wat we in 2018 ook
zeiden, de ambitie van 2019 was niet genoeg. Hadden we toen meer stappen gemaakt, had ons
dat nu geholpen met het andere sprookje, dat van de PAS. Naast dat de natuur verder is vervuild,
gaat het elk jaar langer duren voordat deze hersteld is. Ondertussen zijn projecten vertraagd en
is er een hoop werk gaan zitten in wat-er-toch-moet-gebeuren-met-al-die stikstof en vooral hoe
het geen belemmering mag zijn voor de economische groei en woningbouw. Onze oproep bij de
begroting staat nog steeds. Als we zorgen voor een provinciale Donut economie, dan lopen we
niet tegen de grenzen aan van ons onvermogen. Snapt u niet waar ik het over heb, we komen hier
na de zomer op terug. De honger naar asfalt is ook ontkracht. De Duinpolderweg en de A8/A9
bleken sprookjes te zijn en ook de afslag bij Heiloo zit in zwaar weer. Geld en energie die ook
gestoken hadden kunnen worden in de noodzakelijke economische transitie naar duurzaamheid
en leefbaarheid. Dan hadden we er nu beter voorgestaan. Bij de begroting hadden we het over
het sprookje van de nobele jager, dat die niet bestaat. Afgelopen PS-vergaderingen zagen we
steeds nieuwe “incidenten” voorbij komen met bijvoorbeeld ganzen en zwanen. Ik had graag
willen terugkijken in de jaarrekening des doods van de FBE, maar die is er nog niet. Maar dit jaar
zijn er al wel vergunningen afgegeven voor ganzen schieten in het N2k gebied Eilandspolder en
Polder Zeevang; het doden van vossen met gebruik van kunstmatige lichtbron; het verlengen van
het Ganzenbeheerplan; heeft Duke Faunabeheer weer opdracht gekregen voor het vergassen en
heeft dat ook gedaan. De onderbouwing voor deze doodslag ontbreekt vaak, zo oordeelt de
rechter ook regelmatig, bijvoorbeeld laatst nog bij kraaien en kauwen. Of bij de eenzijdige focus
op weidevogels, waarbij niet de bron van het probleem wordt aangepakt – de industriële
agrarische bedrijfsvoering – maar gekozen wordt voor de ogenschijnlijk gemakkelijkste
oplossing, zonder succes overigens. Ik ga er dan nog aan voorbij dat dieren voelende wezens zijn
met eigen belangen en familieverbanden en óók inwoners zijn van Noord-Holland. Toetsing van
dit schietbeleid gebeurt aan de hand van het FBE-jaarverslag over populatie, afschot en
vergassing. In de Nota van Beantwoording uit 2016 wordt door GS aangegeven dat dit jaarverslag

- 1415 binnen 3 maanden gepubliceerd zou worden. Publicatie is altijd te laat, waardoor controle op deze schietstichting een blindganger is. De FBE kan blijkbaar prima vergunningen aanvragen, maar een jaarverslag schrijven blijft lastig, hoewel ónze jaarrekening “adequaate faunabeheer” als één van de doelstellingen heeft en dit jaarverslag daarbij nodig is. Daarom de volgende motie.

Motie 63/290620

FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening

- 1420 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020*

Constateernde dat:

Het jaarverslag van de Fauna Beheer Eenheid nog niet gepubliceerd is;

- 1425 *Overwegende dat:*

De jaarrekening wel verwijst naar adequaat faunabeheer.

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS om:

- 1430 *In het vervolg tegelijk met de provinciale financiële jaarrekening ook het FBE-jaarverslag te laten publiceren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 1435 Een ander sprookje, dat van bodemdrainage van veenweide (dat niet werkt) loopt nog en ook de sprookjes van nog meer technische aanpassingen in stallen en veevoer om stikstofuitstoot te verminderen gelooft men nog. Ik verklap u alvast het einde: het werkt niet. Boeren worden wederom een doodlopend pad op geduwd terwijl het zoveel mooier kan. We raden u aan ons Inspiratiestuk vóór de komende Voedselvisie daarover te lezen, gemaakt met input van Oxford, Louis Bolk en pionierende boeren. Maar gelukkig gaan er ook dingen goed. Het sprookje van agrarisch natuurbeheer is ten einde en de eerste stapjes in het verbod van het landbouwgif Glyfosaat zijn er ook. Daarom, hopelijk leven we nog lang en gelukkig, want er valt nog een wereld te winnen.

- 1445 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ook voor de heer Carton vandaag zijn maidenspeech.

- 1450 De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter. Ik wil deze gelegenheid gebruiken om iedereen even mee te nemen naar vorig jaar maart. Inderdaad, de dag van de verkiezingen. Ik zat in de bus van Castricum naar Beverwijk, onderweg naar het stemlokaal met mijn stempas en in de bus zaten twee jongens en een van hen mocht voor het eerst stemmen. Ik hoorde ze nog zeggen, wat doet de provincie eigenlijk allemaal? Vervolgens vertelde een van hen over zijn stage bij Tata Steel en de grafietregens, eigen toekomstplannen maar je hoorde ook twijfels met name over of het wel mogelijk was om een betaalbare woning te vinden in Heemskerk waar hij zo graag wilde blijven

1455 wonen. Ik mengde mij in het gesprek en vroeg ze wat ze dachten dat de provincie deed. Wij
 raakten aan de praat over de provincie en hun eigen wensen en ideeën over de toekomst, maar
 misschien wel het allerbelangrijkste, eenmaal aangekomen in het centrum van Heemskerk
 1460 verlieten ze allebei de bus terwijl ze zeiden dat ze hun stempas zouden gaan zoeken en ook
 gingen stemmen. Als ik onze vergaderingen aan het voorbereiden ben, dan denk ik altijd terug
 aan dat gesprek dat ik met deze twee jongens heb gehad. Hoe zouden zij kijken naar deze
 jaarstukken en welke vragen zouden ze daarbij hebben? Hoe kan het bijvoorbeeld dat de
 uitgaven van de provincie 110 miljoen euro lager zijn dan begroot? Doen wij dan wel genoeg?
 Zou het voor hen duidelijk zijn of wij onze doelstellingen hebben bereikt die wij in het afgelopen
 jaar hebben beoogd? Dat vinden ze misschien ook lastig te volgen. Daarom de volgende drie
 1465 punten. Wij vragen opnieuw aandacht voor de onderbesteding. Deels te verklaren maar de
 structurele aard op alle programma's vraagt wel extra aandacht, ook omdat onzekerheden onder
 andere vanwege de coronacrisis, impact hebben op de begroting. Wij zijn benieuwd naar de
 resultaten van de budgethoudergesprekken waar wij alle vertrouwen in hebben, maar wij zullen
 de ontwikkelingen kritisch blijven volgen. Wij vragen GS om samen met PS kritisch te kijken naar
 1470 de beleidsindicatoren en de verantwoording op de doelstellingen, zodat we uiteindelijk meer grip
 hebben op het beleid dat wij voor ogen hebben en beter zicht op de resultaten, en dat het ook
 voor iedereen beter is te volgen, ook voor de twee jongens in de bus. Dus wij stellen voor om dit
 in de rekeningencommissie en andere commissies voort te zetten. Maar de jongens in de bus
 konden een ding niet weten en dat is dat er op de achtergrond heel hard is gewerkt door alle
 1475 ambtenaren en de accountant, om weer beter leesbare jaarstukken te krijgen, de controle die
 weer soepeler verliep en daar zijn wij blij mee. Alle complimenten voor dit harde werk, de
 resultaten zijn zichtbaar. Wij zijn blij met het voortzetten van het programma Financiële Hygiëne.
 Tot slot, wij kunnen instemmen met de jaarstukken, daar zijn wij tevreden over, maar ik heb nog
 een boodschap aan alle Statenleden. De jongens in de bus, ik weet niet op wie ze hebben
 1480 gestemd. Ze wisten namelijk niet dat ik ook op het stembiljet stond, maar ik heb een heel fijn
 gesprek met ze gehad. Maar neem dus wel mee, deze jongens hebben waarschijnlijk aan een van
 ons het vertrouwen gegeven om hen te vertegenwoordigen en hun eigen toekomst in de
 provincie werkelijkheid te laten zijn, dus denk eraan als je vergaderingen aan het voorbereiden
 bent, want wie weet, stemmen ze juist op jou.

1485

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De roffels gaan door de chat.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij gaan akkoord met de jaarstukken, er ligt een positief verslag
 van bevindingen en de jaarstukken zijn ten opzichte van vorig jaar transparanter, beter leesbaar
 1490 en compacter geworden en de samenwerking met de accountant verliep dit jaar een stuk
 soepeler. Wij willen alle betrokkenen in de organisatie en GS complimenteren met alle stappen
 die zijn gezet. Qua financieel beeld, de onderbesteding blijft een probleem en de accountant
 adviseert ons hoe grote verschillen voorkomen worden en GS hebben toegezegd daar veel
 aandacht voor te hebben in de organisatie, maar zoals eerder aangegeven, het gaat niet alleen
 1495 om de financiële resultaten, maar primair over het bereiken van onze beleidsdoelen. Wij vragen
 GS dit aspect mee te nemen in het proces van het terugdringen van de onderbesteding. Ook de

staat van ICT blijft een aandachtspunt, er loopt dit kwartaal een onderzoek en wij worden graag op de hoogte gehouden van de resultaten. Wij kunnen instemmen met de voorliggende besluiten.

1500 Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter, wij hebben nog niet de laatste motie kunnen beoordelen over de jaarverslagen Faunabeheereenheid. Misschien kunnen we nu even schorsen.

De **VOORZITTER**: Dan schors ik de vergadering tot 12.25 uur. Ik heropen de vergadering.

1505 Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Dank iedereen voor de complimenten voor de jaarstukken, ik zet ze meteen door aan alle ambtenaren die hier ontzettend hard aan hebben gewerkt en een stevige prestatie hebben geleverd. Ik zie Financiële Hygiëne af en toe als een soort cadeautje bij mijn aantreden, en ik ben blij dat het nu zo anders is gegaan dan vorig jaar en we in mijn ogen niet alleen een verbeter slag hebben gemaakt bij de administratie maar ook bij de verslaglegging. GL
1510 vraagt of er voldoende draagvlak is in de organisatie en dat is zeker zo, iedereen ziet de noodzaak om zowel het proces te verbeteren als om onze stukken te verbeteren. Velen van u wijzen ons op een nieuwe uitdaging, dit is gelukt, dus tijd voor iets nieuws en daar is dit het goede moment voor. De uitdaging gaat over de onderbesteding, niet alleen financieel maar ook qua resultaten, waar de CU op wijst. Het afgelopen jaar hebben wij al een aantal stappen gezet,
1515 zoals in de commissie aangegeven. U sprak bijvoorbeeld over de budgethoudergesprekken en wij doen een tussentijdse afsluiting waardoor wij veel meer informatie hebben. Wij zullen bij de begroting 2020-2021 bestedingsplannen aanleveren voor de reserves waardoor u als PS maar wij ook als GS meer inzicht hebben in de bestedingsplannen voor onze middelen, maar wij gaan nog een beetje meer doen, namelijk strakker sturen op de uitgestelde intenties. Afgesproken is al dat
1520 die maximaal een jaar mee mogen en wij gaan nu nog even iets strakker kijken naar de onderbouwing die mijn collega's geven om iets door te zetten. De standaardafpraak is dat vrijval natuurlijk het uitgangspunt is als wij niet tot besteding komen en ook daar gaan wij wat strakker naar kijken. Dit jaar zag u al een bredere toelichting bij de jaarstukken over de onderbesteding, maar volgend jaar zullen wij weer per portefeuille per programma aangeven waar de
1525 onderbesteding door is veroorzaakt. En met dat inzicht en tegelijk het handelen naar het nieuwe inzicht hoop ik de onderbesteding steeds verder terug te brengen. Het is wel goed om mee te geven dat wij niet alleen afhankelijk zijn van ons eigen realisatievermogen, maar ook van onze partners. Gezien de ontwikkelingen rond de coronacrisis, de economische crisis en de gevolgen daarvan, wil ik wel een winstwaarschuwing geven dat het goed kan zijn dat wij ook bij de
1530 jaarrekening 2020 mogelijk onderbesteding zien omdat wij alleen al de afgelopen maanden als overheid anders moeten werken, maar ook dan gaan wij met u het gesprek aan over hoe wij dat verder kunnen verbeteren. Daarnaast stel ik voor om de wijze waarop corona effect zal hebben op de provinciale begroting alsmede de beleidsindicatoren te bespreken bij de kaderbrief, dat lijkt mij de geijkte plek om dat te bespreken. Het zijn allebei zaken die naar de toekomst kijken,
1535 die betrekking hebben op onze begroting en wie weet hebben meer partijen daar invloed op en dan kan ik ook daar in een keer op reageren.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. De motie over de FBE van de PvdD en of het jaarverslag in het vervolg tegelijkertijd met die van ons neergezet kan worden. FBE is een eigen stichting en

1540 daar kunnen wij geen eisen aan stellen. Wij vinden het ook jammer en wij praten daar ook over met de FBE, dat de jaarstukken nog niet gepubliceerd zijn, maar ik heb wel begrip voor de reden. Wij hebben als eis gesteld dat zij binnen drie maanden na het einde van het jaar publiceren, maar doordat er zware eisen gesteld worden aan het jaarverslag en de check op de data lukt het vaak niet binnen drie maanden. Daarom hebben ze ook dit jaar uitstel aangevraagd voor drie maanden

1545 en voor 1 juli moeten zij hun jaarverslag presenteren. Ik raad de motie daarom af, omdat deze niet uitvoerbaar is.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik snap het antwoord van GS niet helemaal, want enerzijds zegt ze dat ze er niet over gaat en anderzijds is zij in gesprek en zijn er afspraken gemaakt over het

1550 uitstel van drie maanden. Ik zou daar meer duidelijkheid over willen hebben en ik wil verzoeken om te vragen of het in het vervolg in ieder geval een maand eerder kan en of de gedeputeerde dat kan toezeggen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik zal uw zorgen overbrengen en meenemen, maar gelet op de werkzaamheden die moeten plaatsvinden, hebben ze weleens uitstel nodig en die verlenen wij dan ook omdat wij begrip hebben voor de situatie. Ik wil dit niet koppelen aan het jaarverslag maar ik zal de zorgen van PS meegeven en hen verzoeken om te proberen het de volgende keer echt eerder af te ronden. Toch vraag ik ook om begrip omdat die data goed gecheckt moeten worden, want u wilt ook niet een rapport wat niet goed doorgrond is. Ik zal kijken wat ik daarmee

1555 kan doen in gesprek met hen, of misschien ruwe data eerder gepubliceerd kunnen worden, maar ik heb liever een jaarverslag dat grondig is. Wij hebben regelmatig overleg met FBE en daar geven wij in mee en vragen constant, waar blijven de cijfers nou en kan dat niet eerder. Helaas, ze doen hun best, maar soms hebben ze wat meer tijd nodig.

1560

1565 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik dank de gedeputeerde voor het antwoord en ik houd de motie aan.

De **VOORZITTER**: Motie 63 is aangehouden. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik noem de namen van alle sprekers in eerste termijn. Er blijkt geen behoefte aan een tweede termijn te zijn.

1570 Dan gaan wij over tot stemming, dit is niet de formele besluitvorming. Per fractievoorzitter worden alle stemmen gebundeld maar nu gaat het enkel om voordracht 22, jaarstukken 2019. Bij het doorgeven van uw stem kunt u een stemverklaring geven.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voor.

1575 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.

De heer **DESSING** (FvD): Voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.

1580 De heer **ZOON** (PvdD): Voor.

De heer **DEEN** (PVV): Tegen.

De heer **SMALING** (SP): Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voor.

1585 De heer **EVERDUIM** (DENK): Voor.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Voor.

De **VOORZITTER**: De voordracht is aangenomen met 52 stemmen voor en 3 tegen van de PVV. Ik schors de vergadering voor de lunch tot 13.15 uur.

1590

10. Statenvoordracht 23 Kaderbrief 2021

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Omdat we vandaag online-vergaderen doen we bij moties, amendementen en bij de voordracht een peiling van de stemmen. Dit doen we via de fractievoorzitters. De vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via briefstemmen na afloop van deze vergadering. Ongeveer één week na de vergadering wordt via de besluitenlijst bekend gemaakt dat de stemmingen zijn vastgesteld. Dan de interrupties. Ik zal interrupties zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage pas toestaan. Interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als vraag zonder inleiding. Zijn er sprekers die een motie in willen dienen? Zo ja, dan verzoek ik die sprekers om dat nu in de chatfunctie aan te geven. Zij krijgen dan eerst het woord. We hanteren de vaste spreekvolgorde, dus eerst de oppositie en daarna de coalitie in volgorde van grootte.

De heer **DEKKER** (FvD): Voorzitter. Met waardering hebben wij kennisgenomen van de kaderbrief 2021-2024. Daarvoor is de afgelopen maanden veel werk verzet in lastige omstandigheden. Aanvankelijk had mijn fractie aarzeling omtrent de doelmatigheid van de kaderbrief op dit moment. Wij zitten hopelijk aan de staart van een crisis, de fall-out is op dit moment nog niet goed vast te stellen, dus is de vraag of dit het juiste moment is om een aantal jaren vooruit te kijken, kan dat niet beter na het reces gebeuren? Uiteindelijk was onze conclusie dat het toch goed is om in deze onzekere tijden te trachten enig houvast te bieden door op provinciaal niveau een beeld te schetsen van de grondslagen, omgevingsfactoren, beleidsrichting en planning voor de komende jaren, hoe moeilijk dat ook is. Als referentiedocument is deze kaderbrief zinvol. De breedte aan mogelijke scenario's voor de toekomst is echter ongekend. Wij beperken ons in onze bijdrage tot enkele specifieke en een meer algemene opmerking. In hoofdstuk 5 van het document, herijking van de begrotingsdoelen, zouden wij graag een passage toegevoegd zien die betrekking heeft op de als gevolg van corona veranderde verkeers- en vervoerssituatie. Wij hebben dus een amendement op de kaderbrief, samen met de PVV. Met deze passage willen wij uitdrukken dat de provincie er oog voor heeft en bij verkeersbeleid, knooppunten et cetera, er rekening mee zal houden dat het autogebruik in de provincie in de komende tijd kan toenemen gezien de aarzeling van velen om gebruik te maken van het OV.

Amendement 12/290620

Kaderbrief 2021

1625 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020*

Besluiten:

Om hoofdstuk 5 van de kaderbrief als volgt te wijzigen:

5. De kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen”

- 1630 *Onder hoofdstuk 5 ‘Herijking van de begrotingsdoelen’ na de alinea: ‘De meest in het oog springende verandering is de herschikking van de programma’s van de begroting. De huidige programma’s 2 (Bereikbaarheid) en 4 (Milieu) wisselen van plaats. Bereikbaarheid is in de nieuwe indeling programma 4 geworden en het nieuwe programma 2 is omgedoopt in Klimaat en Milieu om meer recht te doen aan de inspanningen op het gebied van energietransitie en circulariteit.’*
- 1635 *de volgende alinea toe te voegen:*

- ‘Wij erkennen dat als gevolg van de coronacrisis, er waarschijnlijk meer druk zal komen te liggen op ons wegennetwerk doordat als gevolg van de coronamaatregelen minder mensen gebruik zullen maken van openbaar vervoer en meer mensen van autovervoer. Wij streven ernaar op*
- 1640 *deze mogelijke ontwikkeling te anticiperen, deze in beeld te brengen en een toename in de druk op ons wegennetwerk tijdig aan te pakken.’*

Fracties FvD, PVV

- 1645 Het tweede punt betreft de passages op pagina’s 24 en 25 waar over benodigde extra capaciteit voor de OD wordt gesproken, mede in het licht van de voorbereiding van de overgang naar de Omgevingswet. Op pagina 25 in de laatste alinea wordt abusievelijk gesteld dat de Omgevingswet per 1 januari 2021 wordt geïmplementeerd. Zoals bekend is die datum een jaar later. De vraag is, is dit een schrijffout of heeft de latere datum invloed op het benodigde
- 1650 aanvullende budget voor de OD? Tenslotte een overkoepelend punt dat te maken heeft met de financiële huishouding van de provincie in brede zin. De provincie slaagt er al jaren niet in om haar uitvoeringsplannen volledig te verwezenlijken, er is structureel sprake van onderbesteding, in 2019 zelfs circa 20%. Het probleem van onderbesteding wordt breed onderkend en al enige tijd wordt getracht om de diverse plannen en het tijdpad van hun uitvoering zodanig te
- 1655 beïnvloeden dat de onderbesteding wordt verminderd, maar tot op heden is dat nog niet gelukt. De jaar- en meerjarenbudgetten zijn niet alleen de financiële neerslag van uitvoeringsplannen. Ze worden ook opgesteld om te helpen gedurende de budgetperiode om een zekere mate van discipline af te dwingen. Wanneer budgetten in de praktijk te ruim blijken, verliezen zij de disciplinerende functie. Sterker, wanneer onderbesteding als een probleem wordt gezien, lokt dit
- 1660 een te vrijmoedig uitgavenpatroon uit. Aangezien wij het hier hebben over geld van de belastingbetaler, gemeenschapsgeld, kan hier natuurlijk geen sprake van zijn. In plaats van inspanningen om de uitgaven op te voeren en beter in overeenstemming te krijgen met de budgetten, zou er ook gekeken kunnen worden naar neerwaartse aanpassing van de budgetten. Wij vragen GS de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een negatieve budgetbijstelling
- 1665 zodat de financiële planning en de praktijk elkaar dichter naderen dan thans het geval is om de problematiek van onderbesteding te verminderen. Wij wachten de reactie van GS alvorens wij hierover een motie indienen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, de heer Dekker zegt dat het wegennetwerk zwaarder belast gaat worden, maar wij zien juist het tegenovergestelde gebeuren. Wij horen juist dat het wegennet minder belast wordt omdat veel meer mensen gaan thuiswerken en dat er mensen op weg zijn die op weg zouden moeten zijn. Waar baseert FvD zich op dat het wel drukker en ook waarom het niet drukker wordt? Bent u ook voornemens dat wij geld gaan afkomen van de aanleg van nieuwe wegen en gaan besteden aan andere zaken?

De heer **DEKKER** (FvD): Het gaat ons met name om een passage in de kaderbrief om aan te geven aan de bewoners dat wij als provincie zicht hebben op het feit dat er momenteel minder gebruik wordt gemaakt van het OV en dat wij klaarstaan om eventuele problemen op het wegenvervoer ter hand te nemen en dat wij ons daar bewust van zijn. Er zijn onderzoeken geweest die uitwijzen dat er aanzienlijk minder gebruik zal worden gemaakt van het OV. Of dat per saldo ook een vergroting van het autovervoer oplevert, weten wij niet. Maar mocht dat zo zijn, dan willen wij er graag op voorbereid zijn.

De heer **ZOON** (PvdD): Mocht dat niet zo zijn, dan kunnen we daar een aanpassing op doen, hoor ik u zeggen.

De heer **DEKKER** (FvD): Absoluut.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik val gelijk met de deur in huis. Ik heb een beetje moeite met te achterhalen waar wij precies ja tegen zeggen als wij instemmen met deze kaderbrief en daar zijn twee redenen voor. De kaderbrief is nogal beleidsarm, op vragen van mij en van andere fracties hierover, werd gesteld dat de kaderbrief beleidsarm is, omdat alle beleidswijzigingen al bij het coalitieakkoord zijn doorgevoerd. Dat verbaast mij wel. De kaderbrief is een van de belangrijkste instrumenten om te sturen. Het is het moment om aan te geven wat er in de begroting verwerkt moet worden en als de kaderbrieven beleidsarm zijn, wat zitten PS dan te doen de komende tijd, waar moeten wij dan op sturen? Daar komt bij dat beleidsvisies en plannen vaak niet meer aan PS ter goedkeuring worden voorgelegd, omdat ze al in het coalitieakkoord staan en bijvoorbeeld alleen op de B-agenda van de commissies worden behandeld. Dat is opmerkelijk omdat het coalitieakkoord nooit formeel in PS is vastgesteld, juist omdat deze coalitie in het kader van de nieuwe politiek het beleidsgesprek in PS wilde aangaan. Ik heb dit vorige week in het presidium aangekaart en nu wordt uitgezocht wat de rol van PS is bij het maken van beleid en wat geregeld is in de mandaten. In zijn algemeenheid kan ik daarover zeggen dat volgens ons PS hun kaderstellende rol uiteraard niet hebben gemandateerd aan GS. Wij wachten de uitkomsten van de onderzoeken af. De tweede reden waarom ik niet zo goed weet waar wij ja tegen zeggen, is de grote onzekerheid voor de economie door de coronacrisis en de twee aangenomen moties tijdens de vorige PS-vergadering. Tijdens de commissie antwoordde de gedeputeerde op vragen dat deze moties waarschijnlijk niet verwerkt kunnen worden in de begroting vanwege het tijdspad. In totaal gaat het voor beide fondsen om 110 miljoen euro, dat is een vijfde van onze totale begroting. Het is voor ons onbestaanbaar dat deze niet in de

- begroting verwerkt zouden kunnen worden als wij deze gaan vaststellen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat de moties 41 en 42 wel tijdig worden verwerkt in de begroting als wij deze in het najaar in PS vaststellen? Welke gevolgen hebben de verwerking van beide moties voor hetgeen wij
- 1715 vandaag in de kaderbrief vaststellen? Dan nog een ander punt over de kaderbrief waar wij tot op heden onvoldoende duidelijkheid over hebben. Hoofdstuk 8 bevat enkele taakstellingen waarvan wordt beweerd dat een ombuiging van ruim 21 miljoen euro geen consequenties heeft voor de uitvoering van het beleid van de provincie. Dit geld zou over zijn. Ons verzoek om per regelnummer aan te geven wat de gevolgen zijn van de taakstelling, is onbeantwoord gebleven.
- 1720 Teleurstellend dat GS niet hebben voldaan aan dit informatieverzoek. Ik vraag de gedeputeerde nogmaals, wat zijn de consequenties van de taakstellingen, hoe gaat het met de ambities die zijn vastgesteld en waarvoor geld in reserves beschikbaar is gesteld? Zijn die ambities ook neerwaarts bijgesteld met het afkomen van de reserves en budgetten? Het feit dat er nog geen concrete plannen of projecten zijn op dit moment bij het opstellen van de kaderbrief, wil niet zeggen dat
- 1725 dat in de toekomst niet nodig is voor het behalen van de gestelde doelstellingen in de reserves. Omdat de kaderbrief ook een opmaat is naar de begroting en wij daar gezien de verwerking van moties 41 en 42, toch nog behoorlijk in moeten schuiven, kom ik met twee punten die voor ons belangrijk zijn. Wij verzoeken GS beide punten mee te nemen bij het opstellen van de begroting. Allereerst, wij zijn opgeschrikt door een signaal van LTO Noord over het ontbreken van de
- 1730 cofinanciering bij de provincie voor de zogenaamde POP-gelden. Nu het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid met twee jaar is verlengd, is ook de huidige POP-regeling met twee jaar verlengd, zo hebben wij begrepen. Voorwaarde voor deze subsidie is echter cofinanciering, in dit geval van de provincie. Via de POP-gelden zetten wij in Noord-Holland jaarlijks circa 7 miljoen euro Europees geld in voor het financieren van vele projecten, zoals
- 1735 verbetering en transitie in de landbouw, duurzaam waterbeheer via het landbouwportaal, de jonge boerenregeling en niet te vergeten, de werkzaamheden van Stivas. Daaronder vallen ook de kavelruilprojecten die ingezet worden voor de realisatie van natuur. Cruciaal voor het behalen van de NNN-doelen. Zonder deze middelen zou onder andere Stichting Stivas geen bestaansrecht meer hebben. Het kan toch niet waar zijn dat wij deze Europese gelden niet langer willen
- 1740 benutten in Noord-Holland? Wij kunnen ons niet permitteren om het zo maar te laten lopen. Dat is een grote omissie. Erkent de gedeputeerde dat het binnenhalen van de POP-gelden en cofinanciering cruciaal is om onze doelen te behalen? Ik vraag om een toezegging dat zij dit alsnog in de begroting wil verwerken. Ik hoop dat wij dat kunnen afdoen met een toezegging, zo niet, dan kom ik met een motie in tweede termijn. Dit roept wel de vraag op, zijn er nog meer
- 1745 gelden verdwenen uit de begroting, waar wij er vroeger ieder jaar van uitgingen dat die er gewoon waren. Graag een toezegging dat dat niet het geval is. Een tweede punt om GS te verzoeken mee te nemen bij het opstellen bij de begroting, is de aandacht voor verkeersveiligheid. In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2020-2030 is de ambitie vastgesteld dat er in 2050 nul verkeersslachtoffers vallen. Ook Noord-Holland onderschrijft dit
- 1750 doel en daarom is 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verkeerseducatie. Deze subsidieregeling is vorig jaar echter fors overschreden, in 2019 waren er aanvragen voor 2,5 miljoen euro. Helaas hebben wij partijen dus moeten teleurstellen omdat wij hen geen subsidie hebben kunnen verstrekken. Gezien het grote belang van verkeersveiligheid, zeker op provinciale wegen die nog altijd het gevaarlijkst zijn van allemaal, willen wij graag dat u zich verder inspant

- 1755 om verkeersveilig gedrag onder jonge verkeersdeelnemers te verbeteren. Dit draagt bij aan de gestelde doelen van het Rijk en Noord-Holland. Daarom een motie.

Motie 64/290620

Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid

1760

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constateernde dat:

- 1765
 - *In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 de ambitie is vastgesteld dat er in 2050 geen verkeersslachtoffers vallen;*
 - *De provincie Noord-Holland hiertoe de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 met bijbehorende Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland heeft vastgesteld;*
 - *In de Uitvoeringsagenda aandacht is voor kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers en de individuele verkeersdeelnemer en zijn gedrag zoals bijvoorbeeld afleiding in het*
- 1770
 - verkeer;*
 - *In 2019 een bedrag van € 1,3 miljoen subsidie is verstrekt op basis van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid, dat zich richt op het bevorderen van verkeersveilig gedrag van scholieren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;*
- 1775
 - *De aanvragen voor deze subsidieregeling in 2019 € 2,5 miljoen bedroegen hetgeen de gestelde subsidieplafonds van € 0,8 miljoen voor het basisonderwijs en € 0,5 miljoen voor het voortgezet onderwijs verre overschreden;*
 - *Er enkele aanvragen op andere gronden zijn afgewezen dan voornoemde subsidieplafonds, maar dat de omvang daarvan niet bekend is.*

1780

Overwegende dat:

Investeren in het bevorderen van verkeersveilig gedrag van jonge verkeersdeelnemers van groot belang is en bijdraagt aan de gestelde doelstelling van nul verkeersdoden in 2050 van het Rijk en de provincie Noord-Holland.

1785

Verzoeken het college van GS:

In de begroting 2021 de subsidieplafonds van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid substantieel te verhogen zodat meer basis- en middelbare scholieren kunnen deelnemen aan verkeerseducatie

1790

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CDA, CU, SP

- 1795 Tot slot, wij kunnen inhoudelijk instemmen met de beleidsvoorstellen in de kaderbrief. In het bijzonder wil ik noemen dat wij tevreden zijn dat er wederom geld is gevonden voor cultuureducatie voor 2024 en ook de meerjarige middelen voor de bibliotheekinnovatie.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1800 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. We kijken nu naar de toekomst naar 2021 en verder. We kijken verder dan technische bijstellingen in de kaderbrief, verder dan de problemen die we in 2019 niet hebben opgelost, zelfs verder dan de problemen van 2020 die niet aangepakt worden. We staan voor enorme uitdagingen. De komende jaren zijn van levensbelang. Deze zullen bepalen hoe leefbaar deze aarde nog voor ons blijft in de decennia hierna. In dat licht heeft deze Kaderbrief
1805 wel wat weinig ambitie. En nee, het antwoord is niet het coalitieakkoord. Een akkoord tussen vier partijen, niet bekrachtigd door de Staten, maar vooral geschreven op één bepaald moment in de tijd en op basis van hoofdlijnen. Daar staat geen uitweiding in over stikstof en landbouwgif aanpakken en natuurinclusieve landbouw verder promoten. Deze Kaderbrief is wel voor een halve-termijn begroting. Inderdaad richting de helft, tussen de vorige en de komende
1810 verkiezingen. Alles moet straks wel zo'n beetje in gang gezet zijn, ook dat wat buiten de hoofdlijnen valt. Richting geven is daarbij belangrijk, want de Covid-moties 41 en 42 zijn als een blanco cheque van 110 miljoen euro richting GS gegaan. Je kunt zeggen, geld is het probleem niet, sturing en controle erop wel. Dat sturing en richting nodig is, is niet alleen een oproep van Urgenda of van MOBilisation for the Environment, maar komt ook van De Nederlandse Bank. Op
1815 20 juni jl. in het NRC riep directielid Olaf Sleijens op om bij de Covid aanpak nu we de 'economie toch gaan steunen met grote investeringen, doe het dan groen. Dan sla je twee vliegen in één klap'. Hij waarschuwt voor een veel grotere schok dan bij de Covid als we niet inzetten op duurzaamheid. Als dat geen oproep is richting de begroting, dan weet ik het niet.

1820 **Amendement 13/290620**
Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

1825 *Besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:*

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen:

Onder hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) de zin:

1830 *"De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie zijn hard getroffen en vereist een snel herstel"*

te vervangen door:

"De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie zijn hard getroffen en vereist een snel groen herstel, waarbij economische groei niet per definitie het uitgangspunt is."

1835 *Fracties PvdD, 50plus/PvdO*

Het tijdperk van ongebreidelde economische groei is ten einde, zeker voor een handelsprovincie zoals Noord-Holland. In 2014 gaf het IMF dit al aan. Zes jaar later zien we dat China, Amerika en
1840 het VK zich naar binnen keren. We zien het einde van een aantal delfstoffen. Transport en vervoer

van goederen, dieren en mensen hebben hun limieten. Onze productiegerichte landbouw is onhoudbaar geworden en de natuur en biodiversiteit kraken onder al dit geweld. De Country Overshoot Day voor Nederland was dit jaar op 3 mei. 3 mei, de dag waarop wij meer natuurlijke grondstoffen hebben gebruikt dan de Aarde kan produceren. We zouden jaarlijks drie Aardes nodig hebben om in onze behoeften te voorzien. Een enorme ecologische schuld. Vindt een partij als de VVD dit een gezonde en evenwichtige begroting? Elke dag later dan 3 mei leven we op de pof voor de 8 volgende maanden van het jaar. Er zit geen einde aan eerlijke welvaart, maar wel aan de oude economie. Als je duurzaamheid in balans wilt meenemen – wat de kaderbrief beoogt – is meer nodig. Je moet niet alleen de macro-economische ontwikkelingen en impact laten zien en meewegen in je financiële keuzes, maar ook ecologische ontwikkelingen, klimaat, natuur, biodiversiteit, gezondheid en dierenwelzijn. Naast een financiële begroting, moet ook een ecologische begroting zitten. Kloppen je financiën met je voetafdruk? Daarom een motie.

Motie 65/290620

Ecologische begroting

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De kaderbrief het heeft over belangrijke trends en ontwikkelingen, een sluitende begroting en duurzaam structureel en reëel evenwicht;*
- *De kaderbrief ook macro-economische ontwikkelingen uitgebreid schetst;*
- *De kaderbrief het vooral heeft over mogelijke financiële tekorten;*
- *We naast eventuele financiële tekorten, ook met ecologische tekorten te maken hebben, uitgedrukt o.a. in de Nederlandse "Earth Overshoot Day";*
- *We met de manier waarop onze economie is ingericht, nu drie Aardes nodig hebben in plaats van één;*
- *De vraag of de provincie een sluitende ecologische begroting moet opstellen een politieke afweging is.*

Overwegende dat:

- *Onze ecologische schuld en dus afname van biodiversiteit uiteindelijk ook grote negatieve gevolgen heeft op economie en maatschappij;*
- *Een schets van trends en ontwikkelingen daaromtrent daarom niet mag ontbreken in een kaderbrief;*
- *Een sluitende ecologische begroting waarborgt dat we met ons economisch beleid en activiteiten niet meer aan de aarde onttrekken dan de aarde aan kan en dan verantwoord is naar de jongste en toekomstige generaties.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- *In de toekomst een manier te vinden om binnen de kaderbrief ook een beeld te schetsen over maatschappelijke en ecologische consequenties van activiteiten, trends en*

ontwikkelingen en te kijken naar niet alleen economische, maar ook ecologische en leefbaarheidseffecten;

- 1885 - *Daarbij ook de mogelijkheden in beeld te brengen over hoe we naast een financiële begroting ook een ecologische begroting kunnen realiseren;*
 - *Hierover bij de begroting 2021 aan PS te rapporteren*

en gaan over tot de orde van de dag.

1890 *Fractie PvdD*

Voorzitter, bovenstaande stuurt aan op het kijken met een iets andere bril. Dat hoeft niet direct geld te kosten, maar kan wel een enorm verschil maken. De herstructurering van de IJsselmeervisserij staat al vermeld in de kaderbrief. De bijdrage die dit kan leveren voor de volksgezondheid niet. Wild gevangen paling vormt een bron aan dioxines en PCB-achtige stoffen. naast natuurlijk dat de paling zwaar bedreigd is. Herstructurering kan samenvallen met bescherming van deze dieren en volksgezondheid. Daarom het volgende amendement, dat we samen indienen met 50plus/PvdO.

1895

1900 **Amendement 14/290620**

Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

1905 *Besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:*

*5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen:
Onderaan de tekst van "Regel T. Herstructurering IJsselmeervisserij" (p. 28) toe te voegen:*

1910 *"Bij de herstructurering van de IJsselmeervisserij neemt de provincie Noord-Holland volksgezondheid serieus mee en geeft de aanpak van de aalvisserij waar mogelijk prioriteit bij de herstructurering."*

Fracties PvdD, 50plus/PvdO

1915

De bescherming van de natuur is vormgegeven in de Wet natuurbescherming. Proactief handelen kost in het begin iets meer geld maar betaalt zich terug bij de uitvoering. Gelukkig kiezen GS al voor extra middelen voor niveau 2 bij de ODNHN, voor de uitvoering naar faciliterend, waarbij steekproefsgewijs gewerkt wordt. Dat is nodig, want de wetgeving is complex en zal ook bij niveau 2 in de praktijk juridische gebreken behouden. Een proactieve overheid gaat het gesprek aan en reikt de helpende hand en slaat je niet achteraf in je gezicht. De stap van niveau 2 naar niveau 3 is niet zo groot, maar maakt een enorm verschil bij de uitvoering. Daarom de volgende motie.

1920

1925 **Motie 14/290620**

Wet natuurbescherming naar niveau 3

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

1930 *Constaterende dat:*

De kaderbrief geld vrijmaakt om uitvoering op intensiteitsniveau 2 goed te regelen.

Overwegende dat:

Volgens het rapport van KplusV en Sweco van 1 februari 2017 het opschalen naar

1935 *'intensiteitsniveau 3. Proactief' de volgende voordelen kent:*

1. Nauwe betrokkenheid gemeenten bij uitvoering natuurwetgeving. Meer kennis bij gemeenten over inhoud en wet- en regelgeving;

2. Toename van aantal goede en complete aanvragen;

3. Handhaafbare besluiten;

1940 *4. Bevordering van het naleefgedrag en vermindering van de kans op ontstaan/voortbestaan van illegale situaties.*

Van mening dat:

Alleen het intensiteitsniveau 3 ertoe kan leiden dat gemeenten en de provincie Noord-Holland de

1945 *bepalingen in de Wet Natuurbescherming op een goede en correcte wijze kunnen uitvoeren en handhaven en illegale situaties proactief voorkomen kunnen worden.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

Uit te werken welke kosten & baten en voor- en nadelen opschaling naar uitvoeringsniveau 3

1950 *heeft en dit aan PS te doen toekomen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP

1955 Als vertegenwoordigers staat wij voor alle bewoners van Noord-Holland. Dat kunnen vaste inwoners zijn of die op doorreis of vakantie zijn. Uiteindelijk gaan wij over hun leefomgeving. Dat reikt veel verder dan de 1,2 miljoen mensen die een stem hebben uitgebracht vorig jaar. Maar onze beslissingen gaan wel over de leefomgeving van miljarden levende wezens, waarvan slechts 2,8 miljoen van het menselijke soort zijn. Deze kaderbrief gaat over hen allemaal. Al hun

1960 belangen dienen daarom in het politieke proces tot hun recht te komen, ook het kader voor financiële uitgaven en activiteiten, niet alleen voor de mens, maar voor hen allemaal. Maar u snapt het al, dat ontbreekt in deze kaderbrief. Daarom het volgende amendement.

Amendement 15/290620

1965 Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

1970 *besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:*

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

Onder Hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) na de zin "Ook in financiële zin blijven onze ambities overeind staan.", de volgende zin toe te voegen:

1975 *"We houden bij ons beleid ook rekening met dierenwelzijn."*

Fracties PvdD, FvD, SP

1980 De **VOORZITTER**: De drie amendementen en twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Uiteraard ook bij de kaderbrief complimenten aan de samenstellers. Vooropgesteld, kijkende naar de grote financiële onzekerheden door de coronacrisis, had onze fractie er geen enkel probleem mee gehad om dit jaar af te zien van de behandeling van de kaderbrief, maar daar is niet voor gekozen. Wat wij desondanks toch positief vonden om te lezen, is dat het college streeft naar een robuust begrotingsbeleid zonder belastingverhoging en alleen noodzakelijke indexering van budgetten. Zoals u weet, zijn wij altijd van mening dat altijd zuinig en zo zorgvuldig mogelijk met het belastinggeld van onze burgers moet worden omgegaan. Hoewel wij kijken naar een kadernota met beperkte inhoud, zien wij

1985 helaas ook de nodige zaken die ons wat zorgen baren. Zo kan tussen de regels door worden opgemaakt dat duurzaamheid een belangrijke rol blijft vervullen en zoals u weet, betreuren wij dat ten eerste, zeker aangezien wij nu in een coronacrisis zitten die zowel op korte als langere termijn grote economische schade gaat geven. En duurzaamheid staat nog steeds voor duur, het geld kan maar een keer worden uitgegeven. In het verlengde hiervan lezen wij ook dat in

1990 toekomstige voorstellen voor herstelmaatregelen duurzaam investeren de norm zal zijn. Het college denkt hiermee twee vliegen in een klap te slaan door economisch herstel met de bestrijding van klimaatverandering te combineren. Naar onze mening is dat een verkeerde afslag. Mede in dat kader mag wat ons betreft al het beleid dat wordt uitgevoerd ten bate van het

1995 klimaatakkoord, zoveel mogelijk worden geschrapt, aangezien er sowieso geen nut en noodzaak voor is. Er kan veel beter extra worden ingezet op bijvoorbeeld economisch herstel, mobiliteit en de woningmarkt. Nu we het hier toch over hebben, wij waren zeer verheugd toen vorige week donderdag door Vattenfall bekend werd gemaakt dat de biomassacentrale in Diemen in de ijskast wordt gezet. Volgens ceo Martijn Hagens heeft dit gevolgen voor het klimaatakkoord, maar welke gevolgen heeft dit besluit dan voor het klimaatbeleid van Noord-Holland, vragen wij GS. Is de

2000 gedeputeerde het met ons eens dat dit de definitieve nekslag is voor biomassa? Deelt de gedeputeerde onze mening dat kernenergie nu onmogelijk nog genegeerd kan worden? Tegelijkertijd zien wij in Den Haag de animo voor 'van het gas los' verminderen. Een kwestie van tijd dat ook de andere partijen gaan inzien wat voor de PVV altijd wat eerder duidelijk is, ook hier zeggen wij al jaren 'van het gas los, is van God los'. Duur en nutteloos zonder een degelijke

2010 vervanging. Graag de mening van de gedeputeerde. Wat onze fractie verder teleurstellend vond om te lezen is dat inzake de Noord-Hollandse financiële bijdrage aan Zeeland er nog steeds geen

structurele oplossing is. Daardoor moeten de Noord-Hollandse belastingbetalers de komende twee jaar wederom geld ophoesten voor de provincie Zeeland, in totaal zo'n 120.000 euro, dat vinden wij vreemd. Voorts lezen wij dat aan het huidige programma 3, water, de beleidsdoelen worden toegevoegd inzake ruimtelijke ordening en dat was wat ons betreft niet nodig geweest. Wij hadden dan liever gezien dat het college een statement had gemaakt door bijvoorbeeld programma 3, wonen en ruimte te noemen, aangezien er al jaren een enorme woningnood te betreuren is in onze provincie, die maatschappelijk ontwrichtend werkt. Wij ondersteunen dan ook de lobby van de woningbouwalliantie bij het kabinet en de Tweede Kamer om nu anticyclisch te investeren in de woningbouw. De alliantie verwacht dat hiermee niet alleen de naderende economische crisis deels bezworen kan worden, maar ook dat er een inhaalslag gemaakt kan worden om het gigantische woningtekort terug te dringen. Bovendien blijven volgens deze initiatiefnemers extra investeringen in de woningbouw grotendeels binnen Nederland, wat ook goed is voor de werkgelegenheid. Een laatste vraag aan de gedeputeerde, wij zouden graag zien dat de provincie onderzoekt in hoeverre wij hieraan een bijdrage kunnen leveren. Dan rond ik af. Deze kaderbrief bevat punten die wij kunnen ondersteunen maar omdat wij ons helaas niet kunnen vinden in de gemaakte politieke keuzes, zullen wij tegen de kaderbrief stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Aan het begin van het verhaal van de heer Deen creëert hij een vals dilemma tussen duurzaam en niet duurzaam investeren en ook zegt hij dat er geïnvesteerd moet worden in economische groei. Nu is juist het fonds dat wij gelanceerd hebben, een mooie win-winsituatie waar wij het ene met het andere combineren. Als de heer Deen niets ziet in duurzaam investeren, is het dan het idee dat het juist moet op een niet-duurzame manier?

De heer **DEEN** (PVV): Nee hoor, wij zijn voor investeren en of dat nou duurzaam of niet duurzaam is, dat is daarin niet eens helemaal de strekking van het verhaal. Het moet wel nut hebben en er moet niet onnodig geld over de balk gesmeten worden. Dat is ons hoofddoel hierbij.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Heeft u dan wel goed gelezen wat er bedoeld wordt met dit fonds, waarbij wij dit allemaal combineren, juist datgene wat u allemaal gezegd heeft? U zegt, het maakt niet uit of het duurzaam of niet duurzaam gaat, dat is mooi te horen, maar laten wij het dan gewoon op een duurzame manier doen, vindt u niet?

De heer **DEEN** (PVV): Daar ben ik het helemaal mee eens, ware het niet, ik heb juist heel goed gelezen wat u voorstelt en daarin wordt gesproken over gratis geld en dat is er niet. Altijd zal de belastingbetaler opdraaien om de betalingen te verzorgen en dat is ook in uw plan bijvoorbeeld over zonnepanelen, wederom het geval.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Wij kijken naar een timide kaderbrief, zo zou ik hem willen kenschetsen. Er staan goede analyses in ook over de effecten op de werkgelegenheid van de coronacrisis, maar hij is timide omdat hij beleidsarm is. Misschien is hij ook timide omdat we vanaf februari/maart een beetje van dag tot dag hebben geleefd. In maart wisten we niet waar we in april zouden staan, in april wisten we niet waar we in mei zouden staan, dus in die zin begrip voor de wat wonderlijke situatie waarin wij ons allemaal hebben bevonden. Tegelijkertijd is de

- 2055 situatie zodanig dat je nu als college een aantal radicale uitlatingen zou kunnen doen, zowel aan de sociaaleconomische als aan de duurzaamheidskant over zaken die deze periode ons leert. Op nationaal niveau hebben wij gezien dat een meerderheid van de Tweede Kamer niet achter het plan staat om de mensen die ons de afgelopen maanden hebben gered, het zorgpersoneel, structureel beter te belonen en dat de Tweede Kamer ook niet staat achter het bevroren van de
- 2060 huren. De Eerste Kamer deed dat wel, maar stuitte toen op een D66-minister die allerlei moties naast zich neerlegde en daarna ook nog weigerde om naar actievoerende mensen te luisteren. Die strijd is landelijk verloren. Hoe kijken GS hier tegenaan en kunnen wij op provinciaal niveau wel iets doen voor de zorgverleners en de huurders? Aan de duurzaamheidskant is het aantrekkelijker wat wij hebben meegemaakt, hoe gek dat ook klinkt als je het over de afgelopen
- 2065 maanden hebt, dat we heel weinig verkeer, luchtvaart, festivals en andere bronnen van uitstoot hebben gehad en dat heeft ons schone lucht opgeleverd. Dat is zonder meer gemeten door het RIVM of door meer lokale meetpunten. Doen GS hier iets mee? Je wilt naar een situatie toe met minder uitstoot, of dat nou over CO₂ gaat of over stikstof, en nu krijg je het op een presenteerblaadje aangeboden. Wat je anders modelleert, wat wensdenken is of een stip op de
- 2070 horizon, dat heb je nu kunnen meten en daarop zou je het beleid kunnen enten, dus gaan GS dat ook doen? Dan de vraag over de ongedekte cheques waar de heer Zoon het al over had. Wij horen graag of GS al concretere plannen hebben voor de invulling van de 110 miljoen euro. Daar is net een debatje met de heer Van der Maas aan gewijd, maar toen viel toch voornamelijk de term doelmatig en ik zou het liever geïmplementeerd zien worden in de lijn die ik net noemde, in de sociaaleconomische mogelijkheden en duurzaamheidsopties waarmee zo'n fonds zou kunnen
- 2075 worden gevuld. Verder een wat scheikundig setje, eerst CO₂, dan stikstof en dan nog Tata Steel en dan nog over wonen. Dat is alleen maar een B-stuk geweest, dus ik vind dat wij het hier eigenlijk iets uitvoeriger over wonen moeten hebben. Er komen allerlei woonakkoorden aan, dus ik zou de gedeputeerde van dienst een beetje willen kietelen met een paar vragen over wonen.
- 2080 Qua CO₂ zijn de SP en GL actief geweest op bossen, ook op nationaal niveau. Mevrouw Alberts heeft dat doorgetrokken hier richting provincie, daarom twee moties over het uitbreiden van het bosareaal.

Motie 67/290620

- 2085 Zet landbouwgrond om in bos

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- 2090
- *Er teveel CO₂ in de lucht zit;*
 - *De uitstoot van CO₂ sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO₂ uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;*
 - *Bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;*
 - *Er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;*
- 2095
- *Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.*

Voorts constaterende dat:

- *Het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;*
- *Het plan van SP en GL om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.*

2100

Overwegende dat:

- *Het nog niet zo eenvoudig zal zijn om geschikte locaties te vinden om het bosareaal uit te breiden;*
- *Moeilijke oplossingen niet bij voorbaat aan de kant geschoven moeten worden.*

2105

Besluiten het college van GS te verzoeken:

In kaart te brengen waar de mogelijkheden liggen om landbouwgrond om te zetten in bos en tevens in kaart te brengen wat dan nodig is om dat doel te bereiken.

2110 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP

Motie 68/290620

Geboorte- en herdenkingsbomen

2115

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Er teveel CO2 in de lucht zit;*
- 2120 - *De uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;*
- *Bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;*
- *Er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;*
- *Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.*

2125

Voorts constaterende dat:

- *Het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;*
- *Het plan van SP en GL om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.*

2130 *Overwegende dat:*

Een publieksvriendelijke actie veel sympathie zal opleveren.

Roepen GS op:

2135 *Een deel van het nieuw aan te planten bosareaal aan te wijzen als herdenkingsbos (mensen kunnen een boom planten ter gelegenheid van een bepaalde gebeurtenis) of een geboortebos (elk kind dat geboren wordt krijgt een eigen boom)*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

2140

Een ander punt zijn de RES'en. Na de zomer gaan wij uitvoerig de RES'en plenair bespreken, daarom zal ik er nu slechts een paar woorden aan wijden. Het standpunt van de SP is duidelijk, wij hebben zorgen over het participatieve karakter van de RES'en ondanks dat GS beweren dat dat goed op orde is, horen wij op allerlei plekken dat dat niet het geval is. Ik heb ook nog overleg gehad met de andere SP-Statenvructies en alleen Friesland is een wat positievere uitzondering waar het misschien door de cultuur komt dat dorpen vrij snel bij elkaar gaan zitten als er een ingreep in het landschap plaatsvindt, dat de participatie echt verankerd zit in de genen van de mensen. Wij hebben nu een motie voor het recyclen van zonnepanelen.

2150 **Motie 69/290620**

Verwerking afval van oude zonnepanelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

2155 *Constatekende dat:*

- *Er in onze provincie steeds meer zonnepanelen worden geplaatst;*
- *Opwekking en toepassing van zonne-energie door velen wordt gezien als een goed alternatief voor energie uit fossiele brandstoffen;*
- *Er naast plaatsing van zonnepanelen door particulieren in de toekomst ook meer zonnepanelen door overheden zullen worden geplaatst;*
- *Zonnepanelen zeker geen onbeperkte levensduur hebben;*
- *Zonnepanelen tal van onderdelen bevatten, die (zeer waarschijnlijk) schadelijk zijn voor de gezondheid van mens, plant en dier en dus schadelijk voor het leefmilieu;*
- *Er nog geen beleid is hoe om te gaan met deze schadelijke stoffen;*
- *Met regelmaat wetenschappers en onderzoekers waarschuwen voor de schade die afval van zonnepanelen kan veroorzaken.*

Overwegende dat:

- *Over een aantal jaren meer en meer zonnepanelen aan het eind van hun levensduur geraken;*
- *De kans groot is dat niet meer werkende zonnepanelen zullen moeten worden vervangen en daardoor moeten worden verwerkt;*
- *In het kader van het streven naar circulair omgaan met afval er een manier gevonden zal moeten worden om ook de afvalstoffen van oude zonnepanelen te herwaarderen als nieuwe grondstof.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Beleid te ontwikkelen waarin wordt aangegeven op welke wijze de provincie Noord-Holland om zal gaan met afvalstoffen afkomstig van afgedankte zonnepanelen;*
- *Met een eerste aanzet hiervoor te komen richting PS, uiterlijk eind 2020*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP, CU

2185 Wat betreft stikstof, daar hebben wij pas nog uitvoerig met de gedeputeerde over gesproken. Ik zou van haar willen weten hoe zij aankijkt tegen het Remkes advies en het veranderen van de werkwijze in de provincie. Er is nu een plan gemaakt hoe met de stikstofcrisis wordt omgegaan in de provincie. Gaat dat nog veranderen door de wet die de minister in voorbereiding heeft of door het advies van de commissie Remkes? Het gaat vaak over de boeren en de bouwsector als
2190 het over het stikstofprobleem gaat, het gaat weinig over de schipvaart en daar wordt wel een behoorlijk percentage aan toegekend qua stikstofuitstoot. Daarbij wordt vaak de scheepvaart een beetje als een groep genomen. Dan heb je het over de zeeschepen, cruisevaart, plezierjachten en binnenvaart. Over de binnenvaart is een passage opgenomen in duurzaam doorpakken en die zou ik via een motie onder de aandacht willen brengen.

2195

Motie 70/290620

Binnenvaart

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

2200

Constateernde dat:

- *In de stikstofcrisis aan 'de scheepvaart' een deel van de uitstoot wordt toegeschreven;*
- *Hierbij de zeescheepvaart, cruisevaart, plezierjacht en de binnenvaart nogal over één kam worden geschoren;*
- 2205 - *GS van de provincie Noord-Holland in hun document 'Duurzaam Doorpakken' aangeven: 'Wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen we bij aan een transitie in het goederenvervoer. Dit willen we bereiken door het behouden en uitbreiden van watergebonden logistieke bedrijventerreinen en laad- en loskades. Wij stellen een*
- 2210 *netwerkgereguleerder aan voor een periode van twee jaar. Ook onderzoeken we of aansluiting mogelijk is bij de Green Deal zeevaart, binnenvaart en havens.' ;*
- *GS er derhalve blijf van geven de binnenvaartsector een warm hart toe te dragen.*

Van mening zijnde:

2215 *Dat het nu tijd is om plannen om te zetten in daden.*

Verzoeken GS:

- *Nog in 2020 in overleg met de binnenvaartsector een 'terms of reference' op te stellen voor de beoogde netwerkgereguleerder en tot benoeming over te gaan;*
 - 2220 - *Gedurende de eerste helft van 2021 een plan met financiering voor te leggen aan PS waarin de binnenvaart wordt gefaciliteerd en verduurzaamd op de in 'Duurzaam Doorpakken' beschreven wijze en concrete maatregelen worden voorgesteld die goederenvervoer over de weg verplaatsen naar het water*
- 2225 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP

Over Tata Steel hebben wij afgelopen donderdag een goed overleg gehad en ik onderschrijf de manier waarop de heer Bolkestein zijn motie Vreemd heeft toegelicht. Papier is geduldig en er
2230 staan voornemens in die tot 2050 reiken, dus in hoeverre kun je daarop sturen voor zo'n lange tijd. Wij hebben wel het gevoel dat het goed is en dat de noodzaak er is om een balans te vinden tussen de sociaaleconomische kansen en bedreigingen die het bedrijf nu voor de kiezen krijgt en alle gezondheidsproblemen die de laatste jaren opdoemen en waar wij iedere keer weer van schrikken en er een nieuw overleg over plannen. Wij zijn wel benieuwd hoe de OD's gaan
2235 functioneren tussen het bedrijf en GS in en in bredere zin of het lukt om de OD's voldoende te bemensen. Dat is een onderwerp dat steeds terugkomt. Worden de vacatures nu opgevuld ook door mensen met een cv dat daarvoor nodig is, en zo niet, dan horen wij dat graag, want dan is dat een ander type probleem. Ten slotte over wonen, er komen woonakkoorden aan en er wordt nog eens goed naar de woonagenda gekeken. Het is geen voordracht geweest, want er hoefde
2240 geen besluit over genomen te worden, maar er staan toch termen in, daarom graag wat meer toelichting van gedeputeerde Loggen op begrippen zoals zorgvuldig ruimtegebruik, want er wordt eigenlijk geen duiding gegeven aan het begrip. Ik zou graag meer een politieke invulling zien van de woonagenda en met zorgvuldig ruimtegebruik gaat het wel over hoeveel vierkante meters horen bij een woning en hoeveel laagbouw moet je in deze provincie hebben gezien de
2245 enorme vraag in de provincie. Wij hebben de voormalig directeur van de Woonbond, Paulus Jansen, oud-Kamerlid van de SP en die is heel goed in cijfers, net als de heer Van Tiggelen van de PVV, die lijkt er wel een beetje op. Dan komen ze met allemaal getallen aan waaruit blijkt dat er eigenlijk inefficiënt gebruik wordt gemaakt van de ruimte, blijkbaar door duur te bouwen, een gemiddelde nieuwbouwwoning kostte vorig jaar 400.000 euro in Noord-Holland en daarvoor
2250 moet je 90.000 euro bruto per jaar verdienen. Voor wie ben je dan aan het bouwen? Waarom bouw je ook voor wijken die al een lage dichtheid hebben en waar twee parkeerplaatsen voor de deur moeten liggen. Kun je op dat soort dingen politiek bedrijven als provincie? Wat kun je doen om particuliere grondbezitters de juiste kant op te sturen want die hebben eigen interesses en strategie bij woningbouw. Hoe zit het met de huisvesting van statushouders? GS hebben het
2255 voornemen tot indeplaatsstelling in Amsterdam, omdat Amsterdam achterblijft bij het vestigen van statushouders. Wij hebben hier technische vragen over gesteld en wij zien dat andere gemeenten naar rato net zo ver, zo niet verder achterblijven. Wat is het beleid dat leidt tot een stevig instrument als de indeplaatsstelling? Als je in Amsterdam bij het Science Park kijkt, bij IJburg of in West, dan zijn er grote gebouwen verzezen waar inmiddels veel statushouders in
2260 wonen, hoewel dat niet wil zeggen dat je daarmee de taakstelling hebt volbracht maar je moet ook kijken naar de intentie bij verschillende gemeenten om dit probleem het hoofd te bieden. Is er anti-segregatiebeleid in de provincie? Is dit een issue en is er een bouwambassadeur die daarmee op pad moet worden gestuurd of zeggen GS, wij gaan daar niet over, wij zijn middenbestuur, wij doen alleen de saaie dingen, wij geven hier en daar hulp en verder is het aan
2265 het Rijk en de gemeenten. Kan de bouwsector uit de stikstoflockdown worden getrokken? Is er een mogelijkheid om bijvoorbeeld in de toekomst te salderen en de bouwsector niet eindeloos te laten wachten tot die heel stikstofvergunningsskwestie is opgelost? Zijn er geitenpaadjes? Ik wil niet de sector zo maar bevoordelen ten opzichte van andere, maar de bouwsector draagt gewoon heel weinig bij aan de stikstofuitstoot. Ten slotte nog iets leuks. Wij hebben wat geïnventariseerd

- 2270 en volgens ons zijn er heel veel vlekjes en plekjes in de provincie waar je zou kunnen bouwen maar waar een oud bestemmingsplan of een verouderd bestemmingsplan dat over de 10 jaar heen is, of een incourant bestemmingsplan dat eigenlijk tegenhoudt. Een voorbeeld is bij Heemskerk. De heer Carton heeft in de bus alleen maar met de jongens gepraat maar als je van Castricum naar Beverwijk rijdt, dan kom je door het buitengebied van Heemskerk dat formeel een
- 2275 glastuinbouw concentratiegebied is, maar je ziet alleen wat oud glas, een manege en weer wat anders. Er is een collectief van ouderen die zelfstandig willen door wonen en daarvoor een knarrenhof willen bouwen in het buitengebied van Heemskerk, maar dat kan niet omdat het bestemmingsplan het niet toelaat. Ik heb toen vragen gesteld en die zijn keurig beantwoord, wat kan de provincie in zo'n geval doen, maar uiteindelijk is het bestemmingsplan heilig. Omdat de
- 2280 Omgevingsverordening eraan komt, al dan niet dit jaar, dachten wij een rafelrandjesmotie in te kunnen dienen.

Motie 71/290620

Rafelrandjes

2285

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- Er een enorme woningbouwopgave ligt in de provincie Noord-Holland en dat de bouwproductie door allerlei factoren niet aan de hoge vraag tegemoet kan komen.*
- 2290

Overwegende dat:

- In de provincie Noord-Holland nog veel lege plekken te vinden zijn, zowel in de gebouwde omgeving als buiten de bebouwde kom waar woningbouw plaats zou kunnen vinden, maar oude, verouderde of incourante bestemmingsplannen dit tegen houden, zoals bijvoorbeeld in glastuinbouwconcentratiegebieden waar hier en daar nog een vervallen kas staat.*
- 2295

Verzoeken GS:

- *In kaart te brengen waar deze 'rafelranden' zich bevinden, zodat er bij het vaststellen van de omgevingsverordening al duidelijkheid gegeven kan worden aan gemeenten en bouwers waar ruimte is of gecreëerd kan worden;*
 - *Hierbij speciaal aandacht te geven aan woningbouwplannen voor zelfstandige ouderen, starters en sociale huur*
- 2300

- 2305 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Er zijn twee interrupties.

2310

De heer **ZOON** (PvdD): Hoor ik het nou goed dat de SP oproept om uit de stikstofproblemen te komen door te zoeken naar geitenpaadjes? Zouden wij die niet juist links moeten laten liggen en

even goed moeten doorpakken op het stikstofdossier? De afgelopen jaren hebben wij al heel wat
geitenpaadjes bewandeld en die zijn keer op keer door de rechter onderuit gehaald.

2315

De heer **SMALING** (SP): Dat ben ik wel met u eens, maar ik constateer wel dat de bouwsector
gewoon mee moet in het tempo van de rest. Wij moeten vaststellen dat wij in de provincie een
enorme opgave hebben liggen en de vraag is al zoveel groter dan het bouwtempo, daarom mijn
verzoek aan GS om het bouwtempo voor de bouwsector te versnellen. Je moet keuzes maken en
2320 als je ziet wat voor vraag er ligt op het gebied van woningen, starters en sociale huurwoningen,
dat dat heel erg gaat achterblijven en dat willen wij niet.

2320

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik heb een aanvullende vraag, heeft de SP overwogen – gezien de
enorme hoeveelheid afval en de relatief geringe opbrengst – om het gebruik van zonnepanelen te
2325 verminderen in plaats van naar een oplossing te zoeken voor het afval?

2325

De heer **SMALING** (SP): Er is veel verschil in kwaliteit van zonnepanelen. Wij hebben lang
goedkope zonnepanelen uit China gekocht en die zijn met name problematisch, maar er zijn
inmiddels veel betere panelen waarvan de recyclebaarheid veel beter is geborgd. Dat heb je ook
2330 met kerncentrales. In het begin ben je enthousiast, maar op een gegeven moment zit je met al
het afval en dat moet je van Petten naar Vlissingen zien te krijgen. Dat kost klauwen met geld. In
Dodewaard zijn de eigenaren van vroeger allemaal failliet, dus ik denk dat het met het afval van
zonnepanelen nogal meevalt in vergelijking met uw afval.

2330

2335

De heer **DEEN** (PVV): Buiten dat uw afval duizenden malen zoveel is.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. De kaderbrief is het instrument van PS om de kaders te stellen
voor de begroting van het nieuwe jaar. Je zou zeggen, dan is het extra belangrijk in de eerste
jaren van de nieuwe collegeperiode, want dan moeten alle plannen van de coalitiepartijen voor de
2340 nieuwe bestuursperiode concreet gemaakt worden. Dat geldt helemaal omdat het coalitieakkoord
zelf niet is vastgesteld door PS. Dat is dus geen kader, maar slechts een afspraak tussen een
aantal partijen. Desondanks bevat de huidige kaderbrief eigenlijk alleen technische bijstellingen
en zien we geen voorstellen die ruimte vragen voor nieuw of aangepast beleid. Het is een karige
kaderbrief, dus. Tijdens de commissievergadering heeft het college aangegeven dat zij denkt
2345 haar plannen goed te kunnen uitvoeren binnen de bestaande begrotingskaders, wij zullen het
zien, wij gaan het college daar scherp op houden. Vandaag wil ik twee dingen doen. Het college
een aantal aandachtspunten meegeven voor de komende begroting en daarnaast wil ik graag
suggesties doen voor de besteding van de 100 miljoen in het herstellfonds waar het college nu de
plannen voor aan het maken is. De echte keuzes zullen dit jaar gemaakt worden over de
2350 besteding van deze 100 miljoen euro en niet rondom de besteding van de 4 miljoen euro van
deze kaderbrief. In de eerste plaats willen wij het college vragen om voldoende geld en middelen
te reserveren voor het in balans brengen van natuur en landbouw. We hebben een enorme
opdracht om de kwaliteit van de natuur te beschermen en te verhogen en dat vraagt veel van met
name de landbouwsector. Wij moeten als provincie duidelijk perspectief bieden aan boeren en
2355 laten zien dat wij bereid zijn te investeren en ondersteunen bij de noodzakelijke veranderingen.

2340

2345

2350

2355

Op dit moment is daar 650.000 euro voor gereserveerd en dat is bij lange na niet voldoende. Ten tweede willen we graag een grote inzet voor de boerenlandvogels. Wij lezen in het nieuws regelmatig berichten dat de situatie rondom weidevogels onverminderd zorgelijk is en dat de subsidies uit het verleden niet altijd effectief zijn geweest. Het college heeft inmiddels een
2360 tweede versie gemaakt van het Actieplan Weidevogels waarin ze verschillende acties combineert en we zijn benieuwd wat de resultaten daarvan zijn en dat zullen wij in september bespreken. Op dit moment willen wij het college vragen te zorgen dat er ook voldoende middelen beschikbaar zijn voor een ambitieuze uitvoering van dat actieplan. Wij zien graag in de begroting terug hoe dat vorm krijgt. Ten derde willen wij ook bij de kaderbrief opmerken dat wij het niet eens zijn
2365 met de rücksichtslose bezuiniging op het Faunafonds. Het simpelweg verviervoudigen van het eigen risico is een botte manier die boeren niet helpt om schade te voorkomen. Juist daar zou het om moeten gaan, want niemand wil dat oogst weggegooid moet worden omdat het door dieren is aangevreten. De provincie suggereert dat de plannen rondom het Faunafonds genomen zijn met instemming van de landbouworganisaties, maar wij hebben signalen gekregen dat dat niet klopt.
2370 Wij willen dan ook graag van GS horen hoe zij denken in samenspraak met de landbouwsector faunaschade te voorkomen. Tot zover onze aanwijzingen voor de lopende begroting, dan onze suggesties voor het herstellfonds. Een van onze belangrijkste taken als provinciale overheid dit jaar is om ons beleid zo in te zetten dat wij de huidige crisis die zoveel mensen treft, te boven gaan komen. Dat willen wij niet blind doen, maar duidelijk richting geven: geen kleurloos herstel,
2375 maar een groen herstel dat nieuwe banen creëert in toekomstgerichte sectoren. Een herstel richting een nieuwe economie die minder fossiel is, meer hernieuwbaar, in lijn met de klimaatopgaven en met meer aandacht voor gezondheid, voor natuur en voor welzijn. Dat hoeven we gelukkig niet allemaal zelf te bedenken, want econoom en Nobelprijswinner Joseph Stiglitz heeft samen met collega's onderzoek gedaan naar de manier waarop herstellinvesteringen zowel
2380 effectief kunnen zijn als bij kunnen dragen aan het halen van de klimaatdoelstellingen. Hun advies was om herstellinvesteringen te richten op plannen die al deels klaar liggen op de volgende gebieden: schone infrastructuur; energetische renovatie van gebouwen; investeringen in opleidingen; investeringen in natuur; groene innovatie en onderzoek. Wij presenteren daarom vijf hoopvolle en toekomstgerichte ideeën voor het Noord-Hollandse herstellfonds: Investeer in het
2385 versneld oplossen van knelpunten op de belangrijkste doorfietsroutes in Noord-Holland. Als we voor 10 routes een fikse investering doen van 3 miljoen euro, kunnen we versneld deze routes realiseren en dit is extra relevant nu steeds meer mensen kiezen voor de fiets voor woon-werk verkeer, ook om drukte in het OV te vermijden. Ga in samenwerking met Noord-Hollandse woningbouwverenigingen 2.000 sociale huurwoningen energieneutraal maken. Op deze manier
2390 kunnen juist mensen in sociale huurwoningen profiteren van een lage energierekening en een comfortabelere woning. Financier in samenwerking met de installatiebranche 1.000 opleidingsplekken voor installateurs van duurzame verwarmingssystemen, zoals warmtepompen. Regel extra financiering voor ondersteuning boeren rondom N2000-gebieden zodat we ze daadwerkelijk kunnen helpen bij het natuurinclusiever en extensiever boeren. Zo bieden we
2395 boeren perspectief en helpen we de natuur vooruit. Financier een onderzoek en experiment om riet en lisdodden uit het veenweidegebied te gebruiken voor het produceren van isolatiemateriaal. Dit is een win-winsituatie die kan bijdragen aan nieuwe verdienmodellen voor boeren en tegelijk aan het besparen van energie. Het is in theorie een goede mogelijkheid, maar

2400 het moet verder ontwikkeld en opgeschaald worden. Wij zien uit naar de uitwerking van deze ideeën bij de bespreking van de blauwdruk voor het groene provinciale herstelfonds bij de begroting 2020-2021.

2405 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij kijken naar de toekomst 2020-2021 en in grote lijnen zijn wij het eens met de PvdD. Wij moeten zorgen dat het huishoudboekje op peil blijft. Wij zullen daarom vele moties en amendementen steunen die door diverse partijen zijn ingediend. Dan heb ik een vraag aan de heer Olthof of hij iets kan zeggen over ouderenwoningen en of wij daarover een akkoord gaan maken in de provincie. Vele mensen hebben dementie en kunnen niet langer thuis wonen en moeten toch ook onderdak zien te vinden. Ik heb goed geluisterd naar de SP en ik ben benieuwd naar de antwoorden over hoe wij omgaan met de
2410 zorgverleners, of wij iets voor hen kunnen betekenen en voor de huurders. De laatste vraag is nog niet benoemd, zijn er budgetten voor eventuele omscholing van al die mensen die ontslagen zijn vanwege corona?

2415 De **VOORZITTER**: Het is uw maidenspeech, mijnheer Baljeu.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voorzitter. Ik heb geen speech of bijdrage.

De **VOORZITTER**: Dan houdt u de maidenspeech te goed.

2420 De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. We hebben het net gehad over de jaarstukken en in wat voor prachtig jaar die uitgevoerd zijn, maar hoe anders is het qua stemming rond de kaderbrief 2020-2021. 2019 een jaar van voorspoed, ontwikkeling en groei, voor 2021 zijn de vooruitzichten ronduit somber en ongewis, dat geldt voor ons maar zeker voor onze partners en gemeenten. Daar gaat de motie van de SP hulp aan gemeenten over. De toekomst is zo onzeker dat het
2425 college zich terecht afvraagt of je geconfronteerd met zoveel onzekerheden, wel een kaderbrief kunt opstellen, maar het college heeft ervoor gekozen om dat toch te doen, vooral om daar met ons over te kunnen discussiëren en de omgeving van de provincie enige zekerheid te kunnen bieden. Dat vinden wij een juiste keuze, maar wij begrijpen ook dat daarmee de geschetste ontwikkelingen, ramingen en verwachtingen hoogst onzeker zijn. Wij zijn blij dat we in deze
2430 kaderbrief de accenten en ambities van duurzaam doorpakken beter terugvinden. Daar hadden wij vorig jaar al om gevraagd en het is goed te zien dat dat door herschikken in het begrotingsprogramma is uitgevoerd, dank daarvoor. In deze kaderbrief zijn de mogelijke uitgaven voor het opvangen van de coronacrisis nog niet verwerkt, omdat de omvang en dekking van de uitgaven onvoldoende bekend zijn. Een van de uitgaven hiervoor zijn de twee per motie
2435 aangenomen coronafondsen en het daarvoor mogelijk aan te trekken vreemd kapitaal. Het zou goed zijn om nauw overleg te voeren met PS over de uitvoering van deze moties, want het college is van zin bij de begroting 2021 een blauwdruk te presenteren voor de uitvoering en daarover met PS van gedachten te wisselen. De effecten kunnen dan in de eerste begrotingswijziging 2021 worden verwerkt. Ik hoor graag een bevestiging van het college dat dit inderdaad de bedoeling is.
2440 Voor de uitvoering van het stimuleringsfonds kan ik mij dat namelijk voorstellen. De heer Klein heeft net al een aantal suggesties gedaan hoe je dat inhoudelijk zou kunnen doen, dus laten wij

het daarover hebben. Voor het reddingsfonds lijkt mij dat nogal laat. De crisis staat immers bij de cultuursector nu op de stoep. Mijn vraag is, wanneer wil het college dat fonds realiseren en hoe wil zij dat in de begroting verwerken en verantwoorden naar PS? Ook de heer Smaling heeft net
 2445 over de timing gesproken. Uiteindelijk heeft de coalitie zich uitgesproken dat wij streven naar een duurzaam bereikbare en leefbare innovatieve provincie. In de huidige kaderbrief staat dat de financiële footprint van de provincie solide en structureel in evenwicht moet zijn. Wij zien graag dat het beleid op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid kaderstellend is, ofwel dat de ecologische footprint van de provincie ook solide en structureel in evenwicht is. De heer
 2450 Bolkestein heeft in zijn motie over Tata Steel aangegeven dat de economie in evenwicht moet zijn met gezondheid maar mogelijk ook met andere aspecten zoals eerlijk delen, duurzaamheid en biodiversiteit. Zo zie je, wij zijn allemaal de slag aan het maken dat we na corona onze welvaart breder moeten definiëren dan alleen geld en gewin. De provinciale organisatie moet in 2030 klimaatneutraal zijn, maar wat betekent dat voor onze begroting? Een ecologisch neutrale
 2455 begroting wellicht. Dat moeten we in de toekomst uitwerken in een kaderbrief. De heer Zoon heeft dat ook al gesteld. Daarom zijn wij heel benieuwd naar de reactie van GS op de moties en amendementen van de PvdD.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter, het coronavirus houdt de wereld in haar greep, een drama
 2460 van ongekende omvang heeft vele slachtoffers gemaakt. Families worden uiteen gedreven en ondernemers zien hun bedrijfsvoering verstoord. Vrijwilligersorganisatie en maatschappelijke instellingen zitten soms met de handen in het haar. Onder deze moeilijke omstandigheden hebben velen zich belangeloos voor hun naasten ingezet. Ondernemers hebben een creativiteit aan de dag gelegd die ongekend is. Niet alleen uit pure noodzaak om te overleven, maar ook om
 2465 dit land draaiend te houden. Een woord van trots is op zijn plaats. De omvang en de snelheid waarmee het coronavirus zich verspreidde is ongekend, gevolgen voor woon- werk- en leefklimaat in Noord-Holland zijn nog niet goed in beeld. Het is onduidelijk hoe de crisis zal doorwerken in de financiële huishouding van de provincie. Een ding is glashelder, eerdere aannames over economische groei en werkgelegenheid zijn achterhaald. Wij zijn een partij van
 2470 perspectief. Daarom hebben wij in de vorige PS-vergadering samen met de coalitiepartners en het CDA het initiatief genomen voor de motie economisch herstel- en duurzaamheidsfonds. In verbinding met de motie provinciaal noodfonds/sociale infrastructuur bieden wij perspectief aan sectoren die direct of indirect zijn geraakt of getroffen door corona. De nood in sommige sectoren is hoog. Wij vragen het college voortvarend te handelen. Wij vinden het belangrijk dat de
 2475 moties worden vertaald in concrete en praktisch uitvoerbare voorstellen. Wanneer krijgen wij de eerste grove schetsen? Wij wachten met smart nadere voorstellen af en met ons vele ondernemers, instellingen en maatschappelijke organisaties. Wij lezen in de kaderbrief de keuzes terug uit het coalitieakkoord. Wij onderschrijven dat niet alles kan en dat er keuzes gemaakt moeten worden. De inzet om te komen tot een sluitende begroting kan op onze instemming
 2480 rekenen. Wij zijn verheugd dat het college er niet voor kiest om de lasten voor onze inwoners te verhogen. Wij hebben er begrip voor dat het college nu nog niet in staat is om aan te geven wat de gevolgen zijn van de coronacrisis. Wij verwachten wel dat u ons bij de begroting een actueel beeld schetst en de Staten meeneemt in de financiële ontwikkelingen. Het is goed om daarbij rekening te houden met verschillende scenario's en voorzichtigheid is een goede zaak.

- 2485 Traditioneel richt het college zich daarbij op een periode van 4 jaren, maar bestaat dan niet het risico dat daarbij te veel gewicht wordt toegekend aan een tijdelijke terugval aan inkomsten zoals uit het Provinciefonds? Welk perspectief ziet het college als we onze horizon enigszins verleggen, als wij u vragen om de blik te richten op – pak em beet – de komende acht jaren? Hoe ziet het financieel plaatje er dan uit? Kan het college ons bij de begroting een doorzicht geven?
- 2490 Perspectief is en blijft voor ons belangrijk. De ambities uit het coalitieakkoord zijn groot en de provincie mag niet verslappen als het om de uitvoering van onze kerntaken gaat, wonen, mobiliteit, infrastructuur, goed ondernemersklimaat en een gezond milieu voor mens en dier. De opgaven zijn en blijven onverminderd hoog, ondanks corona of moet ik zeggen, misschien wel mede als gevolg van? Wij vragen het college dan ook om koers te houden, de handen aan het spreekwoordelijke stuur en de vingers aan de knoppen. Wij lezen veel uitdagingen terug die in de kern gaan over verbinding tussen ecologie en economie, zoals provinciale beleidsambities voor milieu, natuur, water en recreatie. Een actueel en urgent voorbeeld is de stikstofcrisis. Ook hier vragen wij om perspectief voor de natuur en de ondernemers. Het zijn onzekere tijden en de kans is groot dat zich een periode van economische neergang aandient. Voor veel ondernemers en het personeel is de toekomst onvoorspelbaar en de impact daarvan is groot, want veel bedrijven zijn het levenswerk van een ondernemer. Bij het verwezenlijken van provinciale doelstellingen is het goed om daar oog voor te hebben en het is belangrijk om vooral de verbinding te blijven zoeken. Laten wij waken voor denken in tegenstellingen, het gaat niet om natuur óf boeren óf milieu óf werkgelegenheid. Het gaat om het gevoel van samen. Wij vragen
- 2500 het college te bewerkstelligen dat de organisatie bij externe contacten rekening houdt met de menselijke maat of moeten wij zeggen, wenselijke maat? Mede door tegenvallende inkomsten, ook bij onze maatschappelijke partners, moeten wij oppassen voor het stapelen van ambities. Perspectief bieden is van cruciaal belang. Nu het virus niet alleen onze gezondheid bedreigt, maar ook onze manier van leven en welvaart is het meer dan eens nodig om slimme maatregelen
- 2505 te nemen vooral in sectoren die een belangrijke bijdrage leveren aan onze economie, helemaal als de maatregelen leiden tot een hefboomeffect bij het inlopen van grote opgaven van deze tijd. Onze motie economisch herstel en duurzaamheidsfonds zal daar zeker aan bijdragen, maar er zijn meer zaken te bedenken. Wij kunnen niet genoeg benadrukken dat wij in de provincie staan voor een grote uitdaging op het gebied van wonen. BZK schroeft de opgave niet voor niets
- 2510 omhoog naar 42.500 per jaar en dat voor de komende 10 jaar. Een enorme maar tevens noodzakelijke opgave. Geluiden uit het veld leren ons dat bouwen vaak gehinderd wordt door een woud aan regels, dat niet in alle gemeenten dezelfde regels worden gehanteerd en zelfs ook nog eens bovenwettelijk zouden zijn. Wij willen het college en de portefeuillehouder Wonen vragen om in overleg te treden met gemeenten in onze provincie, op deze manier kunt u een
- 2520 positieve bijdrage en impuls geven aan de woningbouw. Wij vragen uw inzet niet alleen om de sector van dienst te zijn, maar bied perspectief, bied uitzicht op een woning aan alle Noord-Hollanders die daar reikhalzend naar uitkijken. Sommige mensen wachten al vele jaren lang. De kadernota zoekt balans tussen duurzaamheid en economisch herstel. Duurzame innovaties dragen daaraan bij. Het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken ziet innovatie als een wezenlijk
- 2525 onderdeel van de energietransitie. Bij de startnotitie van de RES heeft het college bij motie de opdracht gekregen om naast zon en wind op land, ook voor andere en innovatieve energietechnieken de mogelijkheden in kaart te brengen en de ontwikkeling ervan te stimuleren.

Voor de RES is een groots proces opgetuigd, maar voor innovatie duurzame energietechnieken zien wij nog geen integrale aanpak. Het is naar onze mening hard nodig, wij geloven niet dat wij

2530 de energietransitie gaan redden als we zo sterk inzetten op zon en wind, terwijl biomassa geen duurzame oplossing biedt. Nieuwe technieken hebben mogelijk minder ruimtelijke nadelen dan zon en wind op land en zouden bij de tweejaarlijkse actualisaties van de RES kunnen worden ingezet. Hierbij merken wij op dat draagvlak voor ons van essentieel belang is. Wij vragen om een visie, om perspectief. Volgens de kaderbrief groeit de bevolking in Noord-Holland van bijna 2,9

2535 naar 3,2 miljoen inwoners in 2040, grotendeels als gevolg van het migratiesaldo. Arbeidsmigranten zijn ook in belangrijke mate aangewezen op onze toch al krappe woningmarkt en vergroten daarmee de al dan niet tijdelijke schaarste. Het grootste deel van deze mensen wil zich hier niet blijvend vestigen en keren na een bepaalde periode weer huiswaarts. Deze doelgroep heeft dus geen noodzaak tot integratie of behoefte aan een reguliere woning. De druk

2540 op de woningmarkt zal afnemen als het lukt om voor deze tijdelijke arbeidsmigranten alternatieve huisvesting te realiseren, zo komen meer woningen beschikbaar voor de reguliere woningmarkt. Met flexibele en tijdelijke woonconcepten kan kwalitatief goede en betaalbare huisvesting gerealiseerd worden inclusief alle voorzieningen en goed beheer. Werkgevers, uitzendbureaus, vakbonden en ontwikkelaars willen deze initiatieven nemen. De provincie kan

2545 erbij helpen door te zorgen dat er voldoende planologische ruimte komt voor geschikte locaties. Wij pleiten voor een apart afwegingskader in de Omgevingsverordening voor tijdelijke huisvestingsconcepten. Hiermee wordt het mogelijk om in te spelen op deze belangrijke problematiek. Wij zijn dan ook blij met het voornemen van het college om via de RO invalshoek een steviger rol op te pakken. Goede verbinding en optimale doorstroming in de provincie zijn

2550 van cruciaal belang voor ons inwoners, ondernemers en iedereen die beroepsmatig of anderszins in de provincie moet of wil zijn. Het draagt bij aan het vestigingsklimaat waar wij blij van worden en een belangrijke reden dat bedrijven zich in Noord-Holland willen vestigen. Laten wij hierin blijven investeren, dat is ook goed voor de bedrijven in de grond- weg- en waterbouw die in deze crisis wel wat extra opdrachten kunnen gebruiken. Wanneer kan het college een terugkoppeling

2555 geven over de onlangs aangenomen motie voor een versnelde uitvoering van infrastructurele projecten? Wij hebben enige zorgen op het dossier bereikbaarheid. Bij de herindeling van de begroting gaat dit programma van plaats 2 naar 4 en in de voorstellen bij de kaderbrief 2021 lezen wij dat er geld bijkomt voor enkele doelen, maar niet voor bereikbaarheid. Bij de taakstelling reserves zien wij dat een substantieel bedrag wordt weggehouden bij dit o zo

2560 belangrijke programma. Wij stellen het bijzonder op prijs als het college kan toezeggen dat deze tekens geen voorspellende waarde hebben en dat wij er gerust op kunnen zijn dat dit programma niet alleen de middelen maar ook de aandacht krijgt die het verdient. Wij wijzen het college op de passage in het coalitieakkoord: "Wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen wij bij aan een transitie in het goederenvervoer." De gedeputeerde heeft aangegeven hiermee aan de slag te gaan. Wij vragen het college om bij de begroting met een nadere invulling van deze ambitie te komen en daarmee zichtbaar te maken hoe deze transitie in het goederenvervoer vorm krijgt. In de jaarstukken lezen wij over de vrijval van enkele reserves en daarnaast is forse onderbesteding een terugkerend fenomeen. Dat roept bij ons de vraag op in hoeverre het college in voldoende

2570 mate in staat is om plannen ten uitvoer te brengen. Hoe kijken GS aan tegen het realiserend

vermogen van de provincie? Wat is nodig om te zorgen dat plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd? Ik sluit af met de volgende woorden: De VVD heeft vertrouwen in het college dat zij ons door deze onstuimige tijd heen zal leiden middels duurzaam doorpakken en kansen benutten waar het kan. Wij wachten met belangstelling de antwoorden op onze vragen en
2575 voorstellen af.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik wacht graag want de heer Hartog spreekt als een dominee en dat is positief. Ik wil graag een verduidelijking hebben. De heer Hartog weet ook dat wij onbenutte belastingcapaciteit laten liggen, dat staat in de kaderbrief. Toch is er bij de moties 41 en 42 voor
2580 gekozen om geld te kunnen gaan lenen. Als de VVD moet kiezen tussen geld lenen of belasting omhoog, waar kiest de VVD dan voor?

De heer **HARTOG** (VVD): Volgens mij is belangrijk dat PS voorstellen en kaders worden voorgelegd op basis waarvan wij nadere invulling kunnen geven. Wij wachten de plannen van het
2585 college af en dan gaan wij daar samen over in discussie.

De heer **ZOON** (PvdD): Volgens mij is dat niet het antwoord op mijn vraag, maar ik zal de heer Hartog helpen. In het verkiezingsprogramma van de VVD staat dat nieuw beleid slechts mogelijk is als inkomsten structureel toenemen. Daar zijn twee manieren voor: via het Provinciefonds en
2590 de opcenten. Worden hiermee de opcenten bedoeld in het VVD-verkiezingsprogramma?

De heer **HARTOG** (VVD): Ik heb in mijn bijdrage aangegeven dat je in het heden soms moet beslissen over dingen in de toekomst op basis van gegevens uit het verleden.

2595 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Dank voor het verhaal en nogmaals felicitaties voor het dubbele eerste optreden van vandaag. Ik heb met plezier geluisterd. Ergens halverwege kwam langs dat economische ontwikkeling en het sparen van de natuur samen gaat, praten in win-winsituaties, daarop is ook de PAS stukgelopen. Soms gaat dat niet en moet je willen discussiëren over of het niet allemaal een tandje minder moet. Dan kun je nog discussiëren over fossiele
2600 energie tegenover duurzame energie, liever zon dan biomassa, maar het moet gewoon minder. Hebben jullie daar in de VVD discussies over? Zeggen jullie tegen de mensen in Blaricum, Bloemendaal en Bergen af en toe ook: kan het niet wat minder? Zouden er niet minder dan twee auto's voor de deur moeten staan? Moet er niet minder gevlogen worden? Op de grote daken kunnen veel meer zonnepanelen dan in andere delen in de provincie. Is het nivelleren en het
2605 verminderen van het consumentisme in de hogere inkomensgroepen iets waarover gepraat wordt? Het kan niet zonder dat wij de lusten en lasten ook financieel eerlijker gaan verdelen en afgelopen maanden hebben alle aanleiding gegeven om die discussie te voeren.

De heer **HARTOG** (VVD): Veel van de zaken die de heer Smaling aan de orde stelt, erken ik. Ik zou
2610 u bijna uitnodigen om lid te worden van de VVD, dan kunt u betrokken worden en actief meedoen met de vele discussies die wij voeren. Uiteraard discussiëren wij binnen de partij, wij zijn een discussiepartij, maar wij hebben het hier over de kaderbrief en daarin komen veel zaken

die u aan de orde stelt, niet naar boven. Ook wij zijn uiteraard in gesprek over het maken van keuzes.

2615

De heer **SMALING** (SP): Ik vroeg het ook omdat er zo gemakkelijk wordt gesproken over winsituaties en ik denk dat dat gewoon niet altijd kan. Vindt u dit terecht, is dat niet te gemakkelijk?

2620

De heer **HARTOG** (VVD): Ik zal mijn tekst nog een keer nalezen, maar volgens mij stond dat er niet en ik hoop dat ik dat ook niet heb uitgesproken. Volgens mij heb ik gezegd dat het goed is om niet te praten in tegenstellingen. Het is niet het een of het ander, daarmee wil ik niet uitsluiten dat je soms keuzes moet maken.

2625

De heer **HEIJNEN** (CDA): U sprak halverwege uw betoog over te weinig woningen, dat zijn wij van harte met hem eens. U sprak over een woud van regels, waar bouwondernemers door belemmerd worden, met name door gemeenten. Volgens u zijn die regels deels bovenwettelijk en u vraagt de gedeputeerde in gesprek te gaan daarover met gemeenten. Tegelijkertijd zeggen wethouders tegen ons dat zij een woud van beperkende regels van de provincies ervaren, ook deels

2630

bovenwettelijk door de strikte toepassing van de ladder van duurzame verstedelijking en allerlei landschapsregiems. Wilt u met mij aan de gedeputeerde vragen om in de gesprekken met gemeenten de beperkende regels van de provincie mee te nemen?

2635

De heer **HARTOG** (VVD): Ik ga ervan uit dat als de gedeputeerde in gesprek gaat met gemeenten dat zij in dat gesprek ook een podium hebben om grieven van hun kant voor het voetlicht te brengen. Ik ga ervan uit dat wij daarover een terugkoppeling krijgen.

2640

De heer **DEEN** (PVV): Een vraag ter verduidelijking, mag ik concluderen dat de VVD de stekker volledig uit biomassa trekt?

2645

De heer **HARTOG** (VVD): Dat heb ik niet gezegd volgens mij.

2650

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Wij zijn het eens met de lijn van het college, het coalitieakkoord en de aanvullingen uit de kadernota daarop. Veel meer is niet zo relevant gezien de grote onzekerheden zoals corona. Van corona weten wij dat de effecten nog niet verwerkt zijn in de kadernota en ook niet de effecten van de moties voor 110 miljoen euro om de schade te beperken. De besteding van deze bedragen is wel van grote invloed op wat wij de komende jaren gaan doen, dus wij kijken uit naar de ontvangst van de bestedingsplannen. Er zijn vele belangrijke programma's in de maak, waarvan ik er een paar wil noemen omdat deze de komende jaren ook van grote invloed zijn en zeer belangrijk. De uitvoering van de coronamoties en de impact van corona, de nieuwe voedselvisie met veel aandacht voor kringlooplandbouw en korte ketens, realisatie NNN, stikstofaanpak, het vaststellen van de RES'en en een speciale is wonen en leefbaarheid met telkens nieuwe beren op de weg. De een is nog niet gevangen of er komt alweer een nieuwe bij. Bijvoorbeeld, vorig jaar hadden we last van stikstof en PFAS en daar komt nu mogelijk als issue ook nog geluid bij. Wij hebben ook zorgen over de cultuursector,

2655

goed dat die wordt ondersteund met de coronamoties. De culturele agenda is ook met een jaar uitgesteld. Begrijpelijk, maar het schiet niet op. Ik wil nu niet een algemene beschouwing gaan houden, dat komt later dit jaar, maar nog wel een paar financieel administratieve opmerkingen. College, ga door met de geplande verbeteringen in de financiële processen zoals net uitgelegd bij
2660 de jaarrekening, die spreken ons erg aan. Het verminderen van de onderbesteding is geen doel op zich, het gaat om het behalen van de achterliggende beleidsdoelen en wij willen ervoor waken dat er een cultuur gaat ontstaan van geld uitgeven om het geld uit te geven. Kijk kritisch naar de processen om programma's tot uitvoering te brengen. De gedeputeerde heeft net aangegeven dat als er bijvoorbeeld samengewerkt wordt met cofinanciering met andere partijen, dan is de
2665 benodigde doorlooptijd van de programma's mede afhankelijk van deze partijen. Het is de vraag of het reëel is om altijd te verwachten dat zij evenveel financiële beleidsmatige en uitvoeringsslagkracht kunnen hebben en uitvoeren als de provincie. Misschien zouden wij daarvoor meer hulp moeten geven om samen de doelen te bereiken of gewoonweg realistischer gaan plannen. Relevantere beleidsindicatoren, andere partijen hebben daar bij de jaarrekening
2670 opmerkingen over gemaakt, want de kaderbrief is de input voor de begroting. Misschien kan de gedeputeerde dit nog meenemen. De gedeputeerde heeft aangegeven dat zij de komende begrotingscyclus kritisch gaat kijken naar de beleidsindicatoren. Daarom komen wij niet met een motie, maar de focus moet liggen op meer relevantie van de beleidsindicatoren. De beleidsindicatoren behoren een indicatie te geven over of wij onze doelen op tijd gaan behalen.
2675 Voor ons als PS is het minder interessant hoeveel rapporten of bijeenkomsten er zijn geweest om het doel te behalen. Wij snappen dat het soms lastig is om met goede indicatoren te komen vooral als wij een rol als regisseur of facilitator willen hebben, maar ook dit soort rollen zijn niet vrijblijvend. Het gaat er uiteindelijk om om samen met andere partijen de doelen voor onze inwoners te behalen en niet om alleen ons best te doen. Het is goed en mooi dat de provincie zo
2680 goed oog heeft voor het integrale karakter en de onderliggende verwevenheid van de programma's, maar om echt resultaten te behalen bij de uitvoering, gaat het erom dat de cruciale aspecten worden opgelost en de beleidsindicatoren zouden hier een relatie moeten hebben, dan kunnen we echt sturen met elkaar. Ik wil nu niet ingaan op de moties en amendementen, dat doe ik in tweede termijn.
2685
De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter Een technische en beleidsarme kaderbrief. Het is een tijd van onzekerheid, maar wij hebben wel zorgen over hoe we nou samen duurzaam blijven doorpakken. Wij beoordelen de begroting straks in ieder geval langs de leefbaarheid in onze provincie, waaronder concrete stappen richting betaalbare woningbouw. Hoe zit het met de ambassadeur
2690 om de woningbouw aan te jagen? Daarnaast een gezonde leefomgeving en toegankelijke OV-verbindingen, want juist de leefbaarheid en deze sociale structuren staan onder druk. Onderwerpen waar ook de jongens uit de bus zich veel zorgen over maken. Helaas zijn deze jonge jongens met een knarrenhof nog niet geholpen. Dan leg ik hier op verzoek van de gedeputeerde nogmaals de link met de beleidsindicatoren en resultaten, want hoe kunnen wij
2695 straks het gevoerde beleid beter volgen en de jongens beter toelichten wat wij hebben gedaan als we ze weer tegenkomen in de bus. Op korte termijn is het niet mogelijk om hier aanpassingen in te doen, maar het is wel mogelijk om hier samen over te spreken en stappen in te zetten. Dat is ook door andere partijen aangehaald. Ook vraag ik GS hoe het zit met een publieksvriendelijke

2700 versie van de begroting en de jaarstukken, zodat wij deze wellicht al swipend in de bus in kunnen zien. Tot slot wil ik een onzekere factor uit de kaderbrief extra benadrukken. Wij maken ons grote zorgen over de financiële situatie bij heel veel gemeenten in de provincie en de oplopende tekorten die zij hebben met de vrees dat zij geen sluitende begroting kunnen presenteren. Niet alleen belangrijk voor ons als toezichthouder, maar juist ook als partner van de gemeenten in de gezamenlijke projecten. In de commissievergadering hebben GS uitgebreid toegelicht hoe zij 2705 hiermee omgaan, maar wij vragen er nogmaals aandacht voor, ook als signaal richting Den Haag.

De **VOORZITTER**: De heer Everduim (DENK) zal geen bijdrage leveren. Ik schors de vergadering voor 30 minuten, dan kunt u ook naar de moties en amendementen kijken. De Statengriffie heeft een documentje voorbereid waarin alle moties en amendementen zijn opgenomen en als het 2710 goed is, is dat lijstje naar u gemaild. Het zit in iBabs, dat kunnen we straks bij de stemming gebruiken. Ik heropen de vergadering en geef het woord aan gedeputeerde Pels.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter, eerst ga ik in over het eventueel beleidsarm zijn van de kaderbrief. Zoals ook al in de commissie gesteld, gaat het hier echt over aanvullingen op het 2715 coalitieakkoord en natuurlijk gaan wij met u het gesprek aan over de uitwerking daarvan. Dat doen wij namelijk bij de begroting 2021. Dit zijn de kaders, de nieuwe dingen, die wij daarnaast nog zetten. Ik hoop dat het CDA hier ja tegen zegt, maar straks ook tegen de begroting en dan gaan wij daar het gesprek over hebben en het is goed om dat daar te doen, want wij moeten geen zaken gaan herhalen met elkaar. Het coalitieakkoord is tenslotte ook al verwerkt in de begroting 2720 2020 en daarmee is ook al een meerjarig perspectief over de uitwerking gegeven. Natuurlijk worden de plannen steeds concreter, ik kan me goed voorstellen dat u daar ook benieuwd naar bent voor de plannen die u nog niet heeft gezien, daarvoor heeft u de strategische agenda ontvangen waarin u terug kunt lezen wanneer en op welke wijze wij die met u willen bespreken, dus volgens mij zijn er voldoende documenten al op dit moment die de uitwerking van het 2725 coalitieakkoord schetsen en zou het dubbelop zijn om dat nogmaals in de kaderbrief te gaan verwerken. Gezien de brede wens van PS om het juist compact te houden, lijkt mij dat ook niet verstandig. Het is wel een bijzondere kaderbrief, natuurlijk door de tijd waar we nu in leven maar wij als college vonden het wel belangrijk om toch met een kaderbrief te komen, om te laten zien dat wij gewoon doorgaan met onze plannen, dat wij de zekerheid geven aan onze partners dat 2730 wij tot besteding gaan komen en ook om met u als PS het gesprek aan te gaan en gezien de hoeveelheid moties en amendementen, kan ik zien dat u dat gesprek in ieder geval waardeert. Het is ook een bijzondere tijd voor ons als overheid, er wordt iets nieuws van ons gevraagd door de grote crisis waar wij voor staan en daarvoor heeft u als PS opdracht gegeven met de twee moties voor een nood- en herstellfonds, daar kom ik later nog even op terug. U heeft ook een 2735 aantal keren aandacht gevraagd voor de positie van gemeenten en de moeilijke financiële positie, daar zal gedeputeerde Zaal verder op reageren, maar ik wil u vast meegeven dat wij natuurlijk veel samenwerken met gemeenten en wij zeker de komende tijd richting het opstellen van de begroting maar ook daarna en alle wijzigingen die nog gaan volgen, gaan kijken, zijn zij nog voldoende in staat om bijvoorbeeld waar wij cofinanciering vragen, dat ook te leveren, want dat 2740 kan werkelijk wel effect hebben op de wijze waarop wij tot besteding kunnen komen. U gaf zelf ook al een aantal keren terecht aan, wij kunnen nog niet alle ontwikkelingen voor de komende

2745 tijd voorzien en het is belangrijk dat wij daar gezamenlijk als PS en GS een goed gesprek over
 voeren en dat doen wij nu ook al, deels door de coronamonitor. Die blijven wij ook maken en op
 die manier informeren wij u over de effecten van de crisis op Noord-Holland. In de commissie heb
 2750 ik al aangeven na het reces graag met u in gesprek te gaan over het eventuele effect van de
 economische crisis op de provinciale begroting en breder op Noord-Holland. De VVD vroeg daar
 ook aandacht voor, het is nu zo onzeker dat wij moeten denken in scenario's en het is goed om
 dat verder met elkaar door te spreken, want we hebben niet zo heel veel houvast op dit moment.
 Er waren ook een aantal vragen over de nieuwe begrotingsopzet en wat zorgen over de wijze
 2755 waarop de programma's geordend zijn. Ik wil u graag geruststellen, want wij hebben gekeken
 naar het effect van een bepaald programma op andere programma's, dus we beginnen met
 openbaar bestuur, want als wij of onze gemeenten niet goed functioneren, komen wij sowieso
 niet tot uitvoering van welk programma dan ook. Daarna volgt klimaat en milieu, omdat wij mede
 door het klimaatakkoord zien hoeveel programma's er geraakt worden door de acties die wij
 2760 daarin moeten nemen. Vervolgens kiezen wij voor ruimte, omdat wij weten dat onze ruimtelijke
 ordening vergaande gevolgen heeft voor onze andere programma's en de programma's die
 daarna volgen met mobiliteit als eerste, zijn gewoon op basis van grootte. Daarin zit niet zozeer
 alleen maar een kwalificatie van hoe wij naar die programma's kijken, maar ook een
 orderingsprincipe van de effecten van het ene programma op het andere programma. U vraagt
 2765 aandacht voor de operationele doelen, de indicatoren en dat is een volgende stap. Wij hebben nu
 het raamwerk neergezet en nu kunnen wij met elkaar gaan kijken naar de doelen en of die nog
 goed aansluiten bij de wereld van nu. U roept ons op om daar al een eerste slag in te slaan bij de
 begroting 2021, maar ik stel voor daar eerst met u het gesprek over aan te gaan want ik vind het
 niet aan GS om puur en alleen zelf te besluiten wat er wel en niet in de begroting landt, het is uw
 2770 instrument, dus ik wil voorstellen om dat niet alleen de begroting 2021 vergaand aan te passen,
 maar daarover met u het gesprek aan te gaan, bijvoorbeeld via de rekeningencommissie. Voor de
 indicatoren zijn wij al bezig om een eerste slag te slaan, want ik herken de opmerkingen dat ze
 niet allemaal van grote waarde zijn voor de informatierijkheid. Wij zijn nu een eerste slag aan het
 slaan in de begroting om te kijken wat kan eruit, wat heeft niet een enorme meerwaarde, maar
 2775 ook daarover is mijn voorstel om daarover met u in gesprek te gaan richting de begroting 2020-
 2021. In die zin omarmen wij natuurlijk wat de heer Carton aangaf, wij willen graag dat onze
 begroting begrijpelijk is voor u en onze inwoners, en hoe duidelijker hoe beter. De PvdA vroeg
 ook naar een publieksvriendelijke versie, maar ik hoop dat onze begroting van zichzelf
 publieksvriendelijk is. Wij maken ook een Infographic maar mocht in uw ogen nog iets anders
 2780 nodig zijn behalve die twee zaken, dan hoor ik graag van u wat u daarnaast nog zou willen zien.
 Dan de moties die in uw vorige vergadering heeft aangenomen over het noodfonds en het
 herstellfonds. Een aantal van u roept op om haast te maken met het noodfonds en dat is
 begrijpelijk, want het is een noodfonds, dus wij moeten snel tot besteding komen om snel de
 maatschappelijke organisaties die financieel ernstig onder druk staan, te helpen. Daarvoor
 hebben wij in die Statenvergadering al toegezegd dat wij voor het begin van het reces u een brief
 zullen sturen waarin wij de voorwaarden van het noodfonds verder uitwerken en dat doen wij nu
 al, zodat wij snel tot besteding kunnen komen. Dat zal wel vragen om een extra
 begrotingswijziging dit jaar, dus daarover informeren wij u eerst en zullen wij later de financiële
 verwerking doen, maar dat gebeurt nog dit jaar. Daarnaast hebben wij in de commissie en de

2785 Staten herhaald toegezegd om rond de behandeling van de begroting met een blauwdruk te komen voor het herstellfonds. Daar is een aantal vragen over gesteld, die pak ik er even bij, zoals of het niet sneller kan en waarom wordt dat niet in de begroting verwerkt. Wij moeten wel goed opletten met elkaar, wij willen in de begroting alleen plannen die voldoende tot wasdom zijn gekomen en waarvan wij precies kunnen voorspellen, dit gaan wij besteden in 2020-2021 en dit

2790 gaan we besteden in de jaren erna. De motie is recent aangenomen en die vraagt een goede uitwerking, want het gaat om een groot bedrag van 100 miljoen euro, dat moeten we niet zo maar in twee maanden proberen uit te werken en weg te zetten, dus daarom vraag ik om wat geduld van u tot wij de blauwdruk rond de begroting met u kunnen bespreken om na te gaan of het aansluit bij wat u voor zich zag. De CU gaf een aantal aandachtspunten mee, ik denk dat het

2795 goed was geweest om die in de vorige Statenvergadering aan het college mee te geven want toen zijn de moties aangenomen. Nu wordt het wel moeilijk voor het college, dat nemen wij nog even mee terwijl andere partijen daar geen uitspraak over hebben gedaan en tegelijkertijd het dictum wel een duidelijke opdracht geeft met twee aandachtsgebieden, de gebouwde omgeving en maatschappelijke infrastructuur. Ik wil u aanraden uw wensen te bewaren voor bij het gesprek

2800 over de blauwdruk. Dan waren er vragen van GL over meer inzicht te krijgen in de effecten van wat wij doen naast de financiële effecten, dus dan gaat het over de effecten op CO2 en ecologische effecten, daar is motie 65 door de PvdD over ingediend. GL vraagt hoe dit inzichtelijk gemaakt kan worden. In het coalitieakkoord hebben GS de opdracht van u gekregen om een impactanalyse te maken die uit twee delen kan bestaan, aan de ene kant een CO2-monitor waarin

2805 wij in kaart brengen welke CO2-uitstoot wij realiseren of besparen. De tweede is de brede welvaart en die hebben wij al, wij sturen jaarlijks aan u de monitor brede welvaart. Die kunnen wij daar mooi bij betrekken, want dan krijgen we een breder verhaal over de effecten van ons beleid. Gelijktijdig hebben wij het afgelopen jaar hard gewerkt aan de uitvoering en daar komen wij een aantal onzekerheden tegen. Dit is absoluut een leerpad waarin de provincie vooroploopt. Het Rijk

2810 heeft eerder toegezegd met een klimaatbegroting te komen en dat lukt ook maar moeizaam. Wij lopen hierin voorop en dat is mooi, maar dat betekent dat wij voorzichtig moeten zijn, want ik wil voorkomen dat ik bij u kom met cijfers over bijvoorbeeld een hoeveelheid CO2 dat voortkomt uit een bepaald plan dat eigenlijk onvoldoende gefundeerd is op cijfers. In de praktijk is er nog te weinig cijfermateriaal om vooraf goed te kunnen voorspellen wat het effect is van een bepaalde

2815 beleidsmaatregel. In het ene programma is dat simpeler dan in het andere, dus bij de energietransitie kunnen we iets gemakkelijker zeggen wat voor CO2-besparing er komt door het plaatsen van een windmolen, maar de wisseling is nog zo ontzettend groot, dat ik mij eerst ga richten op de verantwoording en dat wij eerst gaan kijken naar de impact van de jaarrekening 2019. In het najaar komen wij bij u met een eerste concept van drie programma's uit onze

2820 begroting om te kijken, is dit nou wat u zoekt, is dit de impactanalyse die u graag terugziet en kunnen wij de cijfers voldoende hard maken en om op basis daarvan gezamenlijk met PS het pad op te gaan om te zien welke lessen wij kunnen leren en hoe wij ervoor gaan zorgen dat wij van verantwoording bij de jaarrekening toe kunnen werken naar de begroting. Daarom moeten wij motie 65 helaas ontraden, omdat deze op dit moment niet uitvoerbaar is. Wij herkennen ons

2825 deels in het verzoek aan het college om breder te kijken dan alleen naar de financiële gevolgen en daarvoor willen wij de impactanalyse inzetten, maar waar u om vraagt is helaas nog niet uitvoerbaar. FvD deed een oproep voor discipline, daar houdt de gedeputeerde financiën altijd van

en ook om te kijken naar een snellere realisatie van plannen door af te schalen en middelen te besparen. Natuurlijk kijken wij daarnaar, want dat hebben wij ook al gedaan in de taakstelling.

2830 Dan kijken wij vooral naar de exploitatie, want dat zijn jaarlijks terugkerende kosten. In de kaderbrief hebben wij een goed gedeelte afgeraamd, waarvan wij zeggen, dat gaan wij niet meer voor dat doel gebruiken omdat het niet tot besteding komt en dat zetten wij in voor andere plannen. Bij de reserves zit het wel even anders, want als daar een plan niet doorgaat, kan het wel tot nieuwe besteding komen. Het is goed om daarover met u het gesprek aan te gaan bij de

2835 begroting, want dan komen wij met bestedingsplannen voor de verschillende reserves en dan kunt u ook zien op welke termijn wij denken tot besteding te komen van bepaalde middelen. Het CDA heeft gevraagd of de twee moties effect hebben op de plannen in de kaderbrief. Die staan in principe naast elkaar, dus de kaderbrief wordt verwerkt, de moties worden verwerkt maar kennen niet hetzelfde tempo als de kaderbrief, maar zoals ik in de commissie heb toegezegd, worden de

2840 moties verwerkt in onze P&C-cyclus en landen zij op termijn in de begroting en begrotingswijzigingen. U zei dat de vraag niet beantwoord was in de commissie over eventuele consequenties van de taakstellingen, maar ik herken mij niet in die opmerking. Die vraag is daar gesteld en die heb ik ook beantwoord. Deze projecten zijn allemaal niet doorgegaan of middelen die niet nodig zijn vanuit de exploitatie. Ik ben erop tegen om zonder doel te gaan sparen in de

2845 reserves. Van die middelen vind ik oprecht dat op het moment dat wij zien dat er geen besteding voor is omdat bijvoorbeeld een project weggevallen is – dat gebeurt met enige regelmaat, dat herkent u misschien nog uit motie 110 van de vorige periode – dat wij dan niet zeggen, wij laten het liggen. Dan is het aan PS om via de begroting of begrotingswijziging tot nieuwe besteding te komen. Dat is ook een antwoord op uw vraag, zijn er gelden verdwenen, nee, er zijn geen gelden

2850 verdwenen. U spreekt over een bepaalde casus waar gedeputeerde Zaal zo meteen op zal reageren. Wij hebben keuzes gemaakt over wat er voor ons ligt. Het is niet zo dat wij in de taakstelling hebben gekozen om bepaalde plannen niet uit te voeren, maar je moet wel jaarlijks kijken naar wat er op ons afkomt, wat doen wij wel of niet. Het is niet zo dat er gelden verdwenen zijn van zaken die wij eerder wel deden en abrupt hebben gestopt zonder dat aan PS voor te

2855 leggen. De PVV vroeg naar de situatie met Zeeland. Zoals ik eerder heb aangegeven, is er bij de verdeling een aantal jaren terug een fout gemaakt waardoor Zeeland nu te weinig geld krijgt. Het is niet zo dat wij alleen maar uit liefde voor die provincie dit geld overmaken, maar ook gewoon omdat er een fout is gemaakt. Anders zouden wij gewoon minder ontvangen uit het Provinciefonds. Nou is het wel vervelend dat we dit weer tijdelijk moeten repareren, dat

2860 onderschrijf ik ook. Er is nu in IPO-verband gestart met het proces om de herijking op gang te brengen. De SP vroeg, hoe gaat u naast de gevolgen van de coronacrisis, kijken naar de versnellingen die nu plaatsvinden, bijvoorbeeld bij duurzaamheid om die te verwerken in het beleid. Het is ontzettend interessant om daar per programma naar te kijken en natuurlijk nemen wij dat mee in de beleidsontwikkeling. Er gebeuren dingen en er zijn stellingen die wij wel

2865 omarmen en verder willen brengen. Het is aan elke gedeputeerde om te kijken hoe dat het beste kan landen in de eigen portefeuille. De VVD vroeg naar een perspectief in onzekere tijden. Dat is mooi, want dat spreekt elkaar enigszins tegen als je niet precies weet waar we heengaan, welk perspectief pakken we dan met elkaar. Ik vond het ook mooi dat u zei wat ik net zei over het scenariodenken, wij moeten niet proberen vast te houden aan cijfers die niet zoveel zeggen

2870 omdat de onzekerheid groot is, maar met elkaar nadenken over wat nou als dit gebeurt, wat

doen wij dan? U vraagt of wij u wat houvast kunnen geven en een perspectief geven door naar acht jaar te kijken in plaats van naar vier jaar. Dat waardeer ik zeer, want zeker vanuit financiën willen wij de effecten in kaart brengen voor de lange termijn, maar er is zoveel onzekerheid dat het enige wat wij kunnen leveren, een achtjaarsperspectief is waarin de geschatte vrije ruimte

2875 zichtbaar wordt op basis van de kennis die wij nu hebben. Zeker dit jaar vind ik dit weinig zeggen, want volgend jaar wordt een nieuwe Tweede Kamer gekozen en er komt een nieuw kabinet en die kunnen allerlei andere besluiten nemen zoals over het belastinggebied waar wij recent met u over gesproken hebben, de mogelijke gevolgen van de elektrificatie van ons autoverkeer, Provinciefonds. Het achtjaarsperspectief biedt nu nog niet zoveel, maar als wij

2880 kijken naar de twee zaken waar wij als provincies nog besluiten over moeten gaan nemen en uiteindelijk met het Rijk over het belastinggebied en het Provinciefonds, als wij zo'n inkomstenbron van ons bespreken, ik dan met u het achtjarigperspectief doorloop, van wat zijn nou de effecten als het Rijk hiervoor kiest en dat we dat dan via de scenario's met u delen maar dat wij niet in zijn algemeenheid een achtjaarsperspectief neerzetten, want dat brengt ons weinig.

2885 Ik heb zojuist de onderbesteding bij de jaarrekening toegelicht. Dit heeft breed de aandacht van het gehele college. Dan ben ik door de vragen heen. Dan de motie 69 van de SP verwerking afval oude zonnepanelen. Wij herkennen de constatering dat er een toename is in het gebruik van zonnepanelen, daar zijn wij ook enthousiast over, maar u schetst een situatie waarin zonnepanelen slecht te recyclen zijn, maar wij hebben informatie waaruit blijkt dat 95% van het

2890 paneel goed te recyclen is en 5% helaas niet. Wij hebben vrij recent met u over de circulaire actieagenda in wording gesproken in de commissie en toen is dit niet ingebracht, dat is een aandachtspunt voor een volgende bespreking, want dan hadden wij er met zijn allen wat langer bij kunnen stilstaan. Die agenda kent ook een aantal afvalstromen waar wij op willen focussen en die van groot belang zijn en waarvan de impact groot is. Het gevaar van waar u toe oproept in de

2895 motie is dat wij apart beleid zouden moeten maken voor een kleine deelstroom en dat lijkt mij niet verstandig. Circulair is zo ontzettend groot, we zouden bijna alles kunnen doen, daarom kiezen wij juist voor die focus die aan u is voorgelegd. Ik zou u willen voorstellen om geen apart beleid gericht op recycling van zonnepanelen te maken, dus in die zin moeten wij de motie ontraden. Ik wil u wel toezeggen, wij hebben wel als aandachtsgebied de bouwafvalstromen

2900 aangewezen en dat wij gaan kijken hoe binnen de bouw wordt omgegaan met bouwafvalstromen en of hierin al enigszins wordt voorzien of dat het toch steeds beter te recyclen is en of er een lobby nodig is richting het Rijk, want wij hebben geen taak bij de samenstelling en de eisen die wij kunnen stellen aan zonnepanelen of afvalverwerking, maar dit wil ik u wel toezeggen en meenemen in de actieagenda die wij na de zomer aan u gaan voorleggen.

2905

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Een fors aantal partijen spreekt hun zorgen uit over de woningbouw, met name voor het brede scala aan doelgroepen waarvoor wij het doen. De PVV geeft aan, er is een brede coalitie gaande richting het Rijk en in hoeverre kan de provincie hieraan bijdragen. Wij richten ons met name in eerste instantie op onze eigen instrumenten,

2910 zoals de woonagenda, de bouwambassadeur, financiële instrumenten zoals de versnellingsgelden en de middelen voor de flexibele schil, de sleutelgebieden in de MRA, de daily urban system invalshoek waarbij wij over de grenzen van de MRA heen kijken, aan de bouwtafel zitten wij met de echte bouwers aan tafel om de regelgeving en problemen waar zij tegenaan lopen, te

inventariseren en te kijken hoe wij daar een oplossing voor kunnen vinden. Aan de
2915 versnellingstafel zitten wij met een iets bredere groep om tafel, niet alleen met de bouwers maar
ook met de ontwikkelaars en TNO om te kijken hoe wij het nog sneller en efficiënter kunnen
doen. Het OV-knooppuntenbeleid, wij hebben natuurlijk de afspraken met het Rijk. Het is wel van
belang bij wat we ook doen en welke instrumenten wij ook introduceren, dat de afspraken die wij
maken met het Rijk, ook worden nagekomen. Vanuit de MRA zijn wij volop in gesprek of de
2920 afspraken die in het verleden zijn gemaakt over de impuls gelden, werkelijk tot uitvoering kunnen
gaan komen. Zodra ik daar meer over kan vertellen, zal ik dat zeker doen. Dat is deels een
antwoord voor de SP die vraagt wat wij op provinciaal niveau kunnen doen. Bij de huren kunnen
wij niets doen want dat is echt Rijksbeleid, maar binnen de MRA werken wij samen om de
betaalbaarheid voor het voetlicht te brengen bij het Rijk. De heer Smaling zei, moeten wij iets
2925 zeggen over het aantal vierkante meters in de woningen, nou ik hoop het niet. Ik ben in het
verleden nog weleens in de socialistische heilstaat Oost-Duitsland geweest en daar zag je die
enorme woonkolossen met hele beperkte vierkante meters woningen en volgens mij bedoelt hij
dat niet. Wij moeten wel kijken naar betaalbaarheid en leefbaarheid voor onze inwoners. Als je al
politiek wilt bedrijven op het dossier woningbouw, dan moeten wij ervoor zorgen dat wij heel
2930 snel aan de slag kunnen gaan, dat wij moeten kunnen bouwen op plekken waar het snel kan.
Laten wij daar beginnen en met de invalshoek van het daily urban system kan dat ook heel snel,
wij zouden bij wijze van spreken morgen aan de slag kunnen met elkaar. Dan huisvesting
statushouders, de SP doelde op de speciale behandeling van Amsterdam. De behandeling van
Amsterdam is niet zo speciaal, die geldt ook voor alle andere gemeenten die niet aan hun
2935 taakstelling voldoen. Dan pakt de provincie haar wettelijke taken op en die houdt daar toezicht
op. Als gemeenten onvoldoende voortgang boeken op dat dossier, dan heeft de provincie haar
wettelijke taak uit te voeren en dat is ultimo een indeplaatsstelling. Amsterdam heeft al een brief
gekregen en de andere gemeenten nog niet, omdat zij vanaf 2014 deels haar afspraken niet
nakomt, maar zij heeft structureel onder de taakstelling geopereerd. Daarom hebben wij
2940 Amsterdam als eerste gemeente in de provincie een brief gestuurd en die brief past in de
volgende trede van de ladder, zorg dat u uw zaken op orde brengt want als u dat niet doet, dan
zullen wij op datum x gaan aankondigen dat wij een indeplaatsstelling gaan doen en dat moet
helaas gewoon via brieven in de openheid. Dat Amsterdam daarbij vooroploopt, komt alleen door
het feit dat zij sinds 2014 niet volledig voldoen. Zij doen wel een hoop en de brief was een goede
2945 impuls om een extra inhaalslag te maken en als Amsterdam hun inzet vol blijft houden, dan
kunnen wij als provincie straks weer gas terugnemen. De eerste voortekenen – maar laat ik niet al
te hoopvol zijn want ik vind dat wij geloofwaardig moeten opereren – zijn goed in ieder geval. De
SP sprak over in de toekomst salderen. Daarop is het nou juist bij het stikstofdossier fout gegaan,
dat is het verhaal van de PAS, waarbij wij zeiden, wij gaan nu iets doen en dat verrekenen wij in
2950 de toekomst, maar dat gaat niet meer. Daarom willen wij kijken om naar een gebiedsgerichte
aankpak te gaan. Collega Rommel doet haar stinkende best ook in overleg met het Rijk, wat zijn
nou de passende maatregelen die wij ook als provincie kunnen nemen. De motie ‘rafelranden’
van de SP: het eerste aandachtsstreepje, hier wordt de SP op haar wenken bediend, want zij
kunnen straks in de zienswijzen van de gemeenten op de Omgevingsvisie lezen waar de
2955 rafelranden zitten, maar ik heb in de commissie aangekondigd dat wij komen met een veeglijst
van alle projecten die zich al jaren voortslepen vanwege een discussiepunt tussen provincie en

- gemeente over of sommige van die projecten nou wel of niet moeten worden toegestaan. Ook daar kom ik met een voorstel voor een veeglijst met een preadvies van het college over welke projecten met het inzicht van nu, wel of niet moeten doorgaan. Het tweede aandachtspuntje is lastig, want daarmee ga je in de planruimte van de gemeenten zitten en daardoor is hij feitelijk onuitvoerbaar en moet ik hem ontraden. De 50plus/PvdO vraagt nogmaals aandacht voor ouderenhuisvesting. Wij willen de hele range van starter tot en met ouderenhuisvesting aanpakken – de vraag is groot en breed over alle doelgroepen – en wij gaan een pilot doen in Purmerend om in een OV-knelpunt te komen tot effectieve ouderenhuisvesting. De gemeente Beemster – die straks gemeente Purmerend wordt – heeft aangegeven ook interesse te hebben om in gesprek te gaan met de provincie over het realiseren van een knarrenhof in Beemster en wij zijn zeer ontvankelijk om daarover met de nu nog zelfstandige gemeente Beemster in overleg te gaan. De VVD heeft een vraag over de regels. Ik zeg toe om het gesprek met de gemeenten proberen te entameren – dat is ook iets wat vanuit de bouwtafel en versnellingstafel naar boven komt – dat men tegen wisselende regelgeving aanloopt bij betaalbaarheid, doelgroepen en parkeernormen. Elke gemeente is net weer even anders en ik wil best een poging wagen zonder dat ik mij gelijk vastleg op een resultaatsverplichting. Dat is even lastig want je daagt de gemeente wel uit om over het domein waar zij zelf over gaan, om een deel los te laten en dat in gezamenlijkheid in de provincie te harmoniseren. Ik zeg dus niet toe dat het al aan het eind van het jaar is opgelost. In de laatste commissievergadering hebben wij uitvoerig gesproken over de migrantenhuisvesting en ik ben blij dat alle partijen hebben gezegd dat daar een nadrukkelijker rol voor de provincie moet komen, want daar ligt een nijpend probleem, niet alleen over het aantal accommodaties maar ook over het feit dat de mensen die hier komen werken wat belangrijk is voor het vestigingsklimaat en concurrentiepositie, op fatsoenlijke wijze worden gehuisvest en dat daarmee voor een beperkt deel de reguliere woningmarkt wordt ontlast. De jongens in de bus en de gevoerde gesprekken, is een vraag over een veel groter probleem en heb ik de integraliteit tot mij genomen. Ik hoop dat dat herkenbaar is in het woonbeleid dat wij in Noord-Holland proberen neer te zetten.
- 2985 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor het uitgebreid beantwoorden van onze specifieke vragen. Ik weet dat er een plan bestaat voor een veeglijst, maar het eerste gedachtenpuntje van de motie is iets specifieker dan alleen de veeglijst, omdat dat onderscheid maakt tussen oude bestemmingsplannen, bestemmingsplannen die al over de 10 jaar heen zijn en niet geactualiseerd hoeven te worden omdat de Omgevingswet er aankomt. Misschien het op voorhand benutten van de flexibiliteit van de Omgevingswet in vergelijking met de wet RO, dan wordt het iets locatie specifieker dan alleen de veeglijst. Dat was ons idee. Als wij het tweede gedachtestreepje weghalen, is het dan nog een acceptabele motie voor GS?
- 2995 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik adviseer de heer Smaling om de motie even aan te houden totdat wij de bespreking hebben gehad over de Omgevingsverordening in de commissie en PS, want als wij kijken, dan denk ik dat er al een hele hoop helder wordt en dan hoeven we dat niet in een apart onderzoek te gieten. Dus houd hem even aan, na het zomerreces gaan wij daarover met elkaar in discussie en dan zal helder worden wat er nog aanvullend nodig mocht zijn.

3000 De heer **SMALING** (SP): Dat lijkt mij prima, dan gaan wij in de tussentijd als SP de rafelrandjes even zelf opzoeken, dus ik houd hem aan.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Er is vandaag veel gezegd over corona en de gevolgen en onzekerheid over de economie. Deze zorgen delen GS en wij houden u op de hoogte via de coronamonitor en zodra duidelijk is wat de consequenties zijn voor ons economisch beleid, gaan wij met u het gesprek daarover aan in de commissie. Daar wil ik het voor nu bij laten, maar dat heeft continu onze aandacht. Het CDA vraagt naar de gelden voor POP3, de Europese financiering daarvan. In het coalitieakkoord hebben wij geen extra cofinanciering voor deze POP3-subsidies opgenomen. De kaderbrief sluit aan bij de doelstellingen van het coalitieakkoord en daar moesten wij keuzes in maken. De EU heeft besloten de POP3-gelden met twee jaar te verlengen en daarvan brengen wij op dit moment de consequenties in beeld voor een aantal projecten die vandaag ook door u zijn genoemd. Indien er aanvullende maatregelen nodig zijn, zullen wij dat richting de begroting aan u voorstellen. Ik stel voor om het daar terug te laten komen en daar het gesprek verder over te voeren. Ik ben het met u eens dat het zonde zou zijn indien wij Europese cofinanciering laten liggen, dus dat heeft onze aandacht. Dan de twee amendementen 13 en 15 die ik gelijktijdig behandel, want ze gaan beide over hoofdstuk 2, de trends en ontwikkelingen. Ik had niet verwacht dat wij het vandaag over hoofdstuk 2 zouden hebben, omdat dat de inleiding is tot de keuzes, maar blijkbaar kunt u die dan weer heel goed volgen. Ten aanzien van amendementen 13 en 15, dat doen wij al, als wij kijken naar het economisch herstel en ons coalitieakkoord, dan is dat helemaal geënt op duurzame economie, duurzaam doorpakken – de titel zegt het al – en op groen herstel, dus dat onderschrijven wij. Wij hebben met motie 42 opdracht van u gekregen om naar een duurzaam economisch herstelfonds te gaan. Dit amendement dat vooral tekstueel van aard is, is in feite overbodig. Hetzelfde geldt voor amendement 15, dierenwelzijn. De provincie heeft geen taak bij het beleid van dierenwelzijn, maar wij nemen dierenwelzijn wel mee in ons beleid en zullen dat altijd meewegen, wat onder meer blijkt uit de passage in het coalitieakkoord over de schuilstallen. Wij hebben het vandaag over de dierenopvangcentra, dus dat is iets wat GS gewoon doen. Ik stel voor om niet het inleidende hoofdstuk 2 te amenderen voor situaties die wij al doen. Daarom ontraad ik de amendementen. Amendement 14 gaat over de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De aalvisserij is geen onderdeel van dit programma en dit programma is geen Noord-Hollands programma, dat doen wij onder andere samen met het Ministerie van L&V, de provincies Flevoland en Friesland en de sportvisserij, dit is dus geen deel van het programma en dus ook geen onderdeel van het budget. Als we daar een apart programma voor willen – waarvan ik zou zeggen laten wij eerst focussen op wat er al in het actieplan zit – dan ontbreekt er in dit amendement dekking voor een dergelijke uitbreiding en moet ik dat ook ontraden. Dan het punt van de gemeenten, waar onder andere de PvdA zorgen over heeft. Er komt later nog een motie Vreemd van de SP aan de orde. Ik ga er nu al wat over zeggen, want misschien leidt dat tot een heroverweging van het amendement en dat scheelt weer tijd, want dit heeft onze volle aandacht. Ik heb eigenlijk in de commissie EFB al toegezegd aan de heer Klein van de CU en toen was ik er al mee bezig en ik zal nu een update geven. 15 minuten geleden is er namens IPO een brief naar de minister gegaan waarin alle provincies zorgen uiten over de gemeentelijke financiën en het Rijk vragen om aanvullende maatregelen te nemen. Verder hebben collega Pels en ik woensdag

een sessie met alle wethouders Financiën – we hebben ze allemaal uitgenodigd en of ze allemaal komen is de vraag – waarin wij met hen gaan praten over de consequenties voor de gemeenten.

3045 Natuurlijk zijn er andere maatregelen denkbaar, het Zuid-Hollandse model werd al genoemd, maar ik stel voor eerst dit gesprek met de gemeenten aan te gaan voordat wij hierover beslissen omdat het vooral gaat over waar zij behoefte aan hebben en niet precies wat wij willen. Daarom stel ik voor om eerst het gesprek met de gemeenten aan te gaan en vervolgens te kijken wat wij kunnen doen en als dat niet voldoende is, dan kunt u daar later op terugkomen. Ik zal de brief

3050 namens IPO aan de minister aan u doen toekomen en wij zullen zoals ik al eerder aan de heer Klein heb beloofd, terug rapporteren van het gesprek met de wethouders Financiën.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik weet dat de visserij IJsselmeer niet meer door de provincie wordt opgepakt, maar door het Rijk en dat gaat vooral over de schubvisserij. Ik zoek juist naar de

3055 koppeling tussen de verschillende visserijen die er zijn, omdat het waarschijnlijk dezelfde vissers zijn die er uiteindelijk achter zitten en in dat kader de volksgezondheid mee te nemen. Ik snap dat daar geen extra geld voor te vinden is, maar daar vraag ik ook niet om. Ik vraag erom om daar een prioritering in mee te nemen en of de gedeputeerde daarnaar wil kijken.

3060 Gedeputeerde **ZAAL**: De volksgezondheid is inderdaad een Rijkstaak, maar het mooie van het programma Herstructurering IJsselmeervisserij is dat wij daar wel met alle partijen aan tafel zitten en volksgezondheid is een van de elementen dat meespeelt, net zoals de waterkwaliteit en de vogels. Op die manier komt het toch op tafel en zijn wij onderdeel van het gesprek. Wij hebben daar geen aanvullende beleidstaak op.

3065 Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. De SP sprak over het rapport Remkes, dat is een advies aan de minister net zoals het advies van de commissie Hordijk, en de minister heeft in het Kamerdebat aangegeven dat ze daar kort op in zou gaan en op een later moment zou terugkomen op wat het mogelijk betekent voor het beleid. Wij zijn ook heel benieuwd naar de

3070 beraadslagingen van de minister en via het IPO zullen wij met de minister in gesprek gaan over wat het betekent voor de regierol van de provincies bij de uitrol van de gebiedsgerichte aanpak. Ik kom daar later bij u op terug. Dan had de heer Klein het over het Faunafonds. In de Wet natuurbescherming staat dat iedereen ervoor moet zorgen dat hij geen schade op eigen grond krijgt, hij moet schade voorkomen of beperken. Waar de overheid de grondeigenaar belemmert,

3075 zal zij een vergoeding moeten betalen. Daarom gaan wij kijken in hoeverre wij als overheid de grondeigenaren belemmeren en gaan wij kijken waar wij de punten op kunnen rekken zodat wij nog minder belemmeren en daarmee gaan wij bij de schadeloosstelling het eigen risico verhogen naar 20%. Bijvoorbeeld in de foerageergebieden waar wij de grondeigenaren heel veel belemmeren, blijft het 95%. Ik heb niet gezegd dat de landbouworganisaties het hiermee eens

3080 zijn, want dat zijn ze niet, maar wij hebben dit afgesproken in het coalitieakkoord en daarmee heb ik uitvoering gegeven aan deze afspraak. 20% wordt niet ingevoerd dit jaar, maar per 2021. Dan het onderzoek toepassingsmogelijkheden lisdodden waar de heer Klein naar vroeg. In het innovatieprogramma Veen zijn wij dat aan het onderzoeken en dit is een van de mogelijkheden, want er zijn er meer. Na de zomer komt er een tussenrapportage die ik graag met PS wil delen,

3085 ook om u te informeren over waar wij met het onderzoek staan. Dan de moties. Motie 66 over de

uitvoering wet Natuurbescherming op niveau 3. Daar hebt u al eerder vragen over gesteld en wij denken dat niveau 2 een heel goed niveau is om uitvoering te geven aan de taken, zeker ook gelet op het feit dat het best moeilijk is in deze krappe arbeidsmarkt om goed gekwalificeerd personeel te krijgen. Ik vraag u de motie aan te houden en dat wij eerst beginnen met de

3090 uitvoering en inzichtelijk kunnen maken wat niveau 2 betekent en dat wij daarna later met een soort light onderzoek kunnen kijken wat niveau 3 zou betekenen. De moties van de SP over landbouw en omzetting van landbouwgrond in bossen. Op 2 juni hebt u een brief van ons gehad over de bosstrategie, daarin hebben wij aangegeven dat wij onderzocht hebben hoe wij in

3095 natuurgebieden bomen kunnen planten waar daar ruimte voor is, maar in de totaliteit van de bosstrategie kijken wij overal wat mogelijk is om bossen en planten te planten, daarom is deze motie overbodig. Motie 68 is een heel sympathiek initiatief. Dat doet mij denken aan een kastanje die ik ook geplant heb en die is inmiddels uitgegroeid tot een hele mooie boom, zo gun ik iedereen zijn eigen boom, alleen het is niet een taak van de provincie. Ik stel voor deze motie mee te geven aan uw collega's bij gemeenten en daar in te brengen. Daarom raad ik deze motie

3100 af.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. Een aantal vragen beantwoorden. FvD over het budget voor de OD door het uitstel van de Omgevingswet. Deze vraag is ook in de commissie een paar keer voorbij gekomen. Ten tijde van het opstellen van de kaderbrief was de datum van invoering nog

3105 steeds 1 januari 2021, inmiddels is deze datum verschoven naar 1 januari 2022, maar de voorbereidingen waren en zijn reeds gaande, dus het uitstel van de Omgevingswet heeft geen financiële impact. De totale financiële impact van de Omgevingswet is nog niet inzichtelijk en komt later, dat is nog niet inzichtelijk, maar dat heeft niets te maken met het uitstel. Dan de vragen van de SP over de OD en het personeel. Op veel plekken is het heel moeilijk om goed

3110 gekwalificeerd personeel te krijgen. De OD's zijn een aantal acties gestart om goede mensen binnen te halen, ze proberen samenwerking met het onderwijs goed op te pakken, gezamenlijke campagnes. Er wordt flink geïnvesteerd om goede mensen binnen te halen, dat lukt ook, maar het is wel heel erg moeilijk. De VVD had meer een gewetensvraag, mobiliteit naar 4. Ik heb het nooit zo ervaren dat door het verplaatsen van mobiliteit naar 4 daardoor de ambitie minder werd.

3115 Mijn ambitie is geen millimeter verschoven als het gaat over mobiliteit, dus die gaan wij gewoon inzetten en daar gaan wij voor de komende jaren mee door. Wij gaan op dezelfde voet verder. Het amendement van FvD over investeren in het wegennetwerk. Bij een eerdere motie van de VVD hebben wij al toegezegd dat wij gaan kijken of wij investeringen naar voren kunnen halen en daarnaast zijn wij bezig met een netwerkstudie. Wij zijn op een heleboel manieren aan het kijken

3120 naar bereikbaarheid en mobiliteit in Noord-Holland. Op dit moment zien wij minder gebruik van het OV – dat heeft alles te maken met de situatie en de fase waar we in zitten – maar onze ambitie om meer gebruik te maken van het OV en van de fiets, zullen wij onverminderd voortzetten. Dan zou het een gek signaal zijn om nu meer ruimte te geven aan de auto. Daarnaast zijn wij in het beleid bezig met knooppuntenontwikkeling, met de ketenreis van fiets,

3125 OV, van huis naar werk, dus ik zou deze motie zeker afraden gezien het beleid en de ambities die wij hebben. Motie 64 van de CU en het CDA over de subsidieregeling gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid. Ik zou deze discussie bij de begroting een keer voeren, want als u aan mij nu een substantiële verhoging van dit budget vraagt, dan leidt dat tot een substantiële verlaging van

het andere budget binnen de totale investering in verkeersveiligheid. Dat betekent dat de
 3130 subsidierегeling voor investeren in kleine infrastructuur die wij samen met gemeenten willen
 oppakken, ook door verruiming van de mogelijkheid in combinatie met een subsidierегeling van
 het Rijk, willen wij daar een extra impuls aan geven, dan zou dat ten koste van dat budget gaan.
 Die keuze wil ik nu niet maken, maar bij de begroting bent u in de positie om daar andere keuzes
 in te maken. Ik stel voor om dit punt bij de begroting terug te laten komen, dan hebben wij
 3135 misschien ook wat meer informatie over opleidingen verkeersveiligheid en gedragsbeïnvloeding
 en ook over het gebruik van de subsidierегeling kleine infrastructuur. De motie van de SP over
 binnenvaart, vervoer over water. Daar hebben wij het ook in de commissie over gehad. Hier
 liggen grote ambities in het coalitieakkoord, maar het is voor ons een nieuw beleidsveld. Er is het
 afgelopen jaar ook best veel gebeurd, dus dit moeten wij gewoon oppakken. In de commissie heb
 3140 ik al toegezegd dat ik met een notitie zal komen aan het eind van dit jaar, begin volgend jaar,
 want dat heeft even tijd nodig om daar met elkaar een goede discussie over te voeren. Eigenlijk
 bent u met deze motie even te vroeg, want u vraagt een concreet financieringsplan voor het
 faciliteren en verduurzamen van de binnenvaart. Dat gesprek moeten wij voeren, maar ik vraag u
 wat meer ruimte om eerst met een integrale notitie te komen over vervoer over water ook in
 3145 relatie tot andere beleidsterreinen en daarover samen het gesprek te voeren en pas daarna komt
 de financiering aan de orde en niet nu al. U loopt een klein beetje op de muziek vooruit.
 Uiteraard zullen wij bij het uitwerken van de notitie gebruik maken van de kennis van de
 Koninklijke Schippersvereniging Schuttevaer. Daar is al contact mee en dat zal ik de komende
 maanden benutten om tot een goede gewogen notitie te komen.

3150 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Twee dingen, het eerste zijn de OD's. U zegt, het lukt wel
 maar het is moeilijk en als je dat accepteert, dan komt er erg veel druk te staan op de mensen die
 de VTH-taken moeten uitvoeren, er komt heel veel bij voor vergunningen in het stikstofdossier
 waar mensen voor nodig zijn, maar ook Tata Steel en andere BRZO-taken. Bent u niet bang dat
 3155 door de krapte de druk op de mensen die het werk nu doen, zodanig groot wordt dat je het kind
 met het badwater weggooit? Die OD's zijn ooit ingericht om dit goed te kunnen doen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Als het zo is overgekomen dat ik dat accepteer, dat is geenszins het
 geval. Natuurlijk is het zorgelijk en op veel plekken is er een tekort aan goed geschoold en
 3160 specialistisch personeel. De OD's zijn met campagnes bezig om dat goed personeel binnen te
 halen of zelf op te leiden, dus er lopen allerlei trajecten en extra investeringen om dat personeel
 binnen te halen. Ik deel de zorg en daar leggen wij ons zeker niet bij neer, maar het is een feit
 dat in sommige branches gewoon goed geschoold personeel moeilijk te krijgen is en dat is er
 hier een van.

3165 De heer **SMALING** (SP): De tweede vraag gaat over de motie. Als ik de tijds-klem uit het dictum
 haal, is het dan wel een acceptabele motie?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb toegezegd dat ik met een notitie kom om daarover het gesprek
 3170 aan te gaan en u gaat hier in op de financiering waarmee de binnenvaart gefaciliteerd en
 verduurzaamd wordt. Dit is een heel nieuw beleidsterrein, daarom is het goed om eerst met een

startnotitie te komen en met PS hierover in gesprek te gaan. Ik adviseer de motie aan te houden, op dit moment komt de motie te vroeg.

3175 De heer **SMALING** (SP): In Duurzaam doorpakken wordt een periode van twee jaar genomen en wij zijn al even op weg, vandaar mijn vrees dat wij uit de vier jaar gaan lopen. Met deze woorden zullen wij de motie aanhouden en dan komen wij er later dit jaar op terug.

3180 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik heb drie vragen van de heer Deen van de PVV over biomassa, kernenergie en de aardgasvrije wijken. Biomassa is veel in het nieuws geweest de afgelopen weken door het besluit van Vattenfall om even een pauze in te lassen voor de centrale in Diemen en de politiek aan het woord te laten. Het besluit van Vattenfall verandert het standpunt van de provincie niet, want wij waren al geen voorstander van grote nieuwe biomassacentrales, dat verandert daar niet door. Ik heb al eerder in de commissie en PS
3185 aangegeven dat er op dit moment een traject loopt met de SER die met een advies komt en een kabinet dat met een duurzaamheidskader komt en dat wij dat afwachten alvorens als provincie in overleg met onze partners in MRA-verband met een visie op biomassa te komen, die wat breder is dan alleen de houtige biomassa. Dat lijkt mij een goed moment om daar als provincie aan te geven hoe wij tegen biomassa aankijken. Kernenergie, ik volg het nieuws op dat vlak op de voet
3190 net als u, maar op dit moment is er geen enkel initiatief bekend dat met kernenergie aan de slag wil gaan vanwege risico's en de benodigde financiën. Mocht dat het geval zijn, dan is eerst het Rijk aan zet om er iets van te vinden en dan zou het mogelijk aan de orde kunnen zijn bij de provincies. Tot die tijd is het geen traject waar wij als provincie op inzetten of sterk rekening mee houden. U stelde voor om ook te stoppen met de aardgasvrije wijken. Dat zijn wij niet van plan.
3195 Wij hebben in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt om in 2030 1,5 miljoen woningen van het aardgas af te halen. Dat doen wij juist om CO₂ te besparen en geen gebruik te hoeven maken van het aardgas in Groningen, want dat heeft ook negatieve consequenties. Die afspraak staat nog steeds als een huis en daar zetten wij vol op in door in te zetten op besparing van huizen, verduurzaming van de gebouwde omgeving, de zoektocht naar allerlei alternatieven, dus wij
3200 zetten op de volle breedte in om vast te kunnen houden aan de ambitie van gasvrije wijken.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij hebben het steeds over de biomassacentrale in Diemen, maar wij hebben er ook een bij AEB. Zou u die alstublieft mee willen nemen, want ook daar zouden wij dolgraag vanaf willen.

3205 Gedeputeerde **STIGTER**: Wat ons betreft gaat het over alle biomassacentrales in Noord-Holland, overigens zijn dat er niet zoveel, zeker niet waar de provincie het bevoegd gezag is. De AEB-centrale is ons bekend, is een lopende procedure, maar AEB is in het vizier bij ons.

3210 De **VOORZITTER**: Dat was het einde van de eerste termijn. Op verzoek van de heer Zoon schors ik de vergadering voor 10 minuten tot 16.50 uur.

Tweede termijn

3215 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Een aantal dingen waar ik op wil reageren, eerst over de functie en rol van de kaderbrief. Ik verschil iets van mening met de gedeputeerde over de status van het stuk, maar ik ben wel blij met haar antwoorden en duidelijke visie daarop. Er zijn twee
3220 dingen in het kader daarvan waarover ik wel iets wil zeggen. Ik heb het gevoel dat mevrouw Pels en ik elkaar niet helemaal verstaan als het gaat over wat wij nu bedoeld hebben met de vraag over de taakstelling uit de reserves. Ik ben het met de gedeputeerde eens dat wij geen nodeloos geld in de reserves moeten laten zitten. Waar het ons om gaat is dat er eerst met PS gesproken moet worden over waarvoor de reserve dan ooit is ingesteld en waarom dat doel dus niet meer
3225 haalbaar of gewenst is of dat het wellicht goedkoper is uitgevallen en er geld uit kan. Nu is dat eigenlijk door GS bepaald met een wat beperkte toelichting aan PS. Ik weet mevrouw Pels, dat wij dat ook hebben gedaan eerder in PS in de vorige periode met motie 110, maar ook dat was een ongelukkig proces als wij terugkijken. Dat het destijds zo is gegaan maakt het nu niet opeens de juiste manier. Verder ook richting gedeputeerde Pels over de noodfondsen, de 110 miljoen euro.
3230 Ik snap heel goed dat die tijdslijnen anders lopen en dat het niet voor elkaar te krijgen is inhoudelijk. Ik zou nogmaals een klemmend beroep willen doen om wellicht de inhoudelijke invulling niet gereed te hebben voor de begroting, maar het financiële kader daarin wel mee te nemen. Ik moet zeggen dat ik het wel ingewikkeld vind ook straks bij de begroting, om over iets te stemmen waar later nog 110 miljoen euro in een begrotingswijziging verwerkt moet worden.
3235 Ik wil vragen de knip te maken tussen de inhoudelijke invulling, bij welk loket en voor wie exact en de financiële kaders. Het zou mooi zijn als de financiële kaders wel gereed zijn zodat die nog in de begroting kunnen. In mijn bijdrage heb ik over de POP3-gelden gesproken. Ik ben heel blij met het antwoord van gedeputeerde Zaal op dat vlak. Ik heb er vertrouwen in dat dat in de begroting gerepareerd wordt. Het is mooi dat gedeputeerde Zaal het met ons eens was dat wij
3240 geen Europese cofinanciering moeten laten liggen voor de doelen waar wij het allebei over eens zijn. Dank en ik zie dat met vertrouwen tegemoet en ik zal daar nu geen moties over indienen. Er is door andere partijen gesproken over een tekort aan woningen. Daar sluiten wij ons bij aan, een belangrijk punt dat er wat moet gebeuren. Gedeputeerde Loggen heeft nog een uitgebreide opsomming gegeven van wat de provincie allemaal doet. Na de zomer komen wij te spreken over de omgevingsverordeningen en als je door de zienswijzen van de gemeenten bladert, dan zie je
3245 veel opmerkingen over de beperkende ruimtelijke regels die de provincie stelt voor woningbouw, dus ik zou alle partijen die het over een tekort aan woningen hebben gehad, willen oproepen om daar nog eens goed naar te kijken naast wat de gedeputeerde allemaal heeft gedaan, welke acties zijn ingezet. Je kunt er lang over praten, uiteindelijk moet het ruimtelijk ingeregeld worden. Ik wil
3250 aansluiten bij de heer Klein en zijn opmerkingen over de verhoging van het eigen risico in het Faunafonds over de ganzenschade. Wij blijven ook van mening dat dat een slecht plan is. Dit gaat niet leiden tot minder ganzenschade, maar wel tot financiële afstraffing van boeren. Tot slot kom ik bij de moties, ik ga ze niet allemaal langslopen. Ik heb geluisterd naar de adviezen van de collegeleden en dan valt mij op dat de moties of te vroeg of te laat zijn, er moet nog een gesprek
3255 over gevoerd worden of wij doen dat al, maar het heeft geresulteerd in het feit dat geen van de moties op enige ondersteuning heeft kunnen rekenen van het college. Ik moet zeggen dat dat jammer is. Ik herken dat ook een beetje bij motie 64 over verkeersveiligheid die wij zelf hebben

ingediend. De gedeputeerde doet daar de aanname dat het geld voor deze verkeerseducatie uit het potje Verkeersveiligheid moet komen. Dat staat nergens in de motie, het mag van mij ook
 3260 ergens anders vandaan komen. Wij vragen alleen de gedeputeerde om daar wat meer geld voor beschikbaar te maken, omdat wij zien dat goede initiatieven blijven liggen. Het staat nergens dat het uit het budget verkeersveiligheid moet komen. Ik vind dit echt het moment om die oproep aan u te doen. Hij is expres al open geformuleerd, er staat geen bedrag genoemd want dat weet u beter dan wij. Als ik met een dergelijke motie bij de begroting zou zijn gekomen, dan zou u
 3265 waarschijnlijk gaan zeggen dat dit wel erg laat is, had u die wens maar bij de kaderbrief meegegeven. U zegt nu, hij is te vroeg, maar ik ben bang dat u straks gaat zeggen dat hij te laat is. Daarom laat ik hem toch staan met deze toelichting.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Dank aan GL en 50plus/PvdO voor de steun in de eerste
 3270 termijn. Wij hebben een fijne samenwerking gehad tijdens de voorbereiding op deze vergadering, dus positief voor de toekomst. Ook dank aan gedeputeerde Pels. Ik zie duidelijk een trendbreuk met voorgaande jaren waarbij altijd gezegd was bij de kaderbrief, dit moet bij de begroting geregeld worden en bij de begroting, dit had u bij de kaderbrief moeten regelen. Ik proef duidelijk hierin dat de kaderbrief een boodschappenlijstje is die richting de begroting kan, maar
 3275 dat de uiteindelijke discussie wordt gevoerd bij de begroting. Daar ben ik blij mee want daar hoort het ook plaats te vinden. Dan loop ik onze moties en amendementen langs. Amendement 13, er wordt aangegeven dat hij overbodig is. Ik zou willen zeggen, het is een aanmoediging voor uw huidige beleid en zo mag u hem ook opvatten. Daarom willen wij hem laten staan omdat hij niet strijdig is of een hele grote wijziging aanbrengt, maar juist de puntjes op de i zet. Bij
 3280 palingvisserij probeer ik contact te zoeken met 50plus PvdO om te zien wat wij daar precies mee doen. Ik hoorde de gedeputeerde heel goed dat zij de volksgezondheid mee gaat nemen. Dat was ook precies de reden waarom wij dit amendement in stemming hadden willen brengen. Daar kom ik nog op terug. Amendement 15, rekening houden met dierenwelzijn. Dat is een heel aardige toezegging en wij danken GS voor deze toezegging en wij zullen dit amendement aanhouden,
 3285 maar wij zullen er extra goed op blijven letten. Motie 65, de ecologische begroting. Dat is ook een leerpunt voor ons, want wij proberen met deze motie twee dingen te doen. Ik heb een toezegging van de gedeputeerde op het tweede deel die zei, wij gaan er drie onderdelen uitpakken en die gaan wij uitwerken. Wij zouden heel graag betrokken worden bij die uitwerking van die drie pilots zou je kunnen zeggen, daar kan veel moois uitkomen, juist als wij niet alleen
 3290 kijken naar CO2 maar ook naar de ecologie. Het eerste deel van deze motie was het meenemen in de volgende kaderbrief van trends en ontwikkelingen. Als provincie hebben wij die natuurlijk al, dus het is een kleine moeite om dat mee te nemen in de volgende kaderbrief. Ik wil graag horen van de gedeputeerde wat zij daarvan vindt. Onze laatste motie 66, intensiteitsniveau 3 van de natuurbescherming, die willen wij intrekken. Ik hoor duidelijk een toezegging dat er een light
 3295 onderzoek gestart gaat worden of intensiteit niveau 3 mogelijk is en wat daarvoor nodig is. Dat is fijn want wij hebben al een onderzoek gehad in 2017 en bij een update van dat onderzoek kunnen wij een heel eind komen. Ben heel blij met die toezegging. De SP had het nog over bossen, twee moties die wij inderdaad gaan steunen. Wij zullen niet alleen bossen maar ook de natuur daarin mee kunnen nemen en dat missen wij een beetje in die motie, maar wij zullen
 3300 daarover positief zijn.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Dank aan de heer Stigter voor de beantwoording van onze vragen. Wij hebben er toch maar mooi voor gezorgd dat u ook nog deelneemt aan deze vergadering. Graag gedaan. Dat Diemen in de ijskast wordt gezegd heeft geen gevolgen voor de
3305 visie op het huidige klimaatbeleid. Dat vinden wij jammer voor dit moment. Wel zijn wij blij te horen dat er een nieuwe visie in ontwikkeling is op biomassa en daar wachten wij met spanning op. Voorts zegt de heer Stigter dat hij geen ontwikkelingen ziet op het gebied van kernenergie. Die zien wij wel. Wij willen de heer Stigter wijzen op ontwikkelingen in Groot-Brittannië met betrekking tot de minikerncentrales die Rolls Royce daar ontwikkelt. De planning is dat zij die
3310 operationeel willen hebben draaien met een aantal stuks eind 2029. Het kan ook zijn dat deze ontwikkelingen hier plaats kunnen vinden omdat het juk van de EU is afgevallen. Dat horen wij dan graag. De aardgasvrije wijken, er is een duidelijk antwoord. Wij willen vragen of de heer Stigter in ieder geval zou willen toezien op de vrijwilligheid van de burger hierin. Wat ons betreft kan het echt nooit zo zijn dat eigenaren of huurders van woningen min of meer gedwongen
3315 worden om hieraan mee te doen. Graag daar nog even een bevestiging van.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Er zijn nog een paar vragen. Begrijpen wij het goed dat in de kaderbrief waarin wij met elkaar de kaders stellen voor de programmabegroting van 2021, slechts die zaken worden aangegeven die naast projecten uit het coalitieakkoord gaan worden
3320 uitgevoerd? Moeten wij als Staten ook juist deze projecten niet van de juiste financiële kaders voorzien? Is er dan een parallel project kaderbrief en het coalitieakkoord of waar zit die verwevenheid? Daar worstelen wij nog mee. Een ander punt is de 100 miljoen euro motie. Ik snap dat het goed onderbouwd moet zijn waar je het aan uitgeeft, maar het risico van het kalf, de put en het verdrinken vinden wij wel aanwezig. Verder dank voor het beantwoorden van praktisch al
3325 onze vragen. Wat de twee bosmoties betreft van onszelf, 67 en 68, deze brengen wij in stemming. Motie 69, 70 en 71 houden wij aan. Binnenvaart en rafelranden had ik al doorgegeven, maar gedeputeerde Pels had over de zonnepanelen ook een goed verhaal. Die kunnen wij ook aanhouden.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Timing is alles en blijkbaar zijn wij daar als PS niet zo goed in. De ideeën voor een herstellfonds hadden ingeleverd moeten worden voordat er zelfs maar sprake was van een fonds. Een voorstel om beleid te ontwikkelen voor recycling van zonnepanelen had uiterlijk vorige week maandagavond voor 22.00 uur ingebracht moeten worden bij het bespreken van een B-agendastuk. Met de meeste andere moties waren wij ook te vroeg of te laat in deze
3335 vergadering. Ik vind dit toch een wat rare reactie. Wij spreken vandaag en ook vorige week maandag over beleid in wording. Juist bij beleid in wording zou het GS sieren als zij suggesties en plannen van de Staten daarin mee willen nemen. Ik blijf uitzien naar de manier waarop de suggesties en de plannen van de Staten straks verwerkt worden in de begroting en het herstellfonds. Dan een reactie op de antwoorden van de gedeputeerde. Gedeputeerde Rommel
3340 dank voor de toelichting. Wij zijn blij te horen dat in de foerageergebieden die 5% risico gehanteerd blijft. Wij zouden graag zien dat de provincie een meer actieve rol kiest bij de ondersteuning van preventie, ook al is dat primair een taak van de ondernemer. Juist in de gebiedsgerichte aanpak kan het goed zijn dat wij als provincie zeggen dat wij ook proberen te

3345 ondersteunen in verband met het ontstaan van schade. Ik zie uit naar het bespreken van de
resultaten van het innovatieprogramma Veen na de zomer en wij hopen dat u de resultaten mee
kunt nemen bij het herstelfonds. Het gaat tenslotte ook over de bebouwde omgeving. Goed om
te horen van gedeputeerde Zaal dat er gesprekken zijn met de gemeenten over de financiële
zorgen en de brief naar de minister. Wij ondersteunen amendement 13 over het benoemen van
3350 groen herstel. Wij twijfelen nog over de bosmoties, vooral omdat wij denken dat als er nieuwe
bossen nodig zijn, het juist belangrijk is ervoor te zorgen dat wij ondernemers daarin kunnen
stimuleren. Wij vragen ons af of wij dat als provincie zelf kunnen initiëren. Dat zou betekenen dat
wij bijvoorbeeld een subsidieregeling gaan opstarten om bosbouw beter mogelijk te maken.
Graag horen wij nog een reactie van de SP als het mogelijk is.

3355 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik wil de heer Loggen bedanken voor zijn
antwoorden en hopen dat hij erin slaagt nog meer aandacht voor de steden in Noord-Holland te
krijgen. Wij hebben er alle vertrouwen in dat hem dat gaat lukken. Dan wilde ik vragen aan de
heer Stigter of hij kan bevestigen in hoeveel wijken die van het gas af gaan, er ook tegengas
gegeven wordt. 70% van de bewoners moet toestemming geven om van het gas af te gaan. Kan
3360 de heer Stigter mij bijpraten hoeveel er tegen zijn?

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Het college bedankt voor de beantwoording van de vragen. Ik
ben er zeer tevreden over, met name over de timing waarin wij het noodfonds en het
herstelfonds met elkaar zullen bespreken en de blauwdruk die daarvoor komt. Ook veel dank
3365 voor de toezeggingen of de toelichting op de impactanalyse die wij kunnen verwachten. De
gedeputeerde zei het zelf, een leerpad naar een klimaatbegroting, zo hoor ik dat in ieder geval,
met de jaarrekening 2019 als casus, lijkt mij heel interessant. Ik kijk daarnaar uit. Ik denk dat de
beantwoording is als het gaat over onder andere motie 65, ik zou de PvdD willen suggereren om
die aan te houden. De moties waar GL positief over was, zijn over het algemeen ook
3370 aangehouden met name door de SP. Het gaat over 66, 69, 70 en 71. Ik was het met gedeputeerde
Zaal eens dat de amendementen 13 en 15, dat het toch wel bijzonder is om in het hoofdstuk
trends en ontwikkelingen wat eigenlijk de inleiding is tot de kaderbrief, om daar de puntjes op de
i te willen zetten. Zij noemt dat overbodig en wij volgen haar daarin. Wat ons betreft is ook het
herstel zoals wij dat bespreken, het gaat over duurzaam herstel, dus wat ons betreft ook
3375 overbodig.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter. Ik had een vraag aan gedeputeerde Pels waar het gaat om de
motie Subsidieregeling gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid. Er is al een redelijke disbalans
voor de middelen die beschikbaar worden gesteld voor jongeren en hoe zich dat verhoudt ten
3380 opzichte van ouderen. Wij hebben dat niet in onze bijdrage gevraagd, maar omdat de
gedeputeerde in februari had aangegeven dat zij zou kijken of er wellicht toch meer gedaan zou
moeten worden voor ouderen, kan de gedeputeerde ons meegeven of zij zich daar al een oordeel
over heeft gevormd en of wij in de verhouding ouderen en jongeren al een verschuiving mogen
verwachten?

3385

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Wij willen even terugkomen op de beleidsindicatoren. Dank aan de gedeputeerde voor de reactie. Wij onderschrijven dat het niet allemaal zo eenvoudig is om dat in één keer allemaal goed te doen. Ik kan mij voorstellen dat u hiervoor tijd nodig heeft. Wij zijn er blij mee dat u zegt dat u voor 2021 al een eerste slag wilt gaan maken. Wat wij willen voorstellen is om daarbij ook te kijken naar de motie van de PvdD, ook de ecologische staat in de begroting en ook met die ogen kijken naar de beleidsindicatoren. U heeft daar al een aantal hele praktische dingen over geroepen waar u mee bezig bent. Misschien kunnen die ook aan elkaar gekoppeld worden in dat leerpad, dat wij kunnen leren hoe wij met onze beleidsindicatoren kunnen omgaan. Ecologie is daar een mooi voorbeeld van, maar er is meer dan ecologie wat wij belangrijk vinden. Daar kijken wij naar uit en ik draag graag bij, ook in de rekencommissie om te kijken hoe wij met ideeën daar kunnen helpen. Ik wil GS bedanken voor hun antwoord op de vragen en hun reacties op de moties, die zijn voor ons zeer herkenbaar. Wij verschillen daarover van mening maar in hoofdlijnen komt dat exact overeen. Wij volgen de lijn van GS in de reacties op de moties en amendementen.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter, ik kan heel kort zijn. Wij danken GS voor alle heldere antwoorden en ook de reactie op de moties. Ik wil er twee moties uitlichten, motie 64 vinden wij een heel belangrijk onderwerp waar ook in de commissie al aandacht voor is gevraagd. Wij wachten de bevindingen af van GS om daar bij de begroting op terug te komen. Motie 65 over de ecologische begroting, het is belangrijk om effecten als leefbaarheid en het effect op ecologie in dit soort zaken mee te nemen. Het is onderdeel van het coalitieakkoord en wij wachten deze voortgang af en blijven het kritisch volgen. Deze zullen wij dan ook niet steunen.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Er zijn een aantal vragen gesteld door het CDA over de taakstelling en hoe aan PS wordt medegedeeld en hoe zij worden geïnformeerd over als middelen vrij komen te vallen als zij niet meer nodig zijn voor bepaalde projecten. Dat gebeurt deels via de begrotingswijziging en dan kan het zijn dat middelen alsnog beschikbaar blijven binnen de reserve omdat er wel wordt gewerkt aan een nieuw plan. Binnenkort krijgt u de derde begrotingswijziging, daar zult u dat soort punten terugzien. Ik kan mij wel voorstellen dat u het gevoel heeft van waar is die ene plek waar wij in een keer zien wat er dan misschien is vrijgevallen aan reserves. U had het zelf over het proces rondom motie 110. Ik kan mij nog herinneren vanuit een andere positie dat toen ook zo te hebben ervaren. Ik dacht waar komt ineens dat geld vandaan. Volgens mij hebben wij daarvoor een oplossing met elkaar gevonden. Dat zijn die bestedingsplannen die wij presenteren bij de begroting 2021. Dan kunt u precies zien waar de middelen voor bedoeld zijn die nu in verschillende bestemmingsreserves zitten. De middelen die nu vrijvallen zoals ik eerder zei, hebben geen effect op onze plannen. Er zijn ook geen plannen voor afgezegd. Dat zijn echt projecten die geen doorgang meer hebben gevonden of die bij de eerdere ronde van motie 110 nog zijn blijven liggen met het idee dat er mogelijk nog planvorming zou kunnen zijn. Ik houd van een opgeruimd huishoudboekje, dus dat betekent dat zij er nu allemaal uit zijn gegaan, dat er geen middelen meer zitten die niet ook al een plan hebben, dat zult u zien bij de bestedingsplannen en dan kunnen wij het vanaf hier ook netjes houden met elkaar. In principe krijgt u straks bij de begroting elk jaar dat overzicht. U vroeg ook nog of wij het financiële kader kunnen verwerken van die twee moties. Zoals ik eerder zei, het

noodfonds wordt verwerkt dit jaar. Dat valt waarschijnlijk niet in de begroting 2021, maar nog in
3430 een begrotingswijziging voor 2020. Dat gaan wij in ieder geval nog in dit jaar aan u voorleggen.
De 100 miljoen motie, ik blijf bij mijn voorzichtigheid, ook omdat de Staten hebben opgeroepen
te kijken naar instrumenten binnen die motie die in bepaalde mate revolverend zijn. Op het
moment dat wij iets wegzetten in een subsidievorm kunt u zeggen, waarom boekt u niet in één
keer 100 miljoen bij een beleidsdoel af. Desnoods maakt u een beleidsdoel hiervoor en is het
3435 klaar, maar daar heeft u ons niet toe opgeroepen, u heeft ons opgeroepen ook te kijken naar
revolverende maatregelen en dan moeten wij een heel ander bedrag nemen en dan gaat het over
risico's die wij nemen en hoe onze weerstandscapaciteit eruit ziet. Dus over het financieel kader
moeten wij echt even doordenken en dat is ook afhankelijk van de instrumenten die wij
uiteindelijk samen kiezen. U kunt ervan uitgaan dat u bij die blauwdruk die wij met u gaan
3440 bespreken, alle tijd en ruimte krijgt omdat met ons te bespreken of wij daar het goede financiële
kader in uw ogen vast hebben gepakt en ook de inhoud juist is. Ik wil er toch voor pleiten om er
zorgvuldig mee om te gaan, want het is een gigantisch bedrag aan belastinggeld en dat dienen
wij zo netjes mogelijk te verwerken. Dat gesprek gaan wij zeker met u aan daarover. De PvdD
vroeg hoe worden wij betrokken bij de uitwerking, bij de eerste schets, het eerste concept van
3445 die impactanalyse. Die ga ik graag met u bespreken in de commissie, dat als wij het eerste
concept hebben van die drie programma's, wij met u het gesprek aangaan in de commissie en
kijken of u dit verwacht van die impactanalyse. U gaf ook aan dat u heel graag daarbij de ecologie
wilt betrekken. Wat wij nu weten is het ontzettend moeilijk om dat meetbaar te maken. Voor wij
het weten, kunnen wij in de tussentijd nog voorbeelden vinden van dat het toch niet zo
3450 ingewikkeld is, maar voor zover het mij nu bekend is, is het ontzettend moeilijk om ecologisch
bestaande parameters te vinden die voldoende onderbouwd zijn. Met de CO2 zijn wij daar al
enkele stapjes verder in. U vraagt ook om in het hoofdstuk trends en ontwikkelingen meer dan
alleen de economische en financiële ontwikkelingen op te nemen. Wij doen in dat hoofdstuk
braaf wat de financiële verordening van ons vraagt en dat is financiële en economische
3455 ontwikkelingen weergeven. Ik wil hier best even naar kijken maar in een breder kader dan alleen
ecologie, want dan zouden wij ook kunnen stellen dat wij dat in een hoofdstuk over het
programma natuur en ontwikkelingen kwijt kunnen, maar om even na te gaan en na te denken
over hoe kunnen wij daar in trends en ontwikkelingen iets meer zeggen dan alleen over
economisch en financiële ontwikkelingen, ook wetende dat wij zelf werken aan die
3460 impactanalyse. Ik zou zelf graag eerst scherp willen krijgen wat komt er in die impactanalyse, hoe
bouwen wij straks ons verhaal op in de nieuwe begroting en wat heeft een kaderbrief daarnaast
nog nodig. Daar zijn ook een aantal vragen over gesteld. De SP bijvoorbeeld vroeg hoe zit dat
precies met de verwerking van dat coalitieakkoord. Het coalitieakkoord is in eerste instantie al
verwerkt in de begroting van 2020. Daar vindt u ook een eerste aanzet terug en natuurlijk van
3465 wanneer komen wij bij u met iets, dat staat in de strategische agenda. Ik kan mij goed voorstellen
na een jaar van stevig op stoom komen en hoe ziet dat er de komende tijd uit, de eerste plannen
worden aangenomen en besproken, hoe landt dat dan. Ik denk echt dat de begroting 2021 u daar
meer inzicht in zal geven, dus ook met betrekking tot de coalitieplannen, waar staan die nu en
hoe gaan die verder. Ik kijk vooral erg uit naar uw mooie bijdragen bij de Algemene
3470 Beschouwingen begroting 2021. Ik wil een koppeling maken, daar vroeg D66 ook naar, tussen
die impactanalyse en de indicatoren. Terecht wijst u erop dat er een verband in zit, dat wij van de

impactanalyse dingen leren die wij ook weer zouden kunnen betrekken in de indicatoren die wij uiteindelijk opstellen. Laten wij ook dat gesprek aangaan. Ik zal zeker met die blik al kijken naar de eerste slag, die eerste slag was voor mij gericht op even opruimen, wat kan er nou echt uit qua indicatoren, maar ik zal er met die blik naar gaan kijken. Ik ga liever met u later het gesprek aan van hoe kunnen wij dat wat wij leren uit de impactanalyse, goed verwerken in de indicatoren die wij hebben, want het zou mooi zijn als uiteindelijk onze P&C-cyclus zo integraal mogelijk is, dat het over het jaar heen één verhaal vertelt en alle ontwikkelingen die binnen dat verhaal plaatsvinden. Dus ik ga graag met PS het gesprek aan over hoe wij dat het beste vorm kunnen geven. De VVD vroeg naar verkeersveiligheid en of de balans tussen de middelen voor jongeren en ouderen binnen dat budget nog anders is ingericht. Ik heb helaas deze mooie portefeuille niet meer, want die heb ik overgedragen aan collega Olthof, dus ik laat de beantwoording bij mijn collega.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Alleen door het CDA is nog een opmerking gemaakt over de ruimtelijke regels en de woningbouw. Dat wil ik teruggeven aan de heer Heijnen dat wij als college opereren tussen enerzijds het spanningsveld van wat er daadwerkelijk nodig is aan woningbouw en locaties, anderzijds wat wij met elkaar hebben afgesproken als Staten van hoe kijken wij naar die beschikbare ruimte in onze provincie. In dat spanningsveld moeten wij proberen die regels vorm te geven. Ik denk dat wij na een eerste lezing vanuit de zienswijze po de Omgevingsverordening zullen zien dat het daar op onderdelen wel schuurt, maar tegelijkertijd vind ik ook dat wij de uitdaging samen moeten aangaan om te zorgen dat er eerst gebouwd wordt op de plekken waar snel en effectief aan de slag kan worden gegaan. Dat zijn toch de plekken bij stationsgebieden waar de infrastructuur aanwezig is. Ik denk dat wij na de zomer samen het gesprek aangaan over wat er verder nodig is. En dan wijs ik toch op het spanningsveld enerzijds op basis van democratische afspraken, met elkaar zeggen wij, dit is het kader waarbinnen je moet opereren en anderzijds versus wat uiteindelijk nodig is. Dat spanningsveld gaan wij de komende maanden met elkaar uitvoerig bespreken.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. U hebt mij naar binnengehaald, maar er zijn geen vragen meer voor mij. Ik heb wel de PvdD gehoord over de amendementen en ik vind het fijn dat amendement 15 over dierenwelzijn wordt aangehouden voor zover dat kan. Ik ga er ook vanuit dat de PvdD mij op dit dossier ontzettend scherp gaat houden de komende tijd. Wat mij betreft geldt dat nog steeds ook voor amendement 13, dat doen wij al en om een amendement in te dienen om de puntjes op de i te zetten voor iets dat wij toch al doen, ik vind het wat overdreven.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, twee punten. Binnen het budget Verkeersveiligheid is er een apart budget voor ouderen om met het gedrag aan de slag te gaan en met communicatie. Wij hebben er dit jaar niet veel mee gedaan in verband met corona, maar er is wel budget, overigens niet zo'n groot budget als voor gedragsbeïnvloeding van jongeren. Naar de heer Heijnen, er staat nu een bedrag in de begroting en het onderwerp wordt in de kadernota genoemd en volgens mij is het ook aan de Staten om te bepalen of het bedrag voldoende is. Bij de begroting bent u in de positie om te kijken met welk bedrag dat verhoogd moet worden en waar de dekking vandaan

3515 gehaald gaat worden. Een open vraag aan mij van, er moet wat meer bij is een hele ingewikkelde, want volgens mij ligt die bevoegdheid bij de begroting en bij PS.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Een reactie op de heer Zoon, voor alle duidelijkheid wat ik heb aangegeven is, laten wij eerst beginnen met het inzichtelijk maken van wat niveau 2 betekent, zeker omdat wij ook denken dat niveau 2 voldoende is voor een goede invulling van
3520 onze taken. Laten wij later kijken als dat nodig is met een light doorkijkje naar niveau 3. Dus als dat voor u akkoord is om de motie in te trekken, dan graag. De heer Klein vraagt om een actieve rol bij de ondersteuning van het ganzenbeleid. Dat staat ook beschreven in onze PS-brief. Primair de verantwoordelijkheid bij de grondgebruiker, maar Noord-Holland is een van de provincies die in overleg is met de FBE. In andere provincies gebeurt dat niet of nauwelijks, die laten dat
3525 helemaal losstaan van wat er in de provincie gebeurt. Dus Noord-Holland is wel degelijk in overleg. Ik heb veel overleg gevoerd, ook om te kijken voor een evaluatie van waar mogelijke knelpunten zitten. Wij helpen inderdaad wel, bijvoorbeeld door onderzoek te doen. Wij kijken met BIJ12 naar wat voor effectieve preventieve mogelijkheden er zijn en wij hebben ook zoals u in de brief kunt lezen, een groot pijnpunt en dat is de afschot van ganzen. Daarin heb ik ook
3530 gezegd, als FBE met een plan komt, dan kijkt de provincie graag mee.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. De heer Deen, dank dat hij mij nog in de uitzending heeft gehaald, al blijft het jammer dat het over biomassa en kernenergie gaat, terwijl ik zoveel andere
3535 mooie dingen in mijn pakket heb. Ik doelde erop dat in Nederland geen initiatieven bekend zijn voor kernenergie. Van Engeland ben ik op de hoogte van plannen, in 2029 zouden de kerncentrales opengaan na een planvoorbereiding van ruim 25 jaar. Dat zegt iets over de kansrijkheid om er op korte termijn iets mee te doen in Nederland. Ik kan de heer Deen gerust stellen dat de aardgasvrije wijken en de aanwijzing daarvan gebeurt op basis van vrijwilligheid, dus de mensen worden er niet toe gedwongen. In de huurwet is dat zelfs opgenomen, ook in
3540 antwoord op mevrouw van Soest, dat minimaal 70% van de inwoners moet instemmen met de plannen. Dat is een hard gegeven en daarmee is het creëren van draagvlak voor aardgasvrije wijken, dat is heel belangrijk bij die aardgasvrije wijken. Wij zien dat coöperaties daar heel actief mee bezig zijn, juist ook om die hele verduurzaming van die omgeving te koppelen aan de woonlasten, maar ook aan comfortvergroting wat een vereiste is. Ik heb geen signalen dat dat in
3545 de praktijk hele grote belemmeringen oplevert, integendeel. In een wijk als Purmerend heeft 95% van de mensen die daar wonen, ingestemd met deze plannen. Ik denk dat het een hele mooie opdracht is ook voor andere gemeenten met vergelijkbare wijken om daarnaar te streven.

De **VOORZITTER**: Ik geef nu de gelegenheid aan partijen om nog iets te zeggen over het wel of
3550 niet intrekken van amendementen en moties voordat wij overgaan tot het peilen van de stemmen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik denk dat gedeputeerde Rommel en ik redelijk op één lijn zitten, dus motie 66 is inderdaad ingetrokken. Amendement 14 trekken wij ook in. Wij zullen haar zeker
3555 scherp houden bij de uitvoering daarvan. Motie 65, wij zijn blij met het antwoord van de gedeputeerde hierop, dus ook deze zullen wij intrekken. Wij denken graag met haar mee over de verdere invoering hiervan.

De **VOORZITTER**: Nog andere partijen? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan een korte schorsing? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen. De griffie heeft
3560 in iBabs een lijstje geplaatst met de moties en amendementen en de voordracht. Wij gaan straks per fractie stemmen. Als iemand een hoofdelijke stemming wenst bij een van de stemmingen, dan verzoek ik dat nu aan te geven. Ik zie geen handjes in het systeem, dan verzoek ik alle fractievoorzitters om op het groene handje te klikken, zodat de griffier u vast kan klaarzetten in het systeem.

3565

Mevrouw **KOCKEN** (GL): A12: tegen, A13: met de uitleg van de gedeputeerde dat die overbodig is, zullen wij die niet steunen, M64: omdat er geen dekking bij zit, steunen wij die ook niet, M67: ook daar hebben wij genoeg genomen met de uitleg van de gedeputeerde, dus die steunen wij ook niet, M68: zelfde redenering als de andere bomenmotie, die steunen wij ook niet, voordracht
3570 23: vermoedelijk zullen wij daarvoor stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): A12: tegen, A13: tegen, M64: tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

3575 Mevrouw **STRENS** (D66): A12: tegen, A13: tegen, M64: tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De heer **DESSING** (FvD): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: tegen, want dat zijn niet onze kaders.

3580

De heer **HEIJNEN** (CDA): A12: tegen, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: voor.
3585

De heer **VOSKUIL** (PvdA): A12: tegen, A13: wij nemen genoeg met de uitleg van de gedeputeerde, tegen, M64: heel sympathiek en wij hopen dat die terugkomt bij de begroting maar dan met dekkingsvoorstel, dus tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.
3590

De heer **DEEN** (PVV): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: tegen.

De heer **SMALING** (SP): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: tegen.
3595

De heer **KLEIN** (CU): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: met de extra uitleg van de SP dat het hier gaat om een onderzoek en dat de vorm nog open is, voor, M68: tegen, omdat wij denken

3600 dat dit als provincie zelf niet te organiseren is, voordracht 23: ook al zijn het niet onze kaders, wij zijn voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): A12: voor, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: tegen.

3605 De **VOORZITTER**: De heer Everduim (DENK) is niet meer in de vergadering aanwezig.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

3610 De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alle amendementen, moties en de voordracht in stemming gebracht. Er wordt nu even geteld, net als bij het songfestival. Het is bijna klaar nu. Ik stel voor dat wij nog twee agendapunten afmaken en dan hebben wij als laatste agendapunt het peilen van de stemmen over de moties Vreemd aan de orde van de dag. Wij hebben afgesproken om tot 18.00 uur door te gaan en ik stel voor om dan een korte dinerpauze te nemen en dan gaan wij
3615 om 19.00 uur verder, dan kunnen wij de agenda vanavond afronden zoals voorbesproken in het presidium. De lijsten komen er nu aan. A12 is verworpen met 41 stemmen tegen en 13 stemmen voor (FvD, PVV, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), A13 is verworpen met 46 stemmen tegen en 8 stemmen voor (PvdD, SP, CU en 50plus/PvdO), M64 is verworpen met 30 stemmen tegen en 24 stemmen voor verworpen (FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, CU, 50plus/PvdO en fractie Baljeu), M67 is
3620 verworpen met 46 stemmen tegen en 8 stemmen voor (PvdD, SP, CU, 50plus/PvdO), M68 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 voor (PvdD, SP, 50plus/PvdO). Voordracht 23 is aangenomen met 39 stemmen voor en 15 stemmen tegen (FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO). Dit is een peiling van de stemming, de officiële besluiten worden schriftelijk genomen en na deze vergadering zullen de Statenleden thuis een stembrief ontvangen en die stembrief zullen zij
3625 invullen. De peiling geeft in ieder geval aan dat de Kadernota 2020-2021 is aangenomen.

11. Vragenuur

3630 De **VOORZITTER**: Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

12. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er is geen actualiteit ingediend. Ik schors de vergadering tot 19.00 uur.

3635 13. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER** (2^e vicevoorzitter mevrouw De Vries): De vergadering is heropend. Wij gaan over tot stemming over de moties Vreemd aan de orde van de dag. Ik vervang kort de heer Van Dijk, zodat hij de eerste motie kan beantwoorden want die betreft zijn portefeuille. Zo heeft hij de
3640 gelegenheid om zijn inhoudelijke reactie te geven op de motie. Ik doe dit voor het eerst, maar

zoals een bekende Zweedse jongedame ooit zei: "Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan". We zullen het zien. Eerst de motie van GL over Educatie koloniaal verleden.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Voorzitter. Een reactie van het college op de motie Vreemd over het Ket
3645 Koti gebeuren. Een korte inleiding. Enige tijd geleden heeft onze premier het ook al gezegd, wij
leven in een mooi land maar ook in een land waar racisme voorkomt en dat zal niemand ontgaan
zijn, dat is de afgelopen tijd pregnant op de agenda gekomen en ook hier heeft de dood van
George Floyd in Amerika veel losgemaakt. Wij zijn in Nederland in gesprek gegaan met elkaar en
dat is beter dan de boel te bekladden of beelden te vernielen. Het is goed om met elkaar in
3650 gesprek te gaan over de plussen maar zeker ook over de minnen in onze geschiedenis, daar
moeten we niet voor weglopen. Het is ook goed om te spreken dat er soms gebeurtenissen zijn
die herinneringen oproepen of die refereren aan delen van onze geschiedenis waar wij misschien
minder trots op zijn en het is goed om dat met elkaar te bespreken. Daarom is dit een meer dan
sympathieke motie, maar dat staat los van de geschiedenis van ons Paviljoen, het Rijksmuseum
3655 of Tropenmuseum. Het gaat niet om stenen, het gaat om iets dat dieper ligt en het is beter om
dat te benoemen en te bediscussiëren dan wat sommigen willen, namelijk het wissen van delen
van onze geschiedenis. Dat staat niet in deze motie, maar daar maak ik mij soms wel wat zorgen
over. Ik vind het belangrijk dat wij de geschiedenis erkennen en daarover met elkaar praten. Dit
is een huis van democratie en daar kun je dat doen. Daarom is het goed dat wij jaarlijks op 1 juli
3660 stilstaan bij Ket
Koti en het is goed om diverse organisaties te vragen om dialoogtafels te
organiseren over racisme en de invloed daarvan op het leven van Noord-Hollanders te gaan
bespreken. Ik vind het ook goed om te vertellen dat wij als GS allemaal aanwezig zouden zijn bij
de herdenking op 1 juli, die herdenking gaat nu niet door vanwege coronamaatregelen, maar
volgend jaar zullen wij daar zeker aanwezig zijn. Het is goed om te zeggen dat de link met Ket
3665 Koti al is gelegd en wij kunnen zeker dat contact benutten om verder te gaan verkennen hoe wij
dialoogtafels op zouden kunnen zetten. Ik begrijp dat de stichting op dit moment al dialoogtafels
organiseert, bijvoorbeeld met musea, kerken, bibliotheken, culturele centra en zelfs in
huiskamers. De tentoonstelling zoals in de motie aangegeven, wij hebben daar beneden de
gelegenheid voor zoals wij dat met het vrouwenrecht hebben gedaan. Dat zouden wij prima met
3670 deze organisatie kunnen afstemmen. Ik vind het heel goed, maar lees deze motie wel zodanig dat
niet het Paviljoen centraal staat maar met name onze koloniale geschiedenis en dat wij proberen
door middel van dialoog daar met elkaar bij stil te staan. Ik vind het een sympathieke motie en
die omarm ik.

3675 De **VOORZITTER**: Wij gaan vijf minuten schorsen tot 19.10 uur voor wisseling van het
voorzitterschap. Het was mij een genoegen. Ik log weer in op mijn plek bij de griffie en de heer
Van Dijk neemt deze stoel over.

De **VOORZITTER** (Van Dijk): Ik heropen de vergadering. Bedankt mevrouw De Vries voor haar
3680 geweldige optreden als vicevoorzitter. Wij gaan verder met de motie Vreemd over de
gemeentelijke fusie gedragen door bevolking.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Naar het draagvlak van de fusie Dijk en Waard is al veel onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat er veel draagvlak is voor die ongedeelde fusie. Dat blijkt
3685 onder andere uit de grote meerderheid van beide gemeenteraden, het draagvlak uit de regio en de zienswijzen die daarvoor ingediend zijn en ook uit het draagvlak van twee weken geleden in EFB dat ik bij u bespeurde. Daarom ontraad ik de motie. Er is natuurlijk wel rekening gehouden met de kritische kanttekeningen van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk, zowel door de gemeenteraden, het kernenbeleid, het Thorbecke experiment en ook in onze zienswijze hebben
3690 wij uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor de positie van de minderheid. Dus ik herken niet dat PS een onvolprezen positieve zienswijze hebben afgegeven, wij hebben in de zienswijze wel degelijk aandacht voor die positie en wij gaan ervan uit dat ook de gemeenten dat in de toekomst zullen hebben. Kortom, ontraden.

3695 De **VOORZITTER**: Dan M50 van de PvdD, dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden.

Gedeputeerde **ZAAL**: Bij dierenopvangcentra is het altijd lastig vast te stellen wiens verantwoordelijkheid het nu is, vooral financieel. Mevrouw Kostić zei al, het is eigenlijk de verantwoordelijkheid van iedere inwoner en bij welke overheidslaag het nu hoort, is het
3700 ministerie aan het uitzoeken. Noord-Holland heeft zich de belangen van dierenopvangcentra wel aangetrokken als een van de twee provincies, door daar in het coalitieakkoord een bedrag voor vrij te maken. Volgende week spreken wij in GS over de besteding van de 200.000 euro, dus daar gaan wij voortvarend mee aan de slag. Wellicht kunnen we de dierenopvangcentrales daarmee al helpen. U vraagt nu coronahulp voor dierenopvangcentra. Ik kan de tweetrapsraket in de motie
3705 wel volgen, dus eerst kijken of wordt voldaan aan de vereisten die zijn neergelegd in de motie voor het noodfonds en vervolgens indien dat niet blijkt, onderzoek te doen of wij op een andere manier de dierenopvangcentra organisatorisch of financieel kunnen helpen. Daarbij wil ik wel aangeven dat er voor cultuurstellingen, sportverenigingen en buurthuizen in de coronamotie nadere eisen zijn gesteld en ik vind wel dat we gelijk moeten optrekken bij alle organisaties, dus
3710 ook daarvoor geldt dat wij zullen kijken of zij in acute nood zitten of dat er een regionaal belang is en of het op een andere manier opgelost kan worden. Ik wil in ieder geval wel kijken wat wij kunnen doen voor deze opvangcentra, want ook GS vinden deze belangrijk dat deze blijven voortbestaan, want anders bekommert zich niemand om deze dieren. Als ik hem zo mag uitleggen dan wil ik deze motie omarmen.

3715

De **VOORZITTER**: M51 van de SP over Twiske.

Gedeputeerde **ZAAL**: Deze motie ga ik ontraden. Of het festival en de camping voldoen aan de N2000-regels zal moeten blijken. Als het gaat over wat er gebeurt met het geld dat vrijvalt, dan is
3720 deze motie overbodig, want bij de recreatieschappen geldt hetzelfde boekhoudkundige principe dat wij ook kennen op het moment dat er middelen vrijvallen, dan gaan die naar de algemene reserve. In het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van Spaarnwoude is al vastgesteld dat in principe de schade door corona in beginsel eerst uit de reserves wordt voldaan. Wij volgen de motie maar ik wil er niet op vooruitlopen, laten wij eerst maar eens kijken of het bedrag
3725 inderdaad vrijvalt. Vervolgens wordt de systematiek van de motie gevolgd.

De **VOORZITTER**: M52, Tata innovatie en werkgelegenheid.

3730 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, M52, afgelopen donderdag een goede discussie in de commissie gehad waar iedereen zijn punten heeft kunnen maken en van die punten gaan wij
kijken in welke mate zij verwerkt gaan worden in het definitieve programma Tata Steel. Er zat een
aantal goede punten bij. De motie is een versterking van spoor 3 die in het programma Tata Steel
verwerkt is. In spoor 2 gaat het om het benadrukken van de VTH-taken en een strakkere
handhaving, maar wij realiseren ons ook dat een duurzaam toekomstbestendig Tata Steel niet
3735 zonder innovatie kan, dus daar zullen wij ook op in moeten zetten. Wij geloven er ook in,
overigens ook met anderen, dat het uiteindelijk goed is voor het economische belang van Tata
Steel. Dat is waar deze motie toe oproept, om naast de wettelijke handhavingstaken vooral te
richten op innovatie en duurzaamheid om ervoor te zorgen dat de omgeving gezonder wordt en
veilig is, maar dat dat ook belangrijk is voor de economische ontwikkeling van Tata. Deze motie
3740 adviseer ik positief. M53, als BRS hebben wij een kritische zienswijze afgegeven op de
Luchtvaartnota en alle fracties in de Staten hebben die onderschreven, ook vanuit het ministerie
die in actie is gekomen om een afspraak te maken om er verder over te praten. Deze motie voegt
niet veel toe, sterker nog, het is een afzwakking van de BRS-zienswijze. Alle genoemde punten
komen allemaal terug in de zienswijze, sterker nog, ze komen daar nog wat explicieter in terug.
3745 Voor krimp of groei hebben wij hele duidelijke randvoorwaarden beschreven, dat hieraan moet
worden voldaan. Wij geven ook aan dat op een aantal plekken een afname van de hinder is
toegezegd, dat daaraan voldaan moet worden, en dat elke ontwikkeling van de luchthaven niet
tot meer hinder mag leiden. Wij richten ons in de BRS vooral op de hinderkant en dat daar
reductie moet plaatsvinden. Ik ontraad de motie daarom. Dan de motie over de buurtbussen. Wij
3750 hebben hier ook in de commissie over gesproken, met de coronacrisis is het OV een tijd minder
geweest, maar het lijkt zich weer op te starten na de coronacrisis, wij hopen dat het goed gaat
gebeuren, maar voor de buurtbussen ligt dat anders, omdat de bussen niet de voorziening
hebben om op juiste afstand in de bus te zitten en bestuurd worden door chauffeurs die tot de
risicogroep behoren. Daarom rijden de buurtbussen nog niet. Wij zijn hierover in overleg en daar
3755 geeft de motie een extra impuls aan om als we nog niet kunnen starten, ook naar alternatieven te
kijken. Voor die gebieden waar de buurtbus rijdt en men daarvan afhankelijk is en er geen ander
OV is, wij dat ook verplicht zijn naar de omgeving. Deze motie pak ik graag op, dus een positief
advies.

3760 De **VOORZITTER**: M55, onderzoek tegengaan nieuwe biomassacentrale.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. De heer Van den Berg stipt een terecht punt aan, hij heeft het
coalitieakkoord goed gelezen, en dat is glashelder, het provinciebestuur zit niet te wachten op
nieuwe grootschalige biomassacentrales. De vraag is hoe effectueert het bestuur deze zin en dat
3765 is een terecht punt. Er loopt op dit moment een onderzoek naar de manieren waarop de provincie
hier invloed uit kan oefenen, vooral welke juridische mogelijkheden hebben wij nu en straks met
de Omgevingswet. Dat is een lopend onderzoek en daarom verklaar ik de motie voor nu
overbodig. Dan M56 en M57, die geven een invulling aan hoe wij hier als provinciebestuur op

3770 zouden moeten acteren. Ik heb vanmiddag al aangegeven dat wij hier al eerder over gesproken hebben in PS en toen heb ik aangekondigd dat er op dit moment een SER-advies loopt over het gebruik van biomassa in brede zin en dat ook het duurzaamheidskader van het kabinet wordt opgesteld en dat het ons handig lijkt om hierop te wachten, zodat we in reactie op het duurzaamheidskader en het SER-advies vanuit de provincie een reactie kunnen gaan geven. Alle elementen van de motie nemen wij mee in de visie, in dat kader verzoek ik de moties aan te 3775 houden tot de bespreking.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van FvD voor een ordevoorstel.

3780 De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Zou ik de moties even kort toelichten?

De **VOORZITTER**: Nee, de moties zijn aan het begin toegelicht. Dat kan nu niet meer.

3785 De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik verzoek over moties 56 en 57 een hoofdelijke stemming gezien de impact van de moties. Ik zou graag een toelichting geven op dit verzoek.

De **VOORZITTER**: Dat kunt u straks doen bij de stemverklaring. Dan Motie 58. Onderzoek zonnepanelen.

3790 Gedeputeerde **STIGTER**: Deze motie wil ik ontraden, er loopt al een groot aantal onderzoeken naar de ecologische effecten van zonnepanelen op water, zo doet het Nationaal consortium zon op water van 35 kennisinstellingen en overheden er uitgebreid onderzoek naar op verschillende plekken. Daar maken wij ook onderdeel vanuit. De uitkomsten zijn al bekend en die hebben geresulteerd in een handreiking Vergunningverlening die wordt toegepast onder andere door Noord-Holland. Dus wij zijn ermee bezig en tegelijkertijd blijven wij het volgen en monitoren 3795 zodat wij de handreiking naar de toekomst kunnen actualiseren. Als je er goed rekening mee houdt, dan kunnen de ecologische effecten zelfs positief uitpakken.

3800 De **VOORZITTER**: M59, wolvenaanpak. Gedeputeerde Rommel is niet aanwezig en wordt vervangen door gedeputeerde Loggen.

3805 Gedeputeerde **LOGGEN**: De motie valt in twee delen uiteen. Het eerste aandachtsstreepje van de motie doen wij in feite al, want wij zijn al in overleg met IPO en het Rijk over hoe om te gaan met de wolf als die zijn intrede doet in de provincie en welke maatregelen je dan zou kunnen nemen. Dit moet je meer zien als hoe ga je om met schade die daaruit voortkomt. Het tweede streepje is moeilijker te realiseren, maar ik zeg toe namens college Rommel dat op het moment dat het zich 3810 voordoet, wij goed oog moeten hebben voor mogelijke schadegevallen en hoe wij als provincie alles zullen doen en zullen overleggen met de betreffende belangenorganisaties. Daarom wil ik de motie ontraden.

3810 De **VOORZITTER**: M60 stikstof.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik wil deze gelijktijdig behandelen met de andere motie ingediend door GL, PvdA en D66 met een gelijk stemadvies. Volgens collega Rommel zitten er waardevolle elementen in beide moties, 60 en 61, maar de gesprekken met het Rijk tenderen naar de
3815 eindfase. Het is denk ik verstandig om collega Rommel de ruimte te geven om de gesprekken op goede wijze af te ronden. Ik heb begrepen dat er snel een beleidsstuk naar PS komt, dat inhoudelijk in de commissie besproken kan worden. Ik ben ervan overtuigd dat u belangrijke elementen van de moties zult terugzien in het beleid. Ik zou daarom de indieners van beide moties willen verzoeken beide moties aan te houden en collega Rommel de tijd te geven om de
3820 gesprekken en onderhandelingen met het Rijk ordentelijk te kunnen afronden.

De **VOORZITTER**: M62, steun aan gemeenten.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Ik zei er net al iets over bij de kaderbrief. Bij het eerste
3825 gedachtestreepje in het dictum, jammer dat de toezegging die ik heb gedaan aan de heer Klein in de commissie voor u niet voldoende was, want ik ben er wel voortvarend mee aan de slag gegaan, zoals blijkt uit de brief die vanmiddag is gestuurd en aan het gesprek dat gedeputeerde Pels en ik gaan hebben. Het tweede gedachtestreepje moet ik u echt ontraden omdat ik dit graag eerst met de gemeenten wil bespreken voordat wij nadere maatregelen nemen omdat ik wel wil
3830 weten of zij daar inderdaad mee geholpen zijn.

De **VOORZITTER**: Ik zie dat er nog vragen zijn gesteld in de chat, maar als u kiest voor een motie Vreemd aan de orde van de dag, dan hebt u de mogelijkheid om straks in een stemverklaring nog iets te verduidelijken, maar er is nu geen mogelijkheid meer om verder op de moties in te gaan.
3835 Dat is het risico van het instrument en wij hebben best veel moties Vreemd en het is niet de bedoeling dat er een debat of discussie plaatsvindt anders dan de inleiding door de indieners en de toelichting door het college. Wij zijn nu toegekomen aan het peilen van de stemmen en dat gaan wij gebundeld doen. Per fractievoorzitter wordt gevraagd hoe de fracties stemmen. Met het doorgeven van uw stem kunt u een stemverklaring uitspreken. Op verzoek van de VVD wordt de
3840 vergadering geschorst tot 19.50 uur. Ik heropen de vergadering, het is nu al 19.50 uur geweest. Wij gaan nu de stemmen peilen en die gaan wij weer bundelen. U krijgt een bundeling van alle moties Vreemd voorgelegd en over twee moties wordt hoofdelijk gestemd zo is aangekondigd. Er zijn op dit moment nog 53 Statenleden aanwezig. Ik ga eerst de stemming peilen en de twee moties waarover FvD hoofdelijke stemming heeft gevraagd, komen aan het einde aan de orde en
3845 worden dan in stemming gebracht. Dat zijn dus definitieve stemmingen, want wij gaan dan stemmen zoals het in de speedwet voor digitaal stemmen is vermeld. Bij de peiling kan een stemverklaring worden afgegeven door de fractievoorzitters. Zijn er nog andere fracties die hoofdelijke stemming wensen over een motie? Motie 62 is door de SP ingetrokken, dank u wel voor het doorgeven. Ik zie geen handjes, dus M56 en M57 worden hoofdelijk in stemming
3850 gebracht nadat de peiling is afgerond. De griffier heeft gevraagd iets langzamer te spreken, zodat de stemming iets gemakkelijker kan worden bijgehouden. We zijn nu met 54 Statenleden, want de heer Baljeu is weer ingelogd.

3855 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik heb in de chat aangegeven dat M61 – de stikstofmotie – aangehouden mag worden. Daar zeg ik bij dat ik de uitleg van gedeputeerde Loggen niet zo heel overtuigend vond om eerlijk te zijn. Ik trek de motie zeker niet in, maar houd hem aan en ik wil heel graag zien dat langs de lijn van de motie in het volgende kwartaal gehandeld wordt, dus wij zullen er kritisch naar kijken maar hij hoeft niet in stemming te worden gebracht.

3860 De **VOORZITTER**: Dank u wel.

3865 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Nu ga ik iets doen wat eigenlijk niet aan mij is, maar mevrouw Koning vroeg het woord en ik vermoed dat dat over de andere stikstofmotie gaat, want ik heb daar net even contact over gehad. Dus voordat u mij laat stemmen over een motie die er straks opeens niet meer is, is het misschien handig dat u haar het woord even geeft.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt mij een goed idee.

3870 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter, ik wil inderdaad M60 aanhouden en boven de markt laten hangen. GS hebben gezegd dat zij de elementen uit de motie mee zullen nemen, dat mevrouw Rommel die mee zal nemen in haar overleg. Wij vertrouwen erop dat zij dat echt zal doen. Daarom zullen wij hem nu niet in stemming brengen.

3875 De **VOORZITTER**: Sorry, mevrouw Kocken dat het allemaal wat rommelig is, maar de lijstjes vliegen hier voorbij, maar u weet als voorzitter hoe dat werkt. Zijn er nog andere indieners die misschien hebben besloten om moties in te trekken? Kunt u dat in de chat aangeven? Ik zie geen andere Statenleden een motie intrekken, dus wij gaan over de overige moties behoudens 56 en 57 de stemming peilen.

3880 Mevrouw **KOCKEN** (GL): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: die is in lijn met het coalitieakkoord, dus in mijn ogen overbodig dus daar stemmen wij tegen, M58: tegen, M59: tegen.

3885 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): M48: stemverklaring: Hier wil ik een zorgvuldige stemverklaring bij geven, want het is een heel belangrijk onderwerp en daar heb ik wat tijd voor nodig, dus als u mij dat gunt, dan hoop ik dat ik het verhaaltje kan houden. Wij zijn wel wat in verwarring over waar wij het hier over hebben. Enerzijds zegt het college dat zij met het grootste deel van de motie kan leven, maar anderzijds niet met alles. In de chat lees ik dat de indieners van de motie vinden dat die geïnterpreteerd moet worden zoals geschreven, dus wij zijn in verwarring over het
3890 hoe en waarom van deze motie en dat komt uiteraard omdat dit een motie Vreemd is waarbij wij niet deze verklaringen kunnen krijgen, dus dat is onfortuinlijk. Met die context kijken wij er als volgt naar. Bij het liberalisme van de VVD wordt helemaal niemand uitgesloten, iedereen is gelijkwaardig en iedereen heeft dezelfde rechten en plichten en iedereen heeft dezelfde kansen en mogelijkheden. Daar past discriminatie op basis van geslacht, seksualiteit, afkomst, religieuze
3895 overtuiging of huidskleur absoluut niet bij. Wij wijzen discriminatie, homofobie, xenofobie, racisme krachtig, resoluut en onvoorwaardelijk af. Dat is altijd ons uitgangspunt, maar nu wordt

er landelijk een verhitte discussie gevoerd over racisme. Dat onderwerp is de discussie waard en die discussie blijkt ook nodig, dat hebt u zelf net ook aangegeven voorzitter, maar deze discussie is geëscaleerd. Er wordt geweld gebruikt en er wordt tot geweld opgeroepen. Er is geen sprake
 3900 meer van respect voor elkaar en elkaars standpunten. De standpunten verhardten, er is verregaande polarisatie, dit leidt tot onrust en wat ons betreft dient de provincie zich niet in deze discussie te mengen, al helemaal niet door een bijdrage te leveren aan de escalatie en polarisatie, maar dat is juist wat deze motie wel doet. Het is een steen in een toch al erg roerige vijver. In de
 3905 motie wordt een nauw verband gelegd tussen het gedrag van een kleine groepje van onze voorouders, het provinciehuis en het hedendaagse racisme. Dat verband is niet wetenschappelijk bewezen en het is verder ook irrelevant, want het gaat in deze discussie niet om het verre verleden over het provinciehuis, het gaat ook niet om het creëren van onterechte schuldgevoelens en een wij tegen jullie-sfeer op basis van het Nederlandse beleid van eeuwen geleden of op basis van gebouwen. Dat is niet de goede benadering. Daarbij gaat de motie alleen
 3910 over de Trans-Atlantische slavernij. Over Afrikaanse of Arabische slavernij die mogelijk meer slachtoffers kende, wordt niet over gesproken. Ook hedendaagse slavernij bijvoorbeeld in het Midden-Oosten komt niet aan bod. Dit is een zeer selectieve en eenzijdige motie die niet leidt tot verbinding, maar die leidt juist tot verdere verdeling en escalatie. Dat is iets wat wij absoluut niet willen, wij willen geen Hoornse toestanden en zeker niet bij de provincies. Wij willen juist een
 3915 constructieve verbindende landelijke discussie met open vizier waar er naar elkaar geluisterd wordt en geen polarisatie, wij willen onterechte schuldgevoelens en oneigenlijke blaming voorkomen. Laten wij samen zoeken naar oplossingen, dat is onze oproep aan eenieder die zich in deze discussie mengt. Deze motie is voor ons niet de juiste manier om dat te doen, dus wij stemmen tegen deze motie. M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54:
 3920 voor, M55: stemverklaring: Het verbaast ons dat FvD hier een aantal moties indient die helemaal in overeenstemming zijn met het coalitieakkoord waarin wij zeggen dat wij onze invloed zullen aanwenden om bestaande en nieuwe biomassacentrales zoveel mogelijk tegen te gaan en dat is de strekking van deze moties. Wat ons betreft zijn deze moties overbodig, dus tegen, M58: tegen, M59: tegen.

3925

Mevrouw **STRENS** (D66): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: stemverklaring. Wij stemmen tegen de motie van de PvdD omdat deze ook naar onze mening afbreuk doet aan de duidelijke, kritische en breed gedragen zienswijze van de BRS op de Luchtvaartnota en aanvullingsregeling Geluid en wij ervan uitgaan dat het college de knelpunten
 3930 blijft benoemen, in gesprek blijft en druk blijft uitoefenen om echte verandering voor elkaar te krijgen in het luchtvaartdossier, M54: voor, M55: tegen, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **DESSING** (FvD): M48: tegen, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

3935

De heer **VOSKUIL** (PvdA): M48: stemverklaring: ieder initiatief dat discussie op gang brengt en de bewustwording van het vreselijke racisme vergroot, kan rekenen op onze steun. Deze motie laat niets aan duidelijkheid te wensen over, dus stemmen wij voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor ons zal de beoordeling altijd langs de lat van leefbaarheid en welzijn van de

3940 omwonenden zijn, daarom stemmen wij voor, omdat dat daarin mee wordt genomen, M53: tegen, M54: stemverklaring: wij gaan ervan uit dat wij juist zoveel mogelijk mensen in het OV krijgen, dus ook de buurtbus weer zo snel mogelijk laten rijden, dus wij stemmen voor, M55: die is in lijn met het coalitieakkoord, dus overbodig dus tegen, M58: tegen, M59: tegen.

3945 De heer **HEIJNEN** (CDA): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: stemverklaring: ondanks dat wij erg voor het laatste streepje zijn dat in de buurt van Schiphol de uitstoot veel meer gemeten wordt, zijn wij toch tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: stemverklaring: GS zeggen dat zij oog zullen hebben voor de schade die de wolf aanricht, maar dat is voor ons niet voldoende, wij willen juist dat er een plan komt dat schade zoveel mogelijk
3950 gaat voorkomen en daarom zijn wij voor.

De heer **ZOON** (PvdD): M48: voor, M49: voor, M50: stemverklaring: wij zijn blij met de beantwoording van GS. Wij willen mededelen dat het wel over de tekst gaat zoals die daadwerkelijk in stemming wordt gebracht en daarom zijn wij voor, M51: voor, M52: stemverklaring: wij vinden
3955 de motie heel sympathiek, maar wij missen de transitie naar duurzame economie, dus wij stemmen tegen, M53: voor, M54: voor, M55: stemverklaring, wij vinden deze gang van zaken erg spijtig. Wij vinden het goed om een voor- of tegengeluid te laten horen, maar soms vinden wij het debat voeren nog veel belangrijker en in dit geval missen wij dat debat, derhalve zullen wij toch voor stemmen, M58: tegen, M59: tegen.

3960 De heer **DEEN** (PVV): M48: tegen, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: stemverklaring: wij zien CO2 niet als vervuiling, dus voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

De heer **SMALING** (SP): M48: voor, M49: voor, M50: voor, M51: voor, M52: voor, M53: voor, M54: voor, M55: voor, M58: tegen, M59: tegen.
3965

De heer **KLEIN** (CU): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: stemverklaring: tegen omdat deze overbodig is, M52: stemverklaring: het is een belangrijke oproep om meer aandacht te vragen voor innovatie naar een duurzame staalindustrie en wat er bij Tata gebeurt, speelt ook een
3970 belangrijke rol bij het realiseren van de doelen van het klimaatakkoord; onze twijfel zit bij het derde bulletpoint, daar wordt opgeroepen om te investeren in evenwicht en wij weten niet wat er precies mee bedoeld wordt en ten tweede vinden wij de formulering erg ongelukkig, omdat het uitgelegd kan worden als een oproep om concessies te doen aan de gezondheid van bewoners vanwege de economische belangen. Dat is absoluut niet de bedoeling, dus met de interpretatie
3975 dat de indieners dat ook niet gewild hebben dat het op die manier uitgelegd wordt, stemmen wij voor, M53: stemverklaring: wij zijn van mening dat de BRS in haar zienswijze al een terecht aantal kritiekpunten beschrijft; er is echter een onderwerp dat onvoldoende weersproken wordt, dat is het feit dat de nota ondanks het streven om de publieke belangen leidend te laten zijn, nog steeds stelt dat groei daarvoor nodig is en dat is in tegenspraak met de economische
3980 onderzoeken; van de 500.000 vluchten op Schiphol is een deel nauwelijks van toegevoegde waarde voor de maatschappij, ook met minder vluchten kan Schiphol dezelfde toegevoegde waarde hebben en wij willen daarom dat de provincie laat weten dat de groei niet per se

noodzakelijk is en denken dat deze motie relevant is, wij zijn daarom voor, M54: voor, M55: tegen, M58: tegen, M59: voor.

3985

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): M48: voor, M49: voor, M50: voor, M51: voor, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: stemverklaring: de gedeputeerde was heel uitgebreid, maar u moet hem eigenlijk zien als een aansporingsmotie, daarom zijn wij voor, M59: voor.

3990

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): M48: tegen, ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de VVD, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

3995

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij nu even tellen en daarna horen wij de uitslag van de peiling. Daarna brengen wij motie 56 en 57 gelijktijdig in hoofdelijke stemming. Even een paar minuten tellen. Ik heb hier de lang verwachte peiling. Na morgen worden de stembriefjes naar de Statenleden gestuurd en binnen een week verwachten wij dan de definitieve besluiten. M48 is aangenomen met 33 stemmen voor en 21 stemmen tegen (VVD, FvD, PVV, fractie Baljeu). M49 is verworpen met 35 stemmen tegen en 19 voor (FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M50 is aangenomen met 54 stemmen voor, M51 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 voor (PvdD, SP, 50plus/PvdO), M52 is aangenomen met 51 stemmen voor en 3 tegen (PvdD), M53 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 stemmen voor (PvdD, SP, CU), M54 is aangenomen met 54 stemmen voor, M55 is verworpen met 31 stemmen tegen en 23 stemmen voor (FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M58 is verworpen met 37 stemmen tegen en 17 stemmen voor (FvD, CDA, PVV, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M59 is verworpen met 36 stemmen tegen en 18 stemmen voor (FvD, CDA, PVV, CU, 50plus/PvdO en fractie Baljeu). Daarmee is de peiling afgerond en gaan wij over tot hoofdelijke stemming over moties 56 en 57. Dat doen wij conform ons addendum dat wij op 11 mei hebben aangenomen. Ik zie een punt van orde van de heer Van den Berg.

4010

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter, nog even een toelichting op de twee moties.

4015

De **VOORZITTER**: Sorry, dat is niet meer mogelijk. Als u straks aan de beurt bent, kunt u een stemverklaring afgeven. Dat is het nadeel van een motie Vreemd aan de orde van de dag. Als u kiest voor een motie Vreemd aan de orde van de dag, dan kunt u alleen een uitleg geven bij het indienen en er is geen debat. Dat ga ik nu niet toestaan, want dan moet ik het iedereen toestaan. Ik start bij iedere fractie met de fractievoorzitter. Wij starten met de hoofdelijke stemming en ik begin met GL.

4020

Mw. R.P.M. **KOCKEN** (GL): M56 en M57: stemverklaring die geldt voor beide moties: wij hadden hier graag een debat over willen voeren en het gekozen instrument, net als de vorige keer de zeven moties die staande de vergadering over de schutting kwamen, is dit voor ons niet de manier waarop wij graag een politiek debat voeren. Wij kunnen nu alleen maar ja of nee zeggen en daarom kunnen wij nu alleen maar nee zeggen. Wij gaan graag het debat later aan.

4025

Dhr. M.T. Cardol (GL): M56 en M57: tegen.

Mw. A. **ER** (GL): M56 en 57: tegen

Dhr. J.W. **DULFER** (GL): M56 en M57: tegen.

Mw. A. **GIELEN** (GL): M56 en M57: tegen.

Dhr. J. **GRINGHUIS** (GL): M56 en M57: tegen.

4030 Mw. N.M. **VAN DER WAART** (GL): M56 en M57: tegen.

Mw. T.K. **VAN WIJNEN** (GL): M56 en M57: tegen.

Dhr. G.R. **ZAAL** (GL): M56 en M57: tegen.

Dhr. E.J. **VAN DER MAAS** (VVD): M56 en M57: tegen.

4035 Dhr. M.N. **BOLKESTEIN** (VVD): M56 en M57: tegen.

Mw. G. **VAN GEFFEN** (VVD): M56 en M57: tegen.

Dhr. J.P.H.M. **VAN GILSE** (VVD): M56 en M57: tegen.

Dhr. G.J.W. **HARTOG** (VVD): M56 en M57: tegen.

Mw. J.F.L. **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD) M56 en M57: tegen.

4040 Mw. M.A.H. **VAN MEERTEN-KOK** (VVD) M56 en M57: tegen.

Dhr. K.J. **TERWAL** (VVD): M56 en M57: tegen.

Dhr. B.G.P. **DE WIT** (VVD): M56 en M57: tegen.

4045 Dhr. E.B. **KANIK** (D66): Stemverklaring voor beide moties: landelijk heeft onze Tweede Kamerfractie zich al uitgesproken tegen houtige biomassa en de provinciale fractie zit precies op dezelfde lijn. Afgelopen maandag hadden wij met zijn allen afgesproken dat wij na het reces een debat krijgen over biomassa en daarin willen wij ons standpunt dat wij tegen nieuwe biomassacentrales zijn, graag naar voren brengen en dan alle voors en tegens en alle nuances bespreken. Daarom vinden wij het jammer dat er een motie Vreemd wordt ingediend omdat wij er nu geen debat over kunnen voeren. Wij vinden het onderwerp te belangrijk om er geen debat over te voeren, dus op dit moment stemmen wij tegen.

Mw. L. **GONGGRIJP** (D66): M56 en M57: tegen.

Mw. A.C. **KAPITEIN** (D66): M56 en M57: tegen.

Dhr. M.C. **STEEMAN** (D66): M56 en M57: tegen.

4055 Mw. A.J.C.E. **STRENS** (D66): M56 en M57: tegen.

Dhr. B.L. **VINK** (D66): M56 en M57: tegen.

4060 Dhr. L.Hj. **VOSKUIL** (PvdA): M56: stemverklaring: PS is het hoogste orgaan in de provincie, dat is niet GS. Als FvD een verzoek hadden gedaan om een uitspraak van PS, dan had mijn fractie waarschijnlijk voor gestemd, want wij zijn niet zo voor de biomassacentrale in Diemen, daar zijn wij zelfs tegen. Wij zijn het niet met de motie eens, dus stemmen wij tegen. M57: Wij zijn tegen het gebruik van biomassa, maar in sommige gevallen kan dat als transitiebrandstof noodzakelijk zijn en dan wordt bijvoorbeeld restafval gebruikt, zo min mogelijk en zo snel mogelijk uitfasen maar wij zijn tegen de motie.

4065 Dhr. J.J. **CARTON** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Mw. S.S. **DOEVENDANS** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Mw. A.A.J. **JELLEMA** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Dhr. G.L.J. **LEERINK** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Mw. A.T.B. **DE VRIES** (PvdA): M56 en M57: tegen.

4070

Dhr. D.J. **VAN DEN BERG** (FvD): M56 en M57: Stemverklaring: wij hebben zojuist gezien dat GL tegen de eigen motie heeft gestemd die op hun eigen partijcongres is aangenomen; zij stellen eerst een debat te willen terwijl juist GL de vorige keer een debat weigerde en daarom wilden wij een hoofdelijke stemming. Wij zullen uiteraard voor stemmen en wij kijken uit naar het volgende

4075

debat. Wij stemmen voor beide moties.

Dhr. R.J. **DEKKER** (FvD): M56 en M57: voor.

Dhr. J. **DESSING** (FvD): M56 en M57: voor.

Dhr. E.W.J. **JENSEN** (FvD): M56 en M57: voor.

Dhr. G.H.J. **KOHLER** (FvD): M56 en M57: voor.

4080

Dhr. I.J.M. **MANTEL** (FvD): M56 en M57: voor.

Mw. A. **NANNINGA** (FvD): M56 en M57: voor.

Mw. J. **VASTENHOEW** (FvD): M56 en M57: voor.

4085

Dhr. D.G. **HEIJNEN** (CDA): M56: stemverklaring: daar is weinig debat voor nodig en dit is het moment omdat Vattenfall in heroverweging heeft of de centrale überhaupt wel doorgaat om als PS richting GS en richting de buitenwereld krachtig uit te spreken dat wij de biomassacentrale in Diemen niet willen, dus wij stemmen voor. M57: stemverklaring: die vinden wij iets te stellig geformuleerd op dit moment. Er zijn wel degelijk biomassacentrales die draaien op resthout. In Purmerend heb je er zo eentje en in het noordelijk deel van de provincie een aantal kleinere die op zichzelf wel als duurzame en hernieuwbare energie kunnen worden aangemerkt; wij zijn niet voor het bouwen van nieuwe houtige biomassacentrales, zeker niet op grote schaal. Wij stemmen tegen M57. Dus M56 voor, M57 tegen.

4090

Mw. W. **KONING-HOEVE** (CDA): M56: voor, M57: tegen.

Mw. C.D.M. **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): M56: voor, M57: tegen.

4095

Mw. M. **SANDERSE** (CDA): M56: voor, M57: tegen.

4100

Dhr. J.P. **HOLLEBEEK** (PvdD): M56: stemverklaring: wij vinden het jammer dat FvD niet even heeft gewacht tot wij hier een inhoudelijk debat over konden voeren. Hoewel wij deze stemming absoluut niet hadden gewild, kunnen wij gezien de letter van de motie niet tegen stemmen, dus met pijn in ons hart zullen wij voor beide moties stemmen, omdat wij het aan onze kiezers verplicht zijn om een consequente lijn aan te houden. Beide moties voor.

Ines **KOSTIĆ** (PvdD): M56 en M57: voor.

Dhr. F.A.S. **ZOON** (PvdD): M56 en M57: voor.

4105

Mw. I.A. **BEZAAN** (PVV): M56 en M57: voor.

Dhr. M. **DEEN** (PVV): M56 en M57: voor.

Dhr. N. **KAPTHEIJNS** (PVV): M56 en M57: voor.

4110

Mw. R. **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): ik stem tegen beide moties.

Dhr. W. **HOOGERVORST** (SP): ik stem tegen M56 en M57.

Dhr. E.M.A. **SMALING** (SP): zonder debat stem ik tegen beide moties.

4115 Dhr. M.C.A. **KLEIN** (CU): M 56 en M57 stemverklaring: de discussie over biomassa is volledig gepolariseerd en FvD doet extra veel moeite om dat vuurtje verder op te stoken en nog afgezien van het feit dat wij geen voorstander zijn van een politiek van polarisatie, zijn wij het inhoudelijk ook niet eens met deze moties. M56 vraagt aan GS om zich richting Vattenfall uit te spreken tegen de biomassacentrale in Diemen, maar het zou een oproep moeten zijn om samen met Vattenfall te kijken hoe wij de duurzame energiedoelstellingen op een goede manier kunnen realiseren en in een overgangsfase naar echte duurzame alternatieven is verantwoorde biomassa
4120 waarschijnlijk noodzakelijk. De uitspraak in M57 is veel te kort door de bocht. Ik adviseer de heer Van den Berg het rapport van het PBL "Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa" eens te lezen om de nuance te vinden die hij zo overduidelijk mist. Ik stem tegen beide moties.

4125 Mw. W. **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Wij stemmen voor beide moties.

dhr. R.J.P. **BALJEU** (Fractie Baljeu): Wij stemmen voor beide moties.

4130 Dhr. G.E.E. **EVERDUIM** (DENK): Niet aanwezig.

De **VOORZITTER**: Wij gaan nu de stemmen tellen. Dit is de definitieve stemming dus die uitslag ziet u niet meer terug in de gebundelde peilingen die per stembrief bij u langskomen. Motie 56 is verworpen met 34 stemmen tegen en 20 stemmen voor en motie 57 is verworpen met 38
4135 stemmen tegen en 16 stemmen voor.

14. Sluiting

De **VOORZITTER**: In het presidium hadden wij erop gegokt dat wij de vergadering vanavond rond 21.00 uur zouden kunnen afsluiten en dat is ook gelukt. Ik wil u allemaal erg bedanken voor uw
4140 inzet en voor de afgelopen periode, want het heeft van ons allemaal veel gevergd om tijdens corona digitaal te kunnen vergaderen, maar dat heeft u allemaal op perfecte wijze gedaan. Ik wil ook de griffie en de ambtelijke ondersteuning bedanken voor de afgelopen periode, want het heeft van iedereen behoorlijk extra energie gekost om het allemaal te regelen, maar wij zijn er gelukkig goed in geslaagd. De eerstvolgende Statenvergadering na het reces zal op 14 september
4145 plaatsvinden op een externe locatie, over de details hebben wij met de leden van het presidium voor 15 juli nog contact, omdat het vooralsnog niet fysiek mogelijk is op het provinciehuis, maar daar wordt u nader over geïnformeerd. Ik wens u een heel fijn zomerreces toe en zie u graag gezond en wel weer terug. Ik sluit de vergadering om 21.00 uur.

4150

**Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2020				2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	24-8	21-9 / 24-9	19-10	23-11	1^e kwart	2^e kwart	3^e kwart	4^e kwart					<i>Vetgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie RWK</i>
Algemeen													
Begrotingswijziging											Allen		2020: 1 ^e Begrotingswijziging 10 februari op C-agenda in commissie RWK en 9 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief											Allen		2020: 8 juni in commissie RWK en 29 juni in PS
Begroting											allen		2020: 19 oktober in commissie RWK en 9 november in PS.
MRA													
MRA (Regiegroep)											Van Dijk		De MRA maakt met enige regelmaat rondes langs de Raden en Statenleden. MRA congresdatum voor 2020: vrijdag 17 april. PS kunnen tweemaal per jaar reageren op de stukken die in de MRA regiegroep worden besproken. Op 16-03 komt de voordracht voor de zienswijze op de MRA Jaarstukken 2019 en Kaderbrief (Globale begroting) 2021 op de A-agenda
Ruimte & Wonen													
Voortgang Woonopgave/ uitvoering Woonagenda 2020-2025											Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: Mogelijk rondom P&C cyclus met de commissie de voortgang van de Noord-Hollandse woonopgave bespreken (2x per jaar op de B-agenda). Uit planningsoverzicht GS: GS besluitvorming over de Provinciale Woonagenda vindt plaats in het voorjaar 2020 en de Staten worden hierover ook in deze periode geïnformeerd. GS informeren de commissie RWW in het najaar 2020 over het eerste woonakkoord. De wijze waarop PS verder worden geïnformeerd over de voortgang van de Provinciale Woonagenda moet nog nader worden bepaald. Hierover worden de Staten zo spoedig mogelijk geïnformeerd. PS worden in het najaar 2020 op de hoogte gesteld van de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouwproductie. Planning: Medio oktober in GS, op 23-11-2020 in commissie RWK
Regels rondom huisvesting arbeidsmigranten											Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: GS komt binnen 2 maanden hierover terug bij de commissie RWK Toezegging 08-06-2020: Medio september 2020 volgt een vervolgotitie.

**Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Bouwambassadeur										Loggen		Brief van GS over stand van zaken Bouwambassadeur wordt medio augustus verwacht.
Bestedingsplan fonds OV-knooppunten										Loggen / Olthof	Cie RWK en M&B gezamenlijk	Besproken op B-agenda in commissie van 08-06-2020 Voordracht komt op agenda van commissie 24-08-2020
Monitor OV-knooppunten										Loggen		Jaarlijks t.k.n. op c-agenda Uit planningsoverzicht GS: In het voorjaar 2020 wordt de ambitie verwerkt in de update van het programmaplan, met daarin de strategie voor deze collegeperiode. In dit programmaplan wordt aangegeven wat de inzichten en verworvenheden van de afgelopen periode zijn, wat de betekenis is van nieuwe (beleids)ontwikkelingen voor de programmadoelstellingen, welke keuzes GS maken in de periode 2019-2023 en welke aanpak GS hierbij hanteren. Het programma richt zich met haar activiteiten op 3 onderdelen: Kennis en Onderzoek, Corridors en Knooppunten. Voor de periode 2019-2023 is opnieuw budget vrijgemaakt voor OV-knooppunten binnen het nieuwe OV-fonds. Voor dit OV-fonds wordt een bestedingsplan opgesteld. Bovengenoemd programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023 zal een van de bouwstenen zijn voor het bestedingsplan dat de eerste helft van 2020 wordt opgesteld. Doel is om daarin OV-knooppunten in samenhang met de bredere doelstellingen voor Openbaar Vervoer te bezien en de middelen zo effectief mogelijk in te zetten, waarbij de opgave centraal staat en meerdere doelen behaald kunnen worden. Het bestedingsplan (en daarmee het programmaplan voor OV-knooppunten) leent zich voor de behandeling volgens het BOB-model. Het eerste concept zal in de betreffende Statencommissie(s) worden besproken. Naar verwachting zal dit in Q2 van 2020 zijn.
Verstedelijkingsstrategie MRA		07-09-2020 MRA presentatie								Loggen	BOB	Uit planningsoverzicht GS: In het SBO MIRT is in mei 2019 een bestuurlijke opdracht verleend om een verstedelijkingsstrategie voor de MRA op te stellen. Deze bestaat uit het opstellen van een verstedelijkingsconcept voor de MRA, een faseringsvoorstel en een investeringsstrategie. Het gaat om een Rijk/regio-traject. Najaar 2019 is een projectorganisatie opgestart en zijn inventariserende werkzaamheden verricht. De organisatie is in handen van het ministerie van BZK namens het Rijk en het MRA bureau namens de regio. Eerste kwartaal 2020 is gestart met het opstellen van een

**Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													verstedelijkingsconcept. Besluitvorming hierover vindt plaats in juni 2020 in het SBO MIRT. Bespreking van het verstedelijkingsconcept door de MRA met cie. RWK stond ingepland op 11 mei 2020. Vanwege Corona is deze bijeenkomst geannuleerd. In het najaar volgt het faseringsvoorstel en de investeringsstrategie. Deze worden in november 2020 in het BO MIRT ter besluitvorming voorgelegd. - BOT-overleg op 22-06-2020 - Presentatie van de MRA op 7 september 2020, 20.00 tot 21.30 uur.
Plan van Aanpak (pva) Kustvisie											Loggen	BOB	Wordt verwacht 2 ^e kwartaal 2021
Omgevingsverordening													
Omgevingsverordening 2020 Concept- en 1.0 versie											Loggen	BOB	- Op verzoek van commissie: ontwerp-Omgevingsverordening geagendeerd in cie. RWK van 13-2 (B-agenda) - Vaststelling (definitief) ontwerp Omgevingsverordening NH2020 in GS: 11 februari 2020 - Start terinzagelegging ontwerp Omgevingsverordening NH2020 18 februari 2020, PS ontvangen conceptverordening ter kennisname (einde terinzagelegging 10 april 2020) - Verlengde termijn voor zienswijzen - Vaststelling Statenvoordracht Omgevingsverordening NH2020 en nota van beantwoording in GS: augustus 2020 N.a.v. M01-2020 worden in september 2020 2 participatiebijeenkomsten georganiseerd met Raadsleden en AB-leden Waterschappen over de concept-omgevingsverordening - Behandeling voordracht in (extra) PS-commissies: 21 september 2020 - Vaststelling Omgevingsverordening NH2020 in PS: 5 oktober 2020
Omgevingsverordening NH 2022											Loggen	BOB	Hieronder de voorgenomen gewijzigde planning op hoofdlijnen van de Omgevingsverordening NH2022: Besluitvorming: - September 2020: Eerste ronde externe ambtelijke inputsessies (voorleggen concept regels en kijken waar dit knelt) - November 2020: Externe bestuurlijke inputsessies (bestuurders van gemeenten, waterschappen etc. van de provincie N-H wordt om input gevraagd) - December 2020: Eventueel Tweede ronde

**Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													ambtelijke input-sessies - Besluitvorming: 13 april 2021 GS; vaststellen ontwerp- OV NH2022 22 april 2021 Commissie RWK 26 april 2021 Start ter inzage legging 19 juni 2021 Einde ter inzage legging 7 september 2021 GS; OV NH2022 20 september 2021 Commissie RWK 4 oktober 2021* PS; vaststellen OV NH2022 1 januari 2022 Inwerkingtreding *Eventueel laatste uitwijkmogelijkheid; PS van november 2021. Later kan niet i.v.m. het omzetten van de Omgevingsverordening NH2022 naar het nieuwe DSO-LVBB voor publicatie.
Klimaat & Energie													
Actieprogramma Klimaat											Stigter		Gewijzigde planning, om in commissie van 19 oktober 2020 te agenderen in cie. RWK.
Regionale Energiestrategieën (Concept-RES) NHN NHZ											Stigter	BOB	03-04-2020: Gezamenlijke bustour voor Statenleden, Raadsleden en leden AB Waterschappen uit Noord-Holland. – Geannuleerd – digitaal in juni en augustus 20-05-2020: Bijeenkomst voor Statenleden, Raadsleden en leden AB Waterschappen uit Noord-Holland (AFAS stadion Alkmaar) -Geannuleerd (bijeenkomsten zijn en worden online georganiseerd)

**Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													7 september technische briefing - Voordracht concept-RES in (extra) commissie: 24 september 2020 - Voordracht concept-RES in PS: 5 oktober 2020
RES 1.0 NHN NHZ											Stigter	BOB	4 ^e kwartaal 2020: Antwoordennotitie op concept-RES 2 ^e kwartaal 2021: Definitieve vaststelling RES 1.0 (onder voorbehoud)
RES 2.0											Stigter	n.n.b.	24 maanden na invoering RES 1.0
Provinciaal inpassingsplan (Pip) 150 Kv											Stigter		Wordt verwacht 1 ^e kwartaal 2021 - Voorbereidingsbesluit via voordracht in PS (RWK 08-06-2020)
Integrale visie energie-infrastructuur											Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Integrale visie voor de toekomstige energie-infrastructuur. Vooruitlopend op deze visie is in 2019 er een systeemstudie uitgevoerd naar huidige en toekomstige energie-infrastructuur. In een vervolgstudie met TNO worden drie beleidsopties onderzocht voor toekomstig energiesysteem. De aanlanding van Wind op Zee maakt hier tevens onderdeel van uit als ook mogelijkheden voor conversie op zee. GS en PS worden eind 2020 geïnformeerd over de resultaten van de TNO-studie.
Strategie Waterstof											Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Wij verkennen met de partners in Noord-Holland wat de ambities zijn op waterstof, waar de potentie van waterstof binnen onze provincie zit en wat er voor nodig is om deze potentie te realiseren. Samen met onze partners formuleren wij een strategie en een gezamenlijke aanpak om deze ambities gestalte te geven en potenties waar te maken. Deze aanpak zal het derde kwartaal van 2020 ter besluitvorming aan GS worden voorgelegd en PS zal per brief hierover worden geïnformeerd.
Zoeklocaties hernieuwbare Energie											Stigter		Onderdeel RES: Start vanaf 2 ^e kwartaal 2020.
Warmtestrategie											Stigter		Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 14-09-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													2020 betrokken bij de ontwikkeling van het Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen.
Vvgb windmolens											Stigter		Planning verschoven, op zijn vroegst besluitvorming in PS 05-10-2020 (wellicht later)

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021			
Natuur								
Programma Natuurontwikkeling (PNO)			Commissie NLG 19 oktober			Rommel	Jaarlijks vast te stellen/ BOB	Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2020) Bespreking in cie NLG op 19 oktober en vaststelling in PS op 9 november.
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit						Rommel	Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda Comm NLG 16 april 2020: Verzoek vanuit commissie dat NLG een presentatie krijgt over het programma Groen Kapitaal en dat het programma wordt geëvalueerd.
Groene Hart Visie						Rommel	Gedeeltelijk BOB, 3 provincies	Medio 2019 na de Statenverkiezingen komt mogelijk een vervolg.
Biodiversiteit			Commissie November			Rommel		Het Masterplan biodiversiteit zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om het Masterplan, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en de Voedselvisie, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen.
Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof		Informatie brief sept				Rommel		De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. Sept 2020: komt er een brief met update voor de cie NLG op 21 september.
NNN-opgave						Rommel		Over de NNN-opgave ontvangen de Staten in april 2020 een stand-van-zaken-brief. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. De realisatiestrategie NNN stond gepland als bespreekstuk voor de cie NLG van 24 augustus. Helaas is de strategie aangehouden in GS vanwege de behoefte van het college om gezien de coronacrisis het coalitieakkoord opnieuw tegen het licht te houden. Het is onduidelijk wanneer de stukken opnieuw in GS gebracht gaan worden.
Agenda vitaal landelijk gebied			De 3 visies worden aan PS voorgelegd eind 2020 / begin 2021	De 3 visies worden aan PS voorgelegd eind 2020 / begin 2021		Rommel Zaal Loggen		De betreffende ambities uit het coalitieakkoord worden niet binnen een Agenda Vitaal Landelijk Gebied uitgewerkt, maar binnen eigen kaders. Vanzelfsprekend worden deze visies in onderlinge samenhang en in overleg met PS opgesteld. Op 27 oktober 2020 is er een themaberaad in GS over dit onderwerp. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een Voedselvisie, Masterplan biodiversiteit en een Visie Recreatie en Toerisme, welke in samenhang met elkaar worden opgesteld. Naar verwachting zullen eind 2020/begin 2021 deze visies aan PS worden voorgelegd.

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing						Rommel		November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017). Er lopen 3 pilots.
Bomenbalans bij projecten						Rommel		Er is behoefte aan meer informatieve en inzicht aan wat er binnen de provincie gebeurd aan de bomenbalans bij projecten (comm NLG 16 april 2020) -op 11 juni 2020 is in de uitloopvergadering van de cie NLG de Bossenstrategie besproken. Toegezegd is de Staten bij nieuwe ontwikkelingen te informeren.
damhertenbeheer			Okt in de commissie			Rommel		31 augustus 2020 werkbezoek damherten beheer in waterleidingduinen In Okt komt het damhertendossier in de commissie NLG
Weidevogels			NOV komt er een update			Rommel		Motie weidevogels is in de com 14 augustus 2020 besproken en als afgedaan beschouwd. In najaar 2020 komt er een update. (November) Gedeputeerde heeft Aanbod gedaan om werkbezoek te organiseren.
Ganzen & Faunabeheer		Besproken in de com 24 augustus 2020				Rommel		Op 24 augustus 2020 besproken in de commissie. Het ganzenbeheerplan komt in okt in de commissie.
Gezondheid								
Leefbaarheidsfonds		Verwacht in het derde kwartaal						Het lid Strens (D66) heeft de commissie NLG voorgesteld een BOT overleg te organiseren over dit voorstel.
Bodem						Olthoff		Briefing na Bodemberaad, overdracht bodemtaken naar gemeenten Bestuurlijk bodemberaad is op 20 november 2019 en indien gewenst kan voorafgaand aan de commissie NLG van 25 november een technische briefing worden gegeven over de stand van zaken overdracht bodemtaken naar gemeenten.
Programma gezonde leefomgeving	Commissie NLG 22 juni 2020					Olthof		Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Daarom zal het voorafgaand aan de vaststelling ter inzage worden gelegd. Het streven is om het programma vanaf april van dit jaar ter inzage te leggen en in mei in de commissie NLG te agenderen voor advies, zodat het programma in juni 2020 door het college kan worden vastgesteld.

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

VTH-taken en omgevingsdiensten	Maandelijks 25 juni TB Visie & Aanpak 2020 - 2050	Maandelijks	Maandelijks			Olthof		Maandelijks wordt er door het college een voorgangsbrief gestuurd aan Provinciale Staten over de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten bij majeure risicobedrijven en in het bijzonder Tata Steel en Harsco 8 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Metals. Eind eerste kwartaal / begin tweede kwartaal 2020 komt er ‘Visie en aanpak Tata Steel 2020 – 2050’ die met PS zal worden besproken. De minister heeft in 2019 een onderzoek laten uitvoeren naar het VTH-stelsel, te weten: ‘Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken’. De conclusies en aanbevelingen van dit rapport worden met de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid besproken. We hebben een duidelijke visie op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. In 2020 wordt verkend waar de implementatie van de Omgevingswet en uitvoerings- en handhavingstaken elkaar kruisen, versterken, of waar samenwerking nodig is. De resultaten hiervan komen in een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering en handhaving (door de omgevingsdiensten) en hoe dit kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. Hierin worden ook de extra middelen betrokken uit het Coalitieakkoord voor het intensiveren van de bestaande monitoring en handhaving.
Grafietregen Tata						Olthof		Komt regulier terug in commissie

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021		
Landbouw/ Fauna							
Pilot Natuurinclusieve landbouw						zaal	N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken geweest waar ook PS voor is uitgenodigd.
Kringlooplandbouw / Voedselvisie						Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen
Water							
Ruimtelijk programma Markermeerdijken		Aug 2020 TB	Nov com			Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken. Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een Technische Briefing Markermeerdijken. In Nov 2020 komt het onderwerp aan de orde in de commissie 1 januari 2021 moet het ontwerp gereed zijn
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie	XX					Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog één (afroondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment. De voortgangsrapportage volgt eind 2021 / begin 2022
Implementatie Kaderrichtlijn Water / verbeteren waterkwaliteit			TB okt /nov regionaal programma water	COMM NLG		Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken. Het KRW programma volgt 1ste kwartaal 2021

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

Verdroging/ Bodemdaling		Sept 2020 brief				Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd. Voor de commissievergadering NLG 21 sept 2020 ligt er een brief van GS aan PS over de toekenning impuls gelden bodemdaling ter vaststelling voor. Verder wordt er gewerkt aan een integraal gebiedsprogramma voor het veenweidegebied van Laag Holland. De Staten worden hiervan op de hoogte gehouden.
Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn- Amsterdam			Nov in com			Loggen	In nov 2020 komt het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kust Hoorn–Amsterdam als A–stuk op de agenda van NLG.
Waddengebied		Comm NLG sept					De Ontwerp agenda waddengebied 2050 komt in de commissie NLG van sept aan de orde.
Initiatiefvoorstel PvdD Welzijn van vissen						Zaal	
Recreatie							
Transitie recreatieschappen						Zaal	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van ‘RMN in Transitie’ toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EFB/NLG)						Zaal	(BOB) De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.
Algemeen							
Jaarstukken						Heel GS	Juni 2020
Kaderbrief						Heel GS	Juni 2020

Strategische Statenagenda Commissie NLG september 2020

Begroting						Heel GS	Oktober 2020
Klimaatakkoord						Heel GS	Alle commissies B-agenda Vervolg na PS verkiezingen (verwachting najaar 2019)

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2020				2021				2022	2023	GS	Werk vorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie EFB	31-8	28-9	26-10	30-11	1^e kwart	2^e kwart	3^e kwart	4^e kwart					Roodgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB
Algemeen													
1e begrotingswijziging 2021											Allen		2021: Cie EFB: 15 februari 2021 PS: 8 maart 2021
Jaarstukken 2020											Allen		2021: Rekeningencommissie – maandag 31 mei 2021 Technische vragenronde mondeling: maandag 31 mei 2021 (avond) Reguliere commissies – maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK – maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
Kaderbrief 2022											Allen		Reguliere commissies – maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK – maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
2e begrotingswijziging 2020 (incl verwerking motie 41 noodfonds SI)											Allen		maandag 24/8 NLG (A-agenda) en RWK (C-agenda) Maandag 31/8 EFB (A-agenda) en M&B (A-agenda) – PS 14 september 2020
Begroting 2022											Allen		19 oktober in commissie NLG en RWK 26 oktober in commissie EFB en M&B 9 november in PS.
"Blauwdruk uitvoering motie 42 herstelfonds 100 miljoen											Allen		19 oktober in commissie NLG en RWK 26 oktober in commissie EFB en M&B 9 november in PS Cie EFB 31–8 :hr. Heijnen verzoek blauwdruk en begroting apart te agenderen.
Laatste begrotingswijziging 2020											Allen		cie EFB :30 november 2020 PS :14 december 2020

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Financiën, Cultuur en Erfgoed (Pels)													
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken													In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
Onderzoek Rekenrentes in IPO verband													(cie EFB 2-12-2019) Mw. Pels meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden. Uitkomsten waarschijnlijk in februari 2020. Deze worden met de commissie gedeeld. Indien de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.
Nota Verbonden Partijen													Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen is in de commissie van 31 augustus 2020 behandeld en zal als hamerstuk voor de vergadering van PS van 5 oktober 2020 worden geagendeerd.
Voordracht nota Leningen en Garantstellingen provincie Noord-Holland 2020													
Actualisatie Cultuurnota											Pels		24 februari van 12.00 uur tot 13.00 uur Technische briefing geweest Laatste planning: zie brief B-agenda EFB 31-8-2020 mei-juli 2021: discussienotitie sept-nov. 2021: notitie actualisering cultuurbeleid jan. 2022: vaststelling actualisatie vaststellen in PS (voorafgaand eerst in cie EFB)
Investeren in behoud van archeologisch erfgoed											Pels		Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. I In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak. Financiële bijdrage Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (28-9 c-agenda)

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Investeren in behoud en herbestemming monumenten											Pels		Bij de actualisatie van het cultuurbeleid (zie een paar regels naar boven) zal de provinciale inzet voor rijksmonumenten (zonder woonfunctie) worden voorgelegd.
Cultuureducatie en bibliotheken											Pels		Begin 2021 ontvangen PS het programma Cultuureducatie met kwaliteit 2021–2024 dat door Plein C wordt uitgevoerd. Cultuureducatie en de provinciale rol bij bibliotheken zal ook onderdeel zijn van de actualisatie van cultuurbeleid .
Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed											Pels		Behandeld in commissie EFB februari 2020. Wordt naar alle waarschijnlijkheid gevolgd door een initiatiefvoorstel
Voorstel voor Noord–Hollands waarderingskaart stolpboerderijen											Pels		Commissie EFB 20/1/2020: Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal in eerste kwartaal 2021 in commissie terugkomen. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.
Stelling van Amsterdam											Pels		Recent is opdracht verleend voor een onderzoek naar de herstelbehoefte en versterkingsmogelijkheden van recreatie rondom de Liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Dit onderzoek is in gang gezet omdat in het coalitieakkoord is gemeld dat er een Landschapsfonds wordt ingesteld (valt onder sector Groen/NLG) waaruit ook herstel en recreatief gebruik van de Liniedijken gefinancierd kan worden. Om nu inzicht te krijgen in deze herstelbehoefte is dit onderzoek gestart. Het onderzoek moet medio mei af zijn. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden tot een aanvraag uit het Landschapsfonds. Het onderzoek is medio mei 2020 afgerond. Als er besluitvorming nodig is, vindt deze na het zomerreces plaats. PS worden daar dan bij betrokken (NLG/EFB) Bij behandeling Gemeenschappelijk Orgaan Waterlinies op 18–6–2020 in EFB heeft mw. Pels voorgesteld om – gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft – er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord–Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS.
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)													
Sport											Pels		De provinciale ambities voor sport worden in Q2 2020 uitgewerkt tot een beleidsnotitie. Deze nota vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Hierin zijn de thema's benoemd in het coalitieakkoord leidend: verduurzamen van sportaccommodaties en inclusieve deelname van LHBTQI+ gemeenschap aan de sport. Beleidsnotitie sport behandeld op 18–6–2020 in EFB Toegezegd is: Zodra eind dit jaar/begin 2021 wordt gestart met de uitwerking, zal mw. Pels de resultaten van de eerste contouren aan de commissie

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													voorleggen, hoe gaat het met het opzetten van de challenges en welke organisaties erbij zijn betrokken. – Bij het overleg met gemeenten zal aandacht gevraagd worden voorkinderen die in armoede leven en die geen toegang hebben tot sport. – Zodra de resultaten van de challenges bekend zijn, zullen deze met de commissie gedeeld en besproken worden, maar met name de gemeenten zijn hier aan zet. – Voedsel zal op het lijstje als mogelijke optie/onderwerp vermeld worden, maar de sportverenigingen geven zelf hun behoeften aan. – De in te zetten externe organisaties zullen bij de eerste terugkoppeling aan de commissie concreet gemeld worden
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap											Pels		Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen GS de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten.
Voortgang Social Return											Pels		Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31–8–2020) Voortgang: 2e kwartaal 2021 Voortgang: 3e kwartaal 2022 Herijking social return medio 2023
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)													
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/ Dashboard						Of rood					Zaal		26 november 2018 is de 2e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). In het tweede kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van economische beleid aan PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie. Nieuwe planning ivm Covid-19 (zie brief B-agenda EFB 31–82020): – 30 november 2020: nieuwe voortgangsrapportage incl. coronaeffecten; – Januari 2021 Expertmeeting – Mei 2021: uitvoeringsprogramma en mogelijk aangepast strategisch kader.
Voortgang Pallas project											Zaal		In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek. Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie – fase 2 en 3 – privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders. Jaarlijks (meestal in de maand februari) worden de commissieleden op de hoogte gehouden over de voortgang van het project. Zie ook brief op c-agenda EFB 15 juni 2020 Brief GS inz. uitstel terugbetaling op B-agenda EFB 31-8-2020; Voorafgaande aan deze vergadering is een technische briefing over stand van zaken Pallas gehouden.
HIRB/werklocaties											Zaal		Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Over de resultaten worden de Staten eind 2020 geïnformeerd.
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen’).											Zaal		EFB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. 29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma. De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda. Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden
Herstructurering Winkelgebieden											Zaal		Komt voort uit de afgedane motie 45 van 9 november 2015: pilot herstructurering, herverkaveling of transformatie winkelstraat of buurtwinkelcentrum. De uitvoeringsregelingen (tkn) en evaluatiecriteria zijn op 24 mei 2018 in de commissie behandeld:

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Hr. Bond zegt toe: – de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen; – Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen; –Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium EFB 20–1–2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd
Continuering regionale economische samenwerking NHN											Zaal		23 maart 2017 in commissie EEB behandeld. Hr. Bond zegt toe: – Halverwege de 7 jarige overeenkomst zal een tussenevaluatie worden uitgevoerd waarbij de inzet van ieders rol wordt geëvalueerd om zo de gerealiseerde effecten te kunnen meten
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid											Zaal		Zie ook brief GS inz. monitor detailhandel op c-agenda EFB 31–8–2020
Hoogwaardige en digitale verbindingen											Zaal		Plannen van marktpartijen en het lokale initiatief dat met een garantstelling gesteund wordt, dekken meer dan driekwart van de witte buitengebieden. In het resterende deel worden gemeenten met een kansrijke business case op weg geholpen om met de markt glasvezel aan te leggen. Eind maart loopt de beroepstermijn tegen de garantstelling af. Indien er geen hoger beroep wordt aangetekend sluiten GS een garantie- en uitvoeringsovereenkomst en wordt de garantie daadwerkelijk verstrekt. Rond de zomer wordt meer zicht verwacht op een resultaat bij (de eerste) twee gemeenten die GS verder ondersteunt. PS worden over beide zaken geïnformeerd. EFB 15/6/2020: De analyse met kansen voor de gemeente Bergen is ontvangen en GS willen dat komende maand met de gemeente bespreken. Met de tweede gemeente gaat GS van start zodra blijkt dat de werkwijze (met Bergen) succesvol blijkt. Het lijkt GS zinvol om het geheel na de zomer in de c-agenda EFB te agenderen De hr. Zaal (GL) verzoekt dit na de zomer op de agenda van de commissie EFB te plaatsen. Op 28 september zal tkn een update op de c-agenda worden geagendeerd (in overleg met de hr. Zaal). In oktober/november zal het besprekstuk worden geagendeerd.
Discussienotitie PvdD naar een nieuwe economie											Zaal/Pels		

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt											Zaal	GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks, bijvoorbeeld na e innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten afronding van een subsidie openstelling, per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen											Zaal	Voor een vitale en veerkrachtige beroepsbevolking blijft ingezet worden op een meer skillsbased arbeidsmarkt met als onderlegger een campusstructuur gefocust op techniek en technologie. In deze campusstructuur werkt de triple helix samen aan 1) een betere aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs door onderwijsvernieuwing, 2) versnellen van de overgang van werk naar werk aan de hand van skills en 3) bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt door gezamenlijke projecten. In de steigers staan nu projecten bij de Zaan-campus en Luchtvaart Community Schiphol. Voor aanscherping van het campusbeleid worden eind 2020 de evaluatieresultaten verwacht. In de tweede helft van 2020 start een nieuwe Werkambassadeur (zie brief c-agenda EFB 31/8/2020) Met Provinciale Staten zal dan ook zijn nieuwe werkagenda nader worden besproken. Zie ook monitor arbeidsmarkt c-agenda EFB 31-8-2020
Nieuwe Europastrategie											Zaal	Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden. Op maandag 20 april zal van 11.00 uur tot 12.30 een BOT overleg worden gehouden over analyse EU beleid, evaluatie Europees beleid 2017-2020 en welke accenten de commissie belangrijk vindt (ivm coronacrisis gaat dit niet door. Er zal een nieuwe planning worden gemaakt voor de nieuwe europastrategie. Waarschijnlijk in najaar notitie met daarin

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													– de accenten voor de komende nog lopende periode van de huidige Europa strategie (loopt tot 1/1/2021) en – opzet om te komen tot een nieuwe europastrategie – Op 28 september technische briefing zoals afgesproken in EFB 20 april 2020
Sponsoring											Zaal		In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020–2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)													
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak /bestuurscultuur											CdK		Uitvoering motie 98–2019 PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: – de volgende vier communicatie-uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren; - o de mogelijkheid tot het initiëren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse burgers verspreiden; - o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media; te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en Instagram; - o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben; - o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden; De volgende acties zijn ter afdoening van deze motie uitgevoerd: 1. De webpagina https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak is nagelopen en geactualiseerd. 2. Er is een infographic gemaakt over de verschillende manieren waarop Noord-Hollanders kunnen meedenken of inspraak kunnen hebben. Deze wordt zowel online als offline gedeeld. 3. In zowel het digitale als het papieren magazine &Holland heft de infographic een plek gekregen, aangevuld met interviews met Noord-Hollanders die gebruik gemaakt hebben van een of meerdere inspraakmogelijkheden. Deze artikelen zullen ook weer gedeeld worden op social media.

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													4. De infographic en de losse interviews zijn geadverteerd op sociale media van de provincie Noord-Holland met een verwijzing naar de actuele pagina over inspraakmogelijkheden. (stand van zaken 16-7-2020)
Bestuurscultuur											CdK		De agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie richt zich op een viertal activiteiten: 1. Samenwerking met onze partners; 2. Vormgeven van burgerparticipatie bij provinciaal beleid en de nieuwe omgevingsverordening; 3. Instellen van een Statenwerkgroep om de samenwerking tussen GS en PS te optimaliseren; 4. Instellen van een Statenwerkgroep trends en ontwikkelingen. Vanuit PS is een Statenwerkgroep inmiddels van start gegaan. De agenda Bestuurlijke Vernieuwing wordt in 2020 verder uitgewerkt en met de Staten afgestemd. De Agenda leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. Planning was om de concept Agenda voor het zomerreces met de Statenwerkgroep te bespreken. De planning is de concept agenda in het najaar met de betrokken Statenwerkgroep te bespreken en daarna in de Statencommissie te agenderen. Mededeling CdK EFB 31-8-2020: Participatieverordening begin 2021
1e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze											CdK/PS		Januari 2021
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022											CdK/PS		Mei/juni 2021
Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer.											CdK/PS		
Communicatiestrategie											CdK		Voorjaar 2020 (meegedeeld vergadering 2-12-2019 door CdK) Het sturen van de communicatie-aanpak, zoals toegezegd in de vergadering EFB van 2 december 2019, heeft vanwege corona vertraging opgelopen. De uitvoering daarvan is echter al in gang gezet. Onlangs zijn het Presidium (22 juni jl.) en de werkgroep Jeugdparticipatie geïnformeerd over de gevolgen van corona op tal van onze communicatie- en voorlichtingsactiviteiten. De communicatieaanpak zal eind van het jaar op hoofdlijnen in een korte brief aan de Staten toegestuurd worden, zodat we daarover

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

[illegible]

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

IPO begroting 2021											Stigter		
Datastrategie											Stigter		GS actualiseert in de komende jaren de provinciale datastrategie. De belangrijkste speerpunten zijn daarbij: – Open Dataplatform beschikbaar voor het publiceren van: WOB besluiten Open stateninformatie – invoering Dataplatform t.b.v. Data initiatieven; eenmalige opslag en meervoudig (her)gebruik – Uitvoeren VU opleidingsplan voor PNH Medewerkers – Verhogen kennisniveau Datagedreven werken – Opleveren Integratieplatform t.b.v. samenwerken met derden m.b.v. gegevensuitwisseling Het Open Data in mei 2020 opgeleverd, maar moet daarna nog gevuld worden met relevante data. Die planning is afhankelijk van het Open Data beleid. Naar verwachting stellen GS het Open Databeleid na het zomerreces vast. PS worden hierover geïnformeerd. 31-8-2020: technische briefing datastrategie. Behandeling in de commissie:

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming, Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
Algemeen																		
Begrotingswijziging																allen		2020: 1 ^e Begrotingswijziging 24 februari op C-agenda in commissie M&B en 9 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief																allen		2020: 15 juni in commissie M&B en 29 juni in PS
Begroting																allen		2020: 26 oktober in commissie M&B en 9 november in PS
Mobiliteit/Bereikbaarheid																		
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG)																Olthof		28-09 Technische briefing (met uitnodiging van de cie. EFB) 26-10 Voordracht in cie. M&B 09-11 Voordracht in PS
Bijpraatmoment Rocov-NH (Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer NH)																Olthof	presentatie	(Half)jaarlijks bijpraatmoment over recente ontwikkelingen, stond geagendeerd voorafgaand aan de cie. van 23-3 die wegens het coronavirus is vervallen. De vorige presentatie was 28-10- 2019 over het door de provincie aanbestede OV en de in verband daarmee opgedragen adviesrol van Rocov daarin. Het is gebruikelijk dat Rocov de cie. tweemaal (en soms eenmaal) informeert. De griffie zal een nieuwe datum zoeken.
Jaarlijks overleg met raadscommissie gemeente Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam																Olthof		Eens per jaar is er een bijeenkomst met de leden van de commissie, leden van de raadscommissie verkeer (Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid (MLD)) van Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Eerstvolgende datum n.n.b.
Voortgangsrapport HOV in 't Gooi																Olthof		Komt regelmatig ter kennisgeving in de cie. terug
Voortgangsrapportage Westfriaweg N23																Olthof		Eindafrekening krediet waarschijnlijk in Q4 2020 in commissie en PS. De eindafrekening kan pas worden opgesteld als alle beheerovereenkomsten ondertekend zijn. We zijn daarvoor afhankelijk van RWS en HHNK en de gemeentes Hoorn en Koggenland. 30-11 Voordracht in cie. M&B 14-12 Voordracht in PS
Verbinding A8-A9																Olthof		Juni 2019: Dit onderwerp maakt deel uit van het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”: De huidige voorkeursvariant van de verbinding A8-A9 zal verder onderzocht worden. Het Landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9, het onderzoek naar het beperken van de overlast van de N203 in Krommenie en het onderzoek naar de aansluiting van Krommenie/Assendelft op het OV(en fiets) worden in Q4 2020 afgerond. Op basis van de uitkomsten van de genoemde onderzoeken volgt het go/no go-moment van PS over het vervolg Verbinding A8-A9 in Q1 2021. 31-08 Haalbaarheid ondertunneling (van C naar B-agenda)
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek																Olthof		Juni 2019: dit onderwerp staat in het coalitieakkoord “duurzaam doorpakken”: Bereikbaarheid Bollenstreek. Alle Noord-Hollandse belanghebbenden zullen opnieuw gehoord worden over de voorkeurs-variant. N.a.v. deze gesprekken zal, op basis van het Noord-Hollandse belang, opnieuw gesproken worden met de provincie Zuid-Holland over de verdere realisatie van de weg en de voorkeursvariant. 25-03 in Stuurgroep 20-04 Voordracht in cie. M&B

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming, Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		18-05 Voordacht in PS (in uitloopvergadering 25-05) Juni 2020 PNH start samen met Haarlemmermeer (penvoerder) en Vervoerregio Amsterdam een Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (zie brief 1440252/1440261 van 24-06-2020, C-agenda alle commissies aug. 2020). Q1 2021 Voorstel voor een gezamenlijke Actieagenda.
Broek in Waterland																Olthof		De gekozen vorm van co-creatie is ingezet door PS en wordt doorgezet in de vervolgaanpak. Het Plan van Aanpak voor het vervolg zal in april 2020 worden voorgelegd aan de Stuurgroep. Vervolgens zal dit door GS worden vastgesteld. De aanpak is in lijn met het reeds doorlopen proces. Als onderdeel hiervan worden de commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid uitgenodigd voor specifieke inloopavonden/workshops. In Q4 2020 wordt een moment gezocht om de commissie bij te praten over deze aanpak. Streven is om in Q3 van 2021 een uitgewerkt voorstel voor de onderdoorgang voor te kunnen leggen aan GS en PS waarbij er inhoudelijk nog een keuze kan worden gemaakt over de inrichting van de N247 qua rijstrookindeling, mede in relatie tot de financiering. In Q4 2021 zal dan een definitieve keuze worden voorgelegd aan PS over de realisatie van een onderdoorgang.
Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland																Olthof		Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland: De eerste stap is gezet: het verbeteren van de spoorverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Zandvoort. De regio is uitgenodigd om voorstellen te doen hoe om te gaan met het resterende budget. Naar verwachting kunnen wij u hierover informeren in Q3 2020.
Houtribdijk																Olthof		In Q1 en Q2 2020 inventariseren we bij RWS de huidige situatie en ambities voor de Houtribdijk, zowel op het gebied van mobiliteit als de potentie om de biodiversiteit van het Markermeer te versterken. Ook met Flevoland gaan we in gesprek om de ontwikkelingen aldaar te bespreken. De verwachting is dat PS in Q4 2020 een notitie ontvangt wat de inventarisatie tot dan toe heeft opgeleverd en waar we als provincie eventueel op zouden kunnen inspelen. De inventarisatie is nodig om richting te kunnen bepalen. Hierin betrekken we ook de Omgevingsvisie en het OV Toekomstbeeld. RWS beheert de Houtribdijk, IJsselmeer en het Markermeer. Noord-Holland gaat over het Natura 2000 beleid van het Markermeer. 26-10 in cie. M&B (B-agenda)
Smart Mobility																Olthof		Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de activiteiten in het Uitvoeringsprogramma. De Voortgangsrapportage 2019 Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018-2020 is voor het zomerreces toegezonden. (C-agenda 31-08) -De Masterclass Smart Mobility, OV-concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. De griffie zal een nieuwe datum zoeken voor een technische sessie Smart Mobility.

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
OV Toekomstbeeld OV jaarverslag OV-concessies OV-concessie Gooi en Vechtstreek																Olthof		20-01 Brief OV Toekomstbeeld (B-agenda) De Masterclass Smart Mobility, OV-concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Er wordt een nieuwe datum gezocht. 22-06 Technische briefing over de winnende aanbieder van de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek 31-08 input PS voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek (B-agenda). In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. 31-08 Ter kennisname Het Jaarverslag 2019 concessies Openbaar Vervoer (C-agenda) Er is een start gemaakt met het opstellen van een Ketenaanpak Noord-Holland. Dit is een vertaling van de opdracht om een OV-visie te maken: Beleidsmatig is namelijk met alle partners het Regionaal OV toekomstbeeld opgesteld. Hierin is feitelijk een visie voor heel NH geschetst (stip aan de horizon). Het ontbreekt nu aan een aanpak voor de komende jaren en de rol van PNH hierin. Voor de zomer hebben wij een inventarisatie gemaakt van de knelpunten in de concessiegebieden en met de aangrenzende concessies. Daarvoor doen we een ronde langs de aangrenzende provincies, de VRA, de gemeenten (via de PVVB'n), ROCOV NH, ROVER en PS. Deze laatste willen wij inplannen op 20 april 2020. Omdat er natuurlijke momenten zijn om aanpassingen door te voeren in de concessies (herijking NHN in 2021, HIJ in 2022 en start nieuwe concessie GV in 2021), gebruiken we Q2 en Q3 2020 voor de inventarisatie. In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. In de ketenaanpak worden alle OV gerelateerde werkzaamheden met elkaar in verband gebracht en met andere beleidsvelden/programma's, zoals OV-knooppunten/Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de Verstedelijkingsstrategie. 30-11 Prioriteren van de bouwstenen van het ROVT (B-agenda, zie brief 1440972/1440978 d.d. 3 juli 2020)
OV-fonds																Loggen (RWK, Ruimte)		In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Concept Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed. Er is grote samenhang in ruimtelijk beleid (OV-knooppunten) en mobiliteitsbeleid (OV-concessie). GS heeft aan PS het voorstel gedaan de brief en onderliggende stukken (B-agenda RWK 08-06, C-agenda M&B 15-06) te bespreken in de commissie

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		RWK. De gedeputeerden Loggen en Olthof zijn aanwezig bij de bespreking. Het betreft in de commissie een oordeelsvormende bespreking. De inbreng van de commissie wordt door GS meegenomen in de uitwerking naar het definitieve bestedingsplan van het OV-fonds. 08-06 Concept Bestedingsplan OV-fonds in cie. RWK (B-agenda), met uitnodiging van cie. M&B 24-08 Voordracht Bestedingsplan OV-Fonds in cie. RWK (A-agenda), met uitnodiging van cie. M&B
Fiets																Olthof		In Q4 2020 zullen wij naar verwachting een Uitvoeringsagenda inclusief subsidieregeling Actieve Mobiliteit voorleggen aan PS. Onderdeel daarvan is een bestedingsplan voor de bestaande en nieuw beschikbare middelen uit het coalitieakkoord. In samenwerking met de regio's Alkmaar, Haarlem-/IJmond werken we aan regionale plannen voor het investeren in doorfietsroutes. In Q4 2020 verwachten we in deze regio's bestuurlijk gedragen plannen te kunnen bekrachtigen. In Gooi- en Vechtstreek hebben wij inmiddels een intentieverklaring daartoe ondertekend. In samenwerking met de partners in de MRA werken we aan een plan om gezamenlijk de fietsparkeervoorzieningen bij R-Net haltes te gaan verbeteren. Met ProRail en gemeenten werken we samen aan een plan om fietsparkeervoorzieningen bij stations in Noord-Holland in beeld te brengen bij het door het Rijk beschikbaar gestelde gelden vanuit het Klimaatakkoord. Binnen de INHI nemen we fietsveiligheid mee in de beoordeling van onze wegen. In de vernieuwde uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur is het subsidiepercentage voor fietsmaatregelen die de verkeersveiligheid verbeteren verhoogd naar 70%. Vooralsnog zijn er voor de Spitspont Velsen geen nieuwe afspraken nodig. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. 31-08 Uitvoeringsregeling subsidie regionaal fietsnetwerk 2020 en intentieverklaring doorfietsroute regio Alkmaar (C-agenda)
PIP N241 trajectbenadering																Olthof		19 september 2019: Provinciale Staten heeft het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) definitief vastgesteld op 4 maart 2019. Er lopen dertien beroepszaken tegen het PIP, waaronder één van de gemeente Opmeer. Gedeputeerde Staten heeft 14 mei 2019 het Landschappelijk Inpassingsplan (LIP) vastgesteld. 31-08 Onteigening N241 (C-agenda)
PIP vernieuwing en verbreding Cruquiusbrug																Olthof		Q3 2020 ontwerp PIP ter kennisname naar PS (C-agenda 28-09) Q1 Voordracht in cie. M&B Q1 Voordracht in PS
Programma centrale bediening kunstwerken																Olthof		30-03 Werkbezoek Bediencentrale en Vrouwenverdrietbrug is i.v.m. het coronavirus vervallen. In de cie. M&B van 24-02-2020 heeft u besloten 32 kunstwerken volgens de veiligheidseisen van de machinerichtlijnen (MRL) te koppelen aan de bediencentrale in Heerhugowaard en daarvoor het benodigde budget beschikbaar te stellen. Dit besluit is in uw PS-vergadering van 09-03-2020 bekrachtigd. Met dit besluit is een extra investering van € 9,5 miljoen gemoeid. In de Statencommissie is reeds aangegeven dat niet met

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming, Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		zekerheid te zeggen is of dit bedrag voldoende is, omdat op dit moment niet exact bekend is wat de status van de kunstwerken is. Ook is er een diversiteit van de kunstwerken waardoor ieder kunstwerk apart moet worden beoordeeld. GS zullen u spoedig informeren over de ontwikkelingen. 22-06 Brief PS over 24u centrale bediening (van C naar B-agenda) 31-08 Voortgang transitie brug- en sluisbediening (van C naar B-agenda) 17-09 werkbezoek aan de bediencentrale Langebalk in Heerhugowaard en de Kogerpolderbrug bij De Woude (bij voldoende aanmeldingen) 26-10 Vervolg centrale bediening kunstwerken (B-agenda)
Herstel bruggen Krommenie																Olthof		28-09 Stand van zaken via brief van GS (C-agenda)
Goederenvervoer over water																Olthof		Goederenvervoer over water: Op 4 februari 2020 hebben wij kennis genomen van het rapport ‘Vervolgonderzoek goederenvervoer over water, provincie Noord-Holland’. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek en werken dit de komende periode uit in beleidsvoorstellen. Het genoemde onderzoek wordt als input gebruikt voor de totstandkoming van het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Noord-Holland en de provincie Flevoland werken samen met gemeenten en andere relevante partijen de afspraken uit het Klimaatakkoord uit via het RMP. De aanbevelingen uit het genoemde onderzoek zullen landen in het concept-RMP dat in Q3 aan u wordt voorgelegd ter bespreking. Op basis van uw bespreking en de bespreking in andere bestuursorganen in de regio wordt eind 2020 een definitief RMP opgesteld dat aan u begin 2021 ter besluitvorming voorgelegd wordt. 20-04 Technische briefing Duurzame Mobiliteit 28-09 concept-RMP in cie. M&B (B-agenda) Q1-2021 Voordracht in cie. M&B Q1-Q2-2021 Voordracht in PS
Onderzoeken doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend en Schiphol/Hoofddorp																Olthof		Onderzoek doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend: Samen met onze partners VRA en gemeente Amsterdam zijn we gestart met het opstellen van een onderzoeksopzet naar de ontwikkeling van de Zaan IJ-corridor. Deze opzet dient voor de zomer gereed te zijn en kan vervolgens met de Staten gedeeld worden. Het is de intentie om het onderzoek uit te voeren onder het programma SBaB. In het onderzoek zal gekeken worden naar de Ruimtelijke ontwikkelingen in Amsterdam-Noord en Zaanstad, ook in samenhang met Haven-Stad. Mobiliteit is essentieel en het doortrekken van de metro wordt hierin meegenomen. Ook de metroverbinding met Purmerend wordt in dit onderzoek meegenomen (ook in samenhang met de ontwikkeling van Purmerend). De kwartiermakersfase is gestart, er wordt een probleemanalyse opgesteld en wij verwachten PS in Q4 2020 over de eerste uitkomsten te kunnen informeren. Doortrekken NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp: Onze belangrijkste prioriteit in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) is deze doortrekking. Het ROVT is aangeboden aan de Minister van I&W in het BO MIRT 2019. De inzet vanuit de regio is om in BO MIRT in

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming, Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		najaar 2020 met het Rijk nadere afspraken over dit project te maken. Vanuit de regio wordt nu in het project ZWASH (Zuidwestcorridor Amsterdam/Schiphol/ Hoofddorp) gezamenlijk met het Rijk gestudeerd. Dit project is één van de onderdelen van het Rijk/Regio programma Samen Bouwen aan bereikbaarheid (SBAB).
																		Voor beide onderzoeken zal aan PS worden gevraagd hoe zij hierbij betrokken willen worden.
Verdubbeling spoor Alkmaar-Den Helder																Olthof		Met de regio is gesproken over de ontwikkeling van de verbinding in het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt! Er ligt een niet-gepubliceerd rapport, waarin gekeken is naar een aantal mogelijkheden (andere spoorproducten). De regio wil echter vooral vasthouden aan wat ze nu hebben, namelijk een IC, en van daaruit verder (een verdubbeling, die zo'n 400 mln. euro kost). De NS hebben recentelijk een brief geschreven met een oproep om gezamenlijk te gaan studeren op de spoorcorridors richting en in Noord-Holland Noord. Er lijkt momentum te ontstaan om gezamenlijk te gaan studeren.
																		PS zal worden geïnformeerd over dit gezamenlijke onderzoek en mogelijke keuzen die hieruit voortvloeien. In Q4 2020 verwachten wij hier meer duidelijkheid over te kunnen geven.
Oplossen knelpunten Den Helder																Olthof		Eind 2020 worden maatregelen uitgevoerd aan de N250. Hierbij worden intelligente verkeersregelinstantaties geplaatst en een kruising aangepast. Verder wordt er in het samenwerkingsverband De Kop Werkt! onderzoek gedaan naar verkeers-/mobiliteitsmanagement maatregelen om de verkeersstromen te spreiden/reguleren. Ook wordt er nader onderzoek gedaan naar meer grootschalige infrastructurele oplossingen. Hierbij vindt afstemming plaats ten aanzien van alle overige ontwikkelingen in Den Helder op de middellange en lange termijn (zoals de vervanging van de Koopvaardersschutsluis en de ontwikkeling van Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland/ Den Helder, waarvoor in 2020 een strategisch ruimtelijke verkenning uitgevoerd wordt. In Q4 2020 worden de resultaten van dit onderzoek ter informatie aan PS verstrekt.
Infrastructuur																		
PMI/PMO: Doorontwikkeling Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur& Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (incl. doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp)																Olthof		In april 2020 ontvangt de cie. een enquête over de doorontwikkeling PMI/PMO, waarvan de uitkomsten worden besproken in een BOT-overleg op 15-06. N.a.v. de uitkomsten van de enquête is dit BOT-overleg vervallen (zie nieuwsmail 27 mei 2020): <i>BOT-overleg PMI/PMO commissie M&B 15 juni vervalt vanwege aangeleverde informatie in de enquête</i> De enquête over de doorontwikkeling van het PMI/PMO is met veel aandacht ingevuld door PS. De duidelijke onderbouwde antwoorden geven een goed beeld van de wensen en verbetervoorstellen van PS. Daarbij valt op dat uw ideeën over het PMI/PMO verder reiken dan enkel het visueel samenvoegen van beide meerjarenprogramma's. Bijvoorbeeld de wijze van de politieke agendering van de geprogrammeerde projecten komt als

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		thema naar voren. PS bevragen met een digitale enquête is een nieuwe methode en past goed in deze ‘corona-tijd’. De uitgebreide antwoorden en de reikwijdte van de verbetervoorstellen vragen een bredere analyse dan voorzien. Voor de aankomende commissie M&B zal daarom het BOT-overleg komen te vervallen. Uw input gaan wij meenemen en wij zullen u voor het zomerreces informeren over de resultaten en de vervolgstappen. De eerste laagdrempelige aanpassingen die uit de enquête komen kunnen we wel al meenemen in de behandeling van het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2028, hierover zullen wij u ook informeren. Uiteindelijk zal de eerste ‘concept’versie van het samengevoegde PMI/PMO onder de nieuwe naam ‘integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur’ (iMPI) komend najaar, tegelijk met de nieuwe begroting, geagendeerd worden in de vergadering van PS. 31-08 Uitkomsten enquête en bespreken stand van zaken doorontwikkeling PMI/PMO (B-agenda) 26-10 Voordracht nieuw, samengevoegd PMI/PMO in cie. M&B 09-11 Voordracht in PS
Verandering Onteigeningsprocedure																Rommel (NLG, Grond)		Omdat de Omgevingswet een jaar is uitgesteld wordt de op 31-08-2020 geplande technische briefing ‘verandering Onteigeningsprocedure’ voor de commissies NLG (trekkende commissie) en M&B (Infrastructuur) verplaatst naar Q1 of Q2 2021.
Luchtvaart (incl. Schiphol)																		
Luchtvaart																Olthof		02-03 Werkbezoek aan Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaart centrum in Amsterdam (NLR) De Masterclass Smart Mobility, OV concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Zoals in het coalitieakkoord al is aangegeven, is het Rijk bevoegd gezag ten aanzien van Schiphol. Daarmee is het overleg op nationaal niveau richtinggevend. Dit voorjaar wordt vanuit het kabinet de concept-luchtvaartnota 2020-2050 verwacht. Deze nota dient antwoord te geven op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere maatschappelijke belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Inzet vanuit het kabinet is dat de luchtvaart stiller en duurzamer wordt, waarbij veiligheid steeds voorop staat. De Bestuurlijke Regie Schiphol – het samenwerkingsverband van provincies en gemeenten die binnen het werkingsgebied van Schiphol (48 Lden) – zal een zienswijze voorbereiden op de concept-luchtvaartnota. De Staten zullen daarover worden geïnformeerd. 15-06 Masterclass Luchtvaart 22-06 Bespreken Zienswijze BRS op Luchtvaartnota (B-agenda)
Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort																		De provincie is ten aanzien van de regionale luchtvaart wél bevoegd gezag. De agendering van het Ontwerp-Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. M&B van 15-06 (B-agenda) en de voordracht voor het luchthavenbesluit

**Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 14 september 2020**

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	20-01	24-02	23-03*	20-04	22-06	31-08	28-09	26-10	30-11	Q1	Q2	Q3	Q4					
																		(LHB) Westpoort in de cie. M&B van 31-08 en PS van 14-09 zijn vervallen. Een nieuwe planning volgt.
NZKG en (Zee)havens																		
Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren																Pels		Via het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied zijn wij met onze partners de ruimtebehoefte voor de toekomst aan het uitwerken. Welke ruimte is er op korte en lange termijn nodig voor de verplaatsing van bedrijven uit de transformatiegebieden. Tevens wordt de benodigde ruimte voor energietransitie verder uitgewerkt en gekwantificeerd. Ook de benodigde ruimte voor circulaire economie en groei van de haven wordt in beeld gebracht. Q4 2020 worden deze feiten m.b.t. de benodigde ruimte aan de Staten aangeboden. Op basis van deze feiten zal een gezamenlijk proces met de partners in het Noordzeekanaalgebied starten om integrale keuzes te maken. Hoe dit proces er precies uit gaat zien is nog niet te voorspellen omdat het Noordzeekanaalgebied wellicht door het Rijk aangewezen wordt als NOVI gebied. In NOVI-gebieden kunnen ook pilots gestart worden met wet- en regelgeving die van invloed kunnen zijn op de integrale afweging. De Staten en de gemeenteraden zullen hier nauw bij betrokken worden. Ook de uitkomsten van de verstedelijkingsopgave Q4 2020 zullen hierbij ook een bouwsteen zijn. <i>Den Helder</i> De Rijksbouwmeester zal samen met de regio, het Rijk en de provincie een strategisch ruimtelijke verkenning laten verrichten voor het maritiem cluster Den Helder en de Kop van Noord-Holland. Speerpunten hierbij zijn havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling, energietransitie en bereikbaarheid. De verkenning levert een aantal scenario's op, als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie. In Q4 worden de resultaten van de verkenning ter informatie aan PS verstrekt. 01-10 informatiebijeenkomst Energiehaven (met gem. Velsen en cie. EFB)
Circulaire economie																		
Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025																Pels		15-06 Bespreken discussienotitie in cie. M&B (B-agenda) Juni/juli, externe consultatie met stakeholders Juli t/m september, opstellen nieuwe concept-Actieagenda Oktober/november, besluitvorming GS over concept 30-11 bespreking concept-Actieagenda in cie. M&B (B-agenda) December/januari, GS stelt definitieve Actieagenda vast
PDENH (Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland)																Pels		N.a.v. veel vragen over dit onderwerp is op verzoek van PS een technische briefing PDENH ingepland op 23-3, die wegens het coronavirus is vervallen. Nieuwe datum technische briefing: 03-09 Gedeputeerde Pels heeft 03-09 een informatiesessie Verbonden Partijen / PDENH voor de commissies EFB en M&B aangekondigd.

i.v.m. het coronavirus zijn het (half)jaarlijks overleg met ROCOV en de masterclass met technische briefings PDENH, Smart Mobility, OV Concessies en Luchtvaart op 23 maart 2020 vervallen

lijst Ingekomen stukken PS 14-09-2020 maand JULI 2020

NR	ONDERWERP
1	Biomassa: Brief GS aan PS inz. Informatie stand van zaken vergunningverlening Wet natuurbescherming voor biomassacentrales (cie NLG 24-8-202'; behandelvoorstel volgt).
2	Natuur: Brief GS aan PS inz. hoofdlijnen Programma Natuur (Cie NLG 24-8-2020; behandelvoorstel volgt).
3	Stikstof: Brief GS an PS inz. Woordvoeringslijn nav Bestuurlijk Overleg Stikstof 9 juli 2020 (Cie NLG 24-8-2020; behandelvoorstel volgt).
4	(Heel PS) Brief GS aan PS inz. Regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland (C-agenda NLG en RWK 24-8-2020 en EFB en M&B 31-8-2020). De provincie, de gemeente Den Helder en het ministerie van LNV hebben in de afgelopen maanden een regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland uitgewerkt. De complexiteit van de regionale opgaven, gecombineerd ook met nationale belangen vanuit bijvoorbeeld de Defensiesector en de energietransitie, maken verdergaande krachtenbundeling met het Rijk noodzakelijk. Met de Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland werken Rijk, provincie Noord-Holland, gemeente Den Helder, het samenwerkingsverband De Kop Werkt! en andere (publieke en private) partners aan een integrale aanpak om het leef-, woon- en werkklimaat, en daardoor de brede maatschappelijke welvaart in de Kop van Noord-Holland, te versterken.
5	Financien: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2020 (A-agenda EFB en M&B 31-8-2020 en NLG 24-8-2020 en C-agenda RWK 24-8-2020) In de provinciale begroting wijzen provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze tweede begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2020 op basis van de huidige verwachtingen
6	Cultuur: Brief GS aan PS inz. hernieuwde gewijzigde planning actualisering cultuurbeleid (B-agenda EFB 31-8-2020; in samenhang met brief GS uitwerking moties 41 en 42).
7	Water: Jaarverslag Waddenacademie 2019 (C-agenda NLG 24-8-2020)
8	Circuit Zandvoort: Brief GS aan PS inz. Informatie handhavingstraject asfaltgranulaat Circuitpark (Cie NLG 24-8-2020; behandelvoorstel volgt)
9	Energie: Gewijzigde planning SCAN-project geothermie (C-agenda RWK 24-08-2020)

	De toepassing van geothermie (aardwarmte) is in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) nog onvoldoende van de grond gekomen, met name door gebrek aan kennis over de ondergrond. Het landelijke SCAN-project (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland) moet hier verandering in gaan brengen. Als gevolg van, met name, de corona-situatie is de planning van SCAN gewijzigd. Een aantal seismische lijnen in de MRA is doorgeschoven naar voorjaar 2021. GS informeren PS hierover. En gaan met EBN en het ministerie van EZK in gesprek over de consequenties.
10	Wonen/Klimaat: Voortgang programma verduurzaming bestaande woningvoorraad (C-agenda RWK 24-08-2020) Begin 2018 is het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad gestart. Dit programma stimuleert woningeigenaren hun woning te verduurzamen. Het programma is halverwege de looptijd en GS informeren PS per brief over de voortgang van het programma.
11	Fijn stof: Brief GS aan PS inz. Onderzoek ultrafijn stof IJmond (NLG 24-8-2020; behandelvoorstel volgt nog) In opdracht van de provincie Noord-Holland heeft het RIVM onderzoek gedaan naar ultrafijn stof in de IJmond. De onderzoeksrapportage is nu gereed, inclusief een toelichtend overzicht met vragen en antwoorden.
12	Mobiliteit: Brief GS aan PS inz. Voortgangsrapportage 2019 Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018 –2020 (Cie M&B 31-8-2020; behandelvoorstel volgt) In 2017 is het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility vastgesteld om meer grip te krijgen op de (technologische) ontwikkelingen in de mobiliteitswereld. Het doel om inzicht te krijgen in de (on)mogelijkheden van technologische vooruitgang, is actueler dan ooit. Juist in deze tijd, waarin wordt gezocht naar manieren om gezonder, duurzamer en leefbaarder uit de coronacrisis te komen, is het van belang te weten wat technologie daarin kan betekenen. In het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility wordt vooral gekeken naar nieuwe technologieën en innovaties in mobiliteit die een succesvolle bijdrage in Noord-Holland kunnen leveren aan de transitie naar slimme, schone en veilige mobiliteit, waarin de gebruiker centraal staat. Dit gebeurt door middel van studies, testen en pilots en in samenwerking met andere overheidspartijen, onderzoeksinstituten en bedrijven. Deze partijen dragen vaak ook bij aan de projecten. In 2019 liepen 15 studies en 34 pilots en testen naast overkoepelend onderzoek naar bijvoorbeeld Privacy, Cyber Security en gedrag. Ook in 2021 blijft de provincie inzetten op onderzoek naar nieuwe technologieën en innovaties in mobiliteit die een succesvolle bijdrage kunnen leveren aan de transitie naar slim, schoon en veilig reizen in Noord-Holland.

13	Mobiliteit: Brief GS aan PS inz. Parkeeronderzoek Noord-Holland (C-agenda M&B 31-8-2020) Het parkeeronderzoek Noord-Holland geeft inzicht in de manier waarop parkeerbeleid als sturingsmiddel ingezet kan worden voor een duurzame en toekomstbestendige verstedelijking in Noord-Holland, met daarbij in het bijzonder aandacht voor de OV-knooppunten. Het rapport is binnenkort te vinden op de website van de provincie Noord-Holland.
14	Natuur: Brief GS aan PS inz. onderhandse Verkoop provinciaal eigendom ter reconstructie van pachtbeëindiging in het Noord-Hollands Duinreservaat (C-agenda NLG 24-8-2020) Door de onderhandse verkoop maakt de provincie de vrijwillige verplaatsing van Firma R.L. De Vries en zoon uit de N2000 en NNN mogelijk en kan het bedrijf buiten de N2000 en NNN haar activiteiten voortzetten. De vrijkomende 8 ha kan hierdoor als natuur ingericht worden en onderdeel worden van het Noord-Hollands Duinreservaat.
15	Stikstof/grond: Brief GS aan PS inz. aankoop (grond/stikstof) Van Assem/Rinnegom (C-agenda NLG 24-8-2020) Door de aankoop van grond en stikstof, wordt de depositie van stikstof met maximaal 2 mol/ha/jaar verminderd op een aantal hexagonen in de Schoorlse Duinen en zal in afwachting van nadere regelgeving deze stikstof eventueel voor externe saldering gebruikt kunnen worden. Daarnaast kan de provincie marktconform een innovatief en maatschappelijk sociaal agrarisch bedrijf duurzaam huisvesten in de provincie, die met haar schaapskuddes tevens bijdraagt aan het beheer van de NNN en uitvoering van Natura 2000-herstelmaatregelen.
16	(Heel PS): Brief GS aan PS inz. voorgenomen uitwerking moties 41 en 42 (B-agenda EFB 31-8-2020 (EFB is de leidende commissie) en C-agenda NLG en RWK 24-8 en M&B 31-8)) Provinciale Staten hebben op 18 mei 2020 twee moties (41 en 42) aangenomen over de huidige maatschappelijke en economische problemen vanwege de COVID-19 maatregelen. Het college informeert PS over de voorgenomen uitwerking van beide moties.
17	Bestuur: Brief GS aan PS inz. wijzigingsbesluit verrekening grenscorrectie Gooise Meren-Weesp (C-agenda EFB 31-8-2020) De gemeente Gooise Meren heeft op 14 juli 2016 een verzoek ingediend bij GS om op basis van artikel 50 van de Wet algemene regels herindeling (arhi) een financiële verrekening van de grenscorrectie Bloemendalerpolder vast te stellen tussen de gemeenten Gooise Meren en Weesp. GS namen op 3 juli 2018 een besluit over deze financiële verrekening. Tegen dit besluit is door de gemeente

	Gooise Meren op 18 juli 2018 een bezwaarschrift ingediend waarbij is aangevoerd dat naast de externe kosten ook de interne kosten zouden moeten worden verrekend. Deze kosten zijn in februari 2020 onderbouwd door een assurance-rapport. Op basis van dit rapport achten GS verrekening redelijk en billijk en aanleiding om het eerdere besluit ten aanzien van de hoogte van de te verrekenen plankosten te wijzigen.
18	Economie: Brief GS aan PS inz. actualisering economisch beleid (B-agenda EFB 31-8-2020) De actualisatie van het economische beleid was voorzien voor 2020. De economische consequenties van de covid-19 crisis maakt het wenselijk om de actualisatie van het economisch beleid uit te stellen tot mei 2021 om de economische consequenties beter te overzien en daarop beter te kunnen reageren met geactualiseerd economisch beleid.
19	Infrastructuur: Resultaten enquête PMI/PMO (B-agenda M&B 31-08-2020) Naar aanleiding van de wens van Provinciale Staten naar een duidelijk, samenhangend en geïntegreerd provinciaal infrastructuurprogramma is een traject gestart om het huidige Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) samen te voegen tot het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). Een enquête is bij de Statenfracties afgenomen om de ideeën en verwachtingen hierover op te halen. De uitkomsten van de enquête zijn bekend en worden gedeeld met Provinciale Staten.
20	Mobiliteit: Beheerplan Biodiversiteit bermen (B-agenda M&B 31-08-2020) Op 18 november 2019 is motie 115 aangenomen, waarbij wordt verzocht om een integrale visie op de aanpak van de biodiversiteit in onze bermen op te stellen. Deze visie (Beheerplan verbetering biodiversiteit groenzones Provinciale Infrastructuur, Beheerprincipes) is gereed en wordt door GS aangeboden aan PS. Op basis van deze visie worden in de loop van dit jaar door de gebiedsaannemers beheerplannen Biodiversiteit per (vaar)weg opgesteld, en starten zij in de loop van 2020 met maatregelen die de biodiversiteit moeten verbeteren.
21	Mobiliteit: Onteigening N241 (C-agenda M&B 31-08-2020) De herinrichting van de N241 vindt plaats om de verkeersveiligheid te verbeteren en om de doorstroming te garanderen Voor zowel de reconstructie van de weg als de aanleg van de erftoegangsweg in de gemeenten Hollands Kroon, Heerhugowaard, Opmeer en Medemblik is grond van particuliere eigenaren en de gemeente Opmeer benodigd. Er is nog niet met alle eigenaren overeenstemming bereikt. Om het werk uiteindelijk uit te kunnen voeren is het noodzakelijk om te onteigenen. De provincie verzoekt

	daarom aan de Kroon om de onteigeningsprocedure te starten. Ondertussen blijft de provincie proberen om tot minnelijke overeenstemming met de grondeigenaren te komen.
22	Mobiliteit: Uitvoeringsregeling subsidie regionaal fietsnetwerk 2020 (C-agenda M&B 31-08-2020) De provincie Noord-Holland wil het fietsgebruik stimuleren. Daarom wil zij onder andere zorgen voor een hoogwaardig fietsnetwerk en goede en veilige fietsinfrastructuur. Omdat veel fietspaden van het regionale fietsnetwerk binnen de gemeentegrenzen vallen, stelt de provincie geld beschikbaar aan gemeenten. Via de subsidieregeling 'Uitvoeringsregeling Regionaal Fietsnetwerk 2020' kunnen gemeenten in Noord-Holland een aanvraag doen voor een subsidie voor de aanleg van doorfietsroutes en andere investeringen in het regionale fietsnetwerk. De regeling wordt in de zomer van 2020 opengesteld. Het subsidieplafond is € 4.342.000,-
23	MRA/Energie: Brief aan Provinciale Staten over voortgang windenergie in de MRA (C-agenda RWK 24-08-2020) Het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken beschrijft een 'ja mits voor windenergie in de Metropoolregio Amsterdam vooruitlopend op de regionale energiestrategie'. Gedeputeerde Staten geven de stand van zaken weer in een brief aan Provinciale Staten.
24	Ondermijning: Brief GS aan PS inz. Agenda Weerbaar Noord-Holland (C-agenda EFB 31-8-2020) In de concept Agenda Weerbaar NH is de ambitie uit het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken! ten aanzien van de aanpak van ondermijning uitgewerkt. Zoals opgenomen in de strategische agenda bij het coalitieakkoord, is de Agenda Weerbaar NH in concept aangeboden aan Provinciale Staten teneinde deze met de betreffende Statencommissie te bespreken. Hieruit zijn geen wijzigingen voortgevloeid. Met dit besluit stelt Gedeputeerde Staten de agenda definitief vast.
26	RO/Wonen/Mobiliteit: Bestedingsplan OV-Fonds (A-agenda RWK met uitnodiging M&B 24-08-2020) In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed.

27	Water: Eindadvies van de D'Hooghe over Oeververbindingen Rijkswateren Amsterdam (C-agenda NLG 24-08-2020) PS worden per brief geïnformeerd over het eindadvies van de onafhankelijke adviescommissie D'Hooghe over de Oeververbindingen Rijkswateren Amsterdam, 'Genereus Verbonden – Een concept-inrichtingsplan voor het IJ in Amsterdam als robuust en toekomstvast waterkruispunt'.
28	GS en PS zaken: Brief GS aan PS inz. protocol bedreiging bestuurders (C-agenda EFB 31-8-2020) Toelichting: Bedreiging van mensen die werkzaam zijn in de publieke sector is een actueel maatschappelijk onderwerp. Vanuit het principe van goed werkgeverschap worden situaties waarbij bestuurders geconfronteerd worden met ongewenst gedrag serieus genomen. Om die reden is een protocol uitgewerkt voor de leden van het college van Gedeputeerde Staten, Statenleden en duo-commissieleden.
29	Arbeidsmarkt en Onderwijs: Brief GS aan PS inz. benoeming werkambassadeur (C-agenda EFB 31-8-2020) De Werkambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het terrein van arbeidsmarkt en onderwijs. De provincie Noord-Holland heeft in 2016 Dhr. den Boer als werkambassadeur aangesteld. Hij heeft zijn werkzaamheden beëindigd. Gedeputeerde Staten hebben de heer A.J. Herfkens benoemd als werkambassadeur Noord-Holland vanaf 1 september 2020.
30	Bestuur: Brief GS aan PS inz. zienswijze herindelingsadvies Amsterdam en Weesp (C-agenda EFB 31-8-2020) De gemeenten Amsterdam en Weesp willen per 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden stelden daartoe een herindelingsadvies vast. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben op 19 mei 2020 een concept positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld, die is besproken in de statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. GS stellen, het standpunt van PS gehoord, de zienswijze nu definitief vast en zenden de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK.
31	Bestuur: Brief GS aan PS inz. zienswijze herindelingsadvies Beemster – Purmerend (C-agenda EFB 31-8-2020) De gemeenten Beemster en Purmerend willen per 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden stelden daartoe een herindelingsadvies vast. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben op 19 mei 2020 een concept positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld, die is besproken in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. GS stellen,

	het standpunt van PS gehoord, de zienswijze nu definitief vast en zenden de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK.
32	Bestuur: Brief GS aan PS inz. zienswijze herindelingsadvies Dijk en Waard (C-agenda EFB 31-8-2020) De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk willen per 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden stelden daartoe het herindelingsadvies Dijk en Waard vast. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben op 19 mei 2020 een concept positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld, die is besproken in de statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. GS stellen, het standpunt van PS gehoord, de zienswijze nu definitief vast en zenden de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK. Helaas is er een foutje in de bijlage (financiële analyse) geslopen bij de zienswijze van GS op het herindelingsadvies Dijk en Waard. In de financiële analyse staat dat de meerjarenbegroting 2023 van Langedijk niet structureel en reëel in evenwicht was. Echter, dat is onjuist. De meerjarenbegroting 2021-2023 van Langedijk is, net als Heerhugowaard, wel structureel en reëel sluitend. In de bijlage de gerectificeerde bijlage.
33	Dienstauto's: Brief GS aan PS inz. nieuwe dienstauto's GS (C-agenda EFB 31-8-2020)
34	Milieu: Gedoogbesluit Aardkundig Monument Castricum (C-agenda NLG 24-08-2020) Provincie Noord-Holland neemt een gedoogbeslissing die een initiatiefnemer toestaat een verbouwing aan haar woning uit te voeren vooruitlopend op het vaststellen van de Omgevingsverordening NH2020 waarmee de locatie buiten het Aardkundig Monument (AM) komt te liggen. Het beschermingsregime van het AM maakt de voorgenomen verbouwing op dit moment onmogelijk.
35	Monumenten: Brief GS aan PS inz. benoemen Loods Herbestemming NH (C-agenda EFB 31-8-2020; in de brief wordt gevraagd of u behoefte heeft aan een nadere kennismaking met de nieuwe loods. In de eerstkomende vergadering van de commissie EFB zal deze behoefte worden gepeild). De provincie heeft de heer K. Telgenhof benoemd tot Loods Herbestemming Monumenten Noord-Holland. De loods jaagt herbestemming en duurzame benutting van monumenten aan, brengt vraag en aanbod bij elkaar en ondersteunt initiatiefnemers met haalbare planvorming.

36	Social Return: Brief GS aan PS inz. Social return voortgang 2020 (C-agenda EFB 31-8-2020) De provincie Noord-Holland maakt bij de inkoop van producten en diensten afspraken met contractpartners om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt meer kans te geven op een baan: social return. De rapportage social return 2020 geeft inzicht in de voortgang die contractpartners boeken bij het realiseren van sociale impact.
37	VTH: jaarverslag VTH 2019 (C-agenda NLG 24-08-2020) Het (dashboard) Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) 2019 geeft inzicht in de uitvoering en voortgang van het VTH-beleid van de provincie Noord-Holland. Dit beleid heeft betrekking op de thema's Milieu, Bodem, Groen, Water en Wegen/Vaarwegen. Voor het verlenen van vergunningen op grond van wet- en regelgeving zijn wij met betrekking tot deze thema's, het bevoegd gezag. Wij hebben de uitvoering van de VTH-taken gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Het Jaarverslag VTH 2019 is hoofdzakelijk gebaseerd op de afzonderlijke jaarverslagen van deze omgevingsdiensten. Dit Jaarverslag is opgesteld in de vorm van een dashboard.
38	Welzijn: Brief GS aan PS inz. voortgang Regenbooginitiatief (B-agenda EFB 31-8-2020) In 2018 hebben Provinciale Staten (PS) het Regenbooginitiatief 2.0 aangenomen. Gedeputeerde Staten informeren PS over de voortgang op dit onderwerp.
39	Wonen/Bestuur: Stand van zaken uitvoering Statenmotie 21 'Vang de kinderen van Moria op' (C-agenda RWK 24-08-2020 en C-agenda EFB 31-08-2020) Provinciale Staten hebben op 9 maart 2020 motie 21 aangenomen. De motie roept het college op om ondersteuning te bieden aan Noord-Hollandse gemeenten bij de opvang en huisvesting van alleenstaande kinderen die in kamp Moria op Lesbos verblijven. Tevens verzoekt de motie het college om bij kabinet en parlement aan te dringen op medewerking met de gemeenten. GS informeren nu de Staten door middel van bijgaande brief over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van deze motie.
40	Mobiliteit: Stand van zaken vervolg Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 en onderzoek doortrekken Noord-Zuidlijn naar Zaanstad en Purmerend (C-agenda M&B 31-08-2020) De provincie Noord-Holland wil – samen met andere vervoerders en overheden uit de regio – goed openbaar vervoer in de regio. Eind 2019 is het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 Noord-Holland en Flevoland (ROVT) vastgesteld. Om een vervolg te geven aan de uitwerking van de ROVT, wordt een plan van

	aanpak opgesteld en gaan de komende periode nog verdiepende onderzoeken plaatsvinden. Een onderzoek dat start is een probleemanalyse naar de corridors Zaandam – Amsterdam Noord (ZaanIJ) en Purmerend – Amsterdam. De provincie Noord-Holland onderzoekt samen met Vervoerregio Amsterdam en de regio diverse HOV-opgaven (bus, trambus, tram, lightrail of metro), kansen en knelpunten t.o.v. ruimtelijke-economische ontwikkeling op deze corridors. Dit onderzoek sluit aan bij het ROVT en ons coalitieakkoord ‘Duurzaam Doorpakken!’.
41	Dierenwelzijn: Brief ganzen & faunaschade (C-agenda NLG 24-08-2020)
42	Dierenwelzijn: Brief omtrent Ganzen en faunaschade namens CDA en VVD (C-agenda NLG 24-08-2020)
43	Ruimte: Subsidiebesluiten OV-knooppunten Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord fase 1) en Zaandam (Mauritsbuurt) (C-agenda RWK 24-08-2020) De provincie Noord-Holland heeft besloten subsidies te verlenen voor de ontwikkeling van twee voormalige binnenstedelijke bedrijventerreinen in Zaanstad tot woningbouwlocaties. Het gaat om Hofwijk Noord (bij station Zaandam Kogerveld) en de Mauritsbuurt (bij station Zaandam). Het gaat onder andere om sanering, verplaatsen van kabels en leidingen, infrastructurele ontsluiting en een kwaliteitsimpuls voor de openbare ruimte, zodat woningbouw mogelijk wordt. Beide projecten gaan eind 2020 van start en maken de bouw van circa 1.000 woningen mogelijk.
44	Natuur: Samenwerkingsovereenkomst inzake coördinatiebureau het Groene Hart (C-agenda NLG 24-08-2020) De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht werken samen om het Groene Hart te beschermen. Met een samenwerkingsovereenkomst maken zij afspraken over de financiering en de werkwijze van het zogenoemde Coördinatiebureau het Groene Hart.
45	Recreatieschap: bestuursmededeling RAUM juni 2020 (C-agenda NLG 24-08-2020)
46	Recreatieschap: bestuursmededeling RAUM juni 2020 (C-agenda NLG 24-08-2020)
47	Economie: Brief GS inz. uitstel betaling lening Pallas (technische briefing EFB 31/8 en b-agenda EFB 31/8) Pallas is de nieuwe medische isotopenreactor die de Hoge Flux Reactor in Petten gaat vervangen. De provincie Noord-Holland heeft aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor € 40 miljoen in de vorm van een lening beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de nieuwe reactor. Op verzoek

	van de stichting wordt de terugbetaling van deze lening uitgesteld tot uiterlijk 1 januari 2022.
48	: Agenda en vergaderstukken MRA regiegroep (C-agenda RWK 24-08-2020)
49	Natuur: Brief Bosbeleid in de 'houtgreep' (C-agenda NLG 24-08-2020)

Lijst Ingekomen stukken augustus 2020 voor PS 14-9-2020

Nr.	Omschrijving
1	Omgevingsdienst: Nieuwsbrief omgevingsdienst NHN augustus 2020 (C-agenda NLG 21-09-2020)
2	Recreatie: Bestuursmededeling recreatieschap Twiske-Waterland (C-agenda NLG 21-09-2020)
3	Stikstof: Brief Biohuis over 'Gebiedsgerichte aanpak' (C-agenda NLG 21-09-2020)
4	Recreatie: Brief aan bestuur inzake conceptvisie recreatieschap Geestmerambacht (C-agenda NLG 21-09-2020)
5	Recreatie: Reactie Stichting Kleimeer op conceptvisie ontwikkelingen Geestmerambacht (C-agenda NLG 21-09-2020)
6	Gezondheid: Datarapporten luchtkwaliteit 2019 IJmond, Havengebied Amsterdam en Haarlemmermeer (C-agenda NLG 21-09-2020) In de IJmond, het havengebied van Amsterdam (Westpoort) en de Haarlemmermeer is ook in 2019 op alle meetlocaties voldaan aan de Europese wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit. De trendanalyse laat bovendien zien dat vanaf 2009 de concentraties fijnstof (PM10, PM2,5) en NO2 in alle drie de regio's dalen. Dit staat in het jaarlijkse datarapport luchtkwaliteit dat mede is opgesteld in opdracht van de provincie Noord-Holland.
7	Gezondheid: Depositieonderzoek Wijk aan Zee (C-agenda NLG 21-09-2020) Op 15 april 2020 heeft de provincie Noord-Holland het RIVM verzocht om onderzoek te doen naar de depositie van stof in Wijk aan Zee. Hiervoor is op 24 juni 2020 een veegmonster genomen dat vervolgens in een lab is geanalyseerd. De resultaten zijn nu bekend.
8	MRA: Voordracht met mogelijkheid tot zienswijze PS tbv Vergadering MRA Regiegroep oktober 2020 incl. financiële stukke (A-agenda 24-09-2020) bespreking van vergaderstukken van de halfjaarlijkse vergadering van de MRA Regiegroep, die plaats vindt op 30 oktober 2020. De stukken worden met een Statenvoordracht aan PS aangeboden, en op 24 september in commissie RWK besproken.

9	Natuur: Afdoen motie 36–2019 inzake levend koken van rivierkreeften (B-agenda NLG 21–09–2020) In het programma Oostelijke Vechtplassen is kreeftenvraat benoemd als één van de knelpunten bij het behalen van natuurdoelen. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn zal de provincie echter geen evenementen meer organiseren of (financieel) steunen waarbij rivierkreeften levend worden gekookt
10	Omgevingsdienst: Onderzoek EIFFEL proces invordering dwangsommen (C-agenda NLG 21–09–2020) Het college is voornemens, na instemming hiervan door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, alle bevoegdheden voor het invorderen van dwangsommen aan deze omgevingsdienst te mandateren. Dit gebeurt nadat duidelijke werkafspraken zijn gemaakt. Dit was een aanbeveling uit een onafhankelijk onderzoek naar het proces van invorderen van de dwangsommen dat het college overneemt. Het college gaf opdracht voor dit onderzoek na de verjaring van vier dwangsommen bij Harsco Metals. In verband met informatie over dossiers die onder de rechter zijn, blijft het rapport vertrouwelijk totdat de gerechtelijke procedures zijn afgerond.
11	Financien: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen (A-agenda EFB 28–9–2020) In de nota Leningen en Garantstellingen is het beleid, het beheer en de informatievoorziening ten aanzien van het verstrekken van leningen en garantstellingen beschreven. De nota biedt een afwegingskader voor de inzet van leningen en garantie, alsook is het leidraad voor Gedeputeerde Staten bij de beoordeling en de afhandeling van leningen en garantstellingen. De nota wordt door Provinciale Staten vastgesteld.
12	Energie: Monitor Wind op Land 2019 van het RVO (C-agenda RWK 21–09–2020) Uit de monitor Wind op Land 2019 blijkt dat de Provincie Noord-Holland haar taakstelling van 685,5 megawatt aan windenergie in 2020 niet haalt. Inkoopproblemen bij initiatiefnemers en aansluitingen op het net hebben geleid tot vertraging in de realisatie, waardoor het opleverjaar 2020 niet gehaald wordt. De monitor wordt ter kennisname aan Provinciale Staten gezonden.

13	Ruimte: Tussentijdse balans van de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) (C-agenda RWK 21-09-2020 (leidend) en C-agenda NLG 21-09-2020) Dit is een tussentijds verslag van de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK). De PARK is een onafhankelijk adviseur voor het college van GS. Het accent ligt op het agenderend adviseren in zake de grote ontwikkelingen die het landschap van Noord-Holland raken. Daarmee ligt de focus van de PARK op de middellange tot lange termijn. Deze tussentijdse balans is zowel aan het college van GS als ter kennisname aan Provinciale Staten aangeboden.
14	Ondermijning/weerbaarheid: Brief GS inz. Onderzoeksrapport ondermijning en weerbaarheid provincies (c-agenda EFB 31-8-2020) De provincie Noord-Holland zet zich in om de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten en om deze vorm van criminaliteit aan te pakken. In dat verband hebben GS onderzoek laten doen naar de aanpak van andere provincies en de leerpunten die hun aanpak biedt voor de provincie Noord-Holland.
15	Circuit Zandvoort: Brief zienswijze besluit handhaving asfaltering CPZ (Betrekken bij agendapunt 6e NLG 24-08-2020)
16	Faunabeheer: Brief ganzenprobleem heftiger dan ooit (Betrekken bij agendapunt 6d NLG 24-08-2020)
17	Faunabeheer: Brief natuurorganisaties over ganzenbeheer (Betrekken bij agendapunt 6d NLG 24-08-2020)
18	Gemeentefinancien: Brief GS aan PS inz. financiële weerbaarheid van de (Noord-Hollandse) gemeenten (de brief zal tkn worden geagendeerd bij de behandeling van de brief van GS:inz. voorgenomen uitwerking moties 41 en 42 ; b-agenda EFB 31-8-2020)
19	Uitwerking Corona-richtlijnen voor de commissies
20	Jaarverslag 2019 concessies Openbaar Vervoer (C-agenda M&B 31-08-2020) Jaarlijks publiceert de provincie Noord-Holland een jaarverslag met de resultaten van de drie openbaar vervoerconcessies waar zij opdrachtgever voor is: Gooi- en Vechtstreek, Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord. In het verslag komen onder andere het aanbod, het gebruik en de kwaliteit van het OV aan bod.

21	Motie 2019–102 Hoge Nood (B-agenda (trekkende cie.) M&B 31–08–2020, C-agenda EFB 31–08–2020 en C-agenda NLG 24–08–2020) Op 11 november 2019 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen, waarin aandacht wordt gevraagd voor het belang van de beschikbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van (openbare) toiletten. In een brief lichten Gedeputeerde Staten toe hoe zij deze motie uitvoeren.
22	Wonen: Benoeming bouwambassadeur Noord-Holland (C-agenda RWK 21–09–2020) Gedeputeerde Staten hebben Lex Brans voor de duur van 3 jaar benoemd als bouwambassadeur om de woningbouwproductie in Noord-Holland aan te jagen
23	Ruimte: Afschrift aan PS – Brief GS over melding onrechtmatig handelen gemeente Hilversum inzake De Stolpe (C-agenda RWK 21–09–2020) De niet-geanonimiseerde brief is voor PS beschikbare in de afgeschermd agenda in iBabs
24	Ruimte: Afschrift brief aan GS en PS – stichting vrienden van het Gooi – Brief aan B&W Gooise Meren Bouw appartementen aan de Driftweg in uw gemeente (C-agenda RWK 21–09–2020)
25	Bestuur: Brief GS inz. Verslag overleg met colleges Oostzaan en Wormerland 26 juni 2020 (C-agenda EFB 31–8–2020)
26	Gezondheid: Brieven stichting Schapenduinen redeneringen omgevingsdiensten functioneren VTH (C-agenda NLG 24–08–2020)
27	Faunabeheer: Agendaverzoek CDA & VVD brieven inzake Ganzen & Faunaschade van de C- naar de B-agenda (B-agenda NLG 24 augustus 2020)
28	Faunabeheer: Brief LTO over beleid faunaschade ganzen provincie 7 juli 2020 (C-agenda NLG 24–08–2020)
29	MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht nr. 40 (C-agenda RWK 21–09–2020)
30	Energie: Informatiebrief en bijlagen over de Regionale Energie Strategie NHN en NHZ (C-agenda RWK 24–08–2020)
31	Initiatiefvoorstel FvD Referendumverordening (cie EFB 28–9 en PS 5–10–2020) Dit initiatiefvoorstel van fractie FvD is eind juni door de griffie ontvangen en op 25 juni doorgestuurd voor advies naar GS. Per abuis is het initiatiefvoorstel nog niet bij de ingekomen stukken gepubliceerd.

32	Brief GS uitstel advies Initiatiefvoorstel FvD Referendumverordening (zie EFB 28-9 en PS 5-10-2020)
33	Gezondheid: Brief in gebrekestelling WOB omtrent documentatie veiligheidsmaatregelen en verzoek handhaving (C-agenda NLG 24-08-2020)
34	Kwartaalverslag Greenport Aalsmeer Q2 - 2020 (C-agenda NLG 24-08-2020)
35	Arbeidsmarkt/Covid-19: Brief kermisvrouwen Nederland inz. steun covid-19 (c-agenda EFB 31-8-2020; brief is ook aan GS gezonden. Deze zullen antwoorden. Een afschrift van de antwoordbrief van GS zal aan u worden gezonden).
36	Economie: Discussienota PvdD - Noord-Hollandse Donut - Samen naar een 21ste-eeuwse economie waar iedereen beter van wordt (B-agenda EFB 31-8-2020)
37	Leefbaarheid: Brief Hoe gaat het verder met de mensheid na de Corona (C-agenda NLG 24-08-2020)
38	Recreatie: Jaarverslag 2019 Recreatie Noord-Holland (C-agenda NLG 24-08-2020).
39	Ruimte: Strandpaviljoens eenmalig laten staan in winter 2020-2021 (C-agenda RWK 24-08-2020)
40	Volksgesondheid/Covid-19: brief verontruste burger Hoofddorp inz. niet afsluiten fontein (C-agenda EFB 31-8-2020; brief is ook aan het kabinet van de CdK gezonden).
41	Water: Brief falend bestuur in aanpak Amerikaanse Rivierkreeft (C-agenda NLG 24-08-2020)
42	Water: Brief gestelde raadsvragen fractie BBB inzake toezicht gevaren muilen zee kust (C-agenda NLG 24-08-2020)
43	Faunabeheer: brief vogelbescherming inz. Onrechtmatigheid schadebestrijding ganzen en smienten op graslanden (C-agenda NLG 24-08-2020)
44	Omgevingsdienst: Jaarimpressie 2019 OD NHN (C-agenda NLG 24-08-2020)
45	Ruimte: Ingekomen mail Ziekenhuiszorg - regio Alkmaar - mislukte aanbesteding nieuwbouw Noordwest Ziekenhuisgroep (C-agenda RWK 24-08-2020) Dit betreft de geanonimiseerde mail met bijlagen. De niet-geanonimiseerde mail is voor Statenleden in te zien in de afgesloten agenda in iBabs

46	Water: Waddenkust gastregio voor Landschapstriënnale 2023 (C-agenda NLG 24-08-2020)
47	Ganzenbeleid: Brief Provinciaal ganzenbeleid plus ganzentelling (C-agenda NLG 24-08-2020)
48	PDENH: discussienota investeringsfondsen, op verzoek van G. van Geffen – VVD (B-agenda M&B 31-08-2020)
49	Recreatieschap: Bestuursmededeling Groengebied Amstelland (C-agenda NLG 24-08-2020)
50	Wonen: Stand van zaken regionale afspraken wonen Noord-Holland (C-agenda RWK 24-08-2020)
51	Ganzenbeleid: Brief reactie op Faunabeheerplan Ganzen provincie Noord-Holland (C-agenda NLG 24-08-2020)
52	Recreatieschap: Bestuursmededeling recreatieschap Spaarnwoude en gevolgen coronacrisis (C-agenda NLG 24-08-2020)
53	Natuur & Ruimte en Economie: Brief hou Lutkemeer groen (C-agenda NLG & RWK 24-08-2020 en EFB 31-8-2020)
54	Opvang wilde dieren: Besteding budget opvangcentra wilde dieren (C-agenda NLG 24-08-2020) In het coalitieakkoord ‘Duurzaam Doorpakken!’ is afgesproken dat er ondersteuning komt voor opvangcentra voor wilde dieren. Hiervoor is een eenmalig bedrag van € 200.000,- beschikbaar gesteld.
55	Water: Intentieverklaring Samenwerking rondom ontwikkelingen Noord-Hollandse IJsselmeerkust (C-agenda NLG 24-08-2020) provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, gemeente Hollands Kroon, gemeente Emblik, gemeente Enkhuizen, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Rijkswaterstaats Waterleidingbedrijf Noord-Holland willen samenwerken aan een integrale gebiedsontwikkeling van de Noord-Hollandse IJsselmeerkust tussen Den Oever en Enkhuizen op het gebied van natuur, (drink)water, economische ontwikkeling, recreatie en toerisme en recreatie. Om dit te bewerkstelligen wordt door alle partijen de intentieverklaring ‘Samenwerking rondom ontwikkelingen Noord-Hollandse IJsselmeerkust’ ondertekend.

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Bijlage: overzicht openstaande moties

Telefoonnummer +31235144186
mulderv@noord-holland.nl

Betreft: lijst moties PS 14 september 2020

Memo

3 september 2020

1|2

Inleiding:

Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Op bijgevoegde lijst kunt u via de hyperlinks naar de afzonderlijke moties navigeren en kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. Dat kan uiteraard ook in iBabs bij “overzichten / moties / amendementen”.

In de kolom “Voorstel voor PS/Presidium” op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel:

in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M115-2019	18-11-2019	Integrale visie op het beheer van bermen en natuurlijke oevers. (PvdD, SP, PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit cie M&B gepubliceerd bij deze motie. Voorstel Presidium: Cie M&B van 31-08-2020 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M102-2019	11-11-2019	Meer toiletten erbij maakt iedereen blij. (50PLUS/PvdO)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit cie M&B gepubliceerd bij deze motie. Voorstel Presidium: Cie M&B van 31-08-2020 stemt in met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

M18-2019	04-03-2019	Provinciaal Actieplan Weidevogels. (CU-SGP, Groen Links, SP, PvdD, D66, PvdA)	In juli/augustus is er een actualisatie van de NLG bij de motie gepubliceerd (en in april vanuit GS). Voorstel Presidium: Commissie NLG van 24-08-2020 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 14 september 2020.

Lijst moties PS 14 september 2020

Deze lijst wordt door GS 4x per jaar geactualiseerd voor PS van 9 maart, 29 juni, 14 september en 14 december 2020. Tussentijds worden de moties geactualiseerd op GS-besluitenlijst en op advies commissievergaderingen, wanneer daar moties aan de orde zijn geweest.

Overzicht met links naar alle openstaande moties. <i>Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.</i>			
Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M54-2020	29-06-2020	Opstarten Openbaar Vervoer - buurtbussen	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M52-2020	29-06-2020	Tata Steel Innovatie	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M50-2020	29-06-2020	Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M48-2020	29-06-2020	Motie Educatie Koloniaal verleden	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	In juli/augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit de EFB bij deze motie gepubliceerd.
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	In juli/augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit de EFB bij deze motie gepubliceerd.
M40-2020	18-05-2020	Provinciale pacht tijdens Corona (CDA, ChristenUnie)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M25A-2020	18-05-2020	Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie (VVD, D66, CDA, 50PLUS/PvdO)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op. (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties. <i>Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.</i>			
Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M19-2020	09-3-2020	Dak- en thuisloze jongeren. (GroenLinks, PvdA, ChristenUnie)	In augustus en september is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M2-2020	03-02-2020	Stop de verhuurderheffing (SP, PvdA, PvdD, 50PLUS/PvdO)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M1-2020	03-02-2020	Participatiebijeenkomsten met gemeenteraden over Omgevingsverordening (CDA, VVD, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M115-2019	18-11-2019	Integrale visie op het beheer van bermen en natuurlijke oeveren. (PvdD, SP, PvdA)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit de M&B gepubliceerd bij deze motie. Voorstel Presidium: De M&B van 31-08-2020 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M111-2019	18-11-2019	Samenhangend pakket klimaatmaatregelen rond klimaat, milieu, water gezondheid, dierenwelzijn en bodemdaling. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M106-2019	18-11-2019	Betrekken van jongeren en scholen bij energiebesparing. (PvdD, SP, D66)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M104-2019	18-11-2019	Motie van ondersteuning: prioriteit versterking energie- infrastructuur N-H (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M103-2019	18-11-2019	Draagvlak klimaatakkoord. (CDA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties. <i>Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.</i>			
Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M102-2019	11-11-2019	Meer toiletten erbij maakt iedereen blij. (50PLUS/PvdO)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS en in september vanuit cie M&B gepubliceerd bij deze motie. Voorstel Presidium: Cie M&B van 31-08-2020 stemt in met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M98-2019	11-11-2019	Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak. (FvD, DENK, PvdD, SP, PVV, CDA, 50 Plus/PvdO)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M96-2019	11-11-2019	Leefbaarheidsmonitor. (PvdA, D66, PvdD, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M93-2019	11-11-2019	Draagvlak voor voedselvisie. (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M92-2019	11-11-2019	Groencertificaten. (D66, GroenLinks, PvdA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M69-2019	11-11-2019	Urgenda-maatregelen. (PvdD, GroenLinks)	In augustus is een tussentijdse actualisatie vanuit cie RWK bij de motie gepubliceerd.
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M57-2019	11-11-2019	Motie Stikstofbeleid. (PvdA, D66, GroenLinks, VVD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties. <i>Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.</i>			
Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M47-2019	30-09-2019	Draagvlak en participatie in de Regionale Energiestrategieën, RES. (SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M46-2019	30-09-2019	Andersoortige energietechnieken. (VVD, D66, PvdA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M45-2019	30-09-2019	Klimaat en gevoel van urgentie. (GroenLinks, PvdA, SP)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M36-2019	30-09-2019	Geen provinciale steun voor het levend koken van kreeften en krabben. (PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, GroenLinks)	In juli/augustus is er een actualisatie vanuit GS en vanuit de NLG bij de motie gepubliceerd.
M30-2019	08-07-2019	OV-frequentie Oostzaan en Landsmeer. (PvdD, FvD, DENK, SP, PvdA, GroenLinks, VVD, CU)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M18-2019	04-03-2019	Provinciaal Actieplan Weidevogels. (CU-SGP, Groen Links, SP, PvdD, D66, PvdA)	In juli/augustus is er een actualisatie van de NLG bij de motie gepubliceerd (en in april vanuit GS). Voorstel Presidium: Commissie NLG van 24-08-2020 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M08-2019	04-02-2019	Motie windmolens op land. (PvdD, CU-SGP, GroenLinks, SP)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M56-2018	12-11-2018	Verduurzaming wegaanleg en -onderhoud. (PvdA, D66, CDA, CU-SGP, ONH, PvdD, GL, SP)	In augustus is een actualisatie vanuit GS en in september vanuit de M&B bij de motie gepubliceerd.
M45-2018	12-11-2018	Grootste duurzame waterstofcluster van Europa. (VVD, D66, CDA, PvdA)	In juli is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen inclusief actualisaties zijn digitaal terug te vinden op de [website](#) en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Numer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M13-2018	11-06-2018	Onderzoek naar luchthaven in Noordzee. (50PLUS, D66, ONH, VVD)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.
M109-2017	06-11-2017	Begroting 2018: opvolging rapport waterbestendig Westpoort. (D66)	In augustus is er een actualisatie vanuit GS bij de motie gepubliceerd.

PS-vergadering

Dossiernummer	3344
Extern Zaak ID	478533
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2020
Agendapunt	8.a
Omschrijving	Kadernota verbonden partijen 2020 (VD-41).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	30 juni 2020
PS-vergadering	14 september 2020

Toelichting

Gedeputeerde Staten sturen een nieuwe versie van de Kadernota verbonden partijen ter vaststelling naar Provinciale Staten. In deze nota wordt beschreven in welke gevallen de provincie kiest voor uitvoering van beleid door middel van een vennootschap, stichting, vereniging of gemeenschappelijke regeling en hoe dat dan in de praktijk werkt.

Op basis van het coalitieakkoord is toegevoegd dat de provincie verwacht dat de verbonden partijen actief werk maken van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. A.W. Voordenhout

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137

voordenhouta@noord-holland.nl

1 | 1

Verzenddatum

28 MEI 2020

Kenmerk

478533/1431615

Uw kenmerk

Betreft: Kadernota verbonden partijen 2020

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de Kadernota verbonden partijen 2020.

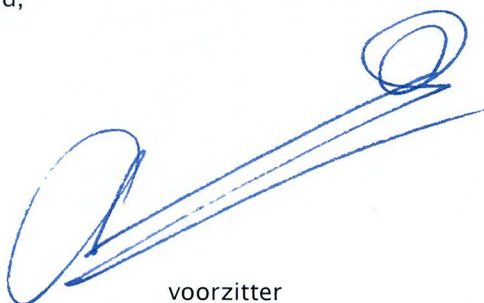
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen:

Voordracht

Kadernota verbonden partijen 2020

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

KADERNOTA VERBONDEN PARTIJEN 2020

Concept 26 mei 2020

Provincie Noord-Holland

Inhoudsopgave: blz.

1.	Inleiding	3
2.	Deelnemingen	5
	a. Aandeelhouderschap algemeen	5
	b. Aangaan van deelnemingen	6
	c. Aansturen van deelnemingen	11
	d. Evaluatie	19
	e. Wijzigen of afstoten van deelnemingen	20
	f. Rolverdeling PS/GS	22
3.	Stichtingen	25
4.	Verenigingen	27
5.	Gemeenschappelijke Regelingen	29

Bijlagen:

1. Overzicht verbonden partijen Provincie Noord-Holland
2. Verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
3. Aanbevelingen uit de evaluatie verbonden partijen 2019

1. Inleiding

Voor het realiseren van maatschappelijke opgaven hebben overheden (rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) elkaar nodig. Soms kan het van belang zijn hierbij ook andere semi-publieke en/of private partners te betrekken. In alle gevallen zal binnen de kaders van het democratisch bestel moeten worden gezocht naar de meest effectieve en efficiënte vorm van samenwerken om de opgaven te kunnen realiseren.

De provincie beschikt over een grote verscheidenheid aan instrumenten om haar beleidsdoelstellingen te realiseren, zowel van publiekrechtelijke als privaatrechtelijke aard. Vanuit de specifieke opgave zal steeds moeten worden gezien wat een passende wijze van uitvoering is, met de keuze uit het daarbij behorende instrumentarium. In deze nota wordt op een van deze instrumenten, het instrument van de verbonden partijen, ingegaan.

Bij een **verbonden partij** is sprake van een bestuurlijke en financiële betrokkenheid van de provincie bij een andere organisatie, zoals een vennootschap, stichting of vereniging.

Bestuurlijke betrokkenheid betekent vertegenwoordiging in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Financiële betrokkenheid betekent dat er middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de partij of dat een bedrag op de provincie kan worden verhaald als de partij haar verplichtingen niet nakomt.

De huidige Nota verbonden partijen is vastgesteld in 2015. De argumenten om een nieuwe nota te maken zijn de volgende :

- a. Er is een evaluatie van de verbonden partijen uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen zijn opgenomen in bijlage 3;
- b. de verplichting om elke vier jaar een nieuwe Kadernota verbonden partijen te maken, zoals opgenomen in de Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.

De rijksoverheid heeft eind 2013 de Nota deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013 uitgebracht. Het beleid voor het beheer van staatsdeelnemingen gaat uit van het zogeheten 'actief aandeelhouderschap'. Publiek belang en het beheer van maatschappelijk vermogen staan in dit beleid centraal.

De provincie Noord-Holland streeft eveneens een actief aandeelhouderschap na. Deelnemen is niet een doel op zich, maar moet bijdragen aan de borging van publieke belangen. Dit gebeurt door te beoordelen of de strategie van de onderneming in lijn is met de door de provincie gedefinieerde publieke belangen, door het (al dan niet) goedkeuren van investeringen, door het vaststellen van het beloningsbeleid en door het benoemen van goede bestuurders en commissarissen.

De Provincie Noord-Holland kent een viertal vormen van verbonden partijen:

1. Deelnemingen;
2. Stichtingen;
3. Verenigingen/coöperaties;
4. Gemeenschappelijke Regelingen.

In hoofdstuk 2 komt de werkwijze rond de provinciale deelnemingen uitgebreid aan de orde.

Deze werkwijze wordt zoveel mogelijk ook toegepast voor de andere rechtsvormen. Door het eigen karakter van de verschillende vormen kan dat echter niet op alle terreinen worden doorgevoerd. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 worden de verschillen qua werkwijze voor stichtingen, verenigingen/coöperaties en gemeenschappelijke regelingen toegelicht.

2. Deelnemingen

2a. Aandeelhouderschap algemeen

Binnen de Provincie Noord-Holland vallen onder het begrip verbonden partijen deelnemingen (vennootschappen), stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen.

Het begrip **deelnemingen** wordt gehanteerd voor vennootschappen, waarvan de provincie aandeelhouder (“deelnemer in het kapitaal”) is.

Het meest geëigende instrument om publieke doelen te bereiken is wet- en regelgeving. De situatie kan zich echter voordoen dat publieke doelen zodanig abstract zijn geformuleerd dat ze moeilijk zijn te vertalen naar wet- en regelgeving.

Een voorbeeld is de betrokkenheid van (provinciale) overheden in tal van netwerkbedrijven. Het publieke belang van goede nutsvoorzieningen van de burgers is moeilijk alleen in wet- en regelgeving te verankeren. Bovendien kan het nodig zijn flexibel te reageren op veranderingen. Wet- en regelgeving alleen is dan geen toereikend instrument. Wanneer de provincie het belangrijk vindt om in dat soort omstandigheden toch aan het roer te zitten kan een deelneming (aandeelhouderschap) uitkomst bieden.

Het deelnemen in een vennootschap is een instrument dat de overheid kan benutten om maatschappelijke doelstellingen uit het collegeprogramma of de programmabegroting te behalen. Daarbij verwacht de overheid dichter bij de realisatie van haar (publieke) doelen te komen.

Er zijn dan ook voor de Provincie Noord-Holland verschillende redenen geweest om een deelneming op te richten.

In een aantal gevallen is de keuze gemaakt dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande provinciale activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn: PWN, Alliander en Afvalzorg.

Daarnaast is sprake geweest van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn: Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Tenslotte is voor een deelneming gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Voorbeelden daarvan zijn het Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland (PDENH) en Innovatiefonds Noord-Holland (INH).

2b. Aangaan van deelnemingen

Zoals hiervoor is aangegeven moet deelnemen in een vennootschap niet een doel op zich zijn, maar moet het bijdragen aan provinciale doelen en belangen. Dit betekent dat aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan alvorens tot het aangaan van een deelneming kan worden besloten.

Criteria voor het aangaan van deelnemingen

De provincie zal initiatieven tot het aangaan van (nieuwe) deelnemingen toetsen aan de volgende criteria:

1. Er dient sprake te zijn van een publiek belang;
2. Het publieke belang dient vertaald te zijn in duidelijke beleidsdoelstellingen;
3. Er moet een afweging plaatsvinden van mogelijke instrumenten, waaruit blijkt dat het instrument van een deelneming het beste bijdraagt aan realisatie van de beleidsdoelstellingen;
4. Er wordt een duidelijke strategie voor de aansturing van de deelneming vastgesteld;
5. Er moet expliciet een exit-strategie worden geformuleerd met de voorwaarden waaronder de provincie kan stoppen met de deelneming;
6. Er wordt gestreefd naar een passend rendement;
7. De risico's van de deelneming worden vooraf in kaart gebracht en periodiek gemonitord.

Deze criteria worden hierna uitgewerkt.

1. Er dient sprake te zijn van een publiek belang

In het algemeen is het mogelijk voor de overheid om publieke belangen veilig te stellen via wet- en regelgeving, al dan niet ondersteund door subsidies of belastingen die de productie van goederen of diensten beïnvloeden. Wet- en regelgeving grijpt rechtstreeks aan bij het probleem en is daarom vaak zowel het meest effectief als het meest efficiënt. Bovendien is wet- en regelgeving transparant en voorspelbaar, waardoor belanghebbenden weten waar ze aan toe zijn en duidelijk is waar partijen op kunnen worden afgerekend. Wet- en regelgeving komt bovendien op democratische wijze, via zorgvuldige processen tot stand. De ruimtelijke inrichting is bijvoorbeeld een publiek belang dat het beste via wetten en regels geborgd kan worden.

In sommige situaties komt de realisatie van publieke belangen echter niet tot stand zonder overheidsbetrokkenheid. Zo zijn er vanwege de omvang van investeringen en/of de daarmee gepaard gaande risico's in relatie tot de looptijd van de noodzakelijke financiering, soms geen private partijen die de (gehele) investering kunnen financieren, terwijl de overheid in bepaalde gevallen aan de totstandkoming van de investering publieke belangen toekent. Zo is in 1915 de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) opgericht door een groot aantal publieke partijen om financieringen voor overheden te kunnen verzorgen. Van meer recente datum is de oprichting van het Innovatiefonds Noord-Holland (INH), ter stimulering van innovatieve projecten in de provincie.

Als voorwaarde voor een provinciale deelneming geldt daarom dat er sprake is van een publiek en een provinciaal belang, dat structureel van karakter is en onderdeel uitmaakt van majeure provinciale beleidsopgaven en dat niet louter met wet- en regelgeving geborgd kan worden. Per geval zal dit gemotiveerd moeten worden.

2. Duidelijke beleidsdoelstelling

Het publieke belang dient te zijn vertaald in een welomschreven beleidsdoelstelling, bij voorkeur vastgelegd in wet- en regelgeving. Bij het voorstel tot het aangaan van een deelneming zal concreet worden gemaakt welke publieke belangen er zijn, hoe die moeten worden geborgd en wat de taak voor de (op te richten)deelneming is bij de uitvoering van die doelstellingen.

3. Deelneming is het beste instrument

Nieuwe deelnemingen kunnen worden aangegaan als dat, na zorgvuldige afweging van de alternatieven, de beste keuze lijkt te zijn. Uitgangspunt hierbij is dat publieke middelen slechts risicodragend worden ingezet indien sprake is van gecalculeerde risico's. Daarbij dient afgewogen te worden of de deelneming in de gegeven omstandigheden het geëigende middel is om publieke belangen te borgen. De provincie is geen belegger en mag niet om speculatieve redenen deelnemen in vennootschappen. Er moet dus een aantoonbare en dwingende reden zijn om op basis van de genoemde voorwaarden risicodragend te participeren in een vennootschap of andere rechtspersoon.

Er moet een afweging gemaakt worden tussen de beschikbare instrumenten (subsidie, garantstelling, geldlening, convenant e.d.) en uit die afweging moet in de relatie doel/middel blijken dat het instrument van deelneming het beste bijdraagt aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen in vergelijking met de andere beschreven instrumenten.

Als bijlage 2 bij deze Kadernota is opgenomen het rapport Verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden. Dit rapport is geschreven in opdracht van het ministerie van BZK en biedt een afwegingskader voor de keuze tussen publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vormgeving. In de hoofdstukken 3 en 4 wordt beschreven op welke wijze publieke taken kunnen worden uitgevoerd en welke rechtsvorm daarbij past.

Specifiek voor een deelneming geldt: een deelneming vertegenwoordigt een bepaalde waarde door de waarde van de onderliggende aandelen. Naast de waarde van het pakket ten tijde van het aangaan van de deelneming bestaat de mogelijkheid van waardeaan groei door positieve resultaten in de vennootschap.

Het deelnemen in een vennootschap kan daarom te prefereren zijn boven het verstrekken van een subsidie, aangezien de mogelijkheid van terugvloeien van waarde en aangroei van waarde rechtstreeks via het instrument deelneming is geborgd.

Een belangrijk voordeel van een deelneming is de mogelijkheid tot (bij-)sturing: via het aandeelhouderschap kan invloed worden uitgeoefend op ontwikkelingen die niet voorzien waren bij de inzet van het instrument.

Om het instrument deelneming optimaal te benutten dienen duidelijke afspraken te worden gemaakt. De risico's moeten vooraf in beeld worden gebracht en die risico's moeten blijvend worden gemonitord. Op basis van een totaalafweging dient de keuze voor het in de gegeven omstandigheden meest geschikte instrument te worden gemaakt.

4. Strategie voor aansturing

De aansturing van een deelneming door de provincie vindt slechts plaats in de rol van aandeelhouder van de betrokken vennootschap.

Bij het aangaan van een deelneming zal in overleg met Provinciale Staten worden vastgesteld welke mate van aansturing gekozen wordt. Uitgangspunt is dat de provincie als aandeelhouder invloed wil kunnen uitoefenen op de bedrijfsvoering van de deelneming in verband met de publieke belangen die worden behartigd. Dat kan door een meerderheidsbelang in de deelneming te hebben dan wel door het maken van afspraken met andere aandeelhouders over de strategische koers en keuzes in de deelneming. De provincie kiest voor het actief beheren van de deelnemingen (zie tevens hoofdstuk 2c).

Bij deelnemingen wordt als standaard werkwijze voor de meest vergaande vorm van bestuurlijke en ambtelijke aansturing gekozen: over aandeelhoudersbesluiten wordt voorafgaande aan de aandeelhoudersvergadering besloten in een vergadering van Gedeputeerde Staten, waarbij een integraal ambtelijk advies voorligt waarin de relevante beleidsinhoudelijke, financiële, juridische en overige aspecten worden gewogen.

Deze werkwijze wordt niet gevolgd bij de deelnemingen BNG en NWB aangezien die deelnemingen als belegging worden aangehouden. Ook bij Zeehaven IJmuiden N.V. wordt deze werkwijze niet gevolgd, aangezien de provincie daarvan geen aandeelhouder is maar houder van certificaten van aandelen (en daarmee slechts gerechtigd tot de winst en niet stemgerechtigd).

Vervolgens wordt de provincie vertegenwoordigd binnen de aandeelhoudersvergadering van de deelneming door de gedeputeerde in wiens beleidsveld de deelneming actief is, tenzij sprake is van majeure conflicterende belangen tussen de provincie en (de bedrijfsvoering van) de deelneming. In dat laatste geval wordt de deelneming bij een andere gedeputeerde belegd. Die keuze wordt mede gemaakt aan de hand van een weging van de aan de betreffende deelneming verbonden risico's.

Los van de besluitvorming rond het aangaan van een deelneming zullen Gedeputeerde Staten bij het aantreden van een nieuw college een overzicht van alle verbonden partijen aan Provinciale Staten voorleggen, waarbij de bestuurlijke toedeling per partij zal worden toegelicht.

5. Exit-strategie

Voordat besloten wordt tot het aangaan van een deelneming moet een exit-strategie geformuleerd worden. In een exit-strategie wordt vastgelegd hoe de provincie op termijn afscheid kan nemen van de deelneming. Dit kan geregeld worden door afspraken te maken met eventuele andere deelnemers (aandeelhoudersovereenkomst) of door statutaire regelingen waardoor het mogelijk wordt gemaakt uit te treden.

Hierbij kan gedacht worden aan de methodiek van vaststelling van de waarde van de aandelen, een lock-up periode waarbinnen aandelen niet vervreemd mogen worden etc.

Uittreding kan zich voordoen wanneer de beleidsdoelstellingen gehaald zijn of wanneer het beleid van de onderneming zich in een andere dan de gewenste richting gaat bewegen en niet bij te sturen valt of wanneer het provinciale beleid in de loop der tijd is gewijzigd.

6. Rendement

Voor een provinciale deelneming geldt dat deze in beginsel (afhankelijk van de beoogde beleidsdoelstellingen) als vennootschap in staat moet zijn om een rendement te behalen op zijn producten of diensten, passend bij de risico's die met de ondernemingsactiviteiten gepaard gaan en waarbij de (financiële) continuïteit van de onderneming wordt gewaarborgd. Dit wil zeggen dat een zodanig rendement wordt behaald dat de onderneming zijn waarde behoudt, kan blijven investeren en zich zelfstandig kan financieren tegen een acceptabele rente en voorwaarden.

Maatschappelijk rendement kan daarbij ook relevant zijn, mits dit meetbaar is. Dit speelt bijvoorbeeld bij provinciale investeringsfondsen zoals PDENH en INH.

Bijstorten van kapitaal hoeft niet per definitie een probleem te zijn mits dit is voorzien en het in relatie tot de beleidsdoelstellingen gebeurt. De bedrijfsvoering moet daarbij efficiënt zijn.

De provincie streeft als aandeelhouder in een deelneming geen winstmaximalisatie na. Bij een deelneming is een gezonde vermogensstructuur van belang voor de continuïteit van een deelneming. Ook zorgt een gezonde vermogensstructuur voor de mogelijkheid van het aantrekken van externe financiering.

De financiering van een deelneming kan bestaan uit eigen en vreemd vermogen. Kenmerk van een provinciale deelneming is dat de provincie in ieder geval participeert in het eigen vermogen (in casu in het aandelenkapitaal). Daarnaast is het mogelijk dat de provincie vreemd vermogen verstrekt of zich garant stelt.

7. Risico's

De risico's van een deelneming moeten in beeld worden gebracht en afgewogen worden tegen de redenen voor het aangaan van een deelneming.

Voor het bepalen en beoordelen van de risico's dient in ieder geval bij iedere nieuwe deelneming een businesscase te worden opgesteld, waarbij de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- a. Risico-inventarisatie van alle financiële en niet- financiële risico's;
- b. Waar mogelijk een scenarioanalyse waarbij risico's inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

Uiteindelijk dient de uitslag van de analyse van de businesscase dermate robuust te zijn dat voldoende zekerheid kan worden verkregen over de continuïteit van de deelneming en daarmee op het halen van de provinciale beleidsdoelstellingen.

Elke verbonden partij zal moeten voldoen aan de staatssteunregels. In het geval de provincie aandelen verwerft zal dat tegen een marktconforme prijs moeten gebeuren.

Voor het opzetten voor risicokapitaalfondsen gelden specifieke eisen die zijn neergelegd in artikel 21 van verordening EG 651/2014 (Algemene groepsvrijstellingsverordening).

2c. Aansturen van deelnemingen

In een deelneming (vennootschap) zijn drie organen relevant: het bestuur (directie), een eventuele raad van commissarissen (hierna: RvC) en de Algemene vergadering van Aandeelhouders (hierna: AvA).

De provincie vervult bij deelnemingen slechts de rol van aandeelhouder. Als aandeelhouder wordt gestreefd naar invloed op de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door majeure besluiten te laten onderwerpen aan goedkeuring door de AvA.

Aandeelhouderschap in de praktijk

Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor privaatrechtelijke rechtshandelingen van de provincie. Dit houdt in dat besluitvorming door Gedeputeerde Staten plaatsvindt voordat in een aandeelhoudersvergadering zeggenschapsrechten worden uitgeoefend. Daar waar dit vereist is zullen Gedeputeerde Staten bij hun standpuntbepaling Provinciale Staten consulteren of om instemming vragen (zie hoofdstuk 2e).

Een aandeelhoudersvergadering is het moment waarop de provincie als aandeelhouder een formeel standpunt kan innemen over de gang van zaken bij een deelneming, bijvoorbeeld over het gevoerde beleid, de strategie van de deelneming of over benoemingen.

Hierbij dient bedacht te worden dat een standpunt van de provincie als aandeelhouder niet automatisch met zich meebrengt dat de deelneming dit standpunt over zal nemen. Van belang is onder meer hoe groot het aandelenbelang en daarmee de invloed van de provincie is. Tevens is van belang hoe bij het aangaan van de deelneming in de statuten is geregeld waar de bevoegdheden van de aandeelhouders liggen.

Afgezien van de meer formele setting van de aandeelhoudersvergaderingen wordt er periodiek overleg gevoerd door de portefeuillehouder met de directie en/of leden van de RvC van de betrokken deelneming. In deze gesprekken worden de actuele onderwerpen besproken die binnen de deelneming spelen. Ook met mede-aandeelhouders wordt gesproken over de ontwikkelingen rond de deelneming.

Via een **actief aandeelhouderschap** willen Gedeputeerde Staten bevorderen dat de publieke doelen door de betreffende deelneming zo optimaal mogelijk worden gerealiseerd.

Binnen het actieve aandeelhouderschap wordt vooral gekeken naar:

1. de strategie van de deelneming;
2. een actieve en brede toetsing van investeringsvoorstellen boven een bepaalde omvang (bijv. het aangaan of afstoten van een aandelenbelang);
3. de benoeming van directieleden en commissarissen;
4. het beloningsbeleid van directieleden en de vergoeding van commissarissen;
5. Het toezien op duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden;
6. het toezien op een kwalitatief hoogwaardig en transparant corporate governance beleid (daar waar mogelijk moeten de provinciale deelnemingen de corporate governance code toepassen);
7. het toezien op een efficiënte bedrijfsvoering, een gezonde vermogensstructuur en een gezond rendement (dividend).

Hieronder wordt uitgewerkt uit wat dit betekent voor de rol- en taakverdeling en verantwoordelijkheden bij de aansturing.

1. Strategie

De vaststelling van de strategie van een deelneming is een belangrijk ijkmoment om te bepalen of de publieke doelen binnen de deelneming in voldoende mate tot hun recht komen. De provincie wil als aandeelhouder invloed hebben op de wijze waarop de statutaire doelen op strategisch niveau worden uitgewerkt. De provincie kan dan in de aandeelhoudersvergadering meebeslissen over onderwerpen als belangrijke investeringsbesluiten en de strategische koers van een onderneming.

De doelen van een vennootschap worden vastgelegd in statuten. Het is van belang om de doelen van de deelneming zo te formuleren en te verankeren in de statuten dat deze het doel weergeeft waar de provincie als deelnemer of aandeelhouder met de onderneming naar streeft. Gedeputeerde Staten willen invloed uitoefenen om middels de vertegenwoordiging in de AvA te kunnen bewaken dat de koers van de deelneming in overeenstemming blijft met de publieke belangen van de provincie.

Daarnaast willen Gedeputeerde Staten ook in staat zijn te beoordelen of er mogelijke financiële risico's ontstaan door de strategische koers en het investeringsbeleid van de deelneming. Daarbij gaat de aandacht ook uit naar de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening en een zo doelmatig mogelijke uitvoering. Goed renderende ondernemingen bevatten immers minder risico's en leveren in veel gevallen ook inkomsten op voor de algemene middelen die beschikbaar komen voor andere overheidsbestedingen.

Onder strategische keuzes valt ook besluitvorming over belangrijke veranderingen in de identiteit of het karakter van de onderneming (bijvoorbeeld het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking die van ingrijpende betekenis is) of een belangrijke statutenwijziging.

Bij de provinciale deelnemingen is zelden sprake van formeel opdrachtgeverschap van de provincie richting de deelneming. Desondanks wil de provincie, in nauw overleg met de deelnemingen, periodiek kunnen beoordelen of bijgedragen wordt aan realisatie van provinciale doelstellingen.

Gedeputeerde Staten zullen jaarlijks de ontwikkelingen binnen de diverse deelnemingen bespreken en daarbij beoordelen of wordt bijgedragen aan provinciale beleidsdoelstellingen.

Elke vier jaar zullen de deelnemingen worden geëvalueerd. Daarbij wordt beoordeeld of het houden van een belang in een deelneming nog een provinciaal doel dient. Ingeval er wezenlijke strijdigheid is ontstaan tussen het doel en belang van de deelneming en het publiek belang, zal overwogen moeten worden om de deelneming geheel of gedeeltelijk af te stoten (zie hoofdstuk 2D).

2. Investeringsvoorstellen

Een deelneming is bewust op afstand van de provincie gezet. De taken en bevoegdheden liggen bij de directie en eventuele RvC van een deelneming. De provincie draagt zelf geen directe verantwoordelijkheid voor het uitoefenen van beleid/taken door de deelneming.

Naast de wettelijk toegekende rechten kunnen er in de statuten of in een aandeelhouders-overeenkomst aanvullende bevoegdheden voor de algemene vergadering van aandeelhouders worden opgenomen.

Hierbij valt onder meer te denken aan:

- het goedkeuren van investeringen boven een bepaald bedrag;
- het goedkeuren van een businessplan;
- het aangaan van overeenkomsten tot het lenen of uitlenen van gelden en het aangaan van kredietovereenkomsten;
- het verkrijgen van zekerheden alsmede het opzeggen of afstand doen van zekerheden;
- het aangaan van overeenkomsten waarbij de deelneming zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zicht tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt.

Gedeputeerde Staten zullen verzoeken tot goedkeuring van dergelijke handelingen toetsen aan de provinciale belangen en beleidsdoelstellingen die met de deelneming worden beoogd. Daarbij zal tevens worden afgewogen of mogelijke risico's in de voorstellen niet negatief uitwerken op de bedrijfsvoering van de deelneming.

Waar het wettelijk mogelijk is, is het van belang dat in de statuten geregeld wordt dat de aandeelhouders in een moedervennootschap in moeten stemmen met belangrijke besluiten binnen dochtervennootschappen.

3. Benoeming bestuur en commissarissen

Het bestuur ("directie") is belast met het besturen van de vennootschap.

De RvC houdt toezicht op het bestuur en op de algemene gang van zaken en richt zich daarbij op het belang van de vennootschap.

Leden van het bestuur en de RvC worden in principe benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders, tenzij de benoeming van het bestuur is voorbehouden aan de RvC (bij een structuurvennootschap met volledig regime).

Bij de benoeming van een bestuurder of commissaris gelden de volgende spelregels:

- Leden van Gedeputeerde Staten en/of Provinciale Staten en/of een persoon met een functie binnen het provinciale overheidsapparaat worden niet benoemd tot commissaris of bestuurder (directeur) van een provinciale deelneming;
- Oud-leden van Gedeputeerde Staten en/of personen die een functie hebben bekleed binnen het provinciale overheidsapparaat, kunnen slechts na afloop van een termijn van twee kalenderjaren benoemd worden tot commissaris of directeur van een provinciale deelneming. Voor oud-leden van Provinciale Staten is de termijn een kalenderjaar.
- Gedeputeerde Staten besluiten bij een benoeming dan wel een voordracht slechts over kandidaten die zij geschikt achten als commissaris/directeur bij een provinciale deelneming op basis van een vooraf opgestelde openbare profielschets en een open en transparante benoemingsprocedure;
- Indien Gedeputeerde Staten een commissaris mogen aanbevelen bij een provinciale deelneming, zal deze persoon net als andere kandidaten onderdeel uitmaken van de sollicitatieprocedure en beslist de RvC van de desbetreffende deelneming of deze persoon al dan niet wordt voorgedragen tot commissaris.

De provincie streeft maatwerk na bij de benoeming van een statutair bestuurder van een deelneming en het aangaan van de daarbij behorende arbeidsovereenkomst.

De huidige wetgeving maakt het mogelijk om bij een statutair bestuurder af te wijken van de zogenaamde ketenregeling (ketenregeling per 1-1-2020: er mogen maximaal drie contracten voor bepaalde tijd op rij gesloten worden binnen een periode van drie jaar).

De reden dat voor statutair bestuurders een uitzondering bestaat, is gelegen in de overweging dat statutair bestuurders niet tot de doelgroep behoren die de ketenregeling beoogt te beschermen. Door het opnemen van deze afwijking is het mogelijk om bijvoorbeeld drie arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd van elk vier jaar te sluiten zonder dat een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd ontstaat. Op deze wijze kan er gemakkelijker ingesprongen worden op actuele behoeften en gebeurtenissen bij de provinciale deelnemingen.

Bij de werving van een commissaris/directeur staat voorop dat de juiste mensen op de juiste plek benoemd dienen te worden met het oog op goed ondernemingsbestuur en de publieke belangen die hiermee zijn gemoeid. In het selectieproces worden duidelijke kwaliteit- en toetsingscriteria opgenomen om de kwaliteit van kandidaten te borgen. Daarbij wordt ook nadrukkelijk gelet op een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen.

De provincie streeft na dat commissarissen bij een deelneming maximaal twee termijnen (twee maal vier jaar) zitting hebben in een RvC om zo de scherpte en onafhankelijkheid te borgen. Tevens dient binnen de RvC te worden voorzien in een eigen periodieke evaluatie van haar functioneren.

In het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd dat een commissaris van een onderneming primair moet doen wat goed is voor deze onderneming, zonder last of ruggespraak. Er is dus geen sprake van een vertegenwoordiging van de provincie door een commissaris.

In die gevallen dat de provincie een commissaris voordraagt, kan deze voordracht dus niet worden geïnterpreteerd als de aanwijzing van een 'provinciaal belangenbehartiger' in een deelneming.

Wel vindt de provincie het van belang de betrokken commissarissen regelmatig te informeren over het provinciaal beleid om te bevorderen dat de commissarissen oog hebben voor het publieke belang en de eventuele ontwikkelingen daarbij.

4. Beloningsbeleid directie en raad van commissarissen

Statutair bestuurder

Het bezoldigingsbeleid (kader) bij een deelneming wordt vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders. Voor de provincie geldt als randvoorwaarde dat een directeur bij een deelneming geen hogere bezoldiging mag ontvangen dan hetgeen is neergelegd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) (ook als deze wetgeving niet van toepassing is op de desbetreffende

deelneming). Dit geldt eveneens voor een ontslagvergoeding van een statutair bestuurder van een deelneming. Paragraaf 1 en 2 van de WNT zijn derhalve integraal van toepassing op een statutair bestuurder van een deelneming.

Gezien de aard van de deelnemingen wordt een uitzondering gemaakt voor de BNG en de NWB. Het beloningsbeleid van de BNG en de NWB valt binnen de kaders van het Staatsdeelnemingenbeleid.

Het norminkomen onder de WNT is als volgt opgebouwd:

- de beloning;
- de door de werkgever betaalde sociale-verzekeringspremies;
- de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen; en
- de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremies).

De maxima van deze bedragen worden jaarlijks bij ministeriële regeling gewijzigd.

De provincie hanteert de lijn dat alle beloningen van bestuurders van deelnemingen openbaar worden gemaakt.

Commissaris

Ook de beloning van een commissaris wordt vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders. De grenzen van de WNT voor de beloning van commissarissen worden gevolgd. Het maximum voor een lid van de raad van commissarissen en een voorzitter van de raad van commissarissen bedraagt per kalenderjaar 10 respectievelijk 15 procent van het maximale norminkomen van een directeur zoals hiervoor omschreven.

5. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden

De provincie verwacht van haar deelnemingen dat actief stappen worden gezet op de belangrijke thema's duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden. Net zoals de provincie dat doet.

Op het gebied van duurzaamheid verwacht de provincie dat de deelnemingen actief bijdragen aan het halen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord.

De provincie wil een goed werkgever zijn, voor alle mensen die bij haar werken, met eerlijke en eigentijdse arbeidsverhoudingen.

Bij een overheidsorganisatie speelt een aantal factoren een rol wanneer wordt gesproken over goed werkgeverschap. Bijvoorbeeld de waarden voor goed openbaar bestuur, waaronder veiligheid, integriteit en het gelijkheidsbeginsel. En de voorbeeldrol die de provincie heeft als overheidsorganisatie richting de maatschappij, waardoor duurzaamheid, diversiteit en inclusie prominent in beeld zijn.

De provincie bevordert diversiteit in haar personeelsbestand door het bewust mee te nemen in haar arbeidsmarktbenadering, er wordt aandacht besteed aan bewustwording van het thema en mogelijkheden worden benut om bij dit thema op te trekken met netwerkpartners.

Bovengenoemde thema's vindt de provincie belangrijk bij de uitvoering van haar personeelsbeleid. De provincie verwacht dat haar deelnemingen dit belang onderkennen en er op passende wijze actief uitvoering aan geven. Hierover zal de provincie het gesprek aangaan met haar deelnemingen.

6. Governancebeleid

Om waarborgen te hebben dat de publieke belangen ook in de structuur van de organisatie goed zijn verankerd, verlangt de provincie van de (grotere) deelnemingen dat er een governancebeleid is.

In dit beleid dienen onder meer regels te zijn opgenomen over bestuur en RvC (onder meer taak en werkwijze, deskundigheid, diversiteit, bezoldiging, transparantie, belangenverstrengeling) en over de bevoegdheden van aandeelhouders. Het beleid dient ook spelregels te bevatten over de wijze waarop bestuur, RvC en aandeelhouders met elkaar om moeten gaan. Uitgangspunt is dat het governancebeleid in overeenstemming is met de Corporate Governance code, aangezien deze code als 'best practice' wordt gehanteerd voor overheidsdeelnemingen. De directie dient in het jaarverslag te rapporteren over de wijze waarop de Code is gevolgd.

7. Dividendbeleid en overige financiële aspecten

De provincie streeft ernaar dat iedere deelneming een dividendbeleid opstelt dat met de provincie als aandeelhouder wordt besproken. In het dividendbeleid zet een deelneming uiteen welk deel van de winst de onderneming in beginsel jaarlijks wil uitkeren als dividend en welke overwegingen daarbij relevant zijn. Meestal wordt in de aandeelhoudersvergadering besloten wat er als dividend wordt uitgekeerd. Ook kan het zo zijn dat de statuten van een deelneming bepalen dat (een gedeelte van) de winst door de directie wordt gereserveerd na daartoe goedkeuring te hebben verkregen van de raad van commissarissen. De overige winst staat dan ter vrije beschikking van de aandeelhoudersvergadering.

Als een deelneming een grote investeringsagenda heeft of bijvoorbeeld meer weerstandsvermogen moet opbouwen, kan het zo zijn dat het voor de hand ligt om minder of zelfs geen dividend te laten uitkeren. Niet-uitgekeerde winst wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de deelneming en versterkt hiermee de kapitaalratio's.

Jaarrekening

De aandeelhouders hebben de statutaire bevoegdheid om de jaarrekening goed of af te keuren. Het afkeuren van een jaarrekening is een vergaand middel om het ongenoegen over het gevoerde beleid van een deelneming te laten blijken. Het is een aanwijzing dat er ter principale ontwikkelingen binnen de deelneming hebben plaatsgevonden die niet op de instemming van de aandeelhouders kunnen rekenen. Het afkeuren van een jaarrekening zal dan ook veelal betekenen dat er ingrijpende maatregelen in het bestuur van de deelneming vereist zijn. Het kan dan ook gezien worden als een uiterst middel om het publieke belang in de deelneming te behartigen.

2d. Evaluatie

Met een welomschreven beleidsdoelstelling is bij het aangaan van een deelneming helder gemaakt welke taak dient te worden gerealiseerd door de vennootschap, waarvan de provincie aandeelhouder wordt. Periodiek (per vier jaar) zal worden geëvalueerd of de beleidsdoelstellingen worden behaald.

Als gevolg van veranderde omstandigheden, kan er een discrepantie ontstaan tussen de deelneming en publieke belangen.

Het is denkbaar dat de deelneming bepaalde acties, die goed zijn voor het bewerkstelligen van de publieke belangen, moet nalaten vanwege het waarborgen van de financiële continuïteit van de organisatie. Ook kan het zijn dat doelen van de deelneming niet meer in overeenstemming zijn met publieke belangen, bijvoorbeeld als gevolg van veranderde wetgeving of gewijzigde marktomstandigheden.

Beide aspecten zullen steeds tegen elkaar moeten worden afgewogen. Waar wenselijk moet daarbij zoveel mogelijk worden afgestemd met andere (publieke) medeaandeelhouders. Eventueel kan een herijking van de beleidsdoelen nodig zijn.

De conclusie van de evaluatie kan zijn:

- de deelneming ongewijzigd aan te houden
- de deelneming aan te houden met wijzigingen (zie hierna 2e)
- de deelneming (geheel of gedeeltelijk) te beëindigen (zie hierna 2e).

2e. Wijzigen of afstoten van deelnemingen

Het wijzigen of beëindigen van een deelneming dient zorgvuldig en op grond van een gedegen afwegingsproces te gebeuren. Voortdurend dient hierbij getoetst te worden of de actie passend is vanuit het oogpunt van het publiek belang. Tevens dient ervoor gezorgd te worden dat de besluitvormingsprocessen hieromtrent zorgvuldig en adequaat verlopen.

Het wijzigen van een deelneming

Er kunnen situaties ontstaan die aanleiding zijn om de aard van een deelneming tussentijds aan te passen. Hierbij kan aan verschillende omstandigheden worden gedacht:

- Een deelneming komt in zodanige financiële omstandigheden terecht dat bijstorting in het aandelenkapitaal wenselijk is. In zijn algemeenheid betekent dit dat alle aandeelhouders hierin een keuze moeten maken, met eventuele gevolgen voor de verhoudingen in het aandelenkapitaal. Gelet op de begrotingsconsequenties zullen Provinciale Staten aan een bijstorting goedkeuring moeten geven.
- De provincie heeft bepaalde publieke belangen die ze via een bestaande deelneming wil realiseren. Hierover zal niet alleen overeenstemming met het bestuur van de deelneming moeten worden bereikt maar ook met de medeaandeelhouder(s). Als dit leidt tot majeure wijzigingen binnen de deelneming zullen Provinciale Staten goedkeuring aan deze wijzigingen moeten geven.
- Binnen bestaande deelnemingen komen aandelen van medeaandeelhouders beschikbaar, die aan de overige aandeelhouders worden aangeboden. De provincie zal moeten overwegen of ze deze zal willen overnemen als het past binnen het publieke belang.
- Bij enkele deelnemingen geldt dat alleen publieke partijen de aandelen kunnen houden. Dit geldt in het bijzonder voor een aantal netwerkbedrijven (drinkwater, gas, elektriciteit).

Het beëindigen van deelnemingen

Bij het aangaan van een deelneming zijn van te voren, indien er mede-aandeelhouders zijn, afspraken gemaakt over een mogelijke exit.

Verkoop van een deelneming of het liquideren van een deelneming is een privaatrechtelijke handeling en daarmee een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Het college zal daarbij moeten nagaan of het besluit tot verkoop of liquidatie dermate ingrijpende gevolgen voor de provincie heeft dat Provinciale Staten op grond van artikel 167 Provinciewet in de gelegenheid moet worden gesteld om wensen en bedenkingen te uiten.

Bij het beëindigen of afstoten van een deelneming dienen vooraf in ieder geval de volgende aspecten beoordeeld te worden:

- Het moet duidelijk zijn dat het aandeelhouderschap als instrument geen toegevoegde waarde meer heeft voor de borging van het publieke belang. Bijvoorbeeld omdat de betrokken publieke belangen via andere instrumenten zoals wet- en regelgeving afdoende zijn geregeld.
- Het moet duidelijk zijn dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van publiek aandeelhouderschap, waardoor de publieke belangen onvoldoende kunnen worden behartigd. Als dat het geval is dient afstoten van het aandeelhoudersbelang overwogen te worden.
- Er moeten voldoende waarborgen zijn dat de continuïteit van de dienstverlening door privaat aandeelhouderschap niet in gevaar komt. Hierbij moet rekening worden gehouden met eventuele risico's van bijvoorbeeld financiële problemen van de onderneming of afstoten van aandelen in buitenlandse of speculatieve handen. De mogelijkheid van deze risico's dient vanuit een maatschappelijke zorgplicht te worden meegewogen in de bredere afweging van de borging van publieke belangen.
- Het proces van vervreemden van de aandelen in een deelneming dient met de nodige zorgvuldigheid te geschieden ter borging van de provinciale belangen. Daarbij zal een afweging moeten worden gemaakt van de opbrengstpotenties en risico's van het nog tijdelijk aanhouden van de aandelen tegenover de opbrengstpotenties en risico's van een eventuele vervreemding

2f. Rolverdeling Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten

In een duaal stelsel is de verhouding tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten zo dat Provinciale Staten vaststellen wat tot de publieke taak behoort. Zij stellen ook de kaders voor deelname vast.

Hierna wordt het samenspel tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten nader uitgewerkt.

Het samenspel van Gedeputeerde Staten met Provinciale Staten vindt zijn basis in de Provinciewet. Voor het deelnemingenbeleid gaat het daarbij vooral om de artikelen 158 en 167 Provinciewet en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Gedeputeerde Staten zijn op grond van de Provinciewet bevoegd te besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de provincie en dus ook tot het beschikken over de aandelen en het uitoefenen van aandeelhoudersrechten.

Gedeputeerde Staten betrekken Provinciale Staten tijdig bij belangrijke besluiten die aan de orde zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met de verantwoordelijkheid als aandeelhouder. Dit wil zeggen dat de belangen van het bedrijf en de belangen van medeaandeelhouders in de afweging worden meegenomen.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd te beslissen over oprichting van of deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon. Het besluit wordt niet genomen dan nadat Provinciale Staten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van Gedeputeerde Staten te brengen.

Kaders stellen

Deelnemingen zijn een instrument om publieke belangen te behartigen. Het bepalen van wat tot de publieke belangen van de provincie moet worden gerekend is een verantwoordelijkheid van Provinciale Staten. Dit betekent dat Provinciale Staten hiervoor de kaders vaststellen.

Provinciale Staten bepalen wat de doelen en taken van de provincie zijn, wat er wel en niet tot het provinciaal publiek belang behoort, en of de activiteiten van de verbonden partij binnen de provinciale doelstellingen vallen.

Het uiten van “wensen en bedenkingen”

Gedeputeerde Staten stellen Provinciale Staten vooraf in de gelegenheid ‘wensen en bedenkingen’ kenbaar te maken over:

- een voorstel tot het aangaan van een nieuwe deelneming of oprichten van een privaatrechtelijke entiteit (artikel 158 PW, lid 2);

- een voorstel tot wijziging van een deelneming voor zover hieraan financiële of belangrijke beleidsinhoudelijke gevolgen zijn verbonden (artikel 167 PW, lid 4);
- een privaatrechtelijke handeling, met name het uitoefenen van aandeelhoudersbevoegdheden, indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de provincie (artikel 167 PW, lid 4).

Onder het uiten van 'wensen en bedenkingen' worden richtinggevende uitspraken en suggesties van Provinciale Staten verstaan die door Gedeputeerde Staten betrokken kunnen worden bij de besluitvorming over de voorliggende voorstellen. Gedeputeerde Staten zullen deze wensen en bedenkingen in de besluitvorming betrekken tenzij zwaarwegende overwegingen vanuit de verantwoordelijkheid als aandeelhouder zich hiertegen verzetten. Hierover dienen Gedeputeerde Staten zich tegenover Provinciale Staten te verantwoorden. Wensen en bedenkingen zijn derhalve geen vraag om toestemming van Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten behouden hier een eigen verantwoordelijkheid, waarover zij zich politiek hebben te verantwoorden.

Provinciale Staten kunnen alleen weloverwogen wensen en bedenkingen over de verbonden partij ter kennis brengen indien zij op de hoogte worden gesteld van de meerjarige kaders over doelstellingen, prestaties, kosten en beheersing van financiële risico's. Beëindiging van de relatie met een verbonden partij verdient in de voorbereidingsfase reeds de nodige aandacht.

Tussentijdse informatie en consultatie

Gedeputeerde Staten zullen, mede op basis van de actieve informatieplicht, bij de volgende ontwikkelingen binnen de deelnemingen Provinciale Staten informeren:

- voorstellen voor een meerjarige strategie van een deelneming
- bij omvangrijke wijzigingen in de structuur van de deelneming (bijvoorbeeld een omvangrijke overname)
- bij ingrijpende wijzigingen in de statuten
- wanneer er politiek of maatschappelijk belangrijke ontwikkelingen aan de orde zijn
- bij belangrijke bestuurlijke wijzigingen binnen de deelneming

Daarnaast worden Provinciale Staten van tijd tot tijd door het bedrijf zelf geïnformeerd over de strategie en ontwikkelingen van de deelneming. Dit kan mogelijk ook gebeuren in de vorm van een werkbezoek.

Verder legt de wet Gedeputeerde Staten de plicht op Provinciale Staten te informeren, wanneer Provinciale Staten daarom verzoeken (artikel 167 PW, lid 4).

Aandeelhoudersbesluiten die grote gevolgen voor de verbonden partij hebben, kunnen ook gevolgen voor het bereiken van op provinciaal niveau vastgelegde publieke doelstellingen teweeg brengen. Zij dienen dan eveneens te worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Verantwoording afleggen

Twee keer per jaar leggen Gedeputeerde Staten verantwoording af aan Provinciale Staten over de deelnemingen in vennootschappen. Gedeputeerde Staten doen dit met de paragraaf Verbonden Partijen in de jaarstukken en bij de begroting conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Hierin wordt onder meer verslag gedaan van de transacties die in de afgelopen periode hebben plaatsgevonden, de belangrijkste beleidslijnen die zijn geformuleerd en ontwikkelingen die binnen het beheer van deelnemingen hebben plaatsgevonden.

Periodiek, in beginsel elke collegeperiode, vindt een evaluatie van de deelnemingen-portefeuille plaats, waarbij getoetst wordt of het publieke belang dat door middel van de deelneming wordt nagestreefd nog steeds in voldoende mate wordt behartigd. Daarnaast wordt gekeken of er eventueel andere afspraken gemaakt moeten worden met betrekking tot de deelnemingen bijvoorbeeld over de wijze van aandeelhouderschap.

De deelneming legt aan Gedeputeerde Staten verantwoording af door de jaarrekening en de bestemming van de winst in de aandeelhoudersvergadering ter vaststelling voor te leggen. Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten bij het verantwoordingsproces gebruik maken van de aandeelhoudersbevoegdheden zoals het recht op inlichtingen van het bestuur en commissarissen. De jaarrekening zal ter beschikking van Provinciale Staten worden gesteld door publicatie op de provinciale website.

Vertrouwelijkheid

Waar nodig kan met gebruikmaking van de bepalingen rond 'geheimhouding' uit de provinciewet gevoelige informatie omtrent concrete deelnemingen tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten worden uitgewisseld. Hiermee kan enerzijds een adequate informatie-uitwisseling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten worden gewaarborgd en kunnen anderzijds bedrijfsbelangen worden ontzien. Gedeputeerde Staten zullen hierbij terughoudendheid betrachten om te voorkomen dat Provinciale Staten in onvoldoende mate worden geïnformeerd.

3. Stichtingen

De in hoofdstuk 2 beschreven werkwijze voor deelnemingen wordt ook toegepast voor de andere verbonden partijen, met de daarbij horende rechtsvormen. Door het eigen karakter van de verschillende vormen kan dat echter niet op alle terreinen worden doorgevoerd. Zo is er bij stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen geen sprake van aandeelhouderschap.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op specifieke kenmerken van stichtingen.

Algemeen

Een stichting is een bij notariële akte in het leven geroepen rechtspersoon en is daarmee zelfstandig drager van rechten en plichten. Een stichting kent geen leden en beoogt met behulp van een daartoe bestemd vermogen een in de statuten vermeld doel te verwezenlijken. Een stichting mag geen winstoogmerk hebben.

Het enige verplichte orgaan bij een stichting is het bestuur. Daarnaast kan er sprake zijn van een Raad van Toezicht, die toezicht houdt op het bestuur.

Aansturing

Leden van Gedeputeerde Staten kunnen uit hoofde van hun functie worden benoemd tot bestuurslid, of lid van de raad van toezicht. De zittingstermijn is dan voor de duur van de zittingsperiode. Daarnaast komt het voor dat derden namens de provincie zitting nemen in het bestuur van een stichting.

Een kenmerkend verschil met deelnemingen is dat het stemrecht niet namens de provincie bij Gedeputeerde Staten ligt (art. 158 Provinciewet), maar bij degene die lid is van het bestuur.

Het lidmaatschap van het bestuur van een stichting is een andere rol dan die van een aandeelhouder bij een deelneming.

Gezien deze andere rol bij stichtingen wordt als standaard werkwijze voor de volgende vorm van bestuurlijke en ambtelijke aansturing gekozen: voorafgaande aan een vergadering van het bestuur van een stichting waarin een lid van Gedeputeerde Staten actief is, wordt de agenda van de bestuursvergadering besproken in een vergadering van Gedeputeerde Staten. Het betrokken lid van Gedeputeerde Staten ontvangt een integraal ambtelijk advies waarin de relevante beleidsinhoudelijke, financiële, juridische en overige aspecten worden gewogen.

In die gevallen dat er sprake is van structurele conflicterende belangen tussen de provincie en de stichting, wordt het lidmaatschap van het bestuur beëindigd.

Gedeputeerde Staten zullen bij het aantreden van een nieuw college een overzicht van alle verbonden partijen (waaronder de stichtingen) aan Provinciale Staten voorleggen, waarbij de bestuurlijke toedeling per partij zal worden toegelicht. Die keuzes worden mede gemaakt aan de hand van een weging van de aan de betreffende stichting verbonden risico's.

De provincie Noord-Holland beschouwt een stichting als een verbonden partij als er (afgezien van de bestuursrol) ten minste sprake is van een jaarlijkse subsidiebijdrage. Daarmee wordt de definitie van verbonden partijen verbreed.

De voornaamste redenen om een stichting in te schakelen bij het verzorgen van een publiek belang zijn: de onafhankelijkheid, een gelijkwaardige inbreng van betrokkenen en de mogelijkheden van een stichting om gelden van derden te ontvangen.

4. Verenigingen/Coöperaties

De in hoofdstuk 2 beschreven werkwijze voor deelnemingen wordt ook toegepast voor de andere verbonden partijen, met de daarbij horende rechtsvormen. Door het eigen karakter van de verschillende vormen kan dat echter niet op alle terreinen worden doorgevoerd. Zo is er bij stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen geen sprake van aandeelhouderschap.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op specifieke kenmerken van verenigingen en coöperaties.

Algemeen

Een vereniging is een duale rechtspersoon met ten minste twee leden die is opgericht met een bepaald doel. Leden kunnen zijn natuurlijke personen of rechtspersonen.

Een vereniging kent een bestuur en een algemene ledenvergadering. Leden hebben invloed op het beleid van de vereniging via de algemene (leden)vergadering (ALV).

Aansturing

Leden van Gedeputeerde Staten kunnen uit hoofde van hun functie worden benoemd tot bestuurslid. De zittingstermijn is dan voor de duur van de zittingsperiode.

Een kenmerkend verschil met deelnemingen is dat het stemrecht niet namens de provincie bij Gedeputeerde Staten ligt (art. 158 Provinciewet), maar bij degene die lid is van het bestuur.

Het lidmaatschap van het bestuur van een vereniging is een andere rol dan die van een aandeelhouder bij een deelneming.

Gezien deze andere rol bij verenigingen wordt als standaard werkwijze voor de volgende vorm van bestuurlijke en ambtelijke aansturing gekozen: voorafgaande aan een vergadering van het bestuur van een vereniging waarin een lid van Gedeputeerde Staten actief is, wordt de agenda van de bestuursvergadering besproken in een vergadering van Gedeputeerde Staten.

Het betrokken lid van Gedeputeerde Staten ontvangt een integraal ambtelijk advies waarin de relevante beleidsinhoudelijke, financiële, juridische en overige aspecten worden gewogen.

In die gevallen dat er sprake is van structurele conflicterende belangen tussen de provincie en de vereniging, wordt het lidmaatschap van het bestuur beëindigd. Tevens zal dan een heroverweging van het lidmaatschap plaatsvinden.

Gedeputeerde Staten zullen bij het aantreden van een nieuw college een overzicht van alle verbonden partijen (waaronder de verenigingen) aan Provinciale Staten voorleggen, waarbij de bestuurlijke toedeling per partij zal worden toegelicht. Die keuzes worden mede gemaakt aan de hand van een weging van de aan de betreffende vereniging verbonden risico's.

Coöperatie

De coöperatie is een bij notariële akte als coöperatie opgerichte vereniging. Zij moet zich blijkens de statuten ten doel stellen in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten, anders dan van verzekering, met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde te hunnen behoefte uitoefent of doet uitoefenen.

Samengevat: een coöperatie is een vereniging waarin een bedrijf wordt uitgeoefend.

5. Gemeenschappelijke regelingen

De in hoofdstuk 2 beschreven werkwijze voor deelnemingen wordt ook toegepast voor de andere verbonden partijen, met de daarbij horende rechtsvormen. Door het eigen karakter van de verschillende vormen kan dat echter niet op alle terreinen worden doorgevoerd. Zo is er bij stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen geen sprake van aandeelhouderschap.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op specifieke kenmerken van gemeenschappelijke regelingen.

Algemeen

Gemeenschappelijke regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen partijen zoals gemeenten, provincies en waterschappen. Een gemeenschappelijke regeling (hierna: GR) wordt ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in tegenstelling tot de andere verbonden partijen die zijn opgenomen in het Burgerlijk Wetboek.

Een GR dient ter behartiging van één of meerdere specifiek benoemde belangen. Bij de regeling kan een openbaar lichaam worden ingesteld. Dat openbaar lichaam is een rechtspersoon.

Ook kan een bedrijfsvoeringsorganisatie worden ingesteld in het geval de regeling uitsluitend wordt getroffen ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken van de deelnemers.

Indien sprake is van een openbaar lichaam geldt een rechtstreekse werking van besluiten van de GR: deelnemers dienen hun medewerking te verlenen aan de uitvoering van besluiten die het bestuur van het openbaar lichaam heeft genomen in verband met de uitoefening van de aan dat bestuur overgedragen bevoegdheden.

Indien die medewerking naar het oordeel van het bestuur van het openbaar lichaam niet of niet in voldoende mate wordt verleend, kan het bestuur van het openbaar lichaam namens en ten laste van de betrokken deelnemer een besluit uitvoeren of doen uitvoeren.

GR-en kunnen eigen bevoegdheden hebben voor wat betreft het opstellen van verordeningen, het handhaven van regels en het opleggen van bestuursdwang.

Het bestuur van een openbaar lichaam bestaat uit een Algemeen Bestuur (hierna: AB) en een Dagelijks Bestuur (hierna: DB) en een voorzitter. Laatstgenoemde is voorzitter van zowel AB als DB.

Het DB van het openbaar lichaam bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden, door en uit het AB aan te wijzen. De leden van het DB mogen nimmer de meerderheid uitmaken van het AB.

Aansturing

Leden van Gedeputeerde Staten en/of Provinciale Staten kunnen uit hoofde van hun functie worden benoemd tot AB- of DB-lid. De zittingstermijn is dan voor de duur van de zittingsperiode.

Een kenmerkend verschil met deelnemingen is dat het stemrecht niet namens de provincie bij Gedeputeerde Staten ligt (art. 158 Provinciewet), maar bij degene die lid is van het bestuur.

Een ander belangrijk verschil met de provinciale deelnemingen is dat er bij een GR vrijwel altijd sprake is van formeel opdrachtgeverschap van de provincie richting de GR. Daardoor kan de provincie concrete afspraken over de uitvoering van de werkzaamheden maken en kan scherper worden gestuurd op realisatie van provinciale doelstellingen.

Het lidmaatschap van het bestuur van een GR is een andere rol dan die van een aandeelhouder bij een deelneming.

Gezien deze andere rol bij GR-en wordt als standaard werkwijze voor de volgende vorm van bestuurlijke en ambtelijke aansturing gekozen: voorafgaande aan een vergadering van het bestuur van een GR waarvan de provincie deelnemer is, wordt de agenda van de bestuursvergadering besproken in een vergadering van Gedeputeerde Staten.

Het betrokken lid van Gedeputeerde Staten ontvangt een integraal ambtelijk advies waarin de relevante beleidsinhoudelijke, financiële, juridische en overige aspecten worden gewogen.

In die gevallen dat er sprake is van majeure conflicterende belangen tussen de provincie en de GR, wordt de meer formele rol van deelnemer aan de GR (eigenaarsrol) belegd bij een ander lid van Gedeputeerde Staten dan de beleidsrol (opdrachtgeversrol).

Die keuze wordt mede gemaakt aan de hand van een weging van de aan de betreffende GR verbonden risico's. Tevens kan dit leiden tot een heroverweging van de deelname aan de GR.

Gedeputeerde Staten zullen bij het aantreden van een nieuw college een overzicht van alle verbonden partijen aan Provinciale Staten voorleggen, waarbij de bestuurlijke toedeling per partij zal worden toegelicht.

Begroting

Een verschil met deelnemingen is dat de provincie als deelnemer in een GR pro-rata aansprakelijk is voor eventuele tekorten die optreden in de GR. Dat is bij een vennootschap niet het geval.

Gezien deze mogelijk nadelige gevolgen voor de provincie als deelnemer aan een GR voorziet de WGR in een rol van Provinciale Staten bij het vaststellen van de begroting van een GR: Het DB van het openbaar lichaam zendt de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het AB wordt aangeboden, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies.

De raad van een deelnemende gemeente en Provinciale Staten van een deelnemende provincie kunnen bij het DB van het openbaar lichaam hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het DB voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het AB wordt aangeboden. Nadat deze is vastgesteld, zendt het AB van het openbaar lichaam, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten en de staten van de deelnemende provincies, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

Het voorgaande is ook van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. In de gemeenschappelijke regeling kan worden bepaald ten aanzien van welke categorieën begrotingswijzigingen hiervan kan worden afgeweken.

Toe- en uittreding

De Wet gemeenschappelijke regelingen maakt onderscheid tussen GR-en tussen provincies onderling of tussen gemeenten en provincies. Bij de provincie is met uitzondering van de Randstedelijke Rekenkamer en het Waddenfonds slechts sprake van GR-en tussen gemeenten en provincies.

In alle gevallen is voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling toestemming nodig van Provinciale Staten. Die toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Bijlagen:

1. Overzicht verbonden partijen Provincie Noord-Holland
2. Verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
3. Aanbevelingen uit de evaluatie verbonden partijen 2019

DEELNEMINGEN

- 2 N.V. Afvalzorg Holding
- 3 N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)
- 4 Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)
- 5 Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)
- 6 Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (RON)
- 7 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)
- 8 PolanenPark B.V.
- 9 PolanenPark C.V.
- 10 Zeehaven IJmuiden N.V.
- 11 Zeestad Beheer B.V.
- 12 Zeestad C.V.
- 13 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- 14 Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)
- 15 Life Sciences Fund Amsterdam B.V.
- 16 Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.
- 17 Innovatiefonds Noord-Holland B.V.
- 18 SolaRoad BV

STICHTINGEN

19	Stichting Goois Natuurreservaat
20	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
21	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
22	Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
23	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

VERENIGINGEN

- ## 24 Interprovinciaal Overleg (vereniging IPO)

COÖPERATIES

- 25 Coöperatieve vereniging DOVA

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

- 26 Schadeschap Luchthaven Schiphol
- 27 Recreatieschap Spaarnwoude
- 28 Recreatieschap Groengebied Amstelland
- 29 Recreatieschap Twiske-Waterland
- 30 Recreatieschap Alkmaarder- en
Uitgeestermeer
- 31 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht
e.o.
- 32 Beheersregeling Amstel
- 33 Randstedelijke Rekenkamer
- 34 Waddenfonds
- 35 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi-en
Vechtstreek
- 36 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
- 37 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- 38 Omgevingsdienst IJmond

Publiekrechtelijk rechtspersoon

- 39 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen
provincie Noord-Holland

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden

Afwegingskader voor de keuze tussen
publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vormgeving

mr. R.J.M.H. de Greef, prof. mr. S.E. Zijlstra en mr. F.H.K. Theissen

Auteurs

dhr. mr. R.J.M.H. (Rob) de Greef	- Partner bij PROOF Adviseurs; docent staats- en bestuursrecht Vrije Universiteit
dhr. prof. mr. S.E. (Sjoerd) Zijlstra	- Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht Vrije Universiteit
dhr. mr. F.H.K. (Florian) Theissen	- Partner bij PROOF Adviseurs

Begeleidingscommissie

mevr. mr. M.G. (Margreeth) Hordijk <i>(voorzitter)</i>	- Ministerie van BZK
dhr. H. (Henk) Bouwmans	- Raadslid.NU
dhr. D. (David) Gutteling MA MSc	- Ministerie van BZK
dhr. mr. A.P. (Alain) Krijnen	- Ministerie van BZK
dhr. drs. R.W.M. (Ron) Nederpelt	- Ministerie van BZK
mevr. mr. J.E. (Elly) Poldervaart	- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
mevr. O. (Oy-Len) Rigot MSc	- Ministerie van BZK
mevr. mr. Y.C.C. (Yolanthe) Sinnige	- Interprovinciaal Overleg
dhr. drs. J. (Jouke) Vis	- Vereniging van Griffiers; Gemeente Sittard-Geleen

De auteurs en begeleidingscommissie bedanken verder voor hun input:

dhr. T. (Timothy) van Dijk	- Gemeente Rotterdam
dhr. mr. A.P.E. (Evert) Jaquet	- Gemeente Dordrecht / Drechtsteden
dhr. drs. V.J.C.M. (Vincent) Kruithof	- Provincie Limburg
mevr. mr. L.H.P. (Louise) Martens	- Gemeente Tholen
mevr. mr. drs. H. (Helma) Pol	- Provincie Overijssel
dhr. mr. M.C. (Maarten) de Voogd	- KokxDeVoogd

Voorwoord

Gemeenten en provincies maken op ruime schaal gebruik van de mogelijkheid om publieke taken via een privaatrechtelijke rechtsvorm uit te voeren. In de Gemeentewet en de Provinciewet gaat de voorkeur uit naar publiekrechtelijke rechtsvormen voor de behartiging van publieke belangen. Dit met het oog op de waarborgen voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid. Als gemeenten of provincies gebruik willen maken van een privaatrechtelijke rechtsvorm, dan is dat alleen toegestaan “indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang” (artikel 160, tweede lid, Gemeentewet en artikel 158, tweede lid, Provinciewet).

Met de recente wijziging van de Gemeentewet en de Provinciewet (Stb. 2015, 426) is deze zogenaamde voorkeursnorm – als uitgangspunt – herbevestigd. Wat wel is veranderd is dat een besluit om privaatrechtelijke rechtsvormen op te richten niet langer goedkeuring behoeft van gedeputeerde staten indien het een gemeentelijk besluit betreft, respectievelijk de Minister van BZK indien het een provinciaal besluit betreft (artikel 160, derde lid, Gemeentewet en artikel 158, derde lid, Provinciewet). Volstaan kan worden met de reeds bestaande voorhangprocedure die inhoudt dat het College van B&W respectievelijk gedeputeerde staten geen besluit inzake het oprichten van een privaatrechtelijke rechtsvorm neemt dan nadat de raad respectievelijk provinciale staten in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken (artikel 160, tweede lid, Gemeentewet en artikel 158, tweede lid, Provinciewet).

Deze wijziging komt de autonomie van provincies en gemeenten ten goede en past in een tijd waarin verticaal toezicht zoveel mogelijk wordt beperkt. Om provincies en gemeenten te ondersteunen bij het maken van een keuze voor publiekrecht of privaatrecht is in opdracht van het ministerie van BZK deze handreiking ontwikkeld, in samenspraak met een begeleidingscommissie waarin VNG, IPO, Raadslid.nu en de Vereniging van Griffiers waren vertegenwoordigd. Deze handreiking beoogt gemeenten en provincies te ondersteunen bij het maken van een onderbouwde keuze tussen publiek- en privaatrechtelijke regeling van publieke taken en de afweging daarbij van alle relevante aspecten.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Inleiding

Achtergrond

Deze handreiking handelt over de keuze tussen publiek- of privaatrechtelijke organisatievormen, waar artikel 158 lid 2 Provinciewet en artikel 160 lid 2 Gemeentewet op zien. In toelichting 1 is de parlementaire geschiedenis weergegeven die ten grondslag ligt aan deze beide artikelen. De Waterschapswet kent geen met artikel 158 lid 2 Provinciewet of artikel 160 lid 2 Gemeentewet vergelijkbaar artikel, hetgeen onverlet laat dat de concepten die daaraan ten grondslag liggen wel toepasbaar zijn in de waterschapssector.

Op 24 november 2015 is de wet houdende wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Waterschapswet (institutionele bepalingen) in het Staatsblad gepubliceerd (Stb. 2015, 426). De wet treedt per 1 februari 2016 in werking. Gedeputeerde staten houden niet langer preventief toezicht op de besluiten van de colleges van burgemeester en wethouders om privaatrechtelijke organisatievormen op te richten en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt niet langer preventief toezicht op de besluiten van gedeputeerde staten om privaatrechtelijke organisatievormen op te richten. Reden hiervoor is dat toezicht en verantwoording reeds goed geregeld zijn op het horizontale niveau.¹ Concreet betekent dit dat de raad 'toezicht' moet houden op het college van burgemeester en wethouders, terwijl provinciale staten 'toezicht' moeten houden op gedeputeerde staten. Dit is een uitwerking van de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 en de dualisering van het provinciebestuur in 2003. Deze analogie gaat overigens niet geheel op voor de waterschapsbesturen. Deze waterschapsbesturen zijn immers niet gedualiseerd. Binnen het systeem van de Waterschapswet is het algemeen bestuur verantwoordelijk voor de oprichting van of deelneming in privaatrechtelijke organisatievormen door het waterschap. Het algemeen bestuur houdt dus geen toezicht op het dagelijks bestuur, tenzij het algemeen bestuur zijn bevoegdheden heeft overgedragen aan het dagelijks bestuur. In de Waterschapswet was overigens geen preventief toezicht op dergelijke besluiten geregeld.

Deze handreiking heeft tot doel de gemeenteraad en provinciale staten te helpen bij dit [horizontale toezicht](#). Het geeft de raad en provinciale staten enkele instrumenten in verschillende stappen om te bepalen of een publiek- of privaatrechtelijke organisatievorm meer aangewezen is. De handreiking is dus met name bedoeld om een keuze te maken tussen publiek- en privaatrechtelijke vormgeving van verzelfstandiging of vormen van samenwerking waarbij een zelfstandige organisatie wordt opgericht. De handreiking geeft daarbij een kort overzicht. De handreiking geeft geen antwoord op de vraag of en wanneer verzelfstandigd zou kunnen of moeten worden, dat is een politieke keuze die aan het samenspel tussen gemeenteraad en college is. Verder geeft de handreiking geen antwoord op de vraag hoe omgegaan kan worden met reeds bestaande verbonden partijen of het uittreden uit of de ontbinding van verbonden partijen. De handreiking vangt aan met de aanname dat er een politieke keuze voor verzelfstandiging is gemaakt en laat dan vervolgens zien hoe tot een verstandige keuze kan worden gekomen met betrekking tot de uitvoering van die verzelfstandiging. Het is aan democratisch gekozen organen om te bepalen wat precies het openbaar belang is, en dan is het aan de rechter om te bepalen of de betreffende overheid daarbij afdoende rekening heeft gehouden met de particuliere belangen.

Daarbij wordt rekening gehouden met de zogenoemde [voorkeur voor publiekrecht](#), zoals die in artikel 158 lid 2 Provinciewet en artikel 160 lid 2 Gemeentewet is opgenomen. Ook het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is daarbij van belang, voor zover het op zogenoemde [verbonden partijen](#) ziet. Tot slot spelen natuurlijk ook het bestuurlijke organisatierecht (Gemeentewet, Provinciewet, Wet gemeenschappelijke regelingen) en het private organisatierecht (Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Koophandel) een belangrijke rol. Op andere aspecten als aanbestedingsrecht en fiscaal recht (btw en vennootschapsbelasting) zal niet worden ingegaan. Ook zal niet worden ingegaan op allerlei vormen van netwerksamenwerking, zoals centrumregelingen, dienstverleningsovereenkomsten en convenanten. Artikel 158 lid 2 Provinciewet en

¹ Kamerstukken II 2012/13, 33 691, nr. 3, p. 14.

artikel 160 lid 2 Gemeentewet zien immers niet op deze rechtsvormen. De keuze tussen publiek- en privaatrechtelijke vormen wordt daar dus niet beheerst door deze wettelijke normering, maar door de zogenoemde [doorkruisingsleer](#).²

Belangrijk nog is om op te merken dat de [voorkeur voor publiekrecht](#) niet alleen geldt ten aanzien van de keuze voor [bestuurlijke samenwerking](#), de meerzijdige verzelfstandiging, waarbij de modellen uit het privaatrecht kunnen worden afgezet tegen modellen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar dat deze ook gelden voor [eenzijdige verzelfstandiging](#): wanneer één gemeente of één provincie voor verzelfstandiging kiest. In dat geval moeten privaatrechtelijke organisatievormen worden afgezet tegen bestuurscommissies, de zelfstandige bestuursorganen op provinciaal of gemeentelijk niveau.

Stappenplan en leeswijzer

Om de raad en provinciale staten te helpen, worden in deze handreiking enkele stappen gezet. Deze stappen worden in de hoofdtekst kort toegelicht. Voor degenen die meer toelichting willen op de (juridische) onderbouwing van deze teksten, wordt verwezen naar verschillende toelichtingen.

Deze handreiking redeneert langs de trits: [belang, taak en bevoegdheid](#). Hiervoor is gekozen omdat deze trits bij de verschillende organisatievormen ook daadwerkelijk voorkomt. En het is met name de type taak en de eventueel bijbehorende bevoegdheid die bepaalt of privaatrechtelijke vormen überhaupt tot de mogelijkheden behoren, of dat publiekrechtelijke vormen juist niet voor de hand liggen.

De eerste drie stappen zien op de trits en de wijze van uitoefening. Deze stappen zijn nog algemener van aard en zien niet specifiek op verzelfstandiging.

- Stap 1: Belang
- Stap 2: Taak en bevoegdheid
- Stap 3: Taakbehartiging

Vanaf dit punt gaat de handreiking toespitsen op de verzelfstandiging, dat is immers waar artikel 158 lid 2 Provinciewet en artikel 160 lid 2 Gemeentewet op zien. Daarbij komen de volgende stappen aan de orde:

- Stap 4: Organisatie- en rechtsvormen
- Stap 5: Bestuurlijk belang
- Stap 6: Financieel belang

De stappen geven een balans tussen de hoofdlijnen en een eerste verdieping. Voor de personen die nog meer verdieping of onderbouwing willen, wordt verwezen naar de verschillende toelichtingen waarin (juridische) vraagstukken nader zijn uitgewerkt.

² Zie hieromtrent A.P.W. Duijkersloot e.a., *De doorkruisingsleer in perspectief*, VNG: Den Haag 2010.

Samenvatting

In deze handreiking wordt in zes stappen beschreven hoe decentrale overheden tot een keuze voor een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtsvorm kunnen komen. Deze samenvatting is in het bijzonder bedoeld voor raadsleden, statenleden, wethouders, gedeputeerden, burgemeesters en commissarissen van de Koning die geconfronteerd worden met vraagstukken rond de keuze tussen publiek- en privaatrecht.

Stap 1: Belang

De eerste stap is bepalen of er een openbaar belang, een publiek belang is bij de uitoefening van bepaalde taken en bevoegdheden. Het college en de gemeenteraad zouden duidelijk moeten krijgen welk openbaar belang gediend is met de taakuitoefening. Het concreet omschrijven van dit belang maakt het toetsbaar of er:

(1) ook daadwerkelijk een openbaar belang is en

(2) of na verloop van tijd het openbaar belang nog steeds aanwezig is.

Daarmee wordt voor raads- en collegeleden inzichtelijk gemaakt waarom een organisatie in het leven is geroepen, zodat het organisatiebelang van de nieuwe organisatie niet het enige belang is waarom een verbonden partij blijft bestaan.

Stap 2: Taak en bevoegdheid

Het doel van stap 2 is zo concreet mogelijk te krijgen wat de beoogde taakbehartiging behelst. Gaat het om doe-taken, meer uitvoeringsgerichte taken of juist om zwaardere publiekrechtelijke bevoegdheden. In dat laatste geval zijn mogelijkheden voor verzelfstandiging beperkter dan in het eerste geval. Het benoemen en concretiseren van de taken moet de raad en het college van burgemeester en wethouders ook helpen bij het controleren van de taakbehartiging. Een concrete omschrijving kan voorkomen dat de uitvoerder van taken en bevoegdheden op eigen houtje extra taken aan zich trekt, of meer gaat doen dan het gemeentebestuur zou willen.

Stap 3: Taakbehartiging en uitvoering

In stap 3 wordt een keuze gemaakt op welke wijze een taak moet worden uitgevoerd. Vaak wordt direct naar de keuze voor verzelfstandiging gegaan, maar verzelfstandiging is slechts één van de opties. Er zijn ook alternatieven. Zo kan een taak ook binnen de eigen organisatie worden uitgevoerd, of worden uitbesteed aan een marktpartij of mogelijk aan een andere (buur)gemeente. In deze keuze is het goed om vast te leggen waarom verzelfstandigd wordt, wat de voordelen zijn ten opzichte van andere uitvoeringsvormen. Op die manier kan tijdens evaluatiemomenten bekeken worden of de criteria die tot verzelfstandiging hebben geleid nog steeds gelden.

De raad en het college moeten er op letten dat de gemeentelijke belangen ook daadwerkelijk gediend worden met de gekozen uitvoeringsvorm.

Stap 4: Organisatie- en rechtsvormen

Als gekozen is voor verzelfstandiging, dan zal in stap 4 de keuze tussen enerzijds de organisatievormen en anderzijds de rechtsvorm gemaakt moeten worden. Eerst moet gekozen worden of de verzelfstandiging eenzijdig plaatsvindt (zoals het gemeentelijk museum of het gemeentelijke zwembad) of juist gezamenlijk plaatsvindt in de vorm van een bestuurlijke of publiek-private samenwerking.

Stap 5: Bestuurlijk belang

Deze stap handelt over de zeggenschap van het gemeentebestuur. Is verzelfstandiging beoogd, dan kan het zijn dat het gemeentebestuur op afstand wil staan van de taakuitvoering. Dat betekent echter ook dat het gemeentebestuur niet of nauwelijks zeggenschap heeft wanneer er iets misgaat in de uitvoering. Dan kan hoogstens via contractuele lijnen worden gestuurd, zodat nakoming of schadevergoeding kan worden gevorderd. Indien het gemeentebestuur echter toch zeggenschap wil houden dan kan dit op grofweg drie manieren.

1. Allereerst kan het gemeentebestuur via stemrecht in een eigenaarsvergadering (algemene vergadering of algemeen bestuur) invloed uitoefenen. Dan moeten belangrijke en strategische beslissingen natuurlijk wel door deze eigenaarsvergadering worden genomen of in elk geval worden goedgekeurd, anders heeft de eigenaarsvergadering alleen een controlerecht en controleren raad en college de controleur. Dat is wat indirecte controle of controle op afstand wordt genoemd.
2. Het is ook mogelijk dat het gemeentebestuur zitting neemt in het bestuur van de verbonden partij (bestuur, raad van bestuur, dagelijks bestuur). In het orgaan dat verantwoordelijk is voor uitvoering van taken kan dan invloed worden uitgeoefend. Probleem is echter wel dat bij besluitvorming in het bestuur altijd het belang van de verbonden partij voorop moet worden gesteld, dat moet dus boven het gemeentebelang worden gesteld. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen (naamloze vennootschap, besloten vennootschap, coöperatie, stichting) moet een bestuurder zich zelfs van besluitvorming onthouden indien sprake is van een tegenstrijdig belang. Dit geldt ook voor een commissaris of toezichthouder. Ook deze dient zich te onthouden van besluitvorming bij belangenverstrengeling en moet altijd handelen in het belang van de verbonden partij.
3. Tot slot kan zeggenschap ook worden gecreëerd door bepaalde besluiten voor te behouden aan het gemeentebestuur, of door sommige besluiten aan goedkeuring van het gemeentebestuur te onderwerpen (dat kan uitsluitend bij stichtingen). In deze stap moet het gemeentebestuur definiëren of en in welke mate zeggenschap is gewenst en hoe deze zeggenschap wordt vormgegeven. Het op afstand plaatsen heeft consequenties voor zeggenschap die vooraf inzichtelijk moeten zijn zodat een zorgvuldige keuze kan worden gemaakt. Daarnaast moet bekeken worden welke reparaties gepleegd moeten worden op de zeggenschap, zoals informatie-instrumenten om te voorkomen dat het gemeentebestuur en de verbonden partij los van elkaar komen staan.

Stap 6: Financieel belang

Het BBV definieert financieel belang als een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag waarvoor geldt:

1. dat dit niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat; of
2. waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen (jegens derden) niet nakomt.

Financieel belang zoals hier bedoeld kan ontstaan op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, bij vennootschappen via het aandeelhouderschap of via garanties. Niet tot financieel belang leidt de bekostiging van activiteiten. Ook bij partijen die niet als verbonden partijen kwalificeren kan bekostiging van activiteiten plaatsvinden. Hiervoor bestaan drie mogelijkheden (direct) via de begroting (van gemeente/provincie en vervolgens de verbonden partij), via subsidie of via overeenkomst van opdracht.

Relevant is ook welke afspraken en voorwaarden gelden bij beëindiging van de financieringsrelatie.

Voor de financiële relatie met een verbonden partij zijn de volgende aspecten van belang:

- Financiële dekking voor de door het verzelfstandigde onderdeel uit te voeren activiteiten;
- kapitaalstructuur van het verzelfstandigde onderdeel (balansfinanciering door middel van eigen vermogen en vreemd vermogen);
- liquiditeitspositie (zodat een verzelfstandigd organisatieonderdeel zelf in staat is om lopende rekeningen te kunnen voldoen);
- afspraken en verplichtingen bij beëindiging van de financieringsrelatie;
- inventarisatie van mogelijke financiële en juridische risico's bij de financiering;
- voorwaarden voorvloeiende uit (Europees) recht inzake staatssteun, aanbestedingsrecht en markt en overheid;
- fiscale voorwaarden en consequenties van de financieringsrelatie;
- dekking in de eigen begroting en financiële huishouding van alle financiële verplichtingen.

Het onderscheid tussen publiekrecht en privaatrecht bij rechtsvorm en vormgeving van de financieringsrelatie is slechts zeer beperkt relevant voor het financieel belang. De hiervoor genoemde aspecten gelden zowel bij publiekrecht als bij privaatrecht.

Stap 1: Belang

1.1 Waarom het belang belangrijk is

Artikel 158 lid 2 Provinciewet en artikel 160 lid 2 Gemeentewet beginnen te redeneren bij het “openbaar belang”. Privaatrechtelijke taakbeartiging kan plaatsvinden voor daarmee te dienen openbare belangen.

Artikel 158 lid 2 Provinciewet

Gedeputeerde staten besluiten slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen **openbaar belang**. [...]

Artikel 160 lid 2 Gemeentewet

Het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen **openbaar belang**. [...]

Als er geen sprake is van een openbaar belang, dan kan zodoende niet worden overgegaan tot oprichting van of deelneming in een privaatrechtelijke organisatievorm. In die zin kan dus ook niet verder worden gegaan in dit stappenschema, noch met de verzelfstandiging. Het is dus cruciaal dat het college van burgemeester en wethouders of gedeputeerde staten, wanneer beslist wordt over eventuele verzelfstandiging via het privaatrecht, in het samenspel met gemeenteraad onderscheidenlijk provinciale staten helder krijgen wat nu precies het openbare belang is dat met de verzelfstandiging wordt gediend.

Ook bij publiekrechtelijke organisatievormen is het noodzakelijk in te gaan op het belang. Zo kunnen commissies van oudsher worden ingesteld met het oog op de behartiging van “bepaalde belangen”, of “belangen van een deel van de gemeente”. Dit is het onderscheid tussen functionele en territoriale bestuurscommissies. De oude gemeentewet bepaalde dit expliciet (zie ook toelichting 4):

Artikel 61 lid 1 gemeentewet-oud

De raad kan commissies instellen

- a. met het oog op de behartiging van **bepaalde belangen**;
- b. met het oog op de behartiging van de **belangen van een deel van de gemeente** hetwelk daarvoor hetzij door zijn ligging, hetzij door zijn karakter in aanmerking komt.

Bij de invoering van de nieuwe Gemeentewet en Provinciewet in 1994 is dit onderscheid niet expliciet teruggekomen, maar uit de parlementaire geschiedenis is op te maken dat het onderscheid nog steeds geldt (zie toelichting 4).

Ook voor de publiekrechtelijke samenwerkingsvormen, de gemeenschappelijke regelingen, geldt dat zij uitsluitend getroffen kunnen worden “ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten” (art. 1 lid 1 Wgr). Dat belang of die belangen moet(en) vervolgens in de gemeenschappelijke regeling worden opgenomen (art. 10 lid 1 Wgr).

Artikel 1 lid 1 Wgr

De raden, de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of te zamen, ieder voor zover zij voor de eigen gemeente bevoegd zijn, een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van **een of meer bepaalde belangen van die gemeenten**.

Het is dus belangrijk te onderscheiden wat het belang is, simpelweg omdat het voor zoveel regelingen nodig is.

Het belang speelt ook na oprichting een rol. De term openbaar belang komt namelijk ook terug in artikel 15 lid 2 onder b BBV.³ In de paragraaf verbonden partijen moet ten minste worden opgenomen wat het openbaar belang is dat met de betreffende verbonden partij wordt behartigd. Op die manier kan van jaar tot jaar bekeken worden of en hoe het openbaar belang nog behartigd wordt.

Artikel 15 lid 2 aanhef en onder b BBV

In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen: [...] het **openbaar belang** dat op deze wijze behartigd wordt;

1.2 Wat is het belang?

De vraag rijst echter wat met het belang bedoeld wordt. Zijn termen als “belangen van die gemeenten”, “openbaar belang” of “belangen van een deel van de gemeente” zo maar het zelfde? En hoe verhouden deze begrippen zich tot het “algemeen belang” zoals dat geldt in het kader van toezicht (vgl. bijv. art. 1 lid 2 Wgr)?

Het **openbaar belang** moet geduid worden als het gemeentelijk belang. De regering omschreef bij de totstandkoming van de Gemeentewet de autonomie van de gemeente “als de vrijheid van autonome bestuursorganen de behartiging ter hand te nemen van elk openbaar belang [...]”.⁴ Het is dus aan het gemeentebestuur te bepalen wat een openbaar belang is, voor zover de hogere regelgever dat niet reeds bepaald heeft voor medebewindstaken. Het openbaar belang zou dus omschreven kunnen worden als die belangen waarvan de behartiging door een overheid aan zich wordt getrokken of welke aan een overheidslichaam wordt opgedragen. Dit sluit aan bij hoe de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid het **publieke belang** duidt: “Er is eerst sprake van een publiek belang indien de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt.”⁵

Het openbaar belang komt overeen met het **algemeen belang**, een toetsingsgrond voor (inter)bestuurlijk toezicht: dat betekent dat er geen sprake is van één particulier belang, een “eigen belang”, maar juist sprake is van een belang dat de individuele belangen overstijgt. Het particuliere belang kan ook een collectief of maatschappelijk belang zijn als het om meerdere particulieren gaat, maar dat maakt het nog geen openbaar belang. Het is aan democratisch gekozen organen om te bepalen wat precies het openbaar belang is, en dan is het aan de rechter om te bepalen of de betreffende overheid daarbij afdoende rekening heeft gehouden met de particuliere belangen. De zorgvuldige belangenafweging is immers een van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (art. 3:4 lid 1 Awb). De particuliere belangen mogen niet onevenredig geschaad worden (art. 3:4 lid 2 Awb).

³ Dit artikel is per 1 januari 2013 gewijzigd, het Waterschapsbesluit dat handelt over verbonden partijen van waterschappen is niet dienovereenkomstig gewijzigd.

⁴ Kamerstukken II 1985/86, 19 403, nr. 3, p. 12.

⁵ WRR, *Het borgen van publiek belang*, WRR: Den Haag 2000, p. 20.

1.3 Uitkomst stap 1

Uit stap 1 moet dus komen om welk openbaar belang of welke openbare belangen het gaat die de gemeentelijke of provinciale overheid behartigd. Er moet dus of door de wetgever een belang aan de gemeenten of provincies zijn opgedragen (medebewind), of door de betreffende overheden een belang aan zich zijn getrokken (autonomie). In de volgende stap moet dan bekeken worden welke taken en bevoegdheden daarbij horen.

Stap 2:

Taak en bevoegdheid

Wanneer het openbaar belang is bepaald, welke door de overheid aan zich is getrokken, dan zegt dat nog niets over de taken die daadwerkelijk moeten worden uitgevoerd. Ook is daarmee nog niets gezegd over de wijze van uitvoering. In stap 2 worden de verschillende taken en bevoegdheden geduid. In de volgende stap wordt dan bekeken hoe de taken en bevoegdheden worden uitgevoerd, anders gezegd: hoe het openbaar belang wordt behartigd.

2.1 Doe-taken en bevoegdheden

Indien een overheid een belang aan zich trekt, of wanneer een belang aan een overheid wordt opgedragen, dan volgt daarbij meestal ook een taakopdracht. Gemeenten moeten dan bepaalde acties verrichten of bepaalde regelgeving tot stand brengen. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen zogenoemde doe-taken (zoals o.a. beleidsvoorbereiding en uitvoeringstaken) en bevoegdheden (zoals o.a. beleidsvaststelling en uitvoeringsbevoegdheden). In het uitklapschema wordt dit schematisch weergegeven.

2.2 Doe-taken

Bij **doe-taken** gaat het met name om allerlei taken die een overheidslichaam verricht vooral omdat het ook een organisatie is. Zo kan het bijvoorbeeld gaan om personeelsadministratie of de huisvesting (ook wel pofach-taken genoemd). Voor die taken zijn geen bevoegdheden nodig, er worden met name feitelijke handelingen verricht (de administratie, uitbetaling e.d.), maar mogelijk worden er ook privaatrechtelijke rechtshandelingen verricht zoals het afsluiten van inkoopcontracten, huur- of koopovereenkomsten. Dit zijn alle handelingen die ook iedere particuliere organisatie in beginsel verricht of kan verrichten. Het gaat anders gezegd om ondersteunende of meer bedrijfsvoering gerichte taken.

De hierboven beschreven doe-taken zijn zelf geen taken die van openbaar belang zijn, het zijn immers taken die iedere organisatie heeft. Toch kan het wel in het openbaar belang zijn om deze doe-taken op een andere wijze uit te voeren. Ze zijn immers nodig om echte publieke taken te kunnen uitvoeren. Zonder deze ondersteunende processen kan de overheid zijn taken niet volbrengen, noch het openbaar belang dienen. Het openbaar belang zit hem bij deze doe-taken dan ook niet in de taak zelf, maar in het belang dat ondersteunende processen op orde zijn om de publieke taken en bevoegdheden goed te kunnen uitvoeren.

Het kan bij doe-taken ook gaan om onderhoud of beheer van eigendommen van de overheidsorganisatie of zelfs het beheer van de openbare ruimte. Ook daarbij komen in beginsel geen bevoegdheden kijken, maar er worden met name feitelijke handelingen verricht. Soms zullen ook (privaatrechtelijke) overeenkomsten worden gesloten.

Doe-taken kunnen dus in beginsel door een ieder worden verricht, slechts wanneer een overheid deze aan zich heeft getrokken vallen ze onder het openbaar belang. In dat geval is het aan de overheid te bepalen hoe de doe-taken worden uitgevoerd. Zie daaromtrent stap 3.

2.3 Publieke taken

Naast doe-taken zijn er de **publieke taken**: de taken waar overheidsbevoegdheden bij komen kijken. De taken waarbij een bestuursorgaan eenzijdig kan ingrijpen en dat rechtsgevolgen heeft voor derden. In dat geval spreken we van publiekrechtelijke rechtshandelingen, waarvan de meest voorkomende variant het besluit in de zin van artikel 1:3 lid 1 Awb is: de schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Het kan dan zowel gaan om algemeen verbindende voorschriften (“de verordenende bevoegdheid”), beleidsregels en om allerlei beschikkingsbevoegdheden. Voor deze publieke taken moet altijd een grondslag bestaan in een wettelijk voorschrift (zie toelichting 2), terwijl dat voor de doe-taken nu juist niet het geval is.

Publieke taken worden altijd uitgevoerd door bestuursorganen. Organen van publiekrechtelijke rechtspersonen zijn immers altijd bestuursorganen (art. 1:1 lid 1 onder a Awb), terwijl overige personen en colleges eveneens bestuursorgaan zijn voor zover zij **openbaar gezag** uitoefenen (art. 1:1 lid 1 onder b Awb). Daarvan is sprake wanneer aan hen overheidstaken en de daarbij behorende bevoegdheden zijn opgedragen.⁶ Om die reden wordt ook wel gesproken van de publieke-taak-jurisprudentie waarbij bepaald wordt of dergelijke personen of colleges bestuursorgaan zijn of niet.

Publieke taken kan een bestuursorgaan in beginsel alleen krijgen via attributie of delegatie (zie toelichting 2). Wanneer sprake is van publieke taken, wil dat niet zeggen dat er niet ook sprake kan zijn van doe-taken. Vaak zijn feitelijke handelingen nodig om de publieke taak uit te kunnen voeren. In dat geval doet toch opgeld voor wat voor publieke taken geldt.

2.4 Uitkomst stap 2

Uit stap 2 moet naar voren komen of het bij de uitoefening van het in stap 1 onderscheiden openbaar belang gaat om doe-taken of publieke taken. In het geval van publieke taken zijn er minder mogelijkheden voor taakbehartiging dan er zijn bij doe-taken. In de volgende stap wordt daarop nader ingegaan.

⁶ Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, p. 28.

Stap 3:

Taakbehartiging en uitvoering

Uit stap 1 is naar voren gekomen welk openbaar belang een gemeente of provincie wil behartigen, en uit stap 2 komt naar voren of het daarbij gaat om doe- of publieke taken. Deze stap handelt over de wijze van taakbehartiging of uitvoering. Op de vraag waarom verzelfstandigd kan of moet worden, wordt niet nader ingegaan. Dat is een politieke keuze. Veel gehoorde argumenten zien op het willen hebben van sturing (en verantwoordelijkheid) op afstand. Daarmee kan het bestuur geprofessionaliseerd worden en uit directe politieke sturing worden gehaald. Voorts wordt vaak als argument gehoord het kunnen afscheiden van vermogen om zo aansprakelijkheden te beperken, maar ook om bijvoorbeeld andere financiële stromen aan te trekken dan alleen van de overheid zelf. En tot slot wordt nog vaak gehoord, met name in het kader van publiek-private samenwerking, dat de 'gelijkheid' met particuliere ondernemingen en instellingen beter kan worden vormgegeven als taken buiten de directe overheidssfeer worden uitgevoerd.

3.1 Taakbehartiging

Taken kunnen in beginsel op verschillende manieren worden uitgevoerd. Daarbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen autonome taken en medebewindstaken. Bij autonome taken kan een gemeente of provincie er voor kiezen een taak niet langer aan zich te trekken: het betreffende belang wordt niet langer als een algemeen belang gezien. De taak wordt als het ware teruggegeven aan de maatschappij en kan daar al dan niet worden opgepakt. Dit is een vorm van privatisering: marktwerking of maatschappelijke instellingen gaan bepalen of behartiging van de taak nog wel aan de orde is. Bij medebewindstaken heeft de gemeente of provincie deze keuze niet: het is de wetgever die voorschrijft dat een bepaald belang en de daarbij behorende taken behartigd moeten worden.

Bij de taakbehartiging moet ook een onderscheid worden gemaakt tussen wie verantwoordelijk is en wie feitelijk uitvoert. Dat kan één en hetzelfde (bestuurs)orgaan zijn, maar dat hoeft niet. Zo kan het zijn dat een bevoegdheid wordt gemandateerd aan een ander. De mandaatgever blijft dan verantwoordelijk, maar voert de bevoegdheid feitelijk niet zelf uit (zie toelichting 2). Ook voor doe-taken geldt dit: wanneer een taak wordt uitbesteed, dan blijft de opdrachtgever (politiek) verantwoordelijk voor de taak die door een derde wordt uitgevoerd.

Hieronder volgen verschillende manieren waarop een taak kan worden uitgevoerd. Zie voor een schematisch overzicht het uitklapschema.

3.2 Zelf doen

De vraag rijst hoe de taak door het gemeente- of provinciebestuur moet worden uitgevoerd. De eerste en meest voor de hand liggende keuze is het **zelf doen** binnen de eigen ambtelijke organisatie. De overheid heeft het belang niet voor niets aan zich getrokken en vindt dus dat de taak op publieke wijze behartigd moet worden. De democratische legitimatie is helder: het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten zijn volledig politiek verantwoordelijk voor de uitvoering van de taak terwijl de raad onderscheidenlijk provinciale staten kaders kunnen stellen en controleren: zij kunnen democratisch sturen. De gemeente onderscheidenlijk de provincie zijn volledig aansprakelijk voor alles wat misgaat bij de uitvoering van de taak (art. 1:1 lid 4 Awb). Eventuele publieke taken worden door het verantwoordelijke bestuursorgaan zelf uitgeoefend, of althans namens hem uitgeoefend in mandaat. Van delegatie aan ambtenaren binnen de eigen organisatie kan geen sprake zijn (toelichting 2). Er kan dus slechts feitelijke uitvoering aan ambtenaren worden opgedragen, de verantwoordelijkheid blijft te allen tijde bij het bestuursorgaan.

3.3 Uitbesteden

Een taak kan ook worden uitbesteed. De traditionele vorm van **uitbesteding** is aan een marktpartij (ook wel inkoop genoemd), waarbij vaak een aanbesteding wordt uitgeschreven. Een bijzondere vorm van uitbesteding is de zogenoemde **netwerksamenwerking**. Daarbij wordt de taak uitbesteed aan een ander overheidslichaam. In beide gevallen fungeert de gemeente of provincie als opdrachtgever, en kan via die lijn sturen. Het opdrachtgevend overheidslichaam heeft de taak niet voor niets aan zich getrokken, en is zodoende volledig politiek verantwoordelijk. Ook kaderstelling en controle blijven volledig intact. De feitelijke uitvoering vindt echter niet door het overheidslichaam plaats, maar vindt in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het overheidslichaam plaats door een derde waarop het overheidslichaam geen andere sturingsmogelijkheden heeft dan uitsluitend contractuele sturingsmogelijkheden (“opdrachtgeverschap”).

De democratische legitimatie lijkt helder: het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten zijn volledig politiek verantwoordelijk voor de uitvoering van de taak. Die verantwoordelijkheid kan immers niet aan een marktpartij of andere gemeente worden overgedragen. Er kan dus slechts feitelijke uitvoering aan derden worden opgedragen, de verantwoordelijkheid blijft te allen tijde bij het college of gedeputeerde staten. Dat laat onverlet dat het feit dat feitelijke uitvoering buiten de directe invloedssfeer van het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten plaatsvindt wel beperkingen met zich meebrengt. Het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten zullen heldere contractuele afspraken moeten maken zodat zij volledig aan hun verantwoordelijkheid kunnen blijven voldoen. De raad kan dan volledig controleren en blijft ook gewoon kaderstellend. De gemeente blijft ook aansprakelijk voor gevolgen van rechtshandelingen die namens de gemeente plaatsvinden. Over eventuele schadevergoeding door de marktpartij of andere overheid kunnen contractuele afspraken worden gemaakt.

3.4 Verzelfstandigen

Een derde vorm van taakuitvoering is de verzelfstandiging. In dat geval wordt de uitvoering van taken op afstand geplaatst van de oorspronkelijk bevoegden, maar blijven deze oorspronkelijke bevoegdheden wel invloed houden op de uitoefening.

Verzelfstandiging kan op twee manieren plaatsvinden. De eerste variant is die waarbij een gemeente of provincie alleen zijn taken in een verzelfstandigde organisatie plaatst. De tweede variant is die waarbij de verzelfstandiging plaatsvindt in samenwerking met andere overheden of particulieren. In de volgende stap wordt nader op dit onderscheid ingegaan.

De democratische legitimatie is diffuus. Bij het overdragen van verantwoordelijkheden, de eigenlijke verzelfstandiging, zijn het college of gedeputeerde staten niet langer zelf volledig verantwoordelijk. De verantwoordelijkheid wordt gedeeld. De verzelfstandigde organisatie wordt zelf verantwoordelijk voor de uitvoering, het college of gedeputeerde staten zijn nog slechts verantwoordelijk voor het stellen van beleidsregels of voor de vraag waarom een taak niet teruggenomen wordt (zie toelichting 2). De aansprakelijkheid ligt dan ook bij de verzelfstandigde organisatie.

Overdracht van verantwoordelijkheid kan echter niet bij alle vormen van verzelfstandiging (zie stap 4). Wanneer gebruik wordt gemaakt van mandaat, dan blijven het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten volledig politiek verantwoordelijk voor de uitvoering van de taak. Er wordt dus slechts feitelijke uitvoering aan de verzelfstandigde organisatie opgedragen, de verantwoordelijkheid blijft te allen tijde bij het college of gedeputeerde staten. Dat laat onverlet dat het feit dat feitelijke uitvoering buiten de directe invloedssfeer van het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten plaatsvindt wel beperkingen met zich meebrengt. Het college onderscheidenlijk gedeputeerde staten zullen heldere contractuele afspraken moeten maken zodat zij volledig aan hun verantwoordelijkheid kunnen blijven voldoen. De raad kan dan volledig controleren en blijft ook gewoon kaderstellend. De gemeente blijft ook aansprakelijk voor gevolgen van rechtshandelingen die namens de gemeente plaatsvinden. Over eventuele schadevergoeding door de verzelfstandigde organisatie kunnen contractuele afspraken worden gemaakt.

3.5 Uitkomst stap 3

De uitkomst van stap 3 is dat een wijze van uitvoering van de taak wordt gekozen. Daarbij moet ook een keuze worden gemaakt of de verantwoordelijkheid bij de gemeente moet blijven, of dat ook deze bij een ander moet komen liggen. In dat laatste geval is sprake van verzelfstandiging. In de volgende stappen wordt nog uitsluitend op verzelfstandiging ingegaan. Hieronder volgt nog een schematische ‘samenvatting’ van deze stap.

	Zelf doen	Verzelfstandigen	Uitbesteden
Democratische controle	Volledige politieke verantwoordelijkheid	Beperkte politieke verantwoordelijkheid bij overdracht of attributie, bij mandatering volledige politieke verantwoordelijkheid	Volledige politieke verantwoordelijkheid
Democratische sturing	Vertegenwoordigend orgaan kan volledig sturen en controleren	Vertegenwoordigend orgaan kan beperkt sturen en controleren (overdracht), of volledig sturen en controleren (mandaat)	Vertegenwoordigend orgaan kan beperkt sturen maar volledig controleren
Bevoegdheidstoekenning	Doe-taken en bevoegdheden komen toe aan de gemeentelijke bestuursorganen en kunnen slechts in mandaat door ambtenaren worden uitgevoerd.	Doe-taken en bevoegdheden kunnen worden overgedragen aan de verzelfstandigde organisatie, mits het om publiekrechtelijke varianten gaat. Ook mandaat is mogelijk. Bij privaatrechtelijke varianten is alleen mandaat mogelijk	Doe-taken kunnen worden opgedragen aan een ander. Ook publieke taken kunnen in mandaat door de contractspartij worden uitgevoerd, in naam van het gemeente- of provinciebestuur dat de opdracht geeft.
Aanbestedingsrecht	Er geldt geen aanbestedingsplicht	Er geldt in beginsel een aanbestedingsplicht, mogelijk dat gebruik kan worden gemaakt van inbesteding	Er geldt in beginsel een aanbestedingsplicht, waarbij voor netwerksamenwerking soms een uitzondering kan worden gebruikt
Omzetbelasting	Er hoeft geen btw te worden betaald	In beginsel geldt een btw-plicht, waarbij de btw mogelijk gecompenseerd kan worden of gebruik kan worden gemaakt van een btw-koepelvrijstelling of kosten voor gemene rekening	In beginsel geldt een btw-plicht, waarbij de btw mogelijk gecompenseerd kan worden of gebruik kan worden gemaakt van kosten voor gemene rekening
Vennootschapsbelasting	In beginsel hoeft geen vpb te worden betaald als het om vrijgestelde taken gaat	In beginsel een vpb-plicht. Voor bestuurlijke samenwerking geldt in beginsel een vpb-vrijstelling, net als voor inbesteding.	De organisatie waaraan wordt uitbesteed kent waarschijnlijk een vpb-plicht. Deze rust echter niet op de opdrachtgever.

Stap 4:

Organisatie- en rechtsvormen

Zodra het belang, de taken en bevoegdheden zijn geïnventariseerd en dat voor de wijze van taakbehartiging is gekozen voor verzelfstandiging, dan moet gekeken worden welke organisatie- en rechtsvorm het meest voor de hand liggen. Voordat tot de organisatie- en rechtsvorm gekomen kan worden moet echter eerst nog de wijze van de verzelfstandiging worden gekozen. Daarbij bestaan grofweg twee varianten: de eenzijdige verzelfstandiging en de samenwerking. Binnen de optie samenwerking bestaan twee subvarianten: de bestuurlijke samenwerking en de publiek-private samenwerking.

Onder verzelfstandiging in ruime zin wordt hier verstaan: het binnen het (semi-)publieke domein op afstand plaatsen van de uitvoering van publieke taken om deze te onttrekken aan de directe politieke verantwoordelijkheid.⁷ Ook de inschakeling van private partijen bij die uitvoering wordt onder de verzelfstandiging geplaatst, zolang de overheid maar op afstand betrokken blijft.⁸

4.1 Eenzijdige verzelfstandiging

Van eenzijdige verzelfstandiging is sprake wanneer één gemeente of provincie overgaat tot verzelfstandiging. Er zijn dus geen andere publieke of private partijen betrokken bij de verzelfstandiging. Te denken valt bijvoorbeeld aan het gemeentelijk zwembad of het gemeentelijk sportcentrum, welke vaak in een stichting zijn ondergebracht.

De eenzijdige verzelfstandiging kan zowel via publiekrechtelijke weg als via privaatrechtelijke weg worden vormgegeven. Publiekrechtelijk bestaat de vorm van de bestuurscommissie, het decentrale alternatief van een zelfstandig bestuursorgaan. De bestuurscommissie is vrij qua vormgeving (zie toelichting 4), maar kent geen rechtspersoonlijkheid. De bestuurscommissie kan dus geen eigen personeel in dienst hebben of op eigen titel contracten aangaan (zie toelichting 2 en 3). Wel kan de bestuurscommissie gebruik maken van personeel dat formeel in dienst is van de gemeente, maar onder directe aansturing van de bestuurscommissie staat. Daarnaast kan de bestuurscommissie de mogelijkheid krijgen om, binnen de door de raad vastgestelde begroting, een eigen budgetbestedingsrecht te krijgen: de bestuurscommissie bepaalt zelf waaraan het beschikbaar gestelde geld wordt uitgegeven.

De publiekrechtelijke vormen van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen niet gebruikt worden voor eenzijdige verzelfstandiging. Een gemeenschappelijke regeling kan immers uitsluitend getroffen worden door bestuursorganen van twee of meer gemeenten (art. 1 lid 1 Wgr), waardoor altijd sprake is van samenwerking.

De privaatrechtelijke vormen kunnen wel gebruikt worden. Daarbij geldt dat de contractuele samenwerkingsvormen als de maatschap, de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap niet gebruikt kunnen worden omdat dit vormen van samenwerking zijn: er zijn altijd ten minste twee partijen nodig. Hetzelfde geldt in beginsel voor de vereniging en de coöperatie, die bij meerzijdige rechtshandeling worden opgericht. Zij kunnen echter wel blijven voortbestaan met één lid, opheffing is pas aan de orde als er geen leden meer zijn (art. 2:19 lid 1 aanhef en onder d BW). Voor de vennootschappen geldt dat zij wel zijn vormgegeven als corporatieve rechtspersonen (de naam vennootschap impliceert ook dat er meerdere vennoten zijn), maar dat sinds 1987 niet meer vereist is dat vennootschappen bij meerzijdige rechtshandeling

⁷ Vgl. WRR, *Het borgen van publiek belang*, WRR: Den Haag 2000, p. 25.

⁸ Anders: WRR, *Het borgen van publiek belang*, WRR: Den Haag 2000, p. 25, waar dit als privatisering wordt geduid.

worden opgericht.⁹ De stichting lijkt de meest aangewezen vorm voor (privaatrechtelijke) eenzijdige verzelfstandiging, althans wanneer afzonderlijke rechtspersoonlijkheid vereist is. Doel van de stichting is immers met een daartoe bestemd vermogen de in de statuten vermelde doelen te verwezenlijken (art. 2:285 lid 1 BW). Het vermogen wordt daarmee afgescheiden van de oprichtende provincie of gemeente. Naast de stichting kan ook een naamloze vennootschap of besloten vennootschap goed voor dit doel worden gebruikt.¹⁰

	BC	GOL	BO	GOR	Maat- schap VOF CV	Vereni- ging / Coöpe- ratie	NV of BV	Stichting
Eenzijdige oprichting	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓
Enkelvoudig bestuur	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✓
Meervoudig bestuur	✗ ¹²	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✗ ¹³
Rechtspersoonlijkheid	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓

4.2 Samenwerking

Naast de enkelzijdige verzelfstandiging, bestaat ook de meervoudige verzelfstandiging: de samenwerking. In dat geval gaat niet een partij over tot verzelfstandiging, maar gaan meerdere partijen samen de verantwoordelijkheid dragen. Daarbij bestaan twee submodellen: de bestuurlijke samenwerking en de publiek-private samenwerking.

4.2.1 Bestuurlijke samenwerking

Bij **bestuurlijke samenwerking** gaan uitsluitend overheidslichamen met elkaar samenwerken. Zij richten samen een nieuwe organisatie op, waarop zij gezamenlijk toezicht uitoefenen. Hierbij valt aan een veelvoud van vormen te denken zoals veiligheidsregio's, regionale gezondheidsdiensten, omgevingsdiensten, belastingkantoren, sociale diensten, drinkwaterbedrijven, waterlaboratoria en werkvoorzieningschappen. Bij bestuurlijke samenwerking zal het altijd gaan om de behartiging van gemeenschappelijke openbare belangen. Daarom ligt samenwerking via de Wet gemeenschappelijke regelingen voor de hand, zeker omdat de voorkeur voor publiekrecht geldt (art. 158 lid 2 Provinciewet en art. 160 lid 2 Gemeentewet). De democratische legitimatie is daarbij reeds (formeel) gegeven, terwijl in het privaatrecht veel meer geregeld zal moeten worden in de statuten om dit te bereiken. Samenwerking via een bestuurscommissie is uitgesloten, omdat er geen mogelijkheid bestaat om intergemeentelijke bestuurscommissies in te stellen (zie toelichting 4). Indien rechtspersoonlijkheid vereist is, dan liggen het gemeenschappelijk openbaar lichaam of de bedrijfsvoeringsorganisatie voor de hand; wanneer rechtspersoonlijkheid niet vereist is, kan gebruik worden gemaakt van het gemeenschappelijk orgaan.

Wanneer toch gebruik wordt gemaakt van privaatrechtelijke mogelijkheden, dan geldt dat wanneer rechtspersoonlijkheid vereist is gebruik kan worden gemaakt van de vereniging, de coöperatie of de besloten of naamloze vennootschap. Wanneer geen rechtspersoonlijkheid vereist is, kan gebruik worden gemaakt van de maatschap, de vennootschap onder firma of de commanditaire vennootschap (de “contractuele samenwerkingsvormen”). Deze laatste vormen kennen geen eigen organen, terwijl de rechtspersonen steeds ten minste een algemene vergadering en een bestuur kennen (zie toelichting 4). De stichting kan ook worden gebruikt wanneer rechtspersoonlijkheid vereist is, maar de stichting ligt minder voor de hand als

⁹ Wet van 16 mei 1986, Stb. 1986, nr. 275. Zie ook *Kamerstukken II* 1980/81, 16 631, nr. 3, p. 2.

¹⁰ GOL staat voor gemeenschappelijk openbaar lichaam, GOR voor gemeenschappelijk orgaan, BO voor bedrijfsvoeringsorganisatie, NV voor naamloze vennootschap en BV voor besloten vennootschap.

¹¹ Meervoudig bestuur kan worden vormgegeven door structuur met algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

¹² Meervoudig bestuur kan worden vormgegeven door structuur met algemeen bestuur en dagelijks bestuur, of door raad van toezicht in te voeren.

samenwerkingsvorm. De vorm is daar simpelweg niet op toegesneden met een ledenverbod.¹³ Toch wordt de stichting wel degelijk gebruikt voor samenwerkingsdoeleinden.

Bij de volgende stappen wordt ingegaan op de bestuurlijke en financiële banden met de verschillende samenwerkingsvormen. Hier wordt nog opgemerkt dat ook het aanbestedingsrecht een rol speelt. Het bestuurlijke samenwerkingsverband mag niet te zelfstandig worden, indien de deelnemers aanbestedingsvrij van de diensten van het samenwerkingsverband gebruik willen maken.¹⁴

4.2.2 Publiek-private samenwerking

Naast de bestuurlijke samenwerking staat de **publiek-private samenwerking**. Daarbij zijn naast overheidslichamen ook private (particuliere) partijen betrokken. Dergelijke samenwerkingsvormen komen nog wel eens voor bij de exploitatie van bedrijventerreinen, stedelijke ontwikkeling of voor recreatiebeheer. Bij publiek-private samenwerking spelen naast de (gemeenschappelijke) openbare belangen ook altijd particuliere belangen, de belangen van de private deelnemers. Bij publiek-private samenwerking kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die de Wet gemeenschappelijke regelingen biedt. Via koninklijke machtiging kunnen privaatrechtelijke rechtspersonen immers deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling (art. 93 resp. art. 96 Wgr). Dat ligt echter niet voor de hand: enerzijds zullen particuliere partijen geen (politieke) verantwoordelijkheid willen dragen voor deze samenwerkingsvormen, noch zullen zij onbeperkt risicodragend willen zijn als er niet ook winstuitkering mogelijk is. Anderzijds zullen overheden, gelet op de politieke verantwoordelijkheid, de daadwerkelijke zeggenschap over publieke taken niet willen delen met private partijen. De aard van dergelijke publieke bevoegdheden zal zich daar vaak ook tegen verzetten. Bij publiek-private samenwerking ligt samenwerking met privaatrechtelijke mogelijkheden dan ook meer voor de hand dan bij bestuurlijke samenwerking. Via het privaatrecht kunnen immers de particuliere belangen beter worden behartigd. Het aanbestedingsrecht komt bij de selectie van de particuliere partners hoe dan ook om de hoek kijken, waarna gebruik kan worden gemaakt van de geïnstitutionaliseerde publiek-private samenwerking.¹⁵

	BC	GOL	BO	GOR	Maatschap VOF CV	Vereniging/ Coöperatie	NV of BV	Stichting
Eenzijdige oprichting	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Enkelvoudig bestuur	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✓
Meervoudig bestuur	✗ ¹⁷	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✗ ¹⁸
Rechtspersoonlijkheid	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓
Participatie private partijen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

In de volgende stappen wordt nader ingegaan op de borging van het bestuurlijk en het financieel belang binnen zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke organisaties.

¹³ Vgl. J.B. Huizing, *Rechtspersoon, vennootschap en onderneming* (derde druk), Deventer: Kluwer 2013, p. 10-11 en 140-141.

¹⁴ Om aanbestedingsvrij van het samenwerkingsverband te kunnen afnemen moeten de deelnemende gemeenten gezamenlijk toezicht uitoefenen en doorslaggevende invloed hebben op de belangrijkste beslissingen. Daarnaast moet het samenwerkingsverband ten minste 80% van zijn werkzaamheden voor de deelnemers verrichten en mogen geen particulieren in de samenwerking betrokken zijn (art. 12 lid 3 Aanbestedingsrichtlijn).

¹⁵ HvJ EU 15 oktober 2009, zaak C-196/08 (*Acoset SpA*). Bij de geïnstitutionaliseerde publiek-private samenwerking kan een aanbestedende dienst een opdracht rechtstreeks gunnen aan een gemengde (publiek-private) vennootschap, die speciaal is opgericht voor de verlening van deze dienst aan de betrokken publieke partijen. In deze gemengde vennootschap mag dus een private partner deelnemen, die wel via een aanbestedingsprocedure gekozen moet worden. Daarbij moet getoetst worden op financiële, technische, operationele en beheersvereisten. De gemengde vennootschap moet voorts een enkel statutair doel hebben (zij mag dus geen andere taken hebben of krijgen). Ten slotte moet de aanbesteding voor een vaste termijn gelden.

¹⁶ Meervoudig bestuur kan worden vormgegeven door structuur met algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

¹⁷ Meervoudig bestuur kan worden vormgegeven door structuur met algemeen bestuur en dagelijks bestuur, of door raad van toezicht in te voeren.

4.3 Uitkomst stap 4

Uit stap 4 moet naar voren komen welke organisatievorm gekozen gaat worden. Daarbij gaat het zowel om een keuze tussen (1) enkelzijdige verzelfstandiging, (2) bestuurlijke samenwerking en (3) publiek-private samenwerking als tussen publiek- of privaatrechtelijke rechtsvormen.

Stap 5: Bestuurlijk belang

Om van een verbonden partij van een gemeente of provincie te spreken, moet sprake zijn van een bestuurlijk belang én een financieel belang (art. 1 onder b BBV).¹⁸ Het maakt daarbij niet uit of het om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke vormgeving gaat. Indien sprake is van alleen een bestuurlijk belang, dan moet de organisatie terugkomen in een programma binnen de gemeentelijke begroting, terwijl organisaties waarbij uitsluitend sprake is van een financieel belang terug moeten komen in de paragraaf weerstandsvermogen.¹⁹

Op het financieel belang wordt onder stap 6 ingegaan, deze stap handelt over het bestuurlijk belang en hoe het gemeentebestuur zijn bestuurlijke belang goed kan borgen.

5.1 Wat is het bestuurlijk belang?

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten beschrijft zelf wat onder een bestuurlijk belang moet worden verstaan: het gemeentebestuur moet zeggenschap hebben.

Artikel 1 onder d BBV

bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht;

De zeggenschap kan op twee manieren tot stand komen, door (1) vertegenwoordiging in het bestuur of door (2) stemrecht.²⁰

5.2 Stemrecht

5.2.1 Wat is stemrecht?

De vraag rijst wat onder stemrecht moet worden verstaan. Is dat bijvoorbeeld uitsluitend het stemrecht in een algemene vergadering van aandeelhouders of ook het stemrecht in het bestuur of een raad van commissarissen? De leden daarvan kunnen immers ook stemmen binnen de besluitvorming van die betreffende organen. Gelet op de definitie valt het stemmen in het bestuur niet onder stemrecht. Dat ligt ook voor de hand, het bestuur is immers een collegiaal orgaan waarin geen plaats is voor 'eigen belangen'. Hetzelfde geldt voor de raad van commissarissen of een raad van toezicht. Hieronder wordt daarop teruggekomen.

Het ligt voor de hand om hier aan te sluiten bij het stemrecht in 'vertegenwoordigende organen' (vgl. art. 2:13 BW). Daar hebben de leden immers stemrecht om hun 'eigen belangen' te dienen. Met uitzondering van de bestuurscommissie en de stichting hebben alle organisatievormen een 'vertegenwoordigend orgaan', een eigenaarsvergadering. Dit ligt ook voor de hand, want de stichting en bestuurscommissie zijn met name middelen voor eenzijdige zelfstandiging en niet direct toegesneden op vormen van samenwerking, terwijl de overige organisatievormen nu juist specifiek bedoeld zijn voor samenwerking. Het zijn zogenoemde coöperatieve organisatievormen. Dat laat onverlet dat een stichting in de praktijk wel degelijk voor samenwerking wordt gebruikt, net als dat besloten en naamloze vennootschappen ook voor eenzijdige zelfstandiging worden gebruikt (zie stap 4).

¹⁸ Vgl. voor het waterschap art. 4.1 Waterschapsbesluit waar dezelfde definitie voor 'verbonden partij' en voor 'bestuurlijk belang' wordt gehanteerd. Wat in deze stap beschreven wordt is dus ook toepasbaar op het waterschap.

¹⁹ Nota van toelichting BVV, Stb. 2003, 27, p. 38 en 48.

²⁰ Nota van toelichting BVV, Stb. 2003, 27, p. 48.

5.2.2 Waarvoor is het stemrecht?

In eerste instantie hebben de vormen alle een ‘eigenaarsvergadering’, de algemene vergadering (bij een vennootschap vaak nog algemene vergadering van aandeelhouders genoemd, bij een vereniging of coöperatie vaak algemene ledenvergadering genoemd). In de algemene vergadering hebben de leden respectievelijk de aandeelhouders zitting. De gemeente of provincie wordt daar als lid/aandeelhouder dus vertegenwoordigd, hij heeft daar stemrecht. De Hoge Raad heeft zich al eerder uitgelaten over de wijze waarop dit stemrecht mag worden uitgeoefend. Het stemrecht is *het* middel om het ‘eigen’ gemeentebelang naar voren te brengen binnen de verbonden partij. De Hoge Raad oordeelde in het *Wennex*-arrest:

“dat toch den aandeelhouder eener N. V. in het hem verleende stemrecht niet een recht in het belang van anderen is toevertrouwd, doch een eigen recht is gegeven om zijn belang in de vennootschap te dienen; dat dit medebrengt, dat het den aandeelhouder – in overeenstemming met de vrijheid, die hij heeft om van zijn stemrecht in de algemeene vergadering naar goedgevonden gebruike te maken, mits dit niet ontaardt in misbruik van recht – ook vrijstaat zich ten aanzien van de uitoefening van zijn stemrecht ter algemeene vergadering contractueel jegens anderen te binden, [...]”²¹

Het stemrecht van de aandeelhouder is dus een recht dat deze aandeelhouder naar eigen goedgevonden kan uitoefenen, natuurlijk binnen de grenzen van de wet. In het *Melchers*-arrest en het *Aurora*-arrest werd dit criterium herhaald door de Hoge Raad.²² Het recht om het eigen belang te behartigen is overigens niet absoluut, er moet rekening worden gehouden met de redelijkheid en billijkheid (art. 2:8 BW).

Analoog aan het stemrecht van de aandeelhouder heeft ook een lid stemrecht in de algemene (leden) vergadering van een vereniging of coöperatie. In de doctrine wordt aangenomen dat voor dat stemrecht hetzelfde geldt als voor het stemrecht van een aandeelhouder.

Ook bij publiekrechtelijke organisatievormen komt stemrecht voor. De leden van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam hebben stemrecht, net als de leden van het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie of van een gemeenschappelijk orgaan. Deze organen zijn immers vertegenwoordigende organen: de leden vertegenwoordigen het bestuursorgaan dat hen heeft aangewezen en leggen aan dat orgaan verantwoording af (zie toelichting 4). Bij een raadsregeling of gemengde regeling is dat de vertegenwoordiging van de gemeenteraad.²³

“De aangewezen leden vertegenwoordigen dus de raad; [...]. Bij een juiste wijze van vertegenwoordigen zal degene die door de gemeente is aangewezen, de in de raad levende opvattingen over het voetlicht moeten brengen, óók als deze afwijken van zijn persoonlijke, politieke, opvatting. Het is uiteraard niet de bedoeling van de wetgever dat opvattingen van minderheden niet tot uitdrukking komen. Evenmin kan het zo zijn dat een vertegenwoordiger zijn eigen opvatting laat prevaleren boven de meerderheidsopvatting in de raad die hem heeft aangewezen.”²⁴

Bij een collegeregeling vertegenwoordigen deze organen het college van burgemeester en wethouders, waarbij het college natuurlijk verantwoording schuldig is aan de raad, waarbij de raad dus via politieke instrumenten alsnog kan sturen op het college en daarmee indirect ook op het samenwerkingsverband. De Wet gemeenschappelijke regelingen laat politieke fractievorming op regionaal niveau niet toe, hetgeen onverlet laat dat dit in sommige regio’s toch wordt toegepast. Een motie in de Tweede Kamer om dit alsnog wettelijk mogelijk te maken, redde het niet. Het lid van het algemeen bestuur zal dus altijd het standpunt van

²¹ HR 30 juni 1944, NJ 1944, 465 (*Wennex*).
²² HR 13 november 1959, NJ 1960, 472 (*Melchers*) resp. HR 19 februari 1960, NJ 1960, 473, m.nt. H.B. (*Aurora*).
²³ Een raadsregeling is een regeling die uitsluitend getroffen is door gemeenteraden, terwijl een gemengde regeling bijvoorbeeld getroffen is tussen raden én colleges. Zie uitgebreider toelichting 4.
²⁴ Kamerstukken I 2004/05, 27 008 en 29 532, nr. E, p. 9.

zijn gemeenteraad respectievelijk college voor het voetlicht moeten brengen, daarover is hij ook verantwoordig schuldig (zie toelichting 4).

Bij een besloten vennootschap, naamloze vennootschap, vereniging of coöperatie is dus in beginsel altijd sprake van stemrecht, en zodoende ook van een bestuurlijk belang. Dit is alleen anders wanneer sprake is van stemrechtloze aandelen (art. 2:228 lid 5 BW) of een vereniging waarbij gebruik wordt gemaakt van een afvaardigingsstructuur (art. 2:39 BW). In beide gevallen kan het zo zijn dat de gemeente *geen* stemrecht heeft. Bij een stichting bestaat een algemene vergadering, en kan dus formeel ook geen sprake zijn van stemrecht. Bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een gemeenschappelijk orgaan is in beginsel ook altijd sprake van een bestuurlijk belang: het gemeentebestuur heeft immers stemrecht. Dit is anders wanneer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid dat niet iedere deelnemer leden van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, van het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie of van het gemeenschappelijk orgaan aanwijst (zie toelichting 4).

De algemene vergadering is dus het gremium waar de gemeente het beste zijn ‘eigen belang’ kan dienen. De algemene vergadering is echter ook het gremium waar alle belangen samenkomen en die de belangen moet wegen. De Hoge Raad:

“dat de betekenis van een bepaling in de statuten van een rechtspersoon, voorschrijvende dat een besluit moet uitgaan van een orgaan van die rechtspersoon, in het geval waarin dat orgaan uit meer personen is samengesteld in het bijzonder hierin is gelegen, dat het besluit tot stand komt als vrucht van onderling overleg van alle leden van dat orgaan die, na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, aan dat overleg wensen deel te nemen;”²⁵

De algemene vergadering controleert ook de andere organen, of althans: de andere organen moeten de algemene vergadering inlichtingen verschaffen (raad van commissarissen)²⁶ of zelfs verantwoording afleggen (bestuur).²⁷ Het inlichtingenrecht rust echter op de algemene vergadering als geheel, de individuele aandeelhouder heeft *geen* recht op inlichtingen.²⁸ De Hoge Raad:

“Het oordeel van de OK [...] dat een individuele aandeelhouder, [...] recht hebben op de desbetreffende informatie geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting, omdat individuele aandeelhouders zowel binnen als buiten de algemene vergadering van aandeelhouders om geen recht hebben op (gedetailleerde) informatie met betrekking tot de gang van zaken binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. In art. 2:107 lid 2 BW is bepaald dat het bestuur en de raad van commissarissen haar (= de algemene vergadering) alle verlangde inlichtingen verschaft (tenzij een zwaarwichtig belang van de vennootschap zich daartegen verzet. [...])”²⁹

²⁵ HR 15 juli 1968, NJ 1969, 101, m.nt. D.J. Veegens (Wijsmuller).

²⁶ Zie HR 9 juli 2010, LJN BM0976 (ASMI).

²⁷ Zie art. 2:48, 2:107 lid 2 en art. 2:117 lid 2 BW voor het bestuur, resp. art. 2:57 lid 8, 2:107 lid 2 en 2:117 lid 2 BW voor de raad van commissarissen.

²⁸ Anders dus dan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen, waar ieder individueel raadslid een informatierecht heeft (zie art. 16 t/m 19 Wgr) bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan.

²⁹ HR 9 juli 2010, LJN BM0976 (ASMI).

De bestuurders en commissarissen hebben ook een raadgevende stem in de algemene vergadering, zo kunnen zij ook het belang van de rechtspersoon daar inbrengen.³⁰ De Hoge Raad, die dit oordeel van de rechtbank bevestigde:

“Artikel 2:227 lid 4 BW bepaalt dat bestuurders als zodanig in de algemene vergaderingen een raadgevende stem hebben. De ratio van deze bepaling is dat bestuurders in de gelegenheid moeten worden gesteld van hun visie op een door de algemene vergadering voorgenomen besluit te doen blijken, opdat de aandeelhouders daarmee bij hun stemgedrag rekening kunnen houden.”³¹

5.3 Vertegenwoordiging in het bestuur

Naast een ‘eigenaarsvergadering’ hebben de privaatrechtelijke rechtspersonen alle een bestuur, ook de stichting. Dit bestuur is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de rechtspersoon. Bij de publiekrechtelijke rechtsvormen heeft alleen het openbaar lichaam naast de eigenaarsvergadering ook een bestuur: het dagelijks bestuur. De bedrijfsvoeringsorganisatie en het gemeenschappelijk orgaan kennen geen apart bestuur.

De leden van het bestuur hebben zich te richten naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming. De bestuurders hebben zich daarbij te richten naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming, zo bepalen artikel 2:129 lid 5 en artikel 2:239 lid 5 BW voor de besturen van vennootschappen sinds de invoering van de Wet bestuur en toezicht in naamloze en besloten vennootschappen.³² Volgens de regering was dit een codificatie van hetgeen al werd aangenomen.³³ Voor verenigingen, coöperaties en stichtingen geldt een dergelijke wettelijke norm voorsnog niet, al wordt ook daar in de doctrine aangenomen dat bestuurders zich naar het belang van de rechtspersoon hebben te richten. De regering is voornemens dit te verankeren in artikel 2:9 BW, zodat het voor alle rechtspersonen gaat gelden. Het voorstel voor de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen voorziet hierin. Thans is slechts een ambtelijk consultatievoorstel bekend. Conclusie is wel dat een bestuurszetel er dus niet toe leidt dat gemeentelijke belangen goed behartigd worden. Sterker nog: bij tegenstrijdige belangen (“dubbele petten”) moet de bestuurder zich van stemming onthouden. In dat geval kan het gemeentebestuur dus überhaupt geen invloed uitoenen.

Ook voor het dagelijks bestuur van een openbaar lichaam geldt dat het zich in beginsel richt naar de belangen van het openbaar lichaam. Het is immers een collegiaal bestuursorgaan, waarbij de bestuurders individueel en collegiaal verantwoordelijk zijn jegens het algemeen bestuur over al hetgeen het dagelijks bestuur heeft gedaan (art. 19a Wgr; zie toelichting 4).

“De Wgr voorziet uitdrukkelijk niet in een verantwoordingsplicht en een terugroepingsrecht tussen de leden van het *dagelijks* bestuur van het openbaar lichaam als zodanig enerzijds en de deelnemende gemeentebesturen anderzijds. De leden van het dagelijks bestuur hebben geen enkele verantwoordingsrelatie met de gemeentebesturen die hen hebben aangewezen. Zij hebben dit alleen ten opzichte van het algemeen bestuur. Wel zijn zij, omdat zij tevens lid zijn van het algemeen bestuur, in alle opzichten verantwoording schuldig aan het bestuursorgaan van de gemeente dat hen heeft aangewezen en aan de raden.”³⁴

³⁰ Zie art. 2:38, 2:117 lid 4 en art. 2:227 lid 7 BW voor het bestuur resp. art. 2:57 lid 7, art. 2:117 lid 4 en art. 2:227 lid 7 BW voor de raad van commissarissen. Bestuurders hebben dit recht ook buiten de vergadering om.

³¹ HR 10 maart 1995, NJ 1995/595 (Janssen Pers). Zie ook HR 22 september 2009, LJN BK2001 (Hay Group) en Kamerstukken II 2006/07, 31 058, nr. 3, p. 84.

³² Wet van 6 juni 2011, Stb. 2011, nr. 275.

³³ Kamerstukken II 2008/09, 31 763, nr. 3, p. 10.

³⁴ Kamerstukken II 2012/13, 33 597, nr. 3, p. 16.

5.4 Vertegenwoordiging als commissaris of toezichthouder?

Naast de algemene vergadering en het bestuur kennen privaatrechtelijke rechtsvormen vaak ook toezichthouders in de vorm van een raad van toezicht of raad van commissarissen. Bij publiekrechtelijke vormen komt een dergelijk orgaan niet voor. Hoewel vaak wordt gedacht dat men via de benoeming van een commissaris in de raad van commissarissen zijn ‘eigen’ (gemeentelijk) belang kan dienen binnen de verbonden partij, is hiervan geenszins sprake. De Hoge Raad oordeelde reeds in 1949:

“dat evenwel commissarissen, rechten uitoefenende, die hun als orgaan der vennootschap zijn toegekend, zich hebben te richten naar het belang der vennootschap en dit moeten doen overwegen, indien dit naar hun oordeel in botsing komt met belangen van welken aandeelhouder ook;”³⁵

Dit is later gecodificeerd in het Burgerlijk Wetboek. Zo bepaalt artikel 2:57 lid 2 BW dat de commissarissen bij een coöperatie zich moeten richten naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming. Op eenzelfde wijze moeten de commissarissen bij een naamloze of besloten vennootschap zich richten naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming (art. 2:140 lid 2 resp. art. 2:250 lid 2 BW). De hierboven genoemde beoogde Wet bestuur en toezicht rechtspersonen breidt deze norm uit naar alle toezichthouders, ook bij stichtingen, verenigingen en coöperaties. Ook een zetel in een raad van toezicht of raad van commissarissen is daarmee niet een geëigend middel om gemeentelijke belangen te dienen. Het zitting nemen in een raad van commissarissen of raad van toezicht leidt er ook niet toe dat sprake is van een bestuurlijk belang: er is immers geen sprake van stemrecht, noch van vertegenwoordiging in het bestuur.

5.5 Uitkomst stap 5

Voor het bestuurlijk belang is belangrijk dat bij de oprichting van een verbonden partij gekeken wordt naar de zeggenschap die het gemeentebestuur, zowel raad als college, heeft bij de betreffende verbonden partij. Zit men uitsluitend in een algemene vergadering, of ook in een raad van commissarissen, raad van toezicht of zelfs het bestuur? Daarbij wordt op voorhand vaak gedacht dat een bestuurslidmaatschap of commissariaat juist zorgt voor meer invloed en zeggenschap van het gemeentebestuur, terwijl dat niet altijd aan de orde is. Bestuurders en commissarissen hebben immers primair het belang van de verbonden partij te dienen en kunnen over hetgeen zij als bestuurder of commissaris doen ook niet altijd verantwoording afleggen aan college of raad. Dat kan weer te maken hebben met de vertrouwelijkheid van de betreffende organen van de verbonden partij. Een bestuurder of commissaris mag ook niet medebesluiten indien sprake is van (mogelijke) belangenverstrengeling. In dat geval heeft het gemeentebestuur dus überhaupt geen invloed, wanneer in het bestuur of de raad van commissarissen besloten wordt. Het is voorts noodzakelijk te kijken welk orgaan over welke besluiten gaat. Door een algemene vergadering van aandeelhouders goedkeuringsrechten te geven ten aanzien van besluiten van het bestuur kunnen aandeelhouders meer invloed uitoefenen.

Ook bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam speelt dit. Een lid van het dagelijks bestuur legt geen verantwoording af aan raad of college, maar aan het algemeen bestuur. Het lid van het dagelijks bestuur is immers lid van een collegiaal bestuursorgaan, dat collegiaal verantwoordelijk is voor alles wat het dagelijks bestuur doet. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn voorts besloten, wat betekent dat niet zomaar delen daarvan openbaar mogen worden gemaakt aan één raad of college. Dat zou de positie van de andere betrokken raden en colleges uithollen.

³⁵ HR 1 april 1949, NJ 1949, 465, m.nt. Ph.A.N.H (Doetinchemse IJzergieterij).

Voor stap 5 is het van belang dat duidelijk wordt geformuleerd:

- Op welke wijze het gemeentebestuur vertegenwoordigd is in de organen van de verbonden partij;
- Hoe de bevoegdheden zijn verdeeld tussen de verschillende organen binnen een verbonden partij;
- Welke besluiten aan goedkeuring van een algemene vergadering (of bij een stichting van het gemeentebestuur) worden onderworpen;
- Hoe om wordt gegaan met mogelijke belangenverstrengeling;
- Hoe de gemeenteraad respectievelijk het college van burgemeester en wethouders aan informatie kan komen over de verbonden partij, om zo zijn verantwoordelijkheden waar te kunnen maken.

Kortom: de mate van zeggenschap en verantwoordelijkheid wordt op voorhand vastgelegd.

Stap 6: Financieel belang

Om van een verbonden partij van een gemeente of provincie te spreken, moet sprake zijn van een bestuurlijk belang én een financieel belang (art. 1 onder b BBV).³⁶ Het maakt daarbij niet uit of het om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke vormgeving gaat. Indien sprake is van alleen een bestuurlijk belang, dan moet de organisatie terugkomen in een programma binnen de gemeentelijke begroting, terwijl organisaties waarbij uitsluitend sprake is van een financieel belang terug moeten komen in de paragraaf weerstandsvermogen.³⁷

Bij een naamloze vennootschap of een besloten vennootschap waarin de gemeente aandelen houdt is dus in beginsel altijd sprake van een verbonden partij. Hetzelfde geldt in beginsel voor het gemeenschappelijk openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie en het gemeenschappelijk orgaan. Een stichting of vereniging die jaarlijks een (exploitatie)subsidie krijgt, maar waarin geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid voor derden is geen verbonden partij.³⁸

Ten aanzien van financiering kan onderscheid worden gemaakt tussen de volgende aspecten:

- Financieringsinstrument/ titel voor de financiering;
- Aansprakelijkheid voor tekorten en het financieel belang;
- (Voorwaarden voor) Beëindiging van de financiering;
- Overige aspecten van financiering en betaling;

Randvoorwaarden volgen uit (Europees) markt en overheidsrecht (aanbestedingsrecht, staatssteun, mededinging) en fiscaal recht.

Voor de eerste drie geldt dat het onderscheid tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke taakbehartiging relevant is. Voor alle overige aspecten is dit onderscheid niet van belang of in ieder geval niet bepalend. Immers deze aspecten zien meer op de methodiek en techniek van financiering en niet zozeer op de grondslagen en juridische voorwaarden. Derhalve zal op deze overige aspecten in dit hoofdstuk alleen op hoofdlijnen worden ingegaan.

Ook voor de randvoorwaarden die voortvloeien uit (Europees) markt en overheidsrecht (aanbestedingsrecht, staatssteun, mededinging) en fiscaal recht, geldt dat het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke taakbehartiging slechts beperkt relevant is. Derhalve zullen deze aspecten in deze stap hier enkel worden benoemd en niet worden uitgewerkt.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat financiering altijd ziet op doe-activiteiten die al dan niet samenhangen of direct voortvloeien uit bevoegdheidsuitoefening. Immers het uitoefenen van een bevoegdheid als zodanig behelst geen kosten die gedekt hoeven te worden door financiering.

Deze stap is opgebouwd als volgt. In de eerste paragraaf wordt het financiële belang als zodanig en de aansprakelijkheid bij tekorten besproken. In de tweede paragraaf wordt ingegaan op financieringsinstrumenten voor publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verzelfstandiging. In de derde paragraaf komt de beëindiging van de financieringsrelatie aan de orde. In de vierde en vijfde paragraaf worden achtereenvolgend overige aspecten en randvoorwaarden besproken.

³⁶ Vgl. voor het waterschap art. 4.1 Waterschapsbesluit waar dezelfde definitie voor 'verbonden partij' en voor 'bestuurlijk belang' wordt gehanteerd. Wat in deze stap beschreven wordt is dus ook toepasbaar op het waterschap.

³⁷ Nota van toelichting BVV, Stb. 2003, 27, p. 38 en 48.

³⁸ Nota van toelichting BVV, Stb. 2003, 27, p. 48.

6.1 Aansprakelijkheid voor tekorten

In de vorige stap is reeds ingegaan op het bestuurlijk belang, hieronder wordt stilgestaan bij het financieel belang.

Artikel 1 onder c BBV

financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt;

Van een financieel belang is grofweg sprake wanneer de gemeente of provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de provincie of gemeente.³⁹ Zowel gemeenten als provincies moeten over hun publieke en private verbonden partijen verantwoording afleggen in paragraaf verbonden partijen in begroting en jaarrekening.

Het financieren van een rechtspersoon via begroting, subsidie of overeenkomst van opdracht (zie volgende paragraaf) als zodanig leidt nog niet tot het financiële belang dat kenmerkend is voor een verbonden partij. Een overheid heeft dus slechts een financieel belang in een partij indien sprake is van een dergelijk niet verhaalbaar bedrag. Dit financiële belang kan op publiekrechtelijke of privaatrechtelijke weg tot stand komen. Besproken wordt achtereenvolgens financieel belang op basis van de Wgr, door aandelen en door privaatrechtelijke garantstelling.

6.1.1 De Wgr

Volgens de Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen⁴⁰ zijn de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling verplicht een daarbij opgericht openbaar lichaam van middelen te voorzien waardoor het de taken waartoe het is opgericht naar behoren kan vervullen. Daartoe behoren ook de financiële verplichtingen die het openbaar lichaam ter uitvoering van die taken is aangegaan. Daarnaast behoren tot de verplichte uitgaven van een openbaar lichaam evenals voor waterschappen de aflossing van schulden en renten en andere opeisbare schulden. De deelnemende rechtspersonen staan dus met andere woorden garant voor eventuele financiële tekorten van de verbonden partij, en zijn verplicht die eventuele tekorten te dekken.

6.1.2 Aandelen

De besloten vennootschap en de naamloze vennootschap zijn rechtspersonen met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal. Bij de besloten vennootschap zijn aandelen niet vrij overdraagbaar, bij de naamloze vennootschap in beginsel wel.⁴¹

De aandeelhouder is niet (persoonlijk) aansprakelijk voor hetgeen in naam van de vennootschap wordt verricht en is niet gehouden boven het bedrag dat op zijn aandelen behoort te worden gestort te voorzien in de verliezen van de vennootschap⁴². Dit wil zeggen dat een aandeelhouder, in geval van faillissement, in beginsel nooit meer kan kwijtraken dan de waarde van zijn aandelen.

Met het ingebrachte kapitaal staat de aandeelhouder wel garant, en voldoet daarmee aan de omschrijving van het BBV. Let wel, sinds de introductie van de zogenaamde flex-BV bestaan ook stemloze aandelen (art. 2:228 lid 5 BW). De aandeelhouder heeft dan louter financieel belang en geen stemrecht.

³⁹ Nota van toelichting BBV, Stb. 2003, 27, p. 48.

⁴⁰ Circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 8 juli 1999, kenmerk FO99/U5911.

⁴¹ Vgl. art. 2:175 lid 1 BW en art. 2:64 lid 1 BW.

⁴² art. 2:175 lid 1 BW resp. art. 2:64 lid 1 BW.

6.1.3 Garantstellingen en leningen

Een garantstelling kan ook bij overeenkomst worden afgesproken. Gelet op hetgeen boven is gezegd over de Wet gemeenschappelijke regelingen en garantstelling, zien wij dit in de praktijk uitsluitend bij privaatrechtelijke vormen van verzelfstandiging (enkelvoudig en samenwerking) en uitbesteding. Garantstellingen door overheidsorganisaties vinden in de praktijk plaats ten aanzien van alle privaatrechtelijke rechtsvormen, waarbij het soms om samenwerking en soms om private partijen gaat.⁴³

De garantsteller(s) met elkaar en/of met de begunstigde sluiten dan een overeenkomst waarin de garantstelling wordt uitgewerkt. Bij kapitaalvennootschappen is die garantstelling soms in de vorm van een aandeelhoudersovereenkomst vorm gegeven. Soms is de garantstelling ook onderdeel van een dienstverleningsovereenkomst. De reikwijdte en voorwaarden voor garantstelling kunnen verschillen. De privaatrechtelijke garantstelling creëert het financiële belang, waar het BBV op doelt.

Tegenwoordig wordt ook vaker het concept van een ‘garantiesubsidie’ gebruikt. De garantiesubsidie is juridisch een subsidie (zie hieronder). De hoogte van de subsidie is daarbij afhankelijk van de opbrengst die met een bepaalde activiteit kan worden behaald. Hoe hoger de eigen opbrengst, hoe lager de subsidie. De subsidie is bedoeld om exploitatietekorten te dekken. Vaak is voor de garantiesubsidie ook een plafond vastgesteld. Geldleningen en garanties dienen te voldoen aan de eisen die door of op grond van de Wet financiering decentrale overheden worden gesteld.⁴⁴

6.2 Instrumenten voor bekostiging van activiteiten

Instrumenten als hier bedoeld vormen de juridische titel voor bekostiging van prestaties of activiteiten die de verzelfstandigde organisatie verricht. Als het gaat om de financieringsinstrumenten maken wij onderscheid tussen de volgende drie vormen:

- Begrotingsfinanciering;
- Subsidie;
- Overeenkomst van opdracht.

Als wij de mogelijkheden voor het kiezen tussen die instrumenten voor financiering van activiteiten voegen bij de verschillende genoemde vormen voor publiekrechtelijke en privaatrechtelijke taakbehartiging ontstaat het volgende beeld over de mogelijkheden:

	Verzelfstandiging ⁴⁵		
	Eenzijdige verzelfstandiging	Samenwerking	
		Bestuurlijke samenwerking	Publiek Private samenwerking
Begrotingsfinanciering	Slechts bij bestuurscommissie	Slechts bij GOL, GOR of BO	Slechts bij GOL, GOR of BO
Subsidie	Slechts bij NV, BV of stichting	Mogelijk bij GOL, GOR, BO Lit niet voor de hand Mogelijk ook bij BV, NV, coöperatie, vereniging stichting	Mogelijk bij GOL, GOR, BO Ligt niet voor de hand Mogelijk ook bij BV, NV, coöperatie, vereniging stichting
Overeenkomst van opdracht	Slechts bij NV, BV of stichting	Mogelijk bij GOL, GOR, BO BV, NV, coöperatie, vereniging stichting	Mogelijk bij GOL, GOR, BO BV, NV, coöperatie, vereniging stichting

⁴³ Artikel 2 lid 1 Wet fido noemt expliciet de garantstelling en de lening.
⁴⁴ Zie artikel 2a Wet fido en Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.
⁴⁵ GOL staat voor gemeenschappelijk openbaar lichaam, GOR voor gemeenschappelijk orgaan, BO voor bedrijfsvoeringsorganisatie, NV voor naamloze vennootschap en BV voor besloten vennootschap.

Het betalen van een bijdrage aan de begroting van een publiekrechtelijke rechtspersoon op basis van of krachtens een gemeenschappelijke regeling in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen is een *specialis* van de begrotingsfinanciering en zal onder die noemer worden behandeld.

Het verschil tussen publiekrecht en privaatrecht is dus van belang voor de keuze van het instrument voor bekostiging van activiteiten.

6.2.1 Begrotingsfinanciering

Dat in de begroting van de betreffende overheid financiële ruimte moet zijn gecreëerd voor bekostiging van activiteiten geldt voor alle instrumenten. Eveneens geldt dat doorgaans de ontvangende partij de betaling als opbrengst in haar begroting opneemt. Kenmerkend voor de begrotingsfinanciering is dat de vaststelling in de begroting zelf al voldoende titel vormt voor de betaling.

6.2.2 Subsidie

Volgens de Algemene wet bestuursrecht heeft de subsidie vier kenmerken (art. 4:21 Awb):

- De aanspraak op financiële middelen.
- Door een bestuursorgaan verstrekt.
- Met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager.
- Anders dan als een betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.

Gelet op het feit dat subsidie een materieel begrip is, zal elke financiële verstrekking door de overheid die materieel voldoet aan de criteria van artikel 4:21 Awb als subsidie wordt aangemerkt.

Het verlenen van subsidies door middel van een beschikking is altijd een eenzijdige rechtshandeling, in tegenstelling tot een overeenkomst (waaronder de opdracht) welke altijd een meerzijdige rechtshandeling is. Eenzijdige rechtshandelingen worden slechts door één persoon verricht, meerzijdige rechtshandelingen worden altijd door meer dan één persoon verricht. Bij de subsidieverlening is slechts het desbetreffende bestuursorgaan betrokken: los van de reactie van de subsidieontvanger geldt de subsidie als verleend.

6.2.3 Opdracht

De opdracht is een specifieke vorm van een overeenkomst en wordt geregeld in titel 7 van Boek 7 Burgerlijk Wetboek.⁴⁶ Een overeenkomst is een meerzijdige rechtshandeling (art. 6:213 lid 1 BW) en komt tot stand door aanbod (van de een) en aanvaarding (van de ander).

In het kader van verzelfstandiging of uitbesteding wordt de (schriftelijke) overeenkomst van opdracht vaak aangeduid als dienstverleningsovereenkomst of bij netwerksamenwerking als samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsovereenkomst.

6.2.4 Betalingen voor verschillende activiteiten en mix van instrumenten

Soms is er sprake van bekostiging van verschillende activiteiten en daarom ook van een mix van financieringsinstrumenten. De instandhouding van een bepaalde organisatie kan als zodanig belangrijk zijn. Daarom wordt voor instandhouding soms afzonderlijk betaald ten opzichte van de activiteiten die door de organisatie worden uitgevoerd. Bij verbonden partijen is de financiering van de instandhouding gekoppeld aan het eigenaarsbelang. Bij niet verbonden partijen kan het maatschappelijke of algemeen belang karakter een reden vormen om voor de instandhouding als zodanig te betalen.

Indien voor de instandhouding apart wordt betaald en deze niet verdisconteerd is in kostprijzen voor activiteiten, wordt gekozen voor de begrotingsfinanciering of de subsidie. Bij een subsidie spreekt men dan van een instellingssubsidie.

⁴⁶ Zie artikel 7:400-7:413 BW. De bijzondere vormen van opdracht, zoals lastgeving en de bemiddelingsovereenkomst, worden hier verder buiten beschouwing gelaten.

Indien voor de activiteiten los van de instandhouding wordt betaald en de kostprijs niet mede de instandhouding behelst wordt gekozen voor een subsidie of een overeenkomst van opdracht. Bij de subsidie spreek je dan van een projectsubsidie (dit is ook het geval indien de kostprijs van activiteiten wel mede de instandhouding behelst maar die als zodanig niet wordt genoemd in de activiteiten die gesubsidieerd worden).

Voor die reden komt de combinatie van begrotingsfinanciering en dienstverleningsovereenkomsten bij publiekrechtelijke bestuurlijke samenwerking vaak voor, net als de instellingssubsidie in combinatie met een dienstverleningsovereenkomst bij uitbesteding aan private partijen.

6.3 Beëindiging van de financiering

6.3.1 Wgr

De Wet gemeenschappelijke regelingen bevat geen bepalingen omtrent het bepalen van de hoogte van een eventuele uittreedssom, de periode waarover die verschuldigd is of de kosten die daarbij moeten worden betrokken. Er is echter wel jurisprudentie waaruit uitgangspunten kunnen worden gehaald. Jurisprudentie van voor de huidige Wgr en voor de huidige inrichting van de bestuursrechtelijke rechtspraak is door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State althans door de bestuursrechter bij de rechtbank (her-) bevestigd.

In gevallen waarin de regeling niet voorziet in een uittredingsregeling met een afbouwperiode en bijbehorende percentages en partijen voor het overige niets overeen zijn gekomen wordt in de jurisprudentie stelselmatig een afbouwperiode of aanpassingsperiode van vijf jaar genoemd. Binnen die periode moet het samenwerkingsverband in staat zijn om maatregelen te treffen teneinde de frictiekosten af te bouwen.

Een afbouwregeling dient slechts te zien op de schade die voor het samenwerkingsverband en de verblijvende deelnemers ontstaat door de uittreding. Het moet daarbij gaan om werkelijke schade en niet hypothetische kosten zoals bij het berekenen van een fictieve liquidatie en de daarmee samenhangende wachtgeldverplichtingen voor het personeel. Slechts reële onontkoombare ontvlechtingskosten mogen worden betrokken.

6.3.2 Uittredingsregelingen in het privaatrecht

Wie zijn verplichtingen onder een lopende overeenkomst voortijdig beëindigd pleegt in beginsel wanprestatie en is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt te vergoeden.⁴⁷ Veel overeenkomsten bevatten echter bepalingen over (voortijdige) opzegging en ontbinding. Het verschil tussen opzeggen van overeenkomsten en ontbinden van overeenkomsten is grofweg, dat opzeggen meestal ook kan zonder dat er sprake is van een geschil of een tekortschieten van een van de partijen. De overeenkomst wordt dan beëindigd, onder voorwaarde dat een voldoende lange opzegtermijn in acht wordt genomen. Bij ontbinding gaat het om bepaalde voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om te kunnen ontbinden (al dan niet met tussenkomst van de rechter). Het gaat dan meestal om structurele wanprestatie, blijvende onmogelijkheid na te komen, faillissement of surseance van betaling of om grote wijzigingen in de aard van de organisatie van de tegenpartij (overname, rechtsopvolging etc.).

Ook voor beëindiging van rechtswege bevatten overeenkomsten soms bepalingen over de financiële gevolgen. Kortom bij de privaatrechtelijke overeenkomst is het uitgangspunt de contractautonomie.

⁴⁷ Artikel 6:74 BW.

6.4 Overige aspecten van financiering en betaling

Bij het vormgeven van financieringsconstructies spelen nog veel andere vraagstukken die betrekking hebben op de wijze van financiering. Hier worden deze aspecten als overige aspecten slechts kort aangesneden, maar in de praktijk zijn deze keuzes vaak even belangrijk als de hiervoor behandelde onderwerpen.

Het gaat hier onder meer om de volgende onderwerpen

- Hoe wordt gefinancierd: lumpsum of variabel?
- Welke kostensoorten worden gefinancierd?
- Welke prestaties staan tegenover de financiering en hoe worden die gemeten en gerapporteerd?
- Welke financiële sancties zijn er (bijv. opschorten van betaling, boetes).
- Wordt gewerkt met voor- en/of nacalculatie van kosten?
- Wordt bevoorschot en hoe?
- In wiens voordeel valt eventuele efficiency winst?
- Hoe kunnen bezuinigingstaakstellingen worden gerealiseerd?
- Hoe wordt omgegaan met indexering van kostensoorten?
- Zijn kostensoorten genormeerd (bijv. overheadkosten)?
- Is er sprake van alternatieve tegenprestaties (bijv. huisvesting, inbreng van expertise of uitleen van personeel)?

In de laatste jaren is de nadruk bij financieringsrelaties bij verzelfstandiging, samenwerking en uitbesteding steeds meer verschoven van input/throughput sturing naar output sturing. In plaats van de capaciteit en middelen van een uitvoeringsorganisatie te financieren worden dus de afgesproken prestaties gefinancierd. Recentelijk komt de nadruk steeds meer te liggen op de outcome, dus de effecten die gerealiseerd moeten worden. Dit heeft allemaal gevolgen voor de financieringsafspraken die ten aanzien van taakbehartiging worden gemaakt.

6.5 Randvoorwaarden

Zowel het (Europese) markt- en overheidsrecht (aanbestedingsrecht, staatssteun, mededinging) als het fiscaal recht bevatten belangrijke randvoorwaarden voor financiering.

Het Europese aanbestedingsrecht ziet op de verstrekking van overheidsopdrachten door overheden. De definitie van de overheidsopdracht is materieel van aard. Dat wil zeggen dat los van het ‘etiketje’ dat op een bepaalde financiële relatie zit, gekeken wordt of voldaan is aan de kenmerken van de overheidsopdracht volgens het Europese recht. Bij elk van de genoemde financieringsinstrumenten kan als het gaat om de financiering van doe-taken dus sprake zijn van een aanbestedingsplichtige overheidsopdracht en/of een opdracht die op grond van het aanbestedingsrecht met gepaste mate van openbaarheid en concurrentiestelling moet worden verstrekt. Wel zijn er specifieke uitzonderingen op de aanbestedingsplicht bij bestuurlijke samenwerking die kunnen worden onderzocht.⁴⁸

Het staatssteunverbod ziet op het verschaffen van niet marktconforme voordelen door overheidsgelden aan ondernemingen. De vorm waarin het voordeel wordt verleend is niet relevant; het gaat om het effect. Een winstoogmerk is bij de begunstigde onderneming niet vereist; iedere partij (ook overheden!) die economische activiteiten uitvoert op een markt is in Europeesrechtelijke zin een onderneming en valt onder de staatssteunregels. In beginsel moet staatssteun via het Coördinatiepunt Staatssteun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ter goedkeuring aan de Europese Commissie worden voorgelegd. Ook bij staatssteun zijn er echter belangrijke uitzonderingen en meldingsvrijstellingen. Of die van toepassing zijn moet per geval worden onderzocht. De belangrijkste is de zogenaamde Algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Belangrijk is ook de vrijstelling voor diensten van algemeen (economisch) belang (DAB of DAEB), bijvoorbeeld bij de subsidiëring van sportactiviteiten of culturele activiteiten. Let er wel op dat ook bij vrijstellingen strikte nalevings- en rapportagevoorwaarden gelden.⁴⁹

⁴⁸ Zie in dit verband ook VNG, *Publiek-publieke samenwerking en het aanbestedingsrecht*, 2015.

⁴⁹ Zie verder Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Handreiking Treasury*, Den Haag, 2011, paragraaf 2.1.3.

De gedragsregels voor markt & overheid zijn opgenomen in hoofdstuk 4b van de Mededingingswet. Op grond van de wet gelden de volgende vier gedragsregels voor overheden wanneer zij marktactiviteiten (willen) verrichten:

1. Ten minste de integrale kostprijs;
2. Overheidsbedrijven niet bevoordelen ten opzichte van concurrenten;
3. Vanuit publiekrechtelijke bevoegdheid verkregen papieren gegevens niet alleen voor eigen economische activiteiten gebruiken, maar ook aan derden beschikbaar stellen;
4. Publieke taken en economische activiteiten gescheiden houden.

Ook hierbij is het betalingsinstrument slechts beperkt van belang. De gedragsregels gelden niet bij dienstverlening voor publieke taken door bestuursorganen aan andere bestuursorganen. Ook andere uitzonderingen voor bijvoorbeeld diensten van algemeen economisch belang kunnen van toepassing zijn.

Het belastingrecht kijkt net als het recht voor markt en overheid materieel. De keuze voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vormgeving is niet bepalend. Evenmin is de rechtsgrondslag van het betalingsinstrument bepalend. Van belang is om altijd de btw gevolgen in kaart te brengen. Hetzelfde geldt voor de gevolgen van de vennootschapsbelasting indien de invoering van de plicht voor overheidslichamen vennootschapsbelasting te betalen doorgang vindt.⁵⁰

6.6 Uitkomst stap 6

Het financieel belang op basis van de criteria in het BBV ziet op de financiële verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor (tekorten van) een verzelfstandigde organisatie, mocht die nu eenzijdig verzelfstandigd zijn of als samenwerking zijn vormgegeven en los ervan of de vormgeving publiekrechtelijk of privaatrechtelijk zijn. De rechtsvormkeuze is van belang voor de wijze waarop dit financieel belang wordt of kan worden vormgegeven. Op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen geldt een verplichte ‘garantstelling’ voor tekorten. Bij vennootschappen bestaat het financiële belang op basis van het aandeelhouderschap. In alle gevallen kan ook worden gekozen voor (privaatrechtelijke) garantstellingen en leningen.

Naast dit financiële belang speelt ook de bekostiging van activiteiten een belangrijke rol. Anders dan bij het financiële belang is hier de verplichting te betalen afhankelijk van het plaatsvinden van bepaalde activiteiten.

Voor de financiële relatie met een verbonden partij zijn de volgende aspecten van belang:

- dekking voor de door het verzelfstandigde onderdeel uit te voeren activiteiten;
- kapitaalstructuur van het verzelfstandigde onderdeel (balansfinanciering door middel van eigen vermogen en vreemd vermogen);
- liquiditeitspositie (zodat een verzelfstandigd organisatieonderdeel zelf in staat is om lopende rekeningen te kunnen voldoen);
- afspraken en verplichtingen bij beëindiging van de financieringsrelatie;
- financiële en juridische risico's bij de financiering;
- voorwaarden voortvloeiende uit (Europees) recht inzake staatssteun, aanbestedingsrecht en markt en overheid;
- fiscale voorwaarden en consequenties van de financieringsrelatie;
- dekking in de eigen begroting en financiële huishouding van alle financiële verplichtingen.

Het onderscheid tussen publiekrecht en privaatrecht bij rechtsvorm en vormgeving van de financieringsrelatie is slechts zeer beperkt relevant voor het financieel belang. De hiervoor genoemde aspecten gelden zowel bij publiekrecht als privaatrecht en zowel bij eenzijdige verzelfstandiging als bij samenwerking.

⁵⁰ Kamerstukken I 2014/15, 34 003, nr. A.

Toelichting 1:

Voorkeur voor publiekrecht (Juridisch kader)

Artikel 158 lid 2 Provinciewet en artikel 160 lid 2 Gemeentewet schrijven voor dat aan een privaatrechtelijke rechtspersoon alleen mag worden deelgenomen of dat deze alleen mag worden opgericht door de gemeente of de provincie wanneer dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.⁵¹ Hieronder wordt in kaart gebracht wat de wetgever hiermee voor ogen heeft gestaan: waarom hij de voorkeur voor publiekrecht heeft, en waar hij aan denkt als hij het heeft over gevallen waarin gebruik van privaatrecht dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

T1.1 Parlementaire geschiedenis

T1.1.1 Wetshistorie vóór 1994

De clausulering van het gebruik van privaatrechtelijke rechtspersonen is in 1931 geïntroduceerd in de gemeentewet.

Vóór 1931 waren gemeenschappelijke regelingen slechts voor beperkte vormen van samenwerking mogelijk (wat wij thans de regeling zonder meer noemen). Gemeenten kozen veelvuldig voor de private weg, zo constateerde de regering in 1915 reeds.⁵² De regering vond het riskant wanneer de privaatrechtelijke weg te beheersend werd, omdat dat afbreuk zou doen aan publieke correctieve mechanismen. De regering wees er op dat gemeenten de gemakkelijke vrijheid van het bedrijf (de naamloze vennootschap) zouden verkiezen boven de controle door het hogere bestuur. De beperkte aansprakelijkheid van de aandeelhouder versterkte dat, zeker voor kleine gemeenten. Het voorgestelde artikel 121 lid 1 verbood dan ook de goedkeuring van een gemeenschappelijke regeling waarbij een naamloze vennootschap werd opgericht, voor zover bij de gemeenschappelijke regeling de belangen der ingezetenen rechtstreeks betrokken waren.⁵³ De Tweede Kamerleden waren zeer kritisch, en vonden dat het voorstel te weinig aansloot bij de praktijk.⁵⁴ Het wetsvoorstel werd door de regering ingetrokken in 1923.⁵⁵

⁵¹ De Waterschapswet kent een dergelijke clausulering niet. De provinciale waterschapsreglementen laten zich hier evenmin over uit.

⁵² *Bijl.Hand. II* 1914/15, 315, nr. 3, p. 3.

⁵³ *Bijl.Hand. II* 1914/15, 315, nr. 3, p. 4.

⁵⁴ *Bijl.Hand. II* 1915/16, 67, nr. 1, p. 1.

⁵⁵ *Bijl.Hand. II* 1922/23, 50, nr. 1 en *Bijl.Hand. II* 1922/23, 6, nr. 1.

De praktijk veranderde in de tussentijd niet en liet zien dat intergemeentelijke samenwerking veelvuldig via naamloze vennootschappen en stichtingen werd vormgegeven en dat vele meer of minder eenvoudige privaatrechtelijke overeenkomsten werden gesloten.⁵⁶ Dit leidde in 1931 dan ook tot het alsnog vastleggen van een voorkeur voor publiekrecht in de gemeentewet. De regering hierover:

“De openbare lichamen hebben inzonderheid de zorg voor belangen eener gemeenschap, dus voor algemeene publieke belangen. Men mag aannemen, dat zij die het best zullen kunnen behartigen langs den weg van het publieke recht, beter dan bij de uitvoering van burgerrechtelijke contracten of in vennootschappen, waarbij allicht het gevaar dreigt, dat de publiekrechtelijke beschouwing van het onderwerp te zeer op den achtergrond geraakt. Bovendien bezit een regeling volgens de grondslagen van het gemeenterecht, in beginselen als die van de openbaarheid en de verantwoordelijkheid, waarborgen tegen misbruik, welke men slechts noode kan missen, en ook in dit opzicht staan dus de privaatrechtelijke regelingen, waarbij men die waarborgen niet aantreft, bij haar achter. Intusschen kan geen der vormen van privaatrechtelijke regelingen geheel worden gemist, ook de vennootschapsvorm niet. Men zou, door haar te verbieden, te zeer ingrijpen in wat de praktijk van het gemeenschapsleven en inzonderheid van het openbaar bedrijfsleven als nuttig heeft aangewezen, en het doel voorbijstreven. Slechts moet men de privaatrechtelijke figuur als een figuur op het tweede plan, of, sterker gezegd, als een uitzondering op den regel beschouwen en ook als zoodanig behandelen.”⁵⁷

De regering was dus van mening dat publiekrechtelijke samenwerkingsvormen de voorkeur verdienden, vanwege de waarborgen die het publiekrecht bood, zoals openbaarheid, verantwoordelijkheid en waarborgen tegen misbruik. Privaatrechtelijke samenwerkingsvormen konden echter voor uitzonderlijke gevallen niet gemist worden, dat zou de praktijk te kort doen. De privaatrechtelijke vormen stonden op het tweede plan en waren uitzondering omdat zij minder waarborgen kenden. Een amendement om dit af te zwakken haalde het in aanloop naar de herziening van 1931 niet.⁵⁸ Artikel 146 lid 1 gemeentewet-1931 luidde:

“Eene gemeenschappelijke regeling mag niet geschieden in den vorm van eene stichting, naamlooze vennootschap of andere burgerrechtelijke overeenkomst, dan indien deze vorm in verband met den aard van het te regelen belang daarvoor in het bijzonder aangewezen moet worden geacht.”

Een gemeenschappelijke regeling mocht kort gezegd dus geen privaatrechtelijke rechtsvorm hebben, tenzij dit in het bijzonder aangewezen moest worden geacht.⁵⁹ Geheel uitgesloten was het dus niet dat een gemeenschappelijke regeling tevens een privaatrechtelijke overeenkomst was, of dat bij de gemeenschappelijke regeling een naamloze vennootschap of stichting werd opgericht. Het oprichten van stichtingen en naamloze vennootschappen (of dit nu bij gemeenschappelijke regeling geschiedde of niet) werd aan goedkeuring van gedeputeerde staten onderworpen (art. 228 lid 1 onder g gemeentewet-1931). De goedkeuring mochten gedeputeerde staten slechts verlenen wanneer deze vorm van behartiging van het gemeentelijk belang daarvoor in verband met de aard van dat belang in het bijzonder aangewezen moest worden geacht (art. 234 gemeentewet-1931).

⁵⁶ Bijl.Hand. II 1928/29, 235, nr. 3, p. 11.

⁵⁷ Bijl.Hand. II 1928/29, 235, nr. 3, p. 12.

⁵⁸ Bijl.Hand. II 1929/30, 45, nr. 12. Zie ook *Handelingen II 1929/30*, p. 2024-2025.

⁵⁹ Opgemerkt moet worden dat in die tijd, in lijn met de Grondwet, ieder vorm van samenwerking tussen gemeenten (sinds 1983 openbare lichamen) als gemeenschappelijke regeling werd gezien. Dat is nu anders: de gemeenschappelijke regeling wordt nog uitsluitend gezien als een publiekrechtelijke overeenkomst o.g.v. de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij de invoering van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 1950 werd onder andere artikel 146 gemeentewet-1931 geschrapt. In de parlementaire geschiedenis van de Wet gemeenschappelijke regelingen van 1950 zijn hiervoor geen verdere aanknopingspunten te vinden; denkbaar is, dat men het een doublure met artikel 228/234 vond. Er kwam evenmin een vergelijkbaar artikel terug in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Privaatrechtelijke overeenkomsten (zoals dienstverleningsovereenkomsten) konden dus voortaan gewoon worden getroffen. Artikel 228 lid 1 onder h gemeentewet-1937⁶⁰, dat goedkeuring van gedeputeerde staten eiste, werd aangepast en luidde sindsdien:

“het oprichten van of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, coöperatieve of andere verenigingen;”

De uitbreiding in rechtsvormen kwam tot stand omdat de regering van mening was dat de overwegingen die golden voor het onderwerpen aan goedkeuring van het oprichten van of deelnemen in stichtingen en naamloze vennootschappen ook voor andere burgerrechtelijke associatievormen zou moeten gelden.⁶¹

In 1966 werd het preventieve toezicht op besluiten van het gemeentebestuur verder beperkt, ook ten aanzien van allerlei privaatrechtelijke rechtshandelingen. De goedkeuring voor het oprichten van of deelnemen in privaatrechtelijke rechtspersonen werd echter onverkort gehandhaafd. De regering vond dit toezicht noodzakelijk om het veelal minder wenselijk gebruik van privaatrechtelijke bestuursvormen onder controle te houden.⁶² De regering maakte daarbij echter wel een belangrijke kanttekening:

“Opgemerkt zij nog dat uiteraard ook niet elk gemeentelijk lidmaatschap van een vereniging beschouwd dient te worden als deelneming in de zin van deze bepaling. Onder deelneming is hier te verstaan het actief deel hebben aan de werkzaamheden der vereniging ten einde daardoor rechtstreeks een gemeentelijke taak uit te oefenen.”⁶³

Kortom, volgens de regering hoefde alleen goedkeuring te worden gevraagd wanneer de privaatrechtelijke rechtspersoon werd ingezet om een gemeentelijke taak uit te oefenen en de gemeente daarin actief ging participeren. De Tweede Kamer vond dit een onduidelijke formulering, maar de minister vond dat het voldoende houvast bood voor gemeentebesturen die de afweging moeten maken of een besluit wordt ingezonden.⁶⁴ De minister vond dat een scherpere afbakening in grensgevallen ontoereikend zou kunnen zijn en dat de definitieve beslissing over de toepassing zonder bezwaar aan de colleges van gedeputeerde staten kon worden overgelaten. In de Eerste Kamer werd er op gewezen dat het toezicht beperkingen kent. Het oprichten van of deelnemen in is dan wel aan goedkeuring onderworpen, een statutenwijziging is dit niet. Dit betekent dat, als de rechtspersoon eenmaal is opgericht, er ongehinderd nieuwe taken aan kunnen worden toegekend. De minister was het hier niet mee eens en gaf aan dat gedeputeerde staten bij de goedkeuring alsnog een dergelijke statutaire goedkeuring konden bedingen.⁶⁵

Een vergelijkbare clausulering werd pas in 1961 in de nieuwe Provinciewet geïntroduceerd, en had daar een beperktere strekking dan in de gemeentewet. De beperking was slechts van toepassing op de oprichting van stichtingen en naamloze vennootschappen, omdat de regering van mening was dat samenwerking door provincies in verenigingen, maatschappen en andere vennootschappen nauwelijks voorkwam en daarom niet te vrezen was.⁶⁶ Bij de vaststelling van de nieuwe Provinciewet in 1994 is dit, in navolging van de gemeentewet, uitgebreid.

⁶⁰ In 1937 is sub g van artikel 228 gemeentewet-1931 omgenummerd tot sub h, zie Wet van 22 april 1937, *Stb.* 1937, 311.

⁶¹ *Bijl.Hand. II* 1949/50, 1 198, nr. 5, p. 14.

⁶² *Bijl.Hand. II* 1963/64, 7 685, nr. 3, p. 9.

⁶³ *Bijl.Hand. II* 1963/64, 7 685, nr. 3, p. 9.

⁶⁴ *Bijl.Hand. II* 1964/65, 7 685, nr. 6, p. 3.

⁶⁵ *Bijl.Hand. I* 1965/66, 7 685, nr. 135a, p. 2.

⁶⁶ *Bijl.Hand. II* 1958/59, 5 460, nr. 3, p. 22.

In de nota naar aanleiding van het verslag bij de Gemeentewet wordt aan het voorgaande inhoudelijk niets toegevoegd, maar wel verwezen naar het kabinetsstandpunt inzake het advies van de Raad voor het Binnenlands Bestuur over public-private partnership. Daar valt te lezen:

“Uitgangspunt is, dat indien een overheid mede verantwoordelijkheid neemt in een bepaalde zaak, er kennelijk ook sprake is van een openbaar belang en een publieke taak. Derhalve moeten aan de samenwerkingsvorm eisen worden gesteld betreffende democratische controle (informatie- en verantwoordingsplicht) en openbaarheid. Democratische controle is niet alleen van belang voor de burger, maar ook voor de deelnemende overheid zelf, die daarmee beïnvloedingsinstrumenten verkrijgt die van belang zijn als het gaat om de financiële gevolgen van de samenwerking. Terecht wordt dit ook door de Raad benadrukt. Aan deze eisen van democratische controle en openbaarheid wordt direct voldaan, als het om publiekrechtelijke samenwerkingsvormen gaat; de wetgeving (met name de WGR) voorziet daar namelijk zelf in. De wetgeving zelf voorziet daar echter niet in als het om privaatrechtelijke samenwerking gaat, wat overigens niet verhindert dat de deelnemers in privaatrechtelijke samenwerking in vrijwilligheid soortgelijke voorzieningen kunnen treffen. Voor de stelling dat het publiekrecht teveel hindernissen zou kennen voor de private sector, ontbreken duidelijke aanwijzingen. Ook het Rbb-advies draagt daarvoor geen argumenten aan. De Wet gemeenschappelijke regelingen (in casu de hoofdstukken XIII en IX) kent een breed scala aan varianten voor samenwerking tussen overheden en privaatrechtelijke rechtspersonen. Zonder uitputtend te zijn valt te denken aan regelingen die kunnen worden aangegaan tussen één of meer gemeenten (en/of provincies) en één of meer privaatrechtelijke rechtspersonen. Daarbij hebben betrokken partijen bijvoorbeeld een grote vrijheid in het bepalen van zowel de samenstelling, als de omvang van een algemeen- en dagelijks bestuur in combinatie met eventuele zelfstandige uitvoerende commissies of takken van dienst. Eén van de vooroordelen tegen de publiekrechtelijke samenwerkingsvorm is dat een deelnemende private onderneming geacht wordt een openbaar belang te behartigen. Deze eis komt in de wet echter niet voor. Bij het verlenen van de machtiging voor het deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling wordt alleen marginaal getoetst of het doel van de private rechtspersoon niet onverenigbaar is met het belang dat met de regeling wordt behartigd. Verder is ook deelname van het Rijk aan een gemeenschappelijke regeling mogelijk. Tenslotte kan in dit verband nog worden aangetekend dat een gemeenschappelijke regeling als voordeel boven samenwerking op privaatrechtelijke basis heeft dat door het ingestelde openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen worden uitgeoefend. Het voorgaande betekent dat het kabinet er in beginsel de voorkeur aan geeft dat PPP langs publiekrechtelijke weg vorm wordt gegeven. In beginsel, want de keuze tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerking is afhankelijk van het betreffende PPP-project. In de termen van artikel 234 van de gemeentewet en artikel 93 van de Provinciewet moet er bij de keuze voor een privaatrechtelijke vorm sprake zijn van een belang voor de behartiging waarvan de privaatrechtelijke vorm van samenwerking bijzonder aangewezen moet worden geacht.”⁶⁹

⁶⁹ Kamerstukken II 1988/89, 20 800 VII, nr. 35, p. 8-9.

In de nota naar aanleiding van het verslag bij de Provinciewet wordt niet ingegaan op de achtergrond van de voorkeur voor publiekrecht, maar wordt vooral besproken welke normen hebben te gelden voor de vraag of een concrete vormgeving aanvaardbaar is.⁷⁰ Wel wordt nog ingegaan op de rol van provinciale ambtsdragers als zij als vertegenwoordiger van de provincie een rol in de rechtspersoon vervullen:

“Als het besluit tot oprichting van of deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon eenmaal is genomen en goedgekeurd, dan is de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd uiteraard een zaak tussen provinciale staten en gedeputeerde staten en eventueel de commissaris van de Koning, binnen de regels die de Provinciewet daarvoor stelt. Daarbij hoeft naar ons oordeel niet per se sprake te zijn van een competentieprobleem voor een lid van het provinciaal bestuur, als deze als commissaris van een vennootschap de belangen van de vennootschap moet behartigen. Uiteindelijk werd oprichting van of deelneming in de vennootschap ook in het provinciaal belang geacht. Bovendien is hij gehouden desgevraagd inlichtingen te verschaffen aan provinciale staten (artikelen 167 en 179 van het wetsvoorstel). Verder kunnen zonodig instructies worden meegegeven aan vertegenwoordigers in de algemene vergadering van aandeelhouders, al moet ook daar uiteraard primair het belang van de vennootschap behartigd worden.”⁷¹

T1.1.3 Latere wetswijzingen en kabinetsopvattingen

Bij de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 en van het provinciebestuur in 2003 is de voorkeur voor publiekrecht gehandhaafd (zie thans art. 160 lid 2 Gemeentewet en art. 158 lid 2 Provinciewet). Bij die wijzigingen is niet ingegaan op de voorkeur voor publiekrecht.

De werkgroep *Privaatrechtelijke taakbehartiging door decentrale overheden* onder leiding van de toenmalig gemeentesecretaris van Rotterdam Van Gils adviseerde in december 2006 om de voorkeur voor publiekrecht af te schaffen.⁷² Dit omdat veelvuldig van de privaatrechtelijke varianten gebruik werd gemaakt en deze daarmee als het ware waren ingeburgerd, zodat de voorkeur voor het publiekrecht niet meer zou aansluiten bij de praktijk.⁷³ Peters wijst erop dat het rapport koppelingen legt die discutabel zijn en dat horizontale verantwoordingsmechanismen toch echt wat anders zijn dan (verticaal) interbestuurlijk toezicht.⁷⁴ Het kabinet Balkenende-IV nam het advies van de werkgroep over en kondigde aan de voorkeur voor publiekrecht te schrappen.⁷⁵ Tweede Kamerlid Anker (ChristenUnie) wees erop dat het wenselijk zou zijn om het afwegingskader tussen publiek- en privaatrecht juist expliciet in de wet te behouden, en niet via allerlei vage circulaire e.d. te regelen.⁷⁶ Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Bijleveld-Schouten beloofde de suggestie van Anker mee te nemen, maar voelde vooralsnog niet voor een dwingend afwegingskader. De staatssecretaris had een voorkeur om de afweging op het lokale niveau te laten.⁷⁷

Het conceptwetsvoorstel dat minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Spies ter consultatie aan VNG en IPO heeft gezonden gaat echter uit van handhaving van de voorkeur voor publiekrecht. Het kabinet Rutte-I is van mening dat het publiekrecht meer waarborgen biedt ten aanzien van het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid, aldus de minister.⁷⁸ Dit sluit aan bij de communicaties van staatssecretaris Atsma van

⁷⁰ Kamerstukken II 1989/90, 19 836, nr. 15, p. 33-35.
⁷¹ Kamerstukken II 1989/90, 19 836, nr. 15, p. 34-35.
⁷² De vraag rijst of deze praktijk ooit anders is geweest, wanneer men kijkt naar de invoering van de voorkeur voor publiekrecht, eerst bij de poging van 1915 en daarna in 1931. Een echt steekhoudend argument is het dus niet van Van Gils c.s.
⁷³ *Privaatrechtelijke taakbehartiging door decentrale overheden: Oprichten van en deelnemen in privaatrechtelijke rechtspersonen door provincies, gemeenten en waterschappen*, Den Haag: Ministerie van Justitie 2006, p. 39-40 (Bijlage bij Kamerstukken II 2006/07, 29 279, nr. 50). Zie ook B.F.Th. de Moor, ‘Oprichten van en deelnemen in privaatrechtelijke rechtsvormen door gemeenten’, Gst. 2007/97 die het oordeel van de werkgroep onderschrijft.
⁷⁴ J.A.F. Peters, ‘Bruikbare privaatrechtelijke taakbehartiging’, NTB 2007/29.
⁷⁵ Kamerstukken II 2007/08, 29 279, nr. 72, p. 5.
⁷⁶ Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 42, p. 36.
⁷⁷ Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 42, p. 40.
⁷⁸ Zie de conceptmemorie van toelichting bij de consultatieversie.

Infrastructuur en Milieu omtrent de regionale uitvoeringsdiensten⁷⁹, alsmede bij het Bestuursakkoord 2011-2015.⁸⁰ Het wetsvoorstel zoals het door de regering, onder het kabinet Rutte-II, is ingediend bij de Tweede Kamer sluit aan bij het conceptvoorstel van Spies.⁸¹ De goedkeuring door gedeputeerde staten respectievelijk door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties komt wel te vervallen.

T1.1.4 Tot slot

De wetgever heeft met de huidige artikelen 160 Gemeentewet en 158 lid 2 Provinciewet een duidelijke voorkeur voor de publiekrechtelijke weg tot uitdrukking gebracht. Achtergrond van die voorkeur is de wenselijkheid van toepasselijkheid van publiekrechtelijke waarborgen bij de behartiging van overheidstaken: waarborgen bij het gebruik van bevoegdheden en bij de besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, repressief toezicht, democratische controle en openbaarheid. Die waarborgen zijn bij publiekrechtelijke vormgeving (bestuurscommissies en gemeenschappelijke regelingen) door de wetgever voorgeschreven; zij kunnen in bepaalde mate ook wel via privaatrecht worden bewerkstelligd maar dat moet dan steeds worden bewaakt, waarbij het dan ook weer zo is dat toepasselijkheid van bepaalde waarborgen statutair niet kan worden bewerkstelligd (bijvoorbeeld repressief toezicht, toepasselijkheid van de Wet openbaarheid van bestuur en de Wet nationale ombudsman).

Ten slotte komen in de beschouwingen nog twee algemene aspecten aan de orde die de voorkeur voor publiekrechtelijke vormgeving ondersteunen. Het eerste is de spanning tussen het gemeentelijk belang en het (privaatrechtelijk beschermde) belang van de rechtspersoon, met name als het gaat om vennootschappen. Het tweede betreft de belemmering dat, anders dan bij bestuurscommissies en gemeenschappelijke regelingen, in privaatrechtelijke rechtspersonen geen publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen worden ingebracht.

⁷⁹ Kamerstukken II 2010/11, 31 953, nr. 41, p. 4.

⁸⁰ Bestuursakkoord, p. 8 (Bijlage bij Kamerstukken II 2010/11, 32 749, nr. 1).

⁸¹ Kamerstukken II 2012/13, 33 691, nr. 2. Zie ook Kamerstukken II 2012/13, 33 691, nr. 3, p. 13-15.

Toelichting 2:

Bevoegdheidstoekenning

Voor de keuze tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke vormgeving, is van groot belang welke bevoegdheden de betrokken organisatie moet gaan uitoefenen: is het de bedoeling dat publiekrechtelijke bevoegdheden (zoals subsidie, vergunningen of handhaving) worden uitgeoefend, of blijft het bij privaatrechtelijke rechtshandelingen of feitelijke handelingen?

Men kan bij de overheidsorganisatie onderscheid maken tussen wat wordt genoemd de hoofdstructuur en hulp- of nevenstructuren. Bij de gemeente kan als hoofdstructuur worden beschouwd de bevoegdheidsverdeling over raad, college en de burgemeester. Taak- en bevoegdheidsuitoefening door andere organen (commissies, Wgr-verbanden en privaatrechtelijke rechtspersonen) kunnen als hulpstructuren worden beschouwd. Wij brengen hieronder eerst de bevoegdheidsverdeling binnen de hoofdstructuur in kaart (paragraaf 2), waarna wordt bezien in hoeverre deze bevoegdheden aan andere organen en instanties kunnen worden toegekend (paragraaf 3).⁸² Daaruit blijkt dat de mogelijkheden van toekenning van publiekrechtelijke bevoegdheden aan privaatrechtelijke rechtspersonen beperkt zijn tot mandaat, terwijl publiekrechtelijk vormgegeven organen (commissies, gemeenschappelijke regelingen) dergelijke bevoegdheden ook gedelegeerd kunnen krijgen.

T2.1 Hoofdstructuur van gemeentelijk bevoegdheidstoedeling

T2.1.1 Publiekrechtelijke bevoegdheden

Algemeen

Wetgevinge (verordenende) bevoegdheid berust bij de raad voor zover de bevoegdheid daartoe niet bij de wet of door de raad krachtens de wet aan het college of de burgemeester is toegekend (art. 147 lid 1 Gemeentewet). Publiekrechtelijke bevoegdheden die geen wetgeving zijn berusten als het gaat om autonomie bij de raad, voor zover zij niet bij of krachtens de wet aan een ander orgaan zijn toegekend (artikel 147 lid 2 Gemeentewet). Een bekend voorbeeld van een geval waarin de wet rechtstreeks autonome bevoegdheden aan anderen dan de raad toekent zijn de openbare-ordebevoegdheden van de burgemeester (art. 172-175 Gemeentewet). Verreweg de meeste autonome bevoegdheden ontleent het college aan attributie door de raad (bijvoorbeeld de raad creëert in een verordening een subsidiebevoegdheid of een vergunningverlenende bevoegdheid en kent die in die verordening toe aan het college). In de sfeer van de openbare orde en veiligheid worden bevoegdheden aan de burgemeester geattribueerd (bijvoorbeeld de evenementenvergunning). Daarnaast kan worden gewezen op de positie van de belastingambtenaar, aan wie de raad de bevoegdheid tot het opleggen en innen van gemeentelijke belastingen kan attribueren (art. 231 lid 2 onder b Gemeentewet).

Bij medebewind is de situatie omgekeerd: zij berusten bij het college, tenzij ze bij of krachtens de wet bij een ander orgaan zijn gelegd (artikel 147 lid 3 Gemeentewet). In medebewindswetgeving zijn kaderstellende bevoegdheden, zoals het gemeentelijk milieubeleidsplan, het bestemmingsplan, het gemeentelijke verkeers- en vervoersplan en de beleidsplannen in het kader van de decentralisaties (zoals de beleidsplannen WMO en AWBZ) bij de raad gelegd, bevoegdheden met betrekking tot de openbare orde en veiligheid bij de burgemeester, en alle overige bevoegdheden bij het college. Ook in medebewind worden wel bevoegdheden rechtstreeks aan gemeenteamttenaren geattribueerd, bijvoorbeeld de ambtenaar van de burgerlijke stand (art. 1:16 lid 2 BW) en de leerplichtambtenaar (art. 16 Leerplichtwet 1969).

⁸² Zie hiervoor uitgebreid S.E. Zijlstra, *Bestuurlijk organisatierecht*, Deventer: Kluwer 2009, waaraan delen van deze beschouwingen zijn ontleend.

Delegatie

De raad kan verordenende of bestuursbevoegdheid delegeren aan het college, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet, of zich één van de wettelijke uitzonderingen voordoet (artikel 156 Gemeentewet). Delegatie aan ambtenaren is verboden (artikel 10:14 Awb).

Mandaat

Het college en de burgemeester kunnen bevoegdheden mandateren aan hun ondergeschikte ambtenaren, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de bevoegdheid zich tegen de mandaatverlening verzet (artikel 10:3 lid 1 Awb). Ook kan het college bevoegdheden mandateren aan een lid van het college (artikel 168 Gemeentewet).

T2.1.2 Privaatrechtelijke bevoegdheden

Algemeen

De gemeente is rechtspersoon (art. 2:1 BW), en kan dus deelnemen aan het privaatrechtelijke rechtsverkeer (art. 2:5 BW). Als het wenselijk wordt geacht dat de gemeente bijvoorbeeld een huurovereenkomst sluit, dan zijn daarvoor twee rechtshandelingen nodig: een besluit dat de rechtshandeling moet worden verricht (art. 160, lid 1, sub e Gemeentewet: bevoegdheid van het college), en het daadwerkelijk verrichten van de rechtshandeling (art. 171 Gemeentewet: bevoegdheid van de burgemeester).⁸³ De bevoegdheden die het college in dezen zijn toebedeeld, berusten vóór de dualisering bij de raad. Om toch enige vorm van invloed van de raad te verzekeren, bepaalt artikel 169 lid 4 Gemeentewet dat het college de raad vooraf inlichtingen geeft over de uitoefening van enkele bevoegdheden, waaronder het besluiten een privaatrechtelijke rechtshandeling te verrichten, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In dat laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen terzake ter kennis van het college heeft kunnen brengen (artikel 169 lid 4 Gemeentewet). Voor het besluiten tot het oprichten van of deelnemen in een privaatrechtelijke rechtspersoon is in alle gevallen een voorhangprocedure bij de raad voorgeschreven (art. 160 lid 2 Gemeentewet).

Mandaat en volmacht

Het college kan zijn bevoegdheid te besluiten tot het verrichten van een privaatrechtelijke rechtshandeling mandateren aan een ambtenaar (artikel 10:3 Awb). De burgemeester kan van zijn bevoegdheid volmacht verlenen aan een ambtenaar (art. 171 lid 2 Gemeentewet). Dit volgt uit het woord ‘opdragen’, dat in Gemeentewettelijke context een synoniem is voor mandaat of volmacht.⁸⁴

T2.1.3 Feitelijke bevoegdheden

Algemeen

De regeling inzake bevoegdheidsverdeling van de Gemeentewet beperkt zich niet tot rechtshandelingen, maar is ook van toepassing op bevoegdheden tot het verrichten van feitelijke handelingen. Ook daarvoor geldt dat zij in autonomie berusten bij de raad voor zover zij niet bij of krachtens de wet aan een ander orgaan zijn toegekend (art. 147 lid 2 Gemeentewet), terwijl zij in medebewind berusten bij het college, tenzij ze bij of krachtens de wet bij een ander orgaan is gelegd (art. 147 lid 3 Gemeentewet).

Mandaat en volmacht

Beide organen kunnen van deze bevoegdheden machtiging verlenen aan ambtenaren (artikel 10:11 jo. 10:3 Awb), terwijl ook het ‘wethoudersmandaat’ van artikel 168 Gemeentewet mogelijk is.

⁸³ J.T. van Stegeren, *Gemeentelijke vertegenwoordiging in en buiten rechte*, Den Haag 1989, p. 93; P.J. Huisman en N. Jak, ‘Beslissingen ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling van de overheid’, *JBplus* 2008/3, p. 162-165 en de noot van F.J. van Ommeren onder HR 1 juni 2012, AB 2013, 204.

⁸⁴ Vgl. *Kamerstukken II* 1985/86, 19 403, nr. 3, p. 56.

T2.2 Hulpstructuren I: publiekrechtelijke bevoegdheden

T2.2.1 Algemeen

Wanneer gemeentebesturen overwegen een privaatrechtelijke rechtspersoon op te richten of daarin deel te nemen, zal het vaak de bedoeling zijn daaraan taken en bevoegdheden toe te kennen die voorheen bij de organen van de hoofdstructuur van de gemeente hebben berust, dan wel die daarbij zouden kunnen berusten. Als het gaat om publiekrechtelijke bevoegdheden is van belang dat het gemeenterecht een zogeheten *gesloten stelsel van bevoegdheidsverdeling* kent. Dit houdt in dat een gemeentelijk bestuursorgaan een publiekrechtelijke bevoegdheid alleen kan attribueren of delegeren aan de organen en instellingen die de wet in formele zin kent.⁸⁵ Dit heeft verregaande gevolgen voor het gebruik van privaatrechtelijke rechtspersonen door gemeenten: zij kunnen in beginsel geen eigen bevoegdheid krijgen om bijvoorbeeld vergunningen te verlenen of belastingen te heffen. Uitzondering hierop is bijvoorbeeld de stichting voor openbaar onderwijs, waaraan het beheer van een openbare school kan worden gedelegeerd; dit is mogelijk omdat de wetgever in formele zin hierin heeft voorzien (zie bijv. art. 17 lid 1 Wet op het primair onderwijs). Delegatie aan publiekrechtelijke hulpstructuren (de bestuurscommissie en organen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen) is wél mogelijk.

T2.2.2 Attributie

Bij attributie gaat het om de figuur waarbij een gemeentelijke verordening een bevoegdheid (bijvoorbeeld een vergunning- of subsidieverlening) in het leven roept, en toekent aan een bestuursorgaan. Voor deze handreiking gaat het dan dus om toekenning, niet aan het college of de burgemeester, maar aan commissie, een Wgr-orgaan, of een privaatrechtelijke rechtspersoon. Vanwege het gesloten stelsel van bevoegdheidsverdeling is dat niet toegestaan. De gemeenteraad moet de uitvoering van zijn verordeningen immers toekennen aan het college van burgemeester en wethouders (art. 160 lid 1 onder b Gemeentewet). Attributie blijft dan ook verder buiten beschouwing.

Wanneer een gemeentelijke verordening zou bepalen dat een bepaalde handeling verboden is behoudens vergunning van een bestuurscommissie, dan is dat in strijd met de Gemeentewet. De vergunningbevoegdheid moet aan het college of de burgemeester worden geattribueerd, waarna zij vervolgens op basis van artikel 165 of 178 Gemeentewet aan een bestuurscommissie kan worden gedelegeerd. Een verordening mag evenmin bestuursbevoegdheid attribueren aan een orgaan op basis van de Wgr; ook daarvoor is delegatie de aangewezen figuur (art. 30 Wgr).

Op dezelfde manier mag een gemeentelijke verordening niet bepalen dat een bepaalde handeling verboden is behoudens vergunning van een privaatrechtelijke rechtspersoon (of een door het college aan te wijzen rechtspersoon). De vergunningbevoegdheid moet aan het college of de burgemeester worden geattribueerd; delegatie aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is uitgesloten, omdat de Gemeentewet die figuur niet kent.

T2.2.3 Delegatie

Publiekrechtelijke vormen

De Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen voorzien wél in delegatiemogelijkheden aan publiekrechtelijke hulpstructuren. Zo kunnen aan een bestuurscommissie bevoegdheden van de raad (waaronder verordenende bevoegdheid), het college en de burgemeester worden gedelegeerd (art. 156, art. 165 resp. art. 178 Gemeentewet).⁸⁶ Deze bevoegdheden kunnen ook worden gedelegeerd en aan een gemeenschappelijk orgaan, aan het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie of aan organen van een openbaar lichaam (artikel 30 lid 1 Wgr).⁸⁷

⁸⁵ Zie Zijlstra 2009, p. 262-266 en F.H. Kistenkas, 'Gemeentewettelijke organen en bevoegdheden. Open of gesloten stelsel van competentietoedeling?' Gst. 1999-7097 p. 241-245.

⁸⁶ R.J.M.H. de Greef, 'Deelgemeenten, deelgemeentebesturen en territoriale bestuurscommissies: do's and don't's', Gst. 2010, 1.

⁸⁷ R.J.M.H. de Greef, 'De gemeenschappelijke regeling: onbegrepen, onbekend en onbemind!', Gst. 2008, 107.

De gemeentelijke bestuurscommissie kan op deze manier worden gebruikt voor verzelfstandiging van bevoegdheden waarvan raad en college menen dat zij ‘op afstand van de politiek’ moeten worden uitgeoefend. Het meest bekende voorbeeld is het bestuur van het openbaar onderwijs, maar te denken valt ook bijvoorbeeld aan het toezicht op de markt en het verdelen van kunstsubsidies.⁸⁸

Voor het in samenwerking uitvoeren van gemeentelijke bestuursbevoegdheden biedt de Wgr het vehikel. Op die manier kunnen uiteenlopende bevoegdheden in samenwerking worden uitgeoefend, zoals daar zijn de veiligheidsregio's (uitvoering van de brandweer en GHOR)⁸⁹, de regionale gezondheidsdiensten (uitvoering in het kader van de publieke gezondheid, jeugd- en ouderengezondheidszorg)⁹⁰, belastingdiensten (gezamenlijke belastingheffing)⁹¹, natuur- en recreatieschappen (beheer van de openbare ruimte), sociale diensten (uitvoering en soms beleid Wet werk en bijstand), werkvoorzieningsschappen (uitvoering en soms beleid Wet sociale werkvoorziening) e.d.

Privaatrechtelijke vormen

Delegatie⁹² van een publiekrechtelijke bevoegdheid aan een privaatrechtelijke rechtspersoon is dus, behoudens een formeel-wettelijke grondslag, niet mogelijk.

Privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen dus geen gemeentelijke vergunningen verlenen, belasting heffen⁹³ etc. Een formeel-wettelijke grondslag voor overdracht van bestuursbevoegdheid wordt geboden in de onderwijswetgeving, die het mogelijk maakt dat een openbare school een privaatrechtelijke rechtspersoon is.

In de praktijk wordt wel gebruik gemaakt van de constructie waarbij een bestaand, open vergunningstelsel zo wordt uitgevoerd, dat in plaats van het beslissen op de aanvragen van alle aspirant-vergunninghouders, aan één (al dan niet commerciële) organisatie een algemene vergunning wordt verleend, welke laatste vervolgens de ‘vergunningen’ verder distribueert.⁹⁴ Ook hier doet zich het risico van strijd met de Gemeentewet voor.⁹⁵

In de jurisprudentie wordt wél aanvaard dat *de facto* subsidiebevoegdheid wordt overgedragen aan een privaatrechtelijke rechtspersoon. Het betreft de constructie waarbij de rechtspersoon – meestal een stichting, soms een besloten vennootschap – wordt gefinancierd door de gemeente om uitkeringen of andere op geld waardeerbare rechten te verdelen onder burgers. Die rechtspersoon wordt onder bepaalde omstandigheden dan aangemerkt als bestuursorgaan, dit om tegen haar beslissingen rechtsbescherming bij de bestuursrechter te openen.⁹⁶ Strikt genomen gaat het niet om delegatie van gemeentelijke bestuursbevoegdheid omdat de uitkeringen zelf niet op een wettelijke bevoegdheid berusten.

⁸⁸ S.E. Zijlstra, ‘Verzelfstandiging bij gemeenten: ongeregeld en ondoorzichtig’, *Beleid & Maatschappij* 1998 nr. 3 p. 152-161.

⁸⁹ R.J.M.H. de Greef, ‘De veiligheidsregio’s: verlengd lokaal bestuur of toch functioneel bestuur?’, *Gst.* 2009, 97 en R.J.M.H. de Greef en F. Maas, ‘De veiligheidsregio: een bijzondere vorm van samenwerking’, *RBOH* 2011/1, p. 17-23.

⁹⁰ R.J.M.H. de Greef en S.E. Zijlstra, *Regionale gezondheidsdiensten & Veiligheidsregio's*, Amsterdam: Vrije Universiteit 2013.

⁹¹ R.J.M.H. de Greef, ‘Samenwerking op het gebied van heffing en invordering van gemeente- en waterschapsbelastingen’, *Gst.* 2010, 87 en N.M. Oud en R.J.M.H. de Greef, ‘Belastingsamenwerking in soorten en maten’, *Belastingblad* 2008, p. 1487.

⁹² Het delegatieverbod laat overigens onverlet dat privaatrechtelijke rechtspersonen de bevoegdheid gemandateerd krijgen (zie onder, T2.2.4) of de feitelijke uitvoering van besluiten wordt opgedragen.

⁹³ HR 8 oktober 1993, *Gst.* 1994, 6985, 4 m.nt. Hennekens, NJ 1994, 46 m.nt. Scheltema, AB 1994, 299 m.nt. Van der Burg.

⁹⁴ Zie de VNG Model-marktverordening 2008 (vergunning organisatie).

⁹⁵ Zie S.E. Zijlstra, *Zelfstandige bestuursorganen in een democratische rechtsstaat* (diss. Rotterdam), Den Haag: VUGA 1997, p. 349-362.

⁹⁶ Zie voor deze constructie bij het beheer van warenmarkten: www.demarktvanmorgen.nl.

⁹⁷ Zie voor deze jurisprudentie het overzicht van Staatsraad AG Widdershoven in ECLI:NL:RVS:2014:2260.

T2.2.4 Mandaat

Algemeen

Een bestuursorgaan kan mandaat verlenen tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de bevoegdheid zich tegen de mandaatverlening verzet (art. 10:3 lid 1 Awb). Hoewel mandaat vooral bedoeld is om aan ondergeschikten te worden verleend, heeft de wetgever mandaat aan niet-ondergeschikten – waar het bij commissies, Wgr-organen en privaatrechtelijke rechtspersonen om gaat – niet willen uitsluiten. Wel kan in dat geval de aard van de bevoegdheid eerder in de weg staan aan mandaatverlening dan in ondergeschiktheidsrelaties.

Mandaat van verordenende bevoegdheid is niet mogelijk, tenzij bij de verlening van die bevoegdheid in mandaatverlening is voorzien (art. 10:3 lid 2 onder a Awb). Dat laatste zal zich in de praktijk bij de hier bedoelde rechtsvormen niet voordoen.

Publiekrechtelijke vormen

Hoewel mandaat aan een bestuurscommissie niet wettelijk is uitgesloten⁹⁷, past het niet goed bij het wettelijk stelsel, waarbij de Gemeentewetgever vooral voor ogen heeft gehad dat bestuurscommissies hun bevoegdheden ontleen aan delegatie, en dus in relatieve zelfstandigheid uitoefenen.

In de praktijk komt mandaat aan bestuurscommissies dan ook vooral voor in gevallen waarbij men, naast een gedelegeerde bevoegdheid, op een beperkt terrein ook bepaalde bevoegdheden in mandaat uitoefent.

Bij een openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen geldt hetzelfde als werd opgemerkt bij de bestuurscommissie: daarvoor is delegatie de geëigende figuur. Dat laat onverlet dat mandaat bij deze vormen wel degelijk voorkomt, zoals bij de omgevingsdiensten⁹⁸ en bij allerlei vormen van ambtelijke fusies.

Privaatrechtelijke vormen

Bij privaatrechtelijke rechtsvormen is, behoudens een formeel-wettelijke grondslag, mandaat de enige toegestane vorm van bevoegdheidsverkrijging. Daarbij is wel van belang dat het kader van artikel 10:3 lid 1 Awb, met name de belemmering dat de aard van de bevoegdheid zich niet tegen de mandaatverlening mag verzetten, bij privaatrechtelijke rechtspersonen van bijzondere betekenis is. Het gaat bij die belemmering namelijk niet alleen om de vraag of de bevoegdheid zich in algemene zin (in abstracto) verzet tegen mandaatverlening, maar ook of dat voortvloeit uit positie en aard van de gemandateerde.

In de jurisprudentie zijn verschillende voorbeelden te vinden van gevallen waarin de rechter mandaat aan een privaatrechtelijke rechtspersoon niet aanvaardbaar achtte. Zo oordeelde de Centrale Raad van Beroep heel algemeen dat de wetgever de kerntaken van de uitvoering van de Wet werk en bijstand ‘als uitdrukkelijke opdracht aan het college heeft geformuleerd en dat die niet kunnen worden uitbesteed aan private bedrijven. Tot de kerntaken moeten worden gerekend het nemen van besluiten inzake de bijstandsverlening, de individuele gevalshandeling, de beoordeling van de aanspraak en de afweging van individuele omstandigheden, de opsporing, en de verificatie en validatie van voor de bijstand relevante gegevens, bijvoorbeeld door middel van vergelijking in geautomatiseerde bestanden.’⁹⁹

Soms neemt de wetgever twijfel over de aanvaardbaarheid van mandaat aan een privaatrechtelijke rechtspersoon weg door expliciet te bepalen dat dit mogelijk is (zie bijvoorbeeld art. 19 Huisvestingswet 2014).

⁹⁷ Zie bijv. CRvB 1 juni 2006, LJN AX8754 (Bestuurscommissie DSW).

⁹⁸ Zie D.J. Elzinga, R.J.M.H. de Greef en S.A.J. Munneke, *Omgevingsdiensten onder de bestuurlijk-juridische loep*, Groningen/Amsterdam: RUG/VU 2014.

⁹⁹ CRvB 16 september 2014, AB 2014/422 m.nt. H.E. Bröring. Zie voor andere gevallen waarin mandaat aan particulieren niet werd toegestaan CRvB 10 nov. 1994, JB 1994, 345 m.nt. Vlemminx onder 346, TAR 1995, 8 m.nt. Goorden op p. 437-439, CRvB 10 nov. 1994, JB 1994, 346 m.nt. Vlemminx, TAR 1995, 9 m.nt. Goorden op p. 437-439 en over mandaat in het kader van de Jeugdwet Rb Gelderland 16 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:1016.

T2.3 Hulpstructuren II: privaatrechtelijke bevoegdheden

T2.3.1 Algemeen

Bij het toekennen van privaatrechtelijke bevoegdheden moet onderscheid worden gemaakt tussen rechtshandelingen die de gemeente moeten binden, en andere privaatrechtelijke rechtshandelingen. Met name bij instellingen met eigen rechtspersoonlijkheid (gemeenschappelijk openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, privaatrechtelijke rechtspersoon) zal het er niet om gaan dat aan hen de bevoegdheid wordt toegekend om de gemeente te binden (dus namens de gemeente een overeenkomst te sluiten), maar om zichzelf te binden. Die bevoegdheid hoeft hen door het gemeentebestuur ook niet te worden toegekend: zij hebben die al omdat zij rechtspersoon zijn. Omgekeerd kan een hulpstructuur (de bestuurscommissie) die zelf geen rechtspersoonlijkheid heeft, zichzelf privaatrechtelijk niet binden: hij kan alleen bevoegd worden gemaakt om de gemeente te binden (volmacht).

T2.3.2 Publiekrechtelijke vormen

Gemeentelijke commissies hebben geen rechtspersoonlijkheid. Dat betekent niet dat zij niet in het privaatrechtelijk rechtsverkeer kunnen optreden: zij kunnen de bevoegdheid van het college om te besluiten tot het verrichten van een privaatrechtelijke rechtshandeling gemandateerd of gedelegeerd krijgen (art. 10:3 Awb resp. art. 165 Gemeentewet) en de bevoegdheid van de burgemeester om de rechtshandeling daadwerkelijk te verrichten, krachtens volmacht verkrijgen (artikel 171 lid 2 Gemeentewet). Zij treden dan steeds op namens de rechtspersoon de gemeente.

Bij veel overheden bestaat de gedachte dat, om bij een verzelfstandiging het optimale resultaat te bereiken, rechtspersoonlijkheid noodzakelijk is; immers alleen dan kan men zelfstandig in het privaatrechtelijk rechtsverkeer optreden. Omdat bestuurscommissies geen rechtspersoonlijkheid kunnen hebben, worden zij vaak als mogelijkheid overgeslagen. Dit is een misvatting. Een bestuurscommissie kan inderdaad niet op eigen titel in het handelsverkeer optreden, een privaatrechtelijke rechtspersoon kan dat wel. Dat heeft met zelfstandigheid als zodanig echter niets van doen. Een commissie kan, als daartoe een delegatie respectievelijk volmacht is verleend, bestuurlijk gezien zelfstandig in dat verkeer optreden; omgekeerd komt het vaak voor dat privaatrechtelijke rechtspersonen die een gemeentelijke taak uitvoeren, voor belangrijke aankopen de toestemming van het college nodig hebben.

Gemeenschappelijke openbare lichamen en bedrijfsvoeringsorganisaties op basis van de Wgr hebben eigen rechtspersoonlijkheid (art. 8 lid 1 resp. art. 8 lid 3 Wgr), en kunnen uit dien hoofde op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. In de getroffen regeling kunnen hieraan beperkingen worden gesteld (art. 31 Wgr). Zo kan beperkt worden wat voor koopovereenkomsten kunnen worden aangegaan (tot een bepaald bedrag) of kan de bevoegdheid leningen te verkrijgen of verstrekken worden beperkt om risico's te beperken. Sinds 1 januari 2015 is de bevoegdheid om privaatrechtelijke organisatievormen op te richten of daaraan deel te nemen van rechtswege beperkt, dat mag een gemeenschappelijk openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie alleen nog indien de gemeenschappelijke regeling in de mogelijkheid voorziet en dus niet langer van rechtswege (art. 31a Wgr).

T2.3.3 Privaatrechtelijke vormen

Stichtingen, vennootschappen en andere privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen eveneens op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. Zij bezitten immers rechtspersoonlijkheid (art. 2:3 BW). In de statuten kunnen hieraan inhoudelijke of procedurele beperkingen worden gesteld.

Als gezegd komt het regelmatig voor dat privaatrechtelijke rechtspersonen die een gemeentelijke taak uitvoeren (havenbedrijven en vervoerbedrijven in de vorm van een naamloze vennootschap, welzijnsstichtingen), voor belangrijke aankopen statutair de toestemming van het college of de algemene vergadering (waarin de gemeente als enig aandeelhouder zit) nodig hebben.

T2.4 Hulpstructuren III: Feitelijke handelingen

Hier kan worden volstaan met enkele, voor alle rechtsvormen geldende opmerkingen. Hoewel de Gemeentewet wat betreft interne bevoegdheidsverdeling geen onderscheid maakt tussen publiekrechtelijke bevoegdheden en andere bevoegdheden, is het niet zo dat het gesloten stelsel ook betrekking heeft op de bevoegdheid om feitelijke handelingen te verrichten. Het verrichten van feitelijke handelingen (bijvoorbeeld het beantwoorden van brieven, beslissen over openingstijden van kantoren etc.) is inherent aan het bezitten van andere bevoegdheden, en hoeft dus ook niet afzonderlijk te worden toegekend. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat voor het verrichten van sommige feitelijke handelingen (afsluiten van een straat, afbreken van een gebouw dat zonder vergunning is gebouwd) wel degelijk een publiekrechtelijke bevoegdheid nodig is. Dat betekent dat wanneer bijvoorbeeld aan een gemeentelijke commissie de bevoegdheid tot beheer van de gemeentelijke parken is toegekend, dit niet betekent dat daarmee ook de bevoegdheid bestaat bestuursdwang toe te passen ten aanzien van zaken die zich illegaal in die parken bevinden.

Hebben dus publiekrechtelijke en privaatrechtelijke hulpstructuren bepaalde inherente feitelijke bevoegdheden, dan kunnen deze bij hun regelingen respectievelijk statuten inhoudelijk of procedureel worden beperkt.

Als het bestuur van het gemeentelijk zwembad wordt verzelfstandigd in de vorm van een stichting, dan is het mogelijk dat de statuten bepalen dat bijvoorbeeld de vaststelling of wijziging van de openingstijden de goedkeuring van het college behoeft.

Toelichting 3:

Juridische gevolgen

Kern van de keuze die de wetgever in artikel 160 lid 2 Gemeentewet heeft gemaakt voor publiekrechtelijke rechtsvormen, is dat aan die rechtsvormen automatisch bepaalde waarborgen zijn verbonden, waarborgen die niet of niet automatisch aan privaatrechtelijke rechtsvormen zijn verbonden. Het gaat dan om waarborgen bij het gebruik van bevoegdheden en bij de besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, repressief toezicht, democratische controle en openbaarheid.¹⁰⁰ Hieronder worden die waarborgen per rechtsvorm in beeld gebracht. De analyse wordt echter breder getrokken: ook op andere punten die voor de bestuurspraktijk belangrijk zijn, heeft de keuze voor een bepaalde rechtsvorm gevolgen.¹⁰¹ Wij bespreken achtereenvolgens:

- Democratische controle (waaronder verantwoordelijkheid, toezicht en andere sturingsinstrumenten);
- Toepasselijkheid van de Algemene wet bestuursrecht;
- Openbaarheid;
- Klachtrecht;
- Aansprakelijkheid;
- Status van de werknemers (ambtenaar of niet);
- Toepasselijkheid van de subsidietitel van de Awb op de financiering, en
- Aanbestedingsrecht.

T3.1 Democratische controle

T3.1.1 Algemeen

Hieronder wordt per hulpstructuur gezien in beeld gebracht hoe het zit met democratische controle (waaronder verantwoordelijkheid, toezicht en andere sturingsinstrumenten).

Besluiten en andere handelingen worden toegerekend, en kunnen ook alleen worden toegerekend, aan organen en ambten die zeggenschap over die besluiten en handelingen hebben. Ook kunnen zij slechts politiek verantwoordelijk zijn voor zover zij zeggenschap over die besluiten en handelingen hebben. Wat dat laatste betreft geldt wel dat, voor zover er door de hulpstructuur overheidstaken worden behartigd, overheidsbevoegdheden worden uitgeoefend of overheidsmiddelen zijn toegekend, er altijd steeds een stelselverantwoordelijkheid van het college bestaat.

T3.1.2 De bestuurscommissie

Artikel 85 lid 1 Gemeentewet bepaalt in algemene zin dat de raad, het college of de burgemeester de verantwoording regelt aan de raad, het college, onderscheidenlijk de burgemeester. Deze organen kunnen besluiten en andere, niet-schriftelijke beslissingen gericht op enig rechtsgevolg van een door hen ingestelde bestuurscommissie vernietigen (art. 85 lid 2 Gemeentewet). Voor zover dat in verband met de aard en de omvang van de overgedragen bevoegdheden nodig is, regelt de raad, het college of de burgemeester het overige toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden door een door hem ingestelde bestuurscommissie. Dit overige toezicht kan mede de goedkeuring omvatten van de beslissingen van een bestuurscommissie (art. 85 lid 3 Gemeentewet). Naast dit algemene artikel is nog van belang dat, voor zover aan de commissie bevoegdheden zijn gedelegeerd, de delegerende bestuursorganen beleidsregels kunnen stellen over de gedelegeerde bevoegdheid, en de delegatie intrekken (art. 4:81 en art. 10:16 Awb).

¹⁰⁰ Zie toelichting 1.

¹⁰¹ Zie N. Jak & S.E. Zijlstra, 'De overheidsstichting: een tussenstand', in: M.L. Lennarts e.a. (red.), *De stichting. Kritische beschouwingen over de wettelijke regeling voor een veelzijdige rechtsvorm*, Den Haag: Sdu 2011 p. 191-214 en N. Jak, *Semipublieke instellingen*, diss. VU, Den Haag: Bju 2014.

Het college en de burgemeester zijn aan de raad verantwoording verschuldigd voor het gebruik of niet-gebruik van deze controle-instrumenten.

De gemeenschappelijke regeling

De gemeenschappelijke regeling kan in verschillende juridische vormen bestaan: het openbaar lichaam (art. 8 lid 1 Wgr), het gemeenschappelijk orgaan (art. 8 lid 2 Wgr), de bedrijfsvoeringsorganisatie (art. 8 lid 3 Wgr), de centrumregeling (art. 8 lid 4 Wgr) en de regeling zonder meer. Op de controlemechanismen van deze vormen wordt in toelichting 4 nader ingegaan.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

Afgezien van de situatie van mandaat door het gemeentebestuur (daarbij ligt toezicht en verantwoordelijkheid geheel bij de mandaatgever) hangt de mate van controle en de omvang van de politieke verantwoordelijkheid voor de taakbehartiging af van de rechtsvorm en de inhoud van de statuten: daar kunnen dus geen algemene uitspraken over worden gedaan.

Afgezien van bijzondere wettelijk regelingen zijn er geen wettelijk voorgeschreven controleregiems voor verbonden partijen. Dat betekent dat de statuten kunnen bepalen welke toezichts- en controle-instrumenten het gemeentebestuur zich voorhoudt, voor zover het Burgerlijk Wetboek dit toestaat. Er zijn stichtingen waaraan het college subsidie verleent, en die alleen onder het algemene subsidieregime van de Awb vallen, tot aan de andere kant overheidsvennootschappen waarin een de raad van commissarissen of het bestuur door de gemeente wordt benoemd, en belangrijke besluiten (waaronder begroting en rekening) de goedkeuring van het gemeentebestuur behoeven.

Wel zij gewezen op het verschil met de publiekrechtelijke organisatievormen dat bij privaatrechtelijke rechtspersonen het belang van de rechtspersoon zelf een rol, soms zelfs zeer belangrijke rol speelt.¹⁰²

T3.2 Algemene wet bestuursrecht

T3.2.1 Publiekrechtelijke rechtsvorm

Bestuurscommissies en Wgr-organen zijn orgaan van een rechtspersoon, krachtens publiekrecht ingesteld, en om die reden voor al hun handelingen onderhevig aan de Awb (art. 1:1 lid 1 onder a Awb). Rechtsbescherming bij de bestuursrechter bestaat alleen voor zover zij besluiten in de zin van de Awb nemen.

T3.2.2 Privaatrechtelijke rechtsvorm

Gemeentelijke organen kunnen geen publiekrechtelijke bevoegdheden attribueren of delegeren aan privaatrechtelijke rechtspersonen. Zij kunnen dan ook geen bestuursorgaan zijn, waarmee de Awb niet op hun handelingen van toepassing is. Ook als ongeschreven recht gelden de beginselen van behoorlijk bestuur niet voor hun handelen.¹⁰³

Op enkele punten lijkt dit uitzondering. Ten eerste kunnen bij van de rechtspersoon ambtenaren werkzaam zijn (zie onder T3.6). Waar het gaat om handelingen jegens die ambtenaren, is het bestuur van de rechtspersoon dan met openbaar gezag bekleed, en is de Awb op die handelingen van toepassing. Ten tweede kan het zijn dat het gaat om een rechtspersoon die, geheel of grotendeels door de gemeente gesubsidieerd en overeenkomstig criteria van het gemeentebestuur uitkeringen of andere op geld waardeerbare rechten onder burgers verdeelt: die rechtspersoon is dan een bestuursorgaan, waarmee de Awb wél van toepassing is.¹⁰⁴

¹⁰² Zie voor een overzicht C.A. Schreuder, *Publiekrechtelijke taken, private rechtspersonen*, diss. RUG, Deventer: Kluwer 1994, p. 56.

¹⁰³ Jak 2014, p. 87-97.

¹⁰⁴ Zie hierover ook toelichting 2.

T3.3 Openbaarheid

T3.3.1 Publiekrechtelijke rechtsvorm

De toepasselijkheid van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is gekoppeld aan het begrip bestuursorgaan van de Awb. Omdat bestuurscommissies en Wgr-organen bestuursorgaan zijn, is de Wet openbaarheid van bestuur automatisch op hen van toepassing. Dit geldt overigens ook voor de Archiefwet 1995.

T3.3.2 Privaatrechtelijke rechtsvorm

Omdat de hier bedoelde privaatrechtelijke rechtspersonen geen bestuursorgaan zijn, is de Wet openbaarheid van bestuur op hen niet van toepassing. Dat lijdt uitzondering wanneer zij, zoals de Wob het uitdrukt, werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan (art. 3 Wob), waaronder in dit verband moet worden verstaan dat de gemeente overwegende invloed op de rechtspersoon heeft.¹⁰⁵

De statuten kunnen niet voorzien in toepasselijkheid van de Wob, maar wel een eigen openbaarheidsregiem voorschrijven. Dat regiem kan materieel sterk overeenkomen met de Wob, maar die openbaarheid kan dan niet bij de bestuursrechter worden afgedwongen.

T3.4 Klachtrecht

T3.4.1 Publiekrechtelijke rechtsvorm

De bevoegdheid van de Nationale ombudsman dan wel een gemeentelijke of gemeenschappelijke ombudsman is gekoppeld aan het begrip bestuursorgaan van de Awb (art. 1a WNo). Omdat bestuurscommissies en Wgr-organen bestuursorgaan zijn, zijn deze klachtinstanties automatisch bevoegd de behoorlijkheid van hun handelen te beoordelen (art. 1a lid 1 onder b WNo).

T3.4.2 Privaatrechtelijke rechtsvorm

Omdat de hier bedoelde privaatrechtelijke rechtspersonen geen bestuursorgaan zijn, is de Nationale ombudsman of de gemeentelijke ombudsman niet bevoegd de behoorlijkheid van hun handelen te beoordelen.¹⁰⁶ De statuten van de rechtspersoon kunnen die bevoegdheid niet creëren, maar wel voorzien in een eigen klachtregeling en klachtinstantie.

T3.5 Aansprakelijkheid

T3.5.1 Algemeen

Civilrechtelijke aansprakelijkheid volgt in eerste instantie de regels over zeggenschap die voor die handelingen gelden. Bij mandaat is (de rechtspersoon achter) de mandaatgever aansprakelijk, omdat die volledige zeggenschap over de gemandateerde bevoegdheid heeft (artikel 10:2 jo art. 1:1 lid 4 Awb). Bij delegatie is het (de rechtspersoon achter) het bestuursorgaan waaraan de bevoegdheid is gedelegeerd, omdat het oorspronkelijk bevoegdheid orgaan de zeggenschap heeft verloren (artikel 10:13 jo art. 1:1 lid 4 Awb).

Daarmee is echter nog niet alles gezegd over de aansprakelijkheid. Zo is denkbaar dat een rechtspersoon die in mandaat een onzorgvuldig besluit neemt, zelf ook aansprakelijk is voor dat besluit, naast de rechtspersoon waartoe het mandaterende bestuursorgaan behoort. Het omgekeerde kan zich bij delegatie voordoen, waarbij dan ook nog van belang is dat het delegerende bestuursorgaan de bevoegdheidsuitoefening nog kan beïnvloeden door het stellen van beleidsregels (artikel 10:16 Awb).

¹⁰⁵ Zie ABRvS 12 oktober 2011, AB 2012, 24 en ABRs 16 november 2011, AB 2012, 60 en Jak 2014, p. 128-132.

¹⁰⁶ Zie Jak 2014, p. 109-112.

T3.5.2 De bestuurscommissie

Omdat de commissie geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft, is de gemeente als rechtspersoon in privaatrechtelijke zin aansprakelijk als het gaat om handelingen van de commissie (art. 1:1 lid 4 Awb).

T3.5.3 De gemeenschappelijke regeling

Bij de gemeenschappelijke regeling moet onderscheid worden gemaakt naar rechtsvorm. Gaat het om een gemeenschappelijk openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie waarvan de organen hun bevoegdheid aan delegatie door de gemeentebesturen ontleen, dan is het openbaar lichaam resp. de bedrijfsvoeringsorganisatie aansprakelijk (art. 1:1 lid 4 Awb). Niet ondenkbaar is echter dat ook de achterliggende gemeenten aansprakelijk zijn, bijvoorbeeld omdat zij beleidsregels hebben gesteld die hebben bijgedragen aan het schadeveroorzakende besluit, of omdat zij om andere redenen medeaansprakelijk zijn.

T3.5.4 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Het rechtspersonenrecht brengt mee dat de privaatrechtelijke rechtspersoon zelf aansprakelijk is voor zijn handelen en nalaten. Behoudens in het geval van mandaat (dan komt de gemeente als rechtspersoon van de mandaatgever als aansprakelijk lichaam in beeld) is de gemeente niet aansprakelijk.

Ook hier is echter mogelijk dat – met name bij onvoldoende verhaal bij de rechtspersoon – de achterliggende gemeente wordt aangesproken. Vooral is dat denkbaar als de gemeente overwegende invloed op die rechtspersoon heeft.¹⁰⁷

T3.6 Status van de werknemers

T3.6.1 De bestuurscommissie

Personen die werkzaam zijn voor een gemeentelijke bestuurscommissie zijn ambtenaar in de zin van de Ambtenarenwet (art. 1 lid 1 Ambtenarenwet).

T3.6.2 De gemeenschappelijke regeling

Hetzelfde geldt voor personen die werkzaam zijn bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam¹⁰⁸ of bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

T3.6.3 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Personen, werkzaam bij een privaatrechtelijke rechtspersoon, zijn alleen ambtenaar als de gemeente overwegende invloed op het beheer van die rechtspersoon heeft.¹⁰⁹

T3.7 Toepasselijkheid subsidietitel Awb

T3.7.1 Algemeen

De Awb verstaat onder subsidie de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten (artikel 4:1 lid 1 Awb). Het verrichten van publieke taken en/of het uitoefenen van publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen worden beschouwd als activiteiten in de zin van dat artikel, waarmee de financiering ervan als subsidie moet worden beschouwd.

T3.7.2 De bestuurscommissie

Omdat de bestuurscommissie geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft, is financiering niet te beschouwen als subsidie.

¹⁰⁷ Vgl. J.M.M. Maeijer, *Privatisering. Nadere verkenning van een al te gemakkelijk ingeslagen weg*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink, 1997 en H.J. de Kluiver, 'Overheidsstichting en overheidsaansprakelijkheid. Over 'piercing the private veil' in publiek- en privaatrecht', in: S.C.J.J. Kortman e.a. (red.), *Overheid en onderneming*, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1998, p. 92.

¹⁰⁸ CRvB 26 november 1985, TAR 1985, 128.

¹⁰⁹ Zie Jak 2014, p. 158-162.

T3.7.3 De gemeenschappelijke regeling

De subsidietitel van de Awb is niet van toepassing op de aanspraak op financiële middelen die wordt verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld (art. 4:21 lid 3 Awb). Bij openbare lichamen op grond van de Wgr is daar sprake van, dus is de subsidietitel op bekostiging van die lichamen niet van toepassing.

T3.7.4 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Op bekostiging van privaatrechtelijke rechtspersonen is de subsidietitel van de Awb van toepassing.

T3.8 Aanbesteding

T3.8.1 Algemeen

Bij dit aandachtspunt gaat het om de vraag of de hulpstructuur moet worden beschouwd als een aanbestedende dienst in de zin van de Aanbestedingswet en de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

T3.8.2 De bestuurscommissie

De bestuurscommissie is onderdeel van de rechtspersoon gemeente, die op haar beurt weer een aanbestedende dienst is (zie artikel 1.1 Aanbestedingswet: 'In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder aanbestedende dienst: de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen).

T3.8.3 De gemeenschappelijke regeling

Een openbaar lichaam op grond van de Wgr geldt als 'een samenwerkingsverband van deze overheden' (zie artikel 1.1 Aanbestedingswet), en is dus te beschouwen als een aanbestedende dienst.

T3.8.4 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Een privaatrechtelijke rechtspersoon is aanbestedende dienst als zij moet worden aangemerkt als 'publiekrechtelijke instelling' in de zin van de Aanbestedingswet. Hiervoor gelden de volgende criteria (artikel 1.1 Aanbestedingswet):

een instelling die specifiek ten doel heeft te voorzien in behoeften van algemeen belang, anders dan van industriële of commerciële aard, die rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan:

- a. de activiteiten in hoofdzaak door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling worden gefinancierd,
- b. het beheer is onderworpen aan toezicht door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling of
- c. de leden van het bestuur, het leidinggevend of toezichthoudend orgaan voor meer dan de helft door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling zijn aangewezen.

Of en onder welke omstandigheden hiervan sprake is, hangt sterk van de precieze omstandigheden van het geval af,¹¹⁰ en is ook weer onderhevig aan een constante stroom van jurisprudentie.¹¹¹

¹¹⁰ Zie Jak 2014, p. 231-251.

¹¹¹ Verwezen zij naar <http://www.europadecentraal.nl/onderwerpen/aanbestedingen>.

T3.9 Schatkistbankieren

T3.9.1 Algemeen

Gemeenten zijn verplicht om deel te nemen aan schatkistbankieren (geïntegreerd middelenbeheer; artikel 2 Wet financiering decentrale overheden).¹¹² Dit houdt in dat zij hun middelen aanhouden bij de Staat der Nederlanden.

T3.9.2 De bestuurscommissie

Omdat de bestuurscommissie geen eigen rechtspersoonlijkheid bezit, valt zij onder de verplichting tot schatkistbankieren van de gemeente.

T3.9.3 De gemeenschappelijke regeling

Openbare lichamen op basis van de Wgr vallen in beginsel onder de verplichting tot schatkistbankieren. Een uitzondering is mogelijk als het openbaar lichaam aantoonbaar geen eigen middelen heeft, of als zij deze op een andere manier in de schatkist aan kan houden.

T3.9.4 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke rechtspersonen vallen niet onder de Wet financiering decentrale overheden, en dus ook niet onder de verplichting tot schatkistbankieren. Dit betekent echter niet dat decentrale overheden middelen via een bewaarfunctie bij privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen stallen.

¹¹² Zie www.dsta.nl/Onderwerpen/Schatkistbankieren_voor_decentrale_overheden.

Toelichting 4: Rechtsvormen en belangenbehartiging

T4.1 Inleiding

In de eerste toelichting is beschreven dat de voorkeur voor publiekrecht zoals artikel 160 lid 2 Gemeentewet en artikel 158 lid 2 Provinciewet deze kennen, vooral ingegeven is vanuit het oogpunt dat de wetgever vindt dat bij publiekrechtelijke organisatievormen de democratische controlemogelijkheden toereikender zijn dan bij privaatrechtelijke organisatievormen. Hieronder wordt op hoofdlijnen beschreven hoe de publiek- en privaatrechtelijke organisatievormen er uit zien. Achtereenvolgens zal worden ingegaan op de publiekrechtelijke vormen van de bestuurscommissie (par. 2) en de gemeenschappelijke regelingen (par. 3) en tot slot de privaatrechtelijke vormen (par. 4).

T4.2 Publiekrechtelijke verzelfstandiging: (Bestuurs)commissies

T4.2.1 Historische achtergrond

T4.2.1.1 Gemeentelijke commissies

In 1964 werden in de gemeentewet bepalingen opgenomen omtrent gemeentelijke commissies.¹¹³ Belangrijkste reden voor de wetswijziging was om het gebruik van privaatrechtelijke bestuursvormen, waartoe de gemeenten volgens de regering veelvuldig een vlucht namen, moest worden teruggedrongen.¹¹⁴ De mogelijkheid werd gecreëerd om zowel territoriale als functionele commissies in te stellen (art. 61 lid 1 gemeentewet-oud).

Artikel 61 gemeentewet-oud

1. De raad kan commissies instellen
 - a. met het oog op de behartiging van bepaalde belangen;
 - b. met het oog op de behartiging van de belangen van deel van de gemeente hetwelk daarvoor hetzij door zijn ligging, hetzij door zijn karakter in aanmerking komt.
2. Hij regelt de bevoegdheden en de samenstelling.

De raad kon dus commissies instellen, en moest daarbij de bevoegdheden en de samenstelling regelen (art. 61 lid 2 gemeentewet-oud).¹¹⁵ In beginsel konden alle bevoegdheden van de raad en het college door de raad worden overgedragen aan een commissie, uitgezonderd waren het vaststellen van de begroting, het voorlopig vaststellen van de rekening, de verordenende bevoegdheid voor zover door strafbepaling of politiedwang¹¹⁶ en het heffen (instellen) van belastingen (art. 63 lid 1 gemeentewet-oud). Indien

¹¹³ Wet van 9 juli 1964, *Stb.* 1964, nr. 256.

¹¹⁴ *Kamerstukken II* 1961/62, 6 627, nr. 3, p. 3.

¹¹⁵ Uitgezonderd waren (tijdelijke) adviescommissies aan het college en de burgemeester (art. 62 lid 1 gemeentewet-oud).

¹¹⁶ Thans wordt dit bestuursdwang genoemd (vgl. art. 5:21 e.v. Awb en art. 125 Gemeentewet resp. art. 122 Provinciewet).

bevoegdheden van het college moesten worden overgedragen, dan besloot de raad op voorstel van het college (art. 63 lid 2 gemeentewet-oud).¹¹⁷

Bij de invoering van de huidige Gemeentewet in 1994 werd het commissiestelsel niet ingrijpend veranderd.¹¹⁸ De mogelijkheden voor de raad om commissies in te stellen bleven bestaan.

T4.2.1.2 Provinciale commissies

De Provinciewet kent pas sinds 1979 de mogelijkheid om commissies in te stellen waaraan bevoegdheden konden worden overgedragen.¹¹⁹ Net als bij gemeenten mocht het gaan om zowel territoriale als functionele commissies, hoewel artikel 64 Provinciewet-oud dat niet expliciet bepaalde.¹²⁰

Artikel 64 Provinciewet-oud

Provinciale staten kunnen commissies instellen. Zij regelen de bevoegdheden en de samenstelling.

Provinciale staten kunnen dus commissies instellen.¹²¹ Zij moesten daarbij de bevoegdheden en de samenstelling regelen. Provinciale staten konden hun eigen bevoegdheden overdragen (art. 88 lid 1 Provinciewet-oud), met uitzondering van de bevoegdheid met betrekking tot waterschappen, de begroting, de rekening, de verordenende bevoegdheid voor zover door straf te handhaven, de regels met betrekking tot het geldelijk beheer en de boekhouding en het heffen (instellen) van belastingen (art. 88 lid 1 Provinciewet-oud). Provinciale staten konden ook, op voorstel van gedeputeerde staten, bevoegdheden van gedeputeerde staten overdragen aan een commissie, met uitzondering van (interbestuurlijke) toezichtsbevoegdheden en bevoegdheden met betrekking tot de uitgaven (art. 103a lid 1 Provinciewet-oud).

T4.2.1.3 Waterschapscommissies

De Waterschapswet kent geen mogelijkheid om commissies in te stellen waaraan bevoegdheden worden toegekend.¹²²

T4.2.1.4 Gemeenschappelijke commissies

De Gemeentewet noch de Provinciewet maakt het mogelijk om gezamenlijke commissies in te stellen.¹²³ Wat natuurlijk wel mogelijk is, is dat meerdere gemeenten ieder een commissie instellen, waarbij de verschillende commissies een persoonlijke unie kennen. Naar buiten toe lijkt dan sprake te zijn van één commissie, maar juridisch is sprake van meerdere bestuursorganen.

De intergemeentelijke bestuurscommissies die de Gemeentewet tot 1950 kende, zijn bij de invoering van de Wet gemeenschappelijke regelingen-1950 komen te vervallen. Het gemeenschappelijk orgaan in de zin van artikel 8 lid 2 Wgr is thans, wat vroeger een intergemeentelijke bestuurscommissie werd genoemd.

¹¹⁷ Dit betreft een vorm van *allodelegatie* of *alienodelegatie* (vgl. art. 10:20 Awb).

¹¹⁸ De wijzigingen ten aanzien van de deelgemeentebesturen blijven buiten beschouwing, nu de deelgemeenten in 2014 zijn afgeschaft (Wet van 7 februari 2013, Stb. 2013, nr. 76). Zie omtrent de eerdere mogelijkheden van deelgemeenten R.J.M.H. de Greef, 'Deelgemeenten, deelgemeentebesturen en territoriale bestuurscommissies: do's and don't's', Gst. 2010, 1. Zie omtrent de afschaffing M.T. Oosterhagen, 'Het wetsvoorstel afschaffing deelgemeenten', Gst. 2012, 39 en D.E. Bunschoten, 'Deelgemeenten en deelraden in de opruiming', TvCR 2012/1, p. 86-95.

¹¹⁹ Wet van 30 mei 1979, Stb. 1979, 317.

¹²⁰ Kamerstukken II 1974/75, 13 300, nr. 3, p. 10.

¹²¹ Uitzonderd waren (tijdelijke) adviescommissies aan gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning (art. 65 lid 2 Provinciewet-oud).

¹²² De Waterschapswet kende voorheen wel de mogelijkheid afdelingen in te stellen bij provinciaal reglement (een soort territoriale commissies; zie Kamerstukken II 1986/87, 19 995, nr. 3, p. 41-42). Deze mogelijkheid is bij de Wet modernisering waterschapsbestel (Wet van 21 mei 2007, Stb. 2007, nr. 208) geschrapt.

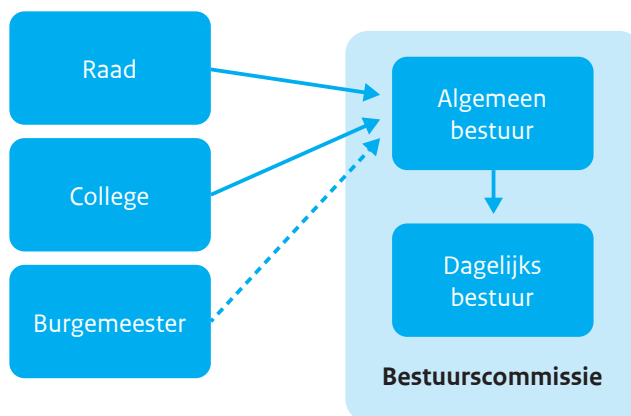
¹²³ Uitzonderingen zijn de gezamenlijke ombudscommissies (art. 81y e.v. Gemeentewet, art. 79z Provinciewet resp. art. 51k Waterschapswet). De gemeenschappelijke rekenkamer is geen gemeenschappelijke commissie, maar een gemeenschappelijk orgaan in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen (art. 81l Gemeentewet resp. art. 79l Provinciewet).

Naast de mogelijkheid van een gemeenschappelijk orgaan, kan ook een ‘gezamenlijke’ bestuurscommissie bij een gemeenschappelijk openbaar lichaam worden ingesteld. Artikel 25 lid 1 Wgr maakt het mogelijk dat het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een bestuurscommissie instelt, op voorwaarde dat de gemeenschappelijke regeling in de mogelijkheid van die oprichting voorziet.¹²⁴ Deze bestuurscommissie kan bevoegdheden van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur overgedragen krijgen (art. 25 lid 3 Wgr).¹²⁵ Een dergelijke bestuurscommissie kan worden gebruikt om de uitoefening van bevoegdheden te verzelfstandigen van het samenwerkingsverband, zodat bijvoorbeeld onafhankelijke personen daarnaar kunnen kijken. Dit is bijvoorbeeld gebeurt ten aanzien van het Schadeschap Luchthaven Schiphol, waar de bestuurscommissie die uit onafhankelijken bestaat de bevoegdheden ten aanzien van schadetoekenning uitoefent.¹²⁶

T4.2.1.5 Inrichting en samenstelling commissie¹²⁷

De Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen zwijgen over de inrichting en vormgeving van bestuurscommissies. Er zijn drie hoofdmodellen denkbaar.¹²⁸ Bij de eerste variant wordt een eenhoofdige bestuurscommissie ingesteld, het zogenoemde *commissarismodel*. Een tweede model is de *traditionele bestuurscommissie of bestuurscommissie in strikte zin*. Dat betekent dat er één bestuursorgaan wordt ingesteld, dat bestaat uit meerdere leden. Zij vormen in beginsel een collegiaal bestuur. Het is voorts mogelijk twee traditionele bestuurscommissies in te stellen die in de onderlinge verhoudingen als algemeen bestuur en dagelijks bestuur gaan functioneren (zie hieronder). Tot slot bestaat de *gelede bestuurscommissie*, een bestuurscommissie met twee organen.¹²⁹ In dat geval is er sprake van een bestuurscommissie (een “algemeen bestuur”) met een subcommissie (een “dagelijks bestuur”).¹³⁰ De opdrachtgever gaat primair uit van de gelede bestuurscommissie of een samenstel van twee traditionele bestuurscommissies.

Bij de gelede bestuurscommissie bestaan zoals gezegd een algemeen bestuur, juridisch gezien de bestuurscommissie, en een dagelijks bestuur, dat als subcommissie van de bestuurscommissie moet worden gezien.¹³¹ Het dagelijks bestuur heeft dan geen eigen bevoegdheden, maar kan wel bevoegdheden van het algemeen bestuur gemandateerd krijgen.

Geleend model

¹²⁴ Zie uitgebreider over de (on)mogelijkheden van bestuurscommissies bij een openbaar lichaam R.J.M.H. de Greef, ‘Binnenregionale decentralisatie: de paradox van verdergaande regionalisatie’, Gst. 2012 (7370), 54.

¹²⁵ CRvB 16 maart 2010, LJN BL8816; Gst. 2010, 47, m.nt. R.J.M.H. de Greef (*Sociale Dienst Drechtsteden*).

¹²⁶ Zie bijv. ABRvS 5 december 2007, LJN BB9458 (*Schadeschap Luchthaven Schiphol*).

¹²⁷ Dit onderdeel is ontleend aan R.J.M.H. de Greef, S.A.J. Munneke en S.E. Zijlstra, *Binnengemeentelijke decentralisatie na afschaffing van de deelgemeenten en deelgemeentebesturen*, Vrije Universiteit: Amsterdam 2012.

¹²⁸ Vgl. S.E. Zijlstra, *Zelfstandige bestuursorganen in een democratische rechtsstaat* (diss. Rotterdam), VUGA: Den Haag 1997, p. 414 en De Greef 2010, par. 5.3.

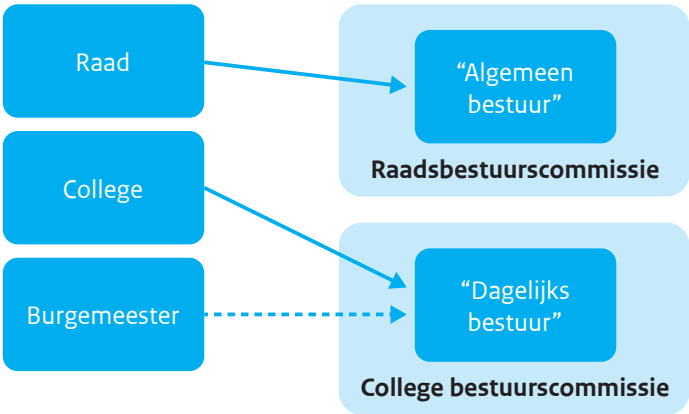
¹²⁹ Waarvan er overigens maar één bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is.

¹³⁰ De situatie dat de bestuurscommissie een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur kent is overigens uitdrukkelijk door de wetgever voorzien. Zie in dit verband artikel 96 lid 2 Gemeentewet dat expliciet spreekt over het dagelijks bestuur van een bestuurscommissie.

¹³¹ Zoals bijvoorbeeld de Tweede Kamer ook commissies kent, of te vergelijken met een raadscommissie ten opzichte van de raad.

Het dagelijks bestuur wordt door het algemeen bestuur benoemd. Het algemeen bestuur kan daarbij primair uit zijn eigen leden kiezen (een monistisch stelsel), maar kan eventueel ook kiezen voor dagelijkse bestuurders van buiten het algemeen bestuur zelf (een dualistisch stelsel). De benoeming van leden van het dagelijks bestuur kan ook aan de raad, het college of de burgemeester worden gelaten. Het is zelfs mogelijk dat de leden van het dagelijks bestuur rechtstreeks worden gekozen, al is dat in de Nederlandse bestuursstructuur niet gebruikelijk. Bij een monistisch stelsel ligt het voor de hand de bevoegdheden zoveel mogelijk in één hand te houden (bij het algemeen bestuur), terwijl het bij een dualistisch stelsel meer voor de hand ligt de kaderstellende en controlerende bevoegdheden te scheiden van de uitvoerende bevoegdheden. Op de onderlinge relaties tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en op de verantwoordingsrelaties wordt hieronder nog teruggekomen.

Het is ook mogelijk meerdere traditionele bestuurscommissies in te stellen, om te komen tot een stelsel met algemeen bestuur en dagelijks bestuur, waarbij het “dagelijks bestuur” eigen overgedragen bevoegdheden heeft. Omdat formeel geen sprake is van een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur van dezelfde bestuurscommissie (er zijn immers twee bestuurscommissies), spreken wij hieronder van de raadsbestuurscommissie¹³² en de collegebestuurscommissie. De raad stelt de raadsbestuurscommissie in en draagt daaraan de gewenste raadsbevoegdheden over (art. 156 lid 1 Gemeentewet). De raad kan aan deze raadsbestuurscommissie ook de bevoegdheid overdragen om nadere regels vast te stellen (art. 156 lid 3 Gemeentewet).¹³³ Het college van burgemeester en wethouders kan dan op zijn beurt, al dan niet tezamen met de burgemeester, een collegebestuurscommissie instellen en daaraan zijn eigen bevoegdheden overdragen (art. 165 lid 1 Gemeentewet).

Twee bestuurscommissies

Dit model sluit goed aan bij het gedualiseerde gemeentebestel, omdat de bevoegdheden niet weer in één hand komen. Dat was het primaire bezwaar van de regering tegen gezamenlijke bestuurscommissies, maar zoals hierboven beschreven heeft de regering dat bezwaar later teruggetrokken. Op de verantwoordelijkheidsrelaties wordt hieronder nog teruggekomen.

Artikel 83 lid 1 Gemeentewet bepaalt dat bij de instelling van een bestuurscommissie moet worden geregeld hoe de bestuurscommissie is samengesteld. Er wordt slechts vereist dat in een door de raad ingestelde bestuurscommissie geen collegeleden zitting nemen en in een door het college of de burgemeester ingestelde bestuurscommissie geen raadsleden zitting nemen (art. 83 lid 2 Gemeentewet). In een gezamenlijke bestuurscommissie mogen dus geen raads- en collegeleden zitting nemen.¹³⁴ De Gemeentewet laat verder in het midden wie zitting moeten nemen in de bestuurscommissie. Dat betekent dus concreet

¹³² Dit is geen raadscommissie in de zin van artikel 82 Gemeentewet, maar een door de raad ingestelde bestuurscommissie ex artikel 83 Gemeentewet.

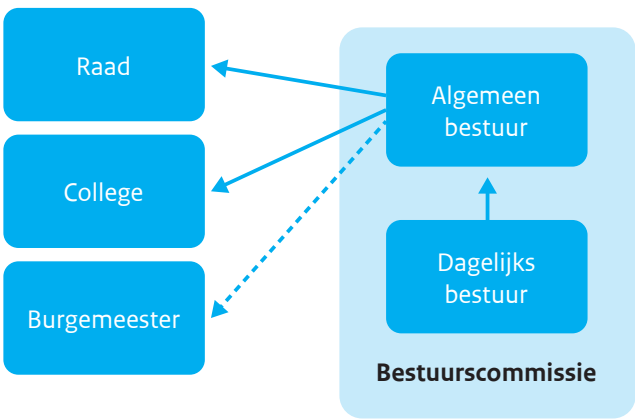
¹³³ Naar ons oordeel bestaat er geen wettelijke grondslag voor subdelegatie van deze bevoegdheid door het college van burgemeester en wethouders aan de collegebestuurscommissie, wanneer het college de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels heeft overgedragen gekregen.

¹³⁴ Kamerstukken I 2001/02, 27 751, nr. 10b, p. 61.

dat in de instellingsverordening zelf kan worden bepaald wie zitting nemen in de bestuurscommissie. Rechtstreekse verkiezing door ingezetenen is daarbij mogelijk.¹³⁵ Het is voorts mogelijk een deel van de bestuurscommissie te laten kiezen, terwijl een ander deel door bijvoorbeeld de raad wordt benoemd. Ook raadsleden mogen zitting nemen in de bestuurscommissie¹³⁶, tenzij deze mede is ingesteld door het college of de burgemeester (art. 83 lid 2 Gemeentewet)¹³⁷. Over de samenstelling van het dagelijks bestuur bij een gelede bestuurscommissie zwijgt de wet. Ook daar is het instellende bestuursorgaan in beginsel dus vrij om te kiezen hoe de samenstelling moet geschieden.

T4.2.1.6 Verantwoording bij bestuurscommissies

Artikel 85 lid 1 Gemeentewet schrijft voor dat het instellende bestuursorgaan de verantwoording van de bestuurscommissie regelt. Sinds de dualisering van het gemeentebestuur is dat niet meer automatisch de verantwoording aan de raad, maar in eerste instantie het afleggen van verantwoording aan het instellende bestuursorgaan. Dat bestuursorgaan moet op zijn beurt dan weer (politieke) verantwoording afleggen aan de raad (art. 169 resp. 180 Gemeentewet), tenzij het natuurlijk de raad zelf is.¹³⁸ Anders dan bij deelgemeentebesturen is het dus niet mogelijk de verantwoordingslijn jegens de instellers van de bestuurscommissie door te knippen. Bij een deelgemeentebestuur zijn de organen van dat bestuur immers in beginsel geen verantwoording schuldig aan de raad, het college of de burgemeester. Bij een model met een gelede bestuurscommissie ligt het voor de hand dat het dagelijks bestuur (de subcommissie) verantwoording aflegt aan het algemeen bestuur (de eigenlijke bestuurscommissie), die op zijn beurt dus verantwoording aflegt aan zijn instellers.

Inlichtingen (en verantwoording) bij gelede bestuurscommissie

Als sanctie op de verantwoordingsrelaties kan worden bepaald dat de bestuurscommissie (het algemeen bestuur) de leden van de subcommissie (het dagelijks bestuur) kan ontslaan.

De vraag rijst hoe ver de wettelijk verplichte verantwoording aan de insteller(s) moet gaan. Uit de parlementaire geschiedenis rond de voorlopers van artikel 85 Gemeentewet volgt dat met name werd gedacht aan rapportages, kennisgeving van besluiten en verstrekking van inlichtingen.¹³⁹ Een politieke verantwoordelijkheid, vergelijkbaar met artikel 169 en 180 Gemeentewet, geldt dan niet. Dit zou immers afbreuk doen aan het zelfstandige karakter van de bestuurscommissie. Dit laatste geldt zeker wanneer (een deel van) de leden van de bestuurscommissie rechtstreeks worden gekozen. Er is eigenlijk dus slechts sprake van een inlichtingenplicht.

¹³⁵ Vgl. *Kamerstukken II* 2000/01, 27, 751, nr. 6, p. 72. Zie ook *Kamerstukken II* 2011/12, 33 017, nr. 3, p. 2-3. Deze verkiezingen vinden overigens niet krachtens de Kieswet plaats, maar moeten geregeld worden in een gemeentelijk kiesreglement (vgl. *Kamerstukken II* 2011/12, 33 017, nr. 6, p. 4).

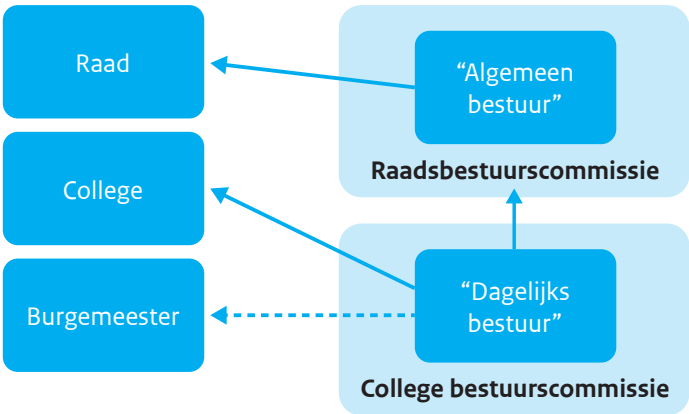
¹³⁶ *Kamerstukken II* 2011/12, 33 017, nr. 6, p. 3.

¹³⁷ *Kamerstukken II* 2011/12, 33 017, nr. 6, p. 10 en 13.

¹³⁸ Vgl. *Kamerstukken II* 2000/01, 27 751, nr. 3, p. 74.

¹³⁹ Zijlstra 1997, p. 422-423.

Het feit dat er een verantwoordingsplicht jegens de insteller(s) van de bestuurscommissie geldt, laat onverlet dat ook geregeld kan worden dat verantwoording moet worden afgelegd aan andere bestuursorganen. Zo kan binnen het model met twee bestuurscommissie (een voor de raads- en een voor de collegebevoegdheden) bepaald worden dat de ene bestuurscommissie (in casu die met collegebevoegdheden) tevens verantwoording aflegt aan de andere bestuurscommissie (in casu die met raadsbevoegdheden). Deze laatste bestuurscommissie kan ook bevoegd worden gemaakt tot benoeming en ontslag van de leden van de andere bestuurscommissie.

Inlichtingen (en verantwoording) bij twee bestuurscommissies

T4.3 Publiekrechtelijke samenwerkingsvormen: Gemeenschappelijke regelingen¹⁴⁰

Een gemeenschappelijke regeling is een publiekrechtelijke overeenkomst tussen bestuursorganen. De gemeenschappelijke regeling is zelf geen rechtsvorm. Hier is vaak begripsverwarring over, want in de praktijk wordt vaak gesproken over de gemeenschappelijke regeling in de betekenis van het gemeenschappelijk openbaar lichaam. De gemeenschappelijke regeling is te vergelijken met de statuten bij een privaatrechtelijke rechtspersoon of een privaatrechtelijke overeenkomst. De gemeenschappelijke regeling zelf doet niks, het is een juridisch document.

De Wet gemeenschappelijke regelingen is de wet die de gemeenschappelijke regelingen omvat. Deze wet onderscheidt vijf vormen van gemeenschappelijke regeling: (1) het gemeenschappelijk openbaar lichaam, (2) het gemeenschappelijk orgaan, (3) de bedrijfsvoeringsorganisatie, (4) de centrumregeling en (5) de regeling zonder meer.

Hieronder wordt op de eerste drie vormen ingegaan, daarbij de volgorde van de wet aanhoudend. Op de centrumregeling en de regeling zonder meer wordt niet ingegaan, omdat deze geen vormen van verzelfstandiging inhouden.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in sommige kaders wetteksten zijn opgenomen, zoals deze door allerlei van overeenkomstige toepassingen in gezamenlijk gelezen moeten worden (in de aanhef is dat weergegeven via de afkorting *jo.*). Het betreft daar dus geen teksten die één-op-één in de Wet gemeenschappelijke regelingen terug zijn te vinden.

¹⁴⁰ Deze paragraaf is ontleend aan de toelichtingen bij R.J.M.H. de Greef en R. Stolk, *Grip op regionale samenwerking: Handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers*, Sdu: Den Haag 2015 en R.J.M.H. de Greef en L.C.L. Huntjens, *Sturing & toezicht op Gemeenschappelijke regelingen: Handreiking voor provinciale staten van Overijssel*, Rekenkamer Oost-Nederland, Deventer 2014.

T4.3.1 Gemeenschappelijk openbaar lichaam

Artikel 8 lid 1 Wgr

Bij de regeling kan een openbaar lichaam worden ingesteld. Het openbaar lichaam is rechtspersoon.

Het **gemeenschappelijk openbaar lichaam** is de meest voorkomende vorm van publiekrechtelijke samenwerking. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten en roerende en onroerende zaken kopen.

Aan het bestuur van een gemeenschappelijk openbaar lichaam kunnen in beginsel alle gemeentelijke bevoegdheden worden overgedragen. Om die reden wordt het gemeenschappelijk openbaar lichaam gezien als de zwaarste vorm van gemeenschappelijke regeling. Het heeft een geleed bestuur. Dit houdt in dat het ten minste een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter heeft (art. 12 lid 1 Wgr). Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam en is eindverantwoordelijk voor wat binnen het gemeenschappelijk openbaar lichaam gebeurt (art. 12 lid 2 Wgr). De voorzitter is naast bestuursorgaan lid en voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur (art. 12 lid 3 Wgr).

De democratische legitimatie van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam is afkomstig van de deelnemers. Dit wordt **verlengd lokaal bestuur** genoemd. Verlengd bestuur betekent in de ogen van de wetgever dat er nauwe banden moeten zijn met de deelnemers. Die nauwe banden komen onder meer tot uitdrukking in:

- de bestuurssamenstelling;
- de verantwoordingsrelaties, en
- financiële banden.

T4.3.1.1 Bestuurssamenstelling

Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat in elk geval uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Hieronder worden ze behandeld.

Voorzitter

De voorzitter van het gemeenschappelijk openbaar lichaam is, net als de burgemeester, een bestuursorgaan. De voorzitter heeft eigen bevoegdheden, bijvoorbeeld het in en buiten rechte vertegenwoordigen van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 33d lid 1 Wgr). Daarnaast is de voorzitter altijd voorzitter van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur (art. 12 lid 3 Wgr) en ook van rechtswege lid van het dagelijks bestuur (art. 14 lid 1 Wgr).

De voorzitter is geen onafhankelijke persoon, hij wordt door het algemeen bestuur aangewezen uit de leden van het algemeen bestuur zelf (art. 13 lid 9 Wgr). Het is niet mogelijk een voorzitter van buiten het algemeen bestuur aan te wijzen. Het is wel mogelijk in de gemeenschappelijke regeling te bepalen dat de voorzitter afkomstig moet zijn van de vertegenwoordigers van één bepaalde deelnemer of dat het voorzitterschap rouleert.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is een collegiaal bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor het dagelijks bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 33b lid 1 onder a Wgr). Het bereidt de besluiten van het algemeen bestuur voor en voert de besluiten uit (art. 33b lid 1 onder b Wgr). Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam en om ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan (art. 33b lid 1 onder c en d Wgr). Daaruit blijkt onder meer dat het dagelijks bestuur het organisatiebelang behartigd.

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en ten minste twee *door en uit* het algemeen bestuur te wijzen overige leden. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam kent dus een monistisch stelsel: de leden van het dagelijks bestuur zijn in beginsel altijd ook lid van het algemeen bestuur. De omvang van het dagelijks bestuur wordt verder overgelaten aan degenen die de gemeenschappelijke regeling treffen, de gemeenschappelijke regeling moet daarin voorzien. Daarbij moet wel worden opgepast dat de leden van het dagelijks bestuur nooit een meerderheid mogen vormen in het algemeen bestuur (art. 14 lid 3 Wgr). Dat betekent dat als het dagelijks bestuur groter wordt, het algemeen bestuur automatisch groter moet worden. Ook geldt dat niet alle leden van het dagelijks bestuur afkomstig mogen zijn van één en dezelfde gemeente.

Op de regel dat leden van het dagelijks bestuur uit het algemeen bestuur komen, bestaat een uitzondering. De gemeenschappelijke regeling mag bepalen dat een beperkt aantal leden (zij mogen niet de meerderheid in het dagelijks bestuur vormen) mag worden aangewezen van 'buiten de kring van het algemeen bestuur' (art. 14 lid 2 Wgr). Dit zijn de zogenoemde externe leden. De aanwijzing in het dagelijks bestuur leidt er niet toe dat deze personen ook lid worden van het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur is zoals gezegd een collegiaal bestuursorgaan. Dat betekent dat wanneer een besluit is genomen binnen het dagelijks bestuur, alle leden van het dagelijks bestuur zich daaraan committeren voor zover zij handelen als lid van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur besluit bij gewone meerderheid van stemmen. In beginsel heeft ieder lid één stem. Bij staking van de stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Het dagelijks bestuur is daarmee te vergelijken met het college van burgemeester en wethouders binnen de gemeente.

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur is het vertegenwoordigend orgaan binnen het openbaar lichaam. Dit betekent dat de deelnemers daarin zijn vertegenwoordigd. In het algemeen bestuur zijn de deelnemende bestuursorganen in beginsel allemaal vertegenwoordigd met één lid. Het is echter mogelijk om in de gemeenschappelijke regeling van deze hoofdregel af te wijken.

Zo is het mogelijk te bepalen dat bepaalde deelnemers meerdere leden mogen aanwijzen (art. 13 lid 3 en lid 4 onder a Wgr). Bij een raadsregeling kunnen bijvoorbeeld ook oppositiepartijen zitting nemen in het algemeen bestuur. Die keuze is aan de bestuursorganen die de gemeenschappelijke regeling treffen.

Verder kan men bepalen dat niet alle deelnemende bestuursorganen iemand afvaardigen, of dat twee of meer bestuursorganen samen één lid van het algemeen bestuur aanwijzen (art. 13 lid 5 Wgr). Het mag echter niet zo zijn dat slechts één deelnemer is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

In sommige regelingen wordt ook gewerkt met politieke fractievorming. Dat betekent dat niet langs de lijn van de gemeente wordt gestemd, maar dat leden van verschillende gemeenten met dezelfde politieke kleur elkaar opzoeken. Dit is echter in strijd met de Wet gemeenschappelijke regelingen, die vanwege het verlengd lokaal bestuur ervan uitgaat dat ieder lid namens de gemeenteraad of het college stemt.¹⁴¹ Daarbij mogen natuurlijk wel ook andere gevoelens die in de raad spelen worden uitgesproken. Een motie om politieke fractievorming te onderzoeken, haalde het onlangs niet in de Tweede Kamer.¹⁴²

Anders dan bij het dagelijks bestuur, is het algemeen bestuur geen collegiaal bestuursorgaan. Het algemeen bestuur is een vertegenwoordigend orgaan. Ieder lid van het algemeen bestuur vertegenwoordigt het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen. Leden van het algemeen bestuur stemmen dan ook niet verplicht zonder last en ruggespraak. Dat betekent overigens niet dat zij ook automatisch met last en ruggespraak stemmen. Dat wordt overgelaten aan ieder afzonderlijk bestuursorgaan dat een lid van het algemeen bestuur aanwijst. Duidelijk is echter dat het lid van het algemeen bestuur zijn stemrecht mag uitoefenen om het eigen individuele (gemeentelijke) belang te dienen.

¹⁴¹ Kamerstukken I 2004/05, 27 008 en 29 532, nr. C, p. 17.

¹⁴² Kamerstukken II 2013/14, 33 597, nr. 14. Zie ook *Handelingen II* 2013/14, 66, nr. 14. Minister Plasterk gaf aan het wel een interessante gedachte te vinden, maar hij heeft niet bewerkstelligd dat het ook mogelijk werd (*Handelingen II* 2013/14, 65, nr. 9, p. 10).

“De aangewezen leden vertegenwoordigen dus de raad; [...]. Bij een juiste wijze van vertegenwoordigen zal degene die door de gemeente is aangewezen, de in de raad levende opvattingen over het voetlicht moeten brengen, óók als deze afwijken van zijn persoonlijke, politieke, opvatting. Het is uiteraard niet de bedoeling van de wetgever dat opvattingen van minderheden niet tot uitdrukking komen. Evenmin kan het zo zijn dat een vertegenwoordiger zijn eigen opvatting laat prevaleren boven de meerderheidsopvatting in de raad die hem heeft aangewezen.”¹⁴³

Welk bestuursorgaan de leden van het algemeen bestuur aanwijst, en dat dus door de leden van het algemeen bestuur wordt vertegenwoordigd, is afhankelijk van het type regeling.

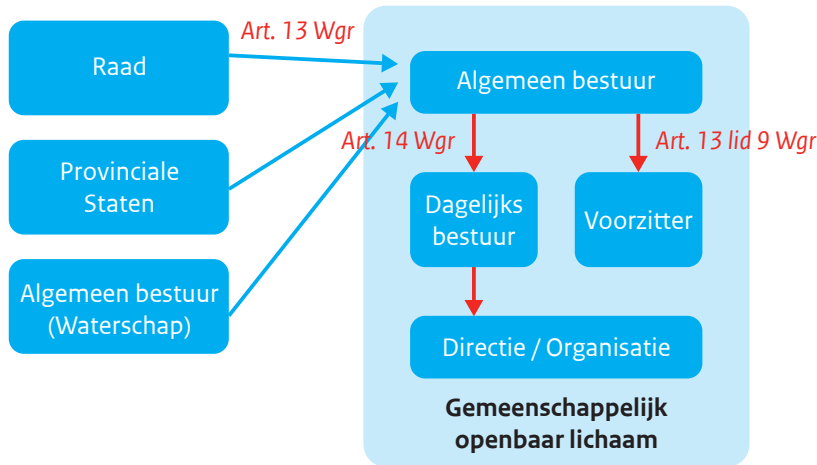
Hieronder wordt de bestuursmodellen van raadsregeling, collegeregeling en gemengde regeling behandeld.

Raadsregeling

Artikel 13 lid 1 Wgr

Het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld bij een regeling die uitsluitend is getroffen door raden, bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit hun midden, met uitzondering van de voorzitter, worden aangewezen. [...]

Bij een raadsregeling worden de leden van het algemeen bestuur aangewezen door en uit de gemeenteraad. Schematisch ziet het volledige bestuur er als volgt uit:

Bij een raadsregeling kunnen, als gevolg van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, per 1 januari 2015 niet langer wethouders of burgemeesters zitting nemen in het algemeen bestuur. Voor gemeenschappelijke regelingen die voor 1 januari 2015 reeds bestonden en deze mogelijkheid wel kenden betekent dit dat de gemeenschappelijke regeling voor 1 januari 2016 gewijzigd moet worden. Dit is wettelijk bepaald.

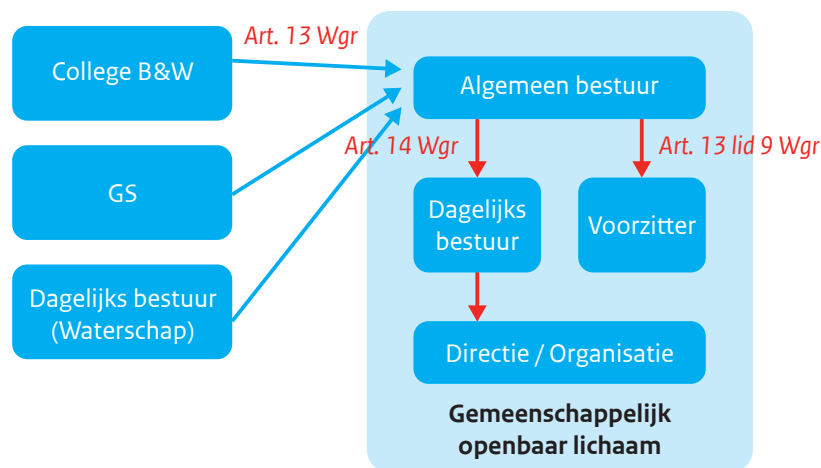
Collegeregeling

Artikel 13 lid 6 Wgr

Het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld bij een regeling die uitsluitend is getroffen door colleges van burgemeester en wethouders, bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door het college uit zijn midden worden aangewezen. [...]

¹⁴³ Kamerstukken I 2004/05, 27 008 en 29 532, nr. E, p. 9.

Bij een collegeregeling worden de leden van het algemeen bestuur door en uit het college van burgemeester en wethouders aangewezen. In het algemeen bestuur kunnen geen raadsleden worden aangewezen. Schematisch ziet het volledige bestuur er als volgt uit:

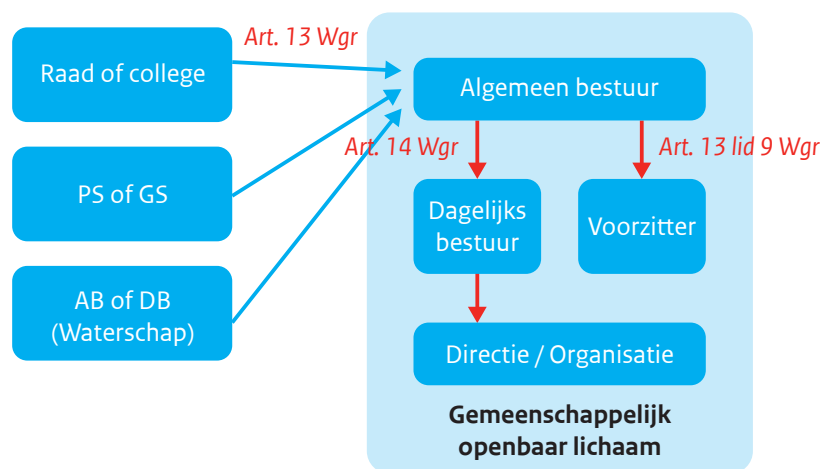

Gemengde regeling waaraan gemeenteraden deelnemen

Artikel 13 lid 1 Wgr

[...] Indien de regeling mede is getroffen door raden, bestaat het algemeen bestuur uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, en uit de wethouders worden aangewezen.

Bij een gemengde regeling waaraan de raad deelneemt worden de leden van het algemeen bestuur aangewezen door de raad. De raad kan daarbij kiezen uit de raadsleden, de burgemeester (als voorzitter van de raad) en de wethouders. Schematisch ziet het volledige bestuur er als volgt uit:

T4.3.1.2 Verantwoordingsrelaties

Dagelijks bestuur

Artikel 19a lid 1 Wgr

Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan het algemeen bestuur verantwoording schuldig over het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur.

Hierboven is besproken dat het dagelijks bestuur een collegiaal bestuursorgaan is. Hiermee is het bestuursorgaan als geheel verantwoordelijk voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur. Ook de afzonderlijke leden zijn verantwoording schuldig over het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur, ook als zij het daarmee in het dagelijks bestuur niet eens waren.

Het dagelijks bestuur en zijn leden leggen verantwoording af aan het algemeen bestuur. Er geldt geen verantwoordingsplicht ten aanzien van het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad. Een wethouder zit niet in het dagelijks bestuur als vertegenwoordiger van het college of de raad, maar als vertegenwoordiger van het algemeen bestuur.

“De Wgr voorziet uitdrukkelijk niet in een verantwoordingsplicht en een terugroepingsrecht tussen de leden van het *dagelijks* bestuur van het openbaar lichaam als zodanig enerzijds en de deelnemende gemeentebesturen anderzijds. De leden van het dagelijks bestuur hebben geen enkele verantwoordingsrelatie met de gemeentebesturen die hen hebben aangewezen. Zij hebben dit alleen ten opzichte van het algemeen bestuur. Wel zijn zij, omdat zij tevens lid zijn van het algemeen bestuur, in alle opzichten verantwoording schuldig aan het bestuursorgaan van de gemeente dat hen heeft aangewezen en aan de raden.”¹⁴⁴

Het dagelijks bestuur moet het algemeen bestuur actief alle inlichtingen geven die het algemeen bestuur voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (art. 19a lid 2 Wgr). Dit is de zogenoemde **actieve informatieplicht**.

Mocht een lid van het dagelijks bestuur niet langer het vertrouwen van het algemeen bestuur bezitten, dan kan het algemeen bestuur dit lid van het dagelijks bestuur ontslag verlenen (art. 19a lid 3 Wgr). Dit is de zogenoemde **vertrouwensregel**.

Algemeen bestuur

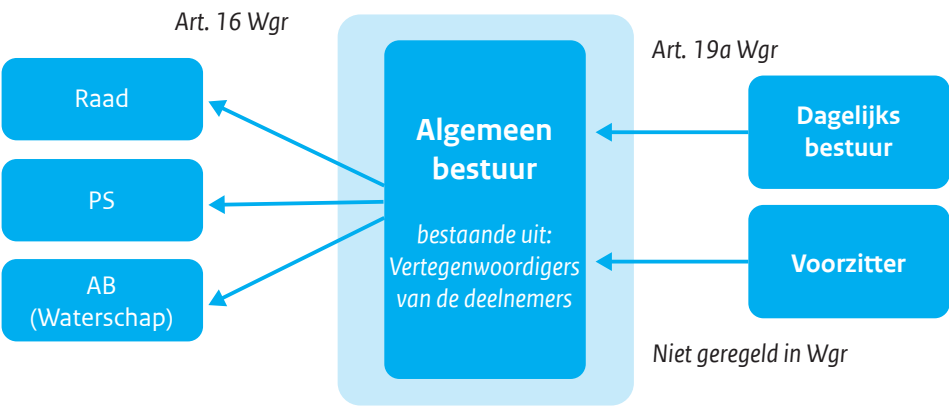
Het algemeen bestuur staat zoals eerder beschreven aan het hoofd van het openbaar lichaam (art. 12 lid 2 Wgr). Dat betekent dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is binnen het openbaar lichaam. Het algemeen bestuur legt dan ook aan niemand verantwoording af over wat het heeft gedaan. Dat zou ook niet passen bij een vertegenwoordigend orgaan dat bij meerderheid beslist. Het is natuurlijk mogelijk dat een lid van het algemeen bestuur tegenstemt. Het algemeen bestuur moet de raad overigens wel inlichtingen verschaffen indien een of meer leden van de raad hierom verzoeken (art. 17 Wgr).

Omdat het algemeen bestuur geen collegiaal bestuursorgaan is, kan dit lid dan ook niet ter verantwoording worden geroepen over de keuzes van het algemeen bestuur, maar uitsluitend ‘voor het door hem in dat bestuur gevoerde bestuur’. Het lid van het algemeen bestuur kan dus alleen ter verantwoording worden geroepen over wat hij zelf in het algemeen bestuur heeft gedaan (zie art. 16 lid 1 Wgr). Aan wie het lid van het algemeen bestuur wel verantwoording schuldig is, is afhankelijk van het type gemeenschappelijke regeling.

Raadsregeling of gemengde regeling waaraan raden deelnemen

Artikel 16 lid 1 Wgr
De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop een lid van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam [...] door de raad die dit lid heeft aangewezen, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Bij een raadsregeling of een gemengde regeling waaraan raden deelnemen legt het lid van het algemeen bestuur verantwoording af aan de gemeenteraad. Indien het lid niet langer het vertrouwen bezit van de raad, dan kan hij worden ontslagen (art. 16 lid 4 Wgr).

Collegeregeling

Bij een collegeregeling lopen de lijnen anders. Het is daarbij namelijk niet de raad, maar het college van burgemeester en wethouders dat primair verantwoordelijk is.

Artikel 18 jo. art. 16 lid 1 Wgr
De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop een lid van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam [...] door het college van burgemeester en wethouders die dit lid heeft aangewezen, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Het lid van het algemeen bestuur legt daarmee in elk geval verantwoording af aan het college van burgemeester en wethouders dat hem heeft aangewezen over wat hij in het algemeen bestuur heeft gedaan. Het lid van het algemeen bestuur handelt dus namens het college. Het college kan het lid ook ontslaan (als lid van het algemeen bestuur) als hij niet langer het vertrouwen bezit van het college (art. 16 lid 4 Wgr).

Artikel 169 lid 1 Gemeentewet
Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.

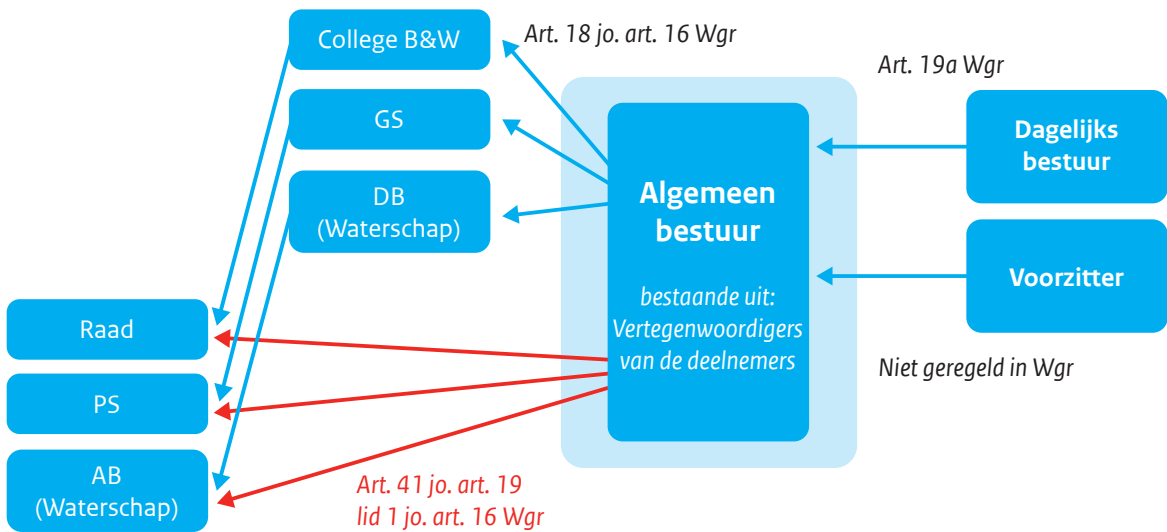
Het college is dan op zijn beurt verantwoording schuldig aan de gemeenteraad over wat het lid in het algemeen bestuur heeft gedaan. Ook hier geldt, net als bij het dagelijks bestuur, dat het college een collegiaal bestuursorgaan is, maar ook dat de leden ieder individueel verantwoordelijk zijn voor wat namens het college is gedaan in het algemeen bestuur.

Er geldt echter ook een rechtstreekse verantwoordelijkheid van het lid van het algemeen bestuur tegenover de raad.

Artikel 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 Wgr
De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop een lid van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam [...] door de raad [...], ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

De raad heeft geen ontslagrecht ten aanzien van het lid van het algemeen bestuur, dat zal men dan via het college van burgemeester en wethouders moeten bewerkstelligen. Natuurlijk kan een wethouder als zodanig worden ontslagen, wat er automatisch toe leidt dat hij ook als lid van het algemeen bestuur verdwijnt.

Schematisch ziet dat er dan als volgt uit:

T4.3.2 Gemeenschappelijk orgaan

Artikel 8 lid 2 Wgr
In daarvoor bijzonder in aanmerking komende gevallen kan bij de regeling, in plaats van een openbaar lichaam, een gemeenschappelijk orgaan worden ingesteld.

Het **gemeenschappelijk orgaan** is de minst voorkomende vorm van publiekrechtelijke samenwerking. Het gemeenschappelijk orgaan bezit geen rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het geen privaatrechtelijke rechtshandelingen op eigen titel kan verrichten. Het gemeenschappelijk orgaan is te duiden als een intergemeentelijke of interbestuurlijke bestuurscommissie. Een (binnen)gemeentelijke bestuurscommissie is ook een bestuursorgaan, dat echter geen eigen rechtspersoonlijkheid kent (art. 83 Gemeentewet).

Aan het gemeenschappelijk orgaan kunnen in beginsel alle gemeentelijke bevoegdheden worden overgedragen, met uitzondering van verordenende bevoegdheid (art. 30 lid 1 Wgr). Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit één orgaan, er kunnen geen andere organen worden ingesteld.

De democratische legitimatie van het gemeenschappelijk orgaan is afkomstig van de deelnemers. Dit wordt **verlengd lokaal bestuur** genoemd. Verlengd bestuur betekent in de ogen van de wetgever dat er nauwe banden moeten zijn met de deelnemers. Die nauwe banden komen onder meer tot uitdrukking in:

- de bestuursamenstelling;
- de verantwoordingsrelaties, en
- financiële banden.

T4.3.2.1 Bestuursamenstelling

Het gemeenschappelijk orgaan is een vertegenwoordigend orgaan, wat wil zeggen dat de deelnemers daarin vertegenwoordigd zijn. In het gemeenschappelijk orgaan zijn de deelnemende bestuursorganen in beginsel allemaal vertegenwoordigd met één lid. Dat is de hoofdregel van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is mogelijk om in de gemeenschappelijke regeling van deze hoofdregel af te wijken.

Zo kan bepaald worden dat bepaalde deelnemers meerdere leden mogen aanwijzen (art. 15 jo art. 13 lid 3 en lid 4 onder a Wgr). Bij een raadsregeling kunnen bijvoorbeeld ook oppositiepartijen zitting nemen in het algemeen bestuur. Die keuze is geheel aan de bestuursorganen die de gemeenschappelijke regeling treffen.

Verder kan bepaald worden dat niet alle deelnemende bestuursorganen iemand afvaardigen, of dat twee of meer bestuursorganen samen één lid van het algemeen bestuur aanwijzen (art. 15 jo art. 13 lid 5 Wgr). Het mag echter niet zo zijn dat slechts één deelnemer vertegenwoordigd is in het gemeenschappelijk orgaan.

Het gemeenschappelijk orgaan is geen collegiaal bestuursorgaan, maar een vertegenwoordigend orgaan. Ieder lid van het gemeenschappelijk orgaan vertegenwoordigt het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen. Leden van het gemeenschappelijk orgaan stemmen dan ook niet verplicht zonder last en ruggespraak. Dat betekent overigens niet dat zij ook automatisch met last en ruggespraak stemmen. Dat is overgelaten aan ieder afzonderlijk bestuursorgaan dat een lid van het gemeenschappelijk orgaan aanwijst. Het lid van het gemeenschappelijk orgaan mag zijn stemrecht vanzelfsprekend uitoefenen om het eigen individuele (gemeentelijke) belang te dienen.

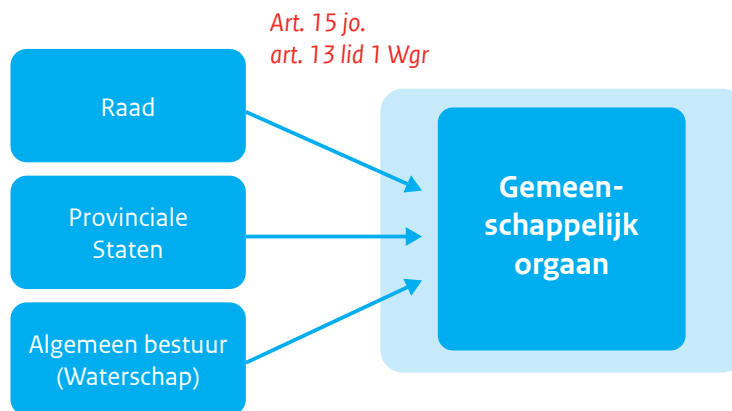
Welk bestuursorgaan de leden van het algemeen bestuur aanwijst, en dat dus door de leden van het algemeen bestuur wordt vertegenwoordigd, is afhankelijk van het type regeling.

Raadsregeling

Artikel 15 jo. art. 13 lid 1 Wgr

Het gemeenschappelijk orgaan, ingesteld bij een regeling die uitsluitend is getroffen door raden, bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden, met uitzondering van de voorzitter, worden aangewezen. [...]

Bij een raadsregeling worden de leden van het gemeenschappelijk orgaan aangewezen door en uit de gemeenteraad. Bij een raadsregeling kunnen dus per 1 januari 2015 niet langer wethouders of burgemeesters zitting nemen in het gemeenschappelijk orgaan. Voor gemeenschappelijke regelingen die voor 1 januari 2015 reeds bestonden en deze mogelijkheid wel kenden betekent dit dat de gemeenschappelijke regeling voor 1 januari 2016 gewijzigd moet worden. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

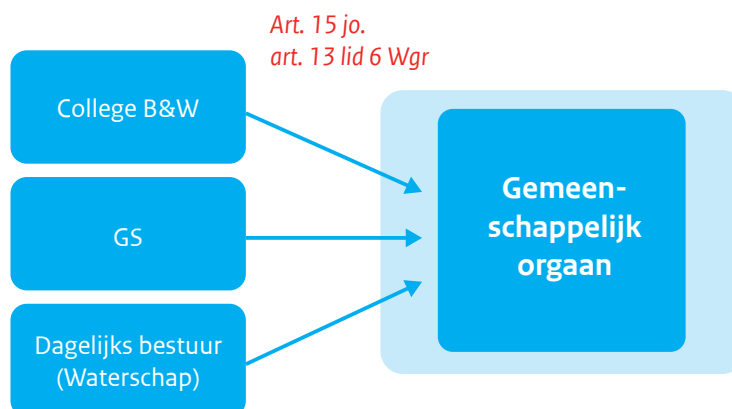

Collegeregeling

Artikel 15 jo. art. 13 lid 6 Wgr

Het gemeenschappelijk orgaan, ingesteld bij een regeling die uitsluitend is getroffen door colleges van burgemeester en wethouders, bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door het college van burgemeester en wethouders uit zijn midden worden aangewezen. [...]

Bij een collegeregeling worden de leden van het gemeenschappelijk orgaan door en uit het college van burgemeester en wethouders aangewezen. In het gemeenschappelijk orgaan kunnen geen raadsleden worden aangewezen. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

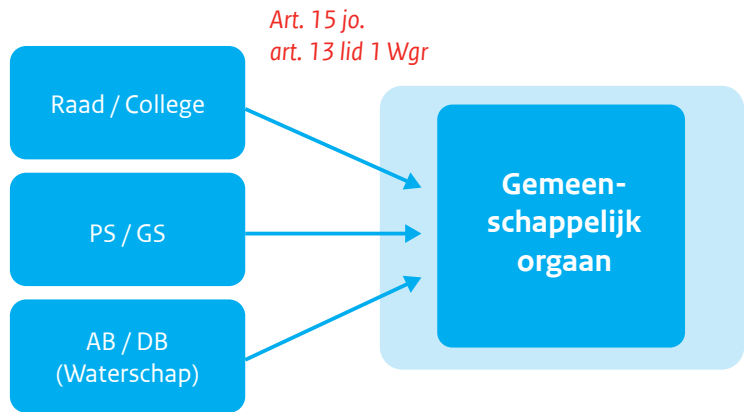

Gemengde regeling waaraan raden deelnemen

Artikel 15 jo. art.13 lid 1 Wgr

[...] Indien de regeling mede is getroffen door raden, bestaat het algemeen bestuur uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, en uit de wethouders worden aangewezen.

Bij een gemengde regeling waaraan raden deelnemen worden de leden van het gemeenschappelijk orgaan dus aangewezen door de raad. De raad kan daarbij kiezen uit de raadsleden, de burgemeester (als voorzitter van de raad) en de wethouders. Schematisch ziet dit er dan als volgt uit:

T4.3.2.2 Verantwoordingsrelaties

Het gemeenschappelijk orgaan legt aan niemand verantwoording af over wat zij gedaan heeft. Dat zou ook niet passen bij een vertegenwoordigend orgaan dat bij meerderheid beslist. Het is immers mogelijk dat een lid van het gemeenschappelijk orgaan tegenstemt. Het gemeenschappelijk orgaan verschaft de raad overigens wel inlichtingen als een of meer leden van de raad hierom verzoeken (art. 17 Wgr).

Omdat het gemeenschappelijk orgaan geen collegiaal bestuursorgaan is, kan een lid dan ook niet ter verantwoording worden geroepen over de keuzes van het gemeenschappelijk orgaan, maar uitsluitend ‘voor het door hem in dat bestuur gevoerde bestuur’. Het lid van het gemeenschappelijk orgaan kan dus alleen ter verantwoording worden geroepen over wat hij zelf in het gemeenschappelijk orgaan heeft gedaan (zie art. 16 lid 1 Wgr).

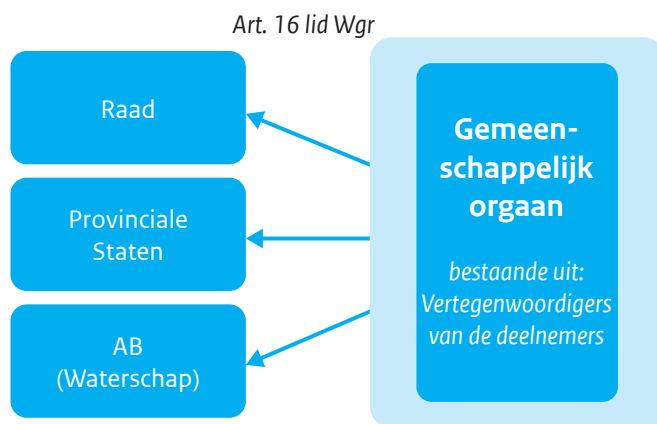
Aan wie het lid van het gemeenschappelijk orgaan verantwoording schuldig is, is afhankelijk van het type gemeenschappelijke regeling.

Raadsregeling of gemengde regeling waaraan raden deelnemen

Artikel 16 lid 1 Wgr

De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop [...] een lid van het gemeenschappelijk orgaan door de raad die dit lid heeft aangewezen, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Bij een raadsregeling of een gemengde regeling waaraan raden deelnemen legt het lid van het gemeenschappelijk orgaan verantwoording af aan de raad. Als het lid niet langer het vertrouwen bezit van de raad, dan kan dit lid ontslagen worden (art. 16 lid 4 Wgr).

Collegeregeling

Bij een collegeregeling lopen de lijnen anders. Het is daarbij niet de raad, maar het college van burgemeester en wethouders dat primair verantwoordelijk is.

Artikel 18 jo. art. 16 lid 1 Wgr

De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop [...] een lid van het gemeenschappelijk orgaan door het college van burgemeester en wethouders dat lid heeft aangewezen, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Het lid van het algemeen bestuur legt in elk geval verantwoording af aan de raad die hem heeft aangewezen over wat hij in het algemeen bestuur heeft gedaan. Het lid van het algemeen bestuur handelt dus namens het college van burgemeester en wethouders. Het college kan het lid ook ontslaan (als lid van het algemeen bestuur) als hij niet langer het vertrouwen bezit van het college (art. 18 jo. art. 16 lid 4 Wgr).

Artikel 169 lid 1 Gemeentewet

Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.

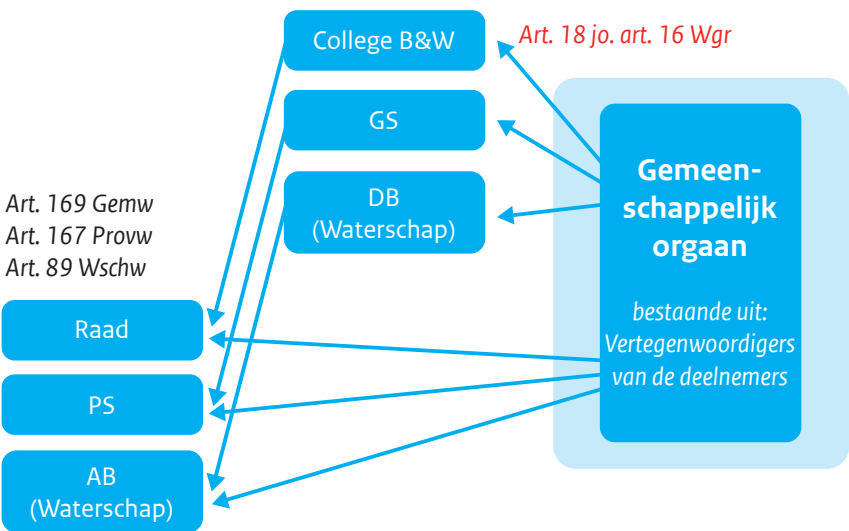
Het college is op zijn beurt verantwoording schuldig aan de gemeenteraad over wat het lid in het algemeen bestuur heeft gedaan. Het college is collegiaal verantwoordelijk, maar ook zijn leden zijn ieder individueel verantwoordelijk voor wat namens het college is gedaan in het algemeen bestuur. Er geldt echter ook een rechtstreekse verantwoordelijkheid van het lid van het gemeenschappelijk orgaan ten opzichte van de raad.

Artikel 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 Wgr

De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop [...] een lid van het gemeenschappelijk orgaan door de raad [...], ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Gemeenteraden hebben geen ontslagrecht ten aanzien van het lid van het gemeenschappelijk orgaan, dat moet men via het college van burgemeester en wethouders bewerkstelligen. Natuurlijk kan een wethouder wel als zodanig worden ontslagen. Dit leidt er automatisch toe dat hij ook als lid van het gemeenschappelijk orgaan verdwijnt.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

T4.3.3 Bedrijfsvoeringsorganisatie

Artikel 8 lid 3 Wgr

Bij de regeling waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders deelnemen, kan een bedrijfsvoeringsorganisatie worden ingesteld in het geval de regeling uitsluitend wordt getroffen ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken van de deelnemers. De bedrijfsvoeringsorganisatie is rechtspersoon.

De **bedrijfsvoeringsorganisatie** is een nieuwe vorm van samenwerking die per 1 januari 2015 in de Wet gemeenschappelijke regelingen is geïntroduceerd. De bedrijfsvoeringsorganisatie bezit rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld ook overeenkomsten sluiten en roerende en onroerende zaken kopen. Een bedrijfsvoeringsorganisatie kan alleen bij een collegeregeling worden ingesteld (art. 8 lid 3 Wgr). De gemeenteraad kan geen deelnemer zijn aan een gemeenschappelijke regeling waarbij een bedrijfsvoeringsorganisatie wordt opgericht.

Aan het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie kunnen in beginsel alle bevoegdheden van het college worden overgedragen, behalve eventuele verordenende bevoegdheid. Daarnaast mogen de bevoegdheden die worden overgedragen alleen ondersteunend (bedrijfsvoering) of uitvoerend van aard zijn. Beleidsbepalende taken behoren toe aan de raden respectievelijk de colleges van burgemeester en wethouders.

Om die reden wordt de bedrijfsvoeringsorganisatie ook wel gezien als een lichtere vorm van gemeenschappelijke regeling. Het kent geen geleed bestuur, maar slechts één bestuursorgaan (art. 14a Wgr). Het bestuur is eindverantwoordelijk voor wat binnen de bedrijfsvoeringsorganisatie gebeurt.

De democratische legitimatie van (het bestuur van) de bedrijfsvoeringsorganisatie is afkomstig van de deelnemers. Dit wordt **verlengd lokaal bestuur** genoemd. Verlengd bestuur betekent in de ogen van de wetgever dat er nauwe banden moeten zijn met de deelnemers. Die nauwe banden komen onder meer tot uitdrukking in:

- de bestuurssamenstelling;
- de verantwoordingsrelaties, en
- financiële banden.

T4.3.3.1 Bestuurssamenstelling

Het bestuur is een vertegenwoordigend orgaan, wat wil zeggen dat de deelnemers daarin vertegenwoordigd zijn. In het bestuur zijn de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders in beginsel allemaal vertegenwoordigd met één lid. Dat is de hoofdregel van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is echter mogelijk om *in de gemeenschappelijke regeling* van deze hoofdregel af te wijken.

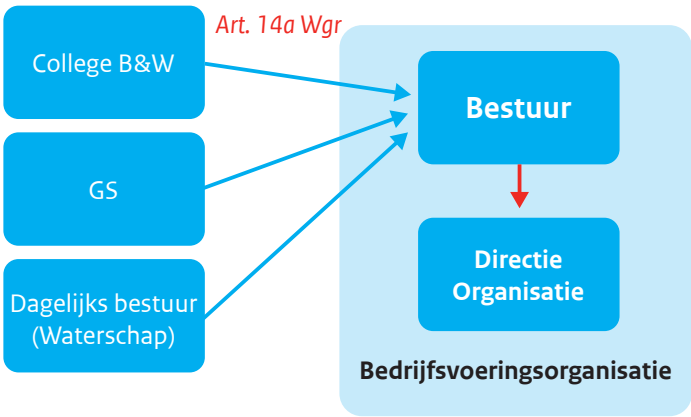
Zo kan bepaald worden dat bepaalde deelnemers meerdere leden mogen aanwijzen (art. 14a jo. art. 13 lid 3 en lid 4 onder a Wgr). Verder kan worden bepaald dat niet alle deelnemende colleges van burgemeester en wethouders iemand afvaardigen, of dat twee of meer colleges samen één lid van het bestuur aanwijzen (art. 14a jo. art. 13 lid 5 Wgr). Het mag echter niet zo zijn dat slechts één deelnemer vertegenwoordigd is in het bestuur.

Het bestuur is geen collegiaal bestuursorgaan. Het bestuur is zoals gezegd een vertegenwoordigend orgaan. Ieder lid van het bestuur vertegenwoordigt het college van burgemeester en wethouders dat hem heeft aangewezen. Leden van het bestuur stemmen dan ook niet verplicht zonder last en ruggespraak. Dat betekent overigens niet dat zij ook automatisch met last en ruggespraak stemmen. Dat is overgelaten aan ieder afzonderlijk bestuursorgaan dat een lid van het bestuur aanwijst. Vanzelfsprekend mag het lid van het bestuur zijn stemrecht uitoefenen om het eigen individuele (gemeentelijke) belang te dienen.

Artikel 14a Wgr

Het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door het college van burgemeester en wethouders uit zijn midden wordt aangewezen. [...]

Bij een bedrijfsvoeringsorganisatie worden de leden van het bestuur door en uit het college van burgemeester en wethouders aangewezen. In het bestuur kunnen geen raadsleden worden aangewezen. Schematisch ziet het volledige bestuur er dan als volgt uit:

T4.3.3.2 Verantwoordingsrelaties

Het bestuur is eindverantwoordelijk binnen de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur legt aan niemand verantwoording af over wat het gedaan heeft. Dat zou niet passen bij een vertegenwoordigend orgaan dat bij meerderheid beslist. Het is immers mogelijk dat een lid van het bestuur tegenstemt. Het bestuur moet de raad overigens wel inlichtingen verschaffen indien een of meer leden van de raad hierom verzoeken (art. 17 Wgr).

Omdat het algemeen bestuur geen collegiaal bestuursorgaan is, kan het lid dan ook niet ter verantwoording worden geroepen over de keuzes van het bestuur, maar uitsluitend ‘voor het door hem in dat bestuur gevoerde bestuur’. Het lid van het bestuur kan dus alleen ter verantwoording worden geroepen over wat hij zelf in het bestuur gedaan heeft (zie art. 16 lid 1 Wgr).

Artikel 18 jo. art. 16 lid 1 Wgr

De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop een lid van het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie [...] door het college van burgemeester en wethouders dat dit lid heeft aangewezen, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

Het lid van het bestuur legt in elk geval verantwoording af aan het college van burgemeester en wethouders dat hem heeft aangewezen over wat hij in het bestuur heeft gedaan. Het lid van het bestuur handelt dus namens het college van burgemeester en wethouders. Het college kan het lid ook ontslaan (als lid van het bestuur) als hij niet langer het vertrouwen bezit van het college (art. 18 jo. art. 16 lid 4 Wgr).

Artikel 169 lid 1 Gemeentewet

Het college en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de raad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur.

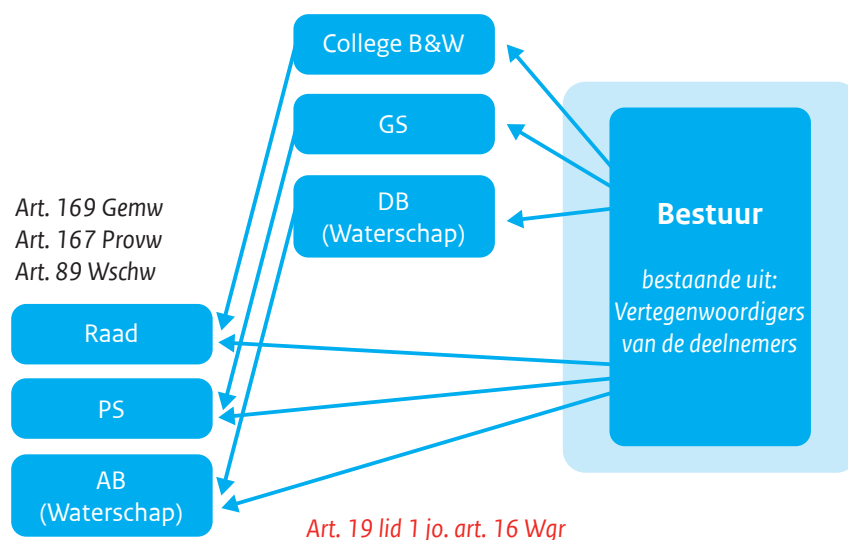
Het college is dan op zijn beurt verantwoording schuldig aan de gemeenteraad over wat het lid in het bestuur heeft gedaan. Het college is collegiaal verantwoordelijk, maar ook zijn leden zijn ieder individueel verantwoordelijk voor wat namens het college is gedaan in het bestuur. Er geldt echter ook een rechtstreekse verantwoordelijkheid van het lid van het bestuur jegens de gemeenteraad.

Artikel 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 Wgr

De regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop een lid van het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie [...] door de raad [...], ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur [...] gevoerde beleid.

De raad heeft geen ontslagrecht ten aanzien van het lid van het bestuur, dat zal men dan via het college van burgemeester en wethouders moeten bewerkstelligen. Natuurlijk kan een wethouder wel als zodanig worden ontslagen. Dit leidt er automatisch toe dat hij ook als lid van het bestuur verdwijnt.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

T4.4 Privaatrechtelijke vormen

Naast de publiekrechtelijke organisatievormen kunnen gemeenten, provincies en waterschappen ook gebruik maken van privaatrechtelijke organisatievormen. De gemeenten, provincies en waterschappen zijn immers ook rechtspersonen (art. 2:1 lid 1 BW). Als rechtspersoon kunnen zij privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten (art. 2:1 lid 3 jo. art. 2:5 jo. art. 3:32 BW).

In het privaatrecht komen verschillende rechtsvormen voor. Zo valt te denken aan allerlei vormen van overeenkomsten (art. 6:213 lid 1 BW), zoals een overeenkomst tot opdracht (art. 7:400 lid 1 BW), in de decentrale overheidspraktijk vaak dienstverleningsovereenkomst genoemd. Daarnaast zijn er ook contractuele samenwerkingsvormen¹⁴⁵ zoals de maatschap (art. 7A:1655 BW), de vennootschap onder firma (art. 16 WvK) en de commanditaire vennootschap (art. 19 lid 1 WvK).¹⁴⁶ Deze contractuele samenwerkingsvormen hebben één ding gemeen, ze bezitten *geen* rechtspersoonlijkheid. De vennoten zijn dan ook hoofdelijk aansprakelijk (art. 7A:1679 BW resp. art. 18 WvK).¹⁴⁷ Op de oprichting van of deelneming in een contractuele samenwerkingsvorm zijn artikel 160 lid 2 Gemeentewet en artikel 158 lid 2 Provinciewet onverkort van toepassing.¹⁴⁸

Naast de contractuele samenwerkingsvormen kunnen ook privaatrechtelijke rechtspersonen worden opgericht. Artikel 2:3 BW onderscheidt verenigingen, coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen, naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen en stichtingen. Hieronder wordt kort op de rechtspersonen ingegaan. Daarbij zal slechts een beschrijving van het wettelijk hoofdsysteem volgen. Het voert te ver hier in te gaan op alle uitzonderingsmogelijkheden die statutair of contractueel geregeld kunnen worden. De contractuele samenwerkingsvormen worden buiten beschouwing gelaten, nu deze weinig door overheden worden gebruikt voor bestuurlijke samenwerking.¹⁴⁹

¹⁴⁵ De contractuele samenwerkingsvormen worden ook wel personenvennootschappen genoemd. Een recente wijziging van de wetgeving rond de personenvennootschappen is niet ingevoerd (zie *Kamerstukken II* 2011/12, 28 746, nr. 7).

¹⁴⁶ Een vennootschap kan ook gelijktijdig een vennootschap onder firma en een commanditaire vennootschap zijn (art. 19 lid 2 WvK).

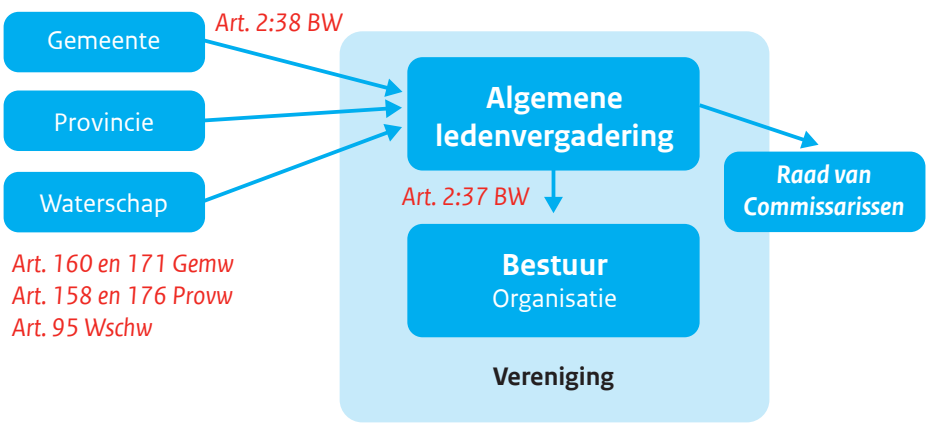
¹⁴⁷ Dit geldt slechts in beperkte mate voor de commanditaire vennoot, die immers slechts geldschieter is (art. 20 lid 3 WvK).

¹⁴⁸ Dat geldt niet voor het sluiten van andere vormen van overeenkomsten. Zie toelichting 1.

¹⁴⁹ Zie o.a. A.L. Mohr en V.A.E.M. Meijers, *Van personenvennootschappen*, zevende druk, Kluwer: Deventer 2013 en J.B. Huizink, *Contractuele samenwerkingsvormen in beroep en bedrijf*, tweede druk, Kluwer: Deventer 2000.

T4.4.1 Vereniging en coöperatie

Een vereniging is een rechtspersoon met leden die gericht is op een bepaald doel (art. 2:26 lid 1 BW). Het doel van de vereniging mag niet inhouden het verdelen van winst onder leden (art. 2:26 lid 3 BW). Een bijzondere vorm van de vereniging is de coöperatie. Deze stelt zich ten doel in bepaalde materiële behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten met hen gesloten (art. 2:53 lid 1 BW). In het geval van een coöperatie geldt het verbod van winstdeling niet (art. 2:53a BW). De structuur van de vereniging ziet er als volgt uit:

T4.4.1.1 Algemene (leden)vergadering

De vereniging kent een algemene ledenvergadering, waarin alle leden zitting nemen (art. 2:38 lid 1 BW).

De algemene ledenvergadering heeft alle bevoegdheden die niet wettelijk of statutair aan een ander orgaan zijn opgedragen (art. 2:40 lid 1 BW). Binnen de algemene ledenvergadering hebben zoals gezegd alle leden zitting, waarbij ieder lid in beginsel één stem heeft, maar meervoudig stemrecht kan statutair worden geregeld (art. 2:38 lid 1 BW). De algemene ledenvergadering wordt door het bestuur bijeengeroepen (art. 2:41 lid 1 BW).

T4.4.1.2 Bestuur

Het bestuur wordt in beginsel uit de leden benoemd (art. 2:37 lid 1 BW) door de algemene ledenvergadering (art. 2:37 lid 2 BW).¹⁵⁰ Het bestuur bestaat ten minste uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester (art. 2:37 lid 7 BW). Dat bestuur is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de vereniging (art. 2:44 lid 1 en 2:45 lid 1 BW). Het bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de algemene ledenvergadering over de gang van zaken in de vereniging en over het gevoerde beleid (art. 2:48 lid 1 BW).

T4.4.1.3 Raad van commissarissen

Bij de statuten van een coöperatie kan tevens worden voorzien in een raad van commissarissen, die bestaat uit natuurlijke personen (art. 2:57 lid 1 BW). De commissarissen worden in beginsel door de algemene ledenvergadering benoemd (art. 2:57a lid 1 jo. art. 2:37 BW).

Wanneer er een raad van commissarissen is, heeft deze tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de coöperatie. Voorts is de raad van commissarissen adviseur van het bestuur. De raad van commissarissen richt zijn taken uit in het belang van de coöperatie (art. 2:57 lid 2 BW).

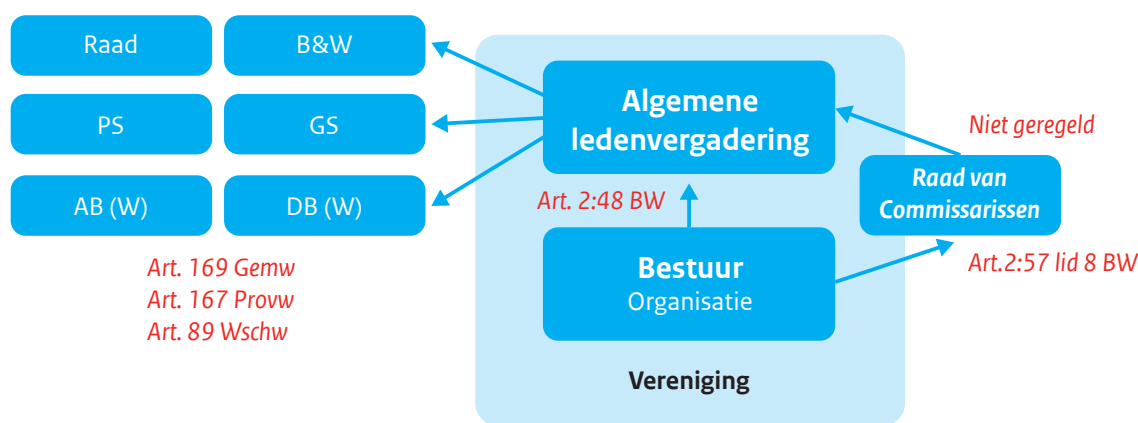
Het bestuur moet de raad van commissarissen de gegevens verschaffen die de raad van commissarissen voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (art. 2:57 lid 8 BW).

¹⁵⁰ De statuten kunnen bepalen dat anderen dan de algemene ledenvergadering bestuurders benoemen, maar deze bestuurders mogen nimmer een meerderheid in het bestuur vormen (art. 2:37 lid 3 BW).

Wanneer overheden deelnemen in een coöperatie, nemen zij zitting in de algemene ledenvergadering van de coöperatie. De algemene ledenvergadering kiest dan het bestuur. De coöperatie wordt wegens haar bestuursstructuur met twee lagen vaak aangeduid als de privaatrechtelijke versie van een openbaar lichaam in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

T4.4.1.4 Verantwoording bij de vereniging

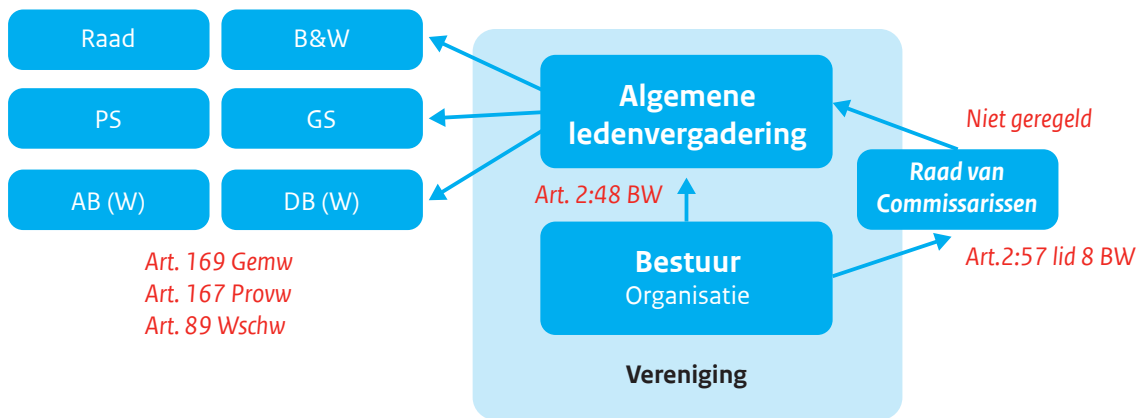
Onderstaande figuur zet de wijze waarop de verantwoording bij de vereniging en coöperatieve vereniging in zijn werk gaat uit.

Het bestuur van de vereniging legt verantwoording voor zijn handelen af aan de algemene ledenvergadering. Indien er een raad van commissarissen is, lopen een deel van de verantwoordingslijnen via de raad van commissarissen naar de algemene ledenvergadering. Elk lid van de algemene ledenvergadering kan zijn eigen 'achterban' informeren. Het Burgerlijk Wetboek kent geen specifieke informatierechten toe aan gemeenteraden of verantwoordingsrechten aan het college van burgemeester en wethouders (zoals de Wet gemeenschappelijke regelingen dat doet). Vanzelfsprekend is artikel 169 Gemeentewet wel van toepassing, net als eventueel artikel 167 Provinciewet of artikel 89 Waterschapswet. Hierin staan de algemene verantwoordingsplichten (eerste lid) en informatierechten (tweede lid) verwoord. Aanvullend is het vierde lid van belang waarin is bepaald dat het college vooraf inlichtingen aan de raad geven over de uitoefening van privaatrechtelijke bevoegdheden indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen ter zake ter kennis van het college heeft kunnen brengen.

T4.4.2 Vennootschappen

De besloten vennootschap is een rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarbij deze aandelen niet vrij overdraagbaar zijn (art. 2:175 lid 1 BW). Hetzelfde geldt voor de naamloze vennootschap, met dien verstande dat de aandelen daar wel vrij overdraagbaar zijn (art. 2:64 lid 1 BW). De aandeelhouder is niet persoonlijk aansprakelijk voor wat in naam van de vennootschap wordt verricht en is niet gehouden boven het bedrag dat op zijn aandelen behoort te worden gestort te voorzien in de verliezen van de vennootschap (art. 2:175 lid 1 BW resp. art. 2:64 lid 1 BW). Dit wil zeggen dat een aandeelhouder, in geval van faillissement, in beginsel nooit meer kan kwijtraken dan de waarde van zijn aandelen. Het basismodel van een vennootschap ziet er als volgt uit:

T4.4.2.1 Algemene ledenvergadering (van aandeelhouders)

De besloten vennootschap heeft in elk geval een algemene vergadering van aandeelhouders, net als de naamloze vennootschap.

Aan deze algemene vergadering van aandeelhouders komen alle bevoegdheden toe die niet door de wet en de statuten aan het bestuur of anderen zijn toegekend (art. 2:217 lid 1 BW resp. art. 2:107 lid 1 BW).¹⁵¹ De algemene vergadering van aandeelhouders moet jaarlijks tenminste eenmaal bijeenkomen (art. 2:218 lid 1 BW resp. art. 2:108 lid 1 BW), en voorts zo vaak als het bestuur of de raad van commissarissen, of anderen die hiertoe bij de statuten bevoegd zijn gemaakt, hem bijeenroept (art. 2:219 BW resp. art. 2:109 BW). Iedere aandeelhouder heeft in beginsel stemrecht binnen de algemene vergadering van aandeelhouders (art. 2:228 lid 1 BW resp. art. 2:118 lid 1 BW). In beginsel heeft een aandeelhouder zoveel stemmen als hij aandelen heeft, mits deze aandelen eenzelfde waarde hebben (art. 2:228 lid 2 BW resp. art. 2:118 lid 2 BW). Het stemrecht kan onder voorwaarden worden beperkt (art. 2:228 lid 4 en 5 BW resp. art. 2:118 lid 4 en 5 BW). De algemene vergadering van aandeelhouders besluit bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij de statuten een andere meerderheid voor de besluitvorming voorschrijven (art. 2:230 lid 1 BW resp. art. 2:120 lid 1 BW).

T4.4.2.2 Bestuur

Naast een algemene vergadering van aandeelhouders heeft de besloten vennootschap in elk geval ook een bestuur. De leden van het bestuur worden in beginsel benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders, tenzij een raad van commissarissen hiertoe bevoegd is gemaakt (art. 2:242 lid 1 BW resp. art. 2:132 lid 1 BW).¹⁵² Bij de statuten kunnen voorwaarden worden gesteld waaraan de beoogde bestuurder moet voldoen wil hij benoemd kunnen worden (art. 2:242 lid 2 BW resp. art. 2:132 lid 2 BW).

Het bestuur is, behoudens beperkingen volgens de statuten, belast met het besturen van de vennootschap (art. 2:239 lid 1 BW resp. art. 2:129 lid 1 BW). Het bestuur vertegenwoordigt de vennootschap (art. 2:240 lid 1 BW resp. art. 2:130 lid 1 BW). Het bestuur moet de algemene vergadering van aandeelhouders alle verlangde inlichtingen verschaffen, tenzij een zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet (art. 2:217 lid 2 BW resp. art. 2:107 lid 2 BW). Het orgaan dat bevoegd is tot benoeming, is in beginsel ook te allen tijde bevoegd tot ontslag van de bestuurders (art. 2:244 lid 1 BW resp. art. 2:134 lid 1 BW).¹⁵³

¹⁵¹ Bij de NV heeft de algemene vergadering van aandeelhouders enkele goedkeuringsbevoegdheden (zie art. 2:107a BW).

¹⁵² De eerste bestuurders worden bij notariële akte van oprichting aangewezen (art. 2:242 lid 1 BW).

¹⁵³ Hieruit vloeit in beginsel tevens voort dat de arbeidsrechtelijke relatie met de bestuurder wordt beëindigd (HR 15 april 2005, LJN AS2713, NJ 2005, 483; JOR 2005/144; JAR 2005/153 (Unidek) en HR 15 april 2005, LJN AS2030, NJ 2005, 484; JOR 2005/145; JAR 2005/117 (Unidek Volumebouw)), tenzij er sprake is van een arbeidsrechtelijk ontslagverbod (HR 13 november 1992, NJ 1993, 265; JAR 1992/133 (Levisson – MAB)).

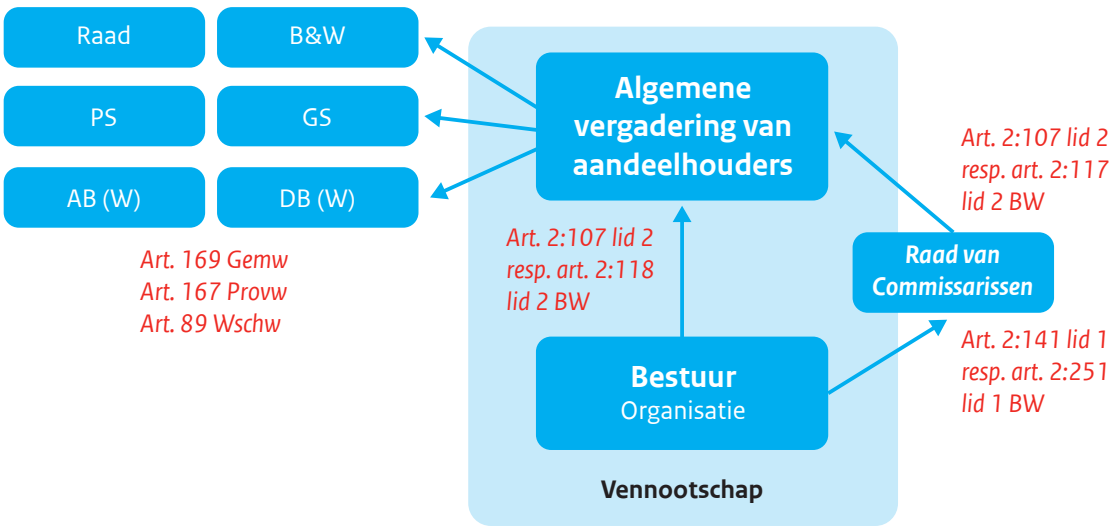
T4.4.2.3 Raad van commissarissen

Bij de statuten kan tevens worden voorzien in een raad van commissarissen, die bestaat uit één of meer natuurlijke personen (art. 2:250 lid 1 BW resp. art. 2:140 lid 1 BW). De commissarissen worden in beginsel door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd (art. 2:252 lid 1 BW resp. art. 2:142 lid 1 BW), geschorst en ontslagen (art. 2:254 lid 1 BW resp. art. 2:144 lid 1 BW).

Wanneer er een raad van commissarissen is, heeft deze tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. Voorts is de raad van commissarissen adviseur van het bestuur. De raad van commissarissen richt zijn taken uit in het belang van de vennootschap (art. 2:250 lid 2 BW resp. art. 2:140 lid 2 BW).

Besluiten van het bestuur kunnen bij de statuten aan goedkeuring van de raad van commissarissen worden onderworpen (art. 2:239 lid 3 BW resp. art. 2:129 lid 3 BW). Het bestuur moet de raad van commissarissen de gegevens verschaffen die de raad van commissarissen voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (art. 2:251 lid 1 BW resp. art. 2:141 lid 1 BW). De raad van commissarissen moet op zijn beurt de algemene vergadering van aandeelhouders alle verlangde inlichtingen verschaffen, tenzij een zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet (art. 2:217 lid 2 BW resp. art. 2:107 lid 2 BW).

T4.4.2.4 Verantwoording bij de vennootschap

Het bestuur van de vennootschap legt verantwoording voor zijn handelen af aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Indien er een raad van commissarissen is, lopen een deel van de verantwoordingslijnen via de raad van commissarissen naar de algemene vergadering van aandeelhouders. Elk lid van de algemene vergadering van aandeelhouders kan zijn eigen ‘achterban’ informeren. Het Burgerlijk Wetboek kent geen specifieke informatierechten toe aan gemeenteraden of verantwoordingsrechten aan het college van burgemeester en wethouders (zoals de Wet gemeenschappelijke regelingen dat doet). Vanzelfsprekend is artikel 169 Gemeentewet wel van toepassing. Hierin staan de algemene verantwoordingsplichten (eerste lid) en informatierechten (tweede lid) verwoord. Aanvullend is het vierde lid van belang waarin is bepaald dat het college en elk van zijn leden afzonderlijk vooraf inlichtingen aan de raad geven over de uitoefening van privaatrechtelijke bevoegdheden indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen ter zake ter kennis van het college heeft kunnen brengen.

T4.4.3 Stichting

De stichting wordt gekenmerkt door het feit dat het gaat om een samenwerkingsvorm die geen leden kent (art. 2:285 lid 1 BW). De stichting mag niet tot doel hebben het doen van uitkeringen aan de oprichters of aan degenen die deel uitmaken van de organen van de stichting of aan anderen, tenzij wat deze laatste betreft, de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben (art. 2:285 lid 3 BW). Deze uitkeringen mogen ook niet incidenteel plaatsvinden. Dit wil echter niet zeggen dat de stichting geen winst mag maken, slechts uitkering van winst is niet toegestaan.

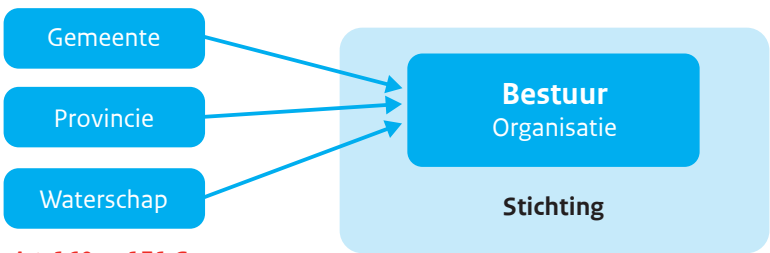
De bestuurlijke inrichting van een stichting is in grote mate vrij te bepalen. De wet stelt als enige vereiste dat de stichting een bestuur moet hebben (art. 2:289 BW). Optionele organen naast het bestuur van de stichting zijn bijvoorbeeld een raad van toezicht of commissies. Aangezien de stichting een ledenverbod kent, nemen de (rechts)personen die deel uitmaken van de organen zonder enige last of ruggespraak hun plaats in deze organen in. De raad van toezicht, voor zover deze in het leven is geroepen, houdt toezicht op het bestuur doordat zij deze aanstelt en ontslaat, de begroting en jaarrekening vaststelt, investeringen goedkeurt en verdere beleidsmatige beslissingen van majeure aard neemt. De bevoegdheden van een raad van toezicht moeten bij statuten worden bepaald.

Commissies worden bij statuten ingesteld, of, indien de statuten dit bepalen, door het bestuur. Commissies kunnen verschillende taken krijgen, behoudens het besturen van de stichting of het vertegenwoordigen van leden /deelnemers (ledenverbod). Bij sommige stichtingen die een maatschappelijke onderneming bedrijven zijn er bijvoorbeeld gebruikersraden.

Indien gemeenten overheidsstichtingen oprichten kunnen zij op verschillende manieren bestuurlijk betrokken zijn:

- College benoemt het bestuur en keuren de belangrijkste beslissingen van het bestuur goed (er is dan geen raad van toezicht);
- College benoemt de toezichthouders en het bestuur, de belangrijkste beslissingen van het bestuur worden goedgekeurd door de raad van toezicht en soms worden de allerbelangrijkste ook door het college zelf goedgekeurd;
- Het college neemt zitting in de raad van toezicht, die op zijn beurt het bestuur benoemt en de belangrijkste beslissingen van het bestuur goed moet keuren;
- Het college benoemt de raad van toezicht en die benoemt op zijn beurt het bestuur en keurt de belangrijkste beslissingen van het bestuur goed;
- Het college benoemt slechts één van de leden van de raad van toezicht, de raad van toezicht zelf benoemt de overige leden. De raad van toezicht benoemt op zijn beurt het bestuur en keurt de belangrijkste beslissingen van het bestuur goed.

In onderstaande figuur wordt de structuur van de stichting visueel weergegeven:

Art. 160 en 171 Gemw
Art. 158 en 176 Provw
Art. 95 Wschw

T5.1 Financieel belang

T5.1.1 Begrotingsfinanciering

Dat in de begroting van de betreffende overheid financiële ruimte moet zijn gecreëerd voor bekostiging van activiteiten geldt voor alle instrumenten. Eveneens geldt dat doorgaans de ontvangende partij de betaling als opbrengst in haar begroting opneemt. Kenmerkend voor de begrotingsfinanciering is dat de vaststelling in de begroting zelf al voldoende titel vormt voor de betaling.

Indien de taak binnen de eigen organisatie wordt behartigd of eenzijdig verzelfstandigd wordt op publiek-rechtelijke wijze, dat wil zeggen in een bestuurscommissie, blijft de betaling binnen de eigen organisatie en behoort tot het budget van het organisatieonderdeel waar de doe-taak wordt uitgevoerd. De eventuele vergoeding van leden van de bestuurscommissie specifiek voor hun lidmaatschap valt hier buiten en valt aan te merken als overeenkomst van opdracht.

Bij publiekrechtelijke bestuurlijke samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijk openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen stelt respectievelijk het algemeen bestuur, het bestuur of het gemeenschappelijk orgaan een begroting vast. Die begroting keert verplicht terug in de paragraaf verbonden partijen begrotingen van de rechtspersonen achter de deelnemende bestuursorganen (verder: de deelnemende rechtspersonen). Vandaar dat de Wet gemeenschappelijke regelingen een zienswijzeprocedure voor de ontwerpbegroting zelf voorschrijft. Vervolgens kan het zo zijn dat het verplichte aandeel van de deelnemende rechtspersonen door middel van een bijdrage direct aan de verbonden partij wordt betaald. Daarmee is dus sprake van louter begrotingsfinanciering. In enkele gevallen wordt een aandeel van de deelnemende rechtspersoon in de begroting van de verbonden partij of zelfs het hele aandeel via een overeenkomst van opdracht betaald.

T5.1.2 Subsidie

Volgens de Algemene wet bestuursrecht heeft de subsidie vier kenmerken (artikel 4:21 Awb):

- a. De aanspraak op financiële middelen.
- b. Door een bestuursorgaan verstrekt.
- c. Met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager.
- d. Anders dan als een betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.

Gelet op het feit dat subsidie een materieel begrip is, zal elke financiële verstrekking door de overheid die materieel voldoet aan de criteria van artikel 4:21 Awb als subsidie wordt aangemerkt.

Ad a: de aanspraak op financiële middelen

Een subsidie is een aanspraak op geld. Het gaat om puur financiële verplichtingen, niet om op geld waardeerbare goederen of diensten. Doorgaans bestaat de verstrekking uit de betaling van een geldbedrag. Het kan echter ook gaan om andere verstrekkingen zoals het verschaffen van kredieten of garanties¹⁵⁴. Verstrekkingen in natura zijn geen subsidies als bedoeld in de Awb.

Ad b: door een bestuursorgaan verstrekt

Subsidies worden toegerekend aan een bestuursorgaan en niet aan een rechtspersoon. Het betreffende bestuursorgaan moet ook de bevoegdheid hebben verkregen (via attributie, delegatie of mandaat) de subsidie te verstrekken. Hierbij horen ook de gerelateerde rechtshandelingen zoals bevoorschotting en vaststellen.

¹⁵⁴ Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 32.

Ad c: met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager

De aanspraak moet worden verstrekt met het oog op bepaalde meer of minder gedetailleerd omschreven activiteiten van de ontvanger. Schadevergoedingen (wettelijk verplicht of niet verplicht¹⁵⁵), contributies, sociale uitkeringen, etc. voldoen niet aan het vereiste van het oogmerk op bepaalde activiteiten¹⁵⁶.

Ad d: anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten

De betaling door de overheid voor aan haar geleverde goederen of diensten kan niet worden beschouwd als een subsidie. Er is in die gevallen sprake van een materiële overeenkomst van opdracht. Onder 'betaling' moet in dit verband worden verstaan het leveren van een tegenprestatie die is afgestemd op de waarde van de verkregen goederen of diensten in het economisch verkeer¹⁵⁷. Derhalve zal moeten worden gezien of de relatie tussen de betaling en de waarde van de geleverde wederdienst een evenwichtige is.

De parlementaire geschiedenis vermeldt voorts dat subsidieverlening en de betaling voor goederen of diensten in de praktijk dicht tegen elkaar kunnen liggen. Bij de verstrekking van gelden ten behoeve van het verrichten van een bepaald onderzoek kan sprake zijn van een subsidie, maar ook van een overeenkomst van opdracht. De aard van de rechtsverhouding moet dan aan de omstandigheden van het concrete geval worden vastgesteld.

Het verlenen van subsidies door middel van een beschikking is altijd een eenzijdige rechtshandeling, in tegenstelling tot een overeenkomst (waaronder de opdracht) welke altijd een meerzijdige rechtshandeling is. Eenzijdige rechtshandelingen worden slechts door één persoon verricht, meerzijdige rechtshandelingen worden altijd door meer dan één persoon verricht. Bij de subsidieverlening is slechts het desbetreffende bestuursorgaan betrokken: los van de reactie van de subsidieontvanger geldt de subsidie als verleend.

T5.1.3 Opdracht

De opdracht is een specifieke vorm van een overeenkomst en wordt geregeld in titel 7 van Boek 7 Burgerlijk Wetboek.¹⁵⁸ Een overeenkomst is een meerzijdige rechtshandeling (art. 6:213 lid 1 BW) en komt tot stand door aanbod (van de een) en aanvaarding (van de ander).

De overeenkomst van opdracht is de overeenkomst waarbij de ene partij (de opdrachtnemer), zich jegens de andere partij (de opdrachtgever) verbindt buiten dienstbetrekking werkzaamheden te verrichten (zie artikel 7:400 lid 1 BW). Deze werkzaamheden mogen niet bestaan in ieder geval die uit:

- het tot stand brengen van een werk van stoffelijke aard;
- het bewaren van zaken;
- het uitvoeren van werken en het vervoeren of doen vervoeren van personen of zaken.

Voor de in de opsomming genoemde werkzaamheden bestaan namelijk andere overeenkomsten. Kenmerkend voor de opdracht is derhalve dat de ene partij bepaalde verrichtingen opdraagt aan de andere partij. De opdrachtnemer is vervolgens verplicht tot het verrichten van die overeengekomen werkzaamheden.

De opdracht is beperkt tot het verrichten van diensten in zelfstandigheid ('buiten dienstbetrekking') en derhalve niet in ondergeschiktheid. Hiermee wordt de overeenkomst van opdracht afgebakend van de arbeidsovereenkomst. Aanneming van werk, bewaarneming, een uitgeoefende overeenkomst of vervoersovereenkomst, vallen niet onder het begrip opdracht.

¹⁵⁵ Zie W. den Ouden & M.K.G. Tjepkema, 'Voor hetzelfde geld. Over de kwalificatie van publiekrechtelijke financiële verstrekkingen en hun wettelijk kader', NTB 2006-4, p. 101-116, voor een uitgebreide analyse van verschillende publiekrechtelijke financiële verstrekkingen.

¹⁵⁶ Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 32-35.

¹⁵⁷ Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 33.

¹⁵⁸ Zie artikel 7:400-7:413 BW. De bijzondere vormen van opdracht, zoals lastgeving en de bemiddelingsovereenkomst, worden hier verder buiten beschouwing gelaten.

Anders dan het geval is bij een subsidie, is in het geval van een opdracht geen financiële verstrekking vereist. Een overeenkomst kan namelijk worden verricht om niet¹⁵⁹ (bijvoorbeeld de opdrachtnemer verplicht zich tot een vriendschapsdienst) of voor een niet financiële tegenprestatie (bijvoorbeeld de opdrachtgever verstrekt iets in natura of verleent ook een dienst als tegenprestatie).

Ook het begrip opdracht is materieel van aard. Een relatie tussen partijen die voldoet aan de definitie gegeven in artikel 7:400 BW is een overeenkomst tot opdracht, ongeacht de benaming die partijen aan hun relatie gegeven hebben. Daarnaast is ook een betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten te beschouwen als opdracht (artikel 4:21 Awb).

In het kader van verzelfstandiging of uitbesteding wordt de (schriftelijke) overeenkomst van opdracht vaak aangeduid als dienstverleningsovereenkomst of bij netwerksamenwerking als samenwerkingsovereenkomst of samenwerkingsconvenant.

T5.1.4 Betalingen voor verschillende activiteiten en mix van instrumenten

Soms is er sprake van bekostiging van verschillende activiteiten en daarom ook van een mix van financieringsinstrumenten. De instandhouding van een bepaalde organisatie kan als zodanig belangrijk zijn. Daarom wordt voor instandhouding soms afzonderlijk betaald ten opzichte van de activiteiten die door de organisatie worden uitgevoerd. Bij verbonden partijen is de financiering van de instandhouding gekoppeld aan het eigenaarsbelang. Bij niet verbonden partijen kan het maatschappelijke of algemeen belang karakter een reden vormen om voor de instandhouding als zodanig te betalen.

Indien voor de instandhouding apart wordt betaald en deze niet verdisconteerd is in kostprijzen voor activiteiten wordt gekozen voor de begrotingsfinanciering of de subsidie. Bij een subsidie spreekt men dan van een instellingssubsidie.

Indien voor de activiteiten los van de instandhouding wordt betaald en de kostprijs niet mede de instandhouding behelst wordt gekozen voor een subsidie of een overeenkomst van opdracht. Bij de subsidie spreek je dan van een projectsubsidie (dit is ook het geval indien de kostprijs van activiteiten wel mede de instandhouding behelst maar die als zodanig niet wordt genoemd in de activiteiten die gesubsidieerd worden).

Voor die reden komt de combinatie van begrotingsfinanciering en dienstverleningsovereenkomsten bij publiekrechtelijke bestuurlijke samenwerking vaak voor, net als de instellingssubsidie in combinatie met een dienstverleningsovereenkomst bij uitbesteding aan private partijen.

T5.2 Beëindiging van de financiering

T5.2.1 Beëindiging van de financiering en de Wgr

De Wet gemeenschappelijke regelingen bevat geen bepalingen omtrent het bepalen van de hoogte van een eventuele uittreedsom, de periode waarover die verschuldigd is of de kosten die daarbij moeten worden betrokken. Er is echter wel jurisprudentie waaruit uitgangspunten kunnen worden gehaald. Jurisprudentie van voor de huidige Wgr en voor de huidige inrichting van de bestuursrechtelijke rechtspraak is door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State althans door de bestuursrechter bij de rechtbank (her-)bevestigd.

¹⁵⁹ Zie artikel 3:47 juncto artikel 6:217 BW.

In gevallen waarin de regeling niet voorziet in een uittredingsregeling met een afbouwperiode en bijbehorende percentages en partijen voor het overige niets overeen zijn gekomen wordt in de jurisprudentie stelselmatig een afbouwperiode of aanpassingsperiode van 5 jaar genoemd. Binnen die periode moet het samenwerkingsverband in staat zijn om maatregelen te treffen teneinde de frictiekosten af te bouwen. Uit de jurisprudentie komen bij inachtneming van die periode ook de volgende met de percentages van de gedurende de deelname normaal verschuldigde bijdrage als afbouwregeling naar voren:

- Jaar 1 van de uittreding: 100%,
- Jaar 2 van de uittreding: 80%,
- Jaar 3 van de uittreding: 60%,
- Jaar 4 van de uittreding: 40%,
- Jaar 5 van de uittreding: 20%.

Zoals gezegd, partijen kunnen een hiervan afwijkende periode en percentages overeenkomen. In de jurisprudentie werd bijvoorbeeld de volgende afspraak als redelijk beoordeeld mits 'jaar 1' het jaar is gedurende waarvan de betrokken deelnemer uittreedt:

- Jaar 1 van de uittreding: 100%,
- Jaar 2 van de uittreding: 75%,
- Jaar 3 van de uittreding: 50%,
- Jaar 4 van de uittreding: 25%.

Uit de jurisprudentie vloeit voort dat een in een gemeenschappelijke regeling opgenomen opzegtermijn er niet aan af doet dat er na de effectuering van de uittreding alsnog betalingsverplichtingen (zoals de hierboven genoemde termijnen en percentages) gelden teneinde de schade die door de uittreding ontstaat voor het samenwerkingsverband en de verblijvende deelnemers weg te nemen.

Een afbouwregeling dient slechts te zien op de schade die voor het samenwerkingsverband en de verblijvende deelnemers ontstaat door de uittreding. Het moet daarbij gaan om werkelijke schade en niet hypothetische kosten zoals bij het berekenen van een fictieve liquidatie en de daarmee samenhangende wachtgeldverplichtingen voor het personeel. Slechts reële onontkoombare ontvlechtungskosten mogen worden betrokken.

T5.2.2 Uittredingsregelingen in het privaatrecht

Wie zijn verplichtingen onder een lopende overeenkomst voortijdig beëindigt, pleegt in beginsel wanprestatie en is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt te vergoeden.¹⁶⁰ Veel overeenkomsten bevatten echter bepalingen over (voortijdige) opzegging en ontbinding. Het verschil tussen opzeggen van overeenkomsten en ontbinden van overeenkomst is grofweg, dat opzeggen meestal ook kan zonder dat er sprake is van een geschil of een tekortschieten van een van de partijen. De overeenkomst wordt dan beëindigd, onder voorwaarde dat een voldoende lange opzegtermijn in acht wordt genomen. Bij ontbinding gaat het om bepaalde voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om te kunnen ontbinden (al dan niet met tussenkomst van de rechter). Het gaat dan meestal om structurele wanprestatie, en voortdurende onmogelijkheid na te komen, faillissement of surseance van betaling of om grote wijzigingen in de aard van de organisatie van de tegenpartij (overname, rechtsopvolging etc.).

Ook voor beëindiging van rechtswege bevatten overeenkomsten soms bepalingen over de financiële gevolgen. Kortom bij de privaatrechtelijke overeenkomst is het uitgangspunt de contractautonomie.

¹⁶⁰ Artikel 6:74 BW.

Begrippenlijst

AB	Administratiefrechtelijke Beslissingen / AB Rechtspraak bestuursrecht
Ambtelijke status:	De status die een persoon verkrijgt wanneer deze overeenkomstig artikel 1 van de Ambtenarenwet in openbare dienst is aangesteld.
Attributie:	Het <u>toekennen</u> van een nieuwe, nog niet eerder toebedeelde bevoegdheid, aan een bestuursorgaan.
Aw2012:	Aanbestedingswet 2012.
Awb:	Algemene wet bestuursrecht.
BBV:	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Bedrijfsvoeringstaken:	Taken die een organisatie heeft die administratief of ondersteunend van aard zijn. Bij het uitvoeren van deze taken is geen sprake van publiekrechtelijke bevoegdheidsuitoefening.
Beleidsovereenkomst:	Een privaatrechtelijke overeenkomst waarbij een overheidslichaam een bepaald beleidsdoel nastreeft en waarbij het voorwerp van de overeenkomst aan de kant van de overheid een vermogensrecht is.
Beleidsregel:	Een bij besluit vastgestelde algemene regel omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan (art. 1:3 lid 4 Awb). Het bestuursorgaan kan deze eenzijdig vaststellen omtrent zijn eigen bevoegdheden of door hem overgedragen bevoegdheden (art. 4:81 e.v. Awb).
Besloten vennootschap (BV):	Een rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarbij de aandelen niet vrij overdraagbaar zijn (art. 2:175 lid 1 e.v. BW).
Bestuurlijke samenwerking:	Samenwerking tussen uitsluitend overheidslichamen.
Bestuursorgaan:	Een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed (art. 1:1 lid 1 Awb).
Bevoegdhedenovereenkomst:	Een publiekrechtelijke overeenkomst waarbij een bestuursorgaan een bepaald beleidsdoel nastreeft en waarbij het voorwerp van de overeenkomst aan de kant van de overheid een publiekrechtelijke bevoegdheid is.
Burgemeestersregeling:	Een gemeenschappelijke regeling tussen uitsluitend burgemeesters (en evt. een commissaris van de Koning of voorzitter van een waterschap).
BW:	Burgerlijk Wetboek.

Centrumregeling:	Een gemeenschappelijke regeling waarbij één deelnemer (enkelvoudige centrumregeling) of meerdere deelnemers (meervoudige centrumregeling) verantwoordelijk is c.q. zijn voor de uitvoering van taken van de deelnemers aan die regeling (art. 8 lid 4 Wgr).
Collegeregeling:	Een gemeenschappelijke regeling tussen uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders (en evt. gedeputeerde staten of een dagelijks bestuur van een waterschap).
Convenant:	Een andere benaming voor een bevoegdhedenovereenkomst.
Coöperatie (of coöperatieve vereniging):	Een rechtspersoon met leden die gericht is op het in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien, krachtens de overeenkomsten die met deze leden zijn gesloten (art. 2:53 lid 1 e.v. BW).
Delegatie:	Het door een bestuursorgaan <u>overdragen</u> van zijn bevoegdheid tot het nemen van besluiten aan een ander die deze bevoegdheid onder eigen verantwoordelijkheid gaat uitoefenen (artikel 10:13 e.v. Awb).
Dienstverleningsovereenkomst (DVO):	Een privaatrechtelijke overeenkomst waarbij gemeenten afspreken dat de ene gemeente taken uitvoert voor de andere gemeente. Vaak wordt de dienstverleningsovereenkomst juridisch gekwalificeerd als een overeenkomst tot opdracht (art. 7:400 BW).
Doorkruisingsleer:	Het leerstuk over de vraag of de overheid naast haar publiekrechtelijke bevoegdheden om een bepaald resultaat te bereiken gebruik mag maken van het privaatrecht om datzelfde resultaat te bereiken.
Extern verzelfstandigen:	De situatie waarin de uitvoering van de taak wordt belegd bij een privaatrechtelijke rechtspersoon die onder toezicht en verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur staat. Een synoniem voor privaatrechtelijke taakbehuizing.
Gemeenschappelijk openbaar lichaam (GOL):	Het bij een gemeenschappelijke regeling krachtens artikel 8 lid 1 Wgr ingesteld openbaar lichaam. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en kent een geëel bestuur.
Gemeenschappelijk orgaan (GOR):	Het bij een gemeenschappelijke regeling krachtens artikel 8 lid 2 Wgr ingestelde bestuursorgaan. Het gemeenschappelijk orgaan bezit geen rechtspersoonlijkheid en kent slechts een (bestuurs) orgaan.
Gemeenschappelijk regeling (GR):	Een publiekrechtelijke overeenkomst tussen bestuursorganen op grond van de Wet gemeenschappelijk regelingen.
Gemengde regeling:	Een gemeenschappelijke regeling tussen (1) de raden en colleges, (2) de raden, de colleges en de burgemeesters en (3) de colleges en burgemeesters van twee of meer gemeenten.
Governance:	Het geheel van sturings- en verantwoordingsrelaties bij een samenwerkingsverband.

Gst.	De Gemeentestem.
HR	Hoge Raad der Nederlanden.
JB	Jurisprudentie Bestuursrecht.
Juncto (jo.):	Betekent in samenhang met / in verband met. Afgekort als jo. wordt deze term gebruikt om aan te geven dat twee of meer wetsartikelen in samenhang gelezen moeten worden.
Mandaat:	De bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen, waarbij de besluiten worden toegerekend aan dat bestuursorgaan (artikel 10:1 e.v. Awb). Termen die vaak gehanteerd worden om mandaat aan te duiden zijn <u>machtigen</u> , <u>opdragen</u> of <u>namens</u> .
Naamloze vennootschap (NV):	Een rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarbij de aandelen vrij overdraagbaar zijn (art. 2:64 lid 1 e.v. BW).
Netwerkconstructie:	Een samenwerkingsvorm waarbij één of meerdere organisaties belast zijn met de uitvoering van een specifieke taak voor alle deelnemers, terwijl er geen nieuwe organisatie is opgericht.
NJ	Nederlandse Jurisprudentie.
Overeenkomst:	Een meezijdige privaatrechtelijke rechtshandeling, waarbij een of meer partijen jegens een of meer andere een verbintenis aangaan (art. 6:213 lid 1 BW).
(Overeenkomst tot) Opdracht:	De overeenkomst waarbij de ene partij, de opdrachtnemer, zich jegens de andere partij, de opdrachtgever, verbindt anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst werkzaamheden te verrichten die in iets anders bestaan dan het tot stand brengen van een werk van stoffelijke aard, het bewaren van zaken, het uitgeven van werken of het vervoeren of doen vervoeren van personen of zaken (art. 7:400 lid 1 BW). In de samenwerkingspraktijk wordt dit vaak een dienstverleningsovereenkomst genoemd.
Overdracht (van bevoegdheden):	De verantwoordelijkheden en de bevoegdheden voor de uitvoering van een taak worden overgedragen aan een ander, die deze onder eigen verantwoordelijkheid uitvoert (art. 10:21 Awb). Indien besluitbevoegdheden worden overgedragen is sprake van delegatie (art. 10:13 Awb).
PIOFACH:	Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting; dit zijn bedrijfsvoeringstaken.
Privaatrechtelijke rechtshandeling:	Een handeling die uitgevoerd wordt met het oog op het tot stand brengen van een privaatrechtelijk rechtsgevolg. Deze worden verricht door de rechtspersoon (art. 2:5 jo. art. 3:32 BW).

Privaatrechtelijke rechtspersoon:	Een vereniging, coöperatie, onderlinge waarborgmaatschappij, naamloze vennootschap, besloten vennootschap of stichting (art. 2:3 BW).
Privaatrechtelijke taakbehartiging:	De uitvoering van de taak is belegd bij een privaatrechtelijke rechtspersoon die onder toezicht en verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur staat (zie ook extern verzelfstandigen).
Privatisering:	Het uitbesteden van een publieke taak aan één of meer private partijen.
Publiek-private samenwerking (PPS):	Een samenwerkingsverband tussen overheden en private partijen.
Publiekrechtelijke rechtshandeling:	Een handeling die een publiekrechtelijk rechtsgevolg beoogd. Vaak in de vorm van een besluit (art. 1:3 lid 1 Awb).
Publiekrechtelijke rechtspersoon:	Een krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon (art. 2:1 BW).
Raadsregeling:	Een gemeenschappelijke regeling tussen uitsluitend gemeenteraden (en evt. provinciale staten of het algemeen bestuur van een waterschap).
Rechtspersoon:	Een juridische constructie waardoor een organisatie privaatrechtelijke rechtshandelingen mag verrichten (art. 2:5 BW) en vervolgd kan worden voor het plegen van strafbare feiten (art. 51 Sr).
Regeling zonder meer:	Gemeenschappelijke regeling waarbij geen gemeenschappelijk openbaar lichaam, gemeenschappelijk orgaan of centrumregeling wordt ingesteld (art. 1 jo. art. 8 Wgr).
Stichting:	Een rechtspersoon, welke geen leden kent en beoogt met behulp van een daartoe bestemd vermogen een in de statuten vermeld doel te verwezenlijken (art. 2:285 lid 1 e.v. BW). Het doel mag niet inhouden het afdragen van uitkeringen aan oprichters of aan hen die deel uitmaken van haar organen, noch aan anderen, tenzij wat deze laatste betreft de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben.
Subsidie:	De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten (art. 4:1 lid 1 Awb).
Toetredingssom:	Het bedrag dat betaald moet worden om toe te mogen treden tot een gemeenschappelijke regeling.
Uitbesteden:	De situatie waarin taak wordt uitbesteed aan een private partij of marktpartij.
Uittredssom:	Het bedrag dat betaald moet worden om uit een gemeenschappelijke regeling te mogen treden.
Uitvoeringstaken:	Taken die behoren bij de uitvoering van beleid en niet bij het maken van beleid of bij de ondersteuning van de organisatie/ bedrijfsvoering.

Verbonden partij:	Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente, de provincie of het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft (art. 1 lid 1 onder b BBV, art. 4.1 Waterschapsbesluit).
Vereniging:	Een rechtspersoon met leden die gericht is op een bepaald doel (art. 2:26 lid 1 e.v. BW), waarbij het doel niet mag inhouden het verdelen van de winst onder de leden.
Volmacht:	De bevoegdheid die de volmachtgever verleent aan een ander, de gevolmachtigde, om in zijn naam privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten (art. 3:60 lid 1 BW).
Wgr:	Wet gemeenschappelijke regelingen.

Literatuursuggesties

T.D. Cammelbeeck en H.R.B.M. Kummeling (red.), *Tekst & Commentaar Gemeentewet Provinciewet (inclusief Wet gemeenschappelijke regelingen)* (achtste druk), Kluwer: Deventer 2015

A.P.W. Duijkersloot, A.A.J. de Gier, G.T.J.M. Jurgens en B.J. Schueler, *De doorkruisingsleer in perspectief*, Den Haag: VNG 2010.

P.L. Dijk en T.J. van der Ploeg, *Van vereniging en stichting, coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij* (zesde druk), Kluwer: Deventer 2013

A.H.M. Dölle, *Mandaat en delegatie*, W.E.J. Tjeenk Willink: Deventer 2000

R.C.J. Galle (red.), *De coöperatie in de publieke en semipublieke sector*, Convoy Uitgevers: Dordrecht 2014

R.J.M.H. de Greef, 'De gemeenschappelijke regeling: onbegrepen, onbekend en onbemind!', in *De Gemeentestem* 2008 (7303), nr. 107

R.J.M.H. de Greef, 'Binnenregionale decentralisatie: de paradox van verdergaande regionalisatie', in *De Gemeentestem* 2012 (7370), nr. 54

R.J.M.H. de Greef, 'Deelgemeenten, deelgemeentebesturen en territoriale bestuurscommissies: do's and dont's', in *De Gemeentestem* 2010 (7330), nr. 1

R.J.M.H. de Greef, 'De Wet gemeenschappelijke regelingen en de dualisering van het gemeente- en provinciebestuur', in *De Gemeentestem* 2013 (7395), nr. 110

R.J.M.H. de Greef, 'De bedrijfsvoeringsorganisatie in de Wet gemeenschappelijke regelingen: een nieuwe vorm van samenwerking?' in *De Gemeentestem* 2013 (7397), nr. 125

R.J.M.H. de Greef en L.C.L. Huntjens, *Sturing & toezicht op Gemeenschappelijke regelingen: Handreiking voor provinciale staten van Overijssel*, Rekenkamer Oost-Nederland: Deventer 2014

R.J.M.H. de Greef, L.C.L. Huntjens en N.M. Oud 'Verbonden partijen: de lusten en lasten van verzelfstandiging', in *Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2012 (2), nr. 6

R.J.M.H. de Greef, S.A.J. Munneke en S.E. Zijlstra, *Binnengemeentelijke decentralisatie na afschaffing van de deelgemeenten en deelgemeentebesturen*, Vrije Universiteit: Amsterdam 2012

R.J.M.H. de Greef en R. Stolk, *Grip op regionale samenwerking: Handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers*, Sdu Uitgevers: Den Haag 2015

R.J.M.H. de Greef, F.H.K. Theissen en M.C. de Voogd, *Intergemeentelijke samenwerking toegepast: Handreiking voor toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen*: VNG: Den Haag 2013

J.J.A. Hamers, C.A. Schwarz en D.F.M.M. Zaman, *Handboek Stichting en Vereniging*, Uitgeverij Paris: Zutphen 2013

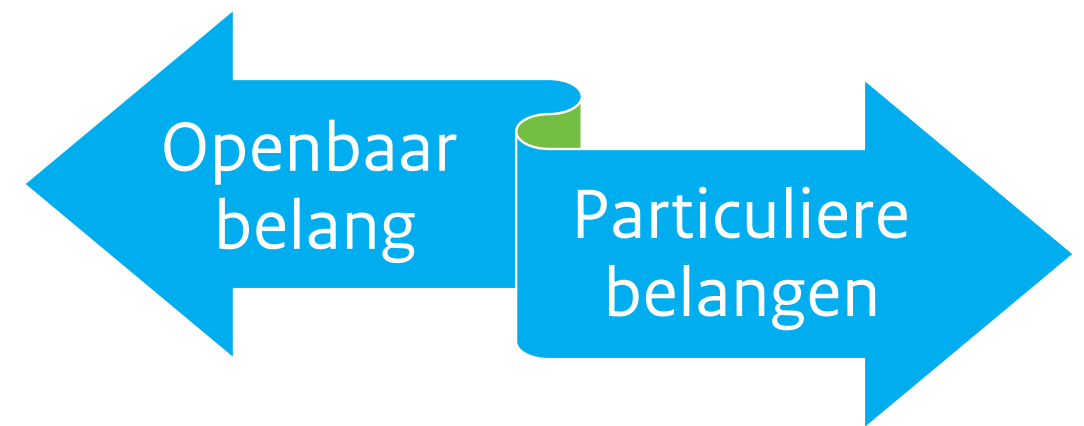
E.J.J. van der Heijden en W.C.L. van der Grinten, *Handboek voor de Naamloze en Besloten Vennootschap* (dertiende druk), Kluwer: Deventer 2013

J.B. Huizink, *Rechtspersoon, vennootschap en onderneming* (derde druk), Kluwer: Deventer 2013

- N. Jak en S.E. Zijlstra, 'De overheidsstichting: een tussenstand', in M.L. Lennarts, W.J.M. van Veen en D.F.M.M. Zaman, *De stichting: Kritische beschouwingen over wettelijke regeling voor een veelzijdige rechtsvorm*, Sdu Uitgevers: Den Haag 2011
- M.J. Kroeze, *Rechtspersonenrecht: De rechtspersoon* (negende druk), Kluwer: Deventer 2015
- J. Nijland, *De overheidsonderneming: Overheidsinvloed in kapitaalvennootschappen nader beschouwd* (diss. Leiden), UL: Leiden 2013
- M.J.G.C. Raaijmakers, *Ondernemingsrecht*, Kluwer: Deventer 2006
- M. Scheltema en M.W. Scheltema, *Gemeenschappelijk recht: Wisselwerking tussen publiek- en privaatrecht* (derde druk), Kluwer: Deventer 2013
- P. van Schilfgaarde, *Van de BV en de NV* (zestiende druk), Kluwer: Deventer 2013
- K. Schroten, *De overheidsstichting op het niveau van de centrale overheid* (diss. Utrecht), W.E.J. Tjeenk Willink: Utrecht 2000
- S.E. Zijlstra, *Bestuurlijk organisatierecht*, Kluwer: Deventer 2009
- S.E. Zijlstra, *Zelfstandige bestuursorganen in een democratische rechtsstaat* (diss. Rotterdam), VUGA: Den Haag 1997
- S.E. Zijlstra, L.J.J. Rogier, M.C. de Voogd, H.M.L. Fons, M.V. van Munster, *Mandaat en delegatie*, BJu: Den Haag 2001

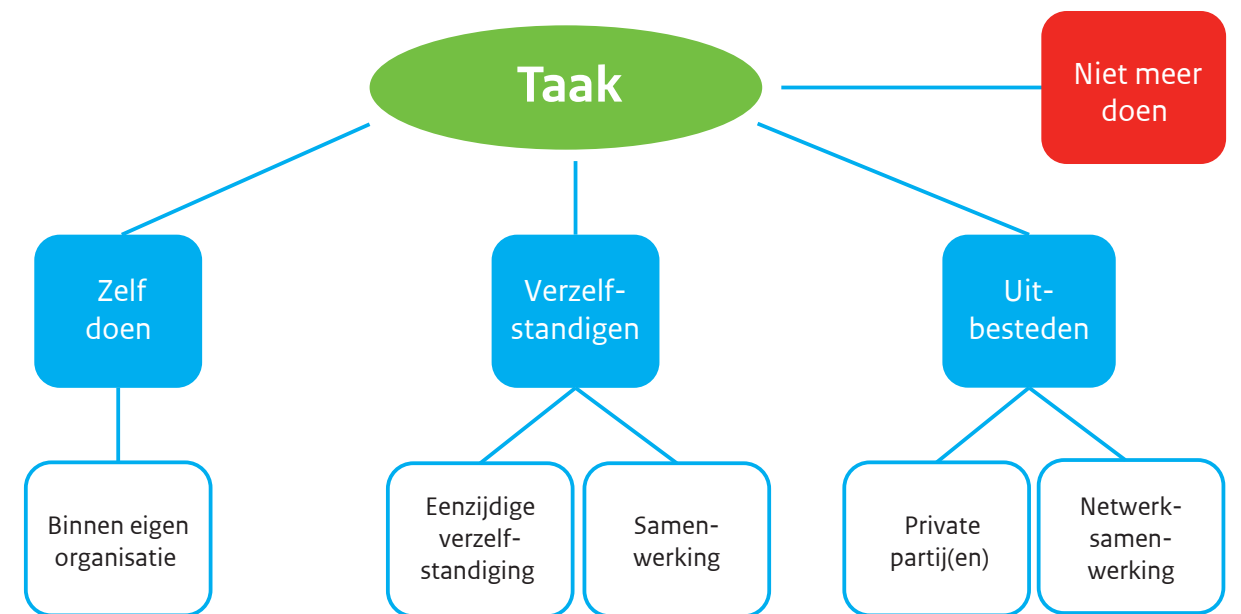
Hoofdschema

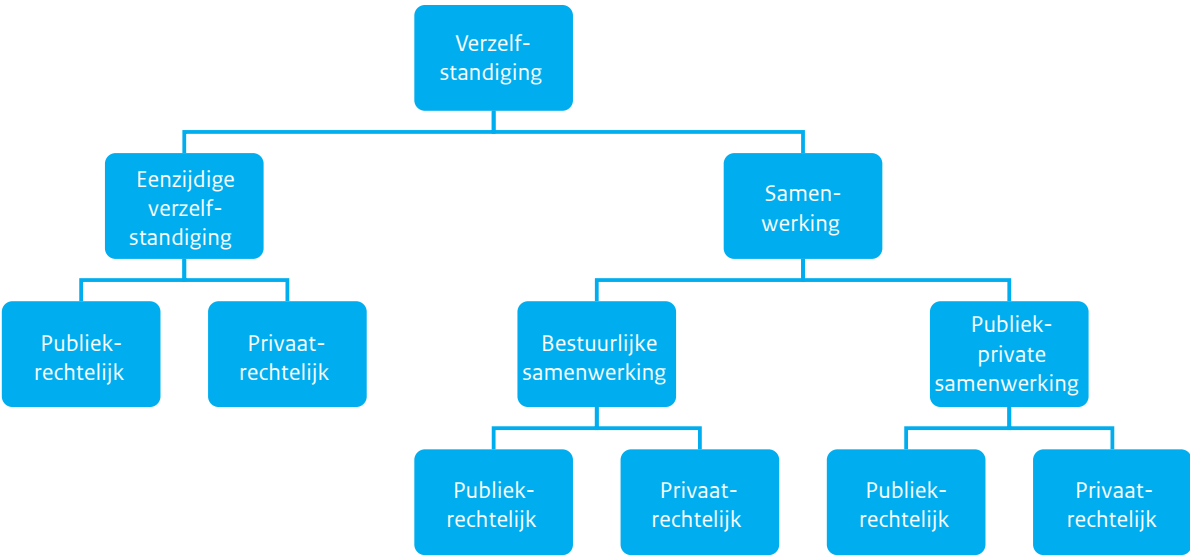
Step 1

Step 2

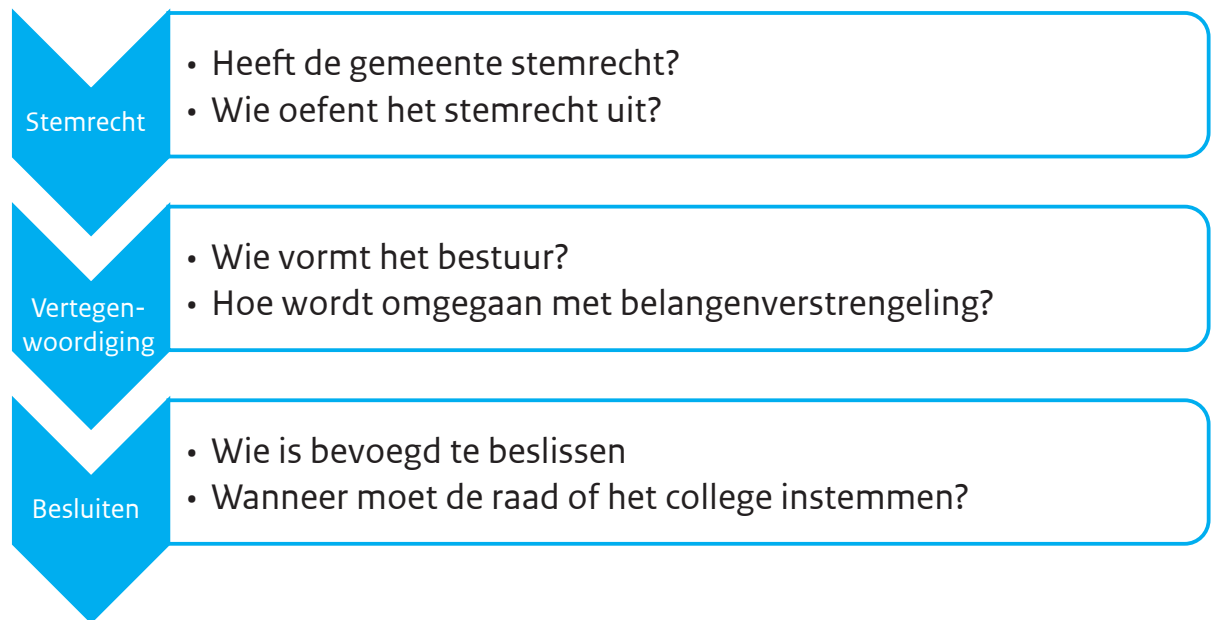

Step 3

Bestuurscommissie	Stichting	Gemeenschappelijk openbaar lichaam	Vereniging	Gemeenschappelijk openbaar lichaam	Vereniging
	Besloten vennootschap	Bedrijfsvoerings-organisatie	Coöperatie	Bedrijfsvoerings-organisatie	Coöperatie
	Naamloze vennootschap	Gemeenschappelijk orgaan	Besloten vennootschap	Gemeenschappelijk orgaan	Besloten vennootschap
			Naamloze vennootschap		Naamloze vennootschap
			Stichting		Stichting
			Maatschap		Maatschap
			Vennootschap onder firma		Vennootschap onder firma
			Commanditaire vennootschap		Commanditaire vennootschap

Stap 4

Stap 5

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

december 2015 | 89091

Aanbevelingen evaluatie verbonden partijen 2019

Aanbeveling 1: Verbeter de monitoring ten aanzien van het beoogde publiek belang van verbonden partijen die door GS actief en langdurig worden ingezet.

De monitoring van de mate van realisatie van provinciale doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten door verbonden partijen kan verbeteren door het scherper benoemen en vastleggen van output (prestaties) en waar mogelijk outcome (effecten) indicatoren.

Daarmee kan de provincie, onderbouwd met monitoringgegevens, haar inzicht in de mate van effectiviteit van de verschillende verbonden partijen verbeteren en uiteindelijk ook haar strategische aansturing beter vormgeven. Om de effectiviteit van verbonden partijen beter inzichtelijk te maken, is het van belang dat een aantal vragen in ieder geval beantwoord worden:

- Welke publiek belang dient deelname aan het de verbonden partij?
- Op welke wijze (met welke activiteiten) draagt de verbonden partij bij aan dit publiek belang?
- Welke concrete doelstellingen horen daarbij voor de verbonden partij?
- Waarom is er ooit voor de verbonden partij gekozen en waarom is het nog steeds het beste instrument voor bovenstaand publiek belang en de daaruit volgende doelen?
- Zijn er evaluaties voorzien? Zo nee, is het wenselijk om deze af te spreken?

Met name de vertaling van het publiek belang naar concretere doelstellingen (een gedegen beleidsonderbouwing) ontbreekt nog regelmatig, waardoor ook geen relevante indicatoren benoemd kunnen worden. Daarnaast is het belangrijk dat de antwoorden op bovenstaande vragen vertaald worden naar de invulling van de strategische aansturing: hoe wordt de aansturing zo ingericht dat de deelname aan het instrument zo goed mogelijk bijdraagt aan het publiek belang.

Hoe uitwerking gegeven wordt aan deze aanbeveling is maatwerk per verbonden partij. Als een verbonden partij (actief) ingezet wordt voor een publiek belang en als er sprake is van een beleidskeuze om het instrument in te zetten, dan is monitoring ten aanzien van het beoogd publiek belang in ieder geval gewenst. Is daar geen sprake van dan is een beperktere inzet op monitoring mogelijk. In het onderstaande kader worden hiervan voorbeelden gegeven.

Geen maatschappelijke opgave (meer)	Met een aantal verbonden partijen streeft de provincie geen (of niet langer een) specifiek publiek belang na. Voorbeelden: N.V. Bank Nederlandse Gemeenten of de Nederlandse Waterschapsbank N.V.
(Wettelijke) verplichting/ interprovinciale verplichting	Een aantal verbonden partijen vloeien voort uit wettelijke verplichtingen of een afspraak tussen provincies onderling.

	Voorbeelden: Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland, Vereniging Interprovinciaal Overleg
In uittreding / In afbouw	Bij een aantal verbonden partijen heeft de provincie aangegeven, in de nabije toekomst, geen deel meer te willen te nemen. Sommige verbonden partijen lopen in de nabije toekomst af. Voorbeelden: Stichting Gooisch Natuurreservaat, Life Sciences Fund Amsterdam B.V.

Aanbeveling 2: Zorg voor verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap aan verbonden partijen.

Een verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap is mogelijk. Hierbij kan een portfoliobenadering van meerwaarde zijn. Hierbij kan bijvoorbeeld worden nagegaan óf een verbonden partij actief wordt ingezet als instrument voor een publiek belang, of deelname aan de verbonden partij vervolgens ook bijdraagt aan het (provinciaal) publiek belang en risico's van deelname (in brede zin: financiële, bestuurlijke, juridische, uitvoerings- en communicatierisico's) acceptabel blijven, inclusief het risico op 'lock-in' (zie hieronder). Ook helpt het de provincie in het verkrijgen van een compleet beeld van de risico's van alle verbonden partijen. Tevens kan een centraal perspectief bijdragen aan kennisuitwisseling, bijvoorbeeld op het gebied van 'lessons learned', monitoring en kan het behulpzaam zijn bij het aangaan van nieuwe verbonden partijen en het verder aanjagen van de professionalisering.

Aanbeveling 3: Zorg voor een goede borging van het opdrachtgeverschap, de strategische aansturing en de zorgvuldige inrichting van de verbonden partij wanneer de provincie er voor kiest om meerdere verbonden partijen in te zetten voor hetzelfde beleidsdoel.

Als de provincie meerdere verbonden partijen inzet voor één beleidsdoel, moet voor betrokken partijen en buitenstaanders helder zijn hoe deze instrumenten op elkaar ingrijpen. Dit vraagt om transparantie en extra inzet met betrekking tot de provinciale rollen van goed opdrachtgeverschap, strategische aansturing en een eenduidige inrichting van het instrumentarium waarover alle partijen het eens zijn. Als die aspecten niet op orde zijn, bestaat er in potentie een kans op conflicterende rollen.

5.a. Verbonden Partijen: Brief GS aan PS inzake evaluatie verbonden partijen 2019 (B-agenda EFB 16-09-19)

De **voorzitter** introduceert het agendapunt.

Mevrouw **Kapitein** (D66) leest in de stukken dat de provincie zich alleen verbindt aan partijen die belangrijke taken uitvoeren voor de provincie, voor de provinciale doelstellingen of voor het realiseren van wezenlijke maatschappelijke effecten. De evaluatie komt over als gedegen en waardevol, hoewel de conclusies laten zien dat er nog veel werk is voor GS. Een van de belangrijke aanbevelingen betreft het benoemen en vastleggen van de output en outcome met het oog op de realisatie van doelstellingen en beoogde effecten. Bij het punt 'het verder doorontwikkelen van het opdrachtgeverschap aan verbonden partijen' gaat een nieuwe ontwikkeling spelen die impact heeft op PS. Binnenlandse Zaken buigt zich over aanvullende wetgeving voor de gemeenschappelijke regelingen en deze ligt nu ter consultatie voor. Dit betreft het vergroten van de controlerende en kaderstellende rol en de democratische legitimiteit van volksvertegenwoordigers. Dat geldt niet alleen voor gemeenteraadsleden maar ook voor Statenleden. Gemeenschappelijke regelingen leiden tot besturen op afstand en dat is een grote uitdaging voor de volksvertegenwoordiging, want PS wordt wel op de resultaten aangesproken. Besturen op afstand is complexer dan direct communiceren met GS en kan ertoe leiden dat de rol in het kader van een GR niet of te laat wordt gepakt door PS. Daarom is het goed dat PS van Binnenlandse Zaken meer instrumenten in handen krijgen om invloed uit te oefenen op verbonden partijen. De conclusies en aanbevelingen worden ondersteund.

De heer **Zoon** (PvdD) kan zich vinden in de brief van GS, met uitzondering van de tekst over het Goois Natuurreservaat (GNR) en hun argumenten die zeer herkenbaar zijn voor de PvdD. Het is bijzonder dat het onderzoek niet is gebaseerd op interviews met deze partijen, hoewel dat wel het geval was bij SADC en RON en dat is een rare uitzondering. Waarom ontbreekt Pallas als verbonden partij in de evaluatie?

De heer **Van den Heuvel** (CU) constateert dat al enige tijd wordt gesproken over uittreding van de provincie uit GNR. Hij citeert de doelstelling over het natuurreservaat van de stichting GNR. De CU is benieuwd naar de reactie van GS op de uittreding en of de stabiliteit van financiën en bestuur gegarandeerd kunnen blijven. Hij vraagt om een reactie van GS op de brief van GNR over de evaluatie. Waarom is GNR niet gekend in de evaluatie en voor welke andere partijen geldt dat eveneens? Wat doen GS met de aanbeveling om output en outcome beter te definiëren?

De heer **Hartog** (VVD) vraagt in hoeverre GS actief zaken gaan aanpassen naar aanleiding van de aanbeveling ten aanzien van verbonden partijen van voor 2014, zoals de RON.

Mevrouw **Bezaan** (PVV) constateert dat de beleidsreactie van GS laat zien dat er aandacht wordt besteed aan de conclusies en aanbevelingen. Het is positief dat alle aanbevelingen van de evaluatie 2014-2016 zijn opgevolgd en zij verwacht dat GS hard aan het werk gaan met de conclusies en aanbevelingen. De PVV stemt in met het voorliggende besluit. GNR is niet op de hoogte gesteld van de uitgevoerde evaluatie en zij zijn ook niet gevraagd voor het aanleveren van relevante informatie. Klopt dit en waarom is voor deze insteek gekozen?

Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) vindt het een interessante en goede rapportage. In een punt wordt geconcludeerd dat actief eigenaarschap zichtbaar is, maar hoe gaan GS de extra strategische aansturing inrichten gelijktijdig met behoud van het actieve eigenaarschap?

De heer **Smaling** (SP) is tevreden met de grondige evaluatie. Hij verzoekt een toelichting op de vervolgstappen van GS. De concrete aanbevelingen worden onderschreven en GS worden verzocht deze allemaal op te volgen en na enige tijd de stand van zaken te monitoren.

De heer **Zaal** (GL) vindt de evaluatie kwalitatief beter dan de beknopte brief. De evaluatie is zeer kritisch naar het provinciale beleid toe, de rode en oranje signalen hadden uitgebreider aan bod mogen komen in de beleidsreactie. Is het niet beter om bij dergelijke evaluaties meer thema gebonden te onderzoeken, aangezien partijen onderling zeer verschillen. Hoe ziet het college dit voorstel? Wordt de planning van de eindevaluatie in 2019 gehaald? Worden partijen voorafgaande aan de evaluatie en voordat het rapport definitief wordt vastgesteld om hun opvatting gevraagd? Er wordt naar gestreefd om meer groen en minder oranje en rood in de evaluatie te realiseren. Het gaat in dit geval niet over de vraag of partijen hun werk goed doen, maar of de provincie haar werk goed doet en het beleid goed onderbouwt en aanstuurt. Daarom is het misschien beter om de naam van de evaluatie te wijzigen. De teleurstelling van GNR is begrijpelijk omdat zij hard werken aan verbeteringen en weinig erkenning ervaren van een belangrijke (en onwillige) partner als de provincie. Kan het college vastleggen dat een uittreding van de provincie niet altijd betekent dat de verbonden partij slecht werk levert maar dat het ook kan betekenen dat de provincie constateert dat een ander instrument zoals een opdrachtgever- of subsidierelatie, beter is om het provinciale beleid in te vullen en te realiseren? Het onvoldoende aandacht geven aan en geen actieve aanpak kiezen voor partijen uit het verleden die niet onder het nieuwe beleid vanaf 2014 vallen, brengt het risico met zich mee dat de provincie een gewicht aan verbonden partijen moet meezeulen en dat is niet de bedoeling. Is het zinvol om de relatie met GNR nu al – ook in juridische zin – anders vorm te geven?

De heer **Heijnen** (CDA) constateert dat de evaluatie degelijk en kritisch is. Het is jammer dat GS een beknopte reactie hebben gegeven. Hij krijgt bij deze evaluatie het gevoel dat de slager zijn eigen vlees keurt hetgeen ook blijkt uit de kritische opmerkingen over GNR, die door deze organisatie in haar brief worden weersproken. Waarom is de evaluatie intern opgepakt in plaats van deze door een externe partij laten uitvoeren? Hiermee zou de indruk van belangenverstrengeling voorkomen zijn. Hoe kunnen belangenverstrengeling en rolvermenging zoals blijkt uit het rapport, echt voorkomen worden? Kan de gedeputeerde dat uitleggen? GS geven aan bezig te zijn met verbetering van de relatie met de oude verbonden partijen, maar hoe wordt dit vormgegeven? In het coalitieakkoord is opgenomen dat een scheiding tussen beleidsvorming en beheertaken moet worden doorgevoerd. Hoe wordt deze scheiding gerealiseerd? Er worden drie voorbeelden genoemd van verbonden partijen waar sprake is van een lock-in, een verbonden partij waar men niet meer los van komt. Zijn er nog meer dan deze drie? Kan de gedeputeerde een overzicht geven van deze verbonden partijen?

De **voorzitter** schorst de vergadering voor enkele minuten. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat de nota is voortgekomen uit een kritische evaluatie in 2014, waaruit de noodzaak duidelijk werd om beleid te gaan voeren op de verbonden partijen en om meer sturing te gaan geven. Een groot deel van de toenmalige aanbevelingen zijn reeds uitgevoerd. Bij verbonden partijen van voor 2014 is het probleem dat de provincie een minderheidsaandeel heeft waardoor er

beperkt gestuurd kan worden. Eigenlijk kan er enkel een gesprek worden gevoerd en dat gesprek zal overigens de komende periode steviger worden aangegaan. In de beleidsreactie wordt daarom per verbonden partij vermeld hoe deze gesprekken gaan plaatsvinden. Vooraf zijn evaluatiecriteria vastgesteld en bij Pallas zijn geen wijzigingen geweest waarop die vragen van toepassing waren, daarom is Pallas nu niet meegenomen, maar is geëvalueerd gelijktijdig met de stichtingen. Indien daar behoefte aan bestaat, kunnen GS deze evaluatie ter inzage geven. Alle verbonden partijen zijn geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie en GNR heeft ervoor gekozen om daarop schriftelijk te reageren. Het is voornamelijk een interne evaluatie geweest en alleen SADC en RON zijn door externen geïnterviewd om extra informatie te genereren. Het sturen op de outcome zal worden opgenomen in de nieuwe nota die begin 2020 gereedkomt, want op het sturen moet per partij maatwerk geleverd worden. De huidige evaluatie is ingezet vanuit de verbonden partijen per verantwoordelijk gedeputeerde waarmee het risico gespreid wordt. Zij zelf is binnen GS intern verantwoordelijk voor verbonden partijen in het algemeen en elke vak-gedeputeerde is verantwoordelijk voor de beleidsafwegingen van de verbonden partijen die bij haar of zijn portefeuille horen. Door deze functiescheiding in GS en het regelmatig agenderen voor het college-overleg, kunnen gedeputeerden elkaar bevragen en controleren. Mocht de commissie meer gedetailleerd geïnformeerd wil worden, dan is GS graag bereid dit te faciliteren.

De heer **Hartog** (VVD) wil geen grote en uitgebreide stukken ontvangen, maar soms kan het helpen om misverstanden te voorkomen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat er twee trajecten lopen bij de recreatieschappen, een gezamenlijke bestuursopdracht tussen de voorzitters van de recreatieschappen over de governance en de beheersstructuur van de recreatieschappen. Er wordt momenteel een bestuursopdracht opgesteld om een antwoord te formuleren op vragen over opdrachtgever/ opdrachtnemerschap en een gezamenlijke ambitie. De provincie gaat als eigenaar volledig over Recreatie Noord-Holland een speerpunt in het coalitieakkoord. Het gaat om de scheiding van beleidsvorming en beheertaken. Ook hier loopt een onderzoek en beide trajecten zullen op een gegeven moment bij elkaar komen. Op dat moment zal er met PS van gedachten worden gewisseld.

Gedeputeerde **Tekin** vervangt gedeputeerde Rommel die vandaag niet aanwezig kan zijn. De discussie over GNR zal aan haar worden teruggekoppeld. Mocht men bij GNR tot uittreding komen, dan zal dat op de juiste wijze plaatsvinden. Daarom worden momenteel gesprekken gevoerd met de zeven participanten om te komen tot een intentieovereenkomst. Dat heeft namelijk niets te maken met het stichtingsbestuur. In vergelijking met een aantal jaren geleden is de positie van de provincie daadwerkelijk gewijzigd, want de provincie geeft structurele subsidie via de SNL-subsidies en aan de andere kant is men ook subsidieontvanger. Dat wringt met elkaar, reden om met elkaar in gesprek te gaan.

Tweede termijn

De heer **Van den Heuvel** (CU) vraagt waarom GS nog niet met het stichtingsbestuur overleggen.

De heer **Zaal** (GL) is voorstander van het ontvangen van beknopte informatie van GS, maar dat is sterk afhankelijk van de ernst en de inhoud van het thema. Dit document met vele oranje en rode teksten had een uitgebreider antwoord gerechtvaardigd. Als extra aanbeveling voor het vervolg geeft hij mee dat een thematische aanpak als een soort dwarsdoorsnede wellicht een goede benadering

zou kunnen zijn. Hij stelt voor de naam van de evaluatie aan te passen, omdat het gaat om een evaluatie van de relatie van de provincie met de verbonden partijen en niet om het functioneren van de verbonden partijen an sich.

Mevrouw **Kapitein** (D66) sluit zich aan bij dhr. Zaal. Zij vraagt zich af hoe PS hun rol beter kunnen vormgeven mede met het oog op de nieuwe wetgeving van Binnenlandse Zaken. In het kader van de governance GNR is het goed dat het college kritisch is over de invulling van de rol van opdrachtgever en heeft men de afgelopen jaren de juiste rol gepakt. De kwaliteit van de brief van GNR vergroot het vertrouwen in GNR.

De heer **Hartog** (VVD) gaat ervan uit dat alle aanbevelingen worden overgenomen en samen met de antwoorden van de gedeputeerde, is dat voldoende.

De heer **Heijnen** (CDA) sluit zich hierbij aan. Er moet geen dik boekwerk worden gepresenteerd door GS, maar het zou wel helpen om de werkwijze van GS toe te lichten want daar bestond in het rapport vaak onduidelijkheid over. Hij verzoekt een reactie op zijn vraag over de lock-in.

Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) sluit zich aan bij het CDA. Hoe gaan GS meer actief sturing geven met behoud van actief eigenaarschap?

Gedeputeerde **Pels** vindt het beter om de uitwerking in de nieuwe nota af te wachten (met een toevoeging van en bijstelling op een aantal punten uit de oude nota die binnenkort afloopt) waarin het coalitieakkoord wordt verwerkt, want daarna kan met PS het gesprek hierover worden aangegaan. Alle aanbevelingen worden overgenomen en waar mogelijk worden deze geïmplementeerd. De modernisering van het aandeelhouderschap van de provincie met verbonden partijen mede met het oog op duurzaamheid, eerlijke arbeidsvoorwaarden en inclusiviteit wordt verwerkt in de nieuwe nota. De lock-in is een opvatting van de externe onderzoekers die door GS zijn aangetrokken voor het onderzoek, want GS ervaren het niet als zodanig dat men opgesloten zit in een aandeelhouderschap of verbonden partijen, want het is een bewuste keuze om ergens aan deel te nemen.

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat het stichtingsbestuur geen onderdeel is van de samenwerkingsovereenkomst die ziet op het uittreden, deze overeenkomst is gesloten met de participanten. Overigens zijn de lijnen kort. Hij sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Kapitein van D66 over de kwaliteit van de brief van GNR.

De **voorzitter** constateert dat de commissie zich kan vinden in de conclusies en aanbevelingen. Deze zullen worden verwerkt in de nieuwe nota die in het eerste kwartaal 2020 ter bespreking wordt aangeboden.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 mei 2020

Onderwerp: Kadernota verbonden partijen 2020

Kenmerk: 478533/1431615

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit;
- Kadernota verbonden partijen 2020

1. Kaderstelling algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) stelt dat in de begroting en in de jaarstukken in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. De begroting bevat daarom ten minste de volgende paragrafen:

1	Lokale heffingen
2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3	Onderhoud kapitaalgoederen
4	Financiering

5	Bedrijfsvoering
6	Verbonden partijen
7	Grondbeleid

Zowel de toezichthouder (De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) als de Randstedelijke Rekenkamer hebben aanbevolen om voor elke paragraaf een actuele kadernota op te stellen.

Indien er voor een paragraaf een actuele kadernota bestaat, kan worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken in de begroting en de jaarstukken.

Deze kadernota's worden elke vier jaar herijkt, of zoveel eerder als nodig is door verandering van wetgeving. Deze verplichting is tevens opgenomen in de Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.

2. Kadernota verbonden partijen 2020

De huidige Nota verbonden partijen dateert uit 2015. Afgezien van het tijdsverloop zijn er inhoudelijke argumenten om een nieuwe kadernota te maken:

- Er is een aantal wijzigingen geweest in wet- en regelgeving die van toepassing is op verbonden partijen. Zo is door een wijziging van de Provinciewet niet langer goedkeuring nodig van De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor oprichting van een provinciale deelneming;

- In het coalitieakkoord zijn afspraken gemaakt over aspecten van beleidsuitvoering die de Provincie Noord-Holland verwacht van haar verbonden partijen, met name ten aanzien van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden;
- Er heeft een evaluatie van verbonden partijen plaatsgevonden, zie hierna onder 3.

De Kadernota verbonden partijen 2020 is het formele kader met algemene en specifieke uitgangspunten voor het inzetten van verbonden partijen als instrument voor de uitvoering van provinciaal beleid.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een **bestuurlijk** en een **financieel** belang heeft.

De kadernota beschrijft het begrip verbonden partijen en het juridisch kader. Daarbij geeft de kadernota aan hoe het publieke belang wordt gewaarborgd, hoe de rolverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is geregeld en hoe Provinciale Staten van informatie over verbonden partijen worden voorzien.

De kadernota heeft zowel betrekking op het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden als op bestaande relaties met verbonden partijen.

3. Evaluatie verbonden partijen

In 2019 heeft de provincie haar verbonden partijen geëvalueerd. De belangrijkste aanbevelingen uit die evaluatie zijn hieronder opgenomen, met daarbij een toelichting hoe met die aanbeveling zal worden omgegaan.

Aanbeveling 1: Verbeter de monitoring ten aanzien van het beoogde publiek belang van verbonden partijen die door GS actief en langdurig worden ingezet.

De monitoring van de mate van realisatie van provinciale doelstellingen en beoogde

maatschappelijke effecten door verbonden partijen kan verbeteren door het scherper benoemen en vastleggen van output (prestaties) en waar mogelijk outcome (effecten) indicatoren.

Daarmee kan de provincie, onderbouwd met monitoringgegevens, haar inzicht in de mate van effectiviteit van de verschillende verbonden partijen verbeteren en uiteindelijk ook haar strategische aansturing beter vormgeven.

Om de effectiviteit van verbonden partijen beter inzichtelijk te maken, is het van belang dat een aantal vragen in ieder geval beantwoord worden:

- Welke publiek belang dient deelname aan het de verbonden partij?
- Op welke wijze (met welke activiteiten) draagt de verbonden partij bij aan dit publiek belang?
- Welke concrete doelstellingen horen daarbij voor de verbonden partij?
- Waarom is er ooit voor de verbonden partij gekozen en waarom is het nog steeds het beste instrument voor bovenstaand publiek belang en de daaruit volgende doelen?
- Zijn er evaluaties voorzien? Zo nee, is het wenselijk om deze af te spreken?

Met name de vertaling van het publiek belang naar concretere doelstellingen (een gedegen beleidsonderbouwing) ontbreekt nog regelmatig, waardoor ook geen relevante indicatoren benoemd kunnen worden. Daarnaast is het belangrijk dat de antwoorden op bovenstaande vragen vertaald worden naar de invulling van de strategische aansturing: hoe wordt de aansturing zo ingericht dat de deelname aan het instrument zo goed mogelijk bijdraagt aan het publiek belang.

Hoe uitwerking gegeven wordt aan deze aanbeveling is maatwerk per verbonden partij. Als een verbonden partij (actief) ingezet wordt voor een publiek belang en als er sprake is van een beleidskeuze om het instrument in te zetten, dan is monitoring ten aanzien van het beoogd publiek belang in ieder geval gewenst. Is daar geen sprake van dan is een beperktere inzet op monitoring mogelijk. In het onderstaande kader worden hiervan voorbeelden gegeven.

Geen maatschappelijke opgave (meer)	Met een aantal verbonden partijen streeft de provincie geen (of niet langer een) specifiek publiek belang na. Voorbeelden: N.V. Bank Nederlandse Gemeenten of de Nederlandse Waterschapsbank N.V.
(Wettelijke) verplichting/ interprovinciale	Een aantal verbonden partijen vloeien voort uit

verplichting	wettelijke verplichtingen of een afspraak tussen provincies onderling. Voorbeelden: Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland, Vereniging Interprovinciaal Overleg
In uittreding / In afbouw	Bij een aantal verbonden partijen heeft de provincie aangegeven, in de nabije toekomst, geen deel meer te willen te nemen. Sommige verbonden partijen lopen in de nabije toekomst af. Voorbeelden: Stichting Gooisch Natuurreservaat, Life Sciences Fund Amsterdam B.V.

Toelichting GS: De afgelopen jaren zijn diverse stappen gezet ten aanzien van het in kaart brengen en bespreken van de bijdragen van verbonden partijen aan provinciale doelen. Zo is per verbonden partij een medewerker uit de betreffende beleidssector aangewezen als relatiehouder van die partij en wordt daarmee het inzicht in de output en outcome verhoogd. Ook op GS niveau wordt een aantal keren per jaar stil gestaan bij actuele ontwikkelingen per verbonden partij.

Als concrete vervolgstap stellen wij voor om jaarlijks per verbonden partij aan PS te rapporteren over bovenstaande vragen.

Aanbeveling 2: Zorg voor verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap aan verbonden partijen.

Een verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap is mogelijk. Hierbij kan een portfoliobenadering van meerwaarde zijn. Hierbij kan bijvoorbeeld worden nagegaan óf een verbonden partij actief wordt ingezet als instrument voor een publiek belang, of deelname aan de verbonden partij vervolgens ook bijdraagt aan het (provinciaal) publiek belang en risico's van deelname (in brede zin: financiële, bestuurlijke, juridische, uitvoerings- en communicatierisico's) acceptabel blijven, inclusief het risico op 'lock-in' (zie hieronder). Ook helpt het de provincie in het verkrijgen van een compleet beeld van de risico's van alle verbonden partijen. Tevens kan een centraal perspectief bijdragen aan kennisuitwisseling,

bijvoorbeeld op het gebied van ‘lessons learned’, monitoring en kan het behulpzaam zijn bij het aangaan van nieuwe verbonden partijen en het verder aanjagen van de professionalisering.

Toelichting GS: Wij zien deze aanbeveling in samenhang met aanbeveling 1; als het opdrachtgeverschap goed is georganiseerd, zijn de effecten en risico's van de verbonden partijen beter te monitoren.

Aanbeveling 3: Zorg voor een goede borging van het opdrachtgeverschap, de strategische aansturing en de zorgvuldige inrichting van de verbonden partij wanneer de provincie er voor kiest om meerdere verbonden partijen in te zetten voor hetzelfde beleidsdoel.

Als de provincie meerdere verbonden partijen inzet voor één beleidsdoel, moet voor betrokken partijen en buitenstaanders helder zijn hoe deze instrumenten op elkaar ingrijpen. Dit vraagt om transparantie en extra inzet met betrekking tot de provinciale rollen van goed opdrachtgeverschap, strategische aansturing en een eenduidige inrichting van het instrumentarium waarover alle partijen het eens zijn. Als die aspecten niet op orde zijn, bestaat er in potentie een kans op conflicterende rollen.

Toelichting GS: Deze aanbeveling ziet specifiek op de keuzes die gemaakt worden bij het aangaan van een verbonden partij. Wij menen dat, met de stappen die zijn opgenomen in de Kadernota verbonden partijen 2020, de kans op inzet van meerdere verbonden partijen voor hetzelfde beleidsdoel uiterst klein is.

4. Overige wijzigingen

In de Kadernota verbonden partijen 2020 is opgenomen dat de provincie streeft naar een meerderheidsbelang in een verbonden partij, dan wel naar het maken van concrete afspraken met de andere deelnemers, opdat daadwerkelijk gestuurd kan worden op concrete bijdragen aan door de provincie gedefinieerde publieke belangen.

De provincie wil bij de aansturing van haar verbonden partijen toezien op de stappen die de partijen zetten op het gebied van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden.

De provincie streeft maatwerk na bij de benoeming van een statutair bestuurder van een verbonden partij en het aangaan van de daarbij behorende arbeidsovereenkomst om zo de scherpte en onafhankelijkheid te borgen. Bij voorkeur vindt een benoeming plaats voor een bepaalde periode.

In het kader van het versterken van het opdrachtgeverschap zal de provincie periodiek monitoren hoe de verbonden partijen bijdragen aan de provinciale doelen.

Sinds 2019 is de Provincie Noord-Holland lid van de Coöperatieve vereniging DOVA. Deze rechtsvorm is toegevoegd aan de Kadernota.

Wij zullen de verbonden partijen informeren over de nieuwe nota en de wijzigingen die dat mogelijk voor de betreffende partij met zich meebrengt. Hierbij past de kanttekening dat de keuzes die de provincie maakt, niet noodzakelijkerwijze leiden tot wijzigingen binnen de verbonden partij.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 41-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 26 mei 2020 over de Kadernota verbonden partijen 2020;

besluiten:

1. De Kadernota verbonden partijen 2020 vast te stellen.

Haarlem, 14 september 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten	
T.b.v. Statenvergadering d.d.	14 september 2020
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	31 augustus 2020
 Onderwerp: Voordracht 41 Voordracht Kadernota verbonden partijen 2020	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

8 september 2020

1 | 2

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 14 september 2020.

Voor de gemaakte opmerkingen zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 31 augustus 2020.

9.b. Verbonden partijen: Voordracht Kadernota verbonden partijen 2020

Dhr. Hoogervorst (SP) vindt de informatievoorziening cruciaal voor PS maar ook voor de andere vertegenwoordigende partijen. Is het mogelijk om de informatie meer verspreid over het jaar te geven en niet alleen bij de jaarrekening en begroting? Wie omschrijft en bepaalt het publieke belang als aanleiding tot een deelneming. Conformeerde elke deelnemer zich aan het publieke belang? Hebben GS aandacht voor het democratische gehalte van verbonden partijen en hoe kan dit binnen de kadernota scherper geformuleerd en geborgd worden?

Mw. Bezaan (PVV) vindt de toevoeging overbodig dat de provincie verwacht dat de verbonden partijen actief werk maken van duurzaamheid en diversiteit. Duurzaamheid slaat vaak de plank mis op nut en noodzaak en mensen moeten beoordeeld worden op wat ze kunnen, niet op wat ze zijn. Daarom leidt het uitgangspunt dat de provincie als aandeelhouder (meerderheidsbelang) invloed wil kunnen uitoefenen op de bedrijfsvoering en strategische koers van de deelnemers, tot zorgen. Omdat al het geld nodig is voor de coronacrisis, moet er zo weinig mogelijk worden gekozen voor meerderheidsbelangen in deelnemingen ondanks de in de kadernota opgenomen voorzorgsmaatregelen. De PVV verzoekt de vermelding van het actief werk maken van duurzaamheid en diversiteit te schrappen, in dat geval is men positief over de nota.

Mw. Kapitein (D66) vraagt of GS samen met de andere deelnemers de GR'en willen vragen om de jaarrekening voor 1 april aan te leveren, in ieder geval de OD's. Dan kunnen de resultaten meegenomen worden in de jaarrekening van de provincie. Een aantal GR'en beschikt zelf ook over kadernota's. Worden deze met PS gedeeld? Hiermee kan de democratische rol beter invulling worden gegeven.

Dhr. Dulfer (GL) is het eens met het college dat monitoring, rapportage en discussie met PS moeten leiden tot een versterking van de verdere doorwerking van de aanbevelingen. Men ziet uit

naar deze discussie, met name vanwege de publieke meerwaarde van verbonden partijen, de doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap van de provincie en de sturing door de provincie op de afgesproken doelen in de overeenkomsten.

Dhr. Heijnen (CDA) vraagt specifieke aandacht voor uittreding of afbouw van deelnemingen in een verbonden partij. Hoe zorgt men ervoor dat PS niet alleen bij het instellen van een verbonden partij maar ook gedurende het proces kunnen blijven meepraten?

Dhr. Hartog (VVD) is blij dat de kadernota niet alleen wordt gebruikt voor nieuwe deelnemingen maar ook voor bestaande deelnemingen. Wordt met dit stuk voldoende munitie gegeven aan de organisatie voor het voeren van moeilijke gesprekken en kan een ambtenaar echt doorpakken wanneer een regeling niet zo lekker loopt? In de voordracht op bladzijde 7 bij punt 4 staat dat de verbonden partijen worden geïnformeerd over de nieuwe nota. Hierbij past de kanttekening dat de keuze die de provincie maakt, niet noodzakelijkerwijze leidt tot wijzigingen binnen de verbonden partijen.

Dhr. Carton (PvdA) vraagt of het verzoek om inspanning te leveren op duurzaamheid en arbeidsomstandigheden niet te vrijblijvend is om resultaten mee te bereiken. Hoe wordt het verkrijgen van meer grip op verbonden partijen concreet uitgewerkt en hoe kunnen PS tussentijds bijsturen?

Dhr. Klein (CU) kan zich vinden in de kaders. Op welk moment wordt bekeken of de verbonden partijen nog aan de voorwaarden voldoet, is dat pas in 2023?

Gedeputeerde Pels stelt voor PS te informeren aan de hand van de P&C-cyclus zodat er niet steeds op losse momenten over gesproken hoeft te worden. Uiteindelijk bepalen PS wat een publiek belang is, dat is nog niet gedefinieerd omdat daarmee een voorschot wordt genomen op ontwikkelingen in de toekomst die men nog niet kent. De extra eisen zullen niet geschrapt worden, dit in antwoord op de PVV. Er zal blijvend gevraagd worden om de jaarrekening voor 1 april in te dienen, maar dat is mede afhankelijk van de invloed die de provincie heeft en hangt samen met de omvang van het provinciale belang en met de omvang van de verbonden partij. Met dit kader wordt vooraf een exit georganiseerd. Gesprekken worden gevoerd via GS en de portefeuillehouder. Voor financiën is zichzelf betrokken en inhoudelijk is ook een gedeputeerde betrokken. Jaarlijks worden de verbonden partijen onderzocht. De kadernota's van de GR'en kunnen meegenomen worden in de latere discussie van GS met PS over welke informatie PS willen ontvangen over de verbonden partijen.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk geagendeerd kan worden voor de PS vergadering van 14 september 2020.

PS-vergadering

Dossiernummer	3164
Extern Zaak ID	1413429
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2020
Agendapunt	8.b
Omschrijving	Bestedingsplan OV-Fonds (VD-39).
Organisatieonderdeel	BEL/RO

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
Ingekomen stukken ter kennisname	31 juli 2020
PS-vergadering	14 september 2020

Toelichting

In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M.D. Alles

BEL/RO

Telefoonnummer +31235144195

allesm@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Bestedingsplan OV-Fonds

Verzenddatum

- 9 JULI 2020

Geachte leden,

Kenmerk

1413429/1413431/

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het Bestedingsplan ten behoeve van het OV-Fonds.

Uw kenmerk

Ter kennis name wordt ook het Programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023 aangeboden. Dit is naast "Ketenaanpak" en "Regionaal OV-Toekomstbeeld" één van de bouwstenen voor het Bestedingsplan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

Bestedingsplan OV-Fonds

Programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 1

2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Bestedingsplan OV-FONDS

1 Inleiding

In het coalitieakkoord is het OV-Fonds aangekondigd. Dit fonds is gekoppeld aan de provinciale programma's Openbaar Vervoer en OV-knooppunten en heeft als doel woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden. In het OV-Fonds is tot en met 2023 20 miljoen euro opgenomen. In dit (concept) bestedingsplan is aangegeven hoe de drie onderwerpen 'Programma OV-Knooppunten', 'OV en Ketenaanpak' en 'Regionale OV-Toekomstbeeld' die gezamenlijk aan deze ambitie bijdragen, inhoudelijk samenkomen en hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed. De bouwstenen voor dit bestedingsplan zijn het 'Regionaal OV- Toekomstbeeld', 'OV- en ketenaanpak' en het 'Programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023'.

2 Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is benoemd dat de verstedelijksopgave alleen mogelijk is als er tegelijkertijd een goede ontsluiting door een toekomstbestendig mobiliteitssysteem wordt gerealiseerd (zie kader voor de relevante teksten uit het coalitieakkoord). Hierbij is niet alleen de toegankelijkheid binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en de verbinding met de aanliggende regio's van belang, maar ook de bereikbaarheid binnen NHN. Nieuwe concepten zoals MAAS en hubs kunnen hier een rol in spelen.

Duurzaam Doorpakken 2019

OV-Knooppunten

"Het beleid voor OV-knooppunten wordt voortgezet. We stimuleren woningbouw en bedrijvigheid rondom de 60 treinstations en vier grote busstations die zijn aangewezen als OV-knooppunt"

Openbaar vervoer

"De woonopgave in de MRA is groot. De verstedelijkingsopgave is alleen mogelijk als tegelijkertijd wordt gezorgd voor een goede ontsluiting door een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Wonen en werken, en oude en nieuwe woongebieden moeten duurzaam met elkaar worden verbonden. Een duurzaam, voor iedereen toegankelijk en samenhangend OV-systeem is daarbij van groot belang." "Daarbij is niet alleen de mobiliteit binnen de MRA, maar ook de verbinding tussen de MRA en de aanliggende regio's van essentieel belang". "Ook besteden we in de visie nadrukkelijk aandacht aan nieuwe concepten zoals 'mobility as a service' en de beschikbaarheid van voldoende en hoogwaardig ingerichte P&R-locaties. We stellen een OV-fonds in voor investeringen in het openbaar vervoer"

Overzicht nieuw beleid 2019-2023

Openbaar-Vervoerfonds incl. OV-knooppunten: 20.000.000,-.

Binnen het coalitieakkoord zijn de beleidsprogramma's OV-knooppunten, Wonen en Openbaar Vervoer onlosmakelijk verbonden onder de opgave 'Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid'. De ontwikkeling van knooppunten, vanuit een regionale strategie (op corridorniveau), en het verbeteren van de hiermee samenhangende deur-tot-deur reis (ketenreis) dragen bij aan een betere benutting en beter gebruik van het OV-netwerk.

3 Bouwstenen OV-fonds

3.1 Programma OV-Knooppunten

In het programma OV-Knooppunten staat duurzame verstedelijking op optimaal bereikbare en aantrekkelijke OV-knooppunten centraal. Door het concentreren van ruimtelijke-economische ontwikkelingen op goed bereikbare locaties zoals openbaarvervoersknooppunten, ontstaat meer samenhang tussen verstedelijking en mobiliteit. Zo wordt de bestaande OV-structuur van een regio gebruikt als ruggengraat voor verdere verstedelijking.

Het primaire doel van het programma is efficiënt ruimtegebruik door het clusteren van functies, het optimaliseren van het gebruik van het OV-netwerk en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving rondom knooppunten door het creëren van prettige verblijfsplekken.

De provincie stimuleert nieuwbouw van woningen en bedrijvigheid rondom OV-knooppunten, zodat de bestaande ruimte en het bestaande OV-netwerk beter wordt benut. OV-knooppunten zijn belangrijke schakels in de reis van mensen op weg naar werk, voorzieningen of recreatieve bestemmingen. Een goede inrichting en het optimaliseren van een multimodale deur-tot-deur reis (ketenreis) is daarvoor noodzakelijk, o.a. door betere en meer verbindingen (fiets/(H)OV) van en naar OV-knooppunten, het realiseren van fietsenstallingen en een zo soepel mogelijke overstap te creëren. Dit kan alleen bereikt worden door langdurige samenwerking met alle partners in de keten.

Verdichten rondom OV-knooppunten leidt er toe dat we op goed bereikbare locaties nabijheid creëren wat leidt kortere reistijden, vermindering van de toename van files en CO2 uitstoot. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de ambitie van het College op het gebied van leefbaarheid en duurzaamheid en tegelijkertijd sparen we hiermee het open landschap rondom steden. OV-knooppunten zijn bij uitstek plekken waar kansen voor klimaatadaptatie liggen. Het zijn gebieden met veel verharding waarvoor binnen een integrale gebiedsontwikkeling maatregelen genomen kunnen worden, zoals vergroening en waterberging. Bovendien wordt met knooppuntenbeleid bijgedragen aan de realisatie van de doelen van het Klimaatakkoord (zie verder de duurzaamheidsambities in het Programma OV-knooppunten 2019-2023).

3.2 ROVT & Ketenaanpak

Het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor heel Noord-Holland en Flevoland (ROVT) is eind 2019 bestuurlijk vastgesteld¹ en aangeboden aan de minister van I&W in het BO MIRT. Het ROVT bevat een voorkeursnetwerk 2040, een handelingsperspectief voor de komende jaren en vormt de gezamenlijke adaptieve inzet voor het landelijke OV Toekomstbeeld welke in het BO MIRT van najaar 2020 zal worden vastgesteld.

In het ROVT wordt ingegaan op het functioneren van het OV-netwerk van Noord-Holland. Dit OV-netwerk bestaat uit een complex geheel van treinen, metro's, trams en bussen. Vandaar dat Noord-Holland samen met Rijk, regionale partners en gemeenten werkt aan dit beeld 2040. Het optimaliseren van de ketenreis en knopen, heeft een positief effect op het netwerk en daarmee zijn het ROVT en de Ketenaanpak onlosmakelijk verbonden.

¹ Het voorkeursnetwerk OV 2040 is door colleges van de vijf bestuurlijk opdrachtgevers (B&W Amsterdam en Almere, Dagelijks Bestuur van de Vervoerregio en Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Flevoland) vastgesteld.

Netwerken	Knopen	Vervoer
 - Spoor - HOV-netwerk - Investeringsagenda - Haltetoegankelijkheid	 - OV knooppunten - Mobiliteits hubs - Deelmobiliteit - MaaS - Fiets - P&R	 - Elektrisch vervoer - Vraaggestuurd OV - Relatie WMO en vrijwilligers - Onderkant OV markt - Stroomlijnen - Monitoring

In de OV- en ketenaanpak zijn drie uitwerkingsrichtingen benoemd: netwerken, knopen en vervoer. Hierbinnen is de reis van deur tot deur essentieel. Om het openbaar vervoer aantrekkelijk en concurrerend te maken, is het ervaren van een goede ketenreis essentieel. Dit heeft betrekking op het afstemmen van de overstap, de informatievoorziening, het zorgen voor voldoende (fiets)parkeerplekken, enz. Maar ook in de beleving van de omgeving: je veilig voelen, een aantrekkelijke omgeving ervaren of keuze uit verschillende modaliteiten hebben. Vanuit gemeenten en partners is er steeds meer aandacht voor de verdere ontwikkeling van overstappunten (hubs). Dit zijn multimodale knooppunten met P+R/P+B, waar men de auto parkeert en met het openbaar vervoer of de fiets verder richting de grote steden kan reizen. Hierbij kan ook sprake zijn van nieuwe (HOV)hubs, waar men kan overstappen op andere modaliteiten. Deze ontwikkeling sluit ook aan bij de wens van steeds meer gemeenten om ruimte voor voetgangers en fietsers voorop te stellen (actieve mobiliteit). Digitalisering van mobiliteit (smart mobility) zorgt ervoor dat mensen en goederen efficiënter en slimmer gebruik kunnen van maken van mobiliteit. De ontwikkeling van hubs wordt in samenhang met de huidige concessies bekeken, zodat het OV product kan verbeteren en doorontwikkelen.

De samenhang tussen programma's Openbaar Vervoer, Ketenaanpak en OV-Knooppunten uit zich in het optimaliseren van de hele ketenreis. Een goede (OV) bereikbaarheid (netwerk, vervoer, soepele overstap), goede langzaam verkeersroutes, efficiënt ruimtegebruik en kwaliteit van de leefomgeving komen hierin samen. Met deze integrale aanpak wordt bijgedragen aan de opgave uit het coalitieakkoord "Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid".

4 Aanpak OV-fonds

Voor het inzetten van de financiële middelen is een aantal uitgangspunten bepalend. Aan de hand van deze punten zal de komende jaren worden bepaald waarop wordt ingezet met capaciteit en budget.

4.1 Doelstellingen

Allereerst zijn gezamenlijke doelstellingen leidend voor de inzet van middelen. In deze doelstellingen staat de reiziger in de keten centraal.

Het gaat om de volgende gezamenlijke doelstellingen:

1. Optimaliseren van de ketenreis

Strategie: creëren van multimodale knooppunten (bieden van voldoende keuze tussen modaliteiten), het faciliteren van een comfortabele en snelle overstap tussen modaliteiten, goede (logische) en veilige wandel- en fietsroutes en passende ketenvoorzieningen.

2. Het beter benutten van de bestaande ruimte rondom stationsgebieden

Strategie: stimuleren van woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen binnen het OV-knooppunt.

3. Het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving rond het (bus- of trein)stationsgebied.

Strategie: het creëren van toekomstbestendige (denk aan duurzame en actieve mobiliteit, klimaatadaptatie en stedelijk groen), veilige en aantrekkelijke OV-knooppunten.

4. Het waarborgen van de samenhang op corridor-/trajectniveau en afstemming binnen het bredere OV-netwerk. Strategie: afstemming op regionaal niveau met gemeenten en andere partners en het opstellen (of updaten) van regionale strategieën.

4.2 Prioritering

Omdat er keuzes gemaakt moeten worden, wordt een prioritering aangebracht (zie onderstaande kaart). Hiertoe zijn de opgaven vanuit beleidsprogramma's Mobiliteit, OV-Knooppunten Wonen, Economie en Klimaatadaptatie in onderlinge samenhang gezien. Daarnaast zijn de strategische beleidstrajecten van belang zoals de Omgevingsvisie NH2050, het ROVT en de MRA trajecten Samen Bouwen Aan Bereikbaarheid (SBaB) en de Verstedelijkingsstrategie. Hieruit ontstaat het volgende beeld met de belangrijkste opgaven:

1. De verstedelijkingsdruk met bereikbaarheidsopgave binnen de MRA.
2. Regionale centra in Noord-Holland Noord die vallen binnen het "Daily Urban System" van Amsterdam en de verbinding vormen tussen de MRA en Noord-Holland Noord.
3. De bereikbaarheid in relatie tot leefbaarheid in Noord-Holland Noord.

De verschillende verbindingen en corridors van het OV-netwerk lopen door deze opgaven heen.

Het mobiliteitsnetwerk moet nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen, economie, natuur en bereikbaarheid aan kunnen. Door het OV-systeem als ruggengraat te gebruiken voor verstedelijking en door het optimaliseren van een hierop aansluitend fijnmaziger netwerk van OV- en langzaam verkeersverbindingen creëren we zoveel mogelijk nabijheid van voorzieningen en werkgelegenheid en zorgen we voor korte reistijden. We benutten hiermee de bestaande infrastructuur en zorgen voor goede verbindingen tussen steden in Noord Holland.

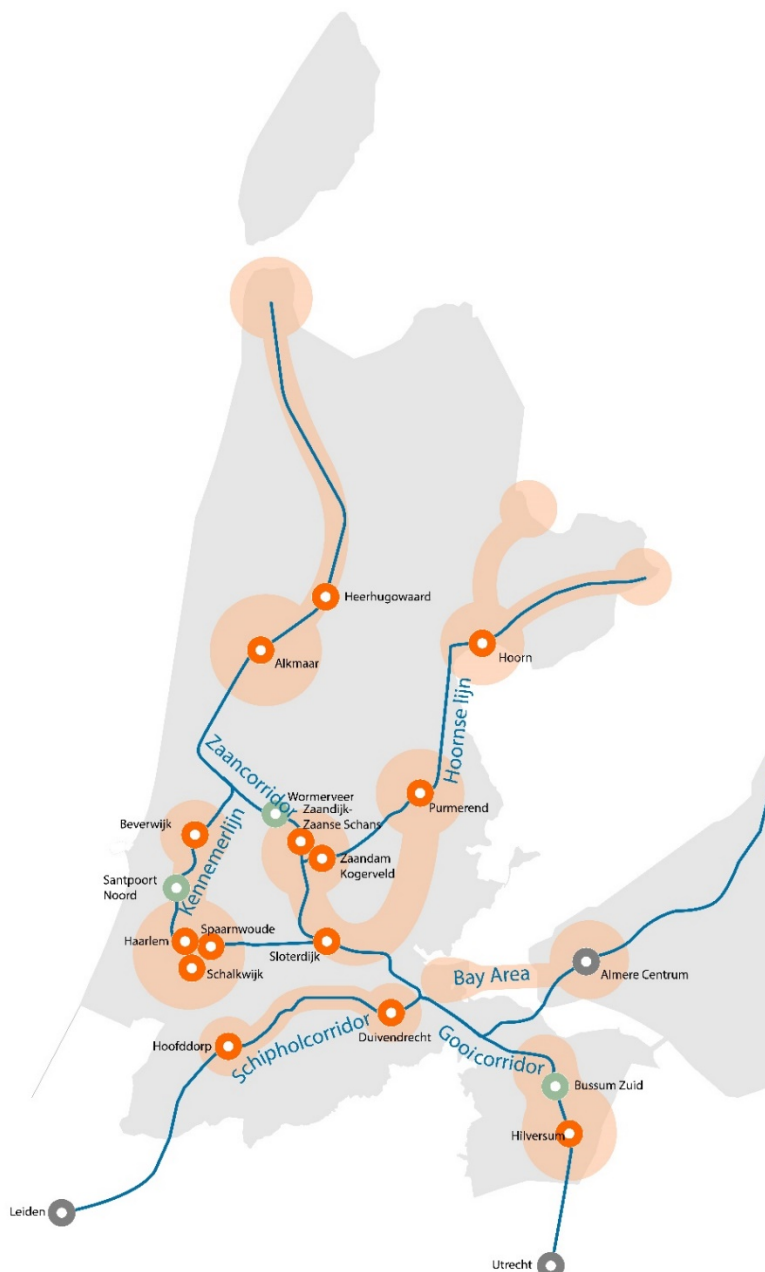
Op het gebied van wonen, werken, recreatie en mobiliteit groeien de relaties over de bestuurlijke grenzen heen. Het gebied rond Amsterdam van waaruit men dagelijks naar de regio Amsterdam reist breidt zich steeds verder uit. In de Verstedelijkingsstrategie voor de MRA is de relatie met Noord-Holland Noord essentieel. Noord-Holland Noord maakt namelijk voor een belangrijk deel onderdeel uit van het 'Daily Urban System' van Amsterdam. Een flink deel van de mensen dat in de MRA werkt, woont in Alkmaar en Hoorn. Zo werkt bijvoorbeeld 17% van de beroepsbevolking in Hoorn in Amsterdam (Rapportage Daily Urban System Amsterdam SBAB, 2018). Door de sterke ontwikkeling van Amsterdam op het gebied van werkgelegenheid is het aantal gebieden met een beroepsbevolking die een sterke oriëntatie op Amsterdam heeft, toegenomen. De verwachting is dat met een toenemende verdichting en een verdere concentratie van de werkgelegenheid in Amsterdam deze ontwikkeling zich verder voortzet. Hoe beter de bereikbaarheid van woon- en werklocaties binnen de stedelijke regio van Amsterdam, hoe verder het dagelijkse systeem zich uitstrekt.

Het meer landelijke gebied van Noord-Holland Noord maakt vervolgens onderdeel uit van het dagelijkse systeem van regionale centra als Alkmaar, Hoorn en steden in de periferie van de MRA zoals Purmerend. De regionale centra zijn belangrijke schakels tussen de MRA en NHN en zijn van betekenis voor zowel de omliggende kernen als voor gehele regio. Het gaat daarbij om de regionale woonopgave, voorzieningen en goede verbindingen binnen de regio. Ook in het ROVT is aangegeven, dat bijvoorbeeld Alkmaar en Hoorn belangrijke schakels zijn tussen het treinnetwerk en onderliggend OV-netwerk. Goede bereikbaarheid van deze

regionale centra en een fijnmazig netwerk van OV- en langzaam verkeersverbindingen binnen Noord-Holland Noord zijn essentieel voor de leefbaarheid in Noord-Holland.

NS, gemeenten en de provincie Noord-Holland stellen het komende jaar een meerjarige, gezamenlijke Regionale Ontwikkelagenda op. Bestaande regionale strategieën voor de Zaancorridor en de Kennemerlijn worden hiervan onderdeel, maar ook de Hoornse lijn en het traject richting Enkhuizen en de Helderse Lijn zullen hierin worden opgenomen. In de ontwikkelagenda worden maatregelen op het gebied van OV bereikbaarheid, ketenmobiliteit (deur-tot-deur reis) en knooppuntontwikkeling opgenomen. Ook wordt gekeken naar het beter laten aansluiten en doorontwikkelen van de OV-concessies en wordt antwoord gegeven op de vraag wat er nodig is om het eindbeeld van het Regionale OV-Toekomstbeeld te realiseren. De agenda wordt in afstemming met de betreffende regio's opgesteld.

In onderstaande kaart zijn de prioritaire OV-knooppunten (oranje) en de prioritaire buitenpoorten (groen) aangegeven. In blauw en licht oranje prioritaire corridors en OV verbindingen.

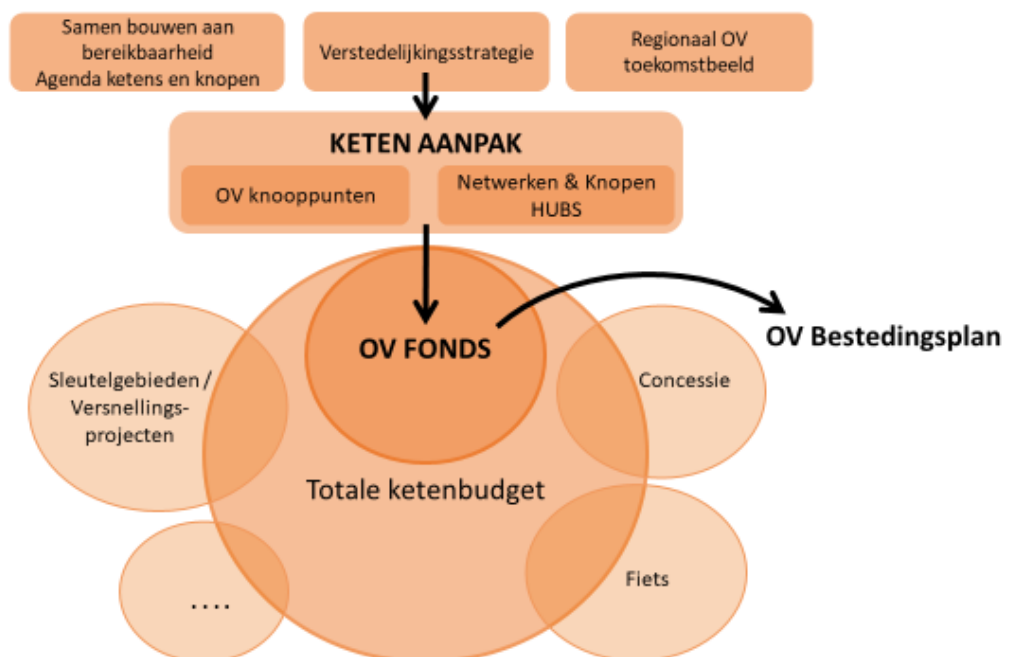

4.3 Energie en draagvlak

Tenslotte spelen de urgentie voor bepaalde knooppunten bij onze externe partners en hun investeringsvoornemens een rol bij de prioritering. Het betekent niet per definitie dat alleen de projecten op de prioriteitenkaart in aanmerking komen voor een bijdrage. Het is belangrijk een adaptieve strategie te hanteren zodat kan worden ingespeeld op urgente ontwikkelingen of kansen die zich op een bepaald moment voordoen.² Het kan zijn dat ontwikkelingen in voldoende mate door andere partijen worden gefinancierd en onze betrokkenheid zich beperkt tot kennisdeling, stimuleren of verbinden. In een aantal gevallen is cofinanciering van de provincie nodig bijvoorbeeld om het laatste zetje te geven bij projecten. Het grote aantal partijen dat actief is bij de grote gebiedsgerichte opgaven maakt het complex, maar tegelijkertijd ook kansrijk door de mogelijkheid geldstromen te bundelen. Dit levert kansen voor het efficiënt inzetten van middelen.

4.4 Adaptief en relatie met provinciale middelen

Op basis van bovenstaande uitgangspunten kan een adaptief en flexibel bestedingsplan worden opgezet. Gericht op resultaat en het behalen van de doelstellingen. Bovendien zorgt de aanpak voor het gericht inzetten van provinciale middelen, waarbij de opgave leidend is. Dit wordt in een bredere context geschetst in onderstaand schema. Aan de bovenkant is te zien welke processen en producten van invloed zijn. Verder is zichtbaar dat het OV-Fonds onderdeel is van het totale ketenbudget.

OV-Fonds budget i.r.t. andere provinciale budgetten en externe trajecten

² Een huidige urgente ontwikkeling is de coronacrisis. Dit heeft een grote invloed op de samenleving en kan van invloed zijn op ontwikkelingen van de betrokken partijen.

Financiële bijdragen aan projecten en/of maatregelen die de ketenaanpak in Noord-Holland versterken komen niet uit één budget. Bij iedere aanvraag wordt gekeken welke budgetten en investeringsprogramma's elkaar kunnen versterken, zowel binnen de provincie, als van externe partners.

Rol provincie

Voor het bereiken van de doelen zal de provincie inzetten vanuit drie rollen: 1. Kennis-/expertrol (kennisontwikkeling en -deling), 2. Coördinerende/verbindende rol (samenwerking op regionaal-/corridor-/netwerkniveau) en 3. Stimulerende rol (ondersteunen van gemeenten door inzet van instrumenten of financiële middelen bij concrete maatregelen)

5 Aandachtspunten praktische uitwerking budget

Het OV-fonds bestaat uit een investeringsbudget van 20 miljoen euro.

Procesbudget

Om gemeenten te kunnen ondersteunen bij het formuleren van de opgaven, het verbinden van partijen en het opstellen van gebiedsvisies, maar ook bij kennisontwikkeling, onderzoek en innovatie, is de komende periode een aanvulling van het structurele budget nodig. Voorstel is vanuit het OV-fonds voor de periode 2021-2023 1,1 miljoen euro vrij te maken voor proceskosten.

Voorheen was een exploitatiebudget van 5 à 6 ton per jaar beschikbaar voor kennis- en instrumentontwikkeling, het stimuleren/ondersteunen van gemeenten bij de ontwikkeling van hun knooppunt (aanbieden van kennis, procesinstrumenten, onderzoek) en onderzoek en innovatie, beschikte het programma OV-knooppunten in de voorgaande jaren over een exploitatiebudget. Dit bestond voor 170.000 euro aan structurele middelen. Vanaf 2020 zijn alleen de structurele middelen beschikbaar. In de afgelopen jaren zijn voor verschillende corridors regionale strategieën en actieprogramma's opgesteld. Steeds meer gemeenten zijn sindsdien aan de slag gegaan met knooppuntontwikkeling en vragen hierbij onze ondersteuning. Om hen hierbij te blijven ondersteunen is het voorstel om 1,1 miljoen euro vrij te maken voor proceskosten.

Exploitatiebudget OV-Knooppunten (OVK)	2020	2021	2022	2023
Raming jaarschijven	110	330	330	330
Structureel budget	170 (220 via UI)	170	170	170

Naast het procesbudget zijn ook extra middelen nodig voor het in uitvoering brengen van het Regionaal OV toekomstbeeld. Binnen het ROVT zijn meer dan 150 OV-bouwstenen (onder andere verbeteringen van bestaande HOV-lijnen, bus, tram, lightrail, metro, trein en nieuwe verbindingen) onderzocht. Nader onderzoek naar de bouwstenen van het voorkeursnetwerk moet nog plaatsvinden. Deze verdere studies zullen tot nieuwe kennis en inzichten leiden. Daarom is het voorkeursnetwerk ook geen in beton gegoten blauwdruk, maar een adaptieve agenda. Ook hiervoor zou een claim op het OV-fonds gedaan kunnen worden.

Regionaal OV-Toekomstbeeld (ROVT)	2020	2021	2022	2023
Raming jaarschijven		200	350	350

Voorstel inzet totale budget OV-fonds

Reserve OV-fonds	2020	2021	2022	2023
Investeringsbudget*	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3.000.000
Exploitatiebudget	110.000	530	680	680

*Exacte verdeling wordt jaarlijks bepaald

Middelen uit vorige collegeperiode

Vanuit OV-knooppunten is nog 2,5 miljoen aan investeringsbudget beschikbaar vanuit de vorige periode. Dit budget is reeds bestemd voor twee projecten, namelijk Kogerveld fase 2 en de ontwikkeling van buitenpoort Santpoort noord (zie nadere toelichting bijlage 1).

Rol partners

Gemeenten, vervoerders en andere partners zijn nauw betrokken bij het opstellen (en herijken) van de regionale strategieën en actieprogramma's voor de Zaancorridor, Kennemerlijn en de Schipholcorridor. Nog in ontwikkeling zijn een strategie voor de Hoornse Lijn en de Gooicorridor. Hier is gezamenlijk bepaald wat er nodig is op corridor/netwerkniveau en niveau van de betreffende knooppunten en daarnaast de hiermee samenhangende ketenreis.

Complexe ontwikkelingen vergen forse langetermijninvesteringen van zowel publieke als private partijen. Vanwege de complexiteit en integraliteit van de opgaven is betrokkenheid en een lange adem van alle partners nodig. Het blijkt dat een bestuurlijke toezegging aan de voorkant van het gebiedsontwikkelingsproces vaak noodzakelijk is. Flexibiliteit en voortvarendheid bij onderhandelingen en de toekenning van budget is hierbij essentieel.

Specifiek voor de NS geldt dat zij per provincie een meerjarige, gezamenlijke en integrale ontwikkelagenda wil opstellen; de zogenaamde Regionale Ontwikkelagenda die wordt vastgesteld aan de Landsdelige OV- en Spoortafel. Met NS is afgesproken dat hiervoor binnen Noord-Holland de bestaande overlegstructuren en strategieën voor iedere corridor de basis zullen vormen. Provincie Noord-Holland is coördinator van het proces en dit wordt opgepakt binnen de bestaande bestuurlijke gremia (i.e. stuurgroepen Zaancorridor, Gooicorridor, Kennemerlijn etc.).

Randvoorwaarden financiering

Toetsing gebeurt niet alleen aan de hand van de doelstellingen en prioriteiten, zoals hierboven beschreven. Ook vindt een financiële toets plaats door een provinciaal planeconoom en wordt gekeken of er ook andere subsidiemogelijkheden zijn. Voor verdere randvoorwaarden zie bijlage 2 'Randvoorwaarden financiering'.

Bijlage 1 Projectenlijst (investeringsagenda)

Als we kijken naar de genoemde uitgangspunten in het bestedingsplan is er een aantal projecten dat zich nu al aandient. Bij deze integrale projecten zijn wij al enige tijd als samenwerkingspartner betrokken. De projecten voldoen aan de doelstellingen en kunnen op korte termijn worden uitgevoerd. De ervaring met eerdere projecten vanuit Mobiliteit en het programma OV-knooppunten is dat het vaak lang duurt om van idee naar vastgesteld uitvoeringsplan met financiering te komen. Vanuit dit oogpunt ontstaat deze projectenlijst die als investeringsagenda OV-Fonds gezien kan worden. De projecten worden in willekeurige volgorde binnen de verschillende categorieën benoemd. De projecten zijn integraal, waarbij verschillende opgaven samenkomen en meerdere doelen worden behaald ten behoeve van OV bereikbaarheid, verbetering van de ketenreis en/of de optimalisering van knooppunten. Daarnaast wordt een adaptieve strategie gehanteerd, zodat kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen of kansen die zich op een bepaald moment voordoen.

1 Prioritaire projecten

A Poort van Hoorn

De gemeente Hoorn is sinds 2005 bezig met planvorming rondom station Hoorn. De laatste twee jaar wordt intensief samengewerkt, met de provincie maar ook de NS en ProRail. De gemeenteraad van Hoorn heeft 25 miljoen euro voor de integrale gebiedsontwikkeling vrijgemaakt. Momenteel wordt gewerkt aan de businesscase. Een breed gedragen plan met sluitende financiering is dichtbij.

Vanuit de provincie is dit een essentieel project. In de Omgevingsvisie NH2050 is Hoorn benoemd als essentiële schakel tussen MRA en Noord-Holland Noord. Als regionaal centrum heeft Hoorn een belangrijke functie voor zowel de omliggende kernen als voor de hele regio. Het gaat daarbij om de regionale woonopgave, voorzieningen en goede verbindingen binnen de regio. Bovendien zien we dat Hoorn in toenemende mate onderdeel uitmaakt van het daily urban system van Amsterdam en dat Hoorn als aanvulling kan dienen op woon- en werkmilieus in de MRA. In de plannen voor de Poort van Hoorn is naast woningbouw en voorzieningen een verplaatsing van het busstation voorzien, waardoor veel bussen door West-Friesland een kortere route krijgen richting station en niet langer een lastige spoorwegovergang hoeven te passeren, dit levert mogelijkheden om het OV-product voor heel West-Friesland te verbeteren, doordat deze ingreep doorwerkt in het functioneren/verbeteren van de concessie. Het busstation komt ook naast belangrijke regionale voorzieningen te liggen (ziekenhuis, en MBO). In het directe stationsgebied worden ook nog flink wat woningen ontwikkeld en wellicht kantoren. Het plan levert dus op meerdere manieren een bijdrage aan de provinciale doelen. Zo fungeert de Poort van Hoorn ook als Poort naar West-Friesland.

B Ontwikkelingen Haarlem (station, stedenbouw, HOV-netwerk)

Haarlem heeft de laatste jaren een flinke groei meegemaakt in het aantal inwoners. De groei van de beroepsbevolking is terug te zien in de toename van het woon- en werkverkeer tussen Haarlem en Amsterdam aangezien de werkgelegenheid zich met name in Amsterdam voordoet. De afgelopen twee jaar (2018 en 2019) kende Haarlem een hoog migratiesaldo vanuit Amsterdam. Bij de gemeente liggen er plannen voor 7 ontwikkelzones met minimaal 11.000 woningen (evt. hoger op termijn). Vanuit OV-knooppunten werd gestudeerd op de Kennemerlijn (waarvan Haarlem onderdeel is) en de ontwikkeling van station Haarlem-Spaarnwoude. Sinds eind 2018 wordt de mobiliteitsopgave en woningbouw ontwikkeling voor heel Haarlem meer in samenhang bekeken. Essentieel hierin is de enorme groei van het HOV (de R-net lijnen) richting Amsterdam Zuidas, Bijlmer, Schiphol en Hoofddorp. Deze groei is zodanig dat het functioneren van het busstation Haarlem onder druk komt te staan en dat de leefbaarheid van de binnenstad op de politieke agenda is gekomen. In het faciliteren van de groei wordt ook juist ingezet op de fiets en het openbaar vervoer.

Ook het aantal treinreizigers groeit boven verwachting. Dit levert discussies op over het functioneren van het station Haarlem (het groeiende aantal reizigers moeten passen binnen de huidige passages en trapindeling ivm rijksmonument) en over mogelijkheden voor uitbreidingen in de dienstregeling richting Amsterdam. Vanuit de gezamenlijke studie wordt een busstation aan de zuidoostkant van Haarlem als belangrijkste maatregel gezien

om het HOV verder te laten groeien en Haarlem centraal te ontlasten. Daarnaast ontstaan er kansen voor gebiedsontwikkeling, omdat het stationsgebied niet meer bussen hoeft te faciliteren, het nieuwe busstation precies in een aantal ontwikkelzones ligt en het busstation de mogelijkheid biedt om nieuwe routes met bussen verder te laten groeien (die door een aantal ontwikkelzones lopen).

Kijkend naar de doelstellingen scoort dit project hoog. Door de groei van het bussysteem en steeds meer weerstand tegen de grote hoeveelheid bussen door de binnenstad is er veel druk om tot resultaat te komen. Daarom wordt voor het eind van het jaar/ begin volgend jaar een aanvraag verwacht vanuit de gemeente Haarlem voor een bijdrage in het busstation, dat allerhande ontwikkelingen bij het station en in de ontwikkelzones faciliteert. Kijkend naar vergelijkbare projecten in het land en de lokale problematiek met doorstroming op de schipholweg is de verwachting dat dit hoge kosten met zich meebrengt. Tegelijkertijd wordt de HOV ontwikkeling richting Amsterdam in veel trajecten als zeer belangrijk gezien: in het regionaal OV toekomstbeeld staat het in de top 5. Dit geldt ook voor het koerskompas OV van de vervoerregio.

C Stationsgebieden en regio Alkmaar

In de regio Alkmaar wordt nu al enkele jaren gewerkt aan planvorming om woningbouw te realiseren in de regio (20.000 woningen). De ontwikkeling van de afgelopen tien jaar laat zien dat de druk op het Amsterdamse systeem steeds verder toeneemt en dat het 'daily urban system' van Amsterdam en de MRA steeds groter wordt. Dit geldt voor Amersfoort, Utrecht, Leiden en Haarlem, maar ook voor Alkmaar en Hoorn. De verstedelijking en de nabijheid neemt steeds verder toe. In dit perspectief lijkt een verdere ontwikkeling van Alkmaar dus steeds beter te passen binnen de doelen van de provincie. Dit betekent echter ook iets voor het mobiliteitssysteem. Er zullen dikkere stromen ontstaan tussen de Alkmaarse regio en de MRA. Het OV-systeem wordt als essentieel gezien in de ontwikkeling van de regio Alkmaar. Dit komt omdat het wegennet naar het zuiden (A9) nu al aan zijn maximale capaciteit zit en structurele uitbreidingen om enorme investeringen vragen. Uit eerdere studies met het Rijk bleek dat er niet één knelpunt zit in de A9, maar dat bij het structureel toevoegen van capaciteit een investering nodig is vanaf Haarlemmermeer/Haarlem tot aan de ring Alkmaar. Ook de verbinding richting Den Helder dient hierin goed bekeken te worden. De concessie in de Alkmaarse regio zal hierin eveneens een belangrijk onderdeel zijn en goed moeten aansluiten. Inzet wordt om, net als bij Hoorn, het regionale OV net verder te versterken. Uit het regionaal OV toekomstbeeld blijkt dat er nog optimalisaties mogelijk zijn in het spoor. NS heeft recentelijk aangegeven gezamenlijk met de provincie een ontwikkelagenda te willen maken voor het spoor. Daarnaast zal het belangrijk zijn om goed te kijken naar alle woningbouwplannen en deze optimaal te koppelen aan het OV-systeem om de groei van de mobiliteit in het openbaar vervoer mogelijk te maken. Er wordt momenteel gewerkt aan gezamenlijke studies voor zowel Alkmaar Noord als Alkmaar centraal.

D Stationsgebied Hilversum

Het stationsgebied van Hilversum is al langere tijd in ontwikkeling. Eind 2007 werd het derde perronspoor in gebruik genomen waardoor er in Hilversum weer intercity's kunnen stoppen. Ook is er onder het station een nieuwe tunnel voor de treinreizigers en een fietstunnel gerealiseerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw busstation (o.a. door de komst van de R-net 320) en aan uitbreiding van de fietsenstalling. Er zijn plannen voor gebiedsontwikkeling rondom het station en recentelijk heeft de gemeente Hilversum de ambitie uitgesproken om tot maximaal 10.000 woningen te ontwikkelen rondom station Hilversum en station Mediapark (Sleutelgebied MRA). Deze verdichting heeft weer gevolgen voor de leefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied. De verwachting is dat er vanuit de gemeente een bijdrage gevraagd voor de uitbreiding van de ondergrondse fietsenstalling. Er wordt bekeken welke middelen beschikbaar zijn in de verschillende subsidieprogramma's (woondeal, Rijksprogramma stallingen bij stations en OV-Fonds).

2 Potentiele projecten

Hierboven zijn 4 projecten benoemd die zeer goed scoren op de doelstellingen, draagvlak hebben binnen de regio en naar verwachting op korte termijn tot een financiële aanvraag komen. Op dit moment wordt daarnaast aan een veelheid projecten gewerkt, die mogelijk ook in deze collegeperiode tot een

investeringsverzoek kunnen leiden. Eerder zouden deze plannen worden in de planning/ramingen opgenomen worden. Gezien de beperkte hoeveelheid middelen is voor deze tweedeling gekozen.

- Stationsgebied Hoofddorp

OV-knooppunt station Hoofddorp loopt tegen de grenzen van haar capaciteit aan. Tegelijk kan het verbeteren van het OV-knooppunt en de stationsomgeving een vliegwiel zijn voor woningbouw- en economische ontwikkeling in de Haarlemmermeer. De complexiteit vraagt om een integrale aanpak voor de ontwikkeling van het knooppunt. De ambitie is om een toekomstbestendig knooppunt te ontwikkelen in een stedelijke omgeving, waarbij (omgevings)kwaliteiten zoals bereikbaarheid, beleving en ligging worden meegenomen. De verwachting is dat door in het stationsgebied keuzes te maken voor verkeersstromen en ruimtegebruik, mogelijkheden ontstaan om de ambities te realiseren. Provincie Noord-Holland en partners zien het optimaliseren van het knooppunt station Hoofddorp als een gezamenlijke opgave. Er wordt nu gestart met een gezamenlijke probleemanalyse om inzicht te krijgen in de opgaven en daarna vervolgstappen te kunnen definiëren.

- P&R Muiden

Busstations worden naast de 60 treinstations ook als OV-knooppunten gezien. Op dit moment maakt de ontwikkeling van P&R Muiden een sterke groei door. Er is er een uitgebreid aanbod van bussen uit Flevoland en het Gooi met eindbestemmingen Amsterdam Amstel en Amsterdam Bijlmer. Binnenkort komt hier een buslijn bij vanuit IJburg. De verwachting is dat op deze plek steeds meer bussen en bestemmingen gecombineerd zullen worden. Het huidige P&R terrein functioneert zo goed dat het aantal autoparkeerplaatsen en fietsparkeerplaatsen niet langer voldoet. Daarbij wordt op circa 700 meter afstand een nieuwe woonwijk 'de Krijgsman' ontwikkeld (2000 woningen). De verwachting is dat het gebruik van dit busstation aanzienlijk zal toenemen. Vanuit de regio komen er nu veel klachten over sociale veiligheid en het gebrek aan voorzieningen. De intentie is dit busstation verder te ontwikkelen.

- Buitenpoorten

Binnen het team OV-knooppunten is de laatste jaren gewerkt aan het uitwerken van het concept 'buitenpoorten'. Dit zijn stations die dichtbij de natuur liggen en kunnen worden benut als poort naar het landschap. Dit vult treinen in de rustige uren en biedt de stedeling toegang tot het prachtige groen dat Noord-Holland te bieden heeft. Om deze buitenpoorten verder te ontwikkelen en aantrekkelijk te maken zijn lokaal maatregelen nodig. Het gaat dan om de ruimtelijke kwaliteit van het stationsgebied (vergroening), bewegwijzering, duidelijke/nieuwe looproutes, ketenvoorzieningen (bijvoorbeeld huurfietsen), faciliteiten als kleinschalige horeca. Bij de eerste pilot rondom Santpoort Noord zijn hier ervaringen mee opgedaan. Santpoort Noord werkt op dit moment samen met de provincie en andere partners aan een inrichtingsplan voor het stationsgebied. De verwachting is dat dit jaar een verzoek om een bijdrage wordt gedaan. Naast Santpoort wordt ook voor Bussum Zuid en Wormerveer (irt de Zaanse Schans) gewerkt aan een gezamenlijk plan om de functie van buitenpoort te versterken.

- Hub en concessie ontwikkeling en Noord-Holland

Eerder zijn een aantal grote busstations benoemd in deze prioriteitenlijst. Daarnaast wordt gewerkt aan de ontwikkeling van faciliteiten rondom kleinere haltes. Er wordt gekeken naar aanvullende voorzieningen om het OV aantrekkelijker te maken en beter te laten aansluiten op de wensen van de reiziger. Te denken valt aan fietsenstallingen bij de haltes, deelfietsen, fietskluizen, pakketkluizen of deelauto's. Dit wordt het ontwikkelen van hubs genoemd. Binnen Gooi & Vechtstreek wordt dit gekoppeld aan de nieuwe concessie. Ook voor Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord wordt er gewerkt aan plannen voor het door ontwikkelen van de huidige concessies.

- Duivendrecht

Het reizigersaantal dat gebruik zal maken van station Duivendrecht zal de komende jaren toenemen, vanwege de plannen voor woningen, kantoren, hotels en andere voorzieningen in De Nieuwe Kern, Entrada en het Amstel Business Park. Het is van belang dat er een goed en integraal plan komt voor de stationsomgeving, waar alle functies in worden meegenomen en waarin ruimte ontstaat voor een aantrekkelijke, levendige stationsomgeving. De woningbouwopgave De Nieuwe Kern is één van de projecten binnen de MRA die in aanmerking komt voor de Bouwimpuls (Investeringsbudget van het Rijk). Bundeling van opgaven en budgetten is hier noodzakelijk om alle kansen te benutten.

3 Projecten vorige periode (restant investeringsbudget OV-knooppunten 2,5 miljoen)

- **Kogerveld fase 2**

Zaanstad is een belangrijke samenwerkingspartner voor de provincie, onder andere door de mogelijkheden voor woningbouw en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte rondom de stations Zaandam Kogerveld, Zaandam en Zandijk Zaanse Schans. Met name rond station Kogerveld is de planontwikkeling inmiddels in volle gang. De Kogerveldwijk bestaat uit veelal naoorlogse stadsuitbreidingen met een lage dichtheid en een eenzijdige en laagwaardige woningvoorraad van sociale huurwoningen en goedkope koopwoningen. Voor fase 1 van Kogerveld hebben GS op 18 december 2018 besloten een bedrag van € 6 mln. te reserveren.

Fase 1 bestaat uit de ontwikkeling van Hofwijk Noord in de Boerejonkerbuurt, vlakbij het station. Op korte termijn wordt daar gestart met de aanpak van twee zwaar vervuilde aanpalende bedrijventerreinen: het gebied van de voormalige palenfabriek Kan Palen en het gebied rond verffabriek Touwen. Touwen wordt verplaatst naar een andere locatie, beide gebieden worden ingrijpend gesaneerd en bestaande bebouwing wordt gesloopt. Dit levert in totaal 750 nieuwe woningen op. Voor dit project heeft de provincie een subsidie van € 3.225.000,- beschikbaar gesteld. Daarna worden naastgelegen gebieden aangepakt. Deze vallen nog onder eerdergenoemde reservering voor Kogerveld fase 1.

Vervolgens start fase 2 van Kogerveld. Hierbij gaat het om verschillende andere projecten in de Boerejonkerbuurt (o.a. de kop van de Paltrokstraat). In totaal wordt hiervoor nog een subsidiebehoefte van rond € 2,5 mln. voorzien.

- **Buitenpoort Santpoort Noord**

Santpoort Noord werkt op dit moment samen met de provincie en de andere betrokken partners aan een inrichtingsplan voor het stationsgebied. Hierbij vormen onder andere de resultaten uit de pilot uitgangspunt. De verwachting is dat dit jaar een verzoek om een bijdrage wordt gedaan.

4 Overige OV-knooppunten

Naast de bovenbeschreven OV-knooppunten wordt bij meer OV-Knooppunten gewerkt aan planvorming. Ook deze knooppunten, die buiten de prioritering vallen, kunnen bijdragen aan de doelstellingen.

Bijlage 2 Randvoorwaarden financiering

Toetsing gebeurt niet alleen aan de hand van de doelstellingen en prioriteiten, zoals in de notitie beschreven. Om ervoor te zorgen dat subsidies voor doelmatig worden besteed wordt - na de toetsing aan de doelstellingen en prioriteiten - bij de toekenning van subsidies een vaste procedure gevolgd. Er vindt een financiële toetsing plaats door een provinciale planeconoom en wordt gekeken of er ook andere subsidiemogelijkheden zijn. Hieronder is aangegeven waar de subsidieaanvraag op wordt beoordeeld.

De subsidieaanvraag (buiten uitvoeringsregeling) wordt uitgebreid beoordeeld op de volgende criteria/aspecten:

1. Zijn de beoogde activiteiten en resultaten voldoende duidelijk en gedetailleerd omschreven?

Bijvoorbeeld: Een aantoonbare verbetering van het functioneren van het netwerk, OV Knooppunt of ketenreis?

2. Is voldoende aangetoond dat de activiteiten bijdragen aan de doelstellingen, zoals die door de Provincie Noord-Holland in het kader van het OV-fonds zijn vastgesteld?
3. Staan de kosten van de projectactiviteiten in redelijke verhouding tot de beoogde resultaten?
4. Is voldoende aangetoond hoe de activiteiten door de gemeente gefinancierd gaan worden?
5. Is voldoende aangetoond dat cofinanciering noodzakelijk is voor het uitvoeren van de activiteiten waarvoor cofinanciering is aangevraagd?
6. Zijn er voor het type project, waarvoor de subsidieaanvraag is ingediend, in het verleden subsidies geheel of gedeeltelijk toegekend?
7. De bijdrage van de provincie is maximaal 50% van de kosten van het totale publieke pakket aan maatregelen binnen een gebiedsontwikkeling.
8. Er zijn geen reguliere alternatieve financieringsmogelijkheden (subsidies en regelingen);
9. Het past binnen de vigerende wet- en regelgeving (bijvoorbeeld met betrekking tot staatssteun, de Provinciale Ruimtelijke Verordening of bestemmingsplannen e.d.).
10. Het effect van de investering moet binnen 5 jaar zichtbaar zijn.
11. Alleen gemeenten kunnen voor een eventuele financiële projectgerichte bijdrage in aanmerking komen.

Strategie Programma OV-knooppunten

2019-2023

Basisgegevens

Opdrachtgever	Frans van der Linden	lindenf@noord-holland.nl
Programmamanager	Corine Meijer	meijerco@noord-holland.nl
Huidige fase	realisatie	

1. Inleiding en aanleiding

Het Programma OV-knooppunten werkt sinds 2010 met succes aan het beter benutten van de ruimte rondom OV-knooppunten en de bestaande infrastructuur voor openbaar vervoer, en aan het optimaliseren van de ketenreis. Het beter benutten kan door het realiseren van meer woningen, bedrijven en voorzieningen in de directe omgeving van OV-knooppunten en het zorgen voor een goede kwaliteit van de leefomgeving. Ook het faciliteren van een multimodale deur-tot-deur reis met voldoende keuzemogelijkheden is daarvoor noodzakelijk. De stations functioneren daarmee als toegangspoort naar een centrum van een stad of dorp of naar recreatie- en natuurgebieden.

Door het concentreren van ruimtelijke-economische ontwikkelingen op goed bereikbare locaties zoals openbaarvervoersknooppunten, ontstaat meer samenhang tussen verstedelijking en mobiliteit. Dit leidt tot kortere reistijden, minder toename van files, nabijheid van voorzieningen en het sparen van het landschap rondom steden. Ook nemen door clustering van functies kansen voor synergie en efficiënt ruimtegebruik toe. Met het knooppuntenbeleid wordt bovendien bijgedragen aan de realisatie van de doelen van het Klimaatakkoord.

Eind 2015 heeft het toenmalig college van GS ingestemd met de strategie en inspanningen voor het programma OV-knooppunten op basis van de notitie 'OV-knooppunten, strategie per corridor'. Met het nieuwe college en het coalitieakkoord Duurzaam doorpakken! uit 2019 met daarin nieuwe accenten is het goed om het Programma OV-knooppunten tegen het licht te houden en de koers voor de komende periode nader te specificeren. In deze notitie zijn de keuzes en aanpak voor de periode 2019 tot en met 2023 beschreven. Het document dient als basis van waaruit we onze inzet bepalen en externe samenwerkingen verder vormgeven. Het is en blijft een momentopname, ontwikkelingen van buitenaf kunnen leiden tot andere urgenties. Des te belangrijker om als provincie een adaptieve strategie te hanteren en deze van tijd tot tijd nader te bekijken en indien nodig te herijken.

2. Inzichten periode 2015-2019

2.1 Ontwikkeling programma OV-knooppunten 2015-2019

Na de studie MaakPlaats! in 2013 is het programma gestart met een focus op kennisontwikkeling en kennisdeling. Vanaf 2015 is vanuit meerdere rollen gewerkt aan het uitvoeren van de strategie zoals gedefinieerd in de notitie 'OV-knooppunten, strategie per corridor'. We hebben ingezet op 1. kennisontwikkeling en onderzoek (kennisrol/expertrol), 2. samenwerking op de corridors (coördinerende/verbindende rol) en 3. concrete knooppuntontwikkeling (stimulerende rol). De nadruk lag in deze fase op planvorming en uitvoering.

Het programma is de afgelopen jaren verbreed qua inhoud, samenwerking en eigenaarschap. Zo zorgde de druk op de woningmarkt en de groei van de economie de afgelopen jaren voor nauwere samenwerking tussen gemeenten, provincie en de MRA. Dit heeft er toe geleid dat OV-knooppunten de afgelopen jaren is verbonden aan de Regionale Actieprogramma's Wonen (RAP), Versnellen Woningbouw, en de MRA Sleutelgebieden, de MRA-agenda, het MRA programma Landschap, de verschillende MIRT-onderzoeken en het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB).

Ook kreeg de samenhang met andere beleidsthema's (naast wonen en mobiliteit) steeds meer aandacht, zoals economie, landschap, recreatie en toerisme en klimaatadaptatie.

2.2 Kennis en onderzoek

De afgelopen jaren is veel kennis opgedaan en zijn verschillende instrumenten ontwikkeld. Steeds meer gemeenten zijn gestart met concrete knooppuntontwikkeling en vragen ondersteuning bij het vertalen van regionale opgaven naar een lokale integrale aanpak voor een eigen knooppunt. Om die reden ontwikkelt het programma haar kennis en instrumenten continu, zodat die toepasbaar zijn voor planvorming en alliantievorming op knooppuntniveau. Het gaat dan bijvoorbeeld om de 'Quick scan knooppunten', het doorontwikkelde 'Vlindermodel (2.0)', de monitor en planviewer, de digitale (VR) stationsschouw en het belevingsonderzoek. Deze kennis delen wij actief met gemeenten en is sinds zomer 2019 ook beschikbaar via het [Kennisportaal](#), te vinden via de website van OV-knooppunten.

Door blijvend te investeren in onderzoek en kennisontwikkeling en hiervoor innovatieve technieken in te zetten, kunnen we onze expertrol verder verstevigen. Daarvoor werken we samen met verschillende kennisinstellingen en benutten we kansen om ook internationaal kennis uit te wisselen. De ambitie is om landelijk koploper te zijn en te blijven op het gebied van kennis rondom knooppuntontwikkeling en gemeenten en betrokken partners optimaal te ondersteunen. We maken gebruik van een onderzoeksagenda, die jaarlijks wordt geactualiseerd. Om de ruimtelijke en mobiliteitsvraagstukken rondom knooppunten en corridors inzichtelijk te maken, gaan wij zoveel mogelijk datagedreven te werk.

2.3 Samenwerking op de corridors

We hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in samenwerking op verschillende schaalniveaus. Want bij knooppuntontwikkeling werken provincie, gemeenten, vervoerders en private partijen in verschillende rollen en samenwerkingsverbanden nauw samen. Op corridorniveau hebben we samenwerking en afstemming gecoördineerd op de Zaancorridor, Schipholcorridor en de Kennemerlijn. Doel was versterking van de spoortrajecten door het beter benutten van de ruimte rondom de afzonderlijke OV-knooppunten en het optimaliseren van de ketenreis. Uit deze trajecten zijn regionale strategieën en actieprogramma's voortgekomen.

Het grote aantal partijen dat, met hun eigen belangen, actief is maakt knooppuntontwikkeling complex, maar tegelijkertijd ook kansrijk door de mogelijkheid geldstromen te bundelen. Van belang is om te blijven investeren in het zorgvuldig opgebouwde netwerk en in te blijven zetten op een duurzame samenwerking met onze partners. Dit levert kansen voor het efficiënt inzetten van middelen. Binnen de corridors en bij grote integrale opgaven op knooppuntniveau zijn bestuurlijke afspraken gemaakt. Hieruit blijkt dat onze partners deze samenwerking ook van belang vinden.

2.4 Knooppuntontwikkeling

De regionale strategieën en actieprogramma's hebben geleid tot de ontwikkeling van verschillende knooppunten. Een aantal hiervan is vergevorderd met de planontwikkeling. Hierdoor neemt ook de vraag om een bijdrage vanuit gemeenten toe. Het gaat dan niet alleen om ondersteuning in de planvormingsfase, maar ook om een bijdrage om de plannen te kunnen uitvoeren. Het betreffen vaak grote gebiedsgerichte opgaven, die forse lange termijninvesteringen vergen van zowel publieke als private partijen. In een aantal gevallen is cofinanciering van de provincie nodig. Vanwege de complexiteit en integraliteit van de opgaven is commitment en een lange adem van alle partners nodig. Vaak worden eerst de belangrijkste opgaven inzichtelijk gemaakt en wordt het gezamenlijke ambitieniveau bepaald met de bijhorende financieringsopgave. Flexibiliteit en voortvarendheid bij onderhandelingen en de toekenning van budget is erg belangrijk gebleken.

In 2017 is 16,75 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het programma OV-knooppunten. In 2019 is het grootste deel van het huidige budget toegekend, dan wel gereserveerd voor knooppuntontwikkeling op de Zaancorridor.¹ Van dit budget is nog 2,5 miljoen euro vrij besteedbaar. De eerste subsidies zijn door GS toegekend aan de knooppunten Castricum (mei 2018) en Heerhugowaard (november 2019). Ook hebben GS besloten financiële middelen te reserveren voor de Zaanse knooppunten Zaandijk Zaanse Schans, Zaandam Kogerveld en Zaandam. Hierbij wordt zowel geld uit het budget voor OV-knooppunten als uit het

¹ De Zaancorridor is de eerste corridor waarbij gewerkt is aan een regionaal actieprogramma. Hieruit zijn dan ook de eerste concrete projecten voortgekomen.

budget voor Versnellen Woningbouw ingezet om de provinciale doelen te bereiken. Op dit moment is het programma OV-knooppunten betrokken bij ongeveer 25 knooppunten vanuit haar kennisrol. Met een aantal van deze gemeenten werken wij nauwer samen als partner. Bijvoorbeeld met Hoorn, Haarlem, Hilversum, Zaandam Kogerveld (fase 2) en Santpoort Noord (buitenpoort). Zij zijn verder gevorderd met de planvorming en wij verwachten de komende jaren van deze gemeenten dan ook een verzoek om een financiële bijdrage.

3. Kaders en nieuwe ontwikkelingen

3.1 Inleiding

Het Programma OV-knooppunten is sinds 2010 opgenomen als provinciaal programma binnen de Provinciale Structuurvisie. Via verschillende regionale woonafspraken (Regionaal Actieprogramma (RAP)) is dit beleid de laatste jaren geborgd. Ook is OV-knooppunten verankerd binnen verschillende MIRT-trajecten en in de MRA agenda.

Het beter benutten van binnenstedelijke locaties in samenhang met bereikbaarheid en met prioriteit rondom OV-knooppunten, is steeds meer gemeengoed geworden. Inmiddels heeft het een plek gekregen op verschillende schaalniveaus: op rijksniveau in de Ontwerp NOVI/MIRT, op regionaal niveau (de nieuwe MRA agenda), op provinciaal niveau in het Coalitieakkoord 2019-2023, *Duurzaam doorpakken!* en de Omgevingsvisie NH2050 en op lokaal niveau in verschillende collegeprogramma's. Dit hoofdstuk schetst de belangrijkste kaders en ontwikkelingen die effect hebben op het Programma OV-knooppunten en zorgen voor accentverschillen voor de komende vier jaar.

3.2 Kaders en accenten vanuit beleid

NOVI

Uitgangspunt in de NOVI is dat bij woningbouw en bedrijvigheid zowel binnen als buiten bestaand stedelijk gebied in eerste instantie wordt gekozen voor locaties die het beste scoren uit een oogpunt van nabijheid en/of goede aansluiting op het (bestaande of door te ontwikkelen) vervoersnetwerk. De capaciteit van een aansluiting op het bestaande verkeers- en vervoersnetwerk speelt daarbij een grote rol, met extra aandacht voor aansluiting op het openbaar vervoer en fietsnetwerk. Gebieden nabij en rondom OV-knooppunten worden optimaal benut als geconcentreerde woon- en werklocaties.

Het streven is verstedelijking aan te grijpen om de leefomgevingskwaliteit te verhogen. Dit geldt niet alleen voor verbetering van de gezondheid (verbeteren luchtkwaliteit, terugdringen van geluidhinder, gezondheidsbevordering) maar ook voor klimaatadaptatie (tegengaan van o.a. wateroverlast en hittestress) en verbetering van de kwaliteit van (en toegang tot) stedelijk groen, natuur en landschap.

Klimaatakkoord

PS hebben in 2019 ingestemd met het nationale Klimaatakkoord. Door efficiënte ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld door het beter benutten van locaties rondom OV-knooppunten kan de provincie sturen op het verminderen van vervoersbewegingen en het optimaal benutten van het openbaar vervoerssysteem.

Omgevingsvisie NH-2050

In de Omgevingsvisie NH2050 is de clustering van ruimtelijk-economische functies rondom (OV-)knooppunten opgenomen als een algemeen ontwikkelingsprincipe.

Binnen de beweging 'Metropool in Ontwikkeling' is het uitgangspunt om wonen en werken zoveel mogelijk binnenstedelijk te realiseren en bij voorkeur te concentreren rondom knooppunten. Het verkeerssysteem moet kwalitatief en kwantitatief meegroeien, waarbij het gebruik van openbaar vervoer en de fiets prioriteit hebben in het binnenstedelijk gebied. Vanwege de stedelijke drukte is het van belang om het metropolitane landschap te versterken en goed bereikbaar te maken. Dit kan onder andere door OV-knooppunten in de directe nabijheid van de natuur te ontwikkelen tot buitenpoorten naar het landschap. Dit draagt bij aan het leefmilieu.

Ook binnen de beweging 'Sterke kernen, Sterke regio's' is ontwikkeling rondom knooppunten een belangrijk principe. Met name in centrumsteden en groenstedelijke kernen. Voor centrumsteden is zowel de functie voor omliggende kernen en de regio, als de relatie met de MRA essentieel. Ook goede verbindingen tussen de centrumsteden zijn van belang.

Coalitieakkoord 2019-2023, Duurzaam Doorpakken!

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de lijn die de afgelopen jaren is ingezet wordt gecontinueerd. Dit is nodig gezien de urgentie van de opgaven op het gebied van verstedelijking en bereikbaarheid en de mogelijkheden die het programma biedt om deze te faciliteren. Binnen het coalitieakkoord is OV-knooppunten onlosmakelijk verbonden met beleidsgebieden wonen en openbaar vervoer.

Voor het optimaliseren van de deur-tot-deur reis (ketenreis), om op die manier het gebruik van openbaar vervoer te verhogen, is het faciliteren van de fiets en ook de auto belangrijk. Om te stimuleren dat meer reizigers vaker de fiets pakken om naar OV-knooppunten te gaan, zijn goede routes en voldoende fietsenstallingen nodig bij de OV-knooppunten. Ook de beschikbaarheid van voldoende en hoogwaardig ingerichte P&R locaties is van belang.

In de MRA wordt het beleid gecontinueerd dat erop gericht is de woonopgave binnenstedelijk en rond OV-knooppunten te realiseren en het landschap te beschermen. Gemeenten krijgen meer ruimte om binnen de voorwaarden van het OV-knooppuntenbeleid zelf te bepalen hoe ze deze woningbouw vormgeven en of ze meer woningen bouwen dan eerder is vastgesteld. De relatie met OV bereikbaarheid is verder versterkt door de koppeling van het budget aan het nieuw ingestelde OV-fonds. Niet alleen mobiliteit binnen de MRA is belangrijk, maar ook de verbinding tussen de MRA en de aanliggende regio's is van essentieel belang.

3.3 Betekenis nieuwe accenten

Bovengenoemde kaders met nieuwe accenten zijn aanleiding om te kijken wat de betekenis hiervan is voor het Programma OV-knooppunten. Thema's als kwaliteit van de leefomgeving, gezondheid, duurzaamheid en klimaatadaptatie krijgen steeds meer aandacht in beleid en bij de uitvoering van plannen. Het zijn ook thema's die bij uitstek gekoppeld kunnen worden aan het programma OV-knooppunten.

Kwaliteit van de leefomgeving

Het knooppunt is van toenemend belang als schakel in de deur-tot-deur reis. Werk en voorzieningen dichtbij huis en voldoende aanbod van verschillende vervoermiddelen creëren nabijheid en vergroten de keuzevrijheid van mensen. De ontwikkeling van OV-knooppunten is alleen succesvol als het naast efficiënte overstapmachines, ook aantrekkelijke bestemmingen worden waar mensen graag wonen, werken en verblijven. Het is belangrijk dat het veilige en leefbare omgevingen zijn met een hoge kwaliteit van de openbare ruimte en beschikken over de nodige faciliteiten en voorzieningen.

Klimaatadaptatie

De steeds vaker voorkomende weersextremen (extreme neerslag, hitte, droogte) hebben invloed op de bereikbaarheid en de aantrekkelijkheid van stationsgebieden en op de gezondheid van bewoners en gebruikers. OV-knooppunten zijn bij uitstek ook plaatsen waar op het gebied van klimaatadaptatie kansen liggen. Het zijn gebieden met veel verharding (parkeerterreinen en stationspleinen) die voor hittestress en wateroverlast kunnen zorgen. Binnen een integrale gebiedsontwikkeling kunnen maatregelen worden genomen zoals vergroening en waterberging, die niet alleen schade, overlast en gezondheidsproblemen voorkomen, maar ook een kans bieden voor biodiversiteit, ruimtelijke kwaliteit, en oriëntatie en routing.

Duurzame en actieve mobiliteit

Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om rondom knooppunten ruimte voor voetgangers en fietsers voorop te stellen. Daarna voor OV en als laatste voor de auto. Ook zijn er steeds meer gemeenten die toe willen naar een autoluwe binnenstad. Duurzaam ruimtegebruik, milieu, maar ook gezondheid (stimuleren lopen en fietsen, betere luchtkwaliteit, meer ruimte voor groen) zijn hierbij de overwegingen. Een stationsomgeving die is ingericht voor langzaam verkeer stimuleert mensen te voet of met de fiets naar het station te komen en draagt bij aan het verminderen van autoverkeer in de (binnen)stad. Dit betekent dat auto's buiten of aan de randen van deze steden moeten worden opgevangen en/of dat mensen worden gestimuleerd op een andere manier verder te reizen. Hubs kunnen hierin een rol spelen. Dit zijn multimodale knooppunten met P+R/P+B (Park+Bike), waar men de auto parkeert en met het openbaar vervoer of de fiets verder kan reizen. Digitalisering van mobiliteit (smart mobility) zorgt ervoor dat mensen en goederen efficiënter en slimmer gebruik kunnen van maken van mobiliteit, bijvoorbeeld via

deelsystemen, deelapps en zelfrijdende shuttles. Dit heeft effect op de inrichting van stationsgebieden en de benodigde voorzieningen.

Toegankelijkheid natuur en landschap

Er komt steeds meer druk op het stedelijk gebied door het toenemende aantal inwoners en toeristen. Natuur en landschap in de nabije omgeving is van belang voor de kwaliteit en aantrekkingskracht voor de regio, maar ook voor de gezondheid van de inwoners van de steden, de behoefte aan recreatiemogelijkheden en het spreiden van toeristen. Het is daarom belangrijk dat iedereen toegang heeft tot stedelijk groen, natuur en landschap. Door middel van Buitenpoorten, OV-stations die vlakbij of aan het landschap liggen, kunnen we aan deze opgave bijdragen.

Concluderend

Kortom, verstedelijking rondom knooppunten biedt kansen om de leefomgevingskwaliteiten verder te verhogen en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van openbaar vervoer te faciliteren. Niet alleen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, wat al een doelstelling was in de voorgaande jaren, maar ook op het gebied van gezondheid, klimaatadaptatie en de verbetering van de toegang tot stedelijk groen, natuur en landschap. Niet alleen gebruik en beleving, maar ook toekomstbestendigheid is van belang voor een geslaagde knooppuntontwikkeling.

4. Visie

De ambitie van het programma is en blijft: bijdragen aan duurzame verstedelijking rondom optimaal bereikbare en aantrekkelijke OV-knooppunten. Door het concentreren van ruimtelijke-economische ontwikkelingen op goed bereikbare locaties zoals openbaarvervoersknooppunten, ontstaat meer samenhang tussen verstedelijking en mobiliteit en wordt de bestaande OV-structuur van een regio gebruikt als ruggengraat voor verdere verstedelijking.

Het primaire doel is efficiënt ruimtegebruik door het clusteren van functies (zoals wonen, werken en voorzieningen), het faciliteren van een multimodale deur-tot-deur reis met voldoende keuzemogelijkheden en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving rondom knooppunten door het creëren van prettige verblijfsplekken.

5. Doelstellingen

Bovengenoemde nieuwe accenten geven wel aanleiding de doelstellingen van het programma aan te scherpen en/of te herformuleren. Hierbij nemen we ook de lessen uit de vorige periode 2015-2019 mee.

Doelstellingen 2015-2019

1. Het optimaal benutten en versterken van de aanwezige, intrinsieke waarden van knooppunten en het vergroten van synergie tussen knooppunten op corridorniveau
2. Verbeteren van stationsomgevingen als comfortabel en optimaal functionerende schakel in de deur-tot-deur reis
3. Beter benutten bestaande ruimte rond stationsomgevingen
4. Verbeteren van stationsomgevingen als aantrekkelijke plek in stad of dorp om te wonen, werken, leren, ondernemen en/of verblijven

Wijzigingen ten opzichte van de vorige periode (zie bovenstaand kader):

- Doelstelling 1 vervalt. Deze doelstelling is meer een procesdoelstelling die verweven is door de overige drie doelstellingen. Het gaat om de samenhang en afstemming van ruimtelijke programma's tussen knooppunten op corridorniveau. Dit wordt geborgd door de afstemming op regionaal niveau met gemeenten en andere partners en het opstellen (of updaten) van regionale strategieën.
- Doelstelling 2 blijft hetzelfde, maar is qua formulering aangepast.

- Doelstelling 4 is verbreed. In de vorige periode beperkte deze doelstelling zich tot ruimtelijke kwaliteit/kwaliteit van de openbare ruimte om te komen tot aantrekkelijke en veilige stationsomgevingen. De integrale knooppuntontwikkelingen bieden bij uitstek kans om de leefomgevingskwaliteit daarnaast te verhogen door maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie, duurzame en actieve mobiliteit, gezondheid en verbetering de toegang tot stedelijk groen

Doelstellingen 2019-2023

1. Optimaliseren van de ketenreis

Strategie: creëren van multimodale knooppunten (bieden van voldoende keuze tussen modaliteiten) en het faciliteren van een comfortabele en snelle overstap tussen modaliteiten, goede (logische) en veilige wandel- en fietsroutes en passende ketenvoorzieningen.

2. Het beter benutten van de bestaande ruimte rondom stationsgebieden.

Strategie: stimuleren van woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen binnen het knooppunt

3. Het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving binnen het knooppunt

Strategie: het creëren van toekomstbestendige (denk aan duurzaam vervoer, klimaatadaptatie en stedelijk groen), veilige en aantrekkelijke OV-knooppunten.

6. Inzet en aanpak

Een programma als OV-Knooppunten moet, gezien de omvang van haar opdracht en beschikbare middelen, keuzes maken en prioriteren in haar activiteiten. Dit hoofdstuk beschrijft de inzet voor de komende periode voor het programma, gebaseerd op de drie hoofdtaken: kennis en onderzoek, samenwerking op het niveau van de corridor (regionale strategieën) en gebiedsontwikkeling op knooppuntniveau.

6.1 Kennis en onderzoek

Een belangrijke rol vanuit het programma OV-knooppunten is het stimuleren van gemeenten om aan de slag te gaan met het ontwikkelen van hun knooppunten, zowel qua ruimtelijke inrichting als mobiliteit. Door de inzet van kennis en instrumenten kunnen wij gemeenten ook in deze periode optimaal ondersteunen bij het formuleren van de opgaven, visievorming en deze te vertalen naar concrete maatregelen (op verschillende schaalniveaus).

Voor de ondersteuning van gemeenten en voor continue vernieuwing van het programma moeten we onze expertrol verder verstevigen en onze koppositie behouden. Daarom blijven wij investeren in onderzoek en kennisontwikkeling, waar mogelijk met innovatieve technieken. Om deze reden zijn wij ook nauw betrokken bij landelijke trajecten zoals de werkstroom Ketens en Knopen die als onderdeel van het Toekomstbeeld OV 2040 een kwaliteits- en schaal sprong rondom OV-knooppunten in Nederland beoogt te bereiken.

We werken zoveel mogelijk datagedreven. Dit uit zich in onze manier van onderzoek, onder andere door het monitoren van de programmadoelstellingen en het uitvoeren van experimenten in het kader van het Innovatieprogramma Mobiele Stad. Daarnaast door het inbrengen van een praktijkcasus bij het VU opleidingsprogramma 'datagedreven werken'. Verder delen wij onze kennis met partners en stellen onze kennis en instrumenten beschikbaar via het [Kennisportaal van OV-knooppunten](#). Ook wisselen we (inter)nationaal kennis uit en kijken we naar goede voorbeelden in het buitenland.

6.2 Samenwerking op de corridors

Vanuit het programma werken we samen op verschillende schaalniveaus. Op corridorniveau hebben wij een coördinerende en verbindende rol. We werken samen met partners als gemeenten, NS en ProRail om tot regionale strategieën en actieprogramma's te komen. Ook betrekken we bedrijven en maatschappelijke instellingen. Onze rol is het verbinden van nationale, regionale en lokale opgaven en het samenbrengen van relevante partijen. Wij kijken ook naar wat de impact van ontwikkelingen is op netwerkniveau en andersom, wat veranderingen op het niveau van het netwerk betekenen voor de corridor en de individuele knooppunten. Onze rol is hierbij signalerend en agenderend.

De afgelopen periode hebben we samengewerkt aan de Zaanccorridor, de Kennemerlijn en de Schipholcorridor. Deze samenwerking willen we de komende periode continueren. We zullen de regionale strategieën en actieprogramma's van de Zaanccorridor en de Kennemerlijn tegen het licht houden en al dan niet aanpassen aan nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Daarnaast zijn we inmiddels gestart met samenwerkingen op de Hoornse lijn (Amsterdam-Hoorn) en de Gooicorridor (Amsterdam – Utrecht/Amersfoort). Ook hier wordt nu toegewerkt naar een regionale strategie en actieprogramma. Een belangrijk onderwerp voor Noord-Holland is het creëren van tegenspits en het beter benutten van de daluren om op deze manier de lijnen te versterken. Dit kan door meer bedrijvigheid en voorzieningen rondom knooppunten te concentreren. Ook de Buitenpoorten (poorten naar het landschap) en Toegangspoorten (poorten naar toeristische trekpleisters) kunnen bijdragen aan een tegenspits en een betere benutting van de daluren.

Daarbij komt dat de NS per provincie een meerjarige, gezamenlijke en integrale agenda wil opstellen, de zogenaamde Regionale Ontwikkelagenda die zal worden vastgesteld aan de Landsdelige OV & Spoortafel. Met

NS is afgesproken dat hiervoor binnen Noord-Holland de strategieën per corridor de basis zullen vormen. De provincie is coördinator van het proces en wij zullen dit binnen de bestaande regionale netwerken (NS, ProRail en gemeenten/ambtelijk en bestuurlijk) oppakken.

6.3 Knooppuntontwikkeling

Op knooppuntniveau gaat het om grote integrale gebiedsgerichte opgaven. De nadruk ligt in deze fase op planvorming en uitvoering. Vanuit het programma ondersteunen we deze ontwikkeling door middel van het bieden van kennis en instrumenten en/of een financiële bijdrage. Onze kennisrol vervullen we voor alle 60 treinstations en 4 grote busstations in Noord-Holland. Vanuit onze stimulerende rol moeten we, gezien het grote aantal knooppunten, keuzes maken en prioriteren.

Bij het zo doelgericht mogelijk inzetten van de middelen vanuit OV-knooppunten zijn de volgende uitgangspunten belangrijk:

- de Omgevingsvisie NH-2050 (Metropool in ontwikkeling en Sterke kernen, sterke regio's);
- de mate van urgentie en potentie van de verschillende knooppunten en bestuurlijke energie/momentum.
- beleidsprioriteiten vanuit Wonen, Mobiliteit, Economie (Plabeka/HIRB) en Klimaatadaptatie om te bepalen waar vanuit deze thema's de grootste opgaven liggen.
- de investeringsvoornemens van onze partners;
- buitenpoorten vallen in een aparte categorie. Het zijn stations dichtbij natuur- of recreatiegebieden. Ook hierbij zijn potentie (qua ligging), urgentie en investeringsvoornemens van onze partners belangrijk bij onze inzet.

Bij alle ontwikkelingen kijken we naar onze meerwaarde; waar zijn onze inspanningen het meest effectief.

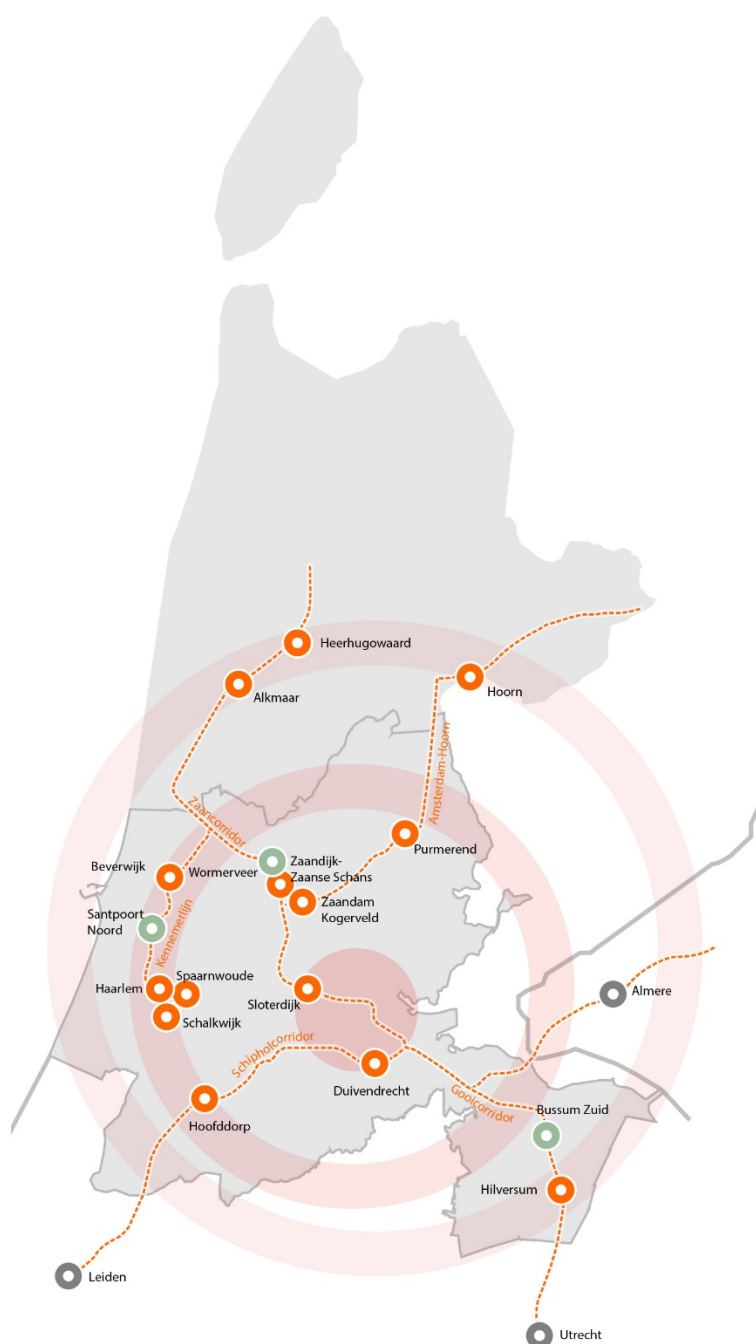
We maken bij onze inzet in de komende periode onderscheid tussen drie soorten knooppunten: knooppunten (aan de periferie) van de MRA, Amsterdamse poorten (knooppunten rondom Amsterdam) en regionale centra (zie kaart).

De knooppuntontwikkeling binnen de MRA draagt bij aan de opgaven op het gebied van verstedelijking en bereikbaarheid binnen deze regio. Ontwikkeling van knooppunten zorgt voor optimalisering van de betreffende knooppunten zelf, maar draagt tegelijkertijd bij aan het functioneren van het bredere OV-systeem binnen de MRA en de bereikbaarheid van Amsterdam in zijn geheel. De poorten van Amsterdam (zoals Sloterdijk) functioneren hierbij als draaischijf van Noord-Holland. Op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid groeien de relaties over de bestuurlijke grenzen heen. Er is een steeds sterkere uitstraling van de metropool richting steden als Alkmaar en Hoorn en richting Leiden en Utrecht en Flevoland. Dit gebied functioneert steeds meer als een daily urban system. Regionale centra als Hoorn en Alkmaar en gemeenten in de periferie van de MRA zoals Purmerend, hebben een belangrijke functie voor zowel de omliggende kernen en de regio (woningbouw, voorzieningen, werkgelegenheid), als voor de MRA. Goede verbindingen met de regio (HOV, bus, auto en langzaam verkeer) en richting de MRA zijn van belang. Bovendien kunnen deze centra aanvullend zijn als het gaat om woon- en werkmilieus voor de MRA.

Het gebied rond Amsterdam van waaruit men dagelijks naar Amsterdam reist breidt zich steeds verder uit. Relaties tussen Amsterdam en steden als Haarlem, Zandam, Purmerend, Hilversum, Hoofddorp en in mindere mate met Alkmaar en Hoorn worden steeds sterker. Het grootste deel van de forenzen werkt echter in Amsterdam. Dit leidt tot een eenzijdige pendel: 's ochtends in de richting van groot Amsterdam en 's avonds richting steden als Alkmaar en Hoorn. Het streven is dat forenzen in Noord-Holland-Noord hun auto zoveel mogelijk laten staan bij herkomst- in plaats van de bestemmingsstations.

Vanuit gemeenten en partners binnen de MRA is steeds meer aandacht voor de verdere ontwikkeling van overstappunten (hubs). Dit zijn multimodale knooppunten met P+R/P+B (Park+Bike), waar men de auto parkeert en met het openbaar vervoer of de fiets verder richting Amsterdam. Ook is sprake van nieuwe hubs, waar men kan overstappen op andere modaliteiten (los van treinstations). Samen met de MRA en het Rijk worden alle huidige en potentiële P+R locaties onderzocht. Met de VRA en de gemeente Amsterdam verkennen we de betekenis van hubs voor de bereikbaarheid van groot Amsterdam vanuit de regio MRA en de rest van Noord-Holland. Vervolgens bekijken we wat dit betekent voor het programma OV-knooppunten.

Kaart: OV-knooppunten inzet periode 2019-2023

Rood: OV-knooppunten

Groen: Buitenpoorten

Grijs: Knooppunten buiten provincie

Zie bijlage 1 (excelbestand prioriteiten).

6.5 Financiën

Voor de kennis- en instrumentontwikkeling, onderzoek en innovatie, het stimuleren/ondersteunen van gemeenten bij de ontwikkeling van hun knooppunt (aanbieden van kennis, procesinstrumenten, onderzoek etc.) en de programmaorganisatie beschikten wij de voorgaande jaren over een exploitatiebudget. Op basis van de jaren 2017, 2018 en 2019 verwachten we komende jaren 500.000 per jaar uit te geven.

Dit exploitatiebudget is beschikbaar naast het investeringsbudget voor OV-knooppunten (reserve OV-knooppunten/OV-fonds). Deze reserve is bedoeld voor het verlenen van subsidies aan gemeenten voor gebiedsgerichte integrale knooppuntontwikkeling die forse lange termijninvesteringen vergen van zowel publieke als private partijen. In een aantal gevallen is provinciale cofinanciering nodig om de plannen uit te kunnen voeren.

In 2017 is 16,75 miljoen euro investeringsbudget beschikbaar gesteld voor het programma OV-knooppunten. In 2019 is het grootste deel van het huidige budget toegekend, dan wel gereserveerd voor knooppuntontwikkeling op de ZaanCorridor.² Zie onderstaand schema. Van het totale budget resteert nog 2,5 miljoen euro. Meerdere knooppunten waarbij we samenwerken zijn ver in de planvorming (o.a. Hoorn, Zaandam Kogerveld fase 2, Haarlem, Hilversum, buitenpoort Santpoort Noord). Steeds meer gemeenten zien de kansen van verstedelijking rondom OV-knooppunten en zoeken hiervoor de samenwerking.

Knooppunt	Subsidie (totaal 16,75)	Reservering	Toekenning
Castricum	300.000,-		Mei 2018
Heerhugowaard	5.700.000,-	Nov.2018	Dec. 2019
Zaandijk Zaanse Schans	5.000.000,-	Dec. 2018	
Zaandam Kogerveld	3.000.000,- plus 3.000.000,- (Versnellen Woningbouw)	Dec. 2018	(verwachting april 2020)
Restant	2.500.000		

Inmiddels is voor de periode 2019-2023 opnieuw budget vrijgemaakt voor OV-knooppunten binnen het nieuwe OV-fonds. Voor dit OV-fonds, waarin 20 miljoen euro is opgenomen, wordt een bestedingsplan opgesteld. Voorliggende notitie zal hiervoor een van de bouwstenen zijn. Doel is om daarin OV-knooppunten in samenhang met de bredere doelstellingen voor OV te bezien en de middelen zo effectief mogelijk in te zetten, waarbij de opgave centraal staat en meerdere doelen behaald kunnen worden. Ook zal in het bestedingsplan de relatie met andere gerelateerde budgetten worden gelegd, zoals die voor woningbouwstimulering, OV en fiets. Door goede afstemming tussen en koppeling met andere budgetten nemen kansen voor synergie toe. Het is daarnaast belangrijk een adaptieve strategie te hanteren zodat we kunnen inspelen op urgente ontwikkelingen en kansen die zich op een bepaald moment voordoen. Verdere uitwerking van keuzes en inzet van middelen in samenhang met OV volgen in het bestedingsplan voor het OV-fonds.

² De ZaanCorridor is de eerste corridor waarbij gewerkt is aan een regionaal actieprogramma. Hieruit zijn dan ook de eerste concrete projecten voortgekomen.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 7 juli 2020

Onderwerp: Bestedingsplan OV-Fonds

Kenmerk:

1413429/1413431

Bijlagen: 2

Bestedingsplan OV-Fonds (ter besluitvorming)

Programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023 (ter informatie)

1. Inleiding

In het coalitieakkoord is het OV-Fonds aangekondigd. Dit fonds is gekoppeld aan Openbaar Vervoer en OV-Knooppunten en heeft als doel woongebieden en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden. In het OV-Fonds is 20 miljoen euro opgenomen. In het bestedingsplan is aangegeven hoe de drie onderwerpen "Programma OV-Knooppunten", "Ketenaanpak" en "Regionale OV-Toekomstbeeld" die gezamenlijk aan deze ambitie bijdragen, inhoudelijk samenkomen. En hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed.

Het concept Bestedingsplan OV-Fonds is in de Commissie Ruimte Wonen en Klimaat d.d. 8 juni besproken. De commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid waren ook uitgenodigd. Op basis van de bespreking zijn een aantal zaken in het Bestedingsplan verduidelijkt.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De samenhang tussen de OV- en ketenaanpak en het programma OV-Knooppunten uit zich in het optimaliseren van de hele keten en wordt met deze aanpak concreet. Het effect is dat de middelen (20 miljoen) kunnen worden ingezet voor een goede (OV-) bereikbaarheid (netwerk, vervoer, soepele overstap), efficiënt ruimtegebruik en voor een kwalitatieve leefomgeving. Met deze integrale aanpak wordt bijgedragen aan de opgave uit het coalitieakkoord "Duurzame verstedelijking en bereikbaarheid".

In het bestedingsplan wordt op basis van een aantal voorwaarden (inhoudelijke doelstellingen, prioritering en energie/draagvlak) voor een adaptief en flexibel bestedingsplan gekozen.

Gericht op resultaat en het behalen van de doelstellingen. Bovendien zorgt de aanpak voor het gericht inzetten van provinciale middelen, waarbij de opgave leidend is.

Indien dit bestedingsplan in Provinciale Staten door u wordt vastgesteld, zijn de voorwaarden waaraan partijen moeten voldoen om voor subsidie in aanmerking te komen duidelijk en transparant. Hiermee kunnen wij aan het begin van de gebiedsontwikkelingsprocessen voorzien in bestuurlijk commitment. Het is het kader voor onze investeringen in het verbeteren van de deur tot deur reis.

Investeringsbeslissingen per maatregel/project worden ter besluitvorming voorgelegd aan Gedeputeerde Staten en ter informatie verstuurd aan Provinciale Staten.

De aanpak zal jaarlijks geëvalueerd worden en waar nodig bijgesteld worden in een geactualiseerde investeringsagenda door Gedeputeerde Staten. De investeringsagenda wordt dan aan de hand van het vastgestelde kader in dit bestedingsplan en actuele ontwikkelingen bijgewerkt en ter informatie aan Provinciale Staten verstuurd.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiën

Aan dit bestedingsplan is een bedrag van 20 miljoen euro gekoppeld, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord.

Communicatie extern

De prioriteiten en het voorstel voor de inzet van middelen zijn mede tot stand gekomen op basis van de, met de regio's (gemeenten, NS, ProRail en overige betrokken partijen), opgestelde regionale strategieën (Corridorstudies), Regionaal OV-Toekomstbeeld en actieprogramma's en bijbehorende investeringsvoornemens.

Gemeenten zijn een belangrijke partner in dit proces en zij vertegenwoordigen in hierin de belangen van hun inwoners. Bij een aantal regionale strategieën zijn naast gemeenten, ProRail, NS en andere vervoerders ook het bedrijfsleven, particulieren/vertegenwoordigers van bewoners, maatschappelijke en culturele instellingen en natuurorganisaties betrokken (bv bij de Kennemerlijn). Daarnaast zal in het kader van de Regionale Ontwikkelstrategie NS ook voor de lijnen richting Enkhuizen en Den Helder gestart worden met regionale samenwerking. Ook bij de verdere uitwerking van de maatregelen uit het regionaal OV toekomstbeeld worden regionale partijen betrokken.

Bij de afzonderlijke projecten/maatregelen die onderdeel gaan vormen van de investeringen vanuit het OV-fonds is ook sprake van burgerparticipatie. Voorbeelden zijn de nu al ingezette participatietrajecten van Haarlem en de Poort van Hoorn.

4. Proces en procedure

Na vaststelling in PS zullen onze partners worden geïnformeerd over de inhoud en de randvoorwaarden in het bestedingsplan.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 39-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 7 juli 2020;

gelet op het coalitieakkoord waarin het OV-Fonds van 20 miljoen is aangekondigd,

besluiten:

1. Het Bestedingsplan OV-fonds vast te stellen.
2. Kennis te nemen van het Programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023

Haarlem, 14 september 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d. 14-09-2020
Commissie RWK
Datum commissievergadering 24-08-2020

Onderwerp:
Voordracht Bestedingsplan OV-fonds

Uw contactpersoon

E. Krijgsman
AD/STG

Doorkiesnummer +31 235143288
krijgsmene@noord-holland.nl

1 september 2020

1 | 4

De commissie adviseert:

Dit onderwerp als besprekingsstuk te agenderen voor de Statenvergadering van maandag 14 september.

Uittreksel concept-verslag commissie RWK 24-08-2020**1. A-agenda Ruimte en wonen (ter bespreking in commissie en ter besluitvorming in eerstvolgende PS-vergadering)**

6.a. RO/Wonen/Mobiliteit: Bestedingsplan OV-Fonds (A-agenda RWK met uitnodiging M&B 24-08-2020)

Mw. **Kaamer van Hoegee** (VVD) constateert dat het voorliggende plan een goede uitvoering is van hetgeen is opgenomen in het coalitieakkoord. Tevens zijn de opmerkingen die in de vorige commissievergadering gemaakt zijn, correct verwerkt.

Mw. **Van Andel** (CDA) is positief over het OV-fonds. Het is een logische plek om extra in te investeren. Klopt het dat de grootte van stations niet van belang is voor de kans op subsidie zolang deze langs de corridors liggen? Of gaat het alleen om de grotere stations? Het belang van goede P&R plekken wordt benadrukt, evenals een goed OV naar de stations. Wordt dit meegenomen in de plannen? Betekent wonen bij een OV knooppunt automatisch een woning zonder parkeerplaats omdat ervan wordt uitgegaan dat men gebruik maakt van het OV? Wanneer thuiswerken steeds meer de norm wordt, zijn de gevolgen voor wegen en OV aanzienlijk. Worden de consequenties hiervan gemonitord en wordt het beleid aangepast indien nodig?

Dhr. **Voskuil** (PvdA) is blij met het fonds, maar dit fonds mag enkel ingezet worden voor investeringen in het OV en het is niet bedoeld als verlengstuk van het programma OV-knooppunten. Hoe zien GS de relatie tussen deze programma's en de budgetten? Wat is overigens de waarde van het programma OV knooppunten aangezien daar geen budget voor beschikbaar is? Een integrale benadering is belangrijk, maar het geld van het OV-fonds moet ten goede komen van het OV en niet besteed worden aan bijvoorbeeld woningbouw of waterberging.

Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt of met OV alleen bussen bedoeld worden.

Dhr. **Voskuil** (PvdA) geeft aan dat het om de gehele ketenreis gaat, dus niet alleen om de bussen. Het geld mag enkel ten goede komen van het OV en verbetering van haltes en fietsenstallingen en niet aan het stimuleren van bedrijvigheid, werkgelegenheid en woningbouw. Ten aanzien van de verbetering van de OV-knooppunten en faciliteiten is in 2019 de motie Hoge Nood aangenomen om te zorgen voor voldoende

openbare toiletten. Dit is een belangrijk aandachtspunt bij de OV-knooppunten, terwijl dit onderwerp in het stuk niet genoemd wordt. Bij de projecten op de prioritaire lijst ontbreekt de bereikbaarheid van Noord-Holland-noord en van Den Helder. In het kaartje staat de IJmeer-verbinding ingetekend onder de naam Bay-Area, maar deze verbinding is zodanig controversieel in de regio dat hier geen prioritaire corridor van gemaakt moet worden. Is het de bedoeling van GS om deze verbinding te gaan stimuleren? Op de optionele lijst staat de P&R Muiden en er wordt gesproken over de wijk De Kruisman met 2.000 woningen, maar aan de andere kant van de A1 wordt de Bloemendalerpolder gebouwd met 3.000 tot 4.000 woningen. Hoe kijken GS naar de doortrekking van de IJburglijn sneltram 26 voor een snelle ontsluiting van alle nieuwe woningen aldaar?

Dhr. **Kaptheijns** (PVV) is blij dat niet alleen naar de MRA wordt gekeken, maar dat ook de gehele regio wordt meegenomen. Er moet zorgvuldig worden omgegaan met schaarse financiële middelen, daarom is men blij met de financiële toets die wordt uitgevoerd evenals het beoordelen van andere subsidiemogelijkheden. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Vink** (D66) geeft complimenten voor de evaluatie van het OV door het college. D66 verzoekt om de verhouding van de metropool met overige delen in de provincie goed in het oog te houden. Men ziet uit naar de uitvoering van de projecten en naar de effecten van het fonds.

Mw. **Van Wijnen** (GL) is overwegend positief omdat uit de stukken blijkt dat er een steeds grotere focus komt op de daily urban systems. Door het versterken van OV-corridors blijft Amsterdam voldoende bereikbaar. De beoordelingscriteria van de geprioriteerde projecten zijn op een aantal punten nog vaag. Zo moet het effect van de investering binnen 5 jaar zichtbaar zijn, maar wat betekent dat concreet? Ook de lager geprioriteerde projecten moeten serieus bekeken worden ten behoeve van andere OV-gebruikers die bijvoorbeeld naar recreatiegebieden reizen.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt wie het fonds gaat vullen en wie gaat zorgen voor het op orde houden van de inkomende en uitgaande gelden. Hoe worden PS geïnformeerd over de toegekende aanvragen door GS? Men verwacht en hoopt dat het OV vaker gebruikt gaat worden, daarvoor moet ook een aansluiting plaatsvinden op de uiteindelijke bestemming en moet er OV beschikbaar zijn van deur tot deur. Is de provincie volgend in de prioritering van de projecten of zet de provincie ook zelf projecten op de lijst?

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) is blij met de toenemende integrale benadering en de overlap met andere beleidsvelden met ruimtelijke impact, zoals woningbouw en bedrijvigheid rondom OV knooppunten waarop ook in het coalitieakkoord wordt ingezet. De opmerkingen van de vorige commissievergadering zijn over het algemeen goed verwerkt. Hij deelt de zorgen van de PvdA dat het ene potje niet mag leeglopen ten behoeve van het andere, dus er moet wel duidelijkheid komen over de financiering. Voorgesteld wordt om nog meer integraal te kijken en naast de genoemde klimaatadaptatie ook de natuurinclusiviteit en het biodiversiteitsverhaal mee te nemen, het liefst in het gehele ruimtelijke beleid. Een schets die recht doet aan de ecologische functie van stedelijk groen ontbreekt helaas. De PvdD zou graag zien dat de natuurinclusieve ruimtelijke inrichting onderdeel uitmaakt van alle provinciale ruimtelijke ambities en deze te verankeren in het beleid in plaats van het enkel mee te nemen bij het bouwen en renoveren van woningen. Dán is pas sprake van duurzame verstedelijking.

Dhr. **Voskuil** (PvdA) vraagt of de PvdD het ermee eens is dat voor de andere doelstellingen andere financieringsvormen beschikbaar zijn. Als alles uit dit fonds gefinancierd moet worden, dan blijft er maar weinig over.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) is het hiermee eens, maar de onderwerpen moeten wel in samenhang bekeken worden. De uitdaging ligt in de knooppunten die dichtbij natuurgebieden liggen, zogenaamde buitenpoorten maar ook bij het brengen van de natuur naar de knooppunten. Ook hier hoeft geen strikte scheiding te bestaan tussen een grijze en groene omgeving. Hij mist station Zaandam als knooppunt in het bestedingsplan, terwijl PS recent groen licht hebben gegeven voor een subsidie voor de ontwikkeling van het voormalig

binnenstedelijk bedrijfsterrein – Mauritsbuurt – tot woonlocatie bij dit station. Waarom ontbreekt dit station in het overzichtskaartje in het bestedingsplan?

Mw. **Kaper** (CU) vraagt in welke fase PS worden geïnformeerd over de investeringsbeslissingen en of de mogelijkheid bestaat om deze beslissingen te wijzigen of bij te sturen. Hebben PS de gelegenheid om investeringsbeslissingen goed of af te keuren na wijzigingen? PS worden geïnformeerd over de actualisatie, maar hebben zij ook een mogelijkheid tot aanvullende inbreng bij de actualisatie na het lezen van de evaluatie?

Dhr. **Jensen** (FvD) is blij met de investeringen en de stimulans voor de economie en werkgelegenheid en de mogelijke impuls voor de toekomstige woningbouwplannen.

Gedeputeerde **Loggen** benadrukt dat er geen geld uit het fonds naar woningbouw gaat, maar wel naar kennisdeling en advisering met name met het oog op vermenging van reizigersstromen op de knooppunten. De gemeente bepaalt primair of er (parkeer)ruimte in stationsgebieden wordt voorzien, maar deze ruimte wordt steeds schaarser. Het is in ieder geval wel wenselijk om hier minder auto's toe te laten zodat er meer ruimte voor andere functies zoals woningbouw overblijft. De specifieke bijdrage wordt bepaald op basis van maatwerk en niet op basis van grootte. Massatransport in het OV is in tijden van een pandemie een kwetsbaar vervoersmiddel, maar dit is keurig opgevangen met de hedendaagse moderne infrastructuur. **De leereffecten en langetermijneffecten van de coronacrisis zijn nu nog niet bekend, maar zodra dat het geval is, wordt de informatie met PS gedeeld,** want verondersteld wordt dat deze van invloed kunnen zijn op te maken keuzes in de RO-sfeer, in de bebouwde omgeving en het OV. Er wordt tevens geïnvesteerd in ketenreizen die nodig zijn voor een woonlocatie. **Jaarlijks worden PS over de voortgang van de projecten geïnformeerd door middel van een rapportage, dus hiermee wordt het kader bepaald waarbinnen GS gaan acteren.** Klimaat en vergroening zijn een doelstelling bij renovatie van stations, maar de voorstellen van de PvdD gaan wel erg ver en deze sluiten niet aan bij het voornemen van het college. Energie- en klimaat adaptief bouwen – termen uit het coalitieakkoord – wordt ook in de woonakkoorden opgenomen. Dit OV-fonds kent enkel uitgaven en geen inkomsten. Wanneer middelen niet tot besteding komen, dient er meteen te worden geherprioriteerd teneinde het geld zo optimaal mogelijk in te kunnen zetten. **Station Zaandam/Mauritsbuurt is opgenomen als station Kogerveld en Zaanse Schans. De gedeputeerde zal schriftelijk gedetailleerd antwoorden over deze specifiek vraag van de PvdD. Het beoordelingscriteria van de subsidie 'zichtbaarheid' moet binnen 5 jaar geconcretiseerd worden, maar wat er precies zichtbaar moet worden, zal schriftelijk worden toegelicht.** In antwoord op de vraag van GL, wordt gemeld dat het de bedoeling is dat na de subsidieverlening er binnen 5 jaar wordt gestart.

Gedeputeerde **Olthof** constateert door corona en het thuiswerken een afname van gebruik van het OV, maar samen met het Rijk wordt er alles aan gedaan om het OV weer te gaan stimuleren en op het oude niveau terug te brengen. De ambities voor het OV blijven wel gehandhaafd en men zal zich niet neerleggen bij lagere ambities door de actuele effecten van corona. Samen met Amsterdam wordt gekeken naar het stimuleren van werkgevers in de regio om beleid te maken voor thuiswerken. Hiervoor wordt een intentieovereenkomst getekend. Aan PS is de terugkoppeling over het beleid door GS in het kader van de motie Hoge Nood reeds toegestuurd.

De **voorzitter** meldt dat deze motie terugkomt op de agenda van de commissie M&B.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat de bereikbaarheid, ruimtelijke voorzieningen, woningbouw en het OV bij knooppunten worden gestimuleerd. Hier ligt een logische en integrale verbinding met de OV- knooppunten teneinde de ketenreis van de deur tot het OV knooppunt te optimaliseren. Ook zijn er middelen uit het OV-fonds beschikbaar voor het stimuleren van de bereikbaarheid in relatie tot de leefbaarheid in Noord-Holland-noord (Poort van Hoorn) en een betere bereikbaarheid van de knooppunten in West-Friesland en Noord-Holland-noord. Hier ligt nog geen concreet plan voor, reden waarom dit nog niet als zodanig is vermeld. De IJmeer-verbinding: de resultaten van de lopende onderzoeken door het Platform Mobiliteit komen in

november aan de orde, maar de gevoeligheden zijn bekend. De P&R Muiden: er wordt gewerkt aan de concessie Gooi- en Vechtstreek en verbetering HOV. De gedeputeerde zal nagaan of er iets gedaan kan worden met de IJmeer-verbinding/IJburglijn, mede met het oog op de vele ontwikkelingen in de Bloemendalerpolder.

Tweede termijn

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is benieuwd of de provincie ook projecten aan de agenda kan toevoegen.

Dhr. **Voskuil** (PvdA) heeft aangegeven dat het fonds juist niet bedoeld moet zijn voor woningbouw, zoals door de gedeputeerde is aangegeven, want daar zijn andere fondsen voor beschikbaar. Hoe moet het programma OV-Knooppunten 2019–2023 worden beoordeeld met name ten aanzien van de OV-knooppunten? Een budget ontbreekt namelijk.

Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt of naast de kleine stations alleen stations die als OV-knooppunt worden aangeduid, worden meegenomen en dus niet de stations die geen OV-knooppunt of prioritaire buitenpoorten zijn die wel langs de corridor liggen.

Mw. **Van Wijnen** (GL) sluit zich aan bij de vragen van het CDA. Het optimaal benutten van gelden betekent dat niet alle gelden worden besteed aan forenzen maar dat er ook gelden worden besteed aan projecten voor andere typen reizigers.

Gedeputeerde **Loggen** benadrukt dat met dit fonds met een integrale benadering uitvoering wordt gegeven aan de afspraken in het coalitieakkoord. Als de PvdA daar een andere mening over heeft, dan moet dat in de coalitie besproken worden. In principe gaat het om alle stations langs de corridor, maar er moet wel sprake zijn van een goede onderbouwing voor de specifieke stations. Overigens wordt ingezet op de prioritaire corridors. De provincie stelt altijd samen in overleg met gemeenten projecten voor dus zal niet zelf projecten aanwijzen.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel vooralsnog als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering van 14 september 2020 aangezien de PvdA en GL nog met de fractie willen overleggen. Mocht het toch een hamerstuk kunnen zijn, dan worden deze partijen verzocht dat bij de griffier te melden.

In de afgelopen cie. RWK is het Bestedingsplan OV Fonds behandeld. Er stond nog een tweetal vragen open die schriftelijk zouden worden beantwoord. Dat betreft de vragen:

1. Waarom Station Zaandam niet op de verbeelding is opgenomen;
2. Hoe het beoordelingscriterium m.b.t. zichtbaarheid precies moet worden verstaan.

Hieronder de beantwoording:

1. Station Zaandam is niet expliciet op de verbeelding in het Bestedingsplan opgenomen aangezien we hier nu niet proactief samenwerken. Bovendien is in de afgelopen periode reeds een aanzienlijke bijdrage (€ 872.395,-, Mauritsbuurt) verstrekt in het kader van OV-knooppunten en Versnelling Woningbouw. Knooppunt Zaandam is de afgelopen jaren volop in ontwikkeling geweest (vernieuwing station en stationsgebied, routes, etc) en is inmiddels grotendeels voltooid. Dat betekent niet dat het knooppunt niet meer wordt betrokken in de aanpak. Zoals in de commissie ook is toegelicht zetten we actief in op de prioritaire corridors (waaraan Zaandam ligt) en de prioritaire knooppunten. Prioritaire knooppunten zijn de knopen waarop we nu (proactief) samenwerken, waar verschillende opgaven samenkomen en waar urgentie is. De overige knooppunten kunnen we ondersteunen met kennis en instrumenten. Uiteraard is een eventuele bijdrage afhankelijk van de voorgestelde ontwikkelingen en onderbouwing daarvan.
2. Met het beoordelingscriterium/aspect: 'het effect van de investering moet binnen 5 jaar zichtbaar zijn' wordt bedoeld dat het betreffende project of de specifieke fase van een project waarvoor een bijdrage wordt verleend (grotendeels) afgerond moet zijn binnen 5 jaar. Echter, het gaat bij dergelijke projecten veelal om langjarige integrale gebiedsontwikkelingen met meerdere onderdelen/fasen. Het betekent dus niet per definitie dat de totale gebiedsontwikkeling afgerond hoeft te zijn. Het komt ook voor dat een financiële reservering wordt gemaakt voor de hele gebiedsontwikkeling (om de haalbaarheid van het totale integrale plan te borgen) en dat de subsidie vervolgens in delen wordt toegekend. Subsidieverlening vindt pas plaats wanneer een project, of onderdeel daarvan (nagenoeg) startklaar is.

PS-vergadering

Dossiernummer	3737
Extern Zaak ID	1448516
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2020
Agendapunt	9
Omschrijving	Tweede begrotingswijziging 2020 (VD-40).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 juli 2020
PS-vergadering	14 september 2020

Toelichting

In de provinciale begroting wijzen provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze tweede begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2020 op basis van de huidige verwachtingen

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr J. Koning

CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992

koningj@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

14 JULI 2020

Betreft: Tweede begrotingswijziging 2020

Kenmerk

1448516/1448521

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de tweede begrotingswijziging 2020

Uw kenmerk

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

- Voordracht tweede begrotingswijziging 2020
- Tweede begrotingswijziging 2020

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

1 A JULI 2020

A. Th. H. van Dijk

R. M. Bergkamp

Tweede begrotingswijziging 2020

Inhoudsopgave

Tweede begrotingswijziging 2020	1
Inhoudsopgave	2
1 Inleiding en leeswijzer	3
2 Financieel overzicht.....	4
3 Overzicht per programma.....	9
Programma 1 Openbaar bestuur.....	10
Programma 2 Bereikbaarheid	13
Programma 3 Water	19
Programma 4 Milieu.....	21
Programma 5 Ruimte.....	24
Programma 6 Groen.....	27
Programma 7 Cultuur en Erfgoed.....	31
Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering	33
4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling	37

1 Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de tweede begrotingswijziging 2020. De tweede begrotingswijziging 2020 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze tweede begrotingswijziging worden de effecten van de kaderbrief 2021 op de begroting in 2020 verwerkt en worden de geraamde inkomsten en uitgaven bijgesteld op basis van recente ontwikkelingen.

In deze begrotingswijziging worden de eerste effecten zichtbaar van de COVID-19 pandemie op de provinciale inkomsten en uitgaven. Op het moment van opstellen van deze begrotingswijziging (juni 2020) zijn er nog veel onzekerheden die effect kunnen hebben op de provinciale begroting. Er is dus nog geen volledig beeld te schetsen. De provincie zal de komende periode gebruiken om verder te inventariseren bij samenwerkingspartners en opdrachtnemers in hoeverre subsidies en opdrachten waarmee rekening is gehouden in de begroting daadwerkelijk tot uitvoering zullen komen in 2020. De resultaten van deze inventarisatie worden verwerkt in de laatste begrotingswijziging 2020.

Juist in de huidige situatie is het van belang dat, waar het kan, de provincie doorpakt in de uitvoering van het coalitieakkoord. Om ervoor te zorgen dat de kaders van de begroting hierin niet knellend werken zijn de activiteiten waarvan op dit moment onzeker is of deze doorgang kunnen vinden in 2020 nog niet van de begroting geschrapt. Dat wat moet gebeuren moet zo snel en goed mogelijk door kunnen gaan.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het financieel overzicht waarin een samenvatting wordt gegeven van alle financiële ontwikkelingen die zijn opgenomen in deze tweede begrotingswijziging. Hoofdstuk 3 bevat het overzicht van de financiële wijzigingen per begrotingsprogramma. Voor ieder begrotingsprogramma vindt u in dit hoofdstuk de financiële tabel waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is. De financiële wijzigingen in het programma zijn onder de budgettabel toegelicht per operationeel doel. In hoofdstuk 4 vindt u de voorgestelde wijzigingen op de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 2020.

2 Financieel overzicht

2.1 Verloop begroting 2020

In November 2019 hebben PS een sluitende (begrotingssaldo = 0) begroting 2020 vastgesteld. Daarna hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die hebben geleid tot een negatief begrotingssaldo. In onderstaande tabel is het verloop van het begrotingssaldo 2020 weergegeven.

Verloop begroting 2020 (x € 1.000)	Saldo
Begroting 2020	0
Eerste begrotingswijziging 2020	1.807
Kaderbrief 2021 *	2.948
Financiële ontwikkelingen tweede begrotingswijziging 2020	14.884
Dekking vanuit de Algemene reserve	-9.639
Begrotingssaldo 2020 na tweede begrotingswijziging	10.000

* De kaderbrief is zelf geen begroting of begrotingswijziging. Het effect van de kaderbrief wordt daarom financieel verwerkt in de tweede begrotingswijziging 2020 en de begroting 2021.

Toelichting

Eerste begrotingswijziging

In de eerste begrotingswijziging 2020 is het begrotingssaldo met € 1,8 mln negatief bijgesteld. De belangrijkste oorzaken hiervoor waren:

- Lagere inkomsten vanuit het provinciefonds;
- Aanvullende uitgaven ten behoeve van de gebiedsgerichte aanpak Natura-2000 gebieden;
- Bijstelling van de IPO/BIJ12 bijdrage.

Kaderbrief 2021

In de kaderbrief zijn een aantal ontwikkelingen en keuzes opgenomen die leiden tot een negatieve bijstelling van het begrotingssaldo voor 2020 met € 2,9 mln. Het betreffen de volgende wijzigingen die in de kaderbrief zelf zijn toegelicht vanaf bladzijde 30.

Regel	Financieel kader	2020 (x € 1 miljoen)
B.	Provinciefonds	-3,10
C.	Opcenten motorrijtuigenbelasting	4,30
D.	Dividenden	-6,05
E.	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen	-0,48
F.	Effect van aanpassen systematiek van afschrijven	-1,92
J.	Overige technische bijstellingen	-0,07
V.	Herstelplan Algemene reserve	6,85
Totaal technische bijstellingen		-0,47
L.	Uitvoering Wet natuurbescherming- stikstof	0,98
M.	Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2	0,88
N.	Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020	0,14
O.	Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG	0,39
P.	Insourcing brugbediening	0,92
Q.	Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening	0,10
Totaal voorstellen		3,41
Totaal Kaderbrief 2020		2,94

Tweede begrotingswijziging

In de tweede begrotingswijziging wordt het begrotingssaldo met € 14,9 mln. negatief bijgesteld. Dit wordt voor € 10 mln. veroorzaakt door het instellen van het Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur.

Financiële ontwikkelingen in deze begrotingswijziging

De financiële ontwikkelingen die leiden tot de bijstelling van het begrotingssaldo zijn weergegeven in paragraaf '2.3 – niet begrotingsneutrale wijzigingen' op pagina 7 en verder per programma toegelicht in hoofdstuk 3 van deze begrotingswijziging.

€ 10 miljoen voor het Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI)

Op 18 mei hebben Provinciale Staten twee moties (moties 41 en 42) aangenomen gericht op het bieden van ondersteuning in de Covid-19 crisis. Motie 41 voorziet in het instellen van een provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI) en richt zich op het bieden van financiële steun aan gemeenten om culturele en maatschappelijke organisaties die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen, overeind te kunnen houden. Uitgangspunt in de motie is dat gemeenten cofinancieren en dat de steun zich richt op de huidige noodfase (3 tot 6 maanden, dus tot einde van dit jaar).

Om de subsidies nog dit jaar te kunnen verstrekken zijn de middelen voor het noodfonds verwerkt in deze begrotingswijziging. Voor het PNSI is € 10 miljoen begroot binnen het programma Cultuur en erfgoed waarmee PS het college mandaag geven om de snelle uitvoering van motie 41 mogelijk te maken. Er heeft echter nog geen afweging kunnen plaatsvinden over de dekking voor deze middelen. Hierdoor is het saldo van deze begrotingswijziging € 10 miljoen negatiever dan eerder voorzien. Gezien de ontstane crisissituatie vinden wij snel handelen belangrijk. Uiteraard zullen wij daarnaast op langere termijn onze financiële positie op orde willen houden. Daarover informeren wij u bij de reguliere planning en control momenten en daarbij zullen de effecten van dit noodfonds op onze financiële positie worden betrokken.

Dekking vanuit de Algemene reserve

Zonder dekkingsvoorstel zou het begrote tekort in 2020 bij deze tweede begrotingswijziging oplopen tot € 19,6 miljoen. Voorgesteld wordt om € 9,6 miljoen hiervan te dekken vanuit de Algemene reserve. In 2020 wordt € 9,6 miljoen onttrokken aan de algemene reserve. In de begroting 2021 wordt een taakstelling opgenomen om de algemene reserve weer aan te vullen met eenzelfde bedrag zodat deze maatregel in meerjarig perspectief geen effect heeft op de stand van de Algemene reserve. Ook valt de omvang van de algemene reserve in 2020 na deze onttrekking nog binnen de hiervoor gestelde normen in de provinciale financiële verordening.

2.2 Tweede begrotingswijziging in één oogopslag

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
1 Openbaar bestuur	24.834	-1.545	23.289
2 Bereikbaarheid	279.009	3.307	282.315
3 Water	6.649	2.568	9.217
4 Milieu	49.964	2.788	52.752
5 Ruimte	54.364	3.181	57.545
6 Groen	99.226	-2.285	96.941
7 Cultuur en Erfgoed	21.321	9.145	30.466
8 Financiën en Bedrijfsvoering	-357.696	-3.294	-360.990
Totaal saldo van lasten en baten	177.669	13.865	191.534
Stortingen	275.223	19.942	295.165
Onttrekkingen	-451.085	-25.614	-476.698
Totaal mutaties reserves	-175.862	-5.672	-181.533
Begrotingsresultaat	1.807	8.193	10.000

2.3 Samenvatting Tweede begrotingswijziging

2.3.1 Niet Begrotingsneutrale wijzigingen. (NBN)

Niet begrotingsneutrale wijzigingen zijn de mutaties in de tweede begrotingswijziging die het begrotingsresultaat beïnvloeden. Het begrotingsresultaat wordt in de tweede begrotingswijziging met € 5,3 mln. nadelig bijgesteld. Het begrotingssaldo wordt bijgesteld van € 4,7 mln. negatief (saldo na kaderbrief 2021) naar een saldo van € 10 mln. In de tabel hieronder worden de oorzaken voor deze negatieve bijstelling van het begrotingssaldo weergegeven. Uitgebreidere informatie over de niet budget neutrale wijzigingen is te vinden in de toelichtingen per programma. Deze wijzigingen zijn aangeduid met het kenmerk 'NBN'.

Financiële ontwikkelingen die het resultaat beïnvloeden

Omschrijving	Financieel effect op het begrotingsresultaat (x € 1mln.)	Voordelig (V) / Nadelig (N)
Begrotingsresultaat na Eerste begrotingswijziging	1,8	N
Verwerken Kaderbrief 2021	2,9	N
Begrotingsresultaat 2020 na Kaderbrief 2021	4,7	N
Cultuur en erfgoed: Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI)	10	N
Capaciteitskosten: Verschuiving van investeringen naar exploitatie	7,1	N
Financiën en bedrijfsvoering: hogere uitkering Provinciefonds	-3,9	V
Bereikbaarheid: Hogere kosten Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer	2,3	N
Bereikbaarheid: Kosten onderhoud wegen: areaaluitbreiding	1,0	N
Ruimte: Grondverkoop	-0,7	V
Financiën en bedrijfsvoering: Renteresultaat	-0,6	V
Openbaar bestuur: Correctie sponsorbudget	-0,6	V
Groen: Verhoging IPO-begroting t.b.v. Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof.	0,4	N
Financiën en bedrijfsvoering: Lager vastgestelde subsidies uit voorgaande jaren	-0,4	V
Openbaar bestuur: Agenda Weerbaar Noord-Holland (verschuiving naar 2021)	-0,3	V
Openbaar bestuur: scholingsvergoeding voor Statenleden en duo-commissieleden	0,2	N
<i>overige mutaties < € 200.000</i>		
Openbaar bestuur	0,2	N
Milieu	0,1	N
Ruimte	0,1	N
Groen	0,3	N
Financiën en Bedrijfsvoering	-0,2	V
Totaal na mutaties Tweede begrotingswijziging 2020	19,6	N
Dekken tekort 2020 vanuit een taakstelling in 2021 via de Algemene reserve	-9,6	V
Begrotingsresultaat na Tweede begrotingswijziging 2020	10,0	N

Toelichting

Capaciteitskosten van investeringen naar overhead

De capaciteitskosten van de directie beheer en uitvoering zijn opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Uitgangspunt waren hierbij de vorig jaar vastgestelde provinciale financiële verordening en de landelijke regelgeving. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor de directie Beheer en Uitvoering capaciteit inzet. Het totale effect bedraagt € 7,1

mln. Het grote verschil wordt veroorzaakt door een verschuiving van kosten die in eerdere jaren werden geactiveerd en die nu ten laste moeten worden gebracht van de exploitatie.

Hogere uitkering provinciefonds

Ten opzichte van de Kaderbrief 2021 wordt de algemene uitkering van het provinciefonds met een bedrag van €3.944.000 naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door:

- Een positieve eindafrekening over 2019. In de meicirculaire wordt elk jaar de eindafrekening van de accressen en de ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds uit het jaar ervoor verwerkt. Dat zorgt voor een toename in 2020 van € 1,9 mln. ten opzichte van de Kaderbrief 2021;
- € 2,0 mln. meer inkomsten door mutaties in variabelen van het verdeelmodel zelf in 2020 (zoals bijvoorbeeld accres, de aantallen inwoners, de oeverlengte enzovoort).

2.3.2 Begrotingsneutrale wijzigingen (BN)

Begrotingsneutrale wijzigingen zijn wijzigingen die geen effect op het saldo van de begroting hebben. Ze zijn opgeteld bij elkaar altijd 0. Omdat wel het totaal aan baten en het totaal aan lasten per programma wijzigt, is hierop het budgetrecht van uw Staten van toepassing. Daarom worden deze mutaties hierbij aan u voorgelegd. Het betreft vaak een verschuiving van lasten tussen twee begrotingsprogramma's en bijstellingen van specifieke baten (bijdragen van derden), waar even hoge lasten tegenover staan. Begrotingsneutrale wijzigingen groter dan € 100.000 zijn toegelicht en worden aangeduid met het kenmerk 'BN'.

2.3.4 Reserves (RESV)

Veel uitgaven van de provincie fluctueren sterk over de jaren en worden gedekt vanuit de bestemmingsreserves. Omdat deze uitgaven gedekt worden vanuit de bestemmingsreserves hebben wijzigingen hierin geen effect hebben op het begrotingssaldo. De mutaties die zijn doorgevoerd in de uitgaven, gedekt vanuit de bestemmingsreserves, zijn te vinden in de toelichtingen bij de programma's. Mutaties in de uitgaven vanuit, de stortingen in, en de overhevelingen tussen de reserves die geen effect hebben op het begrote resultaat zijn in de toelichting aangeduid met het kenmerk 'RESV'.

3 Overzicht per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	24.953	-1.559	23.394
Baten	119	-14	105
Saldo van baten en lasten	24.834	-1.545	23.289
Stortingen			
1.4.2 Resv. Cofinanciering Europese Projecten	0	0	0
Onttrekkingen			
1.4.2 Resv. Cofinanciering Europese Projecten	-1.192	0	-1.192
Totaal mutaties reserves	-1.192	0	-1.192
Programma Resultaat	23.642	-1.545	22.097

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	De nieuwe Verordening Rechtspositie voor politieke ambtsdragers is op 28 maart 2019 in werking getreden. Hierin wordt een scholingsvergoeding voor Statenleden en duo-commissieleden per benoemingsperiode na toetsing door de griffie aangeboden. Er wordt verwacht dat 50% van de scholingsuitgaven in 2020 plaatsvindt en 25% ten laste van 2021 en 2022.	Lasten	180 N
NBN	Het Presidium heeft in 2019 besloten: - Om voor de werkgroep Jeugdparticipatie een totaalbedrag van € 140.000 bij te ramen voor de jaren 2020-2021-2022-2023 (jaarlijks € 35.000). - jaarlijks € 8.000 te begroten voor de Ribbius Peletier penning in het kader van 100 jaar vrouwenkiesrecht.	Lasten	43 N
BN	In de begroting zijn de huisvestingskosten voor PS nu nog opgenomen onder programma 1 - openbaar bestuur. Door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead (dat is opgenomen in programma 8) moeten worden verantwoord. Betreft een verschuiving van € 0,8 mln. naar programma 8. Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten	- 812 V 14 N

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Door de corona-crisis gaat het provinciaal concert niet door (€ 30.000) en zijn er minder taxikosten voor GS-leden (€ 20.000). Wel worden hogere lasten geraamd voor proces- en griffiekosten (€ 140.000). De provincie Noord-Holland is onder andere veroordeeld tot een proceskostenvergoeding van € 101.000. Tegen deze veroordeling is hoger beroep aangekend.	Lasten	90 N
BN	Door de commissie BBV is een uitspraak gedaan dat de huisvestingskosten van het bestuur onder overhead dient te worden verantwoord. De begrote kosten worden daarom verplaatst van operationeel doel 1.1.2 naar operationeel doel '8.2.1- overhead beheren'.	Lasten	- 119 V

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	De subsidie van € 100.000 voor Amsterdam Smart City zal in zijn geheel in 2020 verstrekt worden. Er was budgettair gezien echter rekening gehouden met een verdeling van de kosten (en werkzaamheden) over zowel 2020 als 2021. Omdat de subsidie nu in 1 keer verstrekt moet worden is het noodzakelijk om het budget uit 2021 hiervoor naar voren te halen, naar 2020.	Lasten	42 N

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	De kaderbriefaankstelling voor de begroting 2021 voor OD 1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren van € 4.000 wordt ook al in het jaar 2020 gerealiseerd.	Lasten	- 4 V
BN	In de begroting is € 100.000 opgenomen voor de viering van 75 jaar vrijheid onder operationeel doel 1.2.3. Het is logischer om deze kosten te verantwoorden onder operationeel doel 1.4.1 'Bestuurshandelingen communiceren'. Daarom verplaatsen we het budget naar dit operationeel doel.	Lasten	-100 V

1.3.2 Risicokaart beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	De kaderbriefaankstelling voor de begroting 2021 voor OD 1.3.2 Risicokaart beheren van € 35.000 wordt ook al in het jaar 2020 gerealiseerd.	Lasten	-35 V

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Een aantal activiteiten uit de Agenda Weerbaar NH loopt vanwege de Corona-crisis vertraging op (samenwerkingspartners stellen investeringen uit; pilotprojecten zijn vertraagd, e.d.) en zal naar achteren schuiven. Bij de begroting 2021 wordt voorgesteld om dit bedrag weer toe te voegen, zodat de activiteiten uit de Agenda Weerbaar NH doorgang kunnen vinden.	Lasten	- 300 V

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Voor evenementensponsoring is dubbel budget beschikbaar gesteld, zowel structureel via de kaderbrief 2019 als incidenteel via het coalitieakkoord in de begroting 2020. Het budget kan met € 600.000 worden verlaagd. In de laatste begrotingswijziging 2019 is al besloten dat in 2020 nog € 130.000 extra beschikbaar zou worden gesteld in het kader van 75 jaar vrijheid. Voor externe communicatie is voor de realisatie van de doelen € 32.000 minder nodig.	Lasten	- 502 V
BN	Voor de viering van 75 jaar vrijheid was al € 100.000 beschikbaar in de begroting. Dit bedrag was opgenomen onder operationeel doel 1.2.3 en is nu verplaatst naar operationeel doel 1.4.1. Voor het scholierenproject is ambtelijke inzet nodig. Omdat communicatiemedewerkers volgens het BBV moeten worden verantwoord onder het operationeel doel overhead is het benodigde budget van € 82.000 verplaatst naar operationeel doel 8.2.1. De kosten van interne communicatie waren begroot onder dit operationeel doel, maar horen volgens het BBV thuis onder het operationeel doel overhead. Het budget van € 60.000 is verplaatst naar operationeel doel 8.2.1.	Lasten	- 42 V

Programma 2 Bereikbaarheid

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	316.284	5.649	321.932
Baten	37.275	2.342	39.617
Saldo van baten en lasten	279.009	3.307	282.315
Stortingen			
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbeleid	655	0	655
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	20.205	-1.100	19.105
2.2.1 Resv. Kaplst. Wegen	0	0	0
2.2.1 Resv. Kaplst. OV	0	0	0
2.2.1 Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur	29.874	3.930	33.804
2.3.2 Resv. Groot onderhoud wegen	16.893	764	17.657
2.3.2 Resv. Kapitaallasten wegen	8.574	0	8.574
2.3.2 Resv. Investerings kunstwerken	7.900	2.290	10.190
2.3.3 Resv. Kapls. Vaarwegen	3	-3	0
2.3.3 Resv. Groot onderhoud vaarwegen	8.192	1.107	9.299
2.4.2 Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	1.045	200	1.245
2.5.1 Resv. OV projecten	51.169	713	51.882
Onttrekkingen			
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbeleid	-962	-300	-1.262
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	-79.320	2.301	-77.019
2.2.1 Resv. Kaplst. Wegen	-2.116	-459	-2.575
2.2.1 Resv. Kaplst. OV	-522	427	-95
2.2.1 Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-101.014	-3.138	-104.152
2.3.2 Resv. Groot onderhoud wegen	-24.837	-4.305	-29.142
2.3.2 Resv. Kapitaallasten wegen	-1.239	1.136	-103
2.3.2 Resv. Investerings kunstwerken	-8.574	0	-8.574
2.3.3 Resv. Kapls. Vaarwegen	-8	8	0
2.3.3 Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-8.516	-3.229	-11.745
2.4.2 Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	-16.136	-641	-16.777
2.5.1 Resv. OV projecten	-56.668	2.549	-54.120
Totaal mutaties reserves	-155.403	2.250	-153.153
Programma Resultaat	123.606	5.556	129.162

2.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	De uitgaven ten laste van de reserve Mobiliteitsbeleid worden per saldo met € 0,2 mln. omhoog bijgesteld. • € 0,2 mln. meer uitgaven voor provinciale verkeers- en vervoerplannen (PVVP) waardoor deze weer op het niveau van de besteding in voorgaande jaren wordt gebracht. • € 0,1 mln. meer uitgaven studiekosten doortrekken Noord-Zuidlijn; • € 0,1 mln. minder uitgaven Programma Verkeersveiligheid. <u>Overheveling reserves</u> Er wordt € 0,1 mln. overgeheveld van de reserve mobiliteitsbeleid naar de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden (OD 2.1.2) omdat de bijdrage aan het deelprogramma Doortrappen – verkeersdeelname ouderen – via OD 2.1.2. via een subsidieregeling zal worden besteed.	Lasten Onttrekking	200 N - 300 V

2.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'J-Overige technische bijstellingen' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Storting	- 4.000 V
BN	<i>Lasten</i> De uitgaven voor het programma MRA Elektrisch vervoeren worden verhoogd met € 343.000 vanwege: hogere uitgaven voor plaatsen en onderhoud laadpalen, begeleiding aanbesteding, verhoging van communicatie uitgaven voor kennisdeling met en ontzorging van de gemeenten, door middel van visualisatie, mailing en folders. De hogere uitgaven worden gedekt door bijdragen van derden.	Lasten Baten	€ 343 N - € 343 V
RESV	<i>Lasten</i> De geraamde uitgaven ten laste van de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden worden verlaagd met € 2,3 miljoen. Het betreffen de volgende wijzigingen. Infrastructuur € 4,1 miljoen meer uitgaven: • € 0,2 mln. meer uitgaven Uitvoeringsregeling Kleine infrastructuur 2019, regio Alkmaar. Subsidieaanvragen zijn binnengekomen in 2019, maar afgegeven in 2020 • € 1,2 mln. meer uitgaven Uitvoeringsregeling Kleine infrastructuur 2019, regio West-Friesland vanwege: aanvragen zijn binnengekomen in 2019, maar afgegeven in 2020 • € 2,95 mln. meer uitgaven OV-SAAL (Schiphol – Amsterdam – Almere – Lelystad) vanwege: De gemeente heeft de verdeling van subsidie over haar verschillende projecten aangepast. Aan een project is een hogere bijdrage gevraagd, terwijl voor twee andere projecten het bedrag omlaag	Lasten Onttrekking Storting	- € 2.301 V € 2.301 N € 2.900 N

	is gebracht. • € 0,55 mln. meer uitgaven Bergerweg – Alkmaar (deelproject Investeringspakket Bereikbaarheid IPB Alkmaar) daar de Gemeente Alkmaar het voornemen heeft de aanvraag voor de bijdrage nog in 2020 in te dienen. • € 0,85 minder uitgaven uitvoeringsregeling Veilige uitwegen. De uitvoeringsregeling wordt op 1 januari 2021 gepubliceerd waardoor de bestedingen vanaf 2021 zullen plaatsvinden. Fietsinfrastructuur € 2,7 miljoen minder uitgaven: • € 4,0 mln. minder uitgaven Actieprogramma Fiets - oplossen fietsknelpunten en doorfietsroutes • € 1,3 mln. meer uitgaven Fietstunnel Velsertaverse Openbaar vervoer € 3,9 miljoen (verlaging) • € 1,2 mln. minder uitgaven Investeringsagenda doorstroming ov. Projecten die na overleg en wederzijdse instemming tussen provincie en desbetreffende gemeenten geen doorgang hebben gevonden, tegen lagere kosten zijn gerealiseerd of vanuit een ander budget zijn gerealiseerd • € 1.9 mln. minder uitgaven Uithoornlijn. De bijdrage aan het project is gekoppeld aan het gereed zijn van afspraken over beheer en eigendom. Deze staan voor 2021 gepland, waardoor de bijdrage niet meer in 2020 plaats kan vinden. • € 0,7 mln. minder uitgaven HOV A9 Gedragbeïnvloeding verkeersveiligheid € 0,1 mln. (verhoging) De verwachte subsidies Gedragbeïnvloeding verkeersveiligheid worden verhoogd voor de uitvoeringsregeling Doortrappen – verkeersdeelname ouderen. <u>Overheveling reserves</u> • Er wordt € 2,8 miljoen overgeheveld vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur (OD 2.2.1) omdat de middelen voor de Fietstunnel Velsertaverse (€ 1,3 miljoen) en Kogendijk – IPB Alkmaar (€ 1,5 miljoen) als subsidie tot besteding komen en de uitgaven daarom via deze reserve lopen. • Er wordt € 0,1 mln. overgeheveld vanuit de reserve Mobiliteitsbeleid (OD 2.1.1) omdat deze middelen voor Doortrappen – verkeersdeelname ouderen als subsidie worden besteed.		

2.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'F - effect aanpassen systematiek van afschrijven' uit de kaderbrief 2021 op operationeel doel 2.2.1	Lasten Onttrekking Stortingen	- 1.114 V -32 V -70 V
KB	Betreft de verwerking van regel 'J - Overige technische bijstellingen' uit de	Storting	4.000 N

2021	kaderbrief 2021 op operationeel doel 2.2.1		
RESV	Lasten Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur € 0,3 mln. • € 0,8 mln. meer uitgaven studiekosten PMI. • € 0,05 meer uitgaven Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar. Voor het project Kogendijk/N9 zal het schetsontwerp worden uitgewerkt in een voorlopig ontwerp (VO) met bijbehorende onderzoeken en kostenraming. Opdracht hiervoor wordt gegeven in Q4 2020. • € 0,15 mln. minder uitgaven HOV Noordwijk-Schiphol. • € 0,1 mln. minder uitgaven Bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek. • € 0,25 mln. minder uitgaven Bereikbaarheid Den Helder. Baten De onttrekkingen aan de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur worden verhoogd met € 3,1 mln.: • € 0,3 mln. meer onttrekkingen door hogere uitgaven (zie toelichting lasten). • € 2,8 mln. meer overhevelingen naar reserve Uitvoering mobiliteitsbeleid door derden (zie toelichting OD 2.1.2).	Lasten Onttrekking	€ 338 N -€ 3.138 V

2.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 1.704.000.	Lasten	-1.704 V

2.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'F - Effect van aanpassen systematiek van afschrijven' uit de kaderbrief op operationeel doel 2.3.1	Lasten	100 N
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verhoging met € 637.000.	Lasten	637 N

2.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'F - Effect van aanpassen systematiek van afschrijven' uit de kaderbrief op operationeel doel 2.3.2	Lasten Onttrekking	- 1.757 V 1.136 N
NBN	De onderhoudskosten worden met € 1 mln. verhoogd in verband met areaaluitbreiding waarvan een deel gestort wordt in de reserve groot onderhoud wegen.	Lasten Storting	498 N 543 N
BN	• De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U	Lasten Baten	3.425 N -1.799 V

	werkzaam is. Een deel van de kosten binnen dit OD worden gedekt vanuit de reserve Groot onderhoud wegen. In 2020 worden capaciteitskosten bij externe opdrachtgevers in rekening gebracht voor een bedrag van € 1.799.000.	Onttrekking Storting	- 2.504 V 221 N
BN	De gebiedscontracten worden jaarlijks volgens de contractueel afgesproken index verhoogd. Dit betekent een verhoging van de lasten met € 1.192.000. Met deze indexering is rekening gehouden in de stelpost prijsstijging (programma 8)	Lasten	1.192 N
RESV	<u>Reserve Groot onderhoud wegen</u> De uitgaven vanuit de reserve worden met € 1,8 mln. verhoogd als gevolg van het verloop van projecten Er wordt 2,3 mln. gestort in de reserve Investerings kunstwerken waarvan € 0,4 mln. vanuit het budget voor vast onderhoud vaarwegen (OD 2.4.1) en € 1,9 mln. vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen (OD 2.3.3).	Lasten Onttrekking Storting	1.801 N - 1.801 V 2.290 N

2.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'F - Effect van aanpassen systematiek van afschrijven' uit de kaderbrief op operationeel doel 2.3.2	Lasten Onttrekking	-257 V 8 N
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 150.000. Een deel van de capaciteitskosten wordt gedekt vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen.	Lasten Onttrekking Storting	- 229 V 36 N 29 N
BN	De gebiedscontracten worden volgens de contractueel afgesproken index verhoogd. Dit betekent een verhoging van de lasten met € 121.000. Met deze indexering is rekening gehouden in de stelpost prijsstijging (programma 8)	Lasten	121 N
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> - Er wordt € 1,9 mln. overgeheveld vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen naar de reserve Investerings kunstwerken. - Er wordt € 1,0 mln. overgeheveld vanuit de reserve Groen naar de reserve Groot onderhoud vaarwegen voor de aanleg van Natuurvriendelijke oevers. - Overige mutaties < € 100.000	Onttrekking Storting	- 1.887 V 1.075 N
RESV	<u>Reserve Groot onderhoud vaarwegen</u> Verhoging van de uitgaven vanuit- en de onttrekking aan de reserve als gevolg van het verloop van projecten € 1.378.000.	Lasten Onttrekking	1.378 N - 1.378 V

2.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 137.000.	Lasten	- 137 V

2.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'P. insourcing brugbediening' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020 op operationeel doel 2.4.1	Lasten	882 N
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'Q. Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Lasten	100 N
NBN	- De uitgaven met betrekking tot de tunnels worden met € 1,4 mln. verhoogd. Deze middelen zijn nodig om te voldoen aan Nederlandse wetgeving. Het structurele effect is ook meegenomen in de begroting 2021. - Alle budgetten zijn geheel vanaf de bodem opgebouwd en doorgerekend (zero-based). Per saldo leidt dit tot een hogere last van € 0,9 mln. Met name de materiële kosten vast onderhoud vaarwegen zijn hoger. - De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verhoging met € 1,4 mln.	Lasten	3.656 N
BN	Het budget materiële kosten vast onderhoud vaarwegen wordt met €0,4 mln. verlaagd en gestort in de reserve Investerings Kunstwerken. De storting is verwerkt onder operationeel doel 2.3.2.	Lasten	- 400 V

2.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verhoging met per saldo € 784.000 omdat een deel van de kosten gedekt wordt vanuit de reserve innovatieprojecten mobiliteit.	Lasten Onttrekking	952 N -168 V
RESV	<u>Reserve Innovatieprojecten mobiliteit</u> Als gevolg van de actualisatie van het kasritme van de Innovatie projecten mobiliteit zijn de begrote uitgaven licht naar voren gehaald. De reserve blijft geheel toereikend.	Lasten Baten Onttrekking Storting	473 N -200 V -473 V 200 N

2.5.1 OV concessies beheren en verlenen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
BN	Verhoging storting door prijsindexering OV-concessies. Deze verhoging wordt gedekt vanuit de stelpost prijsstijging in het programma financiën en bedrijfsvoering.	Storting	713 N
RESV	<u>Reserve Openbaar vervoer projecten</u> De uitgaven vanuit de reserve openbaar vervoer projecten worden verlaagd met € 2,6 miljoen. Oorzaak hiervoor is dat diverse bijdragen niet volledig in 2020 al plaatsvinden, maar over meerdere jaren verspreid worden. Het betreft hier een deel van de bijdragen in knooppunten binnen de concessie Gooi & Vechtstreek en bijdragen aan nieuwe buurtbussen en Zero emissie bussen voor de concessies.	Lasten Onttrekking	-2.548 V 2.548 N

Programma 3 Water

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	8.274	2.469	10.743
Baten	1.625	-99	1.526
Saldo van baten en lasten	6.649	2.568	9.217
Stortingen			
3.1.2 Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	50	570	620
3.1.3 Resv. Klimaatadaptie	1.320	0	1.320
3.2.1 Resv. Waterrecreatie	2.000	0	2.000
Onttrekkingen			
3.1.2 Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	-2.414	-442	-2.856
3.1.3 Resv. Klimaatadaptie	-250	0	-250
3.2.1 Resv. Waterrecreatie	-4.374	-2.515	-6.889
Totaal mutaties reserves	-3.668	-2.387	-6.055
Programma Resultaat	2.981	181	3.162

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
RESV	<u>Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling</u>	Lasten	442 N
	De verwachte uitgaven vanuit deze reserve worden met € 442.000 omhoog bijgesteld, het betreft de volgende mutaties die gedaan zijn voor de uitgaven die we voor 2020 verwachten:	Onttrekking	-442 V
	- Subsidie Staatsbosbeheer, erfgoeddeals (€ 1,2 miljoen);	Storting	570 N
	- Bijdrage aan De Nieuwe Afsluitdijk voor 2020 (€ 100.000);		
	- Aframing subsidie Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Markermeerdijken, (- € 500.000).		
	- Aframing subsidie Gemeente Texel: Fietspad Prins Hendrikdijk (- € 358.000).		
	In de meicirculaire 2020 hebben we € 570.000 ontvangen als decentralisatie uitkering voor Erfgoeddeals dit wordt in deze reserve gestort.		

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve Waterrecreatie</u> Aanpassing van de kasraming van de reserve Waterrecreatie ten behoeve van o.a. de uitvoeringsregeling recreatief personenvervoer over water, aquapunctuurprojecten, waterplantenproblematiek IJsselmeergebied, durfsporten, trekvaarten en zwemwaterlocaties. <u>Overheveling reserves</u> Voor de meekoppelkansen voor Oevertraject 18: Huygendijk-Heerhugowaard 24 visplekken) en Oevertraject 20: Niedorpervaart-Kolhorn (10 nieuwe visplekken, inclusief 1 visplek voor minder validen) wordt € 78.000 overgeheveld vanuit de reserve Waterrecreatie naar de Reserve groot onderhoud wegen.	Lasten Onttrekking	2.437 N -2.515 V

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Voor de UVR Bodem en Water is in 2020 nog maar € 501.000 beschikbaar. Verwachting aan begin van het jaar was dat er nog € 600.000 beschikbaar zou zijn. Vandaar de aframing van € 99.000.	Lasten Baten	- € 99 V € 99 N

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 311.000	Lasten	-311 V

Programma 4 Milieu

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	52.350	3.317	55.667
Baten	2.386	529	2.915
Saldo van baten en lasten	49.964	2.788	52.752
Stortingen			
4.1.3 Resv. Bodemsanering	5.396	319	5.715
4.1.6 Resv. Gezonde Leefomgeving	3.200	100	3.300
4.2.1 Resv. Energietransitie	6.150	0	6.150
4.2.2 Resv. Circulaire economie	100	0	100
4.2.3 Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	100	0	100
Onttrekkingen			
4.1.3 Resv. Bodemsanering	-397	-5.708	-6.105
4.1.6 Resv. Gezonde Leefomgeving	-3.300	300	-3.000
4.2.1 Resv. Energietransitie	-13.019	3.901	-9.118
4.2.2 Resv. Circulaire economie	-473	0	-473
4.2.3 Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	-1.000	0	-1.000
Totaal mutaties reserves	-3.243	-1.088	-4.331
Programma Resultaat	46.721	1.700	48.421

4.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
RESV	In de Eerste begrotingswijziging was € 100.000 meegenomen als Uitgestelde intenties voor gezonde leefomgeving, dit bedrag wordt nu gestort in de reserve Gezonde Leefomgeving bij OD 4.1.6.	Lasten	- 100 V

4.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
NBN	Incidentele ophoging i.v.m. sluiting stortplaats Hollandse brug. Conform de beleidslijn wordt wanneer een stortplaats wordt gesloten € 120.000 incidenteel beschikbaar gesteld. Hiervan wordt € 60.000 in 2020 geprognosticeerd en € 60.000 in 2021.	Lasten	60 N
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 71.000.	Lasten	- 71 V

BN	De provincie ontvangt nazorgheffingen indien deze zijn opgelegd, deze worden doorbetaald. Tevens betreft dit de verplichtingen tot uitvoering van de nazorg (in dit geval alleen nog De Poel). De provincie is voor de Poel een beheerovereenkomst aangegaan van 10 jaar (van 2017 t/m 2026). Zodra een jaarlijkse factuur binnenkomt wordt deze doorbelast aan het Nazorgfonds. Deze gegevens waren echter niet in de begroting verwerkt.	Lasten Baten	53 N -53 V
RESV	<u>Reserve Bodemsanering</u> Als gevolg van de actualisatie van het kasritme van de bodemsaneringsprojecten zijn de begrote uitgaven bijgesteld. De reserve blijft geheel toereikend.	Lasten Onttrekking	4.987 N - 4.987 V
RESV	<u>Reserve Bodemsanering</u> De capaciteitskosten met betrekking tot de bodemsaneringsprojecten worden onttrokken uit de reserve bodemsanering. Omdat in de reserve geen rekening is gehouden met de interne capaciteit vindt tegelijkertijd een storting in de reserve bodemsanering plaats.	Lasten Onttrekking Storting	721 N -721 V 319 N

4.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
KB 2021	Betreft de verwerking van kaderbrief 2021 op operationeel doel 4.1.5 - Regel L Uitvoering Wet natuurbescherming – stikstof (€ 1,0 mln.) - Regel M Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2 (€ 0,9 mln.) - Regel N Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020 (€ 0,1 mln.) - Regel O Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG (€ 0,4 mln.)	Lasten	€ 2.393 N

4.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve Gezonde Leefomgeving</u> De verwachte uitgaven op de reserve worden met € 300.000 naar beneden bijgesteld, omdat we door de coronacrisis vertraging in de projecten verwachten. In deze reserve wordt € 100.000 gestort vanuit operationeel doel 4.1.1. Dit bedrag is bij de Eerste begrotingswijziging 2020 meegenomen als Uitgestelde Intentie voor de Gezonde Leefomgeving.	Lasten Onttrekking Storting	- 300 V 300 N 100 N

4.2.1 Bijdragen aan energietransitie

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	April 2020 is de fase naar de vaststelling van de RES 1.0 (aflopend juli 2021) gestart. In deze fase zullen zoekgebieden verder worden geconcretiseerd en zal het warmte verdelingsvraagstuk die in de Regionale Structuurvisie Warmte (RSW) zijn beslag moet krijgen in de RES worden uitgewerkt. We verwachten daarvoor dit jaar nog €850.000 nodig te hebben. € 375.000 onttrekken we hiervoor uit de reserve en € 475.000 krijgen we nog van de gemeente Alkmaar (€ 475.000).	Lasten 475 N Baten - 475 V	
RESV	<u>Reserve Energietransitie</u> De uitgaven vanuit de reserve Energietransitie worden met € 5,0 miljoen naar beneden bijgesteld, het betreft de volgende wijzigingen: - Regionale Energie Strategieën: € 0,4 mln. meer uitgaven - Voor het klimaat neutraal maken van de eigen organisatie: € 0,3 mln. meer uitgaven. - In de begroting 2020 was € 6 miljoen opgenomen voor Geothermie. Een onderdeel hiervan is het SCAN-project van € 4,5 miljoen. Vanwege de coronacrisis heeft een aantal onderzoeken niet op tijd kunnen plaatsvinden, waardoor de uitvoering van het project verplaatst is naar 2021. € 4,5 miljoen minder uitgaven. - Voor de aanleg van een Zonnepark was € 1,2 miljoen geraamd in de begroting. Maar de doorlooptijd om toestemming te krijgen voor de aanleg duurt langer dan verwacht, omdat de gemeente Haarlemmermeer eerst haar eigen zonneweide beleid moet maken. Daardoor starten deze werkzaamheden pas in 2021. € 1,2 miljoen minder uitgaven. Voor de Regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland wordt € 1 miljoen onttrokken aan de reserve Energietransitie en opgenomen als uitgaven in operationeel doel 5.3.2.	Lasten onttrekking	- 4.901 V 3.901 N

Programma 5 Ruimte

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	63.866	3.788	67.654
Baten	9.502	607	10.109
Saldo van baten en lasten	54.364	3.181	57.545
Stortingen			
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	8.398	0	8.398
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	250	0	250
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	2.500	0	2.500
5.3.2 Resv. MKB	3.750	0	3.750
5.3.4 Resv. Duurzame landbouw	0	0	0
5.3.5 Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	994	2.554	3.548
5.4.1 Resv. Woonbeleid	0	0	0
5.4.2 Resv. Woningbouw	1.200	0	1.200
Onttrekkingen			
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	-3.000	-110	-3.110
5.2.3 Resv. Kapitaallasten havencomplexen	-140	0	-140
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	-300	-1.000	-1.300
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-4.997	0	-4.997
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	-2.287	-138	-2.425
5.3.2 Resv. MKB	-4.260	-3.240	-7.500
5.3.4 Resv. Duurzame landbouw	-3.244	0	-3.244
5.3.5 Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	-3.554	-1.055	-4.609
5.4.1 Resv. Woonbeleid	-1.100	0	-1.100
5.4.2 Resv. Woningbouw	-5.770	0	-5.770
Totaal mutaties reserves	-11.560	-2.989	-14.549
Programma Resultaat	42.804	192	42.996

5.2.1 Bijdragen aan de ontwikkeling van OV-knooppunten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000,-	Lasten	- 56 V
RESV	<u>Reserve OV-Knooppunten</u> De verwachte uitgaven vanuit deze reserve worden met € 110.000 omhoog bijgesteld. Voor de proceskosten wordt in 2020 een kasraming opgenomen van € 110.000.	Lasten Onttrekking	110 N - 110 V

5.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen - Voor de Regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland wordt € 1 miljoen onttrokken aan deze reserve en opgenomen in operationeel doel 5.3.2.	Onttrekking	- 1.000 V

5.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Voor de inzet van communicatieadviseurs wordt € 139.000 van dit budget overgeheveld naar de overhead (OD 8.2.1).	Lasten	- 139 V

5.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Door de corona-crisis worden de variabele inkomsten van benzinestations met ca. € 15.000 per maand verminderd gedurende de intelligente lock-down, omdat er minder benzine wordt getankt.	Baten	135 N
NBN	Er komt in 2020 een initiële vergoeding van € 42.000 binnen voor de vergoeding van het plaatsen van elektriciteitsmasten op provinciale grond.	Baten	- 42 V
NBN	De raming voor de verkopen van grond zijn geactualiseerd; er wordt € 700.000 meer aan inkomsten verwacht.	Baten	- 700 V
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	50 N

5.3.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	- 134 V
RESV	<u>Reserve Herstructurering bedrijfsterreinen</u> In totaal is voor herstructurering bedrijfsterreinen € 10 miljoen beschikbaar voor 4 jaar. De verwachte uitgaven in 2020 worden met € 138.000 verhoogd.	Lasten Onttrekking	138 N -138 V

5.3.2 Een innovatief klimaat bevorderen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	100 N
RESV	Voor de regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland Wordt in totaal € 3,5 mln. opgenomen op de begroting. € 1,5 mln. is beschikbaar gesteld bij de kaderbrief 2021. De overige € 2 mln. wordt gedekt vanuit de reserve Ontwikkeling havencomplexen (€ 1,0 mln.) en de reserve Energietransitie (€ 1,0 mln.)	Lasten	2.000 N
RESV	<u>Reserve MKB</u> De verwachte uitgaven voor de MIT regelingen worden met € 3 miljoen verhoogd voor 2020, dit betreft het deel dat wordt gefinancierd voor EZ. EZ stort haar bijdrage gefaseerd in het provinciefonds.	Lasten Onttrekking	3.240 N - 3.240 V

5.3.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-25 V

5.3.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve Europese projecten Landbouwsubsidies</u> - In de eerste begrotingswijziging is naar aanleiding van de opgave van RVO voor de Europese landbouwprojecten 2020 € 2,5 mln. aan uitgaven opgenomen. Echter, deze kosten drukken op 2019 en worden hierbij gecorrigeerd. - RVO-uitvoeringskosten voor Europese landbouwprojecten 2020 zijn vastgesteld op € 914.000 - In december is de uitvoeringsregeling subsidie voor jonge landbouwers vanuit Europese landbouwprojecten in GS vastgesteld, Voor deze uitvoeringsregeling wordt € 140.000 aan uitgaven begroot.	Lasten Onttrekking Storting	- 1.499 V -1.055 N 2.554 N

Programma 6 Groen

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	100.229	-2.019	98.210
Baten	1.003	266	1.269
Saldo van baten en lasten	99.226	-2.285	96.941
Stortingen			
6.1.1 Resv. Groen	22.802	1.482	24.284
6.1.1 Resv. Kaplst. Groen	0	0	0
6.1.2 Resv. Groene Uitweg	0	107	107
6.1.3 Resv. Oostelijke vechtplassen	1.460	58	1.518
6.3.2 Resv. Landschap	300	0	300
6.3.3 Resv. Cofinanciering Waddenzee	5.000	0	5.000
Onttrekkingen			
6.1.1 Resv. Groen	-36.963	-13.797	-50.760
6.1.1 Resv. Kaplst. Groen	-67	0	-67
6.1.2 Resv. Groene Uitweg	-14.478	11.321	-3.157
6.1.3 Resv. Oostelijke vechtplassen	-2.314	214	-2.100
6.3.2 Resv. Landschap	-100	100	0
6.3.3 Resv. Cofinanciering Waddenzee	-4.500	2.616	-1.884
Totaal mutaties reserves	-28.860	2.101	-26.759
Programma Resultaat	70.366	-184	70.182

6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'F - Effect van aanpassen systematiek van afschrijven' uit de kaderbrief op operationeel doel 6.1.1	Lasten Onttrekking	2 N -2 V
BN	Te ontvangen bijdrage MRA 2020 van gemeente Amsterdam van € 230.000. Deze bijdrage is bedoeld voor: 1) Het opstellen en uitvoeren van een actieprogramma voor het Metropolitane Landschap, 2) Het doen van onderzoek naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA en 3) Het aanstellen van een curator voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen. Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten	107 N - 230 V

BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verhoging met € 563.000. Een deel van de kosten worden gedekt vanuit de reserve Groen.	Lasten Storting Onttrekking	829 N 1.323 N - 1.589 V
RESV	<u>Reserve Groen</u> De verwachte uitgaven vanuit de reserve Groen worden met € 11,2 mln. omhoog bijgesteld op basis van de actualisatie van het programma natuurontwikkeling (PNO). Voor het project NHN01 Waal en Burg worden in 2020 opbrengsten verwacht, vanuit het Waddenfonds € 65.000 en vanuit Stift € 94.000, deze zullen in de reserve Groen gestort worden.	Lasten Baten Onttrekking Storting	11.206 N -159 V -11.206 V 159 N
RESV	<u>Overheveling Reserves</u> Voor NVO (Natuurvriendelijke Oevers) wordt € 1 miljoen van de € 21 miljoen die bij het Coalitieakkoord in de reserve Groen is gestort overgeheveld naar de reserve Groot Onderhoud Vaarwegen (GS Nota 1403099/1403103). Dit bedrag is nodig om natuurvriendelijk ingerichte oevers te realiseren op oeververvangingsprojecten. Toepassen van natuurvriendelijke oevers zal voor beheer en aanleg het nieuwe duurzame normaal zijn en de toekomstige financiering zal dan voor de projecten na 2023 worden meegenomen in de Nota Kapitaal Goederen.	Onttrekking	-1.000 V

6.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag
BN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor dit operationele doel betekent dit een verlaging met € 285.000. Een deel van deze kosten wordt gedekt vanuit de reserve Groene Uitweg.	Lasten Onttrekking Storting	-285 V - 107 V 107 N
RESV	<u>Reserve Groene Uitweg</u> Als gevolg van de actualisatie van het kasritme van de projecten Groene Uitweg zijn de begrote uitgaven naar beneden bijgesteld, met name doordat het project Naardertrekvaart niet doorgaat. Er zal door de stuurgroep Gooien Vechtstreek een voorstel voor herbestemming worden gemaakt.	Lasten Onttrekking	-11.428 V 11.428 N

6.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten Storting Onttrekking	58 N 58 N -58 V
RESV	De verwachte uitgaven vanuit de reserve Oostelijke Vechtplassen worden met € 272.000 omlaag bijgesteld op basis van de actualisatie van het programma natuurontwikkeling (PNO).	Lasten Onttrekking	-272 V 272 N

6.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten Baten	60 N -60 V

6.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Subsidie voor Wandelnet en Landelijk Fietsplatform in 2020 voor 4 jaar verstrekken. Het is de wens om in het jaar 2020 de subsidie aan Wandelnet en Landelijk Fietsplatform in 1 keer voor de komende 4 jaar te verstrekken. Het gaat om een totaalbedrag van € 255.732. Hiervoor zal er budget van de jaren 2021 en 2022 naar het jaar 2020 overgeheveld moeten worden.	Lasten	156 N
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	86 N

6.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Hogere bijdrage van € 358.000 aan de IPO-begroting t.b.v. Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof. In de Bestuurlijke Commissie Stikstof afgesproken dat provincies gaan bijdragen aan de extra kosten voor de Interprovinciale Programmaorganisatie voor 2020. Hogere kosten stikstofdossier door: • Extra communicatiekosten voor woningbouwontwikkeling. De kosten voor continuering van de communicatie inzet na de zomer worden ingeschat op € 40.000; • De verwachting is dat extra juridische expertise nodig is, omdat de juridische vragen in het stikstofdossier, zowel intern als extern, toenemen. Een voorbeeld is de discussie rond biomassacentrales en de vragen over intern en extern salderen in relatie tot woningbouw en infrastructurele projecten. De kosten hiervan bedragen € 50.000; • De kosten van de noodzakelijke ondersteuning van de programmamanager en het Kernteam Stikstof worden geraamd op € 10.000; • De ondersteuning van de gebiedstafels is nog niet gearrangeerd. De kosten voor de inzet van een secretaris worden geraamd op € 30.000.	Lasten	488 N
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	- 42 V

6.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	-85 V

6.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	In maart 2020 is door de (gemeente)bestuurders in de regiegroep Laag Holland (voorheen gebiedscommissie LH) besloten om per 1 januari 2020 geen financiële bijdragen meer over te maken aan de provincie voor groenblauwe projecten in Laag Holland. We gaan voortaan een integraal gebiedsprogramma LH optuigen en daarbuiten zullen we geen losse projecten meer blijven financieren.	Lasten Baten	-183 V 183 N
RESV	<u>Reserve Landschap</u> Aanpassen kasraming reserve Landschap, dit project zit nog in de planfase, er worden nog geen uitgaven verwacht in 2020.	Lasten Onttrekking	-100 V 100 N

6.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve Cofinanciering Waddenzee</u> De kasraming van de reserve Cofinanciering Waddenzee wordt aangepast op basis van het bestedingsplan.	Lasten Onttrekking	-2.616 V 2.616 N

Programma 7 Cultuur en Erfgoed

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	21.351	9.145	30.496
Baten	30	0	30
Saldo van baten en lasten	21.321	9.145	30.466
Stortingen			
7.4.1 Resv. Monumenten	6.751	0	6.751
7.4.2 Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0
Onttrekkingen			
7.4.1 Resv. Monumenten	-8.232	-240	-8.472
7.4.2 Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-4.374	1.070	-3.304
Totaal mutaties reserves	-5.855	830	-5.025
Programma Resultaat	15.466	9.975	25.441

7.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Er wordt € 10 miljoen begroot voor het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI). Dit noodfonds richt zich op het bieden van financiële steun aan gemeenten om culturele en maatschappelijke organisaties die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen, overeind te kunnen houden. Uitgangspunt in de motie is dat gemeenten cofinancieren en dat de steun zich richt op de huidige noodfase (3 tot 6 maanden, dus tot einde van 2020).	Lasten	10.000 N

7.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
BN	Overige mutaties < € 100.000	Lasten	- 25 V

7.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve Monumenten</u> Vanuit de reserve monumenten is een additionele bijdrage van € 240.000 geraamd in aanvulling op de €7.902.000 die eerder was geraamd voor 2020 om invulling te geven aan onderstaande opdrachten en	Lasten Onttrekking	240 N -240 V

	uitvoeringsregelingen: • Opdrachten t.b.v. Rijks/prov. monumenten (€350.000) • Herbestemming Loods (€150.000) • UvR Rest.Prov.Monum. (€400,000) • UvR Onderh.Prov.Monum. NH (€150.000) • Uvr restauratie Rijksmonumenten NH (€5.000.000) • UVR versterken cult. Inst (€2.000.000) • UVR onderzoeken duurz.benutten mon.NH (€75.000) • ROP (€17.000)		

7.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
RESV	<u>Reserve SvA/NHW Werelderfgoed</u> De verwachte uitgaven vanuit deze reserve worden met € 1,1 miljoen naar beneden bijgesteld, het betreft de volgende mutaties: - Subsidie buiten uitvoeringsregeling Vestigingsmuseum Naarden/ Gele loods, restauratie en informatiepunt Vesting Naarden en e Hollandse Waterlinie (€ 330.000) - Subsidie buiten uitvoeringsregeling Fort Resort Beemster/Restauratie Fort aan de Middenweg wordt in 2021 verleend (-€ 600.000). - Subsidie buiten uitvoeringsregeling Gem Gooise Meren/ Vestigingsplein Muiden wordt in 2021 verleend (-€ 800.000).	Lasten Onttrekking	- 1.070 V 1.070 N

Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering

Mutaties budgettabel (x 1.000 euro)

	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
Lasten	74.951	7.932	82.883
Baten	432.647	11.226	443.873
Saldo van baten en lasten	-357.696	-3.294	-360.990
Stortingen			
8.1.8 Algemene Reserve	57.573	6.851	64.424
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoerin	1.420	0	1.420
8.2.4 Resv. huisvesting	0	0	0
Onttrekkingen			
8.1.8 Algemene Reserve	-22.450	-9.639	-32.089
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoerin	-1.342	-1.350	-2.692
8.2.4 Resv. huisvesting	-782	0	-782
8.2.5 Resv. GO-gelden	-500	-250	-750
Totaal mutaties reserves	33.919	-4.388	29.531
Programma Resultaat	-323.778	-7.682	-331.459

8.1.1 Lokale heffingen innen

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'C- opcenten motorrijtuigenbelasting' uit de kaderbrief.	Baten	4.300 N

8.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel B-Provinciefonds uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Baten	-3.103 V
NBN	Ten opzichte van de Kaderbrief 2021 wordt de algemene uitkering van het provinciefonds met een bedrag van €3.944.000 naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door: - Een positieve eindafrekening over 2019. In de meicirculaire wordt elk jaar de eindafrekening van de accressen en de ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds uit het jaar ervoor verwerkt. Dat zorgt voor een toename in 2020 van € 1,9 mln. ten opzichte van de Kaderbrief 2021; € 2,0 mln. meer inkomsten door mutaties in variabelen van het	Baten	- 3.944 V

	verdeelmodel zelf in 2020 (zoals bijvoorbeeld accres, de aantallen inwoners, de oeverlengte enzovoort).		
BN	In de meicirculaire van het provinciefonds is een decentralisatie-uitkering van €570.000 beschikbaar gesteld in het kader van de Erfgoed Deal. Voorgesteld wordt deze decentralisatie-uitkering volledig te storten in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling (Operationeel doel 3.1.2)	Baten	-570 V

8.1.3 Dividend beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'D - Dividenden' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Baten	-6.048 V
NBN	Van het Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Noord-Holland is een liquidatie-uitkering ontvangen van € 135.000. Van de Nederlandse Waterschapsbank wordt een extra dividend ontvangen van € 61.000.	Baten	- 196 V

8.1.4 Financieringsfunctie beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Er worden meer rentebaten verwacht op uitstaande leningen.	Baten	- 630 V

8.1.5 Overige Algemene dekkingsmiddelen beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Diverse subsidies die in het verleden zijn verstrekt ten laste van inmiddels opgeheven reserves vallen lager uit. Het verschil (€ 0,4 mln.) vloeit terug naar de algemene middelen.	Lasten	-366 V

8.1.7 Stelposten beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'E. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Lasten	-480 V
BN	Ten laste van de stelpost indexering zijn de budgetten voor de volgende uitgaven opgehoogd: • OV Concessies (€ 713.000) • De recreatieschappen (€ 68.000) • Gebiedscontracten (€ 1.313.000)	Lasten	-2.094 V

8.1.8 Algemene reserve beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'V. Herstelplan Algemene reserve' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020.	Storting	6.851 N
NBN	Zonder dekkingsvoorstel zou het begrote tekort in 2020 bij deze tweede begrotingswijziging oplopen tot € 19,6 miljoen. Voorgesteld wordt om € 9,6 miljoen hiervan te dekken vanuit de Algemene reserve en voor dit bedrag een taakstelling op te nemen in 2021. In meerjarig perspectief heeft deze maatregel dan geen effect op de stand van de Algemene reserve. Ook valt de omvang van de Algemene reserve in 2020 na deze onttrekking nog binnen de hiervoor gestelde normen in de provinciale financiële verordening.	Onttrekking	- 9.639 V

8.2.1 Overhead beheren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'P. insourcing brugbediening' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020 op operationeel doel 8.2.1	Lasten	8 N
NBN	De inzet van B&U is opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend. Uitgangspunt waren hierbij de vorig jaar vastgestelde provinciale financiële verordening en de landelijke regelgeving. Dit leidt tot een verschuiving tussen operationele doelen waarvoor B&U werkzaam is. Voor het operationele doel Overhead heeft dit grote gevolgen. Dit betekent een verhoging met € 10.375.000. Het grote verschil wordt veroorzaakt door een verschuiving van kosten die in eerdere jaren werden geactiveerd en die nu ten laste moeten worden gebracht van de exploitatie.	Lasten	6.685 N
BN	In de begroting zijn de huisvestingskosten van het bestuur opgenomen onder programma 1 openbaar bestuur. Volgens de commissie BBV moeten deze kosten worden opgenomen onder overhead. Daarom verschuiven we de begrote bedragen vanuit de operationele doelen 1.1.1 (Functioneren van PS faciliteren; € 798.000) en 1.1.2 (Functioneren van GS faciliteren; € 119.000) naar het operationeel doel 8.2.1. De kosten van interne communicatie waren begroot onder het operationeel doel 1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren, maar horen volgens het BBV thuis onder overhead. Het budget van € 60.000 is daarom verplaatst. Voor de realisatie van beleidsdoelen vindt inzet plaats door communicatieadviseurs. Omdat communicatiemedewerkers volgens het BBV onder overhead moeten worden verantwoord hebben we de betreffende budgetten (in totaal € 348.000) verplaatst naar operationeel doel 8.2.1. Zie ook de operationele doelen 1.4.1, 5.2.4, 6.2.3 en 6.3.1. Voor de realisatie van beleidsdoelen vindt tijdelijk extra inzet plaats door ondersteunend personeel vanuit de bestaande beleidsbudgetten. Omdat de kosten voor dit ondersteunend personeel volgens het BBV onder overhead moeten worden verantwoord, hebben we de betreffende budgetten (in totaal € 210.000) verplaatst naar operationeel doel 8.2.1. Zie ook de operationele doelen 5.2.1, 5.3.1 en 6.1.1.	Lasten	1.535 N

RESV	Voor het I-portfolio worden uitgaven gedaan vanuit de structurele middelen. Daarnaast wordt ter dekking ook gebruik gemaakt van de middelen uit de reserve bedrijfsvoering. Uit deze reserve worden ook uitgaven gedaan voor de aanschaf van mobiele telefoons en laptops en in het kader van organisatieveranderingen. Met name voor het I-portfolio worden hogere uitgaven geraamd voor de top 6-projecten die zijn vastgesteld.	Lasten Onttrekking	1.350 N - 1.350 V

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
KB 2021	Betreft de verwerking van regel 'P. insourcing brugbediening' uit de kaderbrief 2021 in de begroting 2020 op operationeel doel 8.2.2	Baten	31 N
NBN	Er worden geen kosten meer gemaakt voor overige eigendommen.	Lasten	- 70 V
BN	Voor personeelsleden van de provincie Noord-Holland die extern worden gedetacheerd, worden opbrengsten ontvangen. De betreffende personeelsleden worden vervangen door inhuur. Dit leidt tot hogere baten en lasten (€ 995.000). Voor de afwikkeling van de dienstverlening aan de omgevingsdienst NZKG zijn nog extra kosten gemaakt ter grootte van € 40.000. Deze kosten worden vergoed door de omgevingsdienst. Correctie detacheringsofbrengsten brugwachters: € 31.000 meer inkomsten.	Lasten Baten	1.035 N - 1.066 V

8.2.3 Vennootschapsbelasting

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
NBN	Voor de activiteiten van de CV Polanenpark wordt een hogere afdracht van vennootschapsbelasting verwacht van € 79.000.	Lasten	79 N

8.2.5 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren

	Financiële ontwikkeling		Bedrag (x € 1.000)
RESV	<u>Reserve GO gelden</u> Uit de reserve GO-gelden worden de uitgaven in het kader van het TalentBudget betaald. Voor 2020 worden hogere uitgaven geraamd.	Lasten Onttrekking	250 N -250 V

4 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Programma 1 - Openbaarbestuur

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
1.1.3	Amsterdam Smart City (ASC)	€ 100.000	Nieuw

1

Programma 2 - Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
2.1.2	Stichting CROW: Bijdrage kennisplatform verkeer en Vervoer	€ 185.000	
2.1.2	Gemeente Amsterdam: ZuidasDOK	€ 28.500.000	
2.1.2	RWS: Busvoorzieningen A1	€ 1.500.000	
~~2.1.2~~	~~Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9~~	~~€ 1.500.000~~	vervalt
~~2.1.2~~	~~Gemeente Hilversum: OV SAAL Kleine spoorbomen~~	~~€ 2.750.000~~	vervalt
~~2.1.2~~	~~Gemeente Hilversum: OV SAAL Fietsenstalling~~	~~€ 1.000.000~~	vervalt
~~2.1.2~~	~~Gemeente Gooisemeeren: Aanpassen Vlietlaan e.o.~~	~~€ 200.000~~	vervalt
2.1.2	Gemeente Hilversum: OV SAAL inpassingsgelden	€ 3.750.000	Nieuw
2.1.2	Gemeente Gooise Meren: OV SAAL inpassingsgelden	875.000	Nieuw
2.1.2	Gemeente Gooisemeeren: Inpassing nieuwe westelijke entree station Naarden Bussum	€ 250.000	Nieuw
2.1.2	Gemeente Haarlem: Doorfiets route K'land	€ 452.250	
2.1.2	Gemeente Velsen: Doorfiets route K'land	€ 694.634	
2.1.2	Gemeente Haarlemmermeer: Fiets filevrij realisatie F200 Haarlem-Amsterdam	€ 805.300	
2.1.2	Gemeente Haarlem: Fiets filevrij realisatie F200 Haarlem-Amsterdam	€ 108.058	
~~2.1.2~~	~~Gemeente Aalsmeer: Ongestoord Logistieke Verbinding~~	~~€ 5.700.000~~	vervalt
2.1.2	Gemeente Haarlem: Investeringsagenda OV	€ 2.133.000	
2.1.2	Gemeente Heerhugowaard: Investeringsagenda OV	€ 1.080.000	
2.1.2	RWS: Investeringsagenda OV	€ 100.000	
2.1.2	Gemeente Alkmaar: Investeringsagenda OV	€ 1.429.000	
2.1.2	Gemeente Beverwijk: Investeringsagenda OV	€ 3.200.000	
2.1.2	Gemeente Velsen: Investeringsagenda OV	€ 500.000	
2.1.2	Regionaal Overleg orgaan Consumenten belangen Openbaar vervoer: jaarlijkse bijdrage	€ 50.000	
~~2.1.2~~	~~Vervoersregio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn~~	~~€ 1.893.681~~	vervalt
2.1.2	Gemeente Haarlem: Herinrichting Houtplein	€ 3.803.000	
2.1.2	Gemeente Velsen: Velsertaverse onderdoorgang	€ 1.300.000	
2.1.2	Prorail: Verbetering Bereikbaarheid kust Zuid Kennemerland per spoor (Bereikbaarheid Zandvoort)	€ 1.450.000	
2.1.2	Koning Arthur: Kenniscentrum kleinschalige vervoervormen	190.000	Nieuw
2.3.2	Gemeenten Zaanstad en Wormerland / vervanging Zaanburg	€ 11.562.750	Nieuw
2.3.3	Gemeente Haarlem, onderhoud busbaan Schalkwijk	€ 249.000	
	Gemeente Den Helder, aanpassingen Boerenverdrietsluis	~~€ 6.000.000~~ € 13.000.000	Gewijzigd

Programma 3 - Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
3.1.1	HHNK, compartimenteringsonderzoek	€ 10.000	Nieuw
3.1.1	Rijnland, onderzoek naar actualisering van de normering regionale keringen	€ 10.000	Nieuw
~~3.1.2~~	~~Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Markermeerdijken~~	~~€ 550.000~~	~~Verwijderd~~
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, aanleg wandel en fietspaden en dijkplaatsen en het nemen van inrichtingsmaatregelen voor natuur voor de dijkversterking van Hoorn-Amsterdam	€ 12.000.000	
3.1.2	Rijkswaterstaat, opknappen en uitbreiden monument Afsluitdijk	€1.000.000	
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: Prins Hendrikdijk	€706.000	
~~3.1.2~~	~~Gemeente Texel: Fietspad Prins Hendrikdijk~~	~~€ 358.000~~	~~Verwijderd~~
3.1.3	Provincie Zuid-Holland, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio West-Nederland	€ 10.000	
3.1.3	Provincie Groningen, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio IJsselmeergebied	€ 3.000	
3.1.3	HHNK, regiomanager Zoet zout knooppunt	€ 30.000	
3.1.3	Diemen, monitor klimaatadaptieve maatregelen	€70.000	
3.2.1	Gemeente Amsterdam: opstellen zwemwaterprofiel zwemplek Marineterrein	€ 3.000	
3.2.1	Gemeente Gooise Meren: vooronderzoek naar twee nieuwe zwemplekken	€ 25.000	
3.2.1	Gemeente Haarlem: aanleg steigers voor diverse doelgroepen in Leidsevaart	€ 7.500	
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, procesgeld voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van een verbinding voor pleziervaart met het Groetkanaal, conform GS-besluit d.d. 4 december 2018	€ 50.000	
3.2.1	Stichting maaïen waterplanten IJmeer Markermeer, maaïen waterplanten	€ 72.600	
3.2.1	Gemeente Haarlem, Heemstede en Bloemendaal, aanleg steigers voor diverse doelgroepen in de Leidsevaart	€ 30.000	
3.2.1	Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, Onderzoek naar de haalbaarheid van het realiseren van twee overhalen in het HAL-gebied	€ 60.000	
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Technisch onderzoek naar de renovatie van de sluis Broek op Langedijk	€ 25.000	
3.2.1	Coöperatie Gastvrije Randmeren, onderzoek en voorbereiding tegen waterplantenoverlast in Gooi- en/of Eemmeer	€ 30.000	Nieuw
3.2.1	Gemeente Wijdmeren, NK Marathonschaatsen	€ 50.000	Nieuw
3.2.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier / Waterberging en Natuur	€ 450.000	
3.2.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen bodem en water	€ 400.000	Nieuw
3.2.2	AGV/Waternet, Proefproject stikstoflimitering Slotterplas	€ 100.000	Nieuw

Programma 4 - Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
4.1.5	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	~~€ 99.704~~ € 83.541	Gewijzigd
4.1.5	Regionale Brandweer Amsterdam/Amstelland	~~€ 17.250~~ € 16.493	Gewijzigd
4.1.5	Omgevingsdienst IJmond	~~€ 91.052~~ € 76.291	Gewijzigd
4.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	~~€ 312.484~~ € 265.905	Gewijzigd
4.1.5	Omgevingsdienst Flevoland-Gooi en Vechtstreek	~~€ 43.260~~ € 36.247	Gewijzigd
4.1.5	Sanne Walvisch, websitebeheerder stofmelder.nl , beheer van de website stofmelder.nl	€ 5.000	
4.2.1	N.V. HVC Alkmaar/ afvang CO2 bij biovergister Middenmeer	€ 794.000	
4.2.1	OCAP BV/CO2 vervloeiër en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000	
4.2.1	Vereniging Energiecoöperaties en Initiatieven in Noord-Holland (VEI-NH), ondersteuning van de doelen van de VEI-NH	€ 34.500	
4.2.1	TNO, Warming UP	€ 50.000	Nieuw
4.2.2	C-creators, uitvoeren activiteiten voor circulaire economie	€ 70.000	
4.2.3	Duurzaam Bouwloket/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	
4.2.3	Green Home/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	

Programma 5 - Ruimte

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
5.2.1	~~Gemeente Alkmaar, verbetering kwaliteit openbare ruimte en bereikbaarheid rond het station~~	€ 200.000	~~Verwijderd~~
5.2.1	~~Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2~~	~~€ 2.500.000~~	~~Verwijderd~~
5.2.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 1	€ 3.000.000	
5.2.1	~~Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten~~	~~€ 5.000.000~~	~~Verwijderd~~
5.2.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500	
5.2.4	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	€ 2.840.000	
5.2.4	Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School	€ 2.157.000	
5.3.1	Gemeente Haarlemmermeer, stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (naast de Ringvaart)	€ 200.000	Nieuw
5.3.1	Gemeente Amsterdam/Regionale Detailhandelsvisie Groot Amsterdam	€ 10.000	
5.3.1	Gemeente Haarlemmermeer/Regionale Detailhandelsvisie Amstelland-Meerlanden	€ 10.000	
5.3.1	Gemeente Zaanstad/Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland	€ 10.000	Nieuw
5.3.1	Gemeente Hoorn/Regionale Detailhandelsvisie West-Friesland	€ 10.000	Nieuw

5.3.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	~~€ 150.000~~ € 100.000	Gewijzigd
~~5.3.1~~	~~Stichting Created in Holland~~	~~€ 100.000~~	Verwijderen
5.3.1	Stichting OdeaanNH	€ 150.000	Nieuw
5.3.1	3D makerzone	€ 75.000	Nieuw
~~5.3.1~~	~~Port of Den Helder/Paleiskade~~	~~€ 550.000~~	Verwijderen
5.3.1	Coöperatie Breedband Beemster B.V.	€ 4.800.000	Nieuw
5.3.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000	Nieuw
~~5.3.2~~	~~Horizon/Smart Industry Hub~~	~~€ 150.000~~	Verwijderen
5.3.2	Gemeente Den Helder/cofinanciering Regiodeal	~~€ 3.500.000~~ € 2.000.000	gewijzigd
5.3.2	Gemeente Zaanstad, Regiodeal ZaanIJ	€ 3.000.000	
5.3.3	Nova College/Techport Instroom Carrière project	€ 50.000	
5.3.3	ROC van Amsterdam Vakschool Technische Installaties/bewustwording en studiekeuze	€ 20.000	
5.3.3	Nova College/Smart JIT Maintenance	€ 90.000	
5.3.3	ROC De Kop/Offshore-Wind-Maintenance	€ 90.000	
5.3.3	Inholland/TerraTechnica leren innoveren	€ 180.000	Nieuw
5.3.3	Clusius/RIFMBO Greenfield	€ 300.000	Nieuw
5.3.3	Luchtvaartcommunity Schiphol/prog. Skillsbased inclusief	€ 150.000	Nieuw
5.3.3	Stichting Techport/smart maintenance	€ 65.000	Nieuw
5.3.3	Zaancampus/OVO-Zaanstad vmboTechYourTalent, uitrol escaperoom	€ 60.000	Nieuw
5.3.3	Novacollege RIF aanvraag Smart Maintenance	€ 250.000	Nieuw
5.3.3	Stichting Techport/Gemeente Velsen, Techport Innovation Centre	€ 750.000	Nieuw
5.3.3	HuisvhWerk, ONHN, RPAhn, Skillsaanpak MatchNHN	€ 100.000	Nieuw
5.3.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000	
5.3.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
5.3.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000	
5.3.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
5.3.4	Greenports Nederland/programma	€ 150.000	
~~5.3.4~~	~~Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt~~	~~€ 50.000~~	Verwijderen
5.3.4	Stichting Voedsel Verbindt/bijdrage PNH aan programmabureau	€ 125.000	Nieuw
5.3.4	Stichting Voedsel Verbindt/bijdrage aan uitvoeringsagenda	€ 400.000	Nieuw
5.4.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, Toekomstplan voor dorp en dorpshuis	€ 10.225	Nieuw
5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 3.000.000	
5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Zaandam	€ 1.000.000	
5.4.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepelterrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000	

Programma 6 - Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
6.1.1	Gemeente Gooise Meren; Faunapassages/ontsnipperingsmaatregelen (GV53)	€ 250.000	Nieuw
6.1.1.	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Aanleggen ecologische verbindingzone Groen AS sluitstuk	€ 1.050.000	Nieuw
6.1.2	Groengebied Amstelland; Groene Uitweg Gaasperplas Centraal (GV66)	€ 450.000	
6.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (NHN23) 6 ha, 3e fase	€ 239.144	
6.1.2	Gemeente Schagen; Boskerpark realisatie NNN Inrichting (NHN16)	€ 247.000	
6.1.2	Landschap Noord-Holland; NNN inrichting Zandpolder (NHN17)	€ 700.000	
6.1.2	Groene Uitweg; Fietsbrug Nigtevecht (GV15); Provincie Utrecht	€ 660.775	
~~6.1.3~~	~~Vereniging samen Cabomba aanpakken; Aanpak Cabomba in Havens~~	~~€ 200.000~~	Verwijderd
6.1.4	Gemeente Amsterdam; Vitaal Platteland Burkmeer	€ 500.000	Nieuw
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Vitaal Platteland Ilperveld	€ 1.100.000	Nieuw
6.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Alkmaarder- en Uitgeestermeer	€ 1.250.000	Nieuw
6.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Recreatief grid	€ 200.000	Nieuw
6.1.4	Staatsbosbeheer; Vitaal Platteland Waterland-Oost	€ 4.200.000	Nieuw
6.1.4	Water, Land en Dijken; Vitaal Platteland Landelijk Noord	€ 784.764	Nieuw
6.1.4	Natuurmonumenten; Vitaal Platteland Wormer- en Jisperveld	€ 1.865.000	Nieuw
6.1.4	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Vitaal Platteland Waterkennis	€ 250.000	Nieuw
6.1.4	Regio Gooi en vecht; Recreatiemakelaar Gooi- en Vechtstreek	€ 20.000	Nieuw
6.2.1	Natuurmonumenten; Life monitoring	€ 3.531	
6.2.1	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland; Begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 35.000	
6.2.1	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Correctie Beheervergoeding	€ 35.000	
6.2.1	Scan-Gis voor het Agrarisch natuurbeheer; Gebiedscoöperatie Noord-Holland Zuid U.A.	€ 45.692	
6.2.1	Collectief Noord-Holland Zuid; Aanvullend beheer akkernatuur	€ 30.000	Nieuw
6.2.2	Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden; Doorontwikkelen Akkerbeheer	€ 45.000	
6.2.2	Goois Natuurreservaat	€ 841.460	
6.2.2	Nationaal Park Zuid-Kenmermerland	€ 121.789	
6.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 173.506	Gewijzigd
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359	
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000	
6.2.2	Stichting Wandelnet; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2020-2023	€ 157.340	
6.2.2	Stichting Landelijk Fietsplatform; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2020-2023	€ 100.000	
6.2.2	Stichting Fietsplatform: Landelijke Icoonroute	€ 22.000	
6.2.2	Regio Gooi- en Vechtstreek; afronden 1e fase pilot	€ 30.000	

	Biocomposiet		
6.2.4	Faunabeheereenheid	€960.000	
6.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 708.000	
6.3.2	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2	Bureau Promotie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2.	Vogelbescherming Nederland; Interreg project BIO BUILD	€ 92.000	
6.3.3	Merk Fryslân; Vermarkten Wadden Werelderfgoed	€ 610.000	
6.3.3	Stichting Sense of place; Project Sense of place	€ 350.000	
6.3.3	Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland; De donkerte van het waddengebied	€ 200.000	
6.3.3	Stichting Acacia Water; Zoete Toekomst Texel	€ 405.000	
6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Noordkop	€ 7.138.000	Gewijzigd
6.3.3	Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland; Donkerte van de Wadden	€ 181.575	
6.3.3	Stichting Feel The Night; Project Dark Sky Wadden	€ 350.000	
6.3.3	Landschapsbeheer Groningen; Terpen- en Wierdenland	€ 350.000	
6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Koepelkosten Ruim baan voor Vissen	€ 413.000	
6.3.3	Vogelbescherming Nederland; Wij- en Wadvogels	€ 400.033	

Programma 7 - Cultuur & erfgoed

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2020	Gewijzigd
7.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000	
7.1.1	Sportservice	€ 120.000	
7.2.1	Plein C	~~€ 250.000~~ € 300.000	Gewijzigd
7.2.1	Probiblio	~~€ 2.384.240~~ € 2.834.240	Gewijzigd
7.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	~~€ 180.865~~ € 180.864	Gewijzigd
7.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	~~€ 279.135~~ € 279.136	Gewijzigd
7.3.2	Molenfederatie	€ 15.000	
7.3.2	Noord-Hollands Archief	€ 125.000	
7.3.3	Museum Kaap Skil/Beheer- en behoudaspecten permanente tentoonstelling Palmhoutwrak	€ 360.000	
7.3.3	Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde	€ 125.000	
~~7.4.1~~	~~Staatsbosbeheer/Wierdijk~~	~~€ 330.000~~	~~Verwijderd~~
7.4.1	ROP Midden West	€ 17.000	Nieuw
7.4.2	Stichting Liniebreed Ondernemen/publiekscommunicatie Stelling van Amsterdam	€ 90.000	
~~7.4.2~~	~~Fort Resort Beemster/Restauratie Fort aan de Middenweg~~	~~€ 600.000~~	~~Verwijderd~~
~~7.4.2~~	~~Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden~~	~~€ 800.000~~	~~Verwijderd~~
7.4.2	Gemeente Gooise Meren/herstructurering parkeerplaatsen, openhouden schootsvelden, verlegging Mariahoeveweg	€ 2.200.000	
7.4.2	Stichting Pampus, vernieuwen ontvangstgebouw en energieneutrale maatregelen	€ 500.000	

7.4.2	Stichting Fort van Hoofddorp, informatievoorziening Stelling van Amsterdam op Fort bij Hoofddorp	€ 90.000	
7.4.2	Stichting Fort van Hoofddorp/Fort bij Hoofddorp	€ 110.000	
7.4.2	Vestigingsmuseum Naarden/ Gele loods, restauratie en informatiepunt Vesting Naarden en Nieuwe Hollandse Waterlinie	€ 330.000	
~~7.4.2~~	~~Landschap NH, kanon-bezoekerscentrum Fort Kijk~~	~~€ 7.000~~	~~Verwijderd~~

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 7 juli 2020

Onderwerp: Tweede begrotingswijziging 2020

Kenmerk: 1448516/1448521

Bijlagen:

– Tweede begrotingswijziging 2020

1. Inleiding

Voor u ligt de tweede begrotingswijziging 2020. De tweede begrotingswijziging 2020 is onderdeel van de Noord-Hollandse P&C cyclus die bestaat uit de kaderbrief, de begroting, begrotingswijzigingen en de jaarstukken. In deze tweede begrotingswijziging worden de effecten van de kaderbrief 2021 op de begroting in 2020 verwerkt en worden de geraamde inkomsten en uitgaven bijgesteld op basis van recente ontwikkelingen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De tweede begrotingswijziging is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en stelt Provinciale Staten in staat om het budgetrecht uit te oefenen.

3. Financiële ontwikkelingen

Zoals in de tabel op de volgende pagina van deze voordracht is te zien wordt het begrotingsresultaat in de tweede begrotingswijziging met € 8,2 mln. nadelig bijgesteld. Het begrote resultaat wijzigt van € 1,8 mln. naar € 10,0 mln. Van deze wijziging betreft € 2,9 mln. de verwerking van de kaderbrief 2021 in de begroting voor 2020. Het overige deel wordt veroorzaakt door wijzigingen die nieuw zijn in deze tweede begrotingswijziging waaronder de € 10 mln. aan uitgaven ten behoeve van het Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI). Een specificatie van de financiële ontwikkelingen in deze begrotingswijziging is te vinden in hoofdstuk 2 van de tweede begrotingswijziging 2020.

Impact COVID-19 op de provinciale begroting

Op het moment van opstellen van deze begrotingswijziging (juni 2020) zijn er nog veel onzekerheden als gevolg van de COVID-19 pandemie die effect kunnen hebben op de provinciale begroting. In de voorliggende begrotingswijziging worden een aantal eerste effecten op de provinciale begroting zichtbaar. Echter, de tweede begrotingswijziging geeft nog geen volledig beeld van alle effecten die de COVID-19 pandemie zal hebben op de provinciale begroting. We zullen de periode tot eind september gebruiken om verder te inventariseren bij onze samenwerkingspartners en opdrachtnemers in hoeverre subsidies en opdrachten waarvoor middelen zijn begroot daadwerkelijk verleend/verstrekt kunnen gaan worden in 2020.

Wij zullen uw Staten via de Laatste begrotingswijziging 2020 informeren over de uitkomsten van deze inventarisatie.

Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI)

Op 18 mei hebben Provinciale Staten twee moties (moties 41 en 42) aangenomen gericht op het bieden van ondersteuning in de Covid-19 crisis. Beide moties richten zich voor een deel op de culturele infrastructuur in Noord-Holland. Motie 41 voorziet in het instellen van een provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI) en richt zich op het bieden van financiële steun aan gemeenten om culturele en maatschappelijke organisaties die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen, overeind te kunnen houden. Uitgangspunt in de motie is dat gemeenten cofinancieren en dat de steun zich richt op de huidige noodfase (3 tot 6 maanden, dus tot einde van dit jaar).

Om de subsidies nog dit jaar te kunnen verstrekken zijn de middelen voor het noodfonds verwerkt in deze begrotingswijziging. Er heeft echter nog geen afweging kunnen plaatsvinden over de dekking voor deze middelen. De middelen voor het Noodfonds zijn begroot binnen het programma Cultuur en Erfgoed (7) om de snelle uitvoering van deze motie mogelijk te maken. Hierdoor is het saldo van deze begrotingswijziging € 10 miljoen negatiever dan eerder voorzien. Gezien de ontstane crisissituatie vinden wij snel handelen belangrijk. Uiteraard zullen wij daarnaast op langere termijn onze financiële positie op orde willen houden. Daarover informeren wij u bij de reguliere planning en control momenten en daarbij zullen de effecten van dit noodfonds op onze financiële positie worden betrokken.

Saldo van lasten en baten per programma (x €1.000)

min is voordelig	Begroot 2020 voor tweede wijziging	Tweede begrotings- wijziging	Begroot 2020 na tweede wijziging
1 Openbaar bestuur	24.834	-1.545	23.289
2 Bereikbaarheid	279.009	3.307	282.315
3 Water	6.649	2.568	9.217
4 Milieu	49.964	2.788	52.752
5 Ruimte	54.364	3.181	57.545
6 Groen	99.226	-2.285	96.941
7 Cultuur en Erfgoed	21.321	9.145	30.466
8 Financiën en Bedrijfsvoering	-357.696	-3.294	-360.990
Totaal saldo van lasten en baten	177.669	13.865	191.534
Stortingen	275.223	19.942	295.165
Onttrekkingen	-451.085	-25.614	-476.698
Totaal mutaties reserves	-175.862	-5.672	-181.533
Begrotingsresultaat	1.807	8.193	10.000

4. Kredietbesluiten

Bij deze tweede begrotingswijziging worden tevens enkele kredieten geactualiseerd. Het betreft verhogingen van een aantal projecten waarvoor uw Staten al eerder een krediet beschikbaar hebben gesteld. Bij deze projecten gaat het om een uitbreiding van de scope waarvoor middelen beschikbaar zijn gesteld in de exploitatie of vanuit de bestemmingsreserves. Het krediet moet worden opgehoogd vanwege het juist volgen van de verslaggevingsvoorschriften. De gevraagde kredietbesluiten leiden niet tot financiële wijzigingen in de begroting omdat hiermee reeds rekening is gehouden.

Verhoging bestaande kredieten

- K4/5/6c vaarwegvak 20 Niedorpervaart brug N241–Kolhorn (P.00062)
Voor dit project is via voordracht 2017–64 een bedrag beschikbaar gesteld van € 8.000.000. Bij dit project doet zich een tweetal meekoppelkansen voor, namelijk het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en de realisatie van een 10 visplekken, waaronder één visplek voor mindervaliden aan de Niedorpervaart. De ophoging van het krediet bedraagt € 324.000, waarvan € 20.000 bestemd is voor de realisatie van de visplekken. Dekking van de verhoging van dit krediet vindt plaats vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen.
- K7/K8 vaarwegvak 18 Hoornsevaart en Huijgenvaart vervanging houten oeverconstructie (P.00063)
Voor dit project is via voordracht 2017–64 een bedrag beschikbaar gesteld van € 7.300.000. Bij dit project doet zich een tweetal meekoppelkansen voor, namelijk werkzaamheden in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de realisatie van een sportvislokatie (24 visplekken) aan de Huygendijk te Heerhugowaard. De ophoging van het krediet bedraagt € 673.200, waarvan € 58.200 bestemd is voor de realisatie van de sportviswedstrijdlocatie. Dekking van de verhoging van dit krediet vindt plaats vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen.
- Zelfbediening Roskamsluis. (P.00146)
Voor dit project is via voordracht 2017–60 een bedrag beschikbaar gesteld van € 427.000. Ook bij dit project doet zich een meekoppelkans voor, namelijk de vispasseerbaarheid bij deze sluis. Hiervoor zijn middelen voor bedrag van € 15.000 uit het programma Water, activiteiten rond waterkwaliteit overgeheveld naar de reserve Groot onderhoud vaarwegen. Verzocht wordt het krediet op te hogen met € 15.000. Dekking vindt plaats vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen.
- Faunapassages N201.
Via voordracht 2019–68 is een krediet beschikbaar gesteld voor de aanleg van een faunapassage N201. Deze faunapassage komt uit het programma Natuurontwikkeling 2019–2023. Hiervoor is een krediet beschikbaar gesteld van € 2.071.755. In de voordracht was aangegeven dat het krediet voor het volledige bedrag gedekt wordt vanuit de reserve Groene Uitweg. Dit is echter niet juist. De dekking van dit krediet vindt plaats voor een

bedrag van € 500.000 uit de reserve Groene Uitweg en voor een bedrag van € 1.571.755 vanuit de reserve Groen.

Nieuw krediet vanwege verslaggevingsvoorschriften

Met de wijziging van het BBV is het niet meer toegestaan het totale bedrag van een investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut ineens in één jaar in de begroting en rekening op te nemen. De investeringslasten moeten worden verdeeld over de jaren dat de investering wordt gebruikt ("kapitaallasten" in de begroting en rekening). Dit betekent dat PS hiervoor een kredietbesluit moeten nemen.

Voor investeringen gedekt uit reserves wordt technisch via een reserve kapitaallasten gewerkt. Hierdoor heeft deze wijziging in de verslaggevingsvoorschriften geen gevolgen voor het meerjarige begrotingssaldo, het betreft slechts een omzetting van de administratief-technische verwerking met alleen effect op de balans. De meeste investeringen waarvoor dit gold, zijn eerder al omgezet.

Van één de onderdelen van het voorstel Verduurzaming infrastructuur uit de Kaderbrief 2018, de energiebesparing betekent dit dat uitgaven om deze besparing te realiseren door middel van LED-verlichting geactiveerd moeten worden en niet rechtstreeks ten laste van de reserve Innovatie projecten Mobiliteit mogen worden verantwoord.

Verzocht wordt om een krediet beschikbaar te stellen van € 6,5 miljoen, conform het bedrag voor het onderdeel energiebesparing in de Kaderbrief 2018. Dekking van dit bedrag vindt plaats vanuit de reserve Innovatieve projecten Mobiliteit. Als afschrijvingstermijn geldt een termijn van 15 jaar.

Instellingsbesluit nieuwe reserve

Hieronder vindt u het instellingsbesluit van de nieuw in te stellen reserve Kapitaallasten innovatieprojecten.

Reserve Kapitaallasten innovatieprojecten	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de verduurzaming van de infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
Programma	2 Bereikbaarheid
Voeding-	Totaal € 6.500.000 Dit betreft het budget voor de LED-verlichting. In de Kaderbrief 2018 is een bedrag van € 10,150 miljoen beschikbaar gesteld voor voorstellen betreffende de verduurzaming infrastructuur. Een onderdeel hiervan is de energiebesparing met een budget van € 6,5 miljoen. Om deze energiebesparing realiseren worden de armaturen vervangen door LED-verlichting. Voeding vindt plaats door overheveling middelen vanuit de reserve Innovatie projecten.

Looptijd	Onbepaald
Maximale hoogte	De maximale hoogte van deze reserve is onbepaald. De stortingen in deze reserve zijn afhankelijk van de kredietbesluiten die PS neemt voor de investeringen in innovatieprojecten mobiliteit. De kapitaallasten van de investeringen verduurzaming infrastructuur worden jaarlijks onttrokken uit deze reserve.

5. Toelichting aanvraag krediet NNN-gronden en reserve waardevermindering grondaankopen Groen

In deze voordracht wordt voorgesteld een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250 miljoen. Het krediet NNN-gronden is nodig voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Het natuurnetwerk bestaat uit kerngebieden: grote aan elkaar verbonden natuurgebieden met een hoge kwaliteit. De gebieden die deel uitmaken van het natuurnetwerk Nederland worden door de provincie vastgesteld.

In de loop van 2019 is in gesprek met de accountant, en inmiddels ook vastgelegd in de notitie Materiele Vaste Activa van de commissie BBV uit 2020, geconcludeerd dat de aankopen NNN en aankopen voor Groen een maatschappelijke functie betreft met de intentie om duurzaam te exploiteren. Deze aankopen dienen daarmee geactiveerd te worden op de balans tegen de aankoopwaarde (incl. eventuele schadeloosstellingen). Hiervoor is een krediet benodigd. Het krediet wordt gebruikt voor aankoop van grond. Zodra die grond is aangekocht, wordt deze grond tegen de aanschafprijs op de balans geplaatst en telt op die manier weer mee in het eigen vermogen van de provincie. Daarom hoeft er op dit krediet niet te worden afgeschreven.

Er wordt een krediet aangevraagd van € 250 miljoen. Dit is het geraamde bedrag voor de grondverwerving van de totaal nog te realiseren NNN.

Toelichting Kredietbesluit:

Een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250 miljoen voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN).

Bij de aangekochte gronden t.b.v. het beleidsdoel Groen speelt het vraagstuk van de waardering op de balans. De NNN-gronden hebben in het economisch verkeer een veel lagere waarde (natuurwaarde is circa € 1/m²) dan waarvoor de provincie ze aankoopt, los van het schadeloosstellingsbedrag dat ook moet worden geactiveerd. Hierdoor ontstaat een toekomstig risico (= zekerheid) op afwaarderen als de grond op een goed moment wordt verkocht en overgedragen aan andere partijen. Voor deze (toekomstige) afwaardering wordt voorgesteld een reserve Waardevermindering grondaankopen Groen in te stellen.

De reserve waardevermindering grondaankopen Groen wordt jaarlijks (bij)gevuld vanuit de reserves waaruit, vóór de aangepaste BBV-regels, de betreffende aankopen betaald werden: de reserve Oostelijke Vechtplassen (voor de aankopen Groen in dit gebied) en de reserve Groen (overige gebieden). Voordat sprake was van activering op de balans van de grondaankopen Groen, werden de aankopen betaald vanuit deze twee reserves. Bij een (toekomstige) verkoop werden de (lagere) opbrengsten (dan het aankoopbedrag) weer terug gestort in deze reserves.

Vanaf heden wordt dus niet meer geredeneerd vanuit een aankoopbudget uit deze reserves. De aankopen vinden plaats vanuit een krediet en worden geactiveerd op de balans. Enkel de waardevermindering en

de schadeloosstelling worden vanuit de genoemde reserves in de reserve waardevermindering grondaankopen Groen gestort. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard/gemiddelde restwaarde van grondaankopen Groen van € 1,-/m2.

Als op een later moment de aangekochte 'Groene'-grond daadwerkelijk wordt verkocht, zal met de verkoopprijs de boekwaarde op de balans worden gecorrigeerd. Het dan nog resulterende verschil op de balans zal worden gedekt uit de reserve waardevermindering grondaankopen Groen. Mee- en tegenvallers daarbij (dus een andere verkoopprijs dan € 1,- per m2) worden teruggestort respectievelijk onttrokken uit de reserve waaruit oorspronkelijk de waardevermindering was betaald.

Instellingsbesluit reserve

Reserve waardevermindering grondaankopen Groen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het reserveren van middelen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen, die ontstaat doordat de gronden een hogere economische waarde hebben wanneer de provincie deze aankoopt dan wanneer de provincie deze verkoopt tegen de natuurwaarde. Door de instelling van deze reserve wordt dit soort verliezen gedekt, zodat de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers krijgt in de toekomst.
Programma	5. Ruimte
Voeding	De stand van de reserve waardevermindering grondaankopen Groen zou per 1-1-2020 € 5.454.934 zijn. In 2019 is dit bedrag voorlopig in de reserve Groen (€ 5.026.534) en in de reserve Oostelijke vechtplassen (€ 428.400) gestort. Na instelling van de reserve waardevermindering grondaankopen Groen, zullen deze twee bedragen uit de betreffende reserves worden onttrokken en in deze reserve worden gestort. Aan het eind van het jaar zal het bedrag voor de waardevermindering van de in 2020 aangekochte 'Groene'-grond vanuit de reserves Groen en/of Oostelijke Vechtplassen in de reserve waardevermindering grondaankopen Groen worden gestort.
Looptijd	Onbepaald
Maximale hoogte	€ 250.000.000

6. Gewijzigde dekking van bestaande kredieten.

Onderdeel van het programma Financiële hygiëne was een controle of de bijdragen van derden in de uit te voeren projecten in overeenstemming zijn met de eerder genomen PS-besluiten waarin een krediet voor de projecten werd gevoteerd waar deze bijdragen van derden een onderdeel van vormen. Bij een aantal projecten zijn verschillen geconstateerd in de controle. Dit resulteert in de volgende aanpassingen:

WAS

Laatste PMI Voordracht nr.	Omschrijving	Krediet- aanvraag	Dekking kapitaallasten exploitatie	Dekking kapitaallasten reserve	Dekking door subsidie	Dekking bijdragen derden	Totaal dekking	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie
2019-69	N244-07: Deel A: Trajectbenadering	€ 13.192.000	€ 11.575.000	€ 1.617.000	€ -	€ -	€ 13.192.000	€ 231.500
2013-52	N239-06: Herinrichting N239 Coppershorn-N240	€ 3.250.000	€ 3.020.000	€ -	€ -	€ 230.000	€ 3.250.000	€ 60.400
2020-14	N240-12: Trajectbenadering groot onderhoud N240c	€ 2.750.000	€ 2.700.000	€ -	€ -	€ 50.000	€ 2.750.000	€ 54.000
2019-69	N239-N302	€ 9.700.000	€ 6.125.000	€ -	€ -	€ 3.575.000	€ 9.700.000	€ 122.500
	N201-29a: Cruquiusbrug							
2015-99	N516-03: Trajectbenadering groot onderhoud N516a, gemeenten Zaanstad en Oostzaan	€ 3.700.000	€ 3.700.000	€ -	€ -	€ -	€ 3.700.000	€ 74.000
2019-69	N244-01: Verdubbeling N244, ged. A7-N247, aframing krediet	€ 39.500.000	€ 16.430.000	€ 2.140.000	€ -	€ 20.930.000	€ 39.500.000	€ 328.600
	N236-08: Trajectbenadering groot onderhoud Franse Kampweg (N236_ en N524 gemeente Gooise Meren en Hilversum/N236a-02 Vervangen wegconstructie	€ 2.960.000	€ 2.960.000	€ -	€ -	€ -	€ 2.960.000	€ 59.200
2016-35	N241-06: Herinrichting kruispunt N241 / Langereis	€ 9.600.000	€ 9.100.000	€ 250.000	€ -	€ 250.000	€ 9.600.000	€ 182.000
2019-09	N525 reconstructie aansluiting A1, verhoging krediet	€ 5.300.000	€ 300.000	€ -	€ -	€ 5.000.000	€ 5.300.000	€ 6.000
2019-91	HOV-07: Hoogwaardig Openbaar Vervoer Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid	€ 35.605.500	€ 995.700	€ 2.545.000	€ -	€ 32.064.800	€ 35.605.500	€ 19.914
2018-39	N235-1: Bereikbaarheid Waterland kortetermijn maatregelen N235	€ 5.900.000	€ 1.470.000	€ -	€ -	€ 4.430.000	€ 5.900.000	€ 29.400
2019-68	N509-09: Trajectbenadering N245a	€ 4.400.000	€ 3.217.825	€ -	€ 355.000	€ 827.175	€ 4.400.000	€ 64.357
2019-09								
Totaal		€ 135.857.500	€ 61.593.525	€ 6.552.000	€ 355.000	€ 67.356.975	€ 135.857.500	€ 1.231.871

WORDT

Laatste PMI Voordracht nr.	Omschrijving	Krediet- aanvraag	Dekking kapitaallasten exploitatie	Dekking kapitaallasten reserve	Dekking door subsidie	Dekking bijdragen derden	Totaal dekking	Kapitaallasten t.l.v. exploitatie
2019-69	N244-07: Deel A: Trajectbenadering	€ 13.192.000	€ 11.536.960	€ 1.617.000	€ -	€ 38.040	€ 13.192.000	€ 230.739
2013-52	N239-06: Herinrichting N239 Coppershorn-N240	€ 3.250.000	€ 3.012.400	€ -	€ -	€ 237.600	€ 3.250.000	€ 60.248
2020-14	N240-12: Trajectbenadering groot onderhoud N240c	€ 2.750.000	€ 2.565.000	€ -	€ -	€ 185.000	€ 2.750.000	€ 51.300
2019-69	N239-N302	€ 9.700.000	€ 5.585.000	€ -	€ -	€ 4.115.000	€ 9.700.000	€ 111.700
	N201-29a: Cruquiusbrug							
2015-99	N516-03: Trajectbenadering groot onderhoud N516a, gemeenten Zaanstad en Oostzaan	€ 3.700.000	€ 2.377.463	€ -	€ -	€ 1.322.537	€ 3.700.000	€ 47.549
2019-69	N244-01: Verdubbeling N244, ged. A7-N247, aframing krediet	€ 39.500.000	€ 15.641.707	€ 2.140.000	€ -	€ 21.718.293	€ 39.500.000	€ 312.834
	N236-08: Trajectbenadering groot onderhoud Franse Kampweg (N236_ en N524 gemeente Gooise Meren en Hilversum/N236a-02 Vervangen wegconstructie	€ 2.960.000	€ 2.672.000	€ -	€ -	€ 288.000	€ 2.960.000	€ 53.440
2016-35	N241-06: Herinrichting kruispunt N241 / Langereis	€ 9.600.000	€ 9.143.388	€ 250.000	€ -	€ 206.612	€ 9.600.000	€ 182.868
2019-09	N525 reconstructie aansluiting A1, verhoging krediet	€ 5.300.000	€ 120.000	€ -	€ -	€ 5.180.000	€ 5.300.000	€ 2.400
2019-91	HOV-07: Hoogwaardig Openbaar Vervoer Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid	€ 35.605.500	€ 759.500	€ 2.545.000	€ -	€ 32.301.000	€ 35.605.500	€ 15.190
2018-39	N235-1: Bereikbaarheid Waterland kortetermijn maatregelen N235	€ 5.900.000	€ 1.468.170	€ -	€ -	€ 4.431.830	€ 5.900.000	€ 29.363
2019-68	N509-09: Trajectbenadering N245a	€ 4.400.000	€ 3.805.500	€ -	€ 152.500	€ 442.000	€ 4.400.000	€ 76.110
2019-09								
Totaal		€ 135.857.500	€ 58.687.088	€ 6.552.000	€ 152.500	€ 70.465.912	€ 135.857.500	€ 1.173.742
Verschil		€ -	€ -2.906.437	€ -	€ -202.500	€ 3.108.937	€ -	€ -58.129

Per saldo totaal een hogere bijdragen van derden van € 3,1 miljoen en structureel lagere kapitaallasten van € 58.129.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 40-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 7 juli 2020;

besluiten:

1. Het krediet voor het project K4/5/6c vaarwegvak 20 Niedorpervaart brug N241-Kolhorn (P.00062) op te hogen met € 324.000 tot € 8.324.000,-;
2. Het krediet voor het project K7/K8 vaarwegvak 18 Hoornsevaart en Huijgenvaart vervanging houten oeverconstructie (P.00063) op te hogen met € 673.200,- tot € 7.973.200,-;
3. Het krediet voor het project Zelfbediening Roskamsluis. (P.00146) op te hogen met € 15.000,- tot € 442.000,-;
4. Akkoord te gaan met de wijziging van de dekking van het krediet Faunapassages N201. Van het totale krediet van € 2.071.755,- wordt een bedrag van € 500.000,- gedekt vanuit de reserve Groene Uitweg. Het overige deel van € 1.571.755,- wordt gedekt vanuit de reserve Groen;

5. Een krediet beschikbaar te stellen voor de LED-verlichting (P.00157) voor een bedrag van € 6.500.000,-;
6. De reserve Kapitaallasten innovatieprojecten in te stellen conform het in de voordracht opgenomen instellingsbesluit;
7. Een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250.000.000,- voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN);
8. De reserve waardevermindering grondaankopen Groen in te stellen conform het in de voordracht opgenomen instellingsbesluit;
9. In te stemmen met de gewijzigde dekking van de reeds beschikbaar gestelde kredieten conform het overzicht in paragraaf 6 van de voordracht;
10. € 10 mln. beschikbaar te stellen in 2020 ten behoeve van het Provinciaal noodfonds sociale infrastructuur (PNSI);
11. € 9,6 mln. van het tekort in 2020 te dekken vanuit de Algemene reserve.
12. De tweede begrotingswijziging 2020 met een negatief begrotingsresultaat van € 10,0 miljoen vast te stellen;
13. De bij deze tweede begrotingswijziging gewijzigde programmabudgetten van de begroting 2020 vast te stellen;
14. De gewijzigde lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling 2020 vast te stellen.

Haarlem, 14 september 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
M.C.H. van Boheemen
AD/STG

Doorkiesnummer +31 235144628
boheemenm@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d. 14-09-2020
Commissie M&B
Datum commissievergadering 31-08-2020

3 september 2020

1 | 3

Onderwerp:
Voordracht Tweede begrotingswijziging 2020

De commissie adviseert:

Dit onderwerp als bespreekstuk te agenderen voor de Statenvergadering van maandag 14 september 2020.

Uittreksel concept-verslag commissie M&B 31-08-2020

4. A-agenda Algemeen

4a. Financiën: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2020

Mevrouw **Kuiper** (CDA) vindt het een goede zaak dat de verwachte subsidie Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid wordt verhoogd voor de Uitvoeringsregeling 'Doortrappen verkeersdeelname ouderen'. Het CDA waardeert het dat er oog is voor de verbetering van de fietsveiligheid. Inmiddels hebben zeven Noord-Hollandse gemeenten voor 2020 die subsidie aangevraagd.

De heer **Deen** (PVV) verwijst naar het krediet van € 6,5 miljoen dat beschikbaar wordt gesteld voor LED-verlichting bij provinciale infrastructuur, met als doel om energie te besparen. Het betreft een duurzaamheidsmaatregel waarmee de PVV prima kan leven. De vraag is welke financiële besparing deze investering van € 6,5 miljoen, naast een energiebesparing, gaat opleveren.

De heer **Steeman** (D66) merkt op dat de begrotingswijziging lastig te beoordelen is, omdat de Coronacrisis nog voortduurt. D66 is benieuwd naar de effecten op alle cofinancieringen in grote projecten. D66 ziet bij voorkeur dat het PMO en het PMI in de begrotingsbesluiten zoveel mogelijk hand in hand gaan.

De heer **Gringhuis** (GL) constateert dat de subsidie voor fietsinfrastructuur, die aan gemeenten kan worden toegekend, een onderbesteding kent van circa € 4 miljoen. Hoe kan worden voorkomen dat er volgend jaar opnieuw sprake blijkt te zijn van onderbesteding? Dezelfde vraag geldt voor de uitgaven voor de Investeringsagenda Doorstroming OV, waar sprake is van een onderbesteding van € 1,2 miljoen.:

De heer **Terwal** (VVD) zegt dat het goed is dat Gedeputeerde Staten in de begrotingswijziging stellen dat ze doorpakken in de uitvoering van het coalitieakkoord en dat wat moet gebeuren zo snel en goed mogelijk door moet kunnen gaan. Zeker voor GWW-sector (Grond-Weg-Waterbouw) i het in deze tijd van crisis van belang dat projecten doorgaan en waar mogelijk naar voren worden gehaald. Deze sector moet duidelijkheid geboden worden. De VVD diende hiertoe een motie in, die op 25 mei jl. door Provinciale Staten is aangenomen.

De VVD bedankt het college van GS voor de heldere beantwoording van de vraag over subsidies die dit jaar worden uitgekeerd, ten behoeve van de projecten Zuidasdok in Amsterdam en de Boerenverdrietsluis in Den Helder. Het is goed dat na de nodige vertraging de samenwerkingsovereenkomst om te komen tot een aanpassing van de Boerenverdrietsluis afgelopen maand gesloten is en daarvoor de provinciale subsidies nu aangewend worden.

De heer **Hollebeek** (PvdD) sluit aan bij hetgeen de heer Gringhuis stelde. Het is opvallend dat € 4 miljoen minder wordt uitgegeven voor het oplossen van fietsknelpunten en doorfietsroutes. Gelukkig zijn er geen projecten afgeblazen of vertraagd. De PvdD is benieuwd welke projecten dit jaar nog tot uitvoering komen. Mogelijk kan daarvan een overzicht worden gegeven aan Provinciale Staten.

De heer **Hoogervorst** (SP) meldt dat de SP akkoord gaat met de tweede begrotingswijziging. De fractie is blij met het krediet van € 6,5 miljoen voor het aanbrengen van LED-verlichting bij provinciale wegen. De SP sluit zich aan bij de vraag van de PVV over hoeveel het de provincie aan besparingen gaat opleveren.

Gedeputeerde **Pels** zegt dat er zeker een besparing wordt gerealiseerd door het gebruik van LED-verlichting. Daarmee wordt ook een besparing gerealiseerd in de exploitatie van de provincie. Het zou jammer zijn als dat geld niet meteen een nieuw doel krijgt. Bekeken wordt hoe besparingen kunnen worden gebundeld, waarna het geld opnieuw kan worden ingezet voor duurzaamheidsmaatregelen binnen de provinciale organisatie. Het betreft een theoretische besparing welke wordt geschat op circa € 375.500 per jaar. De gedeputeerde verzoekt om Gedeputeerde Staten hier niet op vast te pinnen.

Gedeputeerde **Olthof** zegt dat naast het feit dat PMO en PMI samengaan en samenlopen met de begroting, worden nu en in de toekomst de financiële besluiten in de begroting genomen. PMI en PMO vormen daarvoor de onderbouwing.

Voor de fiets wordt gewerkt aan een: nieuwe aanpak, respectievelijk aan het vervolg op Perspectief Fiets en het Regionaal Mobiliteitsplan. Het onderwerp fiets komt daarin nadrukkelijk voor. Uiteindelijk worden daarmee in de Duurzaamheidsagenda stappen gemaakt. Bij alle gemeenten in Noord-Holland staat de fiets hoog op de agenda. De gedeputeerde sluit niet uit dat er een discussie ontstaat over de vraag welke verzoeken kunnen worden gehonoreerd.

Bij interruptie merkt de heer **Hoogervorst** (SP) op dat de provinciale subsidie voor fietsinfrastructuur elk jaar een onderbesteding laat zien. Gemeenten hadden bepaalde zaken niet op de planning staan. Inmiddels verkeren gemeente in een steeds moeilijker financiële situatie. Waarop baseert de gedeputeerde zijn verwachting dat er straks veel subsidieaanvragen vanuit gemeenten zullen komen?

Gedeputeerde **Olthof** zegt dat het dit jaar mogelijk is om subsidies te stapelen. Voor de aanvrager wordt het eenvoudiger, maar cofinanciering vanuit de gemeenten hoort erbij. Gezien de ambities van gemeenten heeft de gedeputeerde er vertrouwen in dat het wordt opgepakt. De opgave voor de fietsinfrastructuur en

de vraag van de fietser zijn groot. Op het gebied van fietsen is een ontwikkeling gaande. Dat brengt een uitbreiding van de vraag naar het opwaarderen van bestaande fietspaden met zich mee.

Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) of Gedeputeerde Staten open staan voor een verdeling van cofinanciering van (thans 50:50) naar een verhouding van 75:25.

Gedeputeerde **Olthof** zegt dat met het stapelen van subsidies dit jaar al een maatregel is genomen. De cofinanciering vanuit gemeenten is in sommige gevallen zelfs 20%. De drempel is enorm verlaagd.

Over het naar voren halen van projecten merkt de gedeputeerde op dat grote inzet is gepleegd om lopende projecten voort te zetten. Aanbestedingstrajecten zijn doorgegaan, waardoor stagnatie in projecten kon worden voorkomen. Naar aanleiding van moties bij PMO/PMI zal met Provinciale Staten worden besproken welke projecten naar voren worden gehaald en wat daarvan de gevolgen zijn. **Tot slot zegt de gedeputeerde toe met een overzicht van projecten te komen.**

De **voorzitter** constateert dat er geen gebruik wordt gemaakt van de tweede termijn.

De commissie adviseert het Presidium om de voordracht als bespreekstuk door te leiden naar Provinciale Staten.

Advies commissie NLG:

De Voordracht tweede Begrotingswijziging 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 24-08-2020:

4. A-agenda Financiën

- 4.a. Financiën: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2020 (A-agenda EFB en M&B 31-8-2020 en NLG 24-8-2020 en C-agenda RWK 24-8-2020)

Ines **Kostiç** (PvdD) is verbaasd over de subsidie van bijna 80.000 euro voor de hobbyvisserij, juist omdat hard gewerkt wordt aan natuurvriendelijke oevers en aan het realiseren van de doelen van de KRW. Dat botst met elkaar. Het eerste probleem is zojuist door de inspreker toegelicht, maar daarnaast worden ook veel andere dieren slachtoffers van vistuig en overig zwerfafval dat in de natuur terechtkomt. Gelukkig worden de dierenopvangcentra nu geholpen door GS, want daar komen ook veel dieren voor hulp terecht. Daarnaast is de sportvisserij de grootste vervuiler van loodverontreiniging van water met 524.000 kg verloren lood. Lood is zeer schadelijk voor de leefomgeving en dit staat haaks op het stimuleren van natuurvriendelijke oevers en de KRW-doelen. Het is niet terecht dat enerzijds geld wordt geïnvesteerd in bescherming van natuur en milieu en anderzijds subsidie wordt verleend aan een hobby die hier haaks op staat. Elke cent moet nu slim en wijs geïnvesteerd worden in andere doelen. De PvdD stemt niet in met de tweede begrotingswijziging. Zij is voornemens een amendement in te dienen.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) ondersteunt deze zorgen. Waarop is het besluit gebaseerd om nu 80.000 euro aan de sportvisserij beschikbaar te stellen?

Dhr. **De Wit** (VVD) vraagt of de PvdD tegen de begrotingswijziging stemt enkel vanwege de 80.000 euro en hoe dit zich verhoudt tot bestuurlijke verantwoordelijkheid in het grotere geheel.

Ines **Kostiç** (PvdD) wil juist het geld slim investeren in de grote doelen die in het coalitieakkoord staan. Nergens is vastgelegd dat de sportvisserij wordt gesubsidieerd. Zij gaat akkoord met de begrotingswijziging mits dit bedrag op basis van een amendement op andere wijze wordt ingezet.

Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat er 11,4 miljoen euro overblijft uit het programma de Groene Uitweg omdat het project niet doorgaat. Graag een toelichting. Zij steunt de sportvisserij en de subsidie van 80.000 euro, maar het achterlaten van materialen in de natuur wordt uiteraard afgekeurd. Voor het voorkomen van loodafval worden ook acties genomen.

Ines **Kostiç** (PvdD) constateert een discrepantie tussen de provinciale investeringen in de natuur met subsidies voor een specifieke hobby, de sportvisserij. Is dit acceptabel voor D66?

Mw. **Kapitein** (D66) constateert geen tegenstrijdigheid. Veel mensen beoefenen sportvisserij en ontwikkelen hierdoor liefde voor de natuur. Overal gebeuren incidenten, ook in het verkeer, maar er wordt geen verbod opgelegd om met de auto te rijden.

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) is altijd tegenstander van vermijdbaar leed voor mens en dier. Het amendement van de PvdD wordt ondersteund. Bovendien wordt er sowieso niet ingestemd vanwege het bedrag van 250 miljoen euro voor NNN.

Dhr. **De Wit** (VVD) vraagt hoe wordt omgegaan met de beoordeling van de te realiseren doelen met het oog op de bijdrage voor de FBE. De discussie over het specifieke onderdeel van de sportvisserij gaat voorbij aan het feit dat de visserij onderdeel is van de grote recreatiesector die economisch van groot belang is.

Mw. **Koning** (CDA) maakt zich zorgen over een aantal deelprojecten van Vitaal Platteland Laag-Holland (Amsterdam Wetlands). Die plannen veroorzaken onrust in het gebied. De bewoners moeten daar met toekomstperspectief kunnen blijven wonen. Willen GS dit meenemen bij de uitwerking van de deelprojecten?

Mw. **Jellema** (PvdA) verzoekt op de hoogte gehouden te worden van de voortgang van de besteding van 250 miljoen euro voor NNN. De suggestie wordt gedaan dit thema op te nemen in de strategische agenda.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat de bijdrage aan de sportvisserij en het bedienen van alle watersportbeoefenaars voortkomt uit de waterrecreatievisie die dateert van de vorige periode. Ook toen heeft de PvdD haar afkeer van sportvisserij kenbaar gemaakt, maar dit is een bij wet toegestane sport. De natuurvriendelijke oevers worden toegankelijk gemaakt voor alle recreanten, niet alleen voor de sportvissers. De bijdrage van de insprekers namens de dierenambulance neemt de gedeputeerde mee in het overleg met de sportvisserij.

Ines **Kostiç** (PvdD) benadrukt dat het niet gaat over het wel of niet ondersteunen van een hobby. Juist het toenemende aantal beoefenaars van deze sport leidt tot steeds meer problemen.

Gedeputeerde **Loggen** meldt dat conform staand beleid jaarlijks ook 2 miljoen euro aan waterrecreatie wordt besteed, maar uiteraard moet overlast door het uitoefenen van hobby's zoveel mogelijk voorkomen worden. De sector zet reeds in op het verminderen van loodverontreiniging.

Ines **Kostiç** (PvdD) benadrukt dat het gaat om de schade en de loodvervuiling die ontstaat door de visserij. Wat gaan GS hieraan doen en hoe wordt de handhaving uitgevoerd? Het lijkt erop dat er niet kritisch wordt geoordeeld over de sportvisserij.

De **voorzitter** stelt voor om enkel over de begrotingswijziging te spreken en de andere onderwerpen te agenderen voor een volgende vergadering.

Gedeputeerde **Loggen** heeft de vragen over de begroting al beantwoord.

Gedeputeerde **Rommel** meldt in het kader van de Groene Uitweg dat het project van de trekvaart niet is doorgegaan. Het vrijgevalen budget wordt opnieuw ingezet voor een ander project van de Groene Uitweg. In het overleg met de FBE wordt regelmatig de stand van zaken van de subsidie besproken.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) constateert dat in de voordracht vermeld staat dat de dekking voor de visplekken uit het groot onderhoud vaarwegen komt en niet uit de 2 miljoen euro voor waterrecreatie. In

die zin is het een extra stap ten opzichte van het besluit over waterrecreatie in de vorige periode.

Gedeputeerde **Loggen** moet dit nagaan, maar het heeft ermee te maken dat bij de aanpak van een vaarweg ook de natuurvriendelijke oevers worden meegenomen. Hiervoor zijn diverse potjes beschikbaar. Hij komt hier schriftelijk op terug.

Advies aan Provinciale Staten	
T.b.v. Statenvergadering d.d.	14 september 2020
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	31 augustus 2020
Onderwerp: Voordracht 40 Tweede begrotingswijziging 2020	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

8 september 2020

1 | 3

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht vooralsnog te agenderen voor de PS-vergadering van 14 september 2020. Ter vergadering werd geconstateerd dat er nog een aantal (technische) onduidelijkheden zijn rond de voordracht, dat nadere schriftelijke technische vragen gesteld kunnen worden en dat deze voor de PS vergadering zullen worden beantwoord en dat de VVD nog in de fractie hierover wil spreken.

Voor de gemaakte opmerkingen zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 31 augustus 2020.

9.a. Financiën: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2020

Dhr. **Heijnen** (CDA) refereert aan de verwerking noodfonds sociale infrastructuur. Moties zonder dekking worden in principe niet aangenomen, maar in dit geval is een uitzondering gemaakt en zullen GS met een dekkingsvoorstel komen voor de 10 miljoen euro. Zijn er andere opties dan alleen de algemene reserve? De nieuwe reserve Waardevermeerdering grondaankopen groen: er wordt een maximumbedrag van 250 miljoen euro ingesteld en dat is ongeveer de helft van de begroting en een kwart van de totale reserves, een absurd hoog bedrag. Momenteel zit er 5,5 miljoen euro in de reserve, hoe kijken GS naar de overige 244,5 miljoen euro? Als GS de 250 miljoen euro willen aanvullen, dan komt er een streep door alle andere ambities.

Mw. **Kapitein** (D66) ondersteunt de voordracht.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of bij verdere begrotingswijzigingen heel serieus wordt gekeken naar waar geld in geïnvesteerd wordt. Zijn GS het ermee eens dat er geen investeringen gedaan moeten worden die ingaan tegen zaken die nu belangrijk zijn, zoals natuur en werkgelegenheid?

Mw. **Kapitein** (D66) is van mening dat dit altijd zo is. Zij kan zich niet voorstellen dat dit uitgangspunt niet gerespecteerd wordt.

Dhr. **Hartog** (VVD) is benieuwd naar wat er nu wordt besloten over de 250 miljoen euro, te meer omdat hij van een ander commissielid heeft begrepen dat nog inhoudelijk moet worden gesproken over de achtergronden. Motie 41: men steunt de gedachte om dat via het programma Cultuur te doen en dat te financieren uit andere zaken dan de algemene reserve.

Mw. **Bezaan** (PVV) heeft moeite met de 10 miljoen euro in 2020 ten behoeve van het noodfonds sociale infrastructuur. De waarde van de lokale cultureel maatschappelijke organisaties worden onderschreven, maar dit is eigenlijk een taak van de gemeente. Daarom moeten de gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen door zeer kritisch naar de eigen uitgaven te kijken. Dat geldt ook voor de provincie. In 2020 wordt een bedrag van 9,6 miljoen euro onttrokken aan de algemene reserve en in 2021 wordt een taakstelling opgenomen om de algemene reserve aan te vullen met hetzelfde bedrag. Durft het college ook kritisch te kijken naar de eigen heilige huisjes? De PVV sluit zich aan bij het CDA en de VVD en de opmerkingen over de 250 miljoen euro.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) stemt in met de voorstellen in de tweede begrotingswijziging. Met de 250 miljoen euro voor natuuraankopen heeft men geen problemen, dit bedrag wordt niet in een keer uitgegeven maar dat is wel nodig om aan de taken te kunnen voldoen. Dat geld is beschikbaar en wordt geormerkt.

Dhr. **Heijnen** (CDA) meldt dat alle reserves al geormerkt zijn. Als nu 250 miljoen euro wordt geormerkt, dan moet dit label ergens anders afgehaald worden. Waar komt het geld vandaan dat wel in de reserve gestort moet worden?

Dhr. **Dulfer** (GL) gaat akkoord met de wijziging. De omvang van de algemene reserve blijft na onttrekking van de middelen binnen de normen van de provinciale financiële verordening.

Dhr. **Carton** (PvdA) stemt in met het voorstel.

Dhr. **Klein** (CU) sluit aan bij de vragen van het CDA.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt als volgt. De 10 miljoen euro en de 100 miljoen euro van beide moties zijn nu zichtbaar geworden en in de P&C cyclus opgenomen, omdat deze bedragen snel verwerkt zijn in deze wijziging. Wel moet de dekking nog geconcretiseerd worden in een integrale afweging. Hier wordt druk op gepuzzeld en hopelijk kunnen in de blauwdruk de contouren geschetst worden. Bij het verlenen van subsidies moet het volledige bedrag beschikbaar zijn, bij het verstrekken van leningen met een laag risico gaat het om maar een vierde of een vijfde deel. Er wordt gezocht naar de meeste effectieve maatregel en dat kan enkel in samenhang beoordeeld worden. Het krediet is nodig om de gronden aan te kopen die nodig zijn om deze om te zetten naar NNN. De gronden worden geactiveerd en op het moment van afwaarderen, moeten er middelen bij vanuit de reserve groen. Het inrichten van de NNN is dus afhankelijk van de omvang van de reserve groen. Het gaat niet om een preprioritaire claim.

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt waarom nu moet worden ingestemd met het krediet terwijl de inhoudelijke discussie nog gevoerd moet worden.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat nog gesproken moet worden over de realisatie van NNN, maar iedereen weet dat er geld nodig is voor de aankoop van gronden. Het kader is de reserve groen en gronden worden niet afgewaardeerd als er geen geld in deze reserve zit. Hiervoor zou eerst het besluit tot afwaarderen genomen moeten worden.

Dhr. **Heijnen** (CDA) merkt op dat er al een reserve bestaat met de naam waardevermindering groen en die bedraagt per 1 januari 2020 5,5 miljoen euro. Maar er is 250 miljoen euro nodig en waar wordt dat geld vandaan gehaald en binnen welk tijdspad?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat in de commissie NLG gesproken wordt over de realisatiestrategie NNN. Het is geen hard bedrag, maar wel moet een bedrag beschikbaar gesteld worden dat ruimschoots voldoet aan de opgave die gesteld is. Het kader voor afwaarderen is de reserve groen. Er zijn euro's beschikbaar en daar krijg je een aantal ha met dezelfde waarde voor terug. De technische vragen zullen beantwoord worden voorafgaande aan de PS-vergadering.

Dhr. **Hartog** (VVD) neemt het voorstel terug naar zijn fractie.

De **voorzitter** constateert dat er nog een aantal (technische) onduidelijkheden zijn rond de voordracht, dat nadere schriftelijke technische vragen gesteld kunnen worden en dat de VVD nog in de fractie hierover wil spreken.

Aan

Provinciale Staten

Kopie aan**Uw contactpersoon**

dhr K.W. Broersen

BEL/GND

Bijlagen

Technische vragen dhr. Heijnen

Technische vragen dhr. Hartog

Tekst uit Statenvoordracht

Telefoonnummer +31235145397

broersenk@noord-holland.nl

Betreft: 2^e begrotingswijziging, toelichting activeren NNN-aankopen op de balans en beantwoording technische vragen**Memo**

8 september 2020

1|12

Inleiding

Op 7 juli jl. hebben GS de 2^e begrotingswijziging vastgesteld. In de afgelopen statencommissie EFD zijn vragen gesteld over de aard en de hoogte van het voorgestelde krediet van 250 miljoen ten behoeve van de NNN-aankopen en de daaraan gekoppelde nieuwe reserve Waardevermindering grondaankopen Groen (zie in Bijlage 1 de voordrachttekst). De voordracht staat geagendeerd voor de PS-vergadering van 14 september a.s.

Na de vergadering zijn technische vragen gesteld door de statenleden statenlid dhr. Heijnen en dhr. Hartog. Met deze memo, inclusief de beantwoording van de technische vragen, wordt het systeem van grondaankopen NNN in relatie tot kredieten, balans en reserves toegelicht.

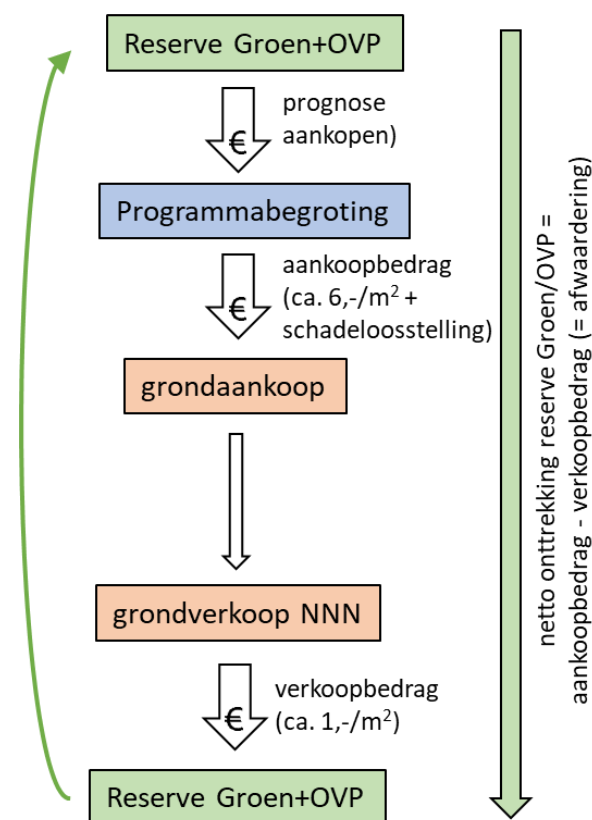
Het betreft de doorvertaling in de provinciale financiële administratie van het proces dat grosse mode bestaat uit de aankoop door de provincie van (meestal) agrarische gronden met eventuele opstallen, de (her)inrichting van de gronden naar natuur(waarden) en vervolgens de verkoop van de gerealiseerde natuurgrond aan de eindbeheerder. Met dit proces vindt er een waardedaling van de grond plaats, omdat de oorspronkelijke agrarische grond een hogere waarde heeft dan gerealiseerde natuurgrond.

De vragen zijn in te delen naar twee onderwerpen: 1. De aard van het financiële systeem ('techniek') en 2. De hoogte van het krediet (250 miljoen).

Techniek**Situatie voor 2019**

Vóór 2019 werden NNN-aankopen rechtstreeks vanuit de reserve Groen betaald. Hiervoor werden middelen vanuit de reserve Groen op de programmabegroting Groen gezet. De grondkopen werden rechtstreeks vanuit deze programmabegroting betaald. De besluitvorming hierover vond plaats bij de Begroting(en) en waren gebaseerd op het jaarlijks door PS vastgestelde Programma Natuurontwikkeling (PNO).

In financiële termen werden deze aankopen op deze wijze direct afgeschreven, betaald uit de reserve Groen. De opbrengsten van de verkoop van de naar natuur omgezette NNN-gronden aan de definitieve eindbeheerder vloeiden terug naar de reserve Groen. Het resultaat was dat, zoals bedoeld, de netto waardedaling als gevolg van de omzetting naar natuur werd bekostigd vanuit de reserve Groen (zie figuur 1).

figuur 1. situatie voor 2019

Situatie vanaf 2019

In het kader van de jaarrekening 2019 is bovengenoemde proces intensief met de accountant besproken en is geconcludeerd dat een andere werkwijze nodig is. De aankopen t.b.v. NNN moeten worden geactiveerd op de balans tegen de aankoopwaarde en blijven tegen deze aankoopwaarde op de balans staan. De aankoopwaarde betreft alle aankoopkosten, dus ook de eventuele schadeloosstellingen. In de statenvoordracht (bijlage 1) is dit uitgebreider verwoord.

Wat daarbij van belang is dat er met de nieuwe BBV-regels geen sprake meer is van afwaardering van de gronden op de balans. In het verleden mocht de balanswaarde van de provinciale grondeigendommen niet hoger zijn dan de actuele marktwaarde. Als de marktwaarde lager is, wat in het geval van NNN-realiserings altijd het geval is, moest in het verleden de balanswaarde worden afgewaardeerd. Tegenwoordig blijft het eigendom

dat *'een maatschappelijke functie betreft met de intentie om duurzaam te exploiteren'* tegen de aankoopwaarde op de balans staan.

De accountant heeft geoordeeld dat de NNN-aankopen hieronder vallen, omdat de provincie geen expliciete beleidslijn heeft dat de grondaankopen t.b.v. de realisatie NNN altijd op een goed moment weer verkocht gaan worden. In het verleden is ervoor gekozen om vrijheid van handelen te houden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het in beheer geven van gronden aan PWN (geen verkoop).

De consequentie van de nieuwe werkwijze is dat er financieel-technisch geen sprake meer is van een uitgave bij de aankoop van gronden. Direct na de aankoop worden deze gronden op de balans gezet als vaste materiële activa, waarmee het balansresultaat neutraal blijft: Er wordt geld uitgegeven, maar daartegenover stijgt de totale waarde van de provinciale eigendommen met hetzelfde bedrag.

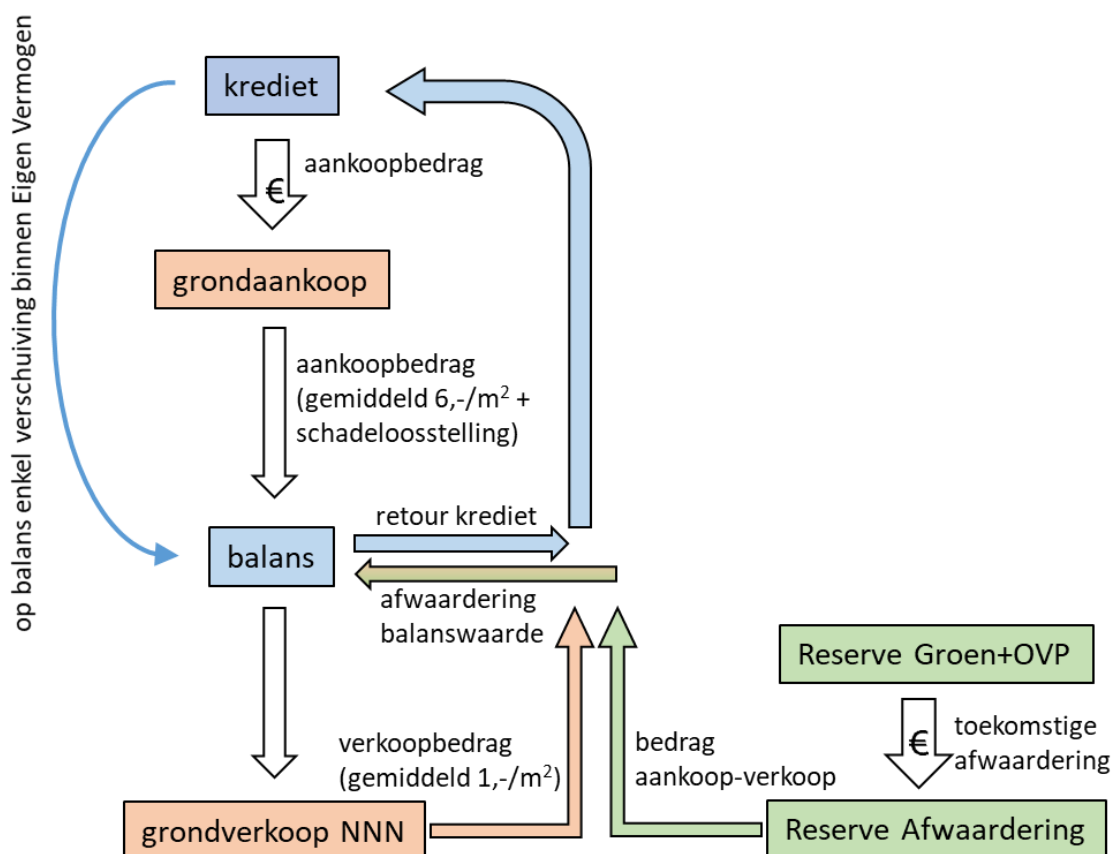
Uiteraard moeten de gronden wel worden betaald bij de notaris. Hiervoor wordt het genoemde krediet aangevraagd. Het is een eigenlijk beschotting binnen de aanwezige liquide middelen van de provincie. Aangezien de liquide middelen van de provincie aanzienlijk zijn én deze middelen geen rendement opleveren (staatskasbankieren), kost het instellen van dit krediet geen geld. Er hoeft bijvoorbeeld geen vreemd geld aangetrokken te worden, waarover rente moet worden betaald.

Het verschil met de situatie van vóór 2019 is, dat er bij de daadwerkelijke grondaankopen geen gebruik wordt gemaakt van de middelen in de reserve Groen. Theoretisch zou nu dus voor de grondaankopen t.b.v. de NNN-realisatie geen budget meer beschikbaar hoeven te zijn. Echter, omdat op voorhand duidelijk is dat de aangekochte gronden t.b.v. de NNN-realisatie in waarde gaan dalen, ontstaat op den duur een zeer scheve en onrealistische vermogenspositie van de provincie met grote risico's¹. Dit is onwenselijk. Vandaar dat het voorstel is om voor de waardedaling als gevolg van de omzetting naar natuur een aparte reserve 'Waardevermindering gronden Groen' in te stellen. De stand van deze reserve wordt bij de begroting (swijzigingen), en verantwoord in de jaarrekening, bijgesteld met het bedrag van de (toekomstige) waardedaling/afwaardering van de aangekochte gronden. De middelen hiervoor worden onttrokken uit de reserve Groen of Oostelijke Vechtplassen (OVP).

Als de (ingerichte) NNN-gronden op termijn (toch) worden verkocht, wordt met het (lagere) verkoopbedrag en een onttrekking uit de reserve Waardevermindering de volledige balanswaarde van de verkochte grond

¹ Dit onwenselijke gevolg van de aangepaste BBV-regels wordt nog in de vorm van een vraag aan de commissie BBV voorgelegd. Een eerste inventarisatie bij andere provincies leert bijvoorbeeld, dat het andere provincies wél direct bij de aankoop de gronden afwaarderen naar natuurwaarde en de gronden tegen deze natuurwaarde op de balans zetten.

afgewaardeerd en vloeien de 'liquide middelen' weer terug in het krediet. Het nettoresultaat is daarmee hetzelfde: de afwaardering van de grondaankopen wordt gefinancierd vanuit de reserve Groen (zie figuur 2).

figuur 2. situatie vanaf 2019

Hoogte van het krediet en de reserve Waardevermindering grondaankopen Groen

In het instellingsbesluit wordt een maximumhoogte van het krediet en de reserve voorgesteld van 250 miljoen. Belangrijk om te melden is dat dit een mogelijk maximumbedrag is. Jaarlijks wordt in de jaarrekening het gebruik van het krediet en de daaraan gekoppelde activering op de balans aan PS verantwoord. In de Begroting(swijzigingen) wordt steeds de storting in of onttrekking uit de reserve Waardevermindering aankopen Groen ter besluitvorming aan PS voorgelegd.

Het maximumbedrag van 250 miljoen is gebaseerd op de restantaakstelling NNN zoals die jaarlijks wordt beschreven en vastgesteld door PS in het Programma Natuurontwikkeling (PNO). Vanaf begin 2019, de invoering van het nieuwe systeem van activeren van grondaankopen op de balans, bedroeg de restantaakstelling NNN 'nog te werven' 4200 ha (zie tabel 1). Een deel hiervan zal gerealiseerd worden door middel van

functiewijzigingen door de particuliere eigenaren via het subsidie-instrument SKNL (zelfrealisatie), een deel zal door middel van grondverwerving moeten plaatsvinden. Om op voorhand geen instrumenten uit te sluiten, is het voorgestelde maximum van het krediet en de reserve ruim genomen. 4200 ha maal een gemiddelde agrarische prijs van 60.000,-/ha is 250 miljoen euro.

Tabel 1. Realisatie NNN sinds 2014 (uit: PNO 2020-2024)

PNO	Begrensde NNN	(Beoogd) gerealiseerde NNN	Nog te realiseren NNN
2014-2018	55.200 ha	48.100 ha	7.107 ha (waarvan nog 4.301 ha te verwerven)
2015-2019	55.500 ha	48.350 ha	7.157 ha (waarvan nog 4.229 ha te verwerven)
2016-2020	55.850 ha	49.050 ha	6.822 ha (waarvan nog 4.919 ha te verwerven)
2017-2021	56.250 ha	50.150 ha	6.141 ha (waarvan nog 4.365 ha te verwerven)
2018-2022	56.300 ha	50.400 ha	5.900 ha (waarvan nog 4.300 ha te verwerven)
2019-2023	56.400 ha	50.600 ha	5.800 ha (waarvan nog 4.200 ha te verwerven)
2020 -2024	56.500 ha	50.900 ha	5.600 ha (waarvan nog 3.950 ha te verwerven)

Technische vragen statenlid Heijnen (CDA)

Daags na de bespreking in de statencommissie EFD zijn via de Statengriffie de volgende technische vragen gesteld door dhr. Heijnen:

1. Klopt het dat er bij instelling van de reserve 5,5 mln in deze reserve zit?

Antwoord: Ja, als de reserve wordt ingesteld, dan wordt er tegelijkertijd ook goedkeuring gegeven om het bedrag van afgerond € 5,5 miljoen uit de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen over te hevelen naar de reserve waardevermindering. Het betreft de toekomstige waardevermindering van ca. 83 ha aan grondaankopen in 2019 t.b.v. de realisatie NNN.

2. Klopt het dat de reserve nodig is om waardevermindering van bijvoorbeeld landbouw of bedrijventerreinen naar natuur op onze eigen balans te corrigeren?

Antwoord: Ja, dat klopt. Al is er in strikte zin geen sprake van een 'correctie op onze balans', maar het betreft een reservering voor de benodigde afwaardering op het moment dat de gronden in de toekomst weer verkocht worden.

3. Wanneer moet het 'verlies' genomen worden? Stel er wordt 1 ha bedrijventerrein gekocht voor 10 per m² en na bestemmingswijziging natuur is het nog 1 m² waard. Hoe staan de gronden bij ons op de balans? En wanneer wordt de waardevermindering van 10 naar 1 geboekt? Is dat bij de bestemmingswijziging van bedrijf naar natuur? Of pas bij evt. verkoop van de grond?

Antwoord: Op de balans wordt conform de interpretatie van de BBV-voorschriften door onze accountant de aankoopwaarde van de grond opgenomen. Gedurende de tijd dat deze gronden op de balans staan, wordt er niet op de balans afgewaardeerd. De afwaardering (het 'verlies') vindt pas plaats op het moment dat de gronden weer worden verkocht.

Als in uw voorbeeld deze gronden dan voor € 1,-/m² worden verkocht, moet er op dat moment budget beschikbaar zijn om de resterende € 9,-/m² te kunnen afwaarderen. Om hierin te voorzien, is daarom tevens voorgesteld om een reserve Waardevermindering grondaankopen Groen in te stellen. Hierin wordt de toekomstig benodigde afwaardering gereserveerd.

Terugkomend op uw vraag wordt dus in formele zin pas afgewaardeerd op het moment van verkoop. Maar door de overheveling vanuit de reserves Groen/OVP naar de reserve Waardevermindering grondaankopen Groen wordt het 'verlies' al genomen in het jaar van de aankoop.

4. De reserve kent een maximum van 250 miljoen? Is er een plan om hoe deze reserve gevuld gaat worden? Aan welke termijnen moeten we dan denken? En waar komt het geld vandaan?

Antwoord: Op basis van de NNN-aankopen, wordt de reserve Waardevermindering bij de Begroting (swijzigingen) 'bijgevuld', door overheveling vanuit de reserves Groen dan wel de reserve Oostelijke Vechtplassen. Tot 2019 werden uit deze reserves de grondaankopen namelijk rechtstreeks betaald, zonder activering op de balans. De planning en termijnen zijn conform het Programma Natuurontwikkeling (PNO).

5. Waarom is het maximum op 250 miljoen gezet? Is dit naar verwachting ook echt nodig?

Antwoord: Het maximum is ruim gezet op 250 miljoen euro, gebaseerd van de restanttaakstelling van de NNN, zoals geschetst in het Programma Natuurontwikkeling (PNO). De verwachting is dat dit maximum niet gehaald zal worden, omdat het streven is om een deel van de NNN-realiseringskosten ook op andere wijze zal plaatsvinden, bijvoorbeeld door zelfrealisatie in het kader van de SKNL-subsidies. Ook als er tussentijds (naar natuur omgezette) NNN-gronden worden verkocht, dan zal er uit de reserve Waardevermindering onttrekkingen plaatsvinden. Maar om geen instrumenten en mogelijkheden uit te sluiten, is er bij het bepalen van het maximum vanuit gegaan dat de gehele restanttaakstelling via verwerving zal plaatsvinden.

Technische vragen statenlid Hartog (VVD)

In het coalitieakkoord staat de passage: "In deze collegeperiode wil de provincie 3.000 hectare nieuwe NNN realiseren."

In de begroting 2020 staat onder operationeel doel 6.1.1.

Restantopgave (per 01-01-2019 5.600 ha.)

2019	2020	2021	2022	2023
5350	4600	3850	3100	2350

In de begroting 2021 staat onder beleidsdoel 5.1:

Begroet

2019	2020	2021	2022	2023	2024
5450	4450	3550	2600	1700	800

1. Hoe vertaalt het college het aangehaalde streven volgens het coalitieakkoord naar een cijfermatige planning en hoe sluit die aan op de cijfers hierboven uit de begroting 2020 en 2021?

Antwoord: Doordat het coalitieakkoord pas vlak voor de zomer 2019 is gesloten, waren in de begroting 2020 de ambities van het coalitieakkoord nog niet volledig doorgevoerd. In de begroting 2021 is dat wel het geval geweest.

In de voordracht bij de tweede begrotingswijziging staan 14 besluitpunten. Besluitpunt 7 luidt: Een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250.000.000,- voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). In de begroting 2021 staan op pag. 89 bij beleidsdoel 5.1 de volgende cijfers voor beschermen en ontwikkelen:

Begroet

2020	2021	2022	2023	2024
51.221 (30.686)	42.121 (40.262)	48.559 (39.780)	44.945 (26.884)	33.860 (nvt)

De bedragen tussen haakjes komen uit de begroting 2020.

Vraag:

2. Welke bedragen uit de begroting 2021 worden (volgens huidige plannen) besteedt aan het verwerven van NNN gronden?

Antwoord: In formele zin worden er in de nieuwe systematiek geen bedragen uit de begroting besteedt aan het verwerven van NNN-gronden. Omdat het krediet en de nieuwe reserve nog niet door PS is vastgesteld, is in de voorliggende begroting 2021 de nieuwe systematiek nog niet verwerkt. Als PS instemmen met de 2^e begrotingswijziging, zal in de toekomst onder de reserves de (geprognostiseerde) overheveling vanuit de reserve Groen/OVP naar de reserve waardevermindering grondaankopen Groen zichtbaar worden gemaakt. De programmering hiervan volgt het Programma Natuurontwikkeling (PNO). Het Programma Natuurontwikkeling

2021-2025 met daarin een uitsplitsing van projecten en middelen voor de NNN-realisatie, zal dit najaar aan PS worden voorgelegd.

- 3. Wat betekent het nieuwe krediet voor deze plannen. Is het nieuwe krediet bestemt voor extra aankopen bovenop hetgeen al in de begroting is opgenomen of worden reeds begrote bedragen (deels) uit het krediet van €250 miljoen betaald en zo ja, voor welk bedrag/jaar?**

Antwoord: Nee, het krediet is niet bedoeld voor extra aankopen. Zoals in de memo beschreven is het krediet enkel een financieel-technisch vehicle om de activering van de NNN-aankopen op de balans mogelijk te maken.

- 4. Is de volgens de accountant voorgeschreven waarderingssystematiek van invloed op het verzoek om dit kredietbesluit aan PS voor te leggen? Zo ja kunt u aangeven waar dat op gebaseerd is en als dat blijkt uit een rapportage of schriftelijk advies kunt dan de vindplaats geven?**

Antwoord: Ja, de accountant heeft de BBV-regels geïnterpreteerd en geconcludeerd dat de aankopen t.b.v. de NNN tegen aankoopprijs geactiveerd moeten worden op de balans. Dit is gebaseerd op de tekst in de notitie Materiële Vaste Activa van de commissie BBV. Zie:
<https://www.commissiebbv.nl/file/download/57983170/notitie%20materiele%20vaste%20activa%20jan2020.pdf>

Besluitpunt 8 luidt: De reserve waardevermindering grondaankopen Groen in te stellen conform het in de voordracht opgenomen instellingsbesluit.

Vraag:

- 5. De maximale hoogte bedraagt €250 miljoen. Doordat dit bedrag overeenkomt met het bedrag waarvoor krediet is gevraagd voor de verwerving van gronden, ligt het voor de hand om aan te nemen dat nog te verwerven gronden geheel dan wel nagenoeg geheel worden afgewaardeerd tot nihil. Is deze aanname juist? Als het antwoord nee luidt, waarop is de maximale hoogte van de reserve dan gebaseerd?**

Antwoord: Nee, de maximale hoogte van de reserve is op 250 miljoen gezet om de directe koppeling met het krediet NNN-aankopen duidelijk te maken. Het maximum van het krediet en de reserve is ruim genomen om bij de realisatie van de NNN geen instrumenten (i.c. verwerving van gronden) uit te sluiten.

- 6. Is het volgens de accountant noodzakelijk dat op het moment dat voor NNN bestemde gronden aangekocht worden, op datzelfde moment een bedrag X in de Reserve waardevermindering grondaankopen Groen aanwezig is? Zo ja, kunt u aangeven of en zo**

**ja welke cijfermatige samenhang er bestaat tussen aankoop en
benodigde reservering?**

Antwoord: Nee, de accountant heeft in gesprekken wel aangegeven dat het verstandig is om rekening te houden met de toekomstige afschrijvingen van de NNN-aankopen. Maar om dat vorm te geven via stortingen in een aparte reserve is de eigen keuze van de provincie.

Bijlage 1. Tekst uit Voordracht**5. Toelichting aanvraag krediet NNN-gronden en reservewaardevermindering grondaankopen Groen**

In deze voordracht wordt voorgesteld een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250 miljoen. Het krediet NNN-gronden is nodig voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Het natuurnetwerk bestaat uit kerngebieden: grote aan elkaar verbonden natuurgebieden met een hoge kwaliteit. De gebieden die deel uitmaken van het natuurnetwerk Nederland worden door de provincie vastgesteld.

In de loop van 2019 is in gesprek met de accountant, en inmiddels ook vastgelegd in de notitie Materiele Vaste Activa van de commissie BBV uit 2020, geconcludeerd dat de aankopen NNN en aankopen voor Groen een maatschappelijke functie betreft met de intentie om duurzaam te exploiteren. Deze aankopen dienen daarmee geactiveerd te worden op de balans tegen de aankoopwaarde (incl. eventuele schadeloosstellingen). Hiervoor is een krediet benodigd. Het krediet wordt gebruikt voor aankoop van grond. Zodra die grond is aangekocht, wordt deze grond tegen de aanschafprijs op de balans geplaatst en telt op die manier weer mee in het eigen vermogen van de provincie. Daarom hoeft er op dit krediet niet te worden afgeschreven.

Er wordt een krediet aangevraagd van € 250 miljoen. Dit is het geraamde bedrag voor de grondverwerving van de totaal nog te realiseren NNN.

Toelichting Kredietbesluit:

Een krediet NNN-gronden beschikbaar te stellen van € 250 miljoen voor de aankoop van gronden voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Bij de aangekochte gronden t.b.v. het beleidsdoel Groen speelt het vraagstuk van de waardering op de balans. De NNN-gronden hebben in het economisch verkeer een veel lagere waarde (natuurwaarde is circa € 1/m²) dan waarvoor de provincie ze aankoopt, los van het schadeloosstellingsbedrag dat ook moet worden geactiveerd. Hierdoor ontstaat een toekomstig risico (= zekerheid) op afwaarderen als de grond op een goed moment wordt verkocht en overgedragen aan andere partijen. Voor deze (toekomstige) afwaardering wordt voorgesteld een reserve Waardevermindering grondaankopen Groen in te stellen.

De reserve waardevermindering grondaankopen Groen wordt jaarlijks (bij)gevuld vanuit de reserves waaruit, vóór de aangepaste BBV-regels, de betreffende aankopen betaald werden: de reserve Oostelijke Vechtplassen (voor de aankopen Groen in dit gebied) en de reserve Groen (overige gebieden). Voordat sprake was van activering op de balans van de grondaankopen Groen, werden de aankopen betaald vanuit deze twee reserves. Bij een (toekomstige) verkoop werden de (lagere) opbrengsten (dan het aankoopbedrag) weer terug gestort in deze reserves. Vanaf heden wordt dus niet meer geredeneerd vanuit een aankoopbudget uit deze reserves. De aankopen vinden plaats vanuit een krediet en worden geactiveerd op de balans. Enkel de waardevermindering en de schadeloosstelling worden vanuit de genoemde reserves in de reserve waardevermindering grondaankopen Groen gestort. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard/gemiddelde restwaarde van grondaankopen Groen van € 1,-/m².

Als op een later moment de aangekochte 'Groene'-grond daadwerkelijk wordt verkocht, zal met de verkoopprijs de boekwaarde op de balans worden gecorrigeerd. Het dan nog resulterende verschil op de balans zal worden gedekt uit de reserve waardevermindering grondaankopen Groen. Mee- en tegenvallers daarbij (dus een andere verkoopprijs dan € 1,- per m²) worden teruggestort respectievelijk onttrokken uit de reserve waaruit oorspronkelijk de waardevermindering was betaald.

Instellingsbesluit reserve

Reserve waardevermindering grondaankopen Groen

Functie: Doelgerichte bestemmingsreserve

Doel: Het reserveren van middelen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen, die ontstaat doordat de gronden een hogere economische waarde hebben wanneer de provincie deze aankoopt dan wanneer de provincie deze verkoopt tegen de natuurwaarde. Door de instelling van deze reserve wordt dit soort verliezen gedekt, zodat de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers krijgt in de toekomst.

Voeding: De stand van de reserve waardevermindering grondaankopen Groen zou per 1-1-2020 € 5.454.934 zijn. In 2019 is dit bedrag voorlopig in de reserve Groen (€ 5.026.534) en in de reserve Oostelijke vechtplassen (€ 428.400) gestort. Na instelling van de reserve waardevermindering grondaankopen Groen, zullen deze twee bedragen uit de betreffende reserves worden onttrokken en in deze reserve worden gestort. Aan het eind van het jaar zal het bedrag voor de waardevermindering van de in 2020 aangekochte 'Groene'-grond vanuit de reserves Groen en/of Oostelijke Vechtplassen in de reserve waardevermindering grondaankopen Groen worden gestort.

Looptijd: Onbepaald

Maximale hoogte: € 250.000.000

M81 / ps 14-ag-2020

AANGEHOUDEN

**Christen
Unie**

Provinciale Staten Noord-Holland

**Partij voor
de Dieren**

SP

Motie Handhaven ambitie NNN

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 september 2020, ter bespreking van agendapunt 9, Tweede begrotingswijziging 2020 (VD-40),

overwegende dat:

- er een opgave ligt om voor 2027 de NNN af te ronden door nog circa 5.600 hectare nieuwe NNN te ontwikkelen door nieuwe natuurgebieden te realiseren en het verbinden van bestaande gebieden;
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN) daarmee een grote bijdrage moet leveren aan het biodiversiteitsherstel;
- de coalitie zich middels het coalitieakkoord heeft uitgesproken om in deze collegeperiode 3.000 hectare nieuwe NNN te realiseren;

constaterende dat:

- GS in de brief "Stand van zaken Natuurnetwerk Nederland" van 9 april 2020 een voorschot lijkt te nemen op het verkleinen van de afgesproken ambitie;
- enkele partijen hier tijdens de vergadering van de commissie NLG op 24 augustus jl. voorzichtig positief op reageerden;

voorts overwegende dat:

- het belangrijk is dat de Staten het college van GS aan de opdracht uit het coalitieakkoord houden;
- het voor zowel de biodiversiteit als voor de voedselproductie (o.a. bestuiving van gewassen) als voor de klimaatopgave als voor de kwaliteit van de leefomgeving onwenselijk is om hierop te beknibbelen;

spreekt uit dat:

- binnen deze collegeperiode niet beknibbeld mag worden op de geformuleerde ambitie om 3000 hectare nieuwe NNN te realiseren

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein
ChristenUnie

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

Remine Alberts
SP

Mondelinge vragen SP voor Vragenuur PS 14 september 2020

Inzake bodemdaling landelijk veenweidegebied

De urgentie om te werken aan de bodemdaling in het landelijk veenweidegebied werd afgelopen weken nog maar weer eens onderstreept. Zo verscheen het alarmerende rapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur en kwam de Volkskrant met het bericht dat door verzakking er mogelijk 80 miljoen nodig zal zijn om funderingen van woningen te herstellen. De bodemdalingskaart van de TU Delft laat goed zien waar het alarmfase Rood is.

Naar aanleiding van dit alles de volgende vragen:

1. Was de berichtgeving voor u aanleiding om te onderzoeken hoe in Noord-Holland het proces om de bodemdaling aan te pakken versneld kan worden?
2. Zo ja, kunt u daar meer over vertellen?
3. Zo nee, waarom niet?

https://www.rli.nl/sites/default/files/advies_stop_bodemdaling_in_veenweidegebieden_-_def.pdf

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/huizen-verzakken-snel-door-droogte-schade-loopt-in-de-tientallen-miljarden~b9e59bc3/>

<https://www.tudelft.nl/2020/tu-delft/nieuwe-bodemdalingskaart-toont-de-instabiliteit-van-nederland/>

Remine Alberts
Fractie SP

Mondelinge vragen fractie ChristenUnie

Vragenuur PS 14 september 2020

Inzake aanvraag bouwvergunning appartementencomplex in NNN-gebied

De ChristenUnie wil graag een nadere duiding van de antwoorden die we donderdag 10 september jl. hebben gekregen over de aanvraag voor een bouwvergunning van een appartementencomplex in het NNN-gebied nabij de Driftweg te Huizen (93-2020). In de mail wordt gezegd dat er overleg is geweest met zowel de ontwikkelaar als de gemeente.

1. Wanneer is / zijn deze overleg(gen) geweest? Hoe lang loopt dit traject al?
2. U schrijft dat de inhoud van het plan niet met de *gemeente* besproken is. Is er wel over de inhoud gesproken met de ontwikkelaar?
3. Heeft de provincie in dat overleg met de ontwikkelaar gewezen op de NNN restricties?
4. Klopt het dat ook het bouwvlak in het bestemmingsplan als NNN is aangewezen?
5. Is dit gebruikelijk en terecht of een vergissing?
6. Zijn er toezeggingen gedaan aan de ontwikkelaar over herbegrenzing?
7. Valt een appartementencomplex van 30 wooneenheden onder een kleinschalige ontwikkeling?

Michel Klein

M 751
PS 14-09-2020

AANGENOMEN

**Christen
Unie**

Provinciale Staten
Noord-Holland

D66

PVDA NH

**GROEN
LINKS**

**Partij voor
de Dieren**

SP

Motie Pont IJpendam-Landsmeer

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 september 2020,

constaterende dat:

- de pont over het Noord-Hollandskanaal tussen IJpendam en Landsmeer een belangrijke functie vervult voor fietsers en landbouwverkeer;
- de gemeente Waterland al eerder heeft moeten besluiten niet meer bij te dragen in de kosten voor de pont;
- de gemeente Landsmeer ook wil bezuinigen op de pont;
- de pont een verbinding vormt over provinciale waterinfrastructuur;

overwegende dat:

- het opheffen van de pont grote gevolgen voor de inwoners van o.a. IJpendam en Landsmeer zal hebben;
- dat omrijden van landbouwvoertuigen extra uitstoot met zich mee brengt;
- bij de herinrichting in 2018 van de busbaan langs de N235 veel moeite is gedaan om de pont goed in te passen;
- de pont onderdeel uit maakt van het totale provinciale fietsnetwerk;
- de provincie daarmee een belang heeft bij de verbinding;

roept het college van GS op:

- met de gemeenten in gesprek te gaan over de mogelijkheden om de pont in de vaart te houden;
- daarbij ook te kijken naar creatieve oplossingen zoals bijdragen vanuit het bedrijfsleven;
- daarbij eveneens te bekijken welke rol de provincie zou kunnen spelen;
- PS over de uitkomsten te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein
ChristenUnie

Marcel Steenman
D66

Sandra Doevendans
PvdA

Jesper Gringhuis
GroenLinks

Klaas Jeroen Terwal
VVD

Jaap Hollebeek
PvdD

M 72/ps 14-09-2020

VERWORPEN

Motie vreemd

**vergadering Provinciale Staten – 14 september 2020
agendapunt 11**

“Integraal asbestplan”

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Overwegende dat:

- in mei 2019 het wetsvoorstel ‘Verbod Asbestdaken’ (als onderdeel van de Wet Milieubeheer, artikel 9.2.2.1) is verworpen door de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
- de Eerste Kamer de noodzaak onderschreef, maar niet het tempo, de handhaving en de sanctionering;
- er vervolgens een Samenwerkingsverklaring Aanpak Asbestdaken is opgesteld waarin het Ministerie van I&W beoogt samen te werken met provincies en gemeenten om de doelen toch te halen.

Constateernde dat:

- Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de bedoelde Verklaring heeft getekend en dit per brief (1365909/1365921, 26 februari 2020) aan Provinciale Staten kenbaar heeft gemaakt;
- de bereidheid van Gedeputeerde Staten zich vertaalt in ‘ontzorgen’ en ‘communiceren’ en dus niet in concrete verwijder- en vervangingsdoelen en bijbehorend budget;
- Gemeenten op dit moment *en masse* op zwart zaad zitten en waarschijnlijk niet geneigd zijn snel en royaal in de buidel te tasten voor de verwijdering en vervanging van asbestdaken;
- met het vervangen van asbestdaken door daken met zonnepanelen en/of nieuwe daken met isolatie meerdere vliegen in één klap worden geslagen.

Verzoekt het college om:

Uiterlijk eind 2020 met een integraal asbestplan te komen, waarin opgenomen:

- een globale inventarisatie van de resterende opgave in Noord-Holland, met een uitsplitsing naar grotere en kleinere daken en de categorieën eigenaren;

- een fasering in de tijd van de verwijdering van de asbestdaken en vervanging door daken met zonnepanelen of geïsoleerde daken, daar waar dat mogelijk is;
- een beoogd budget voor deze operatie, bestaande uit eigen provinciale middelen en uit een in de brief van 26 februari genoemd asbestdakenfonds.

Eric Smaling
SP

Dennis Heijnen
CDA

M73/ps 14-09-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 14 september 2020,

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag: Amsterdam onder verscherpt toezicht

Constaterende, dat:

- de financiële positie van de gemeente Amsterdam ernstig onder druk staat;
- de gemeente Amsterdam drie maanden uitstel heeft gevraagd voor het indienen van hun begroting;

Overwegende, dat:

- Amsterdam blijkens de Voorjaarsbrief 2020, het eindsaldo voor 2020 raamt op 261,4 miljoen euro negatief;
- dit negatieve saldo significante impact heeft op de vermogenspositie en de doorwerking daarvan zal voelbaar zijn in de begroting 2121 en verder;
- de gemeentebegroting altijd structureel en reëel in evenwicht moet zijn;
- de Europese Commissie een nieuwe ronde staatssteun voor de noodlijdende Amsterdamse afvalverwerker AEB heeft afgewezen;
- de coalitie van Amsterdam de tekorten afwentelt op de burgers van Amsterdam;
- de coalitie van Amsterdam weigert om dure projecten zoals een bibliotheek op de Zuidas en de prestigieuze Nieuwe Meervaart te schrappen;
- de coalitie van Amsterdam bezuinigingen doorschuift naar een nieuw college.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- erop toe te zien dat de burgers van Amsterdam niet teveel worden opgezadeld hoge lokale lasten om de enorme tekorten af te dekken;
- te onderzoeken of Amsterdam onder verscherpt toezicht van de Provincie Noord-Holland kan komen te staan;
- de Provinciale Staten over de uitkomsten daarvan te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M74 / PS 14-09-2020

VERWORPEN

Provinciale Staten van Provincie Noord-Holland bijeen op 14 september 2020,

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag: Statushouders huisvesten in krimpgebieden

Constaterende, dat:

- Amsterdam van de provincie Noord-Holland meer erkende vluchtelingen onderdak moet bieden;
- als de gemeente voor 1 juli de achterstanden niet inhaalt, Noord-Holland dreigt met ingrijpen.

Overwegende, dat:

- door de overspannen woningmarkt Amsterdam een groot tekort heeft aan sociale huurwoningen;
- de wachtlijsten voor een sociale huurwoning voor de Amsterdammers zelf kan oplopen tot 20 jaar;
- er nauwelijks sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor mensen met een vitaal beroep zoals verplegend personeel, verzorgers en leraren;
- de voorrang die statushouders krijgen op een sociale huurwoning tot groot onbegrip leidt bij mensen die vaak al jaren op de wachtlijst staan.

Van mening, dat:

- de leegloop in de krimpgebieden ervoor zorgt dat belangrijke maatschappelijke functies als openbaar vervoer, banken en postkantoren dreigen te verdwijnen;
- de krimpgebieden er dus juist bij gebaat zijn om meer mensen te huisvesten.

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- te onderzoeken of de wettelijke taakstelling voor het onderdak bieden aan erkende vluchtelingen in ruimere mate neergelegd kan worden bij de gemeenten in de krimpgebieden om derhalve de grotere steden zoals Amsterdam enige verlichting te bieden;
- de Provinciale Staten over de uitkomsten te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Wil van Soest, 50PLUS / Partij van de Ouderen

M7b / ps 14-09-2020

VERWORPEN

**Christen
Unie**

**Forum voor
Democratie**

Motie vreemd aan de orde van de dag: Ganzenbeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 14 september 2020,

Constaterende dat:

- Het college een nieuw beleidskader voor het ganzenbeleid heeft opgesteld en ter kennisname aan PS heeft gestuurd.
- De faunabeheereenheid (FBE) middels een brief heeft aangegeven aan GS en PS dat met dit nieuwe beleidskader de doelstellingen van het ganzenbeleid niet gehaald kunnen worden en er geen effectief faunabeheerplan kan worden opgesteld.

Overwegende dat:

- Zowel de ganzenpopulatie als de ganzenschade in Noord-Holland ten opzicht van 2005 enorm is gegroeid.
- Er jaarlijks tussen de 5 en 7 miljoen euro aan schade wordt uitgekeerd voor faunaschade. De werkelijke faunaschade door ganzen ligt vele malen hoger.
- Het opstellen van een effectief faunabeheerplan belangrijk is om de enorme faunaschade naar beneden te brengen.
- De provincie aangeeft dat zij met haar beleid wil bereiken dat de streefstand van diverse ganzensoorten wordt gehaald en daling van faunaschade ook doelstelling is van het coalitieakkoord.
- Toewerken naar de streefstand op korte termijn moet geschieden temeer omdat op 3 oktober 2016 door GS is toegezegd dat de schadevergoeding voor ganzenschade op het niveau van 95% van de getaxeerde schade blijft totdat het schadeniveau van 2005 is bereikt.
- De FBE aangeeft dat het nieuwe voorgestelde beleidskader voor het ganzenbeleid niet zal leiden tot de oplossing van de ganzenproblematiek binnen afzienbare termijn
- Er een onwerkbaar situatie is ontstaan waarbij de FBE aangeeft geen passend faunabeheerplan op te kunnen stellen.

Verzoekt het college:

- Met de FBE in overleg te treden om te verkennen welke aanpassingen er in het nieuwe beleidskader voor het ganzenbeleid nodig zijn om een doeltreffend faunabeheerplan te kunnen realiseren waarbij de streefstanden kunnen worden behaald en de fauna schade binnen afzienbare tijd wordt verminderd.

Willemien Koning

CDA NH

Michel Klein

CU

Gerard Köhler

Forum voor Democratie

M77/PS 14-ag-2020

INGETROKKEN

Forum voor
Democratie

Motie 'Onderzoek financiële positie Noord-Hollandse gemeenten'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 september 2020, te Haarlem, ter behandeling van de moties vreemd,

Constateernde dat:

- In de woorden van gedeputeerde Ilse Zaal de financiële positie van verschillende Noord-Hollandse gemeenten 'zorgwekkend' is, en gemeenten zelfs dreigen af te stevenen op een 'economische malaise als het Rijk de geldkraan niet opendraait'¹;
- Dit onderwerp behandeld is in de commissie Economie Financiën en Bestuur (EFB) van 31 augustus 2020, maar dat voor verscheidene partijen onvoldoende duidelijk geworden is hoe de gemeenten in deze positie geraakt zijn.

Overwegende dat:

- Provinciale Staten behoefte heeft aan de achtergrond en oorzaken van de slechte financiële positie van de gemeenten;

Verzoekt Gedeputeerde Staten:

Onderzoek te doen naar de oorzaken van de zorgwekkende, of slechte, financiële positie van gemeenten en Provinciale Staten over de uitkomst van dit onderzoek te informeren.

... en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

¹ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/271684/provincie-vraagt-minister-om-extra-geld-voor-gemeenten-financiële-malaise-dreigt>

INGETROKKEN

Joyce Vastenhout
Forum voor Democratie

Ilse Bezaan
PVV

Wil van Soest
50Plus

Wim Hoogervorst
SP

M78/ps 14-09-2020

VERWORPEN

Forum voor
Democratie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
Noord-Holland

Motie 'Organiseren expertsessie na onderzoek financiën gemeenten'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 september 2020, te Haarlem, ter behandeling van de moties vreemd,

Constateernde dat:

- In de woorden van gedeputeerde Ilse Zaal de financiële positie van verschillende Noord-Hollandse gemeenten 'zorgwekkend' is, en gemeenten zelfs dreigen af te stevenen op een 'economische malaise als het Rijk de geldkraan niet opendraait'¹;
- Dit onderwerp behandeld is in de commissie Economie Financiën en Bestuur (EFB) van 31 augustus 2020, maar dat voor verscheidene partijen onvoldoende duidelijk geworden is hoe de gemeenten in deze positie geraakt zijn.

Overwegende dat:

- Provinciale Staten behoefte heeft aan de achtergrond en oorzaken van de slechte financiële positie van de gemeenten.

Verzoekt Gedeputeerde Staten:

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de oorzaken van de zorgwekkende financiële positie van gemeenten, een expertsessie te plannen waarin PS en GS bespreken hoe bijgedragen kan worden aan de structurele gezondmaking van de gemeentelijke financiën.

... en gaan over tot de orde van de dag.

¹ <https://www.nhnierwvs.nl/nierwvs/271684/provincie-vraagt-minister-om-extra-geld-voor-gemeenten-financiele-malaise-dreigt>

VERWORPEN

Ondertekening

Joyce Vastenhout
Forum voor Democratie

Ilec Bezaan
PVV

Wil van Soest
50Plus

Wim Hoogervorst
SP

M 79/PS 14-okt-2020

AANGEHOUDEN

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

**Forum voor
Democratie**

**Christen
Unie**

Motie Op de bres voor groen en landbouw Lutkemeerpolder

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 14 september 2020 te Haarlem, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag inzake behoud van groen en landbouw in de Lutkemeerpolder;

constaterende dat:

- de Lutkemeerpolder een uniek en kwetsbaar gebied is met een historisch boerenlandschap, een uitzonderlijk vruchtbaar landbouwgebied is en onderdeel is van een ecologische en recreatieve verbindingszone met grote meerwaarde voor burgers;
- de Lutkemeerpolder een vitaal onderdeel is van het bijzondere scheggenlandschap uit het wereldvermaarde Amsterdams Uitbreidingsplan (AUP 1934)¹, dat eenmaal bebouwd en 'verrommelt' onherstelbaar is;²
- de Provincie Noord-Holland dit soort cultuurlandschap van grote waarde acht en wil beschermen;
- in het coalitieakkoord de grote waarde van bijzonder cultuurlandschap en groen wordt erkend en wordt gesteld dat we daarom "dit landschap willen behouden en we ongewenste ruimtelijke effecten tegengaan".
- de Lutkemeerpolder het laatste stukje historische (biologische) landbouwgrond van Amsterdam is en meer dan 75% van ondervraagde Nederlanders het belangrijk vindt dat dit soort landschappen behouden blijft;^{3,4}
- het gebied bijdraagt aan de biodiversiteit en levenskwaliteit van bewoners in de regio, en bescherming biedt tegen de gevolgen van klimaatverandering;
- recente berekeningen van *Wageningen University & Research* (waarvan een van de onderzoekers tijdens de laatste commissievergadering heeft ingesproken) laten zien dat de groene Lutkemeer, met zijn sociaaleconomische functies en natuurwaarden, jaarlijks miljoenen euro's oplevert, met de potentie tot nog verdere waardeverhoging;⁵
- dit bijna volledig teniet dreigt te worden gedaan door plannen voor een bedrijventerrein;
- recent de eerste werkzaamheden in een deel van het gebied zijn gestart om grond klaar te maken voor wegen en gebouwen, maar het verleden leert dat dit nog niet betekent dat die

¹ <https://www.arcam.nl/manifest-van-de-scheggen/>

² <https://onh.nl/verhaal/de-groene-scheggen-van-amsterdam>; <https://onh.nl/verhaal/het-algemeen-uitbreidingsplan-aup>

³ <https://joop.bnnvara.nl/opinies/start-met-de-groene-transitie-begin-in-de-lutkemeer?fbclid=IwAR1kLbhSwkHPmcKgHPQ1BxsNkRhgiJ00fVARIigOMTKXU5Bst3FhT3OwDKM>

⁴ <https://www.boerenbusiness.nl/grond/artikel/10889127/nederland-bescherming-platteland-is-noodzakelijk>

⁵ <https://www.wur.nl/nl/Waardecreatie-Samenwerking/Show-Waardecreatie-Samenwerking/De-waarde-van-ecosysteemdiensten-in-de-Lutkemeerpolder.htm>

bebouwing er onvermijdelijk komt;⁶⁷

- er groot en langdurig verzet is vanuit burgers en maatschappelijke organisaties tegen deze plannen;⁸
- er een rechtskundig advies ligt waarin wordt geconcludeerd dat er voldoende zwaarwegende redenen zijn om de Lutkemeerpolder te behouden en het nog niet te laat is om de plannen te heroverwegen;⁹
- de Provincie Noord-Holland aandeelhouder is van SADC en dus mede verantwoordelijk is voor het project op het terrein van Lutkemeerpolder;

overwegende dat:

- een onderdeel van goed bestuur is om te leren van voortschrijdend inzicht en plannen te wijzigen als de veranderende maatschappelijke omstandigheden en uitdagingen hierom vragen;
- we te maken hebben met grote uitdagingen rond o.a. biodiversiteit, milieu, voedsel- en landbouw;
- de Provincie Noord-Holland ambities heeft op het gebied van behoud van cultuurlandschap, voedsel- en landbouwtransitie (natuur-inclusieve kringlooplandbouw, eiwittransitie, meer lokale consumptie en productie) en biodiversiteit;
- de Provincie zich keert tegen verrommeling van het landschap;
- de bijzonder vruchtbare grond van de Lutkemeerpolder ideaal is voor voedselteelten en dus bijdraagt aan de ambities voor kringlooplandbouw en groene eiwittransitie;
- er veel bedrijventerreinen zijn, maar gebieden als de Lutkemeerpolder schaars en steeds waardevoller zijn;
- de plannen voor een bedrijventerrein dateren uit een tijd dat de urgentie voor behoud van biodiversiteit, groen en lokale kringlooplandbouw niet werd gevoeld;
- de coronacrisis het belang van meer groen, gezond en lokaal voedsel heeft laten zien en burgers daar steeds meer om vragen;
- aanleg van bedrijventerreinen een zeer conjunctuurgevoelige activiteit is;¹⁰
- zoals tijdens de laatste economische crisis bleek, het ook nu - gezien de coronacrisis - niet opportuun lijkt plannen voor het ontwikkelen van een bedrijventerrein bij Lutkemeer III door te voeren;

⁶ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/272566/omwonenden-lutkemeerpolder-proberen-start-nieuwbouw-te-blokkeren-politie-ter-plaatse>

⁷ https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/8803027/1/Raadsadres_aandacht_voor_ontwikkelingen_in_de_Lutkemerpolder_ovv_Van_Schijndel

⁸ O.a. IVN, Milieudefensie, Toekomstboeren, etc. <http://behoudlutkemeer.nl/>

⁹ https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/8803027/1/Raadsadres_aandacht_voor_ontwikkelingen_in_de_Lutkemeerpolder_ovv_Van_Schijndel

¹⁰

https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/8803027/1/Raadsadres_aandacht_voor_ontwikkelingen_in_de_Lutkemerpolder_ovv_Van_Schijndel; http://behoudlutkemeer.nl/grond_en_geld/leegstand/; <https://www.sadc.nl/beschikbare-kavels-bedrijven/>

- de Provincie Noord-Holland burgerparticipatie belangrijk vindt en verder wil stimuleren;
- er vanuit burgers, boeren en ondernemers waardevolle alternatieve plannen liggen voor de Lutkemeerpolder, waarbij de grond wordt gebruikt om de lokale voedselkringloop verder te ontwikkelen met behoud van het historische landschap, mogelijkheden voor (sociale) dagbesteding, recreatie en educatie, op basis van ecologie, biodiversiteit en klimaatadaptatie ("Plan Biopolder");¹¹
- verschillende maatschappelijke investeerders bereid zijn geld te steken in het vrijkopen van de grond om deze beschikbaar te houden voor biologische landbouw.¹²
- dit uitstekend past in de toekomstvisie van zowel de provincie als de gemeente Amsterdam en een serieuze, grondige overweging van huidige plannen voor Lutkemeer III te rechtvaardigen is;
- de komst van een bedrijventerrein van 43 ha in Amstelveen eerder is tegengehouden door de provincie Noord-Holland vanwege overcapaciteit in de regio;
- de noodzaak voor een bedrijventerrein op juist deze unieke locatie niet is aangetoond, gezien de leegstaand elders;¹³

verzoeken GS om:

- op zo kort mogelijke termijn in gesprek te treden met gemeente Amsterdam, SADC betrokken burgers en ondernemers, om nog een keer zorgvuldig te kijken naar mogelijke alternatieven voor de omvorming van dit deel van de Lutkemeerpolder voor bedrijven, en naar de mogelijkheden om groen en biologische landbouw in Lutkemeerpolder te behouden en te ontwikkelen;
- daarbij in ieder geval ook mee te nemen:
 - de gevolgen van de coronacrisis en de opgaven rondom landbouw- en voedseltransitie en biodiversiteit;
 - verkenning van mogelijkheden bestaande locaties beter en efficiënter te benutten als alternatief voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Lutkemeer III;
 - serieuze verkenning van mogelijkheden voor Plan Biopolder in de Lutkemeerpolder;
 - gedegen onafhankelijk onderzoek (bijvoorbeeld in samenwerking met WUR) naar de kosten en baten om van verdere plannen voor bedrijventerrein af te wijken, waarbij ook klimaatadaptatie, biodiversiteit, landschappelijke waarde en duurzaam lokaal geteeld voedsel serieus worden meegewogen;
- PS vervolgens zo snel mogelijk in detail te informeren over de resultaten.

en gaan over tot de orde van de dag.

¹¹ <https://voedselverbindt.nl/items/biopolder-lutkemeer/>

¹² https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/8803027/1/Raadsadres_aandacht_voor_ontwikkeilingen_in_de_Lutkemeerpolder_ovv_Van_Schijndel

¹³ http://behoudlutkemeer.nl/grond_en_geld/leegstand/

Jaap Hollebeek
Partij voor de Dieren

Eric Jensen
Forum voor Democratie

Michel Klein
ChristenUnie

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Noord-Holland

**Christen
Unie** **SP**

Motie inzake vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 14 september 2020 te Haarlem, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag inzake vernietiging leefgebied beschermde diersoorten bij Circuit Zandvoort (CZ);

constaterende dat:

- CZ asfaltgranulaat heeft laten storten in een leefgebied van beschermde diersoorten;
- eerder dit jaar door GS en OD NHN is vastgesteld dat ongeveer vier voetbalvelden leefgebied van beschermde diersoorten permanent of langdurig zijn aangetast;
- volgens natuurorganisaties zelfs bij mogelijkheden tot herstel, dat herstel van leefgebied tot 20 jaar kan duren;
- het CZ hier vooraf geen ontheffing voor heeft gekregen;
- door de OD in juni is vastgesteld dat met deze handeling van CZ de wet is overtreden;¹
- de storting van asfaltgranulaat al in de periode van januari tot maart 2020 gebeurde, maar dat OD er pas achter kwam na oplettendheid van natuurorganisatie Stichting Natuurbehoud;

overwegende dat:

- het CZ eerder een ontheffing Wet Natuurbescherming (Wnb) heeft gekregen om *tijdelijk* bedreigde diersoorten te verstoren en hun leefgebied aan te tasten voor de bouw van extra tribunes;
- door het CZ en provincie Noord-Holland eerder gesteld werd dat de aantasting van het leefgebied van deze dieren als *tijdelijk* moet worden opgevat en dat o.a. daarom de ontheffing te verantwoorden was;²
- het al slecht gaat met kwetsbare natuur en diersoorten in Nederland;
- de provincie verantwoordelijk is voor bescherming van de natuur en daarin levende dieren en een zorgplicht heeft;
- er in een brief (17 juni 2020) aan CZ door OD NHN aangegeven is dat de OD al begin 2020 kenbaar heeft gemaakt dat zij - hangende de beroepszaken met betrekking tot de in 2019 afgegeven Wnb-ontheffing - geen nieuwe verzoeken om besluiten hierover in behandeling zou nemen;
- er in diezelfde brief duidelijk wordt dat OD terughoudendheid heeft geadviseerd, "gezien vele bezwaarzaken, voorlopige voorzieningen en de nog komende beroepszaken";

¹ "Samenvattend komen wij tot de conclusie dat er sprake is van overtreding van art. 3.5, vierde lid van de Wnb omdat rust- en voortplantingsplaatsen van de zandhagedis zijn aangetast en vernield."

² ODNHN schrijft in haar voornemen voor last onder dwangsom (17 juni 2020): "De beoordeling van de aangevraagde activiteiten, de toetsing van mogelijke andere bevredigende oplossingen, en de rechtvaardiging door dwingende redenen van groot openbaar belang, hebben dan ook nadrukkelijk slechts betrekking op de zeer tijdelijke aantasting van de rust- en verblijfplaatsen, en niet op een (half)verharding van die gebieden, en het jarenlang ongeschikt blijven van deze gebieden."

- we nu toch weer in een ontheffingstraject zitten en er sinds 7 september een ontwerpbesluit voor een ontheffing is om achteraf de storting van asfaltgranulaat toch te legaliseren;
- in de stap ervoor voor PS niet duidelijk is gemaakt of, en zo ja welke, onafhankelijke onderzoeken (niet uitgevoerd door een door CZ gekozen bureau) zijn gebruikt om het besluit voor zicht op legalisering te onderbouwen, en hoe bij de besluitvorming rekening is gehouden met veranderende omstandigheden door coronacrisis;
- ook in het ontwerpbesluit van 7 september dat niet duidelijker is geworden;
- het van groot belang is om bij activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur een degelijk en onafhankelijk onderzoek te doen naar alternatieven die minder schadelijk zijn voor de natuur;
- er door de natuurorganisaties alternatieven zijn aangedragen die door CZ of OD niet volledig zijn onderzocht en/of technisch uitgewerkt;

gehoord de discussie,

dragen GS op om:

- in het kader van zorgvuldigheid, een rapport te laten maken, uitgevoerd door een onafhankelijk, niet door CZ gekozen bureau, waarin alle meer ecologisch gunstige alternatieven voor de fundering van een tribune in beeld worden gebracht en afgewogen;
- meer gedetailleerde informatie aan PS te geven over de gang van zaken rond het besluit over zicht op legalisering en uiteindelijke ontwerpbesluit over ontheffing Wnb (7 september 2020), waarin o.a. het volgende wordt besproken:
 - hoe het kan dan in een periode van minder dan een maand, na één reactie van CZ, de beoordeling van OD bijna volledig verandert en er hele andere conclusies worden getrokken;
 - uitvoerige, onafhankelijke onderbouwing (met achterliggende wetenschappelijke stukken) van de aanname dat alle alternatieve, tijdelijke vormen van fundering een groter negatief effect zouden hebben op de habitat van de bedreigde diersoorten dan de halverharding met asfaltgranulaat;
 - hoe het argument van 'dwingende reden van groot openbaar belang' is gewogen in relatie tot de extra tribunes, met inachtneming van o.a. de gevolgen van het coronacrisis en het feit dat de coronacrisis heeft laten zien dat F1 ook zonder of met minder publiek doorgang kan vinden (ontwerp-ontheffing Wnb van 7 september biedt daar namelijk ook geen inzicht in);

en verzoeken GS om:

- te onderzoeken of het mogelijk is dat zolang werkzaamheden op het terrein van CZ plaatsvinden, extra onaangekondigde controles te laten verrichten door OD;
- komende tijd kritischer te kijken naar afwegingen van belangen in deze zaak en hoe het grote belang van natuur en diersoorten beter kan worden gewaarborgd.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic
Partij voor de Dieren

Michel Klein
CU

Remine Alberts
SP

M 81 / ps 14-ag-2020

AANGEHOUDEN

**Christen
Unie**

Provinciale Staten Noord-Holland

**Partij voor
de Dieren**

SP

Motie Handhaven ambitie NNN

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 september 2020, ter bespreking van agendapunt 9, Tweede begrotingswijziging 2020 (VD-40),

overwegende dat:

- er een opgave ligt om voor 2027 de NNN af te ronden door nog circa 5.600 hectare nieuwe NNN te ontwikkelen door nieuwe natuurgebieden te realiseren en het verbinden van bestaande gebieden;
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN) daarmee een grote bijdrage moet leveren aan het biodiversiteitsherstel;
- de coalitie zich middels het coalitieakkoord heeft uitgesproken om in deze collegeperiode 3.000 hectare nieuwe NNN te realiseren;

constaterende dat:

- GS in de brief "Stand van zaken Natuurnetwerk Nederland" van 9 april 2020 een voorschot lijkt te nemen op het verkleinen van de afgesproken ambitie;
- enkele partijen hier tijdens de vergadering van de commissie NLG op 24 augustus jl. voorzichtig positief op reageerden;

voorts overwegende dat:

- het belangrijk is dat de Staten het college van GS aan de opdracht uit het coalitieakkoord houden;
- het voor zowel de biodiversiteit als voor de voedselproductie (o.a. bestuiving van gewassen) als voor de klimaatopgave als voor de kwaliteit van de leefomgeving onwenselijk is om hierop te beknibbelen;

spreekt uit dat:

- binnen deze collegeperiode niet beknibbeld mag worden op de geformuleerde ambitie om 3000 hectare nieuwe NNN te realiseren

en gaan over tot de orde van de dag.

Michel Klein
ChristenUnie

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

Remine Alberts
SP